

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsatt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsatt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk <http://books.google.com/>

P. O. rel 7787. - 10

Samlingar.

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

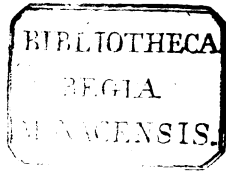
FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

10. *Femte Delen.*

STOCKHOLM, 1850.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

Kongl. Boktryckare.

S A G A N
OM
DIDRIK A F B E R N.

EFTER SVENSKA HANDSKRIFTER

UTGIFVEN

AF

GUNNAR OLOF HYLÉN-CAVALLIUS.

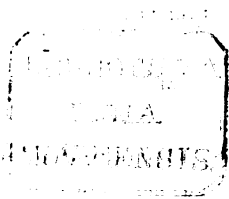
STOCKHOLM, 1850—1854.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

Danir ok Svjar kunnu att segja her af margar sogur. en sumt hafa þeir fært i kvæði sin - -. Morg eru þau kvæði kveðin nu er firir longu voru ort eptir þessari sogu.

S. Thiðriks konungs af Bern. — Prologus.

her æro flere böker af scripne ok holla alth thz sama

S. om Didrik af Bern. Kap. 339.

Sagan om Didrik af Bern har först genom svensk hand blifvit meddelad åt den lärda världen. Hon utgafs i Stockholm, år 1715, under titel:

Wilkina Saga, eller Historien om konung Thiderich af Bern och hans kämpar; samt Niflunga Sagan; innehållandes några Göthiska Konungars och Heltars forna bedrifter i Ryssland, Polen, Ungern, Italien, Burgundien och Spanien &c. — Ex MSS. codicibus lingvæ veteris Scandicæ, in hodiernam Svecicam atque Latinam translata, operâ Johannis Peringskiöld. (Med Företal, Slächt-linier och Register; IV, VIII. 522, XXIV, XXII ss. in Folio.)

Då de handskrifter, efter hvilka Peringskiöld besörjde ifrågavarande för sin tid märkliga upplaga, ännu finnas kvar i den samling, som från det upplösta Antiquitets-arkivet d. 13 Juni år 1780 öfverlemnades till Kongl. Bibliotheket i Stockholm, skola vi här om dem gifva några korta meddelanden, tjänande att sprida ljus så väl öfver den allmänna beskaffenheten af Peringskiölds arbete, som serskildt öfver förhållandet emellan ifrågavarande sago-redaktion och sednare bekantgjorda texter af Didriks-sagan.

I sitt företal angifver Peringskiöld, att den isländska (eller rättare fornnorska) sagotexten blifvit utarbetad efter *tvänne* handskrifter, af hvilka den äldre, en »handskrefwen Pergamentzbok» redan år 1480 varit nyttjad af den svenske krönikeskrifvaren *Laurentius Andreæ*, och sednare af huf-datecknarne *Ericus Olai*, *Johannes Magnus* samt *Laurentius* och *Olaus Petri*. Hon återfanns ändteligen af fornforskaren *Johan Bure*, som år 1652¹ förärade boken till

¹) Bör vara d. 8 Mars 1651, enligt *J. Bures* inlaga till dr. Christina samt *G. Stiernhielms* under ofvanskriфта datum derå tecknade qvitto. (Efter en afskrift i K. Bibliotheket.)

drottning Christina, efter att tillförene hafva försvenskat någon del deraf.

Såsom ifrågavarande skinnbok, förvarad ibland K. Bibliothekets isländska handskrifter under N:o 4 fol., ligger till grund för den nyligen utgifna norska upplagan af *Saga Thidriks konungs af Bern*,¹ få vi om hennes närmare beskaffenhet hänvisa till hvad som meddelas i företalet till detta arbete. Här torde blott böra anföras, att hennes språk-text synes vara ursprunglig, sådan som sagan kan antagas ha blifvit upptecknad i Norge i första hälften af 13:de århundradet, under k. Håkan Håkanssons regering, samt att boken sjelf, för att döma efter rättskrifning och handstil, sannolikt är skriven dersammastädes emot slutet af nämnde århundrade. Hon är således öfverhufvud en af de äldsta och bästa norska handskrifter som ännu finnas till. Rörande hennes äldre öden känner man allenast, att hon ifrån urminnes tid varit i Sverige, dit hon sannolikt blifvit förd af någon ibland de män som ledsagade k. Karl Knutsson vid hans kröning i Trondhjem år 1449. Denna närmare tids-bestämning vinner sannolikhet derigenom, att det är just vid nämnda tid, som de, på grund af en oriktig tolkning (i norska texten står: *Sviþjóð*, hvarmed ifrån början påtagligen menats icke Sverige, utan *Sviþjóð* hin mikla eller Skythien) till vårt land hänförda, ur Didriks-sagan lånade konunganamnen *Vilkinus* (Filmer), *Nordian*, *Hertnid* (Herding), *Osantrix* och *Hertnit* (Herding) d. y. först framträda hos våra krönikeskrifvare. Den 'gamla svenska prosaiska krönikan', som går till k. Karl Knutssons kröning i Trondhjem d. 20 Nov. 1449, känner således i sin äldsta form ännu intet om dessa konunganamn; men de förekomma redan i en yngre codex af samma krönika (Kongl. Bibliothekets hdskr. D: 3), skriven år 1476, hvarvid bör serskildt anmärkas, att berättelsen om Wade reses härkomst i den sistnämnda hand-

¹) *Saga Thidriks konungs af Bern*. — Fortælling om kong Thidrik af Bern og hans kæmper, i norsk bearbejdelse fra det 13:de aarhundrede efter tydske kilder. Udgivet af C. R. Unger. Christiania 1853.

'skriften' är nästan alldeles ordagrant lånad ur kap. 48 af den här meddelade svenska sago-texten. Deremot framträda de nämnda konunganamnen i *alla* kända codices af den nästan samtida 'gamla och minsta svenska rimkrönikan', som slutar med k. Karl Knutssons hyllning i Biskopshammar d. 24 Okt. 1448. Det finnes således all grund att antaga, det Didriks-sagan, och sannolikt just genom den här ifrågavarande skinnboken, blifvit först bekant i Sverige nära nog samtidigt med den prosaiska krönikan och lilla rimkrönikan, eller i de första månaderna efter k. Karl Knutssons återkomst ifrån sin kröning i Norge, hösten 1449.²

Den andra handskrift, efter hvilken Peringskiölds isländska text blifvit sammansatt och luckorna i den äldre skinnboken utfyllda, visar sig ha varit en ofullständig afskrift af cod. Arn. Magn. N:o 177 fol. — Ifrågavarande afskrift, som tyckes vara tagen af en svensk hand, finnes ännu kvar å K. Bibliotheket, under sign. Isl. chart. fol. N:o 400, och har, för att döma efter anteckningar på frampermen och vid början af kap. 186 (Peringskiölds uppl. kap. 267), tillhört och måhända äfven blifvit besörjd af J. G. Sparfvenfeldt, i Köpenhamn, Mars 1682, efter en sago-codex eller afskrift, som då tillhörde Jon Eggertson.

Denna isländska sago-afskrift har vid närvarande tillfälle för oss ingen serskild märkvärdighet; desto mera vikt eger deremot en ytterligare källa, hvilken Peringskiöld, eller rättare hans föregångare nyttjat, för att i sista hand fullständiggöra sin s. k. isländska text. Denna nya källa är nemligen den gamla *svenska Didriks-sagan*, och efter just samma Skoklosters-codex, som är lagd till grund för detta aftryck. Vi äro således härmed inne på de rent svenska översättningarna af denna saga, och anmärka blott i förbigående, att den Peringskiöldska upplagan har alla sednare

¹) *Fant*, Script. rer. Svecic. medii ævi. I, p. 250, 251. ²) Jfr. P. A. Munch, Om kilderne til Sveriges Historie i den forchristelige tid (I Annaler for Nord. Oldkyndighed og Historie. 1850); ss. 331—336.

luckor i skinnbokens fornnorska text utfyllda genom öfversättning tillbaka ifrån denna gamla svenska öfversättning. Härvid har man dock gått till väga med mycken vårdslöshet. Många ord och vändningar ha således blifvit bibehållna från den svenska handskriften, hvilka äro alldeles främmande för det norska språket under dess bättre period, och den på detta sätt hopkomna språktexten visar sig ögonblickligt för kännaren såsom ett sednare tiders mackverk.¹

Efter hvad redan i det föregående blifvit antydt är den nämnda svenska Didriks-sagan, sådan hon blifvit oss bekant genom en äldre handskrift, ifrån slutet af 1400-talet, och en yngre, ifrån förra hälften af 1500-talet, icke annat än en förkortad öfversättning af den fornnorska sagan, märkligt nog, utarbetad efter just samma skinnbok som här ofvan blifvit omförmäld. Bevisen för detta påstående äro till öfverflöd anförda af *Unger*,² och tarfva således icke att här upprepas. Språkformen och andra omständigheter angifva för öfrigt, att hon blifvit utarbetad kort efter år 1449, då den norska sagan först kan antagas ha blifvit bekant i Sverige, eller, ännu bestämdare, emellan år 1449, då den gamla svenska prosaiska krönikan blifvit sammanskrifven, och år 1476, då vi, såsom ofvan nämndes, deraf ega en handskrift, med tillägg lånade ur Didriks-sagens svenska öfversättning.

Ifrån och med denna tidpunkt och ända till år 1715, då Peringskiölds upplaga utkom, framträder ifrågavarande saga uti vår svenska hufdeforskning såsom en vigtig historisk källa. Anledningen härtill, som väl närmast låg i ett missförstånd hos norska sagans äldre afskrifvare, torde äfven böra sökas i den nyvaknade nationalitets-känsla, som, född med Engelbrektskrigen och utvecklad genom landets politiska ställning till Danmark, gjorde för Svenskarne till en statsfråga att kunna förete en urgammal, lysande och sjelfständig konungalängd. Visserligen ega vi qvar några medeltids-skrifter, äfven äldre

¹) S. Thidriks, s. xxi—xxiii. ²) Anf. arb., s. v—xi. — Jfr. P. A. Munch, anf. arb., s. 333, 334, i noten.

än denna tid, i hvilka Didrik af Bern omtalas;¹ men detta sker då aldrig på ett sätt som röjer att hans person eller öden för vårt land ega någon serskild betydelse. Efter midten af 1400-talet blir dock förhållandet annorlunda, och under 2½ sekel hafva icke blott alla svenska häfdaforskare känt och till större delen godkänt Didriks-sagan, såsom en svensk historisk urkund, utan ock våra vetenskapsmän i nära nog ett helt århundrade deråt egnat ett alldeles eget studium. Denna omständighet, redan i och för sig sjelf högst märklig för dess nära samband med den isländska litteraturens uppblomstrande studium i vårt land under 17:de århundradet, gör äfven att Peringskiölds upplaga, på grund af sina vidlyftiga för-arbeten, kan betraktas såsom ett nationalverk af ett för hvarje Svensk egendomligt interesse.

Den förste svenske lärde, som påbegan en afskrift och öfversättning af sagan om Thidrik af Bern efter den norska skinnboken, var »gamble» *Johan Thomasson Bure*. Denne om våra fornhälder välförtjente man hade bevisligen ifrån år 1612,² men troligtvis ännu längre tillbaka, flitigt egnat sig åt studiet af icke blott den fornsvenska, utan ock den fornnorska och isländska litteraturen, och genomgått åtskilliga dithörande handskrifter. Ibland dessa må, utom de Riks-arkivets handskrifter som uppräknas i Axehielms register af d. 15 Aug. 1668,³ efter Bures egna anteckningar här serskildt ihågkommas: »Cronones norska Laghbok»,⁴ »S. Olafs Legenda, som hörer kronon til»⁵

¹) Ett Fornsvenskt Legendarium (utg. af G. Stephens, ibl. Sv. Fornskr. Sällsk. Saml.), ss. 681, 693, 700. Herr Ivan Lejonriddaren (utg. af J. W. Liffman o. G. Stephens, ibl. Sv. Fornskr. Sällsk. Saml.), v. 542. Alexandri Magni Hist. (Wijsingsborg 1672), v. 11. ²) J. Bures Collectanea eller Sumla (sign. F: a. 12. Hdskr. å K. Bibl.) bl. 772 a. ³) Ett Register på någre Archivi gamle Mss. i gamle Johannis Burei tid. Inlemnadt till Coll. Antiquit. i Upsala, af J. Axehiell, d. 15 Aug. 1668. (Efter en afskrift i K. Bibl.) ⁴) J. Bures Collectanea, bl. 111—113. ⁵) Anf. hdskr., bl. 120, 121.

(kallas på andra ställen: »S. Ólavi Cron. Norveg.,¹ S. Olofs Crönicka,² S. Olofs krönika som är skrifven vidh lagh efter Chr. börd 1149»³), »Magus Jerls Sagå»,⁴ »Trojumanna S.», »Breta Sögur», och »Barlaams och Josaphats Sagå», af hvilka de 3:ne sistnämnda, tillika med den norska membranen af Thiðriks saga (Wilkina s.), såsom honom personligen tillhöriga uppräknas i en inlaga till drott. Christina af d. 8 Mars 1654.⁵ Öfversättningen af denna sistnämnda saga påbegyntes af Bure d. 17 Mars 1636 och finnes i koncept, renskrift och textafskrift ännu delvis kvar uti Kongl. Bibliotheket (Isl. chart. in 4:o N:o 54, i Ant.-ark. kat. under sign. F: k. 11—13). — Bures ofullbordade arbete dels öfversågs, dels fortsattes af hans måg *Jahan Axehielm*, hvars hithörande handskrifter (Isl. chart. in 4:o N:o 53, i Ant.-ark. kat. under sign. F: k. 8) likaledes till en del finnas kvar, och om hvilka bör serskildt anmärkas, att han begagnat den här utgifna codex af gamla svenska öfversättningen, för att derur ifylla de luckor, hvilka redan på hans och Bures tid förefunnos i den norska membranen.

Efter dessa redan gjorda förarbeten har det år 1666 stiftade Antiquitets-kollegium haft för afsigt att företaga tryckning af sagan i dess helhet, både fornnorsk text och svensk öfversättning, och synes hafva uppdragit åt *Harald Wijsingh* att renskrifva och granska de befintliga koncept-handskrifterna. W. lyktade sitt arbete i Upsala d. 24 Juni 1672 (Isl. chart. fol. N:o 28). I afseende på hans sätt att gå till väga bör utom annat anmärkas, att han fyllde luckorna i den norska skinnboken genom inflickningar ur den gamla svenska redaktionen, utan öfversättning tillbaka på norska. Detta gäller dock icke om sjelfva slutet, som felar. Häraf blir sannolikt, att han aldrig känt den ifrågasvarande svenska texten efter sjelfva urkunden, utan allenast efter Axehielms deraf tagna afskrifter, hvilka väl knappast befunnits i någon synnerligen god ordning. — Enligt hvad

¹) Anf. hdskr., bl. 63 a. ²) Anf. hdskr., bl. 130 a, 772 a.

³) Anf. hdskr., bl. 360 b. ⁴) Anf. hdskr., bl. 117 b. ⁵) Efter en afskrift i K. Bibl.

en efterskrift af *Johan Hadorph* d. y., dat. d. 22 Mars 1689, gifver vid handen, befanns Wijsinghs arbete underhaltigt, och detta torde ha varit hufvudorsaken, hvarföre den år 1672 tillämnade tryckningen af sagan för den gången inställdes.

Såsom i det föregående blifvit omtaladt tillkom omkring år 1682, genom Sparfvenfeldts försorg, en ny isländsk sago-afskrift, efter hvilken de i början af den norska skinnboken befintligen luckor lämpligen kunde fyllas. Man borde således, efter den en gång antagna planen, nu vara i stånd att lemna gamla texten någorlunda fullständig. Också greps verket an med förnyad ifver. Arbetet öfverlemnades åt den bekante *Gudmund Olofsson*, som, genom att till ett helt sammanföra de äldre text-läsningarne ur den norska membranen, samt genom att ifylla luckorna, dels medelst suppling ur den nya isländska sagoafskriften, dels ock genom att på dålig Isländska öfversätta de af Wijsingh efter Axehielms anteckningar gjorda inflickningarne ur den svenska Skoklosters-handskriften, visserligen lyckades att lemna en på sitt sätt fullständig redaktion af sagan (likväl med undantag af slutet i den svenska öfversättningen, som redan af Wijsingh blifvit öfverhoppadt); men på samma gång gaf åt det hela en form, som då den icke noggrannt återger någon af de ursprungliga texterna, icke heller tillfredsställer någon granskning. Arbetet (Isl. chart. in 4:o N:o 37) utfördes åren 1682—1686 i Antiquitets-kollegium.

Sedan den norsk-isländska grundtexten på sådant sätt ändteligen kommit till stånd, felade blott att dertill lemna en behöflig svensk och latinsk öfversättning. Det förra af dessa arbeten öfverlemnades åt Antiquitets-kollegii Aktuarie *Johan Hadorph* d. y., som d. 18 Dec. 1694 hade sitt opus färdigt (Isl. chart. fol. N:o 36). Det sednare öfvertogs i egen person af verkets utgifvare *Johan Peringskiöld*. Härtill inskränker sig också hufvudsakligen dennes åtgärd. Han tog utan närmare granskning hvad han fann gjort före sig, och har varit fullkomligt okunnig om så väl tillvaron af en äldre, sjelfständig svensk sago-bearbetning, som

om tillkomsten af de inflickningar, hvilka, enligt Axehielms utdrag, blifvit ur denna lånade för den norsk-isländska texten.

Detta är nu i korthet historien om den första tryckta upplagan af Didriks saga, och om de lärda arbeten, som, efter en felagtig plan, men med aldrig felande nit, blifvit under nära nog ett helt århundrade derpå nedlagde. Källan för detta nit måste sökas i ett helt och hållet nationelt interesse; frågan gällde nemligen, såsom redan antydes genom namnet Wilkina Saga, det svenska fäderneslandets förherrligande, och så väl Bure, som hans yngre efterträdare Axehielm och Hadorph, höllo ännu alltjemnt fast vid det gamla föreställningssättet, »at Historien woro handlande om fem inländska Sweriges Konungar». Först Peringskiöld sjelf var i stånd att frigöra sig ifrån denna under mer än 250 år gängse mening, och ville intet erkänna »at alle thesse vp-nämde Konungar warit regerande här hemma i Swerige. — »Ty där thenna Sagan (kanske igenom en ny tillfickning) »förmåler Wilkinaland nu kallas Swerige; thet bör intet »förstås om thetta Scandiske Swerige, vtan om Svithiod thet »Mikla, Ofheim, eller stora Scythien».¹⁾ Peringskiöld har således arbetat hufvudsakligen i ett litterärt och språkligt syfte, för att visa »then tidens skrifwe-art och rena mål-»före, hwar vtaf vårt nu brukliga Swenska språk mycket »kunde förbättras, i det at the främmande Romaners och »Fransosers insmygne bländning i vårt tungomål, kunde »vthrotas, och våre egne gamle Norska återkallas.» Och då han egnade sitt verk »Til Kongl. Majestäts af Swerige Kämpar» . . »efter som the i thessa tider biwistat slika en-»wiges kamp och stora fältslag både til landz och siös, som »warit så skarpe och alfvarsame som the gamlas», med till-»önskan, att de måtte emottaga det »til sin förnöijelse» . . och »til minne och efterdöme om the förra Kämpars Rid-»derliga gierningar, språk och seder», anade han visserligen icke hvad vigt detta hans »Historiska Werck» skulle komma att ega för historien; nemligen för den inre historia, som

¹⁾ Wilkina S. Peringskiölde företal.

visar odlingens gång ibland folken, genom att följa forntids-sagan på dess vandring ifrån släkte till släkte.

Och likväl eger Peringskiölds arbete ur denna synpunkt för sin tid en europeisk betydelse; ty världen lärde derigenom först känna en bland de viktigaste länkarna i medeltids-litteraturens stora kedja. I mon som denna litteratur själf vunnit en högre aktning, genom det hos folken vaknade sträfvandet att alltmer ställa sin bildning på själfständig nationel grund, har äfven Didriks-sagan måst tilldraga sig en allmänare uppmärksamhet. Hon har således flerfaldiga gånger varit föremål för en genomförd vetenskaplig granskning. Att här åter försöka en sådan kan i alla afseenden anses vara utan ändamål. För vårt syfte torde göra fyllest, att blott antyda resultaten af äldre forskningar, åtföljda af några få anmärkningar, för att sprida ljus antingen öfver sagans allmänna betydelse, eller serskildt öfver den gamla svenska form deraf som nu för första gången lemnas åt offentligheten.

Betraktad i allmänhet visar sig Didriks-sagan, både i sin vidlyftigare norska och i sin kortare svenska form, såsom en romantisk förtäljning, hållen i den friska ehuru stundom råa ton och uppfylld med alla de vidunderliga äfventyr, som vanligtvis utmärka den äldre riddaredikten. Äfven mythiska elementer framträda någon gång, ehuru förvanskade eller oigenkänliga; deremot spåras ingenstädes den upphöjda känslöstämning och den svärmiska uppfattning af kärleken, som karakterisera den yngre medeltiden. Redan sagans allmänna lynne och hållning, äfvensom ojemnheten i dess stil, hänvisa således på en temligen aflägsen bildnings-period och på en främmande, blandad härkomst. Men ett sådant antagande vinner ytterligare stöd, när man granskar framställningens enskildheter, och kritiken upptäcker dervid snart, att diktverket blifvit sammansatt af en mängd spridda beståndsdelar, lika skilda till

skaplynne, som till ursprung och tidsålder. Visserligen har sagoskrifvaren, eller den tradition han följt, sökt till ett helt förbinda dessa för hvarandra främmande delar, genom att ordna dem omkring en enda berömd hjeltefigur; men sammanhållningen är blott lös, och vi stöta allestädes på afvikelser i plan och motsägelser i detaljer, hvilka ej kunna förklaras annorlunda, än att författaren följt stridiga öfverlemningar, utan att ens göra något alfvarligt försök till deras sammanjemkning. Detta är också otvifvelagtigt historien om sagans uppkomst. Hon är att betrakta hvarken såsom ren dikt eller ren verklighet, utan såsom en samling af medeltidens berömdaste folkminnen, sammanförda till ett helt, utan annan rätt än den som är gifven i folksägnsens eget inre väsende. Så länge ett fornminne lefver såsom tradition, är det nemligen aldrig ett afslutadt helt, utan en organism, som, oberoende af andra lagar än poesiens egna, skjuter ständigt nya, ehuru på samma gång ständigt förändrade bildningar. Tid och rum ega för henne ingen betydelse, der hon, likt ringeln omkring den i vattnet kastade stenen, alltjemnt förstörad vandrar ut bland folken. Hon liksom flyttar dem begge med sig på sin färd. Och för hvarje släkte som hon genomvandrar, blandas afstånden bakom henne och försvinna, tills hon slutligen upplöser sig i dunkla, förvirrade ljud, det sista döende genskallet af någon stor fjerran tilldragelse; utan att man kan ur dem tyda hvarken denna tilldragelses upphof eller dess ursprungliga verklighet.

Antingen vi således betrakta Didriks-sagan ur en rent historisk eller ur en rent konstnärlig synpunkt, kunna vi icke tillerkänna henne mer än ett underordnad värde. Se vi henne åter i det ljus, hvaruti all öfverlemning af detta slag rätteligen bör skärskådas, så vinner hon just genom innehållets skiftande mångfald ett serskildt, städse ökad intresse. Hon är nemligen för oss en riktig skattkammare af sin tids sagominnen; mången dyrbar fornsägen har genom henne blifvit gömd åt efterverlden, till andra, nu förlorade, ger hon oss hänvisning, medan åtskilliga, förut

kända, af henne framställas i en ny form, eller rättare, på ett nytt utvecklings-stadium. Det gifves således knappast någon medeltids-dikt, som bättre än Didriks-sagan visar det sätt, hvarpå historiska händelser och gestalter uppfattas i folk-föreställningen, der ombildas, och småningom förvandlas till dunkla poetiska skepnader. Med detsamma hon för oss likasom på en gång öppnar folk-fantasiens hemliga verkstad, gör hon oss tillika förtroliga icke blott med det innersta af sitt tidevarfs lynne, utan ock med den historiska sägnens egna bildnings-lagar. Detta rent poetiska eller kulturhistoriska interesse har emedlertid varit hittills mindre afsedt; också har sällan någon fornsaga gifvit så mycket att syssla åt den strängt historiska, lärda kritiken. I sin ständiga äflan att vid allt komma till en yttersta verklighet, har denna kritik redan uttömt sina tillgångar, utan att ändock lyckas bringa full reda i denna förvirring, eller ur den brokiga mängden af romantiska äfventyr kunna sofra de enkla beståndsdelar, som varit förtäljningens ursprungliga kärna.

Det kan naturligtvis icke vara utgifvarens afsigt, att här ens försöka någon slags granskning af Didriks-sagens romantiska innehåll. En sådan granskning, om hon eljest låge inom vår förmåga, kräfde nödvändigt, att hvarje särskildt drag icke blott skärskådades för sig, utan äfven sammanhölles med de skilda eller analoga former, hvori detsamma kunde igenkännas utur andra äldre och yngre källor. Undersökningen komme härigenom att omfatta en betydlig del af den germaniska stammens forn-litteratur, och vi hänvisa af sådant skäl till *P. E. Müllers*¹ och *W. Grimms*² berömda forskningar i detta ämne. Här torde göra fyllest att korteligen vidröra sagans rent historiska och geografiska förhållanden, för så vidt dessa gifva nyckeln till dess ursprungliga karakter, eller i sin mån bekräfta det uppfattnings-sätt, som vi här ofvan antagit.

¹) *P. E. Müller*, Sagabibliothek, Bd II (Kjöbenh. 1818). ²) *W. Grimm*, Die Deutsche Heldensage (Göttingen 1829).

Änskönt det, såsom ofvan nämndes, hittills icke lyckats, och påtagligen icke kan lyckas kritiken att lösa alla de svårigheter, som erbjuda sig vid uppgiften att förlika Didriks-sagan med den faktiska historien, hafva de många försöken åt detta håll likväl icke varit alldeles utan frukt. Det kan således anses vara bragt utom tvifvelsmål, att sagans hjelte, den tyska medeltidens kämpe-ideal Thidrik af Bern, konung öfver Ömlungarnes (i svenska Didriks-sagan o: Humlungarnes) land, icke är någon annan än den historiskt berömde Östgöta-konungen *Theodorik* af Amalernas ätt, hvilken under sin regerings skiften ofta tog sitt säte i Verona (sagans Bern).¹ Uti förtäljningen om slaget vid Gronsport (Gransport) igenkänner man likaledes de tyska forndikternas »die Schlacht vor Raben», som förmodligen syftar på Theodoriks långvariga kamp med Odoacer vid Ravenna.² Att Thidrik enligt sagan slutligen krönes till konung i Rom, instämmer äfven noga med den historiske Theodoriks eröfring af Italien.³ Ja, till och med den tyska folksägnen, att han på sistone bortfördes af djefvulen på en svart häst, finner sin historiska förklaring i påfven Gregorii den förstes försäkran, att Theodorik, till straff för sitt Arianska kätteri och sin hårdhet emot påfven Johannes, blifvit nedstörtad till helvetet genom den Lipariska vulkanen;⁴ — ett föreställnings-sätt, som icke blott återfinnes i den äldre tyska folktron, utan kan spåras till och med i vårt fädernesland. Åtminstone förtäljer en gammal svensk helgonabok, hvars hufvud-text går tillbaka till midten af 1300-talet, om »thidrik [af] bern göta konung», huruledes en helig man såg hans själ sjuda i helvetes kettil.⁵

Vid sidan af dessa och dylika historiska drag innehåller Didriks-sagan äfven andra rent historiska hågkomster, men hvilka, efter sägnens art, blifvit öfverförda till Thidrik, änskönt de ursprungligen tillhört en annan tid och angått

¹) Müller, anf. arb., s. 348. ²) Müller, anf. arb., s. 249. Jfr. s. 348. ³) Müller, dersammast. ⁴) Gregorii Dialog. IV, 30 (36). Åberopade af Müller, anf. arb., s. 291, 349. ⁵) G. Stephens, Ett Fornsvenskt Legendarium, s. 700.

alldeles nya personligheter. Till dessa lånade drag, hvilka således icke kunna historiskt inpassas i den verkliga Theodoriks öden, hörer utom annat hans förbindelse med konung Ermenrik (Ermentrik). Otvifvelagtigt är, att under denna sagogestalt döljer sig ett minne af den götiske eröfraren *Ermanarik*, hvarvid likväl ej bör förgätas, att denne i verkligheten lefde ett helt¹ århundrade före Theodoriks dagar.¹ — Ett annat prof på sagoskrifvarens, eller rättare sägnens art, att, oförhindrad af historiska eller kronologiska betänkligheter, sammanföra minnen ifrån vidt skilda tider, erfara vi uti Thidriks förhållande till konung Attila i Hunaland.² Under denna gestalt upptäcka vi nemligen en skymt af den Hunniske *Attila*, Guds gissel;³ men bilden synes hafva blifvit skapad öfver och sammanfaller ögonskenligen med äfven en äldre Attila (Eddornas *Atle*, de tyska forndikternas *Etzel*), konung öfver ett annat folk Huner,⁴ hvilka en gång voro urbyggarna i en del af N. Tyskland.⁵ I allmänhet är Hunnernas tåg emot Ermenrik, näst Thidriks egen personlighet, det renaste historiska draget i hela sagan, och man återfinner berättelsen derom hos den bekante götiske häfdatecknaren Jornandes.⁶

Samma blandning af förvirrade hågkomster och derpå grundade historiskt falska, ehuru poetiskt berättigade föreställningar, hvilken vi redan anmärkt i sagoverkets historiska uppräknning, röjer sig äfven i dess geografiska förhållanden. Midt emellan riktigt framställda lägen träffas således andra felagtigt angifna, ja, ofta spåras till och med huru ett olika geografiskt föreställningssätt gjort sig gällande på skilda ställen i sagan. Förklaringen häröfver är redan gifven i sagoverkets uppkomst ifrån till ålder och härkomst olika traditioner. Sagen har nemligen i detta, som i annat,

¹) Müller, anf. arb., s. 148. Jfr. s. 349. ²) Müller, anf. arb., s. 349. ³) Müller, anf. arb. s. 344. ⁴) N. M. Petersen, Gammel-Nord. Geografi, I (Kjöbenh. 1834), s. 262. ⁵) Petersen, anf. arb. s. 253. ⁶) Jornandes, De rebus Geticis, c. 24. Anförd hos Grimm, anf. arb., b. 1, 2. — Jfr. Müller, s. 249, 273, 274.

följt sin egen inre lag, och i samma mån hon själf flyttat sig i tiden eller rummet, har hon äfven till en viss grad flyttat sin skådeplats med sig. De skilda geografiska föreställningssätten äro således blott naturliga följder af de skilda traditionernas olikhet, och af den trohet, hvarmed dessa af sagoskrifvaren blifvit återgifna. Just denna omständighet, som eljest verkar störande för sagans inre enhet, ger således en ny stödjepunkt för den vetenskapliga kritiken, och en vägledning mera för den som älskar att följa sägnerna på deras långa vandring genom tider och folk.

Vi anförä här några bevis för vårt ofvan gjorda påstående. Sålunda omtalas borgen *Bakalar* (i svenska sagan nämnes han äfven *Pæclar*) först såsom belägen i k. Attilas rike eller Hunaland.¹ Längre fram flyttas han till Rhenströmmen² [hvilken flod sammanföres med Donau³], och förlägges slutligen till Alpiska bergstrakten.⁴ Stället tänktes således beläget ömsom i norra, i medlersta och i södra Tyskland, hvarest det här, såsom i Niebelungen Lied, synes slutligen sammanfalla med den n. v. staden Pechleren vid Donau.⁵ — *Borgaskogen* nämnes först såsom liggande i närheten af staden *Marsteinn* (förmodligen den n. v. byn Marstein i Hannover, emellan Oldsaxen och Hameln), på vägen ifrån Danmark till Saxland;⁶ men flyttas snart åt sydost, och sträcker sig nu emellan Pohlen och Hunaland.⁷ — I *Gronspört* igenkännes, såsom vi ofvan nämnt, de tyska forndikternas Raben, eller staden Ravenna i Kyrkostaten, hvilket äfven instämmer med riktningen af Thidriks tåg ifrån Hunaland till Ömlungaland (n. v. Lombardiet), emot k. Ermenrik i Rom;⁸ sådant hindrar likväl icke att stället straxt längre fram förlägges norr om fjället (Alperna), till

¹) S. Thidriks konungs af Bern, c. 43. ²) S. Thidriks, c. 289, 367. ³) S. Thidriks, c. 363. ⁴) S. Thidriks, c. 397, 398.

⁵) Jfr. *Petersen*, anf. arb., s. 262. ⁶) S. Thidriks, c. 117. — *Anm.* Marsteinn är troligtvis samma borg, som på ett annat ställe (c. 55) kallas *Marcsteinn* och förlägges till Falsterskogen i Hunaland. ⁷) S. Thidriks, c. 304. ⁸) S. Thidriks, c. 322.

grannskapet af Moselfloden.¹ — Men ingenstädes framträder blandningen af äldre och yngre föreställningssätt mera förvirradt än i sagans uppfattning af *Hunaland*. Detta framställles således först såsom liggande i söder från Jutland och skildt från Danmark genom en skog,² samt sträckande sig fram emot Frisland³ (kustlandet ifrån Rhens mynning till Eiderströmmen⁴), hvarest man ännu tror sig igenkänna hufvudstadens namn *Susat*, uti fläcken Soest⁵ (i äldre diplomer *Suosaz*, *Sosaz*⁶) i n. v. Westfalen. Belägenheten tänktes således vara i nordvestra Tyskland. Kort derefter framställles landet såsom beläget i söder från Wilkinaland,⁷ skildt derifrån genom en stor skog,⁸ och gränsen löpande icke långt ifrån Brandinaborg (Brandenburg),⁹ som dock äfven lydde under Hunalands konung.¹⁰ Belägenheten var således i N. Tyskland. Ytterligare flyttas läget än mera i öster och söder. Landet skiljes således genom Borgaskogen ifrån Pohlen,¹¹ och genom Pohlen från Ryssland,¹² med hvilket rike det ställes i långvarig krigisk beröring,¹³ och genom Suavaskogen¹⁴ (o: Schwaberskogen, Schwabiska skogen¹⁵) ifrån Tarlungaland (o: Jarlungaland) eller Karolingien.¹⁶ — Det är sannt, alla dessa serskildta uppgifter kunna möjligtvis stå tillsammans med hvarandra, nemligen i fall man vill gifva åt Hunaland en mot dem svarande geografisk utsträckning på alla sidor; men ett sådant antagande saknar icke sina stora svårigheter, och sannolikt kommer man rätta förhållandet närmast genom att vidhålla, det ifrågavarande benämning, redan på den tiden sagan skrefs, snarare uttryckte ett dunkelt folkminne än något bestämdt geografiskt

¹) S. Thidriks, c. 325. Jfr. c. 336. ²) S. Thidriks, c. 45.

³) S. Thidriks, c. 39—41. ⁴) *Nicolai Abbatis Itinerarium* (uti *E. C. Werlauffs Summa Geographiæ* med. ævi ad mentem Island. Hauniæ 1821), p. 12. Jfr. p. 33. ⁵) *Petersen*, anf. arb., s. 262. ⁶) *Grimm*, anf. arb., s. 177. ⁷) S. Thidriks, c. 39, 42, 45, 47. ⁸) S. Thidriks, c. 47. ⁹) S. Thidriks, c. 291. ¹⁰) S. Thidriks, c. 245. ¹¹) S. Thidriks, c. 304. ¹²) S. Thidriks, c. 300. ¹³) S. Thidriks, c. 293—315. ¹⁴) S. Thidriks, Jfr. cc. 57, 152, 159, 160, 163, 164. ¹⁵) *Petersen*, anf. arb., s. 257. ¹⁶) *Petersen*, anf. arb., s. 256.

begrepp. Denna mening, som för sig har ganska gällande äfven historiska skäl, vinner ytterligare stöd i den omständigheten, att man på några ställen i sagan skönjer en viss benägenhet att flytta landets läge ännu mera åt sydost, så att det förblandas och synes sammanfalla med den Hunniska Attilas rike i trakten af Donau. Thidrik af Bern måste således på sin hemfärd ifrån Hunaland till Ömlungaland taga leden emot *vester*, åt Bakalar och öfver Alpiska bergskedjan,¹ och Niflungarne likaledes på färden till Susat ifrån Niflungaland, med staden *Wermza* (o: det n. v. Worms) till hufvudort,² tåga åt sydvest öfver Rhen, der denna ström troddes sammanlöpa med Donau,³ och vidare taga vägen om samma Bakalar,⁴ hvars enhet med det n. v. Pechleren i Österrike vid Donaufloren, vi med stöd af Niebelungen Lied och på grund af sagans eget föreställnings-sätt trott oss kunna antaga. — Samma geografiska flyttning, som vi här anmärkt om Hunaland, har äfven egt rum med Wilcinernas område eller *Wilcinaland*. Detta namn har nemligen, sannolikt genom en sednare inflickning, framkallad af försöket att närmare bestämma ordet *Sviþioð*, blifvit tillagdt Svearike, Götaland och allt Sveakonungs välde, Skåne, Seland, Jutland och Vinland (Venden);⁵ änskönt man så väl i folknamnet, som i namnet *Wilcinaborg*⁶ (förmodligen samma ort som på ett annat ställe kallas *Vallterborg* och som under

¹) S. Thidriks, c. 397, 398. ²) S. Thidriks, c. 342, 356, 358, 360. ³) S. Thidriks, c. 363. ⁴) S. Thidriks, c. 367—371.

⁵) S. Thidriks, c. 21. — Anmärkas bör, att den text-recension, som innehåller cap. 21—56, är sednare inskjuten i den norska skinnboken och af en yngre hand. Membranen eger äfven en äldre afvikande recension af samma stycke; men här och flerstädes defekt. Jfr. S. Thidriks, ss. xvi, 27, noten. — Sannolikheten af att en sednare inflickning egt rum på just ofvan anförda ställe, ökas deraf, att Skåne (c. 111) och Seland (jfr. cc. 78, 79, 86) annorstädes i sagan räknas till Danmark, hvaremot Jutland (c. 62, 83) förekommer såsom ett rike (eller flera riken) för sig sjelf. ⁶) S. Thidriks, c. 278, 303, 305.

der k. Milias' tid var hufvudstad i Hunaland)¹ med temlig visshet igenkänner *Wilzerna*, ett folk som fordom bodde i det n. v. Pomern och Meklenburg.² Spår af landets verkliga belägenhet kunna också ännu påvisas i sagan, vid sidan af ofvannämnde yngre föreställnings-sätt. Sålunda förlägges landet alltid norr om Hunaland,³ hvarifrån det likväl skiljes icke genom hafvet, utan genom en stor skog,⁴ och hvarmed det för öfrigt står i en serdeles nära beröring.⁵ Striden emellan Wilcinalands och Hunalands konungar utkämpas vid Brandenburg, på gränsen emot Wilcinaland, ehuru ännu beläget inom konung Attilas område.⁶ Äfven omtalas Wilcinaborg, såsom liggande på det n. v. tyska fastlandet, vid vägen ifrån Hunaland till Pohlen.⁷

Men icke nog att dessa och många ställen på detta sätt blifvit rubbade ifrån sitt ursprungliga eller sitt verkliga geografiska läge, på åtskilliga andra har den traditionela inflytelsen verkat derhän, att de nu mera äro alldeles oigenkännliga, och att det någongång blir mycken fråga, huruvida de icke böra förläggas helt och hållet inom fabelverlden. Flera exempel af denna art kunde anföras. Vi inskränka oss till att nämna: *Aldinsæla*,⁸ tydligen samma ställe, som några blad längre fram kallas *Aldinflis*,⁹ *Babilonia*, en borg och ett land vid Rhenströmmen;¹⁰ *Bærtangaborg*, en stad eller borg i Bærtangaland (= Britannien, Wales);¹¹ *Gregenborg* 3: Grekernas stad (måste efter sammanhanget sökas i s. Italien);¹² *Kallava*, ett berg beläget på fastlandet, sydväst ifrån Seland och söder om Weserfloden¹³ (skulle således ligga ungefärligen i den n. v.

¹) S. Thidriks, c. 41. ²) v. der Hagen, Altnord. Lieder u. Sagen, s. 11. — Petersen, anf. arb., s. 274. ³) S. Thidriks, c. 39, 42, 45, 47. ⁴) S. Thidriks, c. 47. ⁵) S. Thidriks, c. 42—56. ⁶) S. Thidriks, c. 291. — Jfr. c. 245. ⁷) S. Thidriks, c. 303, 304. ⁸) S. Thidriks, c. 104. ⁹) S. Thidriks, c. 107. ¹⁰) S. Thidriks, c. 401, 402, 404. — Jfr. c. 399. ¹¹) S. Thidriks, c. 350. ¹²) S. Thidriks, c. 413. ¹³) S. Thidriks, c. 58. — Jfr. c. 61.

Thüringer-Wald); *Ran, Rana*, en stad i s. Italien; ¹ *Sarcasteinn*,² efter namnet en befästad stad inom Saracennernas område, o. s. v.

Utom dessa här vidrörda förhållanden, hvilka redan tydligt nog ådagalägga i hvilken hög grad den poetiska fiktionen ombildat och utbildat sagans ursprungliga reala innehåll, kunde ännu långt flera bevis anföras, till att styrka så väl hela sagoverkets uppkomst ur *levande* sägner, sammanförda ifrån skilda håll, som ock den inflytelse detta sägnernas inre och yttre lif fortgående öfvat på sagans skriftliga uppfattning. Men dessa omständigheter äro redan af andra författare utredda eller antydda, och en undersökning skulle här föra oss vida längre än som vore förenligt med vår närvarande uppgift. Vi inskränka oss således till att i allmänhet fästa läsarens uppmärksamhet vid sagans uppställning, talrikheten af dess episoder, ofta utan bestämdt sammanhang med hufvudämnet,³ de återkommande upprepningarne af samma tilldragelser,⁴ afvikelserna i framställningen af namn och händelser,⁵ mängden af utförda eller blott antydda drag, syftande på kända säg-

¹) S. Thiðriks, c. 412, 413. ²) S. Thiðriks, c. 276. ³) Till ex. förtäljningen om Völund (S. Thiðriks, c. 57—79), om Herburd och Hilda (c. 231—240), om Valter af Vaskasten och Hildegunda (c. 241—244), om Iron Jarl och hans broder Apollonius (c. 245—275), o. s. v. ⁴) Till ex. om k. Isung i Bertangaland och hans söner, c. 168; upprepad c. 245 och c. 350. Om k. Gunnar i Niflungaland och hans bröder, c. 169; upprepad c. 170, 342 o. s. v. ⁵) Således är hertig Rodolf, som blir gift med Berta (c. 56), ögonskenligen samme man som margrefve Rodingeir, hvars hustru längre fram kallas Gudelinda (c. 289, 362, 370, 398, 415). — Jfr. vidare de stridande berättelserna om k. Aldrian i Niflungaland (c. 169) och k. Isung (c. 170). — Om Högnæs härkomst (c. 169, 170. Jfr. c. 361). — Om konungarne i Bertangaland, Artus (c. 233—239, 245) och Isung (c. 168, 190 o. fl. st.). — Om k. Osatrix' död, c. 144, 292. — Om Thetlmars, k. Didriks broders ålder (c. 15. Jfr. c. 316), o. s. v. (Jfr. *Grimm*, anf. arb., s. 180, 181.)

ner¹ och sago²; hänvisningarne till gamla tyska³ och nordiska⁴ dikter eller qväden, till Tyskars⁵ eller Nordboars⁶ muntliga berättelser, och i Tyskland⁷ samt i Ryssland⁸ befintliga fornminnesmärken, och slutligen vid sjelfva framställningssättet, med dess ojemna, någon gång förträffliga, men stundom slappa stil, dess motsägelser och dess yngre inflickningar; — allt omständigheter, hvilka finna en naturlig och med sagan sjelf instämmande förklaring deri, att sagoskrifvaren öst utur skilda, på hans tid lefvande, ej blott skriftliga, utan ock muntliga traditioner.

Rörande tiden och sättet för dessa sägners skriftliga uppfattning i den form hvarunder de här blifva oss bekanta, har man länge sväfvat i ovisshet. Frågan kan dock nu mera anses afgjord, genom de upplysningar som erhållits i och med Thidriks-sagans nya utgifvande från trycket efter den ofvan omtalade gamla skinnboken. Så väl språkets och föredragets form, som handskriftens egen beskaffenhet göra nemligen antagligt, att denna, som det vill synas, ursprungliga recension blifvit författad, icke fram emot slutet af 14:de århundradet, såsom Müller förmodat,⁹ utan — i nära öfverensstämmelse med Grimms åsigt¹⁰ — redan i *första hälften af 1200-talet*, under k. Håkan Håkanssons regering i Norge. Sagan, som hittills varit räknad till den

¹) Till ex. om k. Rozeleif och svärdet Eckisax (c. 98). — Alfens löfte att hjälpa sin son Høgne (c. 169). — Sigurd Svens trohets-löfte till Brynhilda (c. 227). — K. Isung deltagar i kriget emot k. Osantrix (c. 350). — K. Thidrik kallas djefvulens son, och eld utgår från hans munn (c. 391). — K. Thidrik påminner Heimer, huru deras hästar drucko tillsammans i Frisland (c. 434), o. s. v. ²) S. Thidriks, c. 355. ³) S. Thidriks, Prologus, c. 184, 258, 320, 352, 389, 394, 415.

⁴) S. Thidriks, Prologus. ⁵) S. Thidriks, c. 181, 187, 394, 415. ⁶) S. Thidriks, c. 13, 18, 69, 180, 185, 348. ⁷) S. Thidriks, c. 89, 336, 381, 387. ⁸) S. Thidriks, c. 313.

⁹) Müller, Saga-Bibliothek, II, s. 311, 312. ¹⁰) Grimm, anf. arb., s. 175.

rent isländska litteraturen, måste på grund häraf öfverföras till den norska, enär det kan anses fullt afgjort, att hon ifrån början blifvit skrifven på *fornnorskt språk*, och äfven sjelfva handskriften till stor del är af *norsk hand*.¹ I alla dessa afseenden ega vi således nu mera en visshet, som gör onödigt att vidare behöfva fly till gissningar och lärda kombinationer. Med samma visshet känna vi äfven, att de källor, efter hvilka den norska förfaltaren sammanskrifvit sitt arbete, hufvudsakligen böra sökas icke i Norden, utan i *Tyskland*. Redan sagans ämne tillhör i allmänhet detta land, och sådant gäller ännu mer om uppfattningen af flera bland de fornsägner, hvilka eljest äro bekanta äfven i nordisk form.² Sago-upptecknaren döljer också icke detta allmänna förhållande, hvilket ytterligare bekräftas till öfverflöd af W. Grimms vidsträckta forskningar i sitt lands fornlitteratur, samt af de resultat, hvilka derigenom blifvit vunna för den tyska hjeltesagan.

Men äfven rörande den form, i hvilken de urgamla Didriks-sägner en gång blifvit kända och älskade i sitt fädernesland samt derifrån jemväl spridt sig till Skandinavien, har den nyaste tiden lemnat värdefulla upplysningar. Historiska spår hänvisa på att denna form en gång varit *folkvisans*,³ och att denna således ligger till grund icke blott för åtskilliga äldre tyska qväden om Didrik af Bern, utan äfven för Niebelungenlied, Gùdrûn och andra yngre tyska hjeltedikter.⁴ Emedlertid har man länge, och med fog klagat öfver förlusten af dessa ej blott för Tysklands, utan för hela Europas litteratur dyrbara fornsånger, då S. Grundtvig, under sina omfattande forskningar öfver danska folkvisorna, oförmodadt framkommer med den upptäckten, att

¹) S. Thidriks. *Ungers Förord*, s. xvi, xvii. ²) T. ex. om Sigurd Sven (Sigurd Fafnisbane), Niflungarnes fall, o. s. v. Oafgjort är likväl, huruvida episoden om Völund kan anses härröra ifrån rent tyska traditioner, eller icke hellre är bearbetad af den norska sagoskrifvaren efter nordiska folksägner.

³) Chronicon Quedlinburgense (Citaten hos Grimm, anf. arb., s. 32). ⁴) S. Grundtvig, Danmarks Gamle Folkeviser. I, s. 33.

flera af de ursprungliga Didriks-qväderna ännu finnas kvar, ehuru icke mera i tysk, utan i nordisk drägt. De med skäl prisade danska och svenska kämpavisorna om Didrik af Bern och hans hjeltar, framstå nemligen vid en närmare granskning såsom öfversättningar eller bearbetningar af ur-gamla nedertyska folkvisor öfver samma ämne. Dessa nedertyska visor kunna i Danmark spåras tillbaka, såsom kända åtminstone i början af 13:de århundradet,¹ och deras identitet eller nära öfverensstämmelse med de ännu bevarade nordiska kämpasångerna styrkes till fullo af en nyligen återfunnen och utgifven nedertysk folkvisa om k. Didrik af Bern,² som, »upptecknad i det 16:de århundradet, till den grad liknar Danmarks vid samma tid upptecknade och till samma sägenkrets hörande kämpavisor, att man för likhetens skull är färdig att glömma den olikhet som ligger i språket».³

Uti denna omständighet ega vi således förklaring öfver sagoskrifvarens yttranden (i företalet) om de *qväden*, hörande till sägenkretsen om k. Didrik, hvilka på hans tid voro kända af Svenskar och Danskar.⁴ Med dessa qväden åsyftas nemligen otvifvelagtigt de gamla, ännu bibehållna kämpavisorna om Didrik af Bern,⁵ likasom de fornväden, hvilka på samma ställe uppräknas såsom Norrmännen tillhöriga, ännu återfinnas i de bekanta Edda-sångerna. Men utom dessa qväden voro de nordiska folken, enligt samma uppgift, i sjelfständig besittning af äfven *muntliga förtäljningar*, hörande till nämnde sägenkrets. Detta påståande, ehuru redan i sig sjelf sannolikt, och der-till bestämdt uttaladt af sagans eller företalets författare, har dock blifvit satt i tvifvelsmål af den nyare kritiken eller hyperkritiken. Danska kämpavisornas förtjenstfulle utgifvare

¹) Jfr. berättelsen hos *Saxo Grammaticus* (Lib. xiii) om den saxiske sångaren, som sjöng för Knut Lavard. ²) Koninc Ermenrikes Dot. Herausgeg. von Karl Gödeke. Hannower 1851.

³) *Grundtvig*, anf. arb. I, s. 34. Jfr. s. 64. ⁴) S. Thidriks, Prologus. ⁵) Jfr. *Grundtvig*, inledn. till visan N:o 7 »Kong Diderik og hans Kæmper». Anf. arb., s. 63.

har således, efter en vidlyftig och med kritisk skärpa genomförd undersökning (hufvudsakligen riktad emot Vedel, A. A. Afzelius och P. A. Munch), ifrigt förnekat så väl tillvaron som åldern och betydelsen af hithörande, såsom urgamla folkminnen angifna lokalsägnar, och kommer slutligen till det nog oväntade resultatet, »att det saknar all grund, när man vill beskylla Folket i Danmark och Sverige för att hafva öfverflyttat de från södern inkomna Didriks-sägnernas lokaler till inhemsk jord» (han anser nemligen »att dessa så mycket omtalade gamla folksägnar egentligen hafva sitt hem i 16:de och 17:de århundradets lärde mäns studerkammare, hvarifrån de vandrat ut i världen i tryckta böcker och åter inkommit från landet i andra tryckta böcker»); samt att »hvad speciellt angår Vidrik Verlandsson och Långeben Risker, så torde det icke vara en obillig begäran, att man hädanefter låter dem blifva utom vår gamla Historia»¹.

Då det således blifvit på fullt alfvar ifrågasatt, huruvida några urgamla folksägnar, hörande till sägenkretsen om Didrik af Bern, och serskildt handlande om Wideke Welandsson, verkligen existerat bland folket i Sverige och Danmark, torde ej finnas olämpligt, att vi, i sammanhang med vårt ämne, här anföra några ytterligare fakta, hvilka synas instämma icke blott med sagoskrifvarens eget yttrande, utan ock med hvad yngre författare hittills gemensamt antagit. Naturligtvis kunna vi härvid icke inlåta oss på frågan i hela dess omfattning; vi förbigå således den allmänna sannolikheten deraf, att öfverlemningar, hvilka bevisligen varit under århundraden kända af folket i form af qväden och visor, äfven skulle efter traditionens art hafva upplöst sig till lokalsägnar, och inskränka oss till meddelandet af några, hittills mindre kända, äldre uppteckningar af eller hänvisningar till de ifrågavarande sägnerna, så vidt dessa sägners tillvaro hos folket derigenom, må kunna i någon mån ytterligare bestyrkas.

¹) *Grundtvig*, anf. arb., s. 89—94.

Att Danmark och Sverige redan före Vedels tid egt urgamla och äkta lokalsägnar, hörande till sägenkretsen om Didrik af Bern, men företrädesvis berörande den rent nordiske (eller snarare allmänt germaniske) Völund Smed och den omtvistade sagohjelten Vidga Völundsson, vinner stöd af följande, hittills icke nog anmärkta omständigheter:

1. *Den gamla svenska bearbetningen af Didriks saga* (ifrån 1400-talet) *åberopar dylika sägner, såsom gängse i Danmark.* — Ifrågavarande sagoredaktion, som eljest troget följer sin norska urkund, visar endast på 2:ne ställen spår af att sjelfständigt och efter nya åberopade källor ha behandlat sitt ämne. Och dessa ställen hänföra sig just till de begge ofvan nämnda sago-gestalterna. Ut i kap. 57, hvarest förtäljes om Wade Rese, huru han vadade öfver Grönasund med sin son Weland på axlarne, tillägger således sagan: »*det säga danske män*, att der var 9 alnar djupt.» — Den svenske sagoskrifvaren har således här, utan all motsägelse, känt och följt *danska folksägnar* om Völund Smed, hvilka för öfrigt synas hafva noga instämt med de sannolikt äfven nordiska fornsägnar, hvilka meddelas i norska grundtexten. — Det andra stället är i berättelsen om Widike Welandssons vistelse på ön Seland och hans död på Femern. Alldeles påtagligt är, att sagoskrifvaren äfven i denna förtäljning följt gängse folksägnar, ehuru tvifvelagtigt kan vara, om icke dessa, så vidt de inblanda Didrik af Bern, varit af tyskt ursprung. Så vidt de åter beröra Widike Welandssons bosättning och död i Danmark, hafva de deremot varit *rent danska*; ett yrkande, som icke blott vinner stöd af hela sammanhanget, utan ock bekräftas af sagans tydliga ord: »*det visste alla i Danmark*, att Widike vardt slagen i sitt eget herberge, och ingen kände hans baneman.»

Utgifvaren af norska Thidriks-sagan har antagit, att de 4 kapitel i slutet af svenska bearbetningen, hvilka afhandla just detta ämne eller sägnerna om Widike Welandssons och konung Didriks död, en gång förefunnits jemväl i den norska skinnboken, som nu har en lakun vid slutet. Emot denna åsigt kan invändas, så väl att hela nämnde

ställe saknas i de isländska handskrifterna af Thidriks-sagan, som ock, att det oemotsägligt grundar sig ej blott på tyska, utan ock på danska sägner, hvilka sistnämnda eljest aldrig återopas i membranen, äfvensom att sjelfva framställningssättet väcker misstanka om här gjorda sednare tillägg. Huru som helst, och vare sig att berättelsen anses för ursprunglig eller såsom en yngre tillsats, försvagas icke kraften af de bevis det lemnar för den af norska eller isländska sagoföretalet yrkade tillvaron i (Sverige och) Danmark af muntliga sägner hörande till sägenkretsen om Thidrik af Bern. Dessa sägner flyttas i förra fallet allenast några århundraden högre upp i tiden.

II. Ut i Hr *Jens Suendssøns*, pastor thill Iffuetoffte Sogn, *relation af år 1624* (ibland skånska presternas berättelser om antiquiteter, infordrade af k. Christiern IV på O. Worms begäran, och nu förvarade å K. Universitets-Bibliotheket i Köpenhamn under N:o 35 [gammal sign. 82] in 4:o), meddelas den så mycket återopade och omtvistade folksägna ifrån Willands härad, om Widrik Werlandsson, på följande sätt:

»Ifrån utminnes tider veta män att förtälja, det Willands härad i Skåne fått sitt namn efter *Willand*, som skall hafva varit en märkelig och konstig smed. Till yttermera vittnesbörd härom förer häradet i sitt sigill en hammare och en tång, likasom detta märke äfven varit satt på häradets fana, till en åminnelse af *Willand* och hans son *Widerich Willandsson*»

»Det är en gammal folksägen, att Willand aflat denna son med en hafs-fru, hvilken han band, medan han bedref sin handel med henne. När han åter löst henne, skall hon hafva yttrat: 'Nu undfick jag en son med dig, och hade du icke bundit mig, skulle han hafva blifvit mycket stark både till lands och vatten; men nu skall han blifva mycket stark till lands.'»

»När Widrik Willandsson vuxit något upp, bad han sin fader, att denne skulle smida honom ett svärd. Willand gjorde efter hans begäran; men när svärdet var färdigt

ville sonen genast bruka det. Willand vägrade detta, och sade sig vilja lägga svärdet under en sten, intill dess Widrik blefve så stark, att han sjelf kunde bortvältra stenen och taga det. Innan dess skulle Widrik likväl rida så långt, att han komme till ett vatten, som rann uppåt. — Widrik red länge och väl; men kunde ej finna något sådant vatten. Omsider kom han en gång att betrakta sin häst, som drack, och märkte då, att vattnet lopp uppföre. Han gaf sig nu till stenen, vältrade honom undan och tog svärdet, hvilket han derefter brukade manligen, såsom hans gerningar bära vittnesbörd, och blef han så den förnämste af alla gamla kämpar. Men samma sten, som låg uppå svärdet, kallas ännu i dag *Smedsten*, och ligger i en liten backe, vestan för Krogstorp uti Iſvetofsta socken af Willands härad».

»Widrik Willandsson skall ligga begrafven på Ederbecks slätt uti Grydby mark, vestan för Sissebäcks mölla. Stora uppresta stenar äro ännu i dag att se på samma ställe, nära intill landsvägen, som går emot Sölvitsborg. Men anledningen, hvarföre Widrik blef begrafven härstädes, menas af *de gamla* vara den, att han sjelf begärt att få ligga på det ställe, hvarest han blifvit aflad af sin fader.» —

Vi för vår del kunna ej annat finna, än att denna förtäljning, sådan vi här hafva henne framför oss, är en äkta och urgammal folksägen, alldeles oberoende så väl af Vedels blott 33 år förut tryckta visbok, som af Chytræi år 1598 författade Skånska Minnesmärken. Mer än sannolikt är, att, ifall presten känt något af dessa arbeten, han derom, åtminstone i förbigående, yttrat sig. Icke heller antyder någon omständighet, att sägnen blifvit lånad ur den i Sverige och Norge icke okända Didriks-sagan. Sägnsens egen äkthet torde således få gälla såsom bevis för den sannolika åldern och äktheten af också andra dithörande lokalsägnar, hvilka talrikt förekomma ifrån Skåne, Bohuslän och Seland, och hvilkas verkliga tillvaro först kunnat bli tvifvelagtig genom den lärda utstyrsel, lånad ur Didriks-

sagan eller Kämpavisorna, hvarmed de af sednare kammarlärda finnas utsmyckade.

III. Ut *Johannis Thomæ Agrivillensis Burei Monumenta Vplandica*, Colligerade Anno 1635, 1636 och 1638 (förvarade i hdskr. å Kongl. Bibliotheket, under Antiquitetsarkivets gamla signatur F: c. 6), förekommer Bl. 30, 31, en berättelse om *Weland Smed*, som vi här meddela enligt den, såsom det synes, i hast och efter muntlig öfverlemning gjorda original-uppsatsen:

Rel(atio) Domini Eliæ in Häfverö.

»Widrich Wellamssons fadher *Welam* hafver warit en bonde son, huilken földe sin fadher i skogen; när the ginge worto the warse et dohn i berget, hafuer så slaget mz yxe hamarn i berge at förfara vidare, då kom ett troll och talte'n til huarföre thet ey fik wara i roo, och wille så hafua'n i berget, »om du uilt slippa, så lät din son kom(ma) hijt, då skal han lära konstern,» och sadhe han skulle fåhn' igen om annan dagh; bonden efterlät at son skulle komma dijt, och gick så hem. När han hemkom bannade hustrun honom och han sade: »iagh får'n wäl igen om morgon annan dagen åter.»

Vthi bemälte berg war 7 troll, huilke *wellam* moste lefue uth, 4 doo huart åhr; när 6 åhr uoro framfarne, sade det effterste trollet: »nu är ingen igen mehr än tu och iagh, derföre uill iag lära tig uägen ut, at när iagh dör. då måste tu begrafua mig i berget, som wij hafua giort huar andra förr, sedan må tu gå och försökia tigh huar tu uil;» han gjorde så. När han nu i 7 åhren hade lärt allehanda konstern, och ingen mer igen uar, togh han en hop af the besta wärktygh där fans och begynte wandra; när han kom uth uiste han huarken nor eller söder.

I det han reste kom han til it sund, där gjorde han sigh en hoo och lade sigh och sin uerkty der i, satte glas uti stocken och lijmat mz beck, lät så flyta, ehuru han flöt kom han til anat land, der funno honom fiskiare, dhe der sig förundrade på honom och gingo til konungen och

sade'n af synen. Medan gick han uhr hon och gömde sine wärktyg, och lade sig i hon igen.

När konungen kom dijt, sågh han honum ligia i hon och sade til honum, han suarade och sade hela legendan om sin konst. Kongen tog'en i sin tjänst, at achta och skura hans knifvar.

- 1.) Huru han tappade knifuen i siön.
- 2.) Huru han gjorde en ny knif, medan smedh *Smätte* fick mat.
- 3.) Huru han bad kongen skära s...ta, och kongen skar genom talrik och bordet.
- 4.) Huru han spejjade och log åt smed *Smette*.
- 5.) Huru Smed *Smette* gjorde en knif och badh *Welam* skeaten [skäfte'n] rett, och han stodh och kastade på skäftet.
- 6.) Huru *Wellam* gjorde suerd, och smed *Smette* hielm at ueria sig mz; Kongen hül mz *Welam*, och Rådet mz *Smette*, och huru han hölte mz åtskilige wilbrårs been som skytten hans broder samkade, och huru han saknade sin stulne tyg: Item, huru han målade honom som såg när han gömde tygen.
- 7.) Sedan han fick igen tygen och han hade smidt, huru han frestade suerdet mz hatten i strömen, och det 1:a dogde intet så uäl som dät 2:a, som skar af hattkulo, i det han flöt å watnet, och huru han högg genom *Smette* och hielm neder i mark.
- 8.) Huru konungen begärte suerdet och han sade sig uilia feijat och gaf'n så dät andra som i smidian war.
- 9.) Huru han skulle werfua sigh konungens dotter, i dät han dref fienden och hug dem ner, och togh så bref på dottren, och $\frac{1}{2}$ Rijket.
- 10.) Huru konungens Brorsöner förtrute och lät bringa att kongen lät hugga benen af'n.
- 11.) Huru konungens Söner skule låta smijda sigh sverd hoos honum och han bad dem binda bak fram på skona, och slog dem ihäl i smijdan, och gjorde dryckz bullar af hufue skälarna.

- 42.) Huru konungs dotteren skulle låta amlera en ring och han uoldtog henne.
- 43.) Huru han lät göra sig wingar och badh skytten seija för konungen, om hans Söners dråp och dotters wäld, och at kongen skulle tala mz honom på kongsgården mzan han satt på tornet, och huru Skytten skulle skiuta på blåsan när konungen befalte skiuta honom.» —

Den nära öfverensstämmelsen emellan ofvanskrifne relation och Didriks-sagens berättelse om Weland Smed faller genast i ögonen, och kan göra tvifvelagtigt, huru vida icke relationen, änskönt påtagligen upptecknad efter muntlig förtäljning, dermed står i närmare eller fjernare sammanhang. Emedlertid förekomma åtskilliga anmärkningsvärda afvikelser, och främst deribland namnet på konungens smed, *Smette*. Att detta namn hänvisar på en ursprungligen sjelfständig tradition, torde bli klart af det följande. Också måste man väl antaga, att Bure, som efter hvad vi veta, kände ej blott Vedels visbok, utan ock Didriks-sagan, åtminstone i norsk form, funnit berättelsen märklig, just såsom en med sagan i förbindelse stående inhemsk fornsägen; han skulle eljest näppeligen haft skäl att fästa den på papperet.

IV. Ut i Regements-qvartermästaren *Petri Rudbecks* Småländska Antiquiteter, författade i början af 1700-talet, och nu förvarade i handskrift å Kongl. Bibliotheket, handlar hela 15:de kapitlet »Om den konstige *Werlan Smed*, des huus och Smidia, med flere Allatorpa Antiquiteter.» Berättelsen om Weland Smed lemnas här till det mesta efter Wilkina saga, som äfven åberopas; men med tillägg af åtskilliga folksägner, hvilka på den tiden voro gängse, och till någon del ännu fortlefva hos den småländska allmogen.

Sedan R. förtäljt, huru Wade Rese satte sin son i lära hos dvergarne, fortsätter han: »Om dhenne nampn-kunnige Smeden går fast många Sagor, och är hela detta landet fult med dhes Ewentyr, hafwandes han fast åtskillige nampn fått, af allehanda tilfellen: en part kalla honom *Smed Smitta*, andra *Werland Smed*, som hau så af dhe smålänste som danske nembnes.»

Vidare omtalas, huru Werland färdades »til Giöotaland, dhet Vilkina Saga Jotaland kallar, och kom till den konungen som på Allatorp bodde», huruledes han här åt konungen smidde en knif, som var så skarp, att ehuru konungen icke tyckte sig mycket hårdt med honom tillskära, gick dock knifven igenom köttet, talricken, bordet, och i knät på konungen, »hwaraf han sedan alla dagar haltade». — »Han (Werland) kunde göra bågar och pilar som aldrig »skulle skiuta feelt, järn, guld, silfver kunde han så wähl »och konstigt sammanlägga, at aldrig hade någon seett hans »make, dertil berättas han warit en sådan trulkar, at när »een hest rende i fult courir, kunde han kasta hestskona »under fötterna, att dhe blefwe fast sittande på »sterna.» Sedan ytterligare blifvit förtäljdt, huru Werland hämnat sig på konungen, mördat hans söner och kränkt hans dotter, tillägges, att han »hembligen förde henne till »sitt huus, som stod på en liten ö i Siön, och förtrallade »huset i een stéen, som än i dag, stoor och hög som ett »huus, qwarstår och af Werlandz Smedz nampn *Werlehall* »heter.» Derefte gjorde han sig en fjäderhamn, flög upp på tornet, förtäljde konungen sin hämnd, och flög sina färde. »Denne kongen kallar almogen kring Allatorp *Alle* den andre, men Wilkina Saga kallar dhe konungar som den tiden ha regerat, Nidung och Ottving» . . . »Den holmen »som konungens smidia på stod, heter *Smidie holmen*, och »må aldrig wexa gräs, der konungens söner mördade äro. Om denne Werlehall hafwa bönderna mycket »at referera. — Ytterligare säja bönderna, at de aldrig töras »nembna Werlehall medan dhe äro på Siön, ty antingen få »de inga fisk, eller skier dhem någon annan olycka.»¹ —

¹) I En kort Relation om Werendz Häradz Rätt och des uphof eller begynnelse (ibland *Peringskiölds Monum.* Sveo Goth. Tom. viii, å Kongl. Bibl.) tillägges, att kyrkodörrarne i Wederslöfs kyrka, enligt gamla mäns sägen, blifvit flyttade ifrån Allatorps kungsgård. Af sammanhanget kan dock ej tydligt urskiljas, huruvida dessa dörrar skulle vara förfärdigade af *Werland Smed* eller icke. Sådant tyckes dock vara meningen.

Det är af alla omständigheter klart, att vi här ega framför oss en fullkomligt äkta folksägen, omedelbart hemtad ifrån folkets läppar. Desto mera anmärkningsvärd blir dess nära öfverensstämmelse med icke blott Didriks-sagens berättelse om Weland, utan ock med den nyss meddelade relationen ifrån Upland. Äfven *Smed Smette* möter oss lätt igenkännlig, ehuru icke längre såsom konungens smed, utan såsom ett dubbelnamn på Weland. En förvexling har således egt rum, men denna förvexling afger endast ett bevis mera på den småländska och uppländska localsägens oberoende af hvarandra samt af begges ursprungliga äkthet.

Åtskilligt kunde ännu vara att tillägga, såsom om de bekanta hvalfmålningarne i Floda kyrka uti Södermanland,¹ hvilka, utom bilderna af Holger Dansk och Burman, Sone Föslink och trollet, jemväl återgifva *Diderik van Beran* och *Wideke Welansson*. Emedlertid kunna vi här icke lämpligen uppehålla oss med dessa eljest i konsthistoriskt afseende märkliga bildverk, enär de, för att döma af så väl sjelfva sammanställningen, som af namnens språkform, snarare hänvisa på kämpavisorna eller på den svenska Didriks-sagan (med hvilken de synas vara ungefär samtidiga), än på någon själfständig eller skiljaktig muntlig öfverlemn timer. Redan hvad vi ofvan anført torde likväl göra tillfyllest att ådagalägga, det tillvaron af gamla svenska localsägn er rörande åtminstone Weland och Widike Welandsson, icke af någon bör med skäl kunna dragas i tvifvelsmål.

Såsom ett slags bihang till hvad vi här meddelat af denna art, må det tillåtas oss att slutligen anføra ännu ett par gamla folkminnen ifrån den småländska gränsbygden. Dessa minnen tala om en man, benämnd gamle *Hund* eller *Hunesmed*, om hvars möjliga förbindelse med Didriks-sagens Hunafolk, eller med smeden Mymmer i Hunaland, eller slutligen med Weland smed och hans son Widike (hvars märke,

¹) Aftecknade i Runa, utg. af R. Dybeck, Dec.-häftet 1844, efter ett flygtigt utkast ibland J. Peringskiölds Monumenta Sudermannica, VI (hdskr. in 4:o å K. Bibl., under gammal sign. F: l. 5).

en smedjehammare och en tång,¹ funnits inbugget på grafstenen), här icke ens kan bli något spörsmål. Men de ifrågavarande sägnerna ega ett obestriddigt värde för den historiska ethnografien, genom sin förbindelse med den redan af Olaus Petri såsom »ett gammalt rychte» omtalade folksägner, att »*Hunehär* skulle hafva gådt här uth af Sverige.»² Vi begagna således tillfället att här få bevara dem åt efterverlden, med den enda anmärkning, att så vida ordet *hunn* icke bör betraktas såsom en blott förstärkande præfix, utmärkande mängd eller storlek,³ utan verkligen döljer ett folknamn,⁴ efter hvad man hittills gemenligen antagit, så förtjena de i Göta rike allmänna sägnerna om detta folk,⁵ äfvensom de talrika ortnamn i hvilka namnet återfinnes,⁶ otvifvelagtigt i hög grad hädforskares uppmärksamhet.

¹) S. Thidriks, c. 81, 175, 200, 330. — Didriks S. c. 78, 165, 185, 280. — S. Grundtvig, Danmarks Gamle Folkeviser. I, N:o 7 (a, d, e, f, g, h), 8, 10 (a, c). — Arwidsson, Sv. Forn-sånger I, N:o 4. ²) *Olai Petri* Svenska krönika (ibland Scriptores Rer. Svecic. I, sect. II, pag. 232. — Jfr. Diarium Minorit. Wisbyens. (Ibl. Script. Rer. Suec. I, 1, p. 33) vid året 686. ³) Jfr. P. A. Munch, Anmärkn. v. det i Danm. stiftede k. Nord. Oldskrift-Selsk. Virksomhed, i Litteraturtidende, N:o 1 (Christiania 1845), s. 10. ⁴) Utan att här tala om det gamla *Húnaveidi* eller Kvenland i norra delen af vårt land, förtjenar anmärkas, att de normanniska vikingarne på ett par ställen kallas *Huni* af äldre franska författare. Se citaterna hos *Depping*, Normannernas Sötog, öfvers. af N. M. Petersen, s. 490, 497. ⁵) *Dahlberg*, Sv. Ant. & Hod. III, pl. 83, 86. — P. Rudbeck, Småländska Antiquit., kap. 21, 22. — *Kalm*, Westgöt. och Bahusl. resa, s. 59. — A. A. Afzelius, Sv. Folk. Sagohäfter I, s. 104 o. f. ⁶) I Smålands jordebok för år 1635 förekomma gårdnamnen: Hunna, Hunnemåla, Hunshult, Hunnamåla, Hunsberg, Hunnevik, Hunsseberg, Hunsåsen, Huns-hult, Hunseberg, Hunsebo, Hunnestad, Hunsnäs, Hunsala, Hun-nekulla, Hunö, Hunnekulla, Hunsmåla, Hunnehult, Hunshyllan; dessutom Hunsö och Hunsö, belägna i sjön Salen, Hune-berg, ett berg nära sjön Åsnen, Hunslund, i Ströby gårde, Hunneberg, ett berg i Lidhults socken o. s. v. I *Wester-götland* förekomma: Hunnekulla, Hunnaryd, Hunneberg m. fl. I *Skåne*: Hunnestad, Hunneberga, Hunsäng, Hunseröd m. fl. På *Gottland*: Hunlund o. s. v. I *Halland*: Hunahals, Hunesta, Hunalygn, Hunakälla o. s. v.

V. Utdrag ur *Albo Häraditz Renskreffne Doomboock*
pro A:o 1620, o. följ. (Förvarad i häradets kista
på tingsstället Alfvestad.)

»Anno 1626 den 29 Aprilis höltz tingh j Lekarijdt,
öffuervarandes Ståthållaren på Cronobergh och öffuer des
Lhän, Edle welborne Erich Jöransson. Item Arrendatoren
wellförståndigh Peder Olson samptt Nemnden — —

Ohrsaken till denne rettegång var sålunda, att itt all-
menneligit ord och röchte var, efter welb. Capten Cammellz
Befäles Haber, Jacob Erichsson feltuebell, och Jöns i Vashult
förredar, vhtkommet, at en *benämd* Ingemar i Öna i Wier-
stad Sn, fellegammal man, skall i deras presentia hafua lätit
falla någre otillbörlige ordh, N: at den tijd denne förebe:d
geste honom, hade förebe:d Ingemar begynt sit tall sålunda:

»Jagh hörer Capten Cammell at i hafue haft budh i
Jönekiöpingh, och förnimmer att Feltmarskalken hafuer på-
budet Klöffueskatan och Vthskrifningen», der till suarades,
'det är sant', der til suarade Ingemar, »det faller allmogen
alt för suårt» och sade, »det hende i Kongehäret i gamble
»tjider, at en *benemd Hunesmedh* hade en borgelägers knecht,
»och en tijd bonden kom heem af skogen, hade de Eldat
»Vgnen, dy på den tiden» sade han, »var så sedvanligit
»de skulle badha i vgnen; tå sade bonden till hustrun, 'gif
»mig mat', borgelägers knechten sade 'nejj, hustrun skall
»först bada migh', det och skedde; när han hade badast, togh
»bonden nidh en yxa och högg huffuodet [af honom], sedan gik
»han till sin granne, badh honom giöra sammaledes, så fort
»tilldes de blefuo så starke, att de vpladhe sigh både
»emot herskapen i Suerige och Danmark, och
»gingo så vijdt at de stallade sine hestar vidh
»*Roma port*. Och är spådt det skall ännu så skee och är
»nu der till lijcht, efter tungen är stoor.»

»Item skall och her *Tycke Bragde* hafua spådt, at en
»huijt Skata skulle verpa vthi en hagentorn vidh Hellsingh-
borgh,

»borgh, der efter skulle föllia it stort krich, att spiut och »skjöld skall flyta i blodh och allmogen blifua Rebellisk »emot Öffuerheeten», och suarade sigh sielf, »gudh gifue det »skeer icke i min tijd!» — Detta är Captenens beretan.

Item vitnade Jöns i Vaszhult det samma både om bandet i ognen, och at *Hunesmedh* ihjelslogh sin gifue gält och sedan brachtē sin granna at göra det samma, in till de blefuo så starke (at) de stalladhe deras hestar i *Roma kiörkio*, och sade yterligare: »råde gudh det skeer »icke än en gång, dy det legz så möckit på allmogen, at »de aldrig förmå det vtgifua.»

Oppå Wexiö Rådhusz den 2 Majj vthi velborne Ståthållarens Erich Jöransons: Item velb. Bengt Jönsons till Lästa nervaro, deslikest Arrendatoren w. Peder Olson, samptt Borgemester och Rådmen i Stadhen

Sammedagh framsteltē for retta en Corporall vnder Edell manhaftigh Carl Cammellz Compagnij, Joen Soneson i Hiertenäs, huilken och tilstādes var i Öna den tijd Ingemar förberörde taal haft hafuer, och thet först af hans mun hörde, och efter sin nederlagde Eed vitnadhe sålunda: att det hende sigh Joen Soneson kom ifrån Jönekiöpingh, och mötte Captenen i Öna, Ingemar sade: »huadan ästu kommen?» Joen sade, 'ifrån Jönekiöpingh.' Ingemar frågade: »huad är der för tiander?» Jon sade, 'iag förnam ingen annor tiender, än Feltmarskalken hade try häradtz lagh samman och lass Konungens bref, påbiudandes Klöffueskaten och Vhtskriftningen.' Ingemar suarade, »iagh troor det aldrig.» Joen sadhe, 'J må vist troo det är sant,' då sade Ingemar: »huru möckit skolla de legga för boskapen?» Sone suarade, 'dobbelt efter den senaste ordningen', Ingemar suarade: »gudh nåde oss, det förmå wij aldrig.» Och der medh gick Sone ifrån honom vht i stallet, och inthet hörde huad taal de sedan haft hadhe.

Item förhördes och den gamble mannen Ingemar i Öna, tillfrågades om han sådant taal haft hafuer; han bekienner at han sådant tall haft hafuer, det han och her på Rådhuset sielf ord ifrån ord vpreppeterat hafuer, och seger

han var en liten poik, när han sådant taal först hört hade, och seger han viste der inthet ondt medh, eij heller sade det i någon ondh meningh, icke hafuer heller han samme taal begynnad, *vthan det hafuer ståndet man efter man öfuer 1000 åhr*, och aldrih förstodh det förbudet vara, her om tala, såsom icke förstodh det vara förbudet tala om *dackefeiden*, och annat i gamble tijder skeet är.

Detta ährandet blef stelt vthi Nembdennes och denne ringe rottens betenkiande, Sentens och domb. Och när alle omständigheeter våre Skerskodade, kunne denne enfaldige retten på Samvetzens vegnar icke tenkie, att Ingemar sådane ordh H. K. M:t eller Cronan till præjudis talat hadde i någon argh meningh, såsom en Mytmakare, den allmogen förföra ville och göra afspennigh, Vthan elliest j enfaldigheet talat om framfarne afloppne tijder och de tingh som skedde äre her i Rijket, huilka bedrifter mest allom förständigom af Historierne och gammal Relacion ähre kunnoga och icke förbudne omtala: Derföre kunne denne enfaldige retten icke döma Ingemar för någon afspennigh Lhem i Rijket eller mytmakare, helst efter hans taal icke var fallet på något offentligit samquemd, Socknestempne eller Collatz, der menigheeten kunne taga förargelse af; vthan hemligen i hans huss, in om löchta dörer, och för förståndigt folk; derföre blef Ingemar i Öna frijdömd, så widt denne retten saken begripa och förstå kan: Men der H. K. M:t eller den högloflige Konungzlige hoffret her om högre vidlöftigheet förstå kunna och saken annorlunda af högvist betenkiandhe öfuerväga, såsom och taga saken på annat set vp, och annorlunda förklara, vill denne ringe retten på det vnderdånigaste dijt heela saken remitterat hafua.» —

VI. Kyrkoherden *Caroli Bolhemii* Relation till K. Maj:t rörande Antiquiteter i Markaryds socken i Småland. Dat. d. 26 April 1667. (Originalen förvaradt i K. Bibliotheket, ibland presternas relationer.)

»Ederss Kongl. Maytt:z Placat och Påbudh om Gamble Monumenter och Antiquiteter, bredewidh Copian af Ederss

Kongl. Mayttsz bref daterat d. 18 Decembris 1666, är mig tilhanda sendt och uthi min anförtrodde försambling Marcherydh af predikestolen publicerat uthi alldraunderdånigaste trooheet och flijt, sedan oförsummeligen efter alla anbefalte stycken frågat, sökt och ransakadt, men intet funnit, uthan allenast thetta: att dhen Gamble *Hund* föregifz liggia här i Marckerydz kyrkiogårdh, sönnan kyrkian och mit på kyrkiogården, wid hanss graaff står en lijten grååhall, ther uppå en Smedie hammar och tånggh uthuggna. Hooss samma Graaf är til at achta, dhet Jngen här i soknen hafuer welat på en långh tijdh, som någon man minss tillbaka, ej heller för thenna tiden wil, sina döda när in til then griftplatzen begrafua, tå iagh hafuer sombliga therom tiltaalt hwarföre the så göra, hafua the af sin enfaldigheet och efter gammal sägn gifuit til swar, »om någon grafuer »ther förnär, eller sielfue grafuen upkastar, så upstår och »upkommer af nyio igen *Hune häär*,»¹⁾ hwilket iagh för- lagdt hafuer, med fljtidig förmaning til at fruchta Gudh med alfuar i allan tijdh, afstå med sådan widskeppelse, och all- tijdh troligen bedia wäl för wår allernådigaste konungh. Thetta sanferdigt wara som ofuan bemält är, wittnar med egen hand och signete kyrkioherden, kyrkioness män med underschrifne namn och bomärkien.»

Efter dessa förutskickade anmärkningar, återstår oss endast att slutligen och i allmänhet redogöra för förhål- landet emellan den *svenska* bearbetningen af Di- driks-sagan och samma sagas äldre *norska* re- daktion, samt att beskrifva de handskrifter vi begagnat för närvarande upplaga. Den förra af dessa utredningar har redan i förväg blifvit på ett till- fredsställande sätt lemnad af *C. R. Unger*, som uti inled-

¹⁾ Det ännu gängse svenska talesättet: »der ligger en Hund begrafen,» har otvifvelagtigt sin rot i samma urgamla före- ställningssätt.

ningen till Saga Thiðriks konungs af Bern deråt eg-
nat en pröfning, hvaraf vi här tillåta oss att på sitt ställe
draga fördel. Handskrifterna åter finnas fullständigt beskrifna
af G. W. Gumælius och S. Hylander, hvilka ega förtjensten,
att (i tionde häftet af Iduna Stockholm 1824, s. 243—
287) först hafva på dem fäst den lärda verdens upp-
märksamhet. Vi kunna således i begge dessa fall fatta oss
med största möjliga korthet.

Den svenska Didriks-sagan är, såsom vi redan i det
föregående anmärkt, bevisligen sammanskrifven under tid-
skiftet emellan åren 1449 och 1476. Sjelf angifver hon sig
i slut-rimmen såsom en *öfversättning*, och att denna öfver-
sättning skett ifrån *norska* språket blir redan i sig sjelf
sannolikt deraf, att, så vidt känt är, ingen tysk, prosaisk
förtäljning finnes till, som innehåller på lika sätt ordnade
och samlade de tilldragelser, hvilka äro sagans föremål.
Man nödgas således i första hand tänka på en öfversätt-
ning ifrån norskan, såsom det enda språk, hvarpå man
känner sagan i ursprunglig form. Och att den svenska
Didriks-sagan verkligen blifvit öfversatt, eller rättare bear-
betad ifrån den bekanta fornnorska recensionen af samma
saga, framstår ögonskenligt vid en jemförelse emellan dem
begge. Icke nog således, att ordningen emellan förtäljnin-
gens serskilda episoder i begge är densamma; likheten
sträcker sig ända till kapitel-indelningen, hvilken oftast
är lika, ja, äfven till sjelfva uttrycken, så att icke blott
enskilda ord och vändningar finnas återgifna i en snarare
norsk än svensk form (f. ex. osende, kap. 98: 5; i norska
sagan, c. 98, ósynju. Gresgard, k. 161: 4; i norska sagan,
c. 169, grasgarðr. Midia mýo, k. 165: 6; i norska sagan,
c. 175, miðmeor. Middelman, k. 166: 2; i norska sagan,
c. 176, mæðalmaðr. Renaldh mera riddare, k. 284: 4, jfr.
k. 238: 10, 275: 11; i norska sagan, c. 334, Ræinalld hin
mæri riddare, o. s. v.), utan hela stycken i den norska sa-
gan finnas ord för ord öfversatta i den svenska (jfr.
t. ex. k. 76 i svenska sagan med det motsvarande c. 80
i den norska), o. s. v. Härvid bör märkas, att den svenska

bearbetningen eljest i allmänhet lemnar en kortare text. Och denna förkortning sträcker sig icke endast till en allmän sammandragning af den norska sagoredaktionens ofta vidlyftiga och mångordiga framställningssätt, utan den svenske bearbetaren har flerstädes, och såsom det vill synas på goda skäl, förbigått norska sagans återkommande, om ock sins emellan något skiljaktiga upprepningar af samma förtäljning. Så är f. ex. händelsen med episoderna om Osatrix-krigen (norska s., c. 24—56), hvarest den svenske öfversättaren begagnat norska membranens första recension, utan att taga hänsyn till den återupprepning af samma berättelse, som förekommer dersammastädes efter c. 240;¹ deremot har den isländske bearbetaren af sagan fördragit just denna sednare recension framför den första. Berättelsen om huru Heym skaffar Didrik hästen Falke (sv. s., kap. 46), som i norska sagan återtages något förändrad längre fram (c. 188), är på sednare stället utelemnad i svenska öfversättningen, men har blifvit bibehållen i isländska sagoafskrifterna, hvilka tvärtom utesluta samma berättelse på första stället. Med norska sagans c. 185 har svenska öfversättaren tillåtit sig den förändringen, att han på motsvarande ställe (kap. 175) uteslutit hela skildringen om Sigurd Sven, hvaremot han öfverflyttat samma skildring till c. 190 (sv. s., k. 178). Enskildta kapitel äro någonsång öfverhoppade eller blott antydda (norska s., c. 186, 187, 194, 274), hvilket äfven gäller om hela början af Iron Jarls saga (norska s., c. 245—268), hvars innehåll endast med ett par rader angifves i svenska öfversättningen (kap. 226).²

Men om den svenske bearbetaren sålunda lemnar oss sagan i en form, som, ehuru förkortad och sammandragen, likväl på det hela troget följer sitt norska original, bör å andra sidan icke förbises, att han på några ställen gör tillägg och afvikelser, hvilka häntyda på att han kännit åt-

¹) Jfr. S. Thidriks, s. vi, 27 (noten). ²) Unger, S. Thidriks, inledn. s. v, vi.

skilliga sägner äfven i förändrad gestalt och efter andra källor. Vi hafva således redan i det föregående anmärkt, att den svenska sagan, uti förtäljningen om huru Weland af sin fader bars öfver Grönasund (kap. 57), serskildt och uttryckligen återopar sig *danske* mäns sägen. Likaledes hafva vi uttalat vår förmodan, att de fyra sista kapitlen i svenska bearbetningen (kap. 383—386), hvilka innehålla berättelsen om Widike Welandssons död jemte upprepade förtäljningar om k. Didriks dödssätt, och hvilka nu saknas i så väl isländska recensionerna af sagan som i norska membranen, tilläfventyrs aldrig, åtminstone icke i samma form, förefunnits i denna sednare, utan delvis eller helt och hållet äro tillägg af den svenske bearbetaren. Vi hafva grundat denna åsigt dels på framställningssättet, som förefaller oss att bära spår af en sednare tillflickning, dels ock derpå, att berättelsen i sina väsendtligaste drag visar sig härflyta ifrån *danska* sägner (hvilka äfven uttryckligen återopas, kap. 385), — en källa, som i norska membranen ingensstädes, åtminstone aldrig med bestämda ord finnes angifven. — Men den märkeligaste afvikelsen förekommer i kap. 158, hvarest den svenska sagan låter ett lönnelöf ligga emellan Sigurd Svens skuldror, när han sölade sig i ormens blod för att bli hård, hvarigenom ock denna enda punkt på hans kropp blef sårbar. Ingen kan betvifla, det ju den svenske bearbetaren här medelbart eller omedelbart känt och följt en *tysk* tradition, noga slutande sig till Niebelungenlied (V: 845), der det heter:

»do viel im zwischen der herte ein lindenblat vil breit»
d. v. s. då föll emellan hans härdar ett lindeblad så bredt.¹⁾

I sammanhang med den redan af Grimm anmärkta öfverensstämmelsen emellan svenska sagoskrifvarens tillägg på detta ställe och äldre *tyska* sägner och dikter, torde finnas lämpligt, att vi här egna de i svenska sagan förekommande talrika afvikelserna i skriftsättet för nomina pro-

¹⁾ Jfr. Grimm, anf. arb., s. 74, 76, 175.

pria ett ögonblicks serskild uppmärksamhet. Änskönt påtagligen till en stor del uppkomna genom vårdslöshet och vilkorlighet hos flera efter hvarandra följande afskrifvare, finnas dock åtskilliga ibland dessa afvikelser, hvilka ej ensamt på detta sätt kunna tillfredsställande förklaras. Säsom exempel kan anföras kap. 23, der hdskr. B. följer den norska membranen i namnet på drottning Julianas fader, k. *Iran* af Bertania, hvaremot hdskr. A. med ett alldeles främmande namn kallar honom *Amdrik*. På alla ställen i svenska sagan, hvarest Grimhilds yngste broder Gisler omtalas, erhåller han benämningen *Gynter*, *Gyntar*, eller samma namn som i tyska hjeltesagan och nordiska kämpavisorna. Den svenska sagans *Segistop* (kap. 83) närmar sig uti namnformen mera till den i Niebelungenlied ibland Dieterichs kämpar omtalade *Sigestap*, än till den norska sagans *Sigstuf*. Likaledes erinrar den svenska sagans *Seueke*, *Sewekin*, *Sæueken*, *Söwekin*, mera om tyska hjeltesagans *Sibich*, *Si-beke*, än om den norska sagans *Sifka*, änskönt det på ett enda ställe (kap. 353: 16) bifogade vedernamnet *buleraadh* oemotsägligt hänvisar till norska sagan. Den svenska sagans *Wideki*, *Widike*, sluter sig äfven onekligen mera till den tyska hjeltesagans namnform *Wittich*, än till den norska sagans *Viðga*. Markgrefve *Rödger*, såsom han på flere ställen nämnes, har äfven påtagligen fått sitt namn bildadt snarare efter den tyska hjeltediktens *Rüdiger*, än efter den norska sagans *Röðingeirr*, o. s. v. I nu anförda exempel är dock den närmare eller fjermare förbindelsen med tyska namnformer endast dunkel. Tydligare framstår den i sådana benämningar som *Didrik van bern* (kap. 185: 10), *Tidrik van berne* (k. 182: 9), *helte van Hagen* (k. 199: 1), *Heyme de kleÿne* (k. 96: 4), *Heÿm de kleÿne* (k. 112: 2, jfr. k. 135: 4, 166: 15), *Vollter van Vaskinsten* (hdskr. B.), hvilka alla hafva en rent nedertysk språkform. Den på ett par ställen förekommande benämningen *Hagen aff tröya* (kap. 340: 5, 367: 7), *Hagen aff trönia* (k. 365: 2), visar sig också vara hemtad icke ifrån norska membranen, hvarest hjelten städse kallas *Högni*, utan ifrån Niebelungenlied eller

andra *tyiska* källor, hvarest han likaledes får namnet *Hagen von Tronje* eller *Hagen von Troy*. Redan de exempel vi här anført, och hvilka skulle kunna betydligt ökas, ådaga-lägga således oemotsägligt, att den svenske sagobearbetaren medelbarligen eller omedelbarligen känt sina hjeltar äfven ifrån *nedertyska* sägner, visor eller dikter, och att *tyiska* namn- och språk-former föresväfvat honom under sagans affattande. Å andra sidan öfvertygas vi med lika visshet, af sådana namnformer som *hellit Hagen* (kap. 185: 13), *o: kämpavisornas Helled Hagen; Brand Widferling* (k. 172: 1) eller *Widfarling* (k. 177: 15), *o: kämpavisornas Brand Herr Veffuerlin, Brand van Vifferlin; Bratinga borch* (k. 298: 10), *o: kämpavisornas Brattingsborg*, o. s. v., att den svenske sagoskrifvaren äfven känt och begagnat de gängse folkvisorna om Didrik af Bern och hans kämpar, sådana dessa visor på 1400-talet och ännu långt sednare ljüdo i Sverige och Danmark.

En egen omständighet, som förtjenar anmärkas i samband med den allmänna utredningen rörande det språk, hvarifrån svenska sagan blifvit öfversatt, samt de särskilda inflytelser hvilka röja sig uti bearbetningens form och beskaffenhet, är, att nämnde öfversättning blifvit gjord efter just samma gamla norska skinnbok, som vi i det föregående ontalat, och som ligger till grund för den nyss utkomna norska sagoredaktionen. Att så verkligen varit händelsen, och att den gamle svenske öfversättaren icke haft framför sig någon annan handskrift af sagan, kan anses afgjort derigenom, att på några ställen, hvarest en rad varit öfverhoppad eller eljest någonting är uteglömdt i den norska membranen, återkommer just samma *fel* äfven i svenska bearbetningen. Häri ligger också förklaringen, hvarföre uti svenska Didriks-s. kap. 80, likasom uti norska membranen cap. 83, en hel period finnes utelemnad, som dock återfinnes och kunnat suppleras ifrån de arnamagnæanska handskrifterna af samma saga. I norska sagans cap. 200, der Sigurd Sven för k. Isung uppräknar Didriks och hans kämpars sköldemärken, är i membranen en rad öf-

verhoppad, hvarigenom den tredje skölden, eller Amlinges, blifvit förbigången. Den svenska bearbetningen (kap. 485) saknar likaledes detta ställe; men öfversättaren har rättat felet genom att framflytta siffertalen, så att han i stället för fjerdre skrifver tredje, och så allt framgent, tills han slutligen på fri hand tillagt Gernholt, för att få antalet tretton fullständigt. Att Gernholt icke var med vid detta tillfälle, icke heller i det följande anføres såsom deltagande i tvekampen med k. Isung och hans söner, hvaremot Amlinge straxt derefter intager sin rätta plats, torde knappt behöfva erinras. I kap. 275 märkes straxt vid genomläsningen en lucka i tankegången; uppkommande derigenom, att början af mäster Hillebrands och Renalds samtal är utglömd. Alldeles samma fel förefinnes äfven i membranen (norska s., c. 325). — Någon gång synes också öfversättaren hafva missförstått sitt original. När det således i norska s., c. 393, omtalas, huru der efter kampen med Nyfflingarne blef en stor brist (*mikil auðn*) på anse- nliga män i Hunaland, har den svenske bearbetaren (kap. 339), enligt Ungers gissning, läst *mikill auðr* (stor rikedom), och det straxt efteråt i norska texten förekommande *mannval* (utvalda män) har han säkert förstått såsom *mannfall*, »thy folkit warth mesth j hæl slaagit», och förmodligen tänkt sig, att rikedomarne härvid hopades på få händer.¹

De enda handskrifter af svenska Didriks-sagan som hittills blifvit kända, och hvilka äfven ligga till grund för närvarande upplaga, äro:

A. *Skoklosters-handskriften* N:o 115, 116, 4:o. På papper. 159 Blad. Ifrån slutet af 1400- eller första början af 1500-talet. — Innehåller:

I. Bl. 1 a—36 a, *dikten om Hertig Fredrik af Normandie*, skrifven med serskild hand och upptagande 3203

¹) Unger, S. Thidriks, inledn., s. viii—x.

verser, oftast 2:ne på hvar rad. Begagnad under litt. D. för J. A. Ahlstrands upplaga (Sv. Fornskr.-Sällsk. Saml., III: 2), äfvensom till någon del för det stycke af dikten (vers. 1—2145), som af G. W. Gumælius blifvit tillförne utgifvet i *Iduna*, häft. IX, X (Stockh. 1822, 1824). — Jfr. Efterkriften till Ahlstrands anf. uppl., s. 227.

II. Bl. 37 a—159 a, *Sagan om Didrik af Bern*, skrifven med 2:ne olika händer, af hvilka den förra går till och med bl. 116 b, den sednare från bl. 117 a till slutet. Begge handstilarne äro rediga och läsbara, isynnerhet den förra, som i allmänhet ger en god text. Hos den sednare träffas åter en mängd falska läsarter (såsom: märkar 271: 16, o. fl. st. för iunkar, vapen 275: 10, för namn, kul 278: 2, för gull, slwth 280: 18, för hwith, llonge 282: 16, 18, för Ronge o. s. v.), en ofta barbarisk rättskrifning (såsom vth taff 268: 7, hiælpn 270: 30, nyanh 272: 18, hwuwdith 277: 8, tessligchis 280: 3, swyön 286: 27, aththe 302: 24, o. s. v.) samt åtskilliga öfverhoppningar, hvilka vittna om en både okunnig och vårdslös afskrifvare. — Nya kapitel utmärkas oftast genom väl skrifna initialer samt utgång på raden; men på en mängd ställen saknas det ena eller det andra, och stundom begge dessa kännetecken. Häraf har följt, att kapitel-indelningen i den aftryckta texten blifvit mera vilkorlig, än som skulle egt rum, i fall utgifvaren egt tillgång till den då ännu ej utkomna norska sagan.

På bl. 130 a, b, är ett stycke af nedersta raden bortrifvet. Emellan bl. 133 och bl. 134 saknas 2:ne blad, hvilka innehållit kap. 341—345 jemte början af kap. 346. Likaledes fattas emellan bl. 153 och 154 ännu ett blad, som innehållit slutet af kap. 371 samt de följande kapitlen tills fram emot slutet af kap. 374. Sist i boken finnas 30 blad vara bortskurna, utan att man kan se huruvida de innehållit någon skrift eller icke. — Permarne af ekskifvor, öfverdragna med brunt läder, invändigt klädda med pergament samt fordom försedda med messingsknäppen, bära liksom sjelfva papperet spår af flitigt begagnande.

Bl. 69 b, 7:de raden uppfifrån (kap. 121: 6) förekommer en marginal-anteckning af *Jahan Axehielm*: »NB. detta fattas i det gamla Exemplaret». Bl. 71 a, 5:te raden uppfifrån (kap. 125: 4), af samma hand: »detta ähr borta uti det gamla Exemplaret». Bl. 108 a, 6:te raden nedifrån (kap. 250: 16), likaledes: »NB. efterföljande ähr borta i gamla Exemplaret». Bl. 109 a, 8:de raden nedifrån (kap. 253: 1): »NB. här begynner åter tet gamla Exemplaret». Bl. 114 a, 4:de raden uppfifrån (kap. 202: 9): »defect i gamla Exemplaret». Bl. 115 a, 14:de raden uppfifrån (kap. 264: 1): »här begynas åter det gamla Exemplaret». Bl. 143 b, 13:de raden nedifrån (kap. 345: 18): »NB. här lyctas det gamla Exemplaret». — Dessa marginal-anteckningar äro af värde, emedan de, vid jemförelse med den norska skinnboken, oemotsägligt styrka, att Axehielm känt och jemfört norska och svenska sagan efter just de ännu för handen varande handskrifterna.

Af anteckningar bl. 36 b samt på permarnes insidor finner man, att handskriften år 1606 tillhört eller varit begagnad af *Jacobus Halvardi*, Smolandus Suecus. År 1609 förärades den af *Hanss Erickson* (Ulfsparre) till Broxwik och Jonsbärgh, Sveriges Rikes Råd, Ståthållare på Calmare Slott med dess län och Lagman i Wermeland (gift med *Elin Tott*, hvars vapensköld finnes afritad på frampermens insida), till *Simon Andersson*. Bokens sednare öden äro okända, och äfven dess tillvaro efter Axehielms tid var obekant, tills hösten 1823, då hon upptäcktes uti Braheska Bibliotheket på Skokloster af Akademi-Adjunkten *S. Hylander* från Lund, och, såsom vi ofvan anmärkt, beskrefs af *G. W. Gumælius* uti *Iduna*, X häftet.

B. Kongl. Bibliothekets handskrift med gammal signatur (Antiquitets-arkivets) *K: 45*, 4:o. På papper. 88, 174 Blad. Ifrån första hälften af 1500-talet. — Innehåller:

I. Bl. 1 a—16 b. *Dietetik*, indelad efter månaderna och himmels-tecknen. Ofullständig i början. Begynner med

Maj och slutar i December med *Pisces*. Omedelbart der-
 efter uppräknas zodiakaltecknen, med bifogade ekonomiska fö-
 reskrifter. Afbrytes med *Scorpio*.

II. Bl. 17 a—88 b. *Dikten om Hertig Fredrik af Normandie*, upptagande 3029 verser. Begagnad under litt. C. af G. W. Gumælius för det stycke af dikten, som finnes tryckt i Iduna, häft. IX och X, samt, under litt. E., för J. A. Ahlstrands upplaga (Sv. Fornskr. Sällsk. Saml., III: 2).

III. Bl. 1 a—125 a (ny paginering). *Sagan om Dikrik af Bern*. Ofullständig. Första bladet nästan bortrifvet. Slutar med kap. 229 enligt närvarande upplaga.

IV. Bl. 126 a—147 b. *Legenden om Riddar Tungulus*. Begagnad under litt. D. för G. Stephens' och J. A. Ahlstrands upplaga af S. Patriks-Sagan (Sv. Fornskr. Sällsk. Saml., I: 2).

V. Bl. 148 a—174 b. *Äfventyr om Namnlös och Valentin*. Ofullständig i slutet. Begagnad under litt. C. för G. E. Klemmings upplaga (Sv. Fornskr. Sällsk. Saml., III: 1).

Handschriften beskrifves eller omtalas af *Nyerup* (Schwed. ungedruckte Uebersetzungen altdentscher Gedichte in d. Königl. Bibl. zu Stockholm; i *von der Hagens* Museum, II, s. 304); af G. W. Gumælius (inledn. till Hertig Fredrik af Normandie, uti Iduna, häft. IX); af S. Hylander (Tillägg till Gumælii uppsatts Om en gammal Svensk hdskr. af Wilkina Saga, uti Iduna, häft. X, s. 282—287), af Molbeck (Danske Haandskrifter i det K. Bibl. i Stockholm, uti Historisk Tidskrift, Bd. IV, Heft. 1); af J. A. Ahlstrand (S. Patriks Sagan, uti Sv. Fornskr. Sällsk. Saml., I: 2, s. XLIX, L, och i Efterskrift till Hertig Fredrik af Normandie, uti Sv. Fornskr. Sällsk. Saml., III: 2, s. 227); samt af G. E. Klemming (Namnlös och Valentin, uti Sv. Fornskr. Sällsk. Saml., III: 1, s. XVIII). — Molbeck, anf. arb., upptager hdskr. såsom dansk; men äfven en flygtig granskning visar att den är af svensk härkomst, ehuru det i hög grad förderfvade

språket och det vacklande stafningssättet någon gång kunde ingifva tvekan. Till yttermera visso häfves dock allt tvifvel genom v. 3003 i Hertig Fredrik af Normandie (bl. 88 a), der det heter:

»venth ffraa tyske i *suenske* tunge»,

ett uttryck, som väl knappast skulle anträffas i en dansk handskrift.

Rörande den i närvarande codex förekommande ofullständiga afskriften af Didriks-sagan hänvisa vi till de i vår upplaga, s. 307—336, upptagna läsarna. Dessa ådagalägga till fullo, att handskriften i och för sig sjelf eger blott ringa värde; att den allestädes lider af ett förderfvadt och fördanskadt språk, en i högsta grad vårdslösad rättskrifning samt åtskilliga omeningar, påtagligen uppkomna genom afskrifvarens slarf och okunnighet. Han har således icke blott öfverhoppat en mängd enskilda ord och uttryck, men på ett ställe (kap. 9: 5) öfersprungit till och med ett helt blad, utan att ens synas ha bemärkt den härigenom uppkomna förvridningen af hela sammanhanget.

Kap. I.

Om Sampson Riddare, huru han lockar Hillesvid, Rodger Jarls i Salerna dotter.

Bl. 37.

HEr begynnas atsyæ aff en riddare som fødder
war i æppolij i en stadh som salerna heter/
Ther radde en jarll føre som rodger het/ oc hans
brodher brwnsten . Jarlen hæfde enæ degghelighæ dot-
ter het hilleswidh/ oc hanum thiente en riddare het 5.
samson . han war mykit starkare en andra men hans
haar oc skæg war swart som pik/ han war woxen som
jette vtan han war icke swo høgh/ han war tiwkker
oc starker som en rise/ togh war han welwoxen han
hæfde et stort hiertæ/ hans entlite war bret oc langt 10.
oc grymmeligit/ mellom hans øghen war en span hans
bryner ware sworte som two krager hæfde sit offuan
hans øghen/ hans hals war tiwkker/ hans hærdhæ
ware thiwkkæ oc bredhæ/ hans arma ware tiwkkæ
oc hardha som andra stockæ han hade miwkæ hen- 15.
der ok faghæ finger . han war wellwoxen i alla mattæ
han war oc snar oc raske i alla leke/ hans sin war
swo skapt athan war blidher oc ødhmiwker/ oc allom
swarade han leiande/ han war wiif oc milder ok
grundugh i sinne/ han war swo myken kempe at 20.
allar kom han ther i striidh athan war nokon sin
redder/ oc war han offtæ badhæ i stridh oc i kamp.

- oc alltiidh sik han sigher / hwat han lowade ont eller
got thz skulde han holda / eller han wilde dø ther
25. om . her aff tha wart han mykit prisadher / hans w
wenner wore alla rædde for hanum / aldre rosadhe
han sigh sielff æ hwat manheit han giorde . Rosade
hanum noget ænnar / tha stodh han oc hørde till /
han thiente well jarlen oc han vnte hanum ganze
30. got / han elskade mykith jarlsens dotter .

- En dagh stodh han for jarlens bordh jarlen sik
hanum et sat maat oc badh bære sinne dotter / han
tok sateth oc gik till tornit som jomfrun war / oc
medhan han opgik i tornit / tha badh han sin swen
35. gøre hans hæst redho oc wapen oc hwat han hæfde /
han gik op i tornit oc satte satet fore jomfrun / oc
stodh oc aat mæ henne / han taledet till jomfrun oc
badh henne følgie sik / hon sagde jaa at hon wilde
thz gerne gøre / tha the wore mette tha tok jomfrun
40. synæ klædher gull oc silff oc giorde sik rede oc ta-
lede till synæ jomfrun / Samson riddare will taga *mik
bort mæ sik vten min wilia. jak tor ikke sigia ney fore
hanum ware her en . C wepnethe men han toke mek
likewæll bort om han wilde oc warder iak atfølgie
45. hanum en togh at iak hæffuer ther skam aff at iak
skall fa fara allene vten min fædheres wiliu / Oc badh
hon syne quinnor at the skulde ikke sigia hennes fæ-
dher at hon war borto / hon fryktade athan skulde
effter ridhe oc fa skadha aff samson / jak weet well
50. sagde hon / før æn samson mister mek . ther worder
mangen skiold broten oc hielm klesfuen oc brýnior
funder rissne / oc mangt et swerdh blodught giort /
thy athan ær then raskaste riddare ther hæst mag
rida

*Bl. 37.
Verso.

Kap. 2.

Sampson Riddare bortför jungfrun till en stor skog.

Samson tog jomfrune i sin sampan / oc bar henne
nidh oc satte henne vpa sin hæst oc en annan hæst
hade han . ther førde han gwll oc kostelighe hæst-
uor vpa . han wæpnade sik well oc bant sin hielm oc
red sin weg . han laag lunge i en storan skogh. / oc 5.
giorde sik ther et hws .

Kap. 3.

*Sampson Riddares möte med Rodger Jarl.
Jarlens fall.*

Langt ther effter tha wart jarlen war at hans dot-
ter war borto . tha lot han gøma alt thz sampson
atte / oc giorde hanum bilto / thz sporde sampson
ther han war i skoghen. / han rider wtaff skogen oc
brezner jarlens land. / oc slaar i hæxl badhæ læ oc 5.
folk / æ hwar han saar oc alla flydde for hanum /
Sidhan redh han ather i skoghen igen / tha møtte ha-
num Rodger jarll mæ lœ men . Sampson wilde ekki
fly han slogh sin glaffwan vnder armen / oc tog hæstin
mæ sporana. oc stak then første hanum møtte gýmon 10.
skioll oc brýnie oc brýst sa athan gik langt fra sin
hæst oc bleff strax død / Oc sidhan drogh han
swerdæt oc hweg then som banneret førde a hans win-
stra axl oc kløff hanum sa at swerdæt stodh i sade-
len / han hweg till en annen baag vpa ryggen oc wt 15.
at brýstæt sa athan stýrte strax død aff sin hæst /
tha hweg han till jarlen offuan vppa hielmen oc kløff
hoffwd oc bwk at swerdæt stodh i sadelen / oc full

dødh aff sin hæst / i ene litin stwnd . slogh han þv
 •Bl. 38.20. riddara *the andra flydde for hanum sidhan red han
 ather i skogen tha war hans harnisk . alt aff hanum
 hweggæt oc en war han ekki saar. / the som flydde
 for hanum komæ hem till salerna oc sagdo jernalens
 brodher at jarlen war dødh .

Kap. 4.

*Sampson Riddares möte med konung Brunsten. Brun-
 stens fall. Sampson träffar sin fader-broder.
 Thetmar, och blir höfvitsman i en stad.*

BRwnsten stempde ting ouer alt landit oc wart tha
 till konung takin / sidhan ridher han oc leter eff-
 ter sampson . oc offta ridher sampson wt aff skogen
 oc gør skadha vpa konungens land . hwar han kan
 5. oc stodh thz sa j ij aar . tha red konungen i skogen
 som sampson war vti oc fan hanum ekki . sidhan redh han
 wt aff skogen till et slot ther laag nære oc bleff ther
 omj nattena / omj minnats tiidh tha kom sampson till
 slottit. Portana waro læste / wæktaren war soffnath /
 10. han stegh aff sin hæst . oc bant hanum oc brende et
 hws som ther wtan fore stodh / sidhan tog han en lo-
 gande brand . oc kastade in vpa slottit . tha byriade
 slottit at brenne / tha wagnade konungen oc lagde sit
 harnisk vpa . oc alla hans men oc blesta i syne ludra
 15. oc mente at en her hade warit for slottit / kon-
 ungen sprang vpa sin hæst oc vj riddara mz hanum
 oc rende at skogen oc sa giorde flere aff them / sam-
 son brende slottit oc slog ther mang en man i hæll
 for en dag kom / konungen rider langt i skogen / han

fik see hwar et hws stodh / oc en kona' stodh fore 20.
 dørren . konungen kende henne . strax th̃y th̃z war hans
 broderdotter / oc sporde henne hwi hon ther war eller
 hwar hennes man war / oc badh henne fylgie sik hem /
 hon swarade / sampson red bort i nat oc kom han
 ekki tiit som i ware . tha wet iak ekki hwar han 25.
 ær / hwi komme i hiit sa arla eller hwar lage i j
 nat . konungen swarade iak laag vpa et slot her hart
 widh skogen / oc ther kom en stor hæ'r oc brende
 slottit . oc iak kom aff i mørkrit m̃z vj men / j afters
 hafde jak . C . riddara . oc nw hauer iak ekki mere en 30.
 vj . / jomfrun swarade jak wenter at sampson hauer
 th̃z giort . konungen swarade / thw talar darlighe hwre
 kunde sampson th̃z gøre allene / tag tinæ clæder oc
 sølg mek / hon swarade jak wentar i saa annat atgøre /
 jak seer hwar sampson komber / Tha wænde [kon- 35.
 ungen] sik om kring oc red mot sampson . the drogo
 theris swerdh vpa bade sidor / sampson hwg till kon-
 ungen vpa hielmen sa at swerdit stodh i hærdana .
 konungen storte strax dødh nidh / sampson hwg et
 annat hwg till en annan riddare vppa hans æol sa at 40.
 swerdit stodh i sadelen . then tridie stak . *han twert wt
 gynom the andra flyddo alt th̃z [the] kunde . sampson
 solde efftir oc slog them alla ihæ'll vtan en han redh
 hem oc sagde tidhende at konungen war slagen .
 Sampson giorde synæ hæsta redhe oc tog jomfrwne oc 45.
 hwat han hæfde oc red wtaff skogen / tha møtte ha-
 num xij men / then ena hæfde en forgyltan skioll / oc
 ther stodh en lebard vti / oc th̃z samma wapn sørde
 sampson / tha kende sampson them / th̃z war thetmar
 hans fadherbrodher / han red oc søkte efftir sampson . 50.
 the waro gladhe at the sunnos vpa badha sidhor .

*Bl. 39.
 Verso.

- Sidan redo the alla samman till en stadh/ tha borgana wisto at sampson kom. tha wordo the alla redde for hanum/ thÿ at the haffde sport hans stora
55. manhet/ oc the haffde tha engen hœffuitzman/ the togo tha alla mÿ et raad sampson for sin hœffuitzman oc lossuade hanum tro oc manskap/ sidan tingade han mÿ almoganom/ oc fik ther the samma swar.

Kap. 5.

Sampson Riddare vinner en annan stad, och blir konung i Salerna.

- S**ampson rider wtaff staden mÿ v^C folk. oc till en annan stad . han war mÿkit større . han sende budh i staden at the skulde wtganga oc hÿlla hanum for sin herra/ borgana gingo saman oc taledo om hans mÿkla
5. manhet/ the trosta sik icke strida mot hanum/ ther fore gaffwo the staden/ oc sagdo hanum tro thienste. Sampson red i staden mÿ alt sit folk. oc stemde saman alt landit oc wort sa hÿllad for thea hœffuitzman . Engen war sa diarff athan thorde tala ther
10. et ordh i mot. The wilde gøre hanum till en konung . sampson swarade . jek will ekki bæra konungs naffn for en jek haffuer wunnet alt landit . han dwalda ther i v daga . Sidan red han taðan mÿ ij^M. folk/ oc till salerna han war then største stad i landit war/
15. han sende bod i staden . at the skuldo giffua staden vp i hans wald . mÿ the tÿdende wordo borgarna fast sorgiande/ oc gingo saman oc talades widher/ oc wordo sa eens at the wilde hÿlla hanum . the trosta sik ekki atstrida mot hanum/ tog lagde the thoris
20. harnisk vpa . oc rido wtaff staden mÿ mange bannere.

oc mýkit folk . m̃ pipara oc basunara . *ther till the komo till sampson / tha stigo the aff theris hæsta / oc folla vpa sinæ knæ oc gaffuo sik oc staden i hans wald . Sampson takkade them mýkit / sidan stigo the vpa theris hæsta igen oc fylde hanum in i staden tit som 25.
konungens hwíff war / oc satte hanum i konungens sæte / oc gaffuo hanum konungs nafn . Sampson sende bod . ouer alt landit at the skuldo komma till hanum / oc kom ther tha mýkit folk saman oc hýllade hanum for konung oc herra .

Kap. 6.

Om konung Sampson, och hans söner, Ermentrik och Thetmar.

Sampson ær nw konung ouer alt salerna oc alt thz rike som at hæfde brwnsten konung . han hæfde m̃ sinne hwístrv en son som ermentrike het . sampson økte sit rike altiit / ok brøt vp vnder sik manga konunga rike bade ýspania oc annarstadz / 5.
sampson hæfde en annan son han het tetmar / han war mannelige wopen . tý vnte konungen hanum got / tha sampson wart en gamall man / tha wart ermentrik komen till sinna aara / oc tetmar war tha xij are gamall / En dag sat sampson i sit drotzæte / ermentrik 10.
stodh for hanum . konungen talade till hanum . thu skal ekki længer mek thienæ / oc engey annan / jak will gífue tik konungs dæme i ýspania oc xiiij murad slot som iak hæuer wunnit m̃ mit swerd . oc wiñ tik ther sielff . mera till engey land erfide iak effter 15.
fadhær eller moder oc hæuer iak lika wæll nog . / Sidan satte han hanum nær sik / oc lot bidze oc credenfe for hanum som for sik sielff / tha swarade

- then vnge broder thetmar / mik týcker sa ati skifte
 20. w jampt mellom off brødra . hwat wiliñ j nw giff-
 ue mik medañ hañ skall sa mýkit hañua / konungen
 sat oc hørde till / oc saa wredeligha vpa thetmar . tý
 hañ taledede sa diarffuelige / tha gik thetmar bort . tý
 hañ sik engeñ swar aff siñ fadher.

Kap. 7.

*Konung Sampsons tal till sina gode män,
 vid bordet.*

- E**ñ dag sat konungen widh sit bordh oc hioit
 stor staad . ther wore mange hertwge oc greffue.
 riddara oc swenna oc hans bord war alt sat mý
 silff sat oc silff kar / ok hwsit war innañ dragit mý
 5. gýllenstýcke / for hanum stodo manga godhemen / oc
 hañfde kostelighe gwkar a theris hañder / ther ware
 oc pypara oc basunare nog / tha talade konungen
 till siná godhemen / jak hauer nw sitit qwar i mit
 rike xx aar sa at alla miná men hañua hañft godhañ
 10. fridh / oc enekte hauer iak økt mit rike / i thesse xx
 areñ. / j thýte hwsit siter mangen* rask mañ oc her
 ær stor glædi oc løst / oc mýkit hauer sket sidañ mit
 haar oc skeg war swart som raffiñ / oc nw ær thý
 grat som en duwa oc tha ware myne arma offta røda
 15. oc bla / oc nw ære the hwile som sniø / myñ brýnia
 kom icke aff mik stundom i et halft aar / oc tha
 wore ware swerd offta rød aff blod / oc store skard
 vtinnen aff harda hielma / oc nw ære the rød aff rost /
 oc nw welie alla ridha gangara / æñ tha ride wij
 20. stora sagra hañsta / hwat betider mit hwita skæg . oc
 thý iek her siter all miñ aller / oc hañfuer gode da-

*Bl. 39.
 Verso

ga . tha skall iek likawell dø / hauer iek nogon manhet
giort i krig oc orlig thz liffuer efftär mik in till
domen . oc nw dogher ekki lenge sa atsitia / Oc bødþ
han tha at alla hans riddara oc swena ouer alt hans 25.
land . skulde haffua thera hæsta oc harnisk redo nar han
them till sagde .

Kap. 8.

*Konung Sampson kräfer skatt af Elsung Jarl i Bern,
och huru det blifver upptaget. Konungen
drager emot jarlen.*

¶ Han loot sidan scriffue et breff till en jarll son
elsung het / oc tha radde for bern oc sende ther m3 vj
riddara oc screff sa i breffuit / wit Elsung jarll at thw
haffuer lenge sitit i berne oc iak sik æn aldre skat
aff tik . thy sent mek tinæ dotter odilliam / then skall 5.
min son haffua . sik till frilla / oc lat henne fylgia
xij friborne jomfrvr / oc sent mik ther m3 xl riddara
wall wæpnade hwar riddare skal haffua en swen /
thu skalt oc sende mik xl falkæ oc xl hwnðæ the
wall bette ære / then beszte hwnð skall haffua en 10.
toring aff gwill / slagtogit skall wara flettat aff thit
eghit skæg / oc sa saar thw at wita om nokor
konung i wærliden ær mechtogare æn thu æst . wiltu
ecke thzte gora / tha war redo jnnan iij manade m3
all thij makt oc tha will jak gæsta thik hema 15.

the vj riddara komo till bern m3 konungens
breff oc fingo jarlenom / jarlen lass breffuit / oc rod-
nade wid son et blod / sidan talade han till sina
mer / hin rike sampson hauer scriffuit mik till athan

20. will haffua skat aff mik/ han weet at iak ær nw en gamal man/ før æn thz skall skee som han scriffuit hauer/ før skall nokon hielm kløffwen worden/ oc mangen riddaris blod wdgiwtis oc thz skall førra gälla . mit liiff oc all min slot warda niderbroten . før
25. æn mik skall ske sadan skam/ sidan lot han gripa the vj riddara som breffuit baro fram/ en lot han hængia/ oc iij lot han hwgga hofudit aff/ oc then siætta lot han hugga handana aff oc sende hanum hem atfye tidende/ sidan lot han byggia sin slot . thz
30. fastaste han kunde/ oc satte ena blida for hwar port/ oc alt sit folk *loot han wa'll redha' bada' m̃z wapn och hæsta .

*Bl. 40.

- then ena riddare kom hem till sampson. oc sade hanum tidende hwre gangit war . Sampson sat tha
35. ouer bordh/ ther kunde engen sinna pa hwat tydende han sangit hade han hwarkit rodne de eller bleknade/ han lot som hanum enchtet skadde/ iij manede ther effter samlede sampson myken hæ'r oc rider,vtaff salerna' oc m̃z hanum iij konunga . hertoge oc greffwe
40. oc manga riddara oc swenne sa at the ware alz iij^M./ Tha han kom først i jarlans land . tha møtte jarlen hanum m̃z M . riddara/ hanum fylde oc annit mykit folk. oc landz herra badhe aff wngeren oc aff swaweren. oc beyeren. oc torkeren . the slogo theris bannere wt
45. oc rido bade saman .

Kap. 9.

Konung Sampson dräper Elsung Jarl, och blir hyllad för konung i Bern.

Samson red fram oc twa hans søner fylgja . ermentrik oc thelmar/ samson hwgger vpa badha

hænder hada men oc hæsta sa at hanum enchte
 hekte hwar han till bøgde/ tha flydde the alla for
 hanum/ oc war hans hæst all blodog/ han slog sit 5.
 swerd pa sit laar oc riftade thz sa at thz hørdis
 ouer allan høren. oc ropade hogt/ thz iak ware allene
 hær/ jak wilde bestaa ider alla saman: Alla ræddes
 for hans rop/ nw sag jerlan hwre myken skada samp-
 son gjorde vpa hans folk/ han ropade vpa syna men 10.
 oc badh/ træden till dierfligha oc sagde/ wij saa si-
 ger/ sidan red han till sampson . oc sagde/ thu
 haucr slagit manga myue gothemen thz skaltw nw
 gælla/ tha hwg han till samson oc kløff hans skioll
 swnder i tw. et annat hwg/ hwg han pa hans hialm/ 15.
 hialmen war hard oc swerdtit stank aff hanum oc ni-
 der pa apelen oc i gømon brynian/ tha fik sampson
 et stort saar/ tha hwg sampson hanum pa halsen sa
 at affgik hofswdät/ sidan hølt han vp hofswdät oc
 sporde hans syende om the kænde thz/ oc badh them 20.
 alla giffua sik/ tha the sago at theris hoffsuitzman war
 dødh oc mykit aff theris folk war slagit . tha worde
 the at giffwa sik . oc hýllade sampson for konung oc
 herra .

Kap. 10.

*Konung Sampson rider in i Bern, ger sin son,
 Thetmar, Elsung Jarls dotter och rike, samt dra-
 ger till Rom. Konung Sampsons död. Er-
 mentrik vinner mesta delen af Rom och
 Grekland. Om hertig Åke, konung
 Sampsons tredje son.*

Sampson red in i staden bern/ oc alt folk gik
 wt mot hanum mz pipara oc basunare . oc fullo

hanum till fota' oc folde hanum in i staden igen / oc
fingo hanum alt thz gwll oc silffuer som jarlan haff-

5. de aat .

*Bl. 40.
Verso.

- ***T**ha giffte sampson sin son thetmar oc gaff hanum jarlens dotter oc alt thz rike som hennes fadher hade alt oc giorde hanum ther konung ouer. Sampson red taden oc till rom / hans son ermentrik folde
10. hanum / tha fik sampson sin halsot / oc bleff dødth . Ermentrik drog for rom . oc stridde mz romara oc wizzer mykin priiff / oc wan mæste delen aff rom . Swo drogh han till grekin / oc wan mæstedelen aff landt oc wida andra stæder / oc word-strax en mek-
15. twg konung / Sampson haffde en tridix son han het hertwg ake han hade et slot som fritilia het .

Kap. 11.

Om konung Thetmar. Hans son Didriks uppvext och egenskaper.

- K**oning thetmar rader for bern . han war myken orlipman oc blider oc mild / hans hwftrv war bada wan oc from . the fingo en son som didrick het / han waxte op stor oc stark / han hade snar øghen
5. hans haar war som et gwll oc wæll kruset / oc han fik aldre skæg sa lenge han lifde / hans hærda ware two alna brede / hans arma ware harda som andra stocka . han war sa stærker at saa sunnes hans like . tog war han small i sit liiff oc degelige ben haffde
10. han oc stark . / han war glæder oc blider oc milder / hwarke sparde han gwll eller silffwer. thz sagde alla men. j then tima war aldre engen sadan man sød . bada mz sin oc skapilse vtan hans faderfader samp-

son . oc alla vnte hanum got./ tha han war xij aar
gamall/ tha slog hans fader hanum till riddere oc 15.
gaff hanum hest oc harnisk oc giorde hanum till
hoffsuitzman for all sit hoffuesinne

Kap. 12.

*Om Hillebrand och hans ätt. Huru han kommer till
Bern och blir Didriks foster-fader.*

En stadh lag østan for bern som kallas venedi/
ther war en hertoge som ragball het han war ri-
ker oc sultaker/ han hade two søner then ene het
boltram oc then andre regbald . han wart gifter oc
fik en søn som sintram het/ then första hertwg rag- 5.
bald . han hafde en søn som hillebrand het/ han war
hoffsuitzman for hans hoffuesin./ tha han war xij aare
gamall/ tha gaff hans fader hanum hest oc harnisk
han war en fager man hwid oc rød i kinderne/ gult
haar oc krwfit oc sa wart hans skæg . han war star- 10.
kelighe woxen . sa at alla vndrade på hanum/ oc
ekke sanz hans like i venedi/ han war saktmodug oc
grvndug/ oc then wifste man ther nokon wiste at
segia aff/ han war oc milder sa at alla loffuade ha-
num/ han hafde et got hierta/ sa at aldre hafde thz 15.
sports at han war *nokot sinne redder/ Tha han wart
xxx are gamall tha bad han sin fader om loff at
ride till bern./ faderen sporde hwat han ther wilde
gøre/ han sagde han wilde tæna konung thetmar/
faderen bad hanum fara om hanum tæktis . tha red 20.
han wt aff senedi sielf xijde oc till konung thetmar/
han war hanum wæll kome/ oc dwaldis ther m
hanum/ tidrik thetmarsson war tha vj are gamall/ tha

*Bl. 41.

- hillebrand tit kom/ hillebrand vnte hanum got. oc
 25. satte hanum altiit nær sik . oc lærda hanum goda
 siðhær/ tidrik kallade hanum sin fosterfadhær .

Kap. 13.

*Huru Didrik och mäster Hillebrand fånga Alfrik dverg,
 bekomma svärdet Nagelring, dräpa Grim och Hilda,
 samt vinna hjälmen Hildegrim och många skatter.*

- T**ha tidrik war þij are gamall/ tha ridher mei-
 ster hillebrand m3 hanum en dag m3 høk oc hwnð/
 the plægede oc aldre wt ride vtañ the hade theris
 harnisk vpa/ the fingo see en hjiort/ oc slogo theris
 5. hwnða løsa/ tidrik rende lenge effter hjiorten/ tha fik
 hañ atsee en dverg/ tidrik rañde effter hanum oc
 fik dwergen i kragen/ oc rýkte hanum vp i sadelen oc
 sörden for sik . hañ het alfrik . hañ war then bes3la
 smidh mañ wiste aff at seya . Tha sagde dwergen
 10. kære herra vnner mik mit liiff/ iak will wisa ether
 mera gwill oc silff ey konung thetmar ether fa-
 dher egher/ Tidrik sporde hwar th3 war/ hañ swa-
 rade vti et berg her hart nær/ ther boor en stor
 mañ som heter grym . hañ hañfuer ena kona hoñ heter
 15. hilda/ hoñ ær æñ større æñ hañ/ the hañfua et swerd
 som nagelring heter . oc th3 swerdh giorde iak . th3 ær
 fa hwast at vnder ær/ vtañ thu faar swerdit fra ha-
 num tha winner thw engen siger aff hanum . tidrik
 swarade/ th3 skall nw gælla thit liiff vtañ thu kant
 20. stia3la mek th3 sama swerdit . dwergen swor hanum
 (m3) en eed athañ (wilde stia3la hanum) th3 gære
 wilde/ siðan lot (hañ hanum løff) tidrik hanum løpa/
 the ridho siðan effter hjiorten/ the komæ for et stort

berg/ ther kom dwergen till them igen oc hafde
 swerdit m̃z sik oc sik tidrik th̃z/ oc wiiste hanum 25.
 hwar hañ skulde ga in i bergit./ dwergen sagde kun-
 ne i flaa theñ starka gr̃ym i h̃all oc saa hans gwill
 oc silff/ tha sa i mykin priiff . thy hañ haffuer xij
 manna star[k]heit/ ãn mik saa jaldre mere igen/ si-
 dañ wiste the enkle hwart dwergen bleff . the stigo 30.
 aff sinã h̃afsta oc gingo till bergit . tidrik drogh wt
 swerdit nagelring . *oc t̃yktis hanum aldre haffua set et
 bãltre swerd/ the gingo in i bergit oc bundo op sina
 hielma/ tidrik gik fore/ Tha grim̃ saa at the kom̃a/
 tha l̃op hañ till syna harniskã kista oc s̃ekte efftir 35.
 sit swerdh/ oc sañ th̃z icke/ oc wiste th̃z wa'll at
 dwergen haffde th̃z stolit . hañ grep en logande brand
 aff eldeñ oc gik mot tidrik oc slõp lenge mot ha-
 num/ koneñ sprang oc grep hillebrand om̃ herdanar
 oc slog hanum nider mot gulffwit och wilde binna 40.
 hanum/ oc h̃olt hanum sa fast/ oc [ʔat] blodeñ sprang
 wd om̃ hwar nagelen./ oc slog hanum mot br̃ystit m̃z
 nãffwañ . sa athañ nãr danade/ hañ ropade till didrik
 oc badh̃ hanum hielpa/ iek kom̃ aldre i sadañ ñodh
 s̃or/ didrik swarade. jak skall wist hielpa tik/ oc l̃op 45.
 s̃orst at grim̃ wredeliga oc h̃wg hanum mang saar/
 et h̃wg kom̃ a hans hals sa at affgik h̃offwdit . sidañ
 l̃op hañ till . hillebrand . oc h̃wg konañ sunder mit i
 lifsuit/ hoñ war sa m̃ykin trulkona at lutterna skrido
 samañ oc wart strax̃ heell/ didrik h̃wg henne ãn en 50.
 sinne sunder i tw stycke/ tha soor th̃z ãn som̃ s̃or/
 tha sagde hillebrand tha hoñ ãr sunder huggeñ tha
 skulde i stinga ider fot. mellom̃ bada lutternã/ tha
 koma the aldre samañ mere Tha h̃wg didrik till hen-
 na rãt vp[a] lãnderna . oc h̃wg henne i tw stykke/ 55.

*Bl. 41.
 Verso.

- oc stak sin fot mellom badha stýcken/ tha søllo badæ
stýckey wtæff hillebrand . oc bleff hon tha død . hille-
brand stod op oc sagde till *didrik* hæfde sa grim
ouer wuznet tik som konan waij mik / tha hæfde wij
60. aldre hædan komit / æn gud lona tik tw halp mik .
som en ædla herra . Sidan toko the gwill oc silfsuer
a' mædan the hæfua wilde / tha fan *didrik* en hielm
i bergit then bæfsta ther wæra matte / grym hæfde giff-
uit helfstena æff sit naffn. oc konan helfstena æff sit /
65. oc tÿ kalladis hielmen hÿllagrÿm / *didrik* hæfde then
hielm i manga strider sidan / oc aldre wart han
gÿmenhwggen / The hæfde sa mÿkÿt gwill oc silff at
thera hæsta gato ekki mera burit. Sidan rido the
hem till . bern / oc her æff worde the prisade

Kap. 14.

*Om Heym Studdersson, hans ätt, och hans häst
Rispa.*

- F**or nordan fia'll ligger et slot som sægard heter / thz
atte hin rikæ brÿnild . hin sagra oc hin wii-
sa / oc mÿken manheit giordis for henne skull i wæ-
rildene / hon war en mektig jomfrw / henne fader oc
5. moder waro døde / j en skog ther hart nær atte hon
•Bl. 42. en storan gardh ther *bodde en man vpa . som studder
het / han war starker man ther hæfde hon sin stodh i
then samma skog. / oc the waro alla gra oc swart /
ther søddes the bæfsta hæsta æff som till waro bade
10. skimling oc folken oc manga flere / Studder hade en
son han het oc studder / hans enlite war bret ok ekki
lankt han war open oc snar øgder gwill haar hæfde
han

han oc brunt skæg. oc stort hofwd oc hærda breder [? breda
 hærder] / han haffde langa arma oc iiij alboga oc tiwkka
 hænder oc sagra finger / han war en liten man ræt fyre- 15.
 skoten . thz war hans mæsta lust at rida i døst . oc
 læra at skyrma / han kunde wa'll skiwta mʒ armbørst /
 oc war grymmer oc hogmoduger . sa at ængen gat
 omgangit sik mʒ hanum / han war then raskeste rid-
 dare ther wara matte . the wener som han haffde / 20.
 them ælskade han aff hiærta / the wændade hans
 næmpen oc kallade hanum heym for ty en orm heter
 heym. han ær swll aff ether alla orma ræddes for ha-
 num sa giorde oc folkut wid heym at alla ware ræd-
 de for hanum / han giorde offlare ont æn got / hans 25.
 fader gaff hanum en hæft som rispa het / han war sød
 aff thz samma stod som sør war sakt oc han war gra .

Kap. 15.

*Heym Studdersson rider till Bern och manar
 Didrik till kamp.*

Thz war et sinne at heym tog sin hæft oc wap-
 nar sik oc bant sit swerd wid sida / thz het blod-
 gang / thz war hwaft / han sagde till sin fadher .
 jak will rida till en vngæn herra / oc slaaff mʒ
 hanum han heter didrik . konung thetmarsson aff 5.
 bern / ffadheren swarade / tha gør thw som en w
 wiiff man mik ær sakt athan ær then raskeste man
 som nw kan finnas . rid heller en annar stad oc fre-
 sta tik / heim swarade jak ær icke sa ræd som tw .
 jak skall antigge winna sig her eller dø ther om . mik 10.
 ær sakt at tidrik ær ekki mera æn xij are gamell

- oc jak ær nw þvij ære gamall / oc skulde han win-
na sigher aff mik . tha ware thz vnder / han tog sit
glasswen oc sprang vpa sin hæst oc red ouer manga
15. stora skoga . land oc stæder till thess han kom till
berg / tha han tit kom stegh han aff sin hæst / oc
gik in j stufuna oc hælsade konung thetmar / oc si-
dan wænde han sik till didrik oc hælsade hanum oc
sagde jak hæfuer ridit langan wæg for thina skull /
20. oc mýkit ær mik aff tik sagt / møt mik her wte
for flottit oc slaff mæ mik hwilken ther winner / han
skall eghe thess annars wapn / didrik swarade oc sag
wredeliga vpa hanum ty athan *talede hæstogt till ha-
num / mik hæuer ængen sør bodet sadant bodh som
25. thw gør . Sidan sprang han fra bordh oc gik wt / oc
hillebrand gik mæ hanum oc manga andra riddara
han . bad lata hempta sit harnisk oc lagde vpa sik oc
giorde sik redo oc bant sin hielm hillagrým ok na-
gelring wid syna sida . hillebrand hølt i ystadit mæ-
30. dan han stegh vpa sin hæst

*Bl. 42,
Verso.

Kap. 16.

*Om Heym Studderssons och Didriks envig.
Didrik får hästen Falke.*

- Nw rider didrik vtaff berg / heim hølt ther for ha-
num the slogo thera hæsta mæ sporana / oc hwar stak
i annars skioll / oc ængen thera gik aff hæstin / the
rende annat sin till saman oc foro æn thesligis . The
5. rende thz tridie sin till hoga / tha stak heim gymon
didriks skioll oc reff brynian funder / tok wart han
ekke saar / didrik stak gymon hans skioll / oc wt i
gomon brýnian twefald oc heim wart oc ecke saar .

her didriks hæft sæll till jordena / oc tog bleff han i
 sædelen / oc sunder gik bada glaffuena / the sprungo 10.
 bade aff hæstana / oc drogo thesa swerd / oc gingo
 saman oc slogos sa trøstelige at engen wilde for
 they andre ryma / aÿ sa langt som en fot war
 bred / tha hiog heim aff all syn makt oc vpa didriks
 hielm hillegrym / hielmen war harder / tÿ bræst swer- 15.
 dit sunder i hialten / oc tha han sag at han hæfde
 ængen wæria / tha sagde han till didrik . lat mek lif-
 wa jak will gerna thiaena tik / did[r]ik swarade tha
 segh mek thij tro thienste / gern sagde heim / oc ther
 mÿ bliffwa the forlikade / oc rido sa in vpa slottit igen 20.
 oc ware gode wanner / tha talade heim till didrik /
 thÿ vndrar mik herra ati skule aÿ hæfua en godan
 hæft / sa sultaka man som i ære / iak will rida hem
 oc se om iak kan skipa ider en godan hæft ther tola
 skall en støt . i they skog som brynnilla ægher / ther 25.
 ære iiij hæsta / en heter grane / oc annar heter skim-
 ling / oc tridie heter salke / oc iiij heter rispa . myn
 eghin hæft / far thu en aff the iij hæsta / tha wenter
 iak thw ma rida i hwar strid som thw will / didrik
 tackade hanum oc bad hanum rida / han red hem oc 30.
 hæntade en hæft som salke het / oc kom igen mÿ ha-
 num oc fik didrik hanum / han takkade hanum mykil .

Kap. 17.

*Om konung Wilkinus i Wilkinaland, huru han stri-
 der med konung Herding af Ryssland, vinner
 Nogård, och gör landet skattskyldigt.*

En konung het wilkinus han war en sultaka man
 *han wan mÿ stridh wilcina land . som nu ær kalladh

*Bl. 43.

- swerige oc gøtaland . oc skane oc siæland oc winland
oc all the rike thet till lage / the kalladis tÿ wilcina
5. land . at konung[en] het wilkinus / thÿ war tha fider at
landit kalladis effter them som landit regerade .

- E**n konung radde for rÿtzeland . som herding het / han
war en rik koning oc mykin stridzmañ / oc mÿkit
rykte stodh aff hanum / han hæfde mÿkin w frid
10. mÿ wilkinus konung / wilkinus koning stempde wt
en offmÿken hær / oc rider in i pullerna land . thÿ
ligger till rÿdzeland . oc giorde thet mÿkin skada /
thÿte sporde herding konung . at ofrid war komen i
hans land . han bød wt en storan hær han hæfde mang
15. annor land æn rÿtzeland . bada greken oc vngaria / oc
manga flere landzskap / Herding konung atte en bro-
der som hirder het . / wilkinus konung hæfde manga
strider mÿ herding konung oc hans broder / oc altiit
fik wilkinus konung siger i rÿtzeland . han brænde oc
20. skinnade hwar han fram for / han wan oc mang slot
i rÿtzeland . oc fidan red han till nogard som hoffwd
stadin war i rytzeland / oc slogos længe for vtan sta-
din . herding konung møtte hanum thet mÿ en storan
hær / wilkinus konung tog fast i mot / oc fik siger
25. æn nw som sør / oc thet war herder slagin . konung
herdingx broder / oc thet war mangel rytz i hæll fla-
gen . han wan stadin oc fik thet sa mykit gwll oc syl-
uer at aldre fik han sa mykit sør i sÿnæ daga / Sidhan
giorde konunga fik en winskap i mellom sa at herding
30. konung skulde wara konung offuer rytzeland oc giffua
wilkine konung skat sa lenge han liffuer / wilkinus
rider offuer alt rytzeland oc legger skatten vpa hwer
hanum thæckes .

Kap. 18.

*Konung Wilkinus aftar en son, Wade Hese, med
en Hafs-fru. Wilkini död.*

Wilkinus hafde en son som nordian het. han war en
fultake man / han war mykit hardare an hans fader /
han badh sin fadher atfara hem igen / tha wilkinus
for hem / oc lag ena stad wid rytzeland oc gik fra
sit folk . eynsamber oppa i skogen / ther sag han ena
kona mykit sagher oc gik tiit hon war / thz war en
haff frw . koning[en] giorde henne et barn / oc kom ater
i sin skib fik bor *oc siglde vti haffwit / tha han war
lankt fra landit kom samma haff frw vp . oc tok om hans
skipastam oc hiolt skipit at thz aengenstad kom / tha
sag konungen at thz war samma quinna som han hafde
legat m / oc sagde till henne / lat off fara / haffuer
thu nogot arinde till mik . tha kom i wart land . ther
welie wij wall fangna tik / hon slepte oc konungen
siglde hem / et halft aar ther efftir kom samma ko-
na till hanum / tha loot han fora henne till en gardh
som han atte / nokor stwnd ther astitir fik hon et swen-
barn . konungen kallade hanum wade / strax barnit
war sod / hwarff moderen bort / wade woxte sidan
op / oc wart en mektwg rese / sa athan kalladis wada
rese oc fik onda tycke ty skilde hanum faderen fra
sig oc gaff hanum ix garda i sieland . sidan war wil-
kinus siwk aff aller oc kallade till sig hin andra sin
son nordian oc alt sit rad oc sagde sa / jak skall nw
do / oc bider ider tiæner min son nordian som i mik
her till troliga tiænt haffuen / oc bad han nordian lyda
sina tro wener rade / sa do wilkinus .

5. her af-
ladis et
barn m
ene haf-
frw.

*Bl. 43
Verso.

10.

15.

20.

25.

Kap. 19.

*Herding konung samlar här, rider in i Wilkina land,
och vinner seger af konung Nordan.*

- Nordan wart sidan konung . oc rædde eftir sin fader . hernid konung sporde wilkinus war død . tha sagde han till sina men / nw ær sunder slitit sæmyan mellom mik oc wilkinus konung . ty han ær
5. nw død . oc gik nw en stor twnga aff miu halff / oc skall iak aldre göra skatt aff mit land , sa lenge iak liffuor / oc bød han tha alla sina men the som wapn-fore waro at the skulle snart komma till hanum / wij wiliom hempna war stora skada vpa wilkini men /
 10. sidan samlade han en storan hær / oc rider i wilkini land . oc mykit folk kom till hanum hwar dag / han brender oc skynnar alt thz han framdrager / tha møtte hanum nordan konung . oc hafde myndre folk hanum wilde ekki manga selgia wt aff hans rike . ty athan
 15. war hade kærger oc æfniken . oc møtte han ty lappa stridena oc wordo hans mæy slagne oc han sieluer flydde .

Kap. 20.

*Nordan konung blir konung Herdings man, och er-
håller Seland. Om konung Herdings söner.*

- Herdink konung fik siger oc jagade the som flydde j iij daga oc nw finner nordan konung athan hæffuer ekki mykin hielp aff thz gwill oc liffuor som
5. han at tweggia handa æra a serdom antigge fly rikit m; skam / eller oc warda konungens man / tha tyste

Bl. 44.

hanum bäter at beholla riket / oc sigia herding tiæ-
 nistæ / sa giorde han oc alt hans rad . ta sagde herding
 konung . thij fadher giorde stora nader mæ mek / han
 wan mit rike aff mek oc slog mik manga strider aff / 10.
 oc slog min broder i hæll / iak hæffuer nw bäter
 giort wid tik æn han giorde wid mik . thw skall swe-
 ria mik en eed rad oc manskap oc ware mik skat-
 skylluger sa lenge tw liffuer / ekki wilde han fara
 hem for æn han hæfde vnderlagt sik alt swerige / 15.
 siæland vnte han nordian konung . oc ecke mera aff
 swerigis rige / sa stod thæ lenge i longa stwnd . / ko-
 nung herdink hade two søner / then ældre het ofant-
 trix / then yngre het waldemar / oc æn atte konungen
 en frilla søn het ilias han war sagher oc høffwisker 20.

Kap. 21.

*Konung Herding skiftar riket mellan sina söner.
 Hans död.*

Konung herdink tog at aldas / han beffelte sin søn
 ofanttrix riket i swerige / oc gaff hanum konungs
 naffn / ilias giorde han till greffue / oc gaff hanum
 grekana land . tha ward herdink konung siwker / ty
 gaff han sin søn waldemar rytzeland oc pollerna land . 5.
 oc sidan bleff herdink konung død . oc søner hans
 liffde lenge æftir hanum .

Kap. 22.

Om konung Nordian, hans söner, och hans död.

Nordian war konung i siæland . oc hæfde iij søner
 en het awrod . annan het eggerd / then tridia asplian

- thę fierde het widwlff. the ware alla rese / tha bleff
 thera fadher død. thz sporde ofanttrix konung i swe-
 5. rike. han stemde hans søner till sik. oc let them swe-
 ria sik ede / Asplian giorde han till konung offuer
 sia'land widwlff han war sa hog ath hans apł stodh
 offuer hans brøders hoffwd. oc han war starkare æn
 two hans brøder / han giorde oc alt thz ilt som han kun-
 10. de gøra / tha lot hans broder sla jarnlenkior oc bun-
 do hanum mʒ / oc lot leda hanum mʒ sik oc wille
 hanum aldre løsa vtan tha han stridha wilde

Kap. 23.

Osantrix konungs giftermål. Drottning Julianas død.

*Bl. 44.
Verso.

- Thesse brøder ware konungo[ens] vnderfata' oc gøra
 hanum *skat aff sia'land. ofanttrix konung war gifter.
 [hans huſtrv] hon [het] juliana. henne fader het. am-
 drik aff bertania england oc skotland. the hafde ena
 5. dotter som berta het / tha bleff jul[i]ana død.

Kap. 24.

*Konung Osantrix friar till Oda, Melias konungs
 dotter af Hunaland.*

- En konung het melias han radde for huneland han
 war riker oc milder oc hogmodug. han hade ena dot-
 ter som oda het / hon war ganze fager. henne badho
 bade konunga oc hertwga / oc engen thera sik henna' /
 5. sidan ofanttrix huſtrv bleff død. tha sende han xij
 riddara till melias konung. oc beddes till hans dot-
 ter Oc screff hanum sa till. at kunde han ekki sa hans
 dotter tha skulde han wænte sik strid aff hanum.

Kap. 25.

*Huru konung Melias upptager Osantrix
konungs frieri.*

The komo till melias konung . oc fingo hanum breff-
uey . han swarade them . Ofanttrix konung han will for-
sa'ra mik at giffua hanum myna dotter . oc ther fore
skall han henne ecke saa . han skall mik æy sa forsa'ra
som han tænkter . oc lot leggja sændemennena i tornit . 5.
oc bad them ther bida sin herra

Kap. 26.

*Osantrix konung skickar sina fränder, Herding och
Osid, med nytt bref och budskap till konung Melias.*

Two vnge men kome till ofanttrix konung . then ena
het herding . oc then andre het osid . the waro hans
broder søner . jlias aff greken war thesa fader . herdink
war en myken kempe . Ofanttrix gjorde hanum till
høffuitzman over sit land . oc gaff hanum jarls naffn . 5.
tha sporde ofanttrix konung at hans riddara lago i
tornit . han talade till sina gode men . wij wilia fara
till melias konung . oc hempna then skam han off giort
hauer / tha swarade en aff hans riddara . hanum hauer
forformat at sædeboden ware ecke sa kosteligæ som han 10.
wille ty sender hanum æn edhre fränder . bade
herdink oc ofid . oc flera godæ riddara oc reda them
kosteliga wt .

Konung[en] lot scriffua breff oc sænde melias
konung mæ sina fränder / oc stod sa i breffuen . Wet 15.
skaltu melias konung at tw haffuer illa forformat wor
sædebudh . thy sænde wij tik nw two wora fränder

- at thw giff[uer] them bæter swar/ æn hina førre .
 wiltw thz ecke göra/ tha red tik oc tyna slot thz
 20. befzta ther thu kânt/ oc mattw wænte mik hem till tik .

Kap. 27.

*Huru konung Melias upptager Osantrix konungs
 andra budskickning.*

- ¶ The komo till melias konung . oc baro fram breff-
 uen . konungen las breffuit oc wort ganzske wreder .
 tha tog herding et purpura klæde oc ij gwlkar/ oc
 *Bl. 45. et *paulun oc sagde thzta sænde min herra ider æ
 5. hwat i hanum swara wilien/ melias swarade ther i mot
 will iak sænda hanum mynæ frilla som iak sør hæff-
 de myn dotter ær for ængen penning fall . oc hæffue
 hæn otak for sit ærinde . oc lot hæn taga herdink
 jarll oc ofid oc kasta them i tornit till the andra oc
 10. bad them ther bidæ sin herra .

Kap. 28.

*Osantrix konung skickar till Asplian, konung på
 Seland, och begär hans tre resar samt annan
 hjälpsändning.*

- ¶ Tha osanttrix sporde athans brødræ søner laga i tor-
 nit tha screff hæn breff till siæland . oc bad asplian
 konung sænda hanum the iij resa som hans brøder
 waro . oc mykit annit folk./ oc sa giorde asplian
 5. konung . the komo till osanttrix konung./ Eggerd oc
 awinrod . tha leddo the mæ fik wiwlff i ena jarnkæde/
 oc torde hanum ekki løss lata sør æn trængde . Estir
 hanum bars ena stora jarnstang

Kap. 29.

Osantrix konung drager in i Hunaland, kommer till konung Melias, och bjuder honom sin tjenst.

Osantrix konung drog a stadh m̃ nokot folk . oc resana
 fælde hanum oc han lot sik kalla fr̃drik / tha han kom i
 hunaland . tha drog han spakeliga vtoffuer landit . sa at hwar
 han fram foor / tha vnte hanum alla got / oc s̃rde
 till hanum bade wiin oc annit got / oc begaffuede 5.
 hanum / oc han begaffuede them kostelige igen / oc
 let r̃yktit ga athan war komey aff ysania land . oc
 wilde tĩna melias konung . han sende bod till ko-
 nungen . oc bad sik loff at rida i staden / konungen
 sagde jaa / sidan red osantrix konung in i staden / 10.
 oc lot sig fr̃drik kalla . tha konungen sag thera
 folk / tha t̃ykte hanum illa wara at the waro in-
 kompne . Osantrix stiger aff sin h̃ast . han bad resana
 vte standa . sidan gik han in for konungen . oc sĩll
 vpa kñ for hanum / oc sagde hin rike melias ko- 15.
 nung tager mik till ider thianara / jak ar komey aff
 ysania . jak biwder ider myn thienist :

Kap. 30.

Melias konungs svar. Konungarnes samtal.

Tha swarade melias konung . otrolig t̃ycker mek hin
 tĩnist at wãra / oc henne will jak ekk̃e haffua / oc
 borde tik otak for th̃ m̃kla folk thu hauer s̃rt i
 wor stad . Osantrix swarade / m̃ edert loff kom jak i
 staden / thy b̃r mik angen skull at haffua / oc wij wiliom 5.
 angen skada gora oc biuder jak ether m̃ne tĩnist /

*Bl. 43.
Verso.

æŋ nw ſom før oc alt lag haŋ for konungens føter . Melias ſwarade h̄wro *kant tw mik tiaʼna / tw haueſ ſa m̄ykit folk ſom jak oc ſingæ iak enchte m̄z tik rada
10. t̄y will iak thinaʼ tiaʼniſtaʼ enchte haſſua .

Kap. 31.

Widulf reſe tager Herding jarl och Osid ut ur tornet.

Th̄z ſporde widwlff reſe at haſs herra lag for konungens føter oc tykte haſum æŋ th̄z ſtor ſkam [at wara] / oc wort haŋ ſa wred . th̄z haŋ ſleet ſunder jarnkaʼderna oc wart løſſ oc ſik ſinaʼ jarnſtang / oc ſlog vpa bade
5. ſinaʼ hænder / oc ſtørte theſ m̄ykit folk / haŋ løp till tornit oc ſlog ſunder dørrerna . oc tok theſ wt herding jarll / Ofid . oc the andra riddara / oc kom ſidaŋ nid pa borg garden oc ſlog m̄z ſinaʼ jarnſtong ſa at alla flydde for haſum .

Kap. 32.

Huru Osantriæ konung ſlår konung Melias, och vinner haſs dotter Oda.

Ofanttriæ konung ligger for melias konungs føtir / oc biuder haſum ſynaʼ tiaʼniſtaʼ . melias ſwarade . ſtat op oc tak tit folk . m̄z tik oc rid wtaſſ ſtaden . wiltw ecke th̄z tha ſkall iak driſſuo tik her wt m̄z ſtor h̄wg /
5. tha ſprang ofanttriæ konung op . oc ſlog konungen wid ørat m̄z ſin næſſua . ſidaŋ drog haŋ ſit ſwerd . oc alla haſs maʼŋ / oc ſlogos faſt i ſtuſſwna . th̄z hørde the ſom wte ware . oc h̄wggo ſik in till them / oc theſ ſøll m̄ykit aff melias folk . Melias konung kom
10. wt gemon en løndørŋ / oc theſ ſtod ofanttriæ folk

vtan fore/ oc wart ther et stort slag . at konungen flydde
 oc alla hans mæn . Ofanttrix meij giorde stor skada i
 staden . tha fik ofanttrix afsee . hwar konung[ens] dotter
 stodh . han tog henne i sin sampn/ oc kyste henne/
 tha sagde jomfrwn . gud gaffue . at ofanttrix konung 15.
 hafde mek i sin sampn nw som haffuer nw [?thu]/
 illa giorde myn fader han wilde ikke giffue mek tol-
 ken herre som ofanttrix ær . konungen swarade/ thu
 est nw i ofanttrix sampn/ oc løfte henne strap pa
 en hæft . sidan red han waff staden mæ alt sit folk . oc 20.
 kom hem till sit eghit land . Swerige/ Sidan lot han
 rede till brýlløp/ oc bød ther till bada konungæ oc
 hærtwga/ tha the nokon stund hade saman warit/ tha
 singo the ena dotter som erecha het . hon war bada
 fager oc dandes . oc alla vnte henne got .

Kap. 33.

*Om Aktilius, huru han vinner Hunaland af konung
 Melias.*

***I** frifland war en konung som Ofid het . han hade
 two søner/ then ena het herding/ then andra ak-
 tilia hans sid war sa/ athan wilde alltiid ørløga/
 oc wan mang land . oc mykin siger/ tha ørli-
 gade han vpa melias konung . Tha aktilia kom i me- 5.
 lias land . tha sagde han sa/ jak skall aldre hædan fara
 før en jak haffuer wunnit thæte landit/ han wan man-
 ga strider aff melias konung . Melias rømde till en
 stad ther wilcina het/ aktilius wan hanum alt hans
 land aff/ oc lagde thæ op vnder sik/ oc satte sik i 10.
 en stad som susa heter/ oc lot hanum kosteliga mura .
 tha war aktilius hýllad for en konung ouer alt hu-

*Bl. 46.

- naland . som før atte melias . thz sporde ofanttrix konung . oc tunkte hanum thz illa wara at hans hustru fader
15. war sa fordreffuer . Oc begyntes tha et stort orligh j mellom osanttrix oc aktilius konung . oc haffde man- ga strider sik i mellan . oc alt bleff aktilius konung wid rikit som han wunnit haffde / oc sagde sa / at ængen skulde thz aff hanum faa . medan han lifde min
20. broder herdink skall haffua frisland . æftir wors faders død .

Kap. 34.

Aktilius konung sänder sin broder son Osid , med 20 riddare , till konung Osantrix i Sverige , att begära hans dotter Ercha .

- Tha døde ofid . konung i frisland . herdink tok wid rikit . han fik en son som ofid het . ther wart en stærker man aff / tha han war woxen / tha red han till sin faderbroder aktilius konung . oc war
5. altid høffuitzman for hans folk . nar the stride skulde . Aktilius senda sin frenda Osid . oc 20 riddara mz hanum till Ofanttrix konung / mz the ærinde at aktilius konung will haffua hans dotter Ercha .

Kap. 35.

Osantrix konungs svar på konung Aktilius frieri .

- Tha the komæ till Swerigis . konungen vntfik them wall / oc sporde hwat theris ærinde war / the sagde hanum at aktilius wilde haffua hans dotter . Ofanttrix swarade han ær ekki min wæn . han haffuer drefuit
5. myna hustru fader aff rikit oc giort mik stora skada /

tý kan̄ h̄an̄ ekki fa mýna dotter . jak will oc engen
 s̄andebod annat *ḡora en got / ty farer h̄em oc sigier
 ider herra . h̄wat iak swarad h̄affucr / the foro h̄em
 oc sagde aktilie konung h̄wat swar the lingo / oc
 th̄z m̄z at the h̄affde aldre seet ǣn [?ena] f̄ægre jomfr̄v 10.
 ǣn ofanttrix̄ dotter war / Ercha . h̄on h̄ade ena syst̄er
 s̄om̄ berta h̄et .

Kap. 36.

*Aktilius konung sänder margrefven Rodolf till konung
 Osantrix i samma ärende.*

Et̄ slot lag i h̄unaland s̄om̄ bakalar h̄eter . th̄z atte
 en̄ margressue s̄om̄ Rodolff̄ h̄et / h̄an̄ war th̄a nǣr æk-
 tilio . konungen̄ s̄and̄e h̄anum̄ till Ofanttrix̄ konung m̄z
 sama ǣrinde / oc screff̄ h̄anum̄ sa till . at kunde h̄an̄
 ekki fa h̄ans dotter / th̄a skulde h̄an̄ w̄ænte sik stoor 5.
 w̄ fridh̄ aff h̄anum̄ . Margressuen̄ kom̄ till Ofanttrix̄
 konung . oc . L . riddara m̄z h̄anum̄ / konungen̄ vntfik
 h̄anum̄ w̄all̄ th̄z bes̄ta h̄an̄ kunde / oc sporde h̄wat
 h̄ans ǣrinde war / h̄an̄ sagde h̄anum̄ at aktilia kon-
 unḡ wilde h̄affua h̄ans dotter . om̄ h̄an̄ kan̄ fa h̄enne 10.
 m̄z winskap oc kerlek . kan̄ th̄z ecke wara / th̄a kom-
 mer h̄an̄ i edert land m̄z makt oc will h̄enne likawell
 h̄affua / h̄an̄ h̄auer wunnit mang land m̄z sit swerd .
 tý ware bǣter h̄affua winskap m̄z h̄anum̄ ǣn ofridh̄ .

Kap. 37.

Osantrix konungs svar. Margrefvens hemresa.

Th̄a swarade Ofanttrix̄ konung . tw̄ ǣft en̄ sultage
 man̄ oc bǣr th̄ins herris ǣrinde fram h̄offweskeliga oc

- wæll/ mik lýcker vnder wara athan tor bedas till myne dotter medan han haffuer mit rike borte som
5. mik m̃z r̃atte b̃or/ oc borde mik h̃empnas then stora skada. han giorde minne huſtr̃vs fader/ Wæll tor jak strida m̃z aktilio konung. ty jak hauer r̃æt oc [han] oret. waren her hwre lenge jder t̃æckis/ ſidan faren oc ſyen ether herra at han ſaar ekki myna dotter.
10. Sidan gaff han Margreffuen koſteliga gaffuor/ oc ther m̃z for han t̃ædan. Han kom till aktilio konung. oc ſagde hanum hwat ſwar han haffde fangit.

Kap. 38.

Aktilius konung samlar här och drager in i Sverige.

- Tha ſwarade aktilius konung. h̃oren nw alla myne men. jak will fara till ſverige oc strida m̃z Oſanttrix konung. ty waren redo m̃z h̃æſta oc h̃arniſk. nar jak ider till ſiger/ oc ſkulu ſwerigis men ſe at wij
- Bl. 47. 5. *ſkule lita war ſwerd i theris blod. oc at wij tola wæll kalt jarn i wore hwd ſom wij offta giort haffua/ Tha ſamlade han en ſtoran h̃ær. oc drog i Oſanttrix land. br̃ænner ok ſkinnar/ oc br̃ot mang ſlot nid. oc giorde hanum ſtoran ſkada/

Kap. 39.

Oſantrix konung ſänder till Seland; efter konung Asplian och hans bröder, och drager emot konung Aktilius. Konungarnes strid. Widulf reses flykt.

Thzte ſporde Oſanttrix konung. han ſ̃ande bod till ſiæland. oc fik till ſik aſplian konung oc alla hans br̃odher

brødhær ok samlade strax en storan hær / oc drog
 mot Aktilius konung oc lot løff sla hin starka rese.
 widwlff mæ then stang . tha widwlff war løff . tha 5.
 giorde han storan skada . han slog mæ sinæ jarn-
 stong bade men oc hæsta i hæll . Aktilius søker hart
 i mot them . tû han hæde mýkit folk . tû matte
 Ofantriþ sly . Aktilius hæfde mist v^C folk Widulff
 hæfde slagit allene iij^C folk j hæll Oc sidan slyd- 10.
 de han oc løp sa fast at engen hæst kunde afløpa
 hanum . oc stundom slogh han till baka mæ jarnstonge-
 na / tha sik Ofantriþ konung mera folk till sik . tû
 wilde han ekki længra sly . han hæfde tha x^M folk .
 oc wænde sik mot Aktilius konung . oc wart ther tha 15.
 en hard stridh . widulff oc hans broder drapo mæn-
 gan / oc fiell mýkit aff Aktilius folk . ok tû slydde
 han offuer en storan skog / oc ther slog han sinæ pau-
 lun . Ofantriþ lag annaz wægin widh skogen om nat-
 tena oc satte ther sinæ paulun 20.

Kap. 40.

*Margrefven Rodolf rider ut om natten emot konung
 Osantriæ. Konung Aktilius drager hem.*

Om midnats tiid . tha stod op Margreffuen Rodolff oc
 wapnade sik / oc mæ hanum v^C riddara aff aktilius
 folk . oc rido ouer skogen / oc rænde om kull Ofant-
 triþ paulun . oc slogo ther mæn gan i hæll . for
 æn the komæ till synæ wæriæ Tha han fornam at the 5.
 komo till syna wæriæ tha red han ouer skogen igen .
 oc sagde Ak[t]ilius konung hwat han hæfde giort . kon-

*Bl. 47.
Verso.

ungen tackade hanum oc drog *sidan hem i sit land igen / oc stod thz sa nokor stund.

Kap. 41.

*Huru margrefven Rodolf med Osid och trehundra
män drager lönligen till Sverige, och kommer
till konung Osatrix.*

- Thz war en dagh at hin gode margressue rodolff bad konung Aktiliu laena sik iij^c folk . oc hans broder son ofid . konungen gjorde som han bad sik hanum iij^c riddara . oc ofid mz / han bad konungen ekki
5. wænta sig før æn iij aar liden ware / sidan red han sin wæg / oc lot rýktit ga athan wilde rida till ýspania / æn han rider strax till Swerike / oc rider alt vm nætternæ oc soff om dagana / tha han kom først in j swerike . vppa en storan skog . tha bad han sit
 10. folk . at byggia sik hws . oc bad ofid wara theris høffuitzman oc bad them bida sig tess han igen kome . sidan red han sin wæg allene . tha han kom till osanttrix konung tha gik han in for hanum . oc satte hatten nider for øgønen at ængen skulde kenna hanum .

Kap. 42.

*Margrefven kallar sig Siord och begär tjenst hos
konungen.*

- Konungen sporde hwat han wilde eller hwem han tillhørde . han swarade . jak heter siord . jak wilde gernna tiæna ider . konungen swarade / thu talar som tw ware fød i hunaland . oc æstw fast liker margressue
5. Rodolff som drap for mik ena nat vi^c rasfa men /

thā swarade siord . ekki kenner jak Rodolff ær jak
 hauer hørt sakt athan hauer mýkit ont giort/ j sina daga
 for aktilius skuld . thz ær sant herre . at iak bodde i huna-
 land . sa lenge till aktilius drest min herre melias
 konung bort . sidan wilde jak ekki tiana aktilius 10.
 konung . ther fore rømde jak rikit . konungen tog alt
 thz jak atte . oc drap iiij myna brøðher/ oc gjorde
 mek biltog . jak gjorde hanum et litit snæd igen . jak
 slog ena nat . C. aff hans men oc sa ær jak hiit ko-
 men som i maga hōra . jak wilde thz herre at mar- 15.
 greffue Rodolff wore sa wist her som jak ær nw her .
 thā matte i hēmpna ider harn a hanum oc min mz .

Kap. 43.

Konungens svar.

Thā swarade konungen . jak wānter at margreffue
 rodolff tager sik bøter wara . han komme ekki sa all-
 ene hit . / tw skall wara mik wælkomen . sa lenge
 *thu wilt her bliffua . / oc hæff ther mýken tak fore *Bl. 48.
 at tw slogt konung aktilius folk i hæll/ oc ther skall 5.
 jak vnna tik got fore/ sidan dwaldis han mz konungen.

Kap. 44.

*Konung Nordungs frieri. Siord kommer i tornet och
 får tala med jungfru Ercha.*

Thā kom ther en konung wt aff swawell . han het
 Nordung . han beddes till ofanttrix dotter . then som .
 Ercha . het . / jomfrun sat i en [et] torn . och henne syster
 mz henne . Ofanttrix kallade siord till sik/ oc sagde
 till hanum/ tw æft en wiifman/ gak till myna dot- 5.

- ter oc hør hwat hon will swara thenne konung. som henna bedis till. siord gik som konungen bad till jomfrwna/ oc sagde henne konungens ærinde. jomfrvn swarade/ thw æft en wiisman oc høffuisk. hwi
10. kom tw ekki sør till mik mæðan tw hauer hær lenge warit. Siord swarade./ jak torde ekki hiiit gaa sør æn ider fadher bad mik hit ga./ oc nw will jak tala wid ether om nokra ærinde. hon bad sinæ systir wtganga. oc flere sinæ mæ mæðan han talede hwat
 15. hanum tektis. Siord sagde/ wij wilia ga i en trægard. ther mag hwar man see hwat wij göra/ for thý onða twngor æræ nog till/ tha gingo the wt i trægardij/ oc satte sik vnder et træ. konungana sato lankt fra/ oc sago till oc mente at han hæfde talad
 20. som konungen bad.

Kap. 45.

Siord uppenbarar sitt rätta namn och ärende för jungfru Ercha, och begär sjelf hennes systers, Berta.

- Tha tog siord nid sin hat oc talade till jomfrvn/ jak hauer swikat bade men oc konær/ oc jak hæffuer swikit tik jomfrv. jak heter ekki siord jak heter her-twg rodolff. jak ær konung aktilius sændebudh. sølg
5. mik till hanum/ tha skall han giffwa tik mykit land. oc rike/ oc ofigæliga bælle. tha swarade. Ercha mæ mýkla wrede/ oc bad sin systir berta. ga till sik oc høræ thenna manns ærinde/ han heter ekki siord. han kennes nw athan heter greffue rodolff sændebod aktilia
 10. konungs. oc nw bæ'r han hans ærinde fram. kalla nw min fader han mæ nw dræpa han/ tý han dræp ena nat vjC mins faders riddara. tý skall han hængia i-

dagh/ greffue rodolff swarade . jomfrv gør som *Jak ^{*Bl. 48. Verso.}
 bider ælska Attilia konung . oc bliff drotning ouer
 thz rike som thij moderfader . melias konung atte . thij 15.
 syster berta skall wara min hwstrv .

Kap. 46.

Konungs-döttrarnes svar.

Berta swarade / tw æft fød aff konunga flekte tw
 mat ekki beropa then som till tik komber i gode tro /
 oc mýnss hwat tw sagde et sinne . till mik / tw had
 gud ther om at tw matte wara drotning i huna-
 land . Nw hauer gud hørt thina bøn . wiltw fara till 5.
 hunaland . tha will jak følgia tik / tha fryktade greff-
 uen at the wilde beropa hanum . tý wilde han bortga .
 Jomfrwn bad hanum bida . oc sagde jak will warda
 drotning i hunaland . oc sik hanum en gulring i wæd
 at hon wilde fylgia hanum oc hennes syster m3 . 10.

Kap. 47.

Siord ger besked åt konung Nordung.

Hw gar siord wlaß gardin tit som konungana fæto .
 tha talede nordung konung till hanum / hauer tw
 wærfwat mit ærinde m3 tro som tw mik loffuade /
 tha skall jak giffua tik et Jarladøme j mit rike / tha
 swarade siord æft tro / sagde hon mik hon wilde enger 5.
 man hæfua i aar . oc ther vpa fik hon mæk sin gul-
 ring / Ærindat warff iak troliga fa hielpa mæk gud .
 Nordung swarade læg win om at thz mag æn ske . jak
 will gerna bida ther æfter j þij manade sidan red
 nordung bort 10.

Kap. 48.

Siord beder om lof att fara efter sin broder Alebrand.

- S**idan kallade *Osantrix konung* Siord for sik [oc sagde]/
tw hæffuer nw thjent mik i ij aar oc hæuer iak rønt at
thw æft then høffuiskasta riddare som wara mag. t̃y
mattw wara riker i thit rike/ wiltw bliffue her i
5. mit rike. tha will jak giffua tik aff mit rike/ hwat
tw will/ oc wara høffuitzmañ for mynæ godemen
at wæria mit land oc rike. han sagde han wilde thz
gerna göra/ Æñ thz harmar mik at aktilia *konung* slog
mýna brødra i hæll/ oc dreff mik fra land oc rike som
10. iak wæll mera rønt hæfde/ om iak æy hæfde sunnit sadan
høffdingia som i æren/ tha swarade osanttrix *konung*.
- BL. 40. Wij wilia *søkia Artilia *konung* i hans egit land. oc
nøda han till athan skall göra tik lika/ Siord thak-
kade *konungen* oc sagde jak hæuer en broder som
15. heter alabrand. han war saar tha wij skildis oc thz
t̃ykket mek illa wara athan kommer ekki i edhra
tiæniste t̃y giffuen mik loff at fara æftir hanum. *ko-
nungen* loffuade hanum thz.

Kap. 49.

*Grefve Rodolf rider i skogen till sina män, och ta-
ger Osid med sig till konung Osantrix.*

- G**reffue rodolff som kallade sik siord red i skogen
tit hans mæn ware/ greffuen talede till. Osid. tw skalt
fylgia mik till osanttrix *konung*. Jak hæuer sakt at
tw æft min broder thu schalt nw heta Alebrand. the
5. rido ater till *konungen*. och gingo ju for hanum.
konungen fagnade them wæll oc wore [the] ther om
nokor stwnd sidan.

Kap. 50.

*Siord och Alebrand bortföra konungs-döttrarne ur tornet,
och komma i skogen till sitt folk.*

En afftan sende siord bod . till jomfrwna then han wäll
trodde / oc bad henne redo wara then viije dag
ther affter oc hennes syster m3 / m3 all theris gwll oc
silffuer. En afftan som konungen war sompnat oc haffde
druckit lenge om qweldit . tha tog siord oc Alebrand 5.
sina hæsta . oc rido till tornit som jomfrunar ware vti .
jomfrw[na]r møtte them oc waro retho / the satte them a
theris hæsta / oc rido theris wæg . nat oc dag till the
komo i skogen ther thera folk war / tha haffdo the
vC wapnade men . 10.

Kap. 51.

*Osantrix konung far efter grefue Rodolf och Osid,
och bestallar dem i ett öde slott. Grefven sänder
tvenne riddare till konung Aktilius.*

Osantrix konung wort war wid the swik hanum
sked war . han samlade en storan hær oc soor strax
effter them / tha sag greffuen rodolff . at konungen
kom affter hanum . m3 mykit folk . ty flydde han till
et ødæ slot som ther nær war / oc grep ther till wa- 5.
ria / konungen bestallede slottit oc slog m3 them
badæ m3 blidær oc annar wæria / the wardæ sig wäll /
oc greffuen sporde raskeliga sina men / om nogor tor-
de rida till aktilia konung . oc sigia hanum i hwat
nød the wore . ther ware two riddara som gerna wilde 10.
rida / *tha natten war mørkast / tha rido the wtaff
slottit oc gynom hæren . wæktarena mente at th3 haffde
warit thera sælfskab ty at the rido diærffueliga .

*Bl. 49.
Verso.

Kap. 52.

Aktilius konung lofvar grefve Rodolf undsättning.

- T**he komo till aktilia konung . oc sagde hanum the tydende tha swarade aktilia konung . margreffue rodolff ær then raskaste riddare som wæra mag . oc mykit got haffuer han wunnit mik till handa . nw skal
5. jak vnfettia hanum eller thz skall gælla mit liiff oc samlade en omýken hær

Kap. 53.

Konung Osantrix' strid med grefve Rodolf. Konung Aktilius kommer för slottet. Osantrix' flykt.

- O**santtrix konung slogs m̃z greffuen oc hans folk . oc hafde konungen tha mist iij^c riddara oc greffuen lx riddara . Nw kom aktilia konung for slottit . tha flydde . Osanttrix konung / greffue rodolff løp aff slottit oc alla hans men till syna hæsta . oc rænda æftir
5. Osanttrix konung . oc slogo hanum aff ij^c folk . sidan wænde the ater till aktilia konung igen

Kap. 54.

Aktilius konung rider hem till Susa och gör bröllopp med Ercha. Grefve Rodolf får Berta.

- T**her war myken glædi tha the funnos . konung aktilia red tha hem till susa / oc giorde et mektokt brýlløp till jomfrw Ercha . hennes systir berta gaff han greffue rodolff / oc stod beggis therea brýlløp a en
5. dagh / tha gaff han greffue rodolff som han wæll fortient haffde . Nw ær Ercha drotning ouer alt huna-

land. oc længe sidan war orligh mellom ofanttripo konung oc Aktilia konung. oc hafdo manga stora strider/ oc hafua i nw hørt hwadan theris orlig begyntis/ oc begynnas her nw et annit capitulum aff wada 10. rese oc hans slækt.

Kap. 55.

Om Wade Rese, huru han satte sin son Weland till Mymmer smed i Hunaland, att lära smida.

Bada rese bodde i sæland. han war then samma son som wilkinus konung gjorde ena haffrw som sør star scriffuit. han war ængen ørlip man. han lot sik nøya at thý som hans fader hanum gaff. Wade hade ey son som weland het/ tha han war ix are gamall/ tha satte 5. faderen hanum till en smid i hunaland. som mymmer het. han war then besta smid ther man wiste tha at segia aff

Sidan for wade hem till sæland igen/ ther war oc en pilt m3 then sama smid. som sigiord swen het. 10. *altiit slog han smid3sens drenge oc gjorde altiit ilt. *Bl. 50.

Kap. 56.

Wade Rese tager hem sin son. Om de två dvergarne i Kallaffua berg.

Th3 sporde wade rise th3 sigiord swen hafde slagit hans son illa t3 tog han sin son igen oc hafde hanum et aar hema nær fik./ Sidan sporde han hwar twa dwerga waro. i et berg. som kallaffua heter/ the kunde wæll at smida bada gwll oc silfsuer/ brýniar 5. swerd oc hielma./ the3a like sant3s æy j wæ3ildena till

Kap. 57.

*Wade Rese vadar öfver Grönasund, kommer till
berget, och sätter sin son att lära smida
hos dvergarne.*

- H**w tog wada sin son weland oc for till grönasund .
thā war thēr ængen færia eller baat . thā tog hān
drængen pā sīna aþl . oc wod wtoffuer fundit thȝ sigiā
danſke men at thēr war iþo alna diwpt . hān kom till
5. bergit ſom dweršana waro i / oc fik thēm ſin ſon / oc gaff
thēm ena mark gull at the ſkulde keꝛna hānum at ſmida .
jnnan et aar ſkulde reſen komma igen æfter ſin ſon

Kap. 58.

*Dvergarne villkora med Wade Rese, att Weland skall
studna ännu ett år i berget. Wade Reses afsked
från sin son.*

- R**eſen for hēm . om aars mot kom hān igen . thā kun-
de hān ekki ſaa ſin ſon igen / tȳ at hān lærde ſwa
wæll atſmida / oc ſagde dweršana wij wilia giffua
tik the marc gull igen ſom wij ſingā aff tik / oc lat
5. hānum bliſſua her nār off æn j et aar . ja ſagde riſen
jak an thȝ wæll . komber thū ekki igen jnnan ars
dagiſ ſagde dweršana thā ſkulā wij hugga hoſſudit
aff thiſ ſon / thȝ wilkorade reſen mȝ thēm . dweršana
angradā thā at the ſkulde hānum ſa dȳrt kōpa . ſidan
 10. gik reſen vtaff bergit . weland ſolde hānum thā tog re-
ſen ſit ſwerd . oc ſtak thȝ i en buſka / oc ſagde till
weland . wilia dweršana mōrda tik ſør jak igen kom-
ber . thā tag thȝ ſwærdit oc wār tik mȝ oc lat mik
ſpōria at iak hæffuer ſon oc ekki dotter .

Kap. 59.

*Wade Reses död. Weland dräper dvergarne, urhol-
kar en stock, och drifver genom sjön inpå
Jutland, till konung Nidung.*

Weland gik in i bergit oc wade for till sæland igen .
weland nam sa wæll atsmida. athan wart dvergana
mestara . the hæfde stort hat till hanum / tha arit war
forgangit tha kom refen igen iij daga for æn sakt
war / bergit war lukt han kunde enckte in komma . 5.
han lagde sig vnder bergit *ty han war trøtter. oc
sofnade strap / tha war et mykut regn / ty losnade
vppa i bergit bade sniø oc sten oc træ / oc løp nider
vppa risen / oc ther bleff han død. lit[it] ther æfter loto
dvergana berget op tha gik weland wt aff berget / oc 10.
sæn sin fader død. tha tyste hanum illa tillsta . ty
stemde dagin war tha wte / tha tog han vp swerdit som
faderen gømt hade / han wiste wæll at dwærgana
wilde hæffua hans liiff / han gik till dvergana oc
hæfde swerdit vnder sin kapæ oc hwg then fyrsta 15.
hoffwodit aff / oc then andra slog han oc j hæll /

*Bl. 50.
Verso.

Sidan gik han i berget oc tog alt theris gwill oc
silff oc smida redskap / oc lade pa en hæst / oc for-
dar sik tædan hwat han kunde then wægh till dan-
mark lag / han kom till ena aa som wisara heter . 20.
han kunde ther ekki offuer komma / han hiwg om
kwll et stort træ oc holade thz jnnan till / oc lagde
ther vti gwill oc sylffuer / oc annat hwat han hæfde /
thz war sa giort mæ mestarskap / athan war ther
sielff vti / oc litit glaswindog war ther vppa / oc 25.
thz war sa tet at enkte watn kunde in komma . han

lagde stocken sa nær ana oc dreff sin wæg nider at ana . oc vti hæffuet . mat oc øll hæffde han jenne nær sik / xviii daga oc netter dreff han i sion .

30. **E**m sider dreff han jn vppa jwtiland . ther war en konung som Nidung het / en dag ware hans fiskara wte oc drogo not . thenna stok kom i notena for them / oc drogo hanum vppa land . the mente at ther hade warit peninga vti ty athan war twnger . En aff them løp hem oc
35. sagde konungen till / tha konungen tit kom . tha bad han hugga stocken sunder / the giorde oc som konungen bad . tha ropade weland oc sagde / her ar en man i stocken / tha the hørde thz tha mente the at en dyæffuell hade warit i stocken . thz wordo the forfærade .
40. oc lopo bort alla saman .

Kap. 60.

Weland får frid och tjenst hos konung Nidung.

- T**ha kom weland wt aff stocken . oc gik till konungen
- *Bl. 51. *oc bad hanum vnna sik frid . tha konungen sa at thz war en man oc enchtit trwll / tha gaff han hanum frid . oc hwat han hade mæ at fara / Sidan sagde han
5. konungen tiænist / oc gik sidan lønlige till stocken . oc groff hanum nider i jordena . thz sag en aff konungens men . som rygger het . Weland bleff mæ konungen i thz første arit / thz war hans æmbete at gema konungens bitzara kniffwa .

Kap. 61.

Weland smider en knif åt konungen.

En dag stod weland wid ena ælff . oc hwatte konungens kniffua / en kniff fiøll i sion for hanum ther konungen

plagade sielff at æta mǝ/ ðer war sa diwpt aþan kunde hanum ekki igen faa. tǝ gik þan hem oc hjoft sig illa/ oc kerde for syna wænner/ myn herre fik 5. mik en litin ting atgoma oc þǝ ær nw borte. þǝ frýktar jak at þan tror mik æy mere atgoma þǝ som mera ær/ þa gik weland till konungens smid. som Amelias het. þan war ekki i smidiana þan war borte oc fik sik mat oc hans tianara mǝ hanum. 10. Weland tog redskapen oc giorde en knif. sa skapt som hin war/ sidan slog þan et som mǝ stor klok- skap/ oc lade vpa stædit. oc gik sidan for konungens bord. oc lade knifwana for konungen/ konungen tog knif[wen] oc skar/ þan skar brød- 15. disken sunder oc nider vtgymon bordit. konungen vndrade storliga oc sporde hwo knifuen hade giort. weland swarade Jak wænter at Amelias hauer giort þan som alt annat haffuer smidat. þa swarade Amelias. herre jak haffuer giort alla the knifua tw 20. haffuer. konungen swarade æ hwo hanum hauer giort/ þa ær þǝ et hwaft jarǝ. oc aldre giorde tw hanum.

Kap. 62.

Weland vadar med konungens smed Amelias.

Konungen sag till weland oc sporde om þan hade giort knifwen. ney herre sade þan. þǝ hauer Amelias giort/ þa sagde konungen. sig mik sant eller faar tw myna wrede/ þan swarade. ether wrede will jak nodugt haffua. þa kendis þan fore konungen hwre ðer 5. om war. þǝ wiste jak wa'll sade konungen at þǝ war ekki Melias smide. *Amelias swarade. maðan weland ær sa god smid þa will jak rona mik mǝ hanum.

*Bl. 51.
Verso.

- jak will æy heta wærra smid æn han/ Weland
10. swarade. jak ær icke kloker/ æn tølkit jak kan tha will jak rønæ mæ tik/ gør thu en ting oc jak et annat/ tha faar man see hwilken bæter kan/ Amelias wilde wæda mæ hanum. Weland sagde athan ænga peninga hade/ tha sæt tit hofuod wid sagde
 15. Amelias. oc jak sætir mit mot tit/ hwilkin ther warra kan skall mista hufuodit. tha skulde Amelias göra en hialm oc harnisk oc weland. skulde göra et swerd. oc hwegga vppa hans hielm/ giorde han hanum skada tha skulde han haffua for eynchte/ bete swærdit ekki
 20. a hans hielm/ tha skulde weland mista sit hufuod/ the satte loffuan for sik/ two riddara loffuade for Amelias. konungen loffuade fore weland. thy han hade ther ænga wener. Amelias byriade atsmida/ oc smidde sa et aar wtgynom. Weland stod hwar dag for konungens
 25. bord wæll et halfst aar oc skotte eynchte smida. tha talade konungen till weland. hwar mæ wiltw løsa tit hufwod. mædan thw wilt ekki begynna atsmida/ han swarade jak hauer engen smidia/ tha lot konungen göra hanum ena smidia.

Kap. 63.

Weland saknar sina verktyg och gör en liknelse af Rygger.

- H**w gik weland tit som han haffde graffuit stocken nider tha war bortstolen allar hans redskap/ oc gull oc peninga/ tha myntis hanum thes/ at en man stod nær/ tha han groff nider stocken/ han wiste ekki
5. hans naff. han kerde sin wanda for konungen/ konungen lot ranzaka ouer alt hans land oc rike oc fan

ængen then som thz giort hade / tha wredde konungen
 oc sade till weland . tw far m3 draffwell oc angrade
 athan for hanum loffuat haffde . Nw t3kker weland illa
 wara athan miste alt thz han atte *oc songet wrede / 10. ^{Bl. 52.}
 weland giorde ena likilse sa skafft som then mannen
 war som hans peninga haffde stulit / oc satte i wægen
 ther som konungen skulde framga .

Konungen gik wtaff stuffwona tha fik han se likilsen
 ther weland haffde giort æffir then man som hans pe- 15.
 ninga hade stulit / tha helfade konungen oc sagde /
 wælkomen riggen hwi haffuer tw sa lenge borto wa-
 rit / tha swarade weland . herra thz ær ængen man .
 Jak giorde then likilse æffir then man . som myna
 peninga stall / 20.

Tha swarade konungen . thz war icke vnder / at thu
 fant hanum ekki hær / han for mit ærinde till Swe-
 rige . oc kom ekki æn igen . weland tw æft en klok
 man .

Kap. 64.

*Weland får igen sitt smides-tyg och smider
 ett svärd*

Atte daga ther æffir kom then man hem . ko-
 nungen bad hanum sa weland igen hwat han fra
 hanum takit haffde / Riggen swarade / Jak tog thz for
 snak skyld . oc æy for annar skyld . tha fik weland sit
 smida t3yg igen / oc stod for konungens bord . oc 5.
 tænte længe sidan / tha sporde konungen hanum hw3
 han ekki smidade / weland swarade nær ider t3cker
 herra / Tha gik han till smidia oc giorde hwat han
 kunde . han giorde et swerd . j vij daga . tha kom

10. *konungen* gangande j smidiana till *hanum* . oc behagede swerdit wäll . tha gik weland till ena aa/ oc kastade en toffwa hat vp i strömen oc lot driffwa nider pa swerdys æggen/ swerdit skar hatten sunder/ tha sagde *konungen* . thzte ær et got swerd . oc thz
15. will jak sielff haffua . weland swarade thz ær ekki æn rede herra/ *konungen* sagde gör thz redo oc faa mek sidan . Weland sagde ja/ oc ther mz skildis the att . Weland gik [till] smidiana/ oc slog swerdit sunder oc filade thz sidan thz snariste han kunde oc mængide
20. thz blan miöl . sidan tog han gæss oc swelte i iij dagga oc gaff them sa æta thz . sidan renfæde han theris træk . oc tog stalit *thz gæssana gato ecki smeltat/ oc wellade thz saman oc giorde et swerd aff mykit minne æn hint førra war . tha kom *konungen* till *hanum* .

*Bl. 52.
Verso.

Kap. 65.

Weland smider ett nytt svärd.

- Weland gik tha till ana oc kastade en toffwa i ana twa søter tiwk oc hioit swärdit fore . tha skar swerdit toffuen sunder . *konungen* sagde/ tw gör eynchte bætra swärd . æn thz nw ær . weland swarade thz skall
5. æn warda tw sa got herra oc ther mz skildis the aat/ weland kom till sýna smidia igen oc filade swerdit sunder som han sør giort hæde/ oc giorde thz ælt æff nya/ han giorde strap et annat swerd . skapt som thz samma war oc gömde thz i smidiana .
10. *konungen* kom till weland . oc gingo till ana . han kastade en toffue wt iij søter tiwkker/ oc lot driffwa vpa swerdit . tha skar swerdit toffuen . *konungen* fæde
j all

j all werden sints ekki thesse swerds like . Weland
 swarade thz þor engey þaffua vtañ ider þerra/
 jak skall nw først reda thz som ther till hører/ oc 15.
 sidan fa ider nad thz/ konungen gik hery oc weland
 till sina smidia/ oc gómde swerdit op vnder belgana/
 oc tog hint wærra swerdit oc þaffde thz altið framme

Kap. 66.

Huru Weland prófvar sværdet Memming på Amelias' hjelm och harnesk.

Sidan stod han for konungens bord . oc tiænte till
 ars dagin kom/ tha timan kom som sakt war tha tok
 Amelias thz harnisk han giort hade . oc lagde vpa sit
 liiff/ oc bant hielmin vppa sit hofswod . sa athan
 mente wara orad for all the swerd i wærliden wara . 5.
 han gik for konungens bord . oc bad konungen wt-
 ganga oc skoda hans harnisk . oc bad weland fram-
 komma m3 sit swerd . tha gik konungen wt vpa mar-
 kena oc alla hans goda men Amelias satte sik vpa
 en stoll oc klædde for weland . han þaffde thz goda 10.
 swerdit vnder sin kiortill som memming ær kallat . oc
 stod baak wid stolin/ oc satte swerdz æggen vppa
 hielmen oc spurde Amelias om *han kænde swærdit . *Bl. 53.
 amelias sagde hwg till m3 bada hænder tw tor thz
 alt wid . Weland trykte swærdit vpa hielmen oc drog 15.
 thz litit at sik/ swerdet skar gýnom hielmen oc brý-
 nian sa at thz bleff standende i nassueley/ oc Amelias
 bleff strax død . ty mag man offta merkia/ tha en
 man ær mæst hogmoduger . oc talar størst tha faller
 thz gernu m3 hanum . 20.

Kap. 67.

Weland gifver konungen det sämre svärdet.

- K**onungen bad fa sik swärdit . velan sagde balian ligger i smidian/ oc skall æn bloden aff strýkas . oc sidan will iak bæra' thz till ether nade/ tha gik han till smidiana/ oc groff memming vnder belgena . thz
5. wærrer swärdit bar han till konungen/ konungen takkade hanum oc mente at thz hade warit thz goda swärdit

Kap. 68.

Konung Nidung drager ut emot fienden och saknar sin seger-sten. Weland far efter stenen, och kommer i träta med Drotseten.

- S**idan smidde weland konungenom hwat han hæffua wilde bade aff gwill oc silffuer . oc star hans rýkte ouer alla wærlidena sa athan prisadis for then besjta smid . ther wæra matte . En dag sat konungen ouer
5. sit bord . tha sik han tidende at en hær war kome . i hans land . konungen samlade sit folk . oc drog strax mot them/ om afftanen ther konungen lægrade sik . tha kom hanum i hweg at hema lag hans siger sten som dogde i strid . konungen kallade sina godemen
10. fore/ oc sagde . ho ther will rida æfter min siger sten/ oc wara her igen før sooll ganger op i morgon . hanum will jak giffua mynæ dotter/ oc halft mit rike/ ther wilde engen fara ty at wægen war forlang . oc tyman forstacket/ tha swarade weland smid .
15. wiliq j holla thz i sakt hæffwen/ tha will jak fara . konungen sagde ja wid hans gode tro oc sannind .

Tha sprang weland vpa sin gode hæft skimling . som
 han hæfde songit aff grana stod . aff studar hems fader .
 weland red alla nattena / tha midnat kom war han
 wid slottit thz hæfde konungen bortfarit ^{20.} i v daga . ^{*Bl. 53. Verso.}
 Weland fik sigerstenen / oc red till konungen hwat
 han kunde / tha han kom mot konungens pawlun tha
 møtte hanum vij riddara / konungens drotzet war the-
 ra høffuitzmañ . han talade till weland . hæffuer tw
 konungens sigersten . weland sagde ja . Drotzetin bad 25.
 faa sik stenen / oc bød hanum ther mot gwill oc sil-
 uer / Weland swarade hwat priiff hauer tw ther aff
 at thu far konungenom stenen . mædin jak hauer hemptat
 hanum . Drotzetin swarade æñ æftw doll god smid .
 thu mener faa konungens dotter . oc nw skaltw fa 30.
 alt wærræ æñ henne / sidan drog drotzetin swerdit oc
 alla hans men /

Kap. 69.

*Weland dräper Drotseten och blir fridlös
 för konungen.*

Weland drog sit swerd . oc hwg vpa drotzetens hielm
 oc kløff huffuodit nider i hans hals . tha hans tiænara
 thz sago / tha rymde the theris wæg . Weland gik in
 fore konungen oc fik hanum siger stenen . konungen
 thakkade hanum . tha kom bod at drotzetin war d- 5.
 der / tha wart konungen wredet / oc bad weland slÿ/
 oc komma aldre for hans øgin igen / hellest wilde
 han hængia hanum / weland red fra konungen oc [war]
 ganze wredet / tÿ at hanum hade oræt sked . then
 sama dag slog konungen mÿ synæ fyænder / oc fik 10.
 ther mykin siger / oc for sidan hem igen / weland war
 lenge borte / oc engen wiste hwar han war

Kap. 70.

Konung Nidung låter hasa Weland.

- Weland angrade sara . thz han hafde konungens wrede oc ther till [war] fridløff . En dag forklædde han sik oc gik for konungens gard . oc tiænte i stekarahwæt for sin maat . then første ræt in kom for konungen tha tog
5. jomfrun sin kniff oc stak i fatit / tha sang i kniffuen sa høgt athøra malte ouer alt huset / tha wiste hon at forgifftilse war i maten / oc sagde till sin fader / her ær nokor som off will swika . tha lot konungen søkia ho thz giort hade . tha wart weland funnen oc jnled-
 10. der for konungen / konungen sagde / ekki will jak lata affliwwa tik for then goda konst tw kant ær thz thu hauer illa giort / Tha lot konungen skæra funder the synner som offwan hans kalffwa *lago / oc two synner bak vpa hans halff . oc bleff han
 15. lenge nær konungen sidan / Et sin talade han till konungen . tw lot skæra myna synnar funder / tÿ tw wilde mik ekki mista / oc her will jak bliffwa nw sa lenge iak lifwer / konungen swarade . jak will bota mot tik thz beszta iak kan . giffua till gwll oc siluer
 20. hwat thu haffua will / weland takkade konungen oc war i syna smidia hwar dag . oc smidade hwat konungen haffwa wilde

*Bl. 54.

Kap. 71.

Weland dræper två af konung Nidungs söner.

Nidung konung hade iij barn iij søner oc en dotter twa konungens søner gingo till smidia till weland m; syna boga oc bado hanum sla sig skot . weland

swarade/ wiliŋ i gøra thȝ tak bider ider tha will iak
 gøra ider wilia/ the sporde hwat thȝ war/ tha i see 5.
 en nȳfallen sniø om morgoneŋ. gangeŋ tha awoga till
 mȳŋ smidia/ the sagdo at the wilde thȝ gøra/ Om
 nattena fiøll en sniø. om morgoneŋ gingo the till we-
 landȝ smidia som haŋ themȝ sakt hade. weland lukte
 dørrana oc drap bada piltana/ oc groff themȝ nider i 10.
 smidiana. konungeŋ saknade themȝ/ oc mente at the
 wara i skog at skiwta fugla. tha sporde haŋ weland
 om the hæfde ther warit. the waro her sagde weland.
 oc gingo strax hædan igen. oc mages i æŋ se theris
 slag/ tha sago the at slaget lag fra smidiana. the 15.
 trodde ekki at weland skulde gjort themȝ nogon skada

Kap. 72.

*Weland gör dryckes-kar af konungasönernas
 hufvudskålar.*

Konungeŋ lot leta offuer alt sit land. themȝ kunde
 ængeŋ sinna/ tha mente haŋ at diwr hade themȝ vp
 ætit/ weland tykte nw athaŋ hæfde nogot hempt siŋ
 skada som konungeŋ giorde hanum/ sidan tog haŋ op
 piltana/ och skoff alt kōtit aff theris hufwōd. oc 5.
 giorde ther tw kar aff/ oc lagde themȝ mȝ gwill oc
 siluer/ oc gaff konungeŋ atdrikka aff. oc aff the-
 ris been giorde haŋ kniff skaff/ oc aff summa giorde
 haŋ liwfa pipa. oc lade mȝ gwill oc silff oc gaff alt
 konungeŋ oc *hans hwsfrv.

10. *Bl. 64.
Verso.

Kap. 73.

Weland kränker konungsdottern. Hans broder Eygil kommer till konungen och visar prof på sin skjut-konst.

- E**n dag war konungens dotter i sin tra'gard oc hennes jomfrw m̃z henne / tha bröt hon sunder they bes̃ta gwlring hon atte / Hon fr̃yktade for sin faders wrede / Om morgonen arla gik hon till weland smid /
5. oc bad hanum b̃ta sin ring / han swarade . jak will for annat smida . oc stengde d̃rren igen . oc lagde henne i sin s̃ng / oc hafde sin wilia m̃z henne . sidan b̃tte han ringen igen th̃z bes̃ta som han kunde / oc th̃zte l̃nte the bada samans th̃z lengste
10. the kunde . Tha kom welandz broder till konungen . han het eygill . weland hafde sent bud effter hanum / han war then bes̃ta skytte thet wara matte / tha wilde konungen r̃na om han war sa god sk̃ytte som sakt war . Egyll hade sin son m̃z sik . iij ara gamalt .
15. konungen lagde et a'pple vpa hans huffuod oc bad eygill skiuta a'pplit sunder . Eygill tog iij p̃yla aff sit koger / oc hafde j sin a' hand . oc sk̃ot m̃z th̃z forst a'pplit sunder i tw stycke . konungen sporde hwi tog tw iij pila wt / Eygill swarade . jak will ekki liwga
20. for ider herra / hafde jak rakad myn son m̃z then ena piill / tha skulde i haffua hafft thesse two . konungen sade / th̃zte ware ekki oret / oc h̃iolt sidan m̃ykit aff eygill .

Kap. 74.

Weland gör sig en fjäderhamn, flyger upp i högsta tornet och förtäljer konung Nidung sin hämnd.

Weland hauer nw hempt sin harm / tha bad han sin
broder bidia konungens dotter ganga till smidiana
oc tala wid hanum / sa giorde hon thera tall full sa
saman at hon loffwade thz athon engen man wilde
haffua wtan hanum oc han wilde ængen quinna haffua 5.
wtan henne / tha sagde han henne / tw skalt föda en
son i aar / oc tha han ær þo ara gamall eller þij /
tha sig hanum at iak hauer gömt hans harnisk . ther
som wædrit gar op oc watnit gar nider / Weland
sagde till sin broder / alla the fiædra thw kant songa 10.
stora oc sma / them bær hiit till *mik . han gik till
skogþ oc sköt alla handa fugla / oc fik hanum fiædra
nog . tha giorde weland twe stora winga som han
wilde flýgha m / oc hafde thz sa klokkelige giort [at]
tha han war i sin fiædra hampn . tha war han skaffi 15.
som en strudþ eller en annar stor fogell / han klædde
sin broder i fiædar hampn oc bad hanum flýga . oc
sagde / tha thu wilt sætte tik . tha wænt stærting mot
wædrit . tha fløg Eygill op i wædrit / tha han skulde
sætia sik / tha hade han nær fallit sik halsen sunder . 20.
ty han wænde sik ekki ræt / weland sporde hwre ha-
num behagade / [han swarade] waræ sa got at sætia
sik som at flýga / tha ware jak nw vpa et annat
land . thz wiste iak well sade weland . thz bad jak tik
wænda stærting mot wædrit / alla fwlga wænda bry- 25.
stit mot wædrit tha the sik sætia / oc sa tha the vp
flýga / tha talade weland till sin broder . jak will nw
flýga hædan oc iak will tala wid konungen för / ta-

*Bl. 38.

- lar iak nokor ord ther hanum ekki behagar / tha bi-
 30. der han skiwta mek . tha haffuer jak ena blaðdræ full
 mʒ blod vnder min hogra arm / oc fly sa at thw
 henne rakar / sidan flög han vpa thʒ hogxta torn .
 konungen stod vppa garden . tha sagde konungen /
 æftw nw fogell weland mang vnder gör tw aff tik /
 35. weland swarade jak ær bade man ok fogell / oc nw
 will jak bort flyga thw skalt mik aldre igen songa
 meer .

- Thʒte ær then fyrsta sak iak hauer till ider herra
 j gassue mek idra dotter oc halft idert rike oc thʒ
 40. hiole i mek ecke . Sidan gjorde i mek biltog for thʒ
 iak worde mit egit liiff / tw lot ok hafa mik . oc
 ther fore drap iak bada tinæ søner / oc dricker tw
 hwar dag aff theris huffuod skaall / sidan gjorde iak
 tina dotter mʒ barn / oc haffuer iak nw lomt tik thʒ
 45. besta iak formag . sidan flög *han sin wæg .

*Bl. 55.
Verse.

Kap. 75.

*Huru Eygil träffar sin broder med en pil, utan att
 sára honom. Weland flyger hem till Seland. Konung
 Nidungs död. Weland bedes vänskap af konung Otung,
 och får konunga-dottern till hustru.*

- Tha kallade konungen Egýll oc badh skiuta weland .
 Eygill sagde . thʒ ær min broder jak will hanum ekki
 skiuta . tha sagde konungen tw skalt skiwta eller thʒ
 skall gællæ tit liiff / tha skot eygill oc rakade blæ-
 5. dray sa at blodit fioll nider pa markena . then blod
 war aff konungens søner . konungen oc alla hans men
 agde at thʒ war wæll skutit . weland flög hem till
 sæland j sit sædernis heym . Swo bleff konungen dø-

der / oc søn hans otwnglj bleff *konung æftir* sin fadher .
 Nidung / ther æftir fødde *konungens* dotter et swenbarn 10.
 som kalladis wideki / thz sporde weland . oc sände bud till
 otwng *konung* oc beddes æff hanum wenskap . *konungen*
 gaff hanum winskap / oc weland for j jwltland . oc wort
 ther wæll vntfangin . oc otwng *konung* giffte hanum syna
 systre oc bad hanum ther bliffua om [han] wilde / we- 15.
 land sagde ath han wilde hem fara i sit fædernes
 land . oc will tog wara *konungenom* redo nar hanum
 warder tillsagt . Sidan for weland hem till sæland . oc
 hans hwsfrv mz hanum oc skildisr *konungen* oc han
 ganzske winligæ at . Weland bodde i sæland . oc wart 20.
 prifat ouer alla land . for sin klokhet skuld .

Kap. 76.

*Widike Welandsson begär vapen af sin fader, för
 att rida till Bern och bestå en kamp med
 konung Didrik.*

Weland's søn . wideki wæxt op tha han war xij ara
 gamall / tha war han bade stark oc degeligen oc win-
 ligen / oc enchte hogmoduger . weland sporde søn sinom
 wideki . om han wilde nymma sa mykin konst som fa-
 deren . kunde for hanum . sunderliga / at han war en 5.
 æff the besta træ smide som tha waro i alla wærol-
 dene . Wideke swarade aldre skall mit mødernes slekte
 faa then skam . at iak skall smidæ mz hamber oc tang .
 Weland sporde / hwat wiltw læra tha . at klæda oc sœda
 tik mz / wtan skam . Wideki swaradi . jak will helfst 10.
 ælska godan hæst . oc starkt spiwtskæft . got swerd oc
 nyan skioll hardan hielm / oc hwita brýnia / oc at
 tæna en mektogan høffdingia / oc mz hanum rida sa

- Bl. 50. lenge *jak liiffuer. [*Weland sagde*] Nw faar jak thig thz
 15. thw bedis hwart wiltw nw fara. Wideki swarade/ mik ær
 sakt aff en herra i humblunge land. han heter tidrik
 tetmar konungs son som rader for bernem. han ær nw
 then fridaſte kempæ. ther all wærolden wet aff afſye/
 han ær min iamalder hanum will jak ſokia j en
 20. kamp will jak hanum beſta/ faller jak for hans hand/
 tha haſſuer iak ſport at han ær ſa godhan dreng.
 han later mek well mit liiff/ oc ſa worder jak hans
 man/ thz ma æn lykkes at thz bæter gaar.

Kap. 77.

*Weland råder sin son att hellre draga till Sverige
 och strida med en rese.*

- Weland swarade/ thz ær ekki mit rad. at thw ekki
 ſøker then ſama didrik/ komma i ſaman i kamp/ tw
 ſtar hanum ekki et tag. jak wet en reſe vti en ſkog
 han ær ſtor oc ſtark oc gør mangan manna ſkada/
 5. ther will jak heller hielpa till at tw hanum ouer
 winner. kantw bedriffua then manhet/ tha mon
 konungen aff ſverige lona tik thz wæll. oc giſſuer
 tik ſyna dotter till hwſtrv oc ther m3 halft rikæ ſit/
 for thý reſen hauer giort mykin ſkada hanum oc hans
 10. mannom. Videki swarade/ thz ma [jak] ængaledis gora/
 ſlogo reſan mik i hæll tha ſagde alla mik haſſua miſt
 mit liiff for ena kona ſkuld. jak will jo fara ſidar oc
 freſta mik wid. didrik konung. tha swarade weland/
 medhan jak æy kan wænda thin hwg tha far jak
 15. tik hwat tw bedis.

Kap. 78.

*Widike erhåller vapnen, rustar sig och tager farväl
af sina föräldrar.*

Tha fik weland hanum brýniæ oc brýnia hoffer / thz
slog han wtoffuer sik / oc war hart son staall / oc got
oc rympt son hanum tæktis . sidan tog weland swer-
dit oc sade / son min / thzta swerd heter mymning .
haff oc niwt wæll / thzte swerd giorde jak tik till 5.
handa oc trøst vppa at thz wæll biter / om tinæ hænder
duga / tha satte han hielm a hans huffuod . *han
war giorder aff thz hardasta stall / ther war vpa laekt
en orm aff gull son slanga heter / oc they orm ha-
uer guls let vpa sig / thz betyder hans riddarskap / 10.
thz orm ær full aff ether / thz betyder hans grymhet .
Sidan hengde han en skioll vpa hans halff han war
hwiter oc war scriffuot vpa mæz rød farga en hamar
oc en tong . tÿ athans fader war smid . ther stod oc i
iij karbunkala stena thz betyder hans møderne thÿ thz 15.
war konungæ slækte / sidan fik han hanum en hæft
han war kallad skÿmling han war bada stark oc snar /
hans sadell war aff silfben . Sidan gik widike till mo-
der sin / oc bød henne gode nat / høn gaff hanum iij
mære gwll oc en gwllring oc togan i samþy oc kÿ- 20.
ste hanum . Sidan bød han fader synom gode nat .
sidan tog han sit glassuen oc sprang vppa sin hæft
vtan istad . tha log weland . faderen gik oc wiiste ha-
num wæg . oc sidan skildes the att /

*Bl. 86.
Verso.

Kap. 79.

Widike kommer till Eydis å, söker efter vadet och träffar Hillebrand, Heim och Hornboga jarl.

- W**idike rider nw sin wæg. bada ouer øda mark oc stora skoga. han kom till ena stora aa som heter eydiss aa. han fan ther enchte wad wdoßuer som hans fader haßde hanum sakt/ han band hæsting wid et
5. træ/ oc groff sit harnisk nider i sanden. sidan wod han vti ana alt op wnder hakana. oc søkte æftir wadit/ tha fik han see iij riddara en het hillebrand/ annan heym/ tredia hornboga jarll/ nw talade hillebrand till them/ jak seer en dwærg. vti ana/ jak wenter
 10. thz ær alfrid dwærg. som her didrik oc jak gripo et sinne oc wij togo fra hint goda swærdit nagelring/ kuzno wij sa hanum/ tha skall han giffua off mykæt gwill.

Kap. 80.

Widikes samtal med Hillebrand.

- H**w stigo the aff sinæ hæsta. oc gingo till ana. wideke hørde giorliga hwat the sagdo/ *han bad them giffua sig loff atganga vpa landit. tha maga i se hwat heller jak ær dwerg eller man/ the bada hanum
5. vpga/ sidan sprang han fran ane iþo fæt i et sprung/ hillebrand sporde/ hwat man æstw/ eller hwadan kom tw/ Wideke swarade mik tycker tig wara en god man/ mik vndrar at tw wilt spæria en nakan man ti-dende lat mik fara i min klæder. sidan spør mik hwat
 10. tik tækkis/ hillebrand sagde/ far i tinæ klæder/ tha for han i sin klæder oc lagde sit harnisk vpa/ oe

•Bl. 87.

fleg vppa sin hæft oc red till then/ j tre gode rid-
 dara gud hielpe ether jak nempde ether gerna om jak
 wiste hwat i hethē. hillebrand swarade hwat ær til
 nampn eller hwar æftw sōd. hwi rider tw sa ensam/ 15.
 j frōmede land. Wideke swarade jak ær sōd i dan-
 mark. mýn fader heter weland. mýn moder ær konung
 nidungx dotter aff jwtiland/ oc jak heter widike jak
 will rida till didrik konung thetmarsson aff bern. oc
 sōr æn wij skilias/ tha wilia wij rōna hwilken har- 20.
 dara hielm hæffuer/ eller hwaffare swerd. tý athan
 ær nw then besta kampa som jak hauer hørt sakt
 aff. Hillebrand sag at then man war diærffuer oc stor
 oc stærkeliga woxen. oc han hæfde et got harnisk.
 oc tænkte sa i sin hweg athans herra mon koma i 25.
 stora nød.

Kap. 81.

Hillebrand bjuder Widike rese-sällskap till Bern.

Tha talade hillebrand till widike gud hæffue loff/
 at iak hauer sunnit then man ther sit spiwt tor lýfta
 mot didrik aff bern. oc legge nid hans stora hogmod.
 wilia wij fylgias til bern/ tha sweriom hwar annan
 ed. at wij skule ekki skilias att ehwat nød off kan 5.
 till komma.

Kap. 82.

*Widike och Hillebrand lofva hvarandra broderskap,
 rida öfver ån och komma till en skilje-väg. Hil-
 lebrand råder att fara den längre vägen.*

Wideke sporde hwat there nampn war/ hillebrand
 swarade jak heter boltram jarlens son aff venedi. an-

*Bl. 57.
Verso.

- nan heter sintram *hellebrandsson then tredia heter horn-
boga jarll han skall nw wara tidriks man. Sidan to-
ges the i hender widike oc hillebrand/ oc loffwade
5. hwar annan broderskap Sidan red hillebrand fore i
ana. han wiste hwar wadit war/ tha the komo ouer
ana/ ther skildis two wæga att/ tha sode hillebrand/
thessa wæga ligge bada till berij/ then ena ær lang oc
10. ond. then annan han ær stackut oc god. vpa then stækre
ær ont ath framkomma. wij skula ther ouer ena stenbro/
oc ther star et slot mit vpa brona/ oc ther lig-
gie xij kæmpar vpa. ther warda wij at tolla wapn
oc hæsta. oc thakka gud at wij beholda liiff oc li-
15. mer. Tidrik aff berij war oc ther/ oc kunde han ther
engen siger at winna. tÿ tror iak ekki at wij ther
fram koma. ho thÿ slot kunne winna. tha torff han ekki
rædas for tidrik aff berien. mit rad ær at wij rida
then lengre wægen/

Kap. 83.

*Widike vill fara den kortare vägen. De komma
till ett slott. Widike rider fram till bron, och ser
hwarest tolf kæmpar sitta och öfverlägga om att
dela hans rustning.*

- Tha swarade wideke/ wij wilia rida then stækkare
wægen/ the lata wæll wtlendzka men fara hwart the
wilia/ the rido tha then stekkaræ wæg. som wideke
bad. wtoucr en skog som lyrawoll heter/ tha singo
5. the see thÿ samma slot/ tha sode widike/ bider mik
her iak will rida fram oc bidia off loff/ at wij maga
rida utan toll/ wilia the ekki tha kommer jak snart
till ether igen/ the sagde thÿ matte wæll wara. wi-
dike red till brona/ oc sag hwar the xij sato/ the-

ris høffuitzmañ talade som grameliff het/ ther kommer 10.
 en mañ ridande. hañ hauer en godañ skiold theñ
 will jak hañfua. hañs hañfwor skiffter hwre ether lyster/
 tha swarade theñ andra som studfuff het/ Jak
 will hañfua hañs swerd. theñ will iak ængaledis mista./
 tha swarade en som trella het/ hañs brýnia will iak 15.
 hañfua/ tha swarade segistop hañs hielm will iak
 hañfua/ theñ v^e [swarade] jak will hañfua hañs hæft/
 theñ siette wilde hañfua hañs kiortill oc hañs klæder/
 [theñ] vije wille hañfua hañs benwapeñ/ [theñ] viije
 wille hañfua hañs gwill oc rede peninga./ [theñ] ix^e 20.
 sagde jak will hañfua hañs høgra hañd. [theñ] x^e sagde
 iak will hañfua hañs høgra fot/ [theñ] xj^e [sagde] jak
 *will hañfua hañs høffuod. tha swarade studfuff/ ekki *Bl. 59.
 wilia' wij hañfua hañs liiff medañ wij hañfua skiff hañs
 hañfuor/ tha swarade theris høffuismañ/ rider nw iij 25.
 mot hañum oc tager fra hañum hañnisk oc klæder/
 oc hwgger aff hañum theñ høgra hañd oc fot.

Kap. 84.

Widikes samtale med tre af kæmperne.

Tha rido iij mot hañum. widike sade/ wa'lkompne
 godemeñ. the swarade ekki skaltw wara wa'lkomen
 ty tw skalt her tolla hæft oc hañnisk. høgra fot oc
 winstra hañd. oc takka gud at tw slipper mæ lifuit.
 Wideke swarade/ ojampt wilia j skiffa mæ mik. kalla 5.
 mik ether hwsbonda/ iak will høra hañs dom. i fa
 ekki myna' wa'ria' for/ tha rido the hem oc sagde
 theris høffuitzmañ hwat hañ swarad hafde/ tha stod
 hañ vp oc wapnade sik. oc alla the xij oc rido mot
 wideke. 10.

Kap. 85.

Widikes samtäl med Grammeliff och Studfus.

- Widike talade till them/ welkompne godemen.
grammeliff swarade tw æft ekki welkomen. wij hæfua
skiffit alt thz tw æger. oc ther till skaltw tolla hand
oc fot. Jak skall hæfua thin skioll/ widike swarade/
5. mifter [iak] min skioll/ tha ær then min skada. tha iak
kommer hem till danmark. hwat skall iak min fader
swara. om han spør ho min skioll tog. tÿ iak hæuer
tænkt finna didrik aff berne/ oc kan iak æy min
skioll mifte. før æn wij finnes. tha swarade studfuff
10. fa mik tit swerd. thz kom vpa mit skiffte/ widike
swarade jak wet æy om mit swerd ær got eller ont/
oc nødog wille jak thz fresta mÿ ider om iak ma
rida/ om tw tager mit swerd. fra mik hwar skall [iak]
tha wæria mik mÿ/ tha iak finner didrik aff berne
15. hanum skall iak jo at finna. tÿ kan jak mÿnæ wæria
ekki mistæ/ tha kraffde the flere theris skiffa deell
som the skiffit hæfde. widike swarade later mik rida
mÿn wæg. jak will æy tolla ider en pening. Tha
swarade studfuff/ jak tænker at wij ære galne men/
20. wij æra xij oc han ær en. drager idra swerd oc
skilin hanum wid hæft oc harnisk oc liffuit mÿ.

Kap. 86.

Widikes kamp med Grammaliff och Studfus.

*Bl. 59.
Verso.

- *Tha drog studfuff sit swerd oc hwg. vppa widekes
hielm/ hielman war sa hard. at thz ekki bet/ tha
drog wideke sit goda swerd. mymning mÿ mÿkin
vrede

vrede oc hogmod oc hiog till studfuff a hans winstra
 apl. oc sunder brynian oc brystit oc wt a hans hogra 5.
 sido igen oc skilde hanum sunder i tw stycke oc fioll
 sa død till jordena. tha wordo hans stalbrødra fast
 forfarede oc wille somma heller hema warit/ tog
 drogo the alla thera swerd. oc søkte till hanum.
 gramliiff hiog vppa widekis hielm/ oc thz bet ekki/ 10.
 tha hiog wideke till grammeljff han kløff hans huffuod
 oc brýst sa at beltit stod. oc fioll sa død till jordena.

Kap. 87.

*Hillebrand och hans stallbröder rådslå om de skola
 hjälpa Widike. Widike öfvervinner sju af
 kämparne.*

Tha talade hillebrand till sya stallbrøder jak seer
 at the ære nw samman kompne/ ridom fram bæter
 ffaar wedeke siger aff thesse men tha siger han at wij
 haffua swikit hanum om wij hanum ekki hjelpa tha
 ære wij hanum men edere/ oc matte thz gälla wort 5.
 liiff om widike sinner off/ nw swarade heym/ win-
 ner han siger tha wilia wij hjelpa hanum. worder han
 slagin. tha wilia wij rýma oc gøre off engen wonda
 for en frömände man [hillebrand] sagde/ tha skilias
 wij illa wid hanum. tha swarade hornboge jarll. 10.
 medan wij haffua loffuat hanum trofkap. tha haldom
 thz/ sa sagde oc hillebrand. sidan rido the fram till
 Wideke/ tha haffde han songit stor hwg. oc vij lago
 døda nar hanum aff the þij/ oc v rømde.

Kap. 88.

Hillebrand skiftar svärd med Widike om natten.

Widike bränner slottet, och rider med sina stallbröder öfver Wisar-elf.

- Widike war glad aff thesa komæ sidan rido the in pa slottit togo the gwill oc silffuer . oc lagon the om natten. Om midnattes tiid medan wideke soff/ tha stod hillebrand op . oc skifte swerd mæ wideke . han
5. stak sit swerd i hans flida/ oc wedekes i sit han frýktada for sins herra skada/ tþ han sag at wedikes swerd war hwaft . Tha [som] dagadis tha stodo the op . widike sporde/ hwat welie wij göra aff thæta slot . hwat tik týkker . iak will ekki længer lona mit nafn
 - Bl. 88.10. for tik jak heter hillebrand . Jak ær didriks man . *aff berne oc mýne stalbröder mæ . Jak will holla all the trofskap jak tik loffuat hæffuer/ settom her igen two som slottit skule goma/ oc wij wilie rida till didrik aff berne . thæta slot mughe j bade beholda om j
 15. skilias wener att . tha swarade wideke . Thæta slot hæffuer gjort mýkit ogagn bade inlendzskom oc wdlendzskom mag iak rada tha skall her fara fram ho the lyfter/ oc skall engen toll lenger wære . Tha swarade hornboge jarll . the som slottit wan mæ synæ
 20. ægna hænder hanum bær rada hwro the skall mæ faras./ Sidan sette wideke eld i slottet . oc brendet vp altfaman oc ekki wilde han tædan for æn thæ war brunnit alt i koll/ oc mwren nider brunnen./ Sidan rido the tædhan oc komo till ene ælff som wisar het/
 25. the war bron vpkastad . thæ hæfde gjort the .v. som rømde for wideke/ Wideke hiog hæstin mæ sporana oc hæstin sprang wtoffuer ana mæ hanum . Hillebrand

lot springa æftir hanum oc kom mit i strømen tȳ
 athan hȳnte ekki wtoffuer / tha lot hornboge springa
 sin hæst oc for han sammeledis som hillebrand . oc 30.
 koma the bada' wata' till lands / tha rænde hem till
 ana . hans hæst war skimlingo broder . tȳ spræng han
 strax offuer som skimling gjorde .

Kap. 89.

Widike öfvervinner de fem återstående kämparne.

Tha wideke war komen wtouer . tha sag han hwar
 the v stodo som flȳt hæfde for hanum . han rænde
 strax till them . the wænde sik mot hanum oc grepo
 till wæria' . Widike slogo lenge mȳ thom . heȳm hjoit
 oc sag vpa oc wilde ekki hielpe' . tha rende hornboge 5.
 iarll till wedike / oc halp hanum manneliga . tha
 bliffwo the v slagne / ekki wiste wædike æȳ tha at
 hans swerd war borte .

Kap. 90.

*Widike kommer till Bern och bjuder Didrik
 enviges kamp.*

Then andra dag komo the till berne som konungen
 sat ouer sit bord . Didrik gik wt mot them / oc tog i
 alles theris hand . vtan wædekes . tȳ han kende hanum
 ekki / ok enkto telade han till hanum . Widke drog
 sin hanskæ æff oc fik didrik i handena . *hwat betyder
 thȳ sagde didrik . Wideke swarade . her mȳ biuder iak
 tik vti en kamp mȳ mik / iak hæffuer mȳkit hørt
 sakt æff tik oc langt hæuer iak ridit for thina skuld .
 oc wij ære bade lika gamle / oc nw ær iak redo at

5. *Bl. 59.
Verso.

10. flas mǝ tik . Didrik swarade . jak skall sætia sadana frid
i mit faders land oc mit / at ekki skall hwar skalk .
eller tiwff biuda mik kamp . Tha swarade mester hillebrand . hætt herre tala ekki sa . tw west ekki wid
hwem tw talar / oc ekki westu hwilkin ether siger
15. far før æn i skilias att . mik týkker waan at thu saar
then deell som ofiger heter . vtañ tw niwter annan
mañ till æn tik sialffuan . tha swarade en aff didrik
men som renald heter / thz ær tog stor skam at hwar
træll skall torra biwda myñ herra kamp . i hans egit
20. land . hillebrand bar op sin næffwa oc slog renald
wid sit øga sa athan lag i swýma . tw skalt ekki
spotta min stalbroder som mik hiit hauer fólgt / tha
talade didrik till hillebrand . jak seer at thu æft gan-
ske kærr at thenne mañ . oc thz skall han niwta tik aat
25. ati dag skall han hængia her for berne / tha swarade
mester hillebrand . nærr i hæffua hanum ouer wuznet
mǝ swerds slag . tha dømmer ther om hwre ether tækkes .
han warder sik ther atnøya lata . han wæntar sik
mýkit bæter at fara oc hopas mik . athan bliffuer
30. owuznen i thenna dag .

Kap. 91.

Didrik och Widike rida ut af Bern, och göra sig redo.

- Tha bad didrik hempta sit harnisk . sidan wapnade han sik . thz besætta han kunne / hans skioll war hwit / ther i war scriffuitt et leon . aff gull / oc bant sit swerd wid syna sido som nagellring het . oc sprang
5. vppa sin hæft som falke het / han war skimlingo broder . Sidan red han wtaff bern hans fader folde

hanum/ oc manga riddara oc swena/ wideke hade
engen som hanum folde utan mester hillebrand. widke
sat vppa sin hæft skimling/ oc war redo.

Kap. 92.

*Heym och Hillebrand bära vin för de begge käm-
parne, och önska dem lycka.*

Tha tog heim et gwlkar fult m3 wiin *oc bar till •Bl. 60.
didrik oc sagde till hanum. dryk herre gud giffue
tik siger i dag. dydrik tog skalen oc drak/ tha tog
mester hillebrand ena silfiskall ok bar tiß wedeke/
oc bød hanum drikkæ. widike swarade/ giff didrik 5.
drikkæ først. tha bød hillebrand didrik skalena/ han
war sa wred athan wilde ekki drikkæ/ hillebrand
swarade/ tw torßt ekki wredes herra. nw finner tw
en man for tik. oc aldre før. sidan bar han skalena
till widike. han tog skalena oc drak. hillebrand sagde 10.
till hanum. wær tik nw manneliga/ oc hielpa tik gud
iak kan tik nw ekki mera hielpa. wideke tog en
gulring oc gaff hillebrand oc takkade hanum for sina
goda tiæniste

Kap. 93.

*Didrik och Widike ränna emot hvaranda. Widi-
kes svärd brister mot Didriks hjälm.*

Tha talade wideke till didrik oc sporde hanum om
han war redo. Didrik sade Ja. Sidan toko the hæstana
m3 sporana oc rænde hwar mot annan sa snart som
en swltan salka slaar efter brad. nar han swlten ær./
widike rakade i didriks skioll sa at glassuan gik fun- 5.

- der . didriks glaffuen bleff hell . t̃y th̃z slant aff wæðekes
skioll / tha sagde weland [*wideke*] till didrik / medan
tit glaffuen ær helt oc mit sunder / tha ren till mik
manneliga iak will klæda for tik / tha drog wi-
10. deke sit swerd . *Didrik* rende tha snarlige till hanum
oc mente stinga hanum twert wtgýmon . oc rakade
mit vpa hans skioll / tha h̃iwg *wideke* glaffuen sunder .
oc et stýkke aff sin egin skiol . sidan sprungo the aff
hæstana . oc slogos manliga sa at hwar gaff androm
15. stor hwg . *wideke* bar sit swerd op aff all sin makt
oc h̃iog vpa *didriks* h̃ielm . h̃illagrým . han war sa
hard . at swerdit braft sunder i hælten .

Kap. 94.

*Didrik vill dräpa Widike, men Hillebrand går
emellan; och huru det aflopp.*

- T**ha sagde *wideke* / weland fader hæff gud̃z wrede
for th̃z tw giorde sa ont swerd sa well som tw kunde
smida . Jak hæfde mik wæll wart om̃ iak hæfde hæft
et gott swerd . oc ær th̃zta bada skam̃ oc skada oc sa
5. tik som swerdit giorde . her *Didrik* tog sit swerd m̃z
bada hender oc wilde hwgga wedekes huffuod aff .
hillebrand lop i mellom̃ m̃z sin skioll / oc sagde / her
- **Didrik* giffuer hanum liiff / oc gorer hanum till ider
man / thu sik aldre en raskare man till tiænare han
10. wan all eýne et slot aff xij kempar th̃z tw kunde
ekke ferra winna' m̃z alla tina men . oc hæffuer tw
stor hedher ther aff / at sadañ man tiæner thik . tha
swarade her *didrik* . th̃z skall ga som jak før hæuer
sakt . i dag skall han hengder worde . *Hillebrand* swa-
15. rade th̃z mage i ekki gora han ær sødder aff konunga

*Bl. 60.
Verso.

flekte bade till fæderne oc møderne gøren well mot
 hanum/ ther haffua i hedhir aff/ tha swarade Didrik
 jak skall nw göra then fridh i mins faders land . at
 mik skall æy hwar träll biuda kamp som fram kom-
 ber nar jak hanum hængt/ tha ær iak skild fra then 20.
 wanda oc skall tig enchte mykit at niwta oc gak
 snart fra mik/ mik ær nw enchte omj thij thieniste/
 heller skall [iak] hugga tit huffuod først aff/ oc sidan hans

Kap. 95.

*Hillebrand återlemnar Widike hans svärd, Memming,
 hvarestier kampen går Didrik emot. Widike skänker
 Didrik lifvet för Hillebrands bön skull. Didrik och
 Widike blifva stallbröder och rida in i Bern.*

Tha hillebrand hørde at hans bøn war enchte wærd .
 oc didrik wilde enchte skona hanum . tha swarade
 hillebrand . mædan i kunne thes æy skøn . at iak ra-
 der ider got rad . skall barnit haffua thz/ thz bedis/
 oc drog swerdit aff sin slida oc fik wideke oc sagde/ 5.
 gud forbiude at iak skall wara nokon man otro/ her
 hauer tw tit swerd . wæ'r tik nw manneliga . wideke
 wart sa glad som fuglen ær mot dagen oc kyste bade
 hielt oc klod . oc bad gud forlata sig h athan haffde
 bannat sin fader . wideke sagde till didrik/ seer tw 10.
 thzte swerd well . thz heter mymming . nw will [iak] sa
 gerna slaff mz tik som torstoger man will drikkæ eller
 en hungroger man will eta . Sidan hiog han vpa her
 tidrik . bade tit oc hart i hwart hwg . tha tog han
 nokot stykke aff tidriks hielm/ skioll eller brýnia . 15.
 wideke hiog sa snart at her Didrik kunde enchte an-
 nat göra æn bote for sig mz sin skioll/ oc kunde æy

- hugga et hug i mot . tha fik her *Didrik* v . saar / tha
 •Bl. 61. didriks fader thz sag *tha bad han *hillebrand* skilia
 20. them aat . *hillebrand* swarade tha iak wilde thz haffua
 atskilt / tha wilde ekki han oc haffde hafft priiff aff
 alla land . læt them nw hollas . tha iak sagde at wi-
 deke war en rask man / tha sagde han at iak lög .
 tha talade *hillebrand* til her didrik mik tükker at
 25. thin hielm ær fast huggen oc thin skioll ær kloffuen .
 oc tin brýnia ær sunder rissuen oc sielff hauer tw
 stor saar . oc warder tw thzta flita mз skan . som tw
 for matte haffua giort mз priiff . nw mag wideke rada
 oc mag han göra tik then samma ræt som tw haffde
 30. hanum tænk . vtan han will bater göra mз tik .
 tha konung thetmar thz sag / tha tog han en
 skioll . oc gik till wideke . widke sporde hwat han
 wilde . wiltu konung thetmar göra mik oret . oc
 dræpa mik her mædan thu æst i thit egit rike oc
 35. hauer mera makt æn jak . / jac haffuer en moderbroder
 till konung i jutland . som rikare ær æn tw . han skall thz
 well pa tik hempna . tha swarade konung thetmar . Jak
 will tik enchte göra vtan got / jak will bidia tik .
 at thu fordragh myn son thenne kamp . jak seer ahan
 40. ær skot øffuerwunnen . tha will iak giffua tik et got
 slot . oc en riik jomfru oc göra tik till en greffue /
 wideke swarade iak will thz ekki göra . han skall
 haffua then samma ræt som han haffde mik thænk
 vtan iak warder slagin fra hanum mз stor makt . tha
 45. gik konung thetmar bort sidan hans ord war enchtit
 hørt / tha býriade the aff nyð slaff her didrik warde
 sig manliga . wideke trædde fast till hanum oc hiong
 opa hans hielm nær en tridiung bort . oc tha folde en
 part aff haret mз / thz sag *hillebrand* at her didriks

hielm war kloffuen / oc sprang i mellom them oc 50.
 bad wideke giffua her didrik frid oc bliffua bade
 stalbrøder bliffua i bade saman *tha besta ider engen
 kæmpe Wideke swarade for hans skuld will iak enchte
 göra . for idra bøn skuld will iak gerna giffua hanum
 liiff . Hillebrand lagde theris hænder saman . oc giorde 55.
 them till gode wanner / sidan foldis the jn i staden
 bern . oc bliffua stalbrøder lenge sidan .

*Bl. 61.
 Verso.

Kap. 96.

*Didrik rider ensam ut af Bern och kommer till sko-
 gen Ossyen. Om kâmpen Eckia och hans broder
 Fasholt hin stolte. Didrik far vill och möter
 Eckia om natten.*

Ronung thetmar war i berne . oc didrik mz hanum .
 oc lot lækia sin faar . hanum tiænte tha iiij riddara
 som [waro] hillebrand . wideke welandsson . hornboge
 jarll oc heyme de klejne . / tha tidriks faar waro
 lækte red han wtaff bern sa at thz engen wiste wtaff 5.
 wideke for hanum sagde han hwart han wilde . oc
 sagde sa at [iak] will aldre komma till bern igen . for æn
 iak hæffuer wuznet sa nykin priiff igen som iak hæff-
 uer saat skam . han red bade dag oc nat . engen solde
 hanum . offuer stora skoga ok økna . then vije dag 10.
 kom han till en skog . som kallas ossyen ther lag
 et slot nær som drekafls het / thz slot atte en konung .
 drocian het / han war tha død . Drotninge[en] lifde eff-
 ter hanum mz ix døtter . Tha hæfde en kæmpe sæst
 drotningen som ekki . het . han hæfde en broder som 15.
 fasholt het . hin stolte . the brøder waro sa raske rid-
 dara ther ware matte oc bade wara the degeliga .

- her fasholt war sa doll/ han wilde pa a'ngen kampe
 mera hwegga a'ij et hug . oc a'ngen sai han som ekki
 20. fioll for hanum i fyrsta hweg/ thz war oc her ekkia
 sid/ at rida i skog oc weda diwr tog haffde han
 altiit sit harnisk vpa/ om han kunde nogon sinna
 som kampa' wille m3 hanum . tha wiste didrik ekki
 hwre han skulde komma offuer skogen for her ekkia
 25. ty han wilde ekki m3ta hanum/ for a'ij han haffde
 forsoekt sig m3 andra kemper/ the saar ware oc en
 om som han haffde songit aff wideke/ Tidrik red vpa
 skogen om midnat ther vpa at ekkia skulde ekki
 wara hanum war/ oc for willer i skogen . j thz sama
 *Bl. 62.30. kom her *ekkia oc talade till didrik oc sporde ho
 ther war/ som sa stod3liga red .

Kap. 97.

*Herr Eckia manar Didrik till enviges kamp för
 sina vapen; men Didrik nekar att strida, förr
 än dager blir ljus.*

- D**idrik swarade her rider then man som heter heym stw-
 dersson/ oc [a'r m3] didrik konungs a'rinde till britaniam
 i hans faders land . iak haffuer enchte a'rinde till tik/
 oc will tik a'y sokia/ tha swarade ekkie . wa'll mattw
 5. wara heymmer/ a'n thij rost a'r likare . didrik./ ko-
 nung thetmarsson/ a'stu sadana man som sakt a'r fra .
 tha lone thit naffn ekki for enom manne/ Didrik
 swarade . ma'day tw sa allsworligh mit nampij spør/
 tha dyll iak thz ekki . iak a'r didrik thetmar konungs
 10. (sij aff berij tog haffuer iak enchtit a'rinde till tik/
 wtañ will rida myna led . ekkia swarade mik a'r sakt
 at tw haffuer faat ofiger sliman for en dansk . man .

nw mag tw wiinna her sa mýkiu siger som tw ther
 tapade. thiñ wapn spiltis fare i ider kamp nw mattw
 wiinna ofpilt wapn igen/ om tw winner mik . Didrik 15.
 swarade iak ær enchte redder at kampa mý tik/
 eller hwre skula' wij nw bærias at ængeu waar seer
 annan/ ware dager liwff tha mon iak nødug sonia
 tik kamp/ æu tho at iak ær æy nw jæmredder mý
 tik Jak hæuer altiit warit oblyger till kamp nar iak 20.
 hæuer warit biden som mongom ær kuznokt i mit
 land , æu tog thý her litit talas . tog will iak ekki
 bærias sa redder./ . her ekkia sagde iu konunga döt-
 ter oc theris moder som ær min fæsta hwstrv the lingo
 mik thessa wapn , tý will iak kampa for thesa skuld . 25.

Kap. 99.

*Eckia förtäljer om sin hjälm, sin brynia, sin
 sköld och sitt svärd, Eckie-sax; men Didrik
 vill ännu icke slås.*

Min hjälm ær all forgýld , myn brynia ær oc gwl-
 boen/ vpa en skioll kom aldre mera gwill oc dýra
 stena æu vpa min ær . jak hæfuer engen hæst oc tw
 rider/ tý mattw flý om tw wilt/ thý ware tog man-
 ligara at bida en man . ofende let iak myn hæst hema 5.
 ware han her tha skulde tw slaff mý mik , hwat hel-
 der tw wilde eller ey/ æu her ekkia sagde bida mik
 didrik tw æst en god man/ jak hæfuer her et swerd .
 som iak kan mýkit sigia tik aff/ thý slog hin sama
 *Alfrid dwerg . som tit swerd nagellring slog . han 10. *Bl. 62.
 giorde thý lenge i jordena før en thý war fullgiort/
 han letade i iu konunga rike/ oc kunde thý watu
 æy finna som han thý swerd i hærda wilde før æu
 Verso.

- han komj till ena aa som troje heter / ther hærde han
15. swerdit i / bade hielt oc klod / oc handfang ær aff
røt gwille slagit oc all baljen ær offuerlagt m3 røt
gwll / swerds baltit oc baltesylian ær oc aff gwll .
bladit ær wæll blankt / oc mangastadz merkt m3 gull /
tha tw sætter wddin nider a jorden / tha ær sa till
20. atsee som en orm lopo op at bladet aff røt gwll . tha
tw wænder vdden op tha løper ormen fra hieltit oc till
vddin / th3 ær sa hwaft at enchte skall hekta / fore
th3 / swerdit heter ekkiesæp / t3 heter th3 sa at enchtit
swerd thefligis war burit aff eld tog om man lettæ
25. offuer all wæildena / th3 swerd war stolit oc lønt
lenge . th3 giorde hin mykla tiwff Alfrik . dwærg . han
stall th3 fra sin egin fader oc gaff th3 en konung
som roseleff het . han hafde th3 lenge . sidan fik th3 hin
vnga roseleff oc slog ther mangel man i hæll m3 / oc
30. mangel konung son om tw saar th3 swerd aff mik .
utan saar / tha lata gud tik th3 wæll niwta . Jak will
hæller dø æn spara th3 tha mik trænger Her didrik
swarade hwre kan iak slaff m3 tik / medan iak kan
ekke se tik ok ekke wet iak aff tik mer æn th3 iak
35. hører tik tala / oc hæffuer iak bade tappad wægen /
oc sa them som mik søldo / oc ær mik ther ganske
harmt fore . genstan dagin kommer tha skaltw ekke
længer biwda mik kamp / oc tha skall th3 giælla tit
liiff for t3 tw talar sa stort .

Kap. 99.

*Eekia manar Didrik till kamp för de nio konung-
döttrarnes och deras moders höfviskhet. Didrik
antager utmaningen.*

Her eekia sagde far nw heyll oc sæll/ æn *will •Bl. 63.
iak sigia tik før nogot/ aff min sægiordell ther ær
vdi xij pund aff rødæ gwll/ slar tw mik i hæll/
tha ær thz thit/ tha hæffuer tw wuznet mykiz priiff.
mit hierta brinner sa fara. i mit brýst ty at iak saar 5.
ekke slaaff mz tik/ wiltw ekki slaff mz mik for gull
oc dyra stena. tha slaff mz mik for the ix konunga
døtter. oc thea moder skuld. som min wapn loto allt
forgýlla/ oc mykin mandom skall iak for thea skuld
winna/ Her didrik swarade thz wet gud at hwaske 10.
for gull eller for syluer will iak slaff mz tik. æn for
the ix. konunga døtter. oc thea moder høffuisshet/
tha will iak gerna slaff mz tik.

Kap. 100.

Didriks och Eckias kamp.

Sidan sprang han wt aff sin hæst. Her didrik sagde/
her ær sa mørkt at iak kan tik ekki see/ sidan drog
han sit swerd Nagelring. oc hiog vdi en sten/ sa at
elden fløg wt aff stenen/ tha fik han se et oliue træ/
ther bant han sin hæst wid/ tha wart didrik wred 5.
aff allt hierta. nw ær ekki got for hanum standa/ han
steg sa fast at stenana roku for hans søter hwar han
fram steg. tha her eekie sa at didrik wilde slaff. tha
wart han ganzke glad oc drog sit swerd oc hiog i
stenen/ sa elden fløg wt aff stenen/ the hæfde ekki an- 10.
nat liwff. æn the eld aff stenana gik/ the ginge till
amans oc slogos sa trøstelige at engen hæffuer sidan

- sadant sport aff two men / som sa manneliga stridde /
 oc war sa till them see ther the hweggo hwar vppa
 15. annars wapn som thz haffde warit en liwng eld . oc
 sa small i skogen aff theris slagh som thordon slar /
 the huggo harnisk huart aff annan / -tha war en hwar-
 gen ther saar . Her ekkia hlog vpa hillegrým sa at
 her didrik fiöll till *jordena oc beswimade / her
 *Bl. 63.
 Verso.
 20. ekkia fiöll strax vpa hanum oc fik om bada hans
 arma oc hioit hart oc sagde jak skall antigge binda
 tik eller tw skalt ekki lifua længer . oc giff snart vp
 thij wapn . jak will sora' tig hem m3 mik . oc lata the
 konunga barneñ see tik / som mik wtredde i dag .
 25. Her didrik swarade . jak will nw heller dø her / æñ
 at the ix . konunga dötter eller ther a moder skula' mik
 bunden see / oc wordha' sidan spottat aff alla frwr oc
 mör sa lenge jak lifuer . tha word didriks hānder
 lösa . hañ grep her ekkia om halsen / oc drogos sa ena
 30. langa stund .

Kap. 101.

*Herr Didrik får bistånd af sin häst Falke, hugger
 hufvudet af Eckia, och väpnar sig med
 hans harnisk.*

- Thz sa her didriks hæst falke / at hans herra war i
 stora nød . hañ slet beslit sunder / oc løp till her ek-
 kia oc lyste op bada sina' frāmara foter oc slog aff
 all makt vpa her ekkies ryg sa at hañ gik nær sun-
 5. der / tha kom didrik op / oc hlog strax till her
 ekkia vppa halsen . sa at affgik huffuodit . sidan lagde
 hañ sit harnisk wtaff oc wapnade sig m3 her ekkias
 harnisk / oc bant hans swerd ekkiesax wid syna' sida'.

Kap. 102.

*Herr Didrik rider till slottet och låtsar som han vore
Eckia, samt huru det aflopp.*

¶ Oc [Tha] steg han vpa sin häst oc red wt aff skogen /
tha war liws dag . sidan red han till slottet oc lot
som han hafde varit her ekkia . Drotningen stod i en
torn . hon sag her didrik rida / oc mente at thz hade
varit her ekkia hon wart ganzke glad . oc gik till 5.
syna dotter . oc sagde till them . Jak sag god tidende .
her ekkia gik hadan sent i afftens / oc nw kommer
han ridendis igen vppa en fager häst . ty hauer han
nw wunnit siger aff nogon kempe . Sidan klädade [the]
sik i gwll oc silke / oc gingo wt mot hanum / tha sag 10.
the thz wäll at thz war ekki her ekkia . Tha som
drotningen sag her ekkias wapn / tha wiste hon wäll
athan war död . ty han plögade them engen at lena .

Kap. 103.

*Herr Didrik rider undan i skogen och möter Eckias
broder, Fasholt hin stolte.*

¶ Tha gret hon fare thz hon när beswimade sidan 64.
gingo the in igen / tha her ekkies tia'nære waro thes
war / at thesa herra war död / tha lagde the thes
harnisk vppa / oc wilde gerna hempna hanum . her
didrik red vndan thz meste han kunde . ther rende sa 5.
mykit folk efftir hanum till athan kom i skogen . sidan
wände the alla igen / han red lenge i skogen oc wan-
dadis / thy athan war i et fræmede land . oc hafde
theris herra i häll slagit . han red wt aff skogen / ther
mätte hanum en man han war wäll wapnat . thz 10.

- war her fasholt hin stolte / fasholt hælfsade her didrik /
 han mente thz hade warit her ekkia hans broder / tȳ
 han kænðe hans wapn / her didrik swarade / iak heter
 ekki ekkia . tha swarade her fasholt / tw onde hund
15. oc mordare . tw hauer stuliff vppa mȳn broder soff-
 wande . tha tw drapt hanum . haffde han warit waknad .
 tha hafde tw saat then werra lutt / tȳ han war alla
 kæmpa beszt . / her didrik swarade tw siger ekki sant .
 han war waken tha iak slog mȳ hanum oc nødde
20. han mik till at dræpa sik / han manede mik bade for
 gwill oc silff / oc for the iȳ konungadøtter . oc for
 thea moder skuld . oc for all then riddarskap som
 till war . / oc ther fore steg jak aff min hæft / oc slog
 hanum i hæl . haffde iak thz wist at han war sa man-
25. nelighen man tha hade iak ekki trøst mik till at
 slagiff mȳ hanum Oc mattw wita for sant at iak sik
 ekki hans wapn for æn han war død .

Kap. 104.

*Didriks och Fasholts envig. De svärja hvarannan
 fosterbrödra-ed.*

Her fasholt drog sit swerd oc hiog vppa didriks
 hielm sa athan styrte aff hæstin oc haffde nār beswimat
 aff thz stora hwg / her fasholt plægade engen mera
 hwgga æn et hugg . then som fore hanum fiøll / oc
 engen *plægade han harnisk aff taga . Thy red han
 strax sin wæg . tha her tidrik besinnade sik / tha stod
 han strax op / oc steg vpa sin heft oc rende efftir
 her fasolt ropade oc bad hanum bidæ . Estw sa god en
 kæmpe som sakt ær / tha rýma ekki for en man .
 wiltw

*Bl. 64. 5.
 Verso.

wiltw ekki bida/ þa warder tw fortalet hwar tw 10.
 komber. at tw torde ekki hempoas þin broder/ her
 fasolt wænde sin heft om kring/ han wilde þa heller
 slaff/ æn warda fortalat. the stigo bada aff sinæ heftæ
 oc gingo saman oc slogos. hwar gaff andromy stora
 hweg. þa fik her tidrik iij saar/ her fasolt hade .v. 15.
 saar oc alla stora oc blødde han ganske fast/ þa
 jessuade han fast om sit liiff/ tý gaff han sig i her
 tidriks wald. oc bød hanum sinæ tiæniste æn tog athan
 war en sultage kæmpe. Her tidrik swarade/ tw æft
 en sultage man. oc en høffuisk riddare. tit liiff will 20.
 iak gerna giffua tik/ þin tiæniste will iak ekki haff-
 na/ tý iak tror tik ekki wæll før æn iak haffuer bæt
 tik þin broders dødh. om tw wilt þen bot haffua/
 þa will iak göra tik þen heder at iak will swæria
 tik en ed. oc tw mik en igen at wij skulom hwar 25.
 annan hielpa i hwat nød wij koma kunde som wij
 ware twa borna brøder oc skulo wij heta hwars an-
 nars jampninge/ ther at nøgde sig fasolt well. Si-
 dan sworo the hwar annan ed. som sakt war/ the
 stigo sidan a theræ hæsta oc rido hwat the kunde. 30.

Kap. 105.

*Didrik och Fasholt rida till Bern, och möta på sko-
 gen ett Fils-djur (Elephant).*

Þa wilde her tidrik ridæ till bern igen/ thý athan
 hade fangit stor priif/ om afltanen komo the till en
 stad. som adinsela heter ther ligo the om nattenæ/
 om morgonen rido the arla tædhan vppa en skog.
 ther rwnflo heter. ther møtte them et diwr. som fill 5.

•Bl. 65.

- heter / thz war bade stort oc grýmpt. her tidrik sagde till fasholt . Jak will slaaff mз thzta diwr om tw will
- hjelpa mik . oc ware *thz en stor priff at wij thz ouerwunnom / fasholt [fwarade] iak haffuer sa stora saar
10. the samma iak fik aff tik / oc blod[en] ær mik fast forlophen tý trøfter iak mik æy tik stort hjelpa . æn strider tw wid thzta diwr / tha wænter iak at tw kom aldre i større nød .

Kap. 106.*Didrik och Fasholt dräpa Fils-djuret.*

- T**idrik fwarade . far iak ekki hjelpe aff tik / tha hjelpe mik then iak tror vpa . Jak will dräpa thzta diwr . hwat häller mik ganger wæll eller illæ . Didrik bant sin hæft wid et olye træ . gik strax till diwrit oc
5. hiog ther vpa mз sit swerd . oc thz bet alз enchte . sa slog diwrit hanum till jorden mз sin fræmare sot . tha fasholt sa tidrik i the nød . sprang han strax aff sin hæft oc løp . oc wilde hjelpe tidrik / oc san ekki then stad som han trøfte göra diwrit fart oppa / tha fæde
10. han till didrik . tw kan hwargen göra thz diwr fart vtan tw kunde stinga thz i nafflen . mædan tw ther sa vnder ligger / falcken hin godæ hæft sag her tidrik i stora nød slet sik løff oc løp till diwrit oc slog thz sa fast vpa lænderna at thz moxen gik om kullid . i
15. thz stak her didrik diwrit in at naffuelen swerdit op till hjeltana . oc løp sa vndan diwrit oc diwrit søll død till jorden / fasholt hæde giffuit diwrit mang hwg oc wilde hjelpe her didrik . thz bet tog encte pa . sidan rido the tædhan .

Kap. 107.

Didrik och Fasholt komma öfver skogen och så se en flyg-drake, som har en väpnad man i svalget.

Tha the komæ offuer skogen sago the en flog draga som war ganße grýmmer oc vnderligen/ han hæfde storan krop/ stor ben. langa hwassa klør. stor øgen. oc fløg han wt m̃z jordenæ/ oc æ hwar han tog i jordenæ m̃z sina klør/ tha war som th̃z hade warit ardat/ han hade i swolgit en wapnan man. søtarna in alt op till hærdanar oc hænderna waro in [i] then nindra kefflana. oc mannen lifde. oc sag the two rida. oc sagde till them. goda drængia. hielpen mik. th̃zta grymma diwr tog mik. [tha iak] sompnade a myn 10. skiold. hade iak waret wakin a mýna wapn/ tha *hade mik enchte sakat.

*Bl. 65.
Verso.

Kap. 108.

Didrik och Fasholt anfalla draken.

Tidrik oc fasholt sprungo fra thera hæsta oc lupo at draken. oc huggo a han hwat the kunde. *Didriks* swerd bet nogot æn fasholt[s] al̃ enchte/ Draken war starker oc stor. tog hade han æy macht at slýgæ. eller kom wid at wæria sik. for then han swolghit hade/ 5.

Kap. 109.

Didrik och Fasholt döda flyg-draken och frälsa mannen.

Tha sag mannen som draken hade swolgit at fasholt[s] swerd bet encte pa. oc sade till fasholt/ tag mit swerd

- i drakans keffte / thz skær sunder alt tess æg a komber . om drengen dugar som ther a holder . Fasholt
5. sprang fram a mykla sterke / oc tog swerdz mellan drakans keffte . tha sagde mannen i drakan war . min ben ær lankt nider i drakans halff . t̃y hog warliga at iak warder æy saar aff mit egit swerd . oc dugen nw gode dreng t̃y draken tranger mik sa fast m̃z
10. s̃ynæ kæffte at mik gaar blod aff næsa oc mwn / sidan hioggo the a drakan . till thess han do . sintrams swerd . bet a hanum s̃asom hwasstaste harkniff kunde bitæ a skæg . oc sa wart mannen løff . wtass drakans mwn .

Kap. 110.

Sintram jarl förtäljer om sin ätt och sin resa.

- ¶ Oc sagde till them . nw atte jak ider wæll at lona t̃y i løstin mit liiff fra thz onda trull . Ena bøn be-ther jak ether nw ati giffwen mik mit swerd igen . tha sagde didrik till hans . goder drenger hwat man
5. æstw . oc aff hwat ætt eller hwart wilde tw fara / hin swarade . Jak heter sintram jarl . myn fader hel[er] reynebald . oc ær jarl i venedi / ther ær jak sødder . oc for at søkia myna frænder hillebrand oc hans herra . Didrik . oc hæfuer nw ridit i xj døg̃ . sa at
10. iak oc min hæst ware bade trøtte . oc lagde mik sa till hwilæ . sa kom hin draka oc tog mik som i saghæ .

Kap. 111.

Didrik återkaffar Sintram hans häst. Kämparne rida hem till Bern.

¶ Didrik swarade / goder drænger wij wiliom giffua tik ater swerd tit / oc alt thz tw hade / tik ær well

otfarit . tȳ tw hauer nw sunnit mik / Didrik her for
 tik oc følg mik hem til bern . ther komber tw i go-
 dan fægnad / sidan søkte the i skogen / oc sunno skiold 5.
 hans . tha the hade søkt two daga æfter *hæstīn oc *Bl. 66.
 æy sunno . skildis the aat hwar at leta sin wæg . /
 Didrik kom till ena borg . som aldinfilis heter ther stod
 hæstīn mȳ sadell oc beßell / greffwens men hade sun-
 nit hanum i skogen / Didrik bad fa sig hæstīn oc 10.
 sagde ho hanum atte / greffuen sagde ney . Didrik bad
 fa sik hæstīn mȳ godo . eller thȳ skadar tik ȳ hæsta
 oc æn mera mȳ . bade liiff land oc rike . nar greffuen
 hørde mannen talade trøsteliga oc hæfde kostelig
 wapn . tha san han at thȳ war en fultage kæmpe . oc 15.
 sagde till hanum . for winßkap skuld will iak giffua
 tik hæstīn igen Jak seer at tw ær en god man oc
 diarffwer i okunnugan stad . oc hæz hæfuer tw en
 gwllring . oc hanum will iak giffua tik . æstw didrik
 aff bern . tha seg mik thȳ / han swarade mit naffn 20.
 will iak ekki lona . iak ær didrik konung thetmarßon
 aff bern . oc liiff nw hell oc sæll . oc hæf tak for tina
 gassuor . Jarlen bad hanum well atfara . her Didrik
 førde hæstīn till sintram . tha sunnos the alla tre . oc
 rido sidan hem till bern igen 25.

Kap. 112.

*Om Heyms och Widikes ovänskap. Heym drifves
 bort från Bern, far till skogen Falster, och gifver
 sig i följe med röfvaren Yngram.*

Den dag sat her Didrik wid bord . nær sin fader oc
 manga godemen flere . heym de kleyne skenkte for ha-
 num oc hæfde et gullkar vpa sinæ hand . Didrik tog

- fit swerd nagellring . oc gaff thz heym oc bad hanum
5. thz haffua for syna tiarne . iak an thz swerd ængom
 bæter æn tik . thz war i stora fræstelse sidan iak red
 nw sidst aff bern . heym thakkade sin herra mykit . oc
 alla the godemen ther hof sato . vtan widike we-
 landsson han sagde sa . nw ær nagellring illa nider-
10. kome . thz borde haffua en fultaga man . oc sagde till
 heym . jak hade sa gerna ena kona till hielp som tik .
 ty tw giorde illa mot mik . wij slogoff two mot . v.
 thw hiolt oc sag ther vpa / oc wilde off enchte
 hielpa . nær iak far tik thz lant / tha skall thz ekki
 glømt warda . / *Tidrik swarade thz wara stor skam
 wilde tw ekki hielpa thin stalbroder . I mædhan han
 war stadder i nød . thu ware wærdar at iak tik hængde
 wt fore berne . oc gak fra min øgon oc lat mik
 aldre se tik mer . tha wreddis heym . oc gik sin wæg
20. at dør / tog sin hæst oc wapn oc red sin wæg . till
 en skog som falster heter / ther war en skog røffuare som
 yngam het . nær hanum dwaldis han længe . then skog
 lag mellom danmark oc sassen .
- *Bl. 60.
Verso.

Kap. 113.

Yngam och hans tolf stallbröder öfvervinna sextio köpmän.

- The orligade vppa en hærtwg i sassen / oc giorde
 hanum alt thz ilt som the kunde . yngam war en
 mektwgh kæmpe . offuer then skog malte engen kom-
 ma . ty yngam war ther sielff xije . Et sin foro lx
5. kōpmen mellom sassen oc danmark . the haffde alle god
 wapn / tha the komat i falster skog . tha wart yngam
 war wid them / han sagde till syna stalbröder . wij

wilia rida mot them. æn tog at the ære flere æn wij/
 wij warda waga lifsuð om wij wilia winna gwill oc
 peninga. the wapnade sik snart oc rido mot them/ 10.
 køpmennena sprungo aff thesa hæsta oc gripo, man-
 neliga till wæria. the slogos ena langa stwnd. ther
 till at the þo ware slagna/ yngum miste ængen aff
 sýna men. the fingo ther gwill oc peninga wapu oc
 goda hæsta. oc bliffuo æn i skogen lenge sidan/ 15.

Kap. 114.

Om Biterulf och hans son Detzleff.

En by ligger i skana som twmbatorp heter. ther
 bodde en man som biterolff het/ hans hustru het oda.
 hon war jarlans dotter aff sassen. the hafde en søn
 som detzleff het.

Kap. 115.

*Om Detzleffs uppvæxt. Biterulf blir bjuden till
 gästabad, och Detzleff vill följa med;
 men får icke.*

Biterolff war then bedste kæmpe i danmark war hans
 søn waxte op badhe mannelig. oc starkelig. han æl-
 skade ikke mykit riddarskapit. altiit war han i ste-
 garehwss[it]. nødugt wilde han rida m3 sin fader/ oc
 ænga herra wilde han tiæna/ ther fore ælskade fader 5.
 oc moder hanum litit oc kallade hanum dare oc skiff-
 ting. offta sag han hofswærk nog. han gaff *ther engen
 akt vpa. alldrey wilde han sit huffuod two. æller kæmba
 vta lag i æskana. tha wart biterolff buden till et
 gæstabud. till en man som het wlf soteffon i willands 10.

*Bl. 67.

- hærid . tha fik detzleff se at faderen redde sik till gæstabad . hæn stod op oc ristade askana aff sik / oc gik i stufuna till moder sin / oc sagde till henna / jak will fara mæ ider till gæstabad . hæn swarade /
15. hwat will thij skiffing ther gora tw hæuer nw ligat ther alt jampt i asken / ty komber tw ekki i war færd . tha swarade detzleff . hwat skulde iak hoff ider gora i hæfua mer hatat mik æn ælskat / wiltw loffwa mik atfara mæ ider / tha ær thæ min bæn / wiltw
20. ekki tha skall iak allt likawæll fara . sidan gik hæn till sin fader oc kraffde hærnik oc wæria / oc bad hæn loffua sik atfara / faderen swarade hwat wiltw gora bland godemen . tw kant hwarken twgt eller synne . tw kant bæter skwra grýtor oc tænda op
25. eld i stekara hwsset . oc will iak æy trø at tw æst min søn tw gør tina slækt mera skam æn heder / Detzleff swarade / ekki wet iak ho min fader ær mer æn mik ær sakt aff at tw æst min fader . oc iak ær thij søn . hæfuer tw nokon mistro ther vdi . tha spør
30. myna moder att hæn ær then søn thæ besæt wet . ekki lystir mik atsporia æfter annan fader / wiste iak æy at min moder ware sa god søn hæn ær . tha wilde iak tro thij ord . oc hæfde hæn nogra goda frænder . thæ likade them ekki wæll . at tw giffuer henne sadane
35. sak . biterulff swarade tig tw wap oc gak i stegarehwsit oc lig ther i askana . thæ skall enger man hœra at iak hæfuer nokon mistro till myna husfrv . ty hæn ær thæ ekki wærd . iak siger at tw æst en skiffing tw æst hwarke henne barn eller mit .

Kap. 116.

Huru Detzleff fick kläder och vapen af sin fader.

Detzleff swarade tw haffuer æn ekki mykit vppa mik wogat. tý torff tw ekki mykit skýlla mik. wiltw ekki haffua mik m̃z tik tý tik týkker th̃z skam wara. tha skall iak likawæll fara. sidan gik han *till sin faders stall / oc tog then bes̃ta hæft han atte. fadell oc bes̃ll oc red till næsta býn / oc lente ther harnisk aff en bonda / oc red sidan hem till sin fader. th̃z war tha stark winter th̃z bada øraswnd oc bælt bara offuer / tha faderen sag athan wilde m̃z hanum oc manga aff swenana bada for hanum tha fik faderen hanum god 10. wapn / han haffde hanum først i badstoffsua / ok fik hanum sidan god kläder / oc got harnisk. tha han war klæd oc wapnad. tha sagde hwar man at the sago aldrey en manneligare man ekki eldre æn han war / tha steg han vpa sin hæft oc solde sin fader oc moder 15. till gæstabadit. oc stelte sigh ther wæll.

*Bl. 67.
5. Verso.

Kap. 117.

Biterulf och Detzleff dräpa alla röfwarena i Falster skog, utom Heym, som rider till Bern och förlikes med Didrik.

Sidan for moderen hem igen oc alla biterulffs tiare m̃z henne. Biterwlff oc hans son foro i et annat gæstebud. oc dwaldis ther ena stwnd. tha the foro hem igen / tha foro the gömon falster skog. ther the xij röfware lago vppa. ingram møtte them strax sielff 5. xij. Biterwlff talade till sin son. Jak wilde at thw ware nw hema nær moder thiu. son mi. / ekki raðhes iak thesse xij om iak ware æn alleyne. Detzleff

- swarade týkker tik at iak rædhes nokot for thesse
10. men/ tha rader iak at wij stigom aff hæftana . oc wændom bakana samæn . oc tor iak æy wæria mik . tha holt mik aldrey for tin sœn/ tha røner tw før wij foro heman at tw sagde at iak war ekki thin sœn . sidan sprungo the fra thera hæsta . oc drogo the
15. swerd . heym hiolt tha oc kom oc sagde sinæ kumpana . her rida twa men mæ two swarta hielma . mæ sa storom naglom samæn slagga thæ wist tænkær iak at fennem sielfsuer hauer them smidit . tý ære the wist two kæmpor . oc wæntær mik at wij komma nw i fullæ
20. rœnæ/ yngram mælte/ hwilka skulde the wara sœm ære for starkæ at bærias mæ off tý wij xij drapom
- *Bl. 69. snimman læ men/ oc sænde wt . v . *at the skulde them draþa . oc beholla thera hæfluor . Æn biterwlff oc hans sœn drapo the . v . oc fingo æn tha enchte saar . tha
25. yngram thæ sag . bad han them alla rida mæ sig . tha wart the lang strid . oc stark . Biterwlff hiog at ingram/ oc klœff hielmen oc hufuodit hans swa at hwar lyt fioll seer . mædan drap detzleff two aff them . oc wænde sidan æy igen før æn alla rœffwarna waro
30. dode . vtan heym han stod en famber igen . tha hiog heym i biterwlffs hielm sa aþan fioll till iordena i swimæ/ tha detzleff sag hans fader war fallen . tha hiog han a heims hielm at hem fioll nider vpa knæ . sidan sprang heim vpa sin hæft oc rymde alt thæ han
35. kunde en ganþkan dag wt/ oc sagde at enchte iarn war swa hwsbonde hwld sœm sporæn . tý han ræddade hans liiff they dag . æ till hwaria a . heim tilkom tha war hans hæft rispa . sa snart the ouer . sœm kolff i skute . oc torde æy bida før æn han kom till bern
40. oc sættis sidan wid didrik . sa aþan bleff nær hanum .

Biterwlff oc detzleff togo alla theris wapn oc hæffuor . oc rido sa hem igen / sidan hulla detzleffs fader oc moder hanum for øgon tȳ the wiste han war rasfer drenger.

Kap. 118.

Detzleff lagar sig att rida till sin morfader, jarlen af Saxen, och får goda råd af sin fader.

Sidan bad detzleff sin moder oc sin fader redæ sig wæll wt at rida till [sin] moderfader Jarlen aff sassen oc see sider i fræmede land / oc kennas wid frænder sina / oc bad hielpe sig mȳ hæfta harnisk oc klæda som hanum wæll sømde . faderen swarade . wæll ma iak 5.
sa tik hæft wapn gwll oc siluer sa mȳkit som tw bedis . æn iak will rada tik at nar tw kommer i fræmede land . tha far spakeliga oc eȳ mȳ hugmod . oc komber tw sa langt vt aff sassen . till et slot som bern heter . oc hither ther Didrik konung thetmarsson . tha wær 10.
aldreȳ sa diarffuer at thu bærs mȳ hanum eller mȳ nokra en aff hans kæmpar . tȳ tw orkar æȳ standa therea stora hweg . hans hielm heter hillegrim ther kan encte swerd vpa bita / hans swerd heter ekkiafæ . aldra swerda besȳt . *hans hæft heter falke han ær sa snar / 15. *Bl. 68.
æn tho at tik trænger vndan rida / tha mag han Verso.
wara tik sa nær oc fierre som han will / tȳ far ekki længre æn till jarlen tin moderfader oc war ther sa lunge tik tȳkker . oc sidan kom hem igen / Detzleff sagde wilia göra som faderen bad . Oc æn sagde biterwlff / 20.
sør æn tw finner thin moderfader . skaltw offuer en skogh som heter borga skogh . oc vtan for skogen ligger en stader som marsten heter . oc ther ær et sæste / tw sag aldre sægre . ther finner tw engen man vdi .

25. jnnan i festit star en køsteligen stoll . ther ligger en lud vpa . ther blæ's vdi / tha komber then snart som fæsttit eger . han ær min goda kompan . siord . oc matlw kenna hanum ther vpa . athan ær stor oc gamall . oc haffuer lankt har / oc skæg . hwit som en duwæ / tha
30. tw finner hanum tha sig hanum snart tit oc thin faders nampn før han warder wreder . sidan sagnar han tik wæll nar han hører hwat man tw æst / haffde tw æn xij manna starkæ tw hade æy macht at slaff mæ hanum . Detzleff swarade wilia göra som faderen bad .
35. hans fader oc moder lærda hanum god rad . the bade hanum wara mild . ther warder tw wæll kænder aff . Moderen gaff hanum en gwllring . ffaderen gaff hanum xpo marc gwll . oc sidan skildis the att.

Kap. 119.

*Detzleff kommer i Borga-skogen till slottet Marsten,
blåser i ludren, och träffar Sigiord.*

Deras kamp.

- Detzleff rider sin wæg . ok kom i then skog . som hanum war aff sakt . ther stod et slot / ther lag oc then lud som faderen sagde hanum aff / han tog luderen oc blæste / ther kom en man ridande . sa skafft
5. som faderen haffde sakt . thz war then samma sigiord . han red vpa et diwr . fiill heter . sigiord sporde hwat man thz war hans luder torda blæsa jak heter wildenriker . sigiord swarade tw æst liker biterwlff jarll . i thummatorp . sig mik om tw æst hans son . Detzleff
10. swarade then man kenner jak ekki som tw siger mik aff . Sidan gingo the sammans oc kampade / ena langa stwnd . oc sidan sattiff the *nider oc hwildis . Sigiord

war gamall t̃y mōddis h̃an/ figiord sagde . sig mik
 ãn om tw ãft biterwlffs son tha hãffua wij nog længe
 kampad . Detzleff sagdis ekki wara h̃ans son oc encte 15.
 aff hanum wel[a]/ wij wiliã bãter fresta war wapn .
 oc see hwilken prisen far . for ãn wij skilias/ the by-
 riade tha vpa ñya at strida till at folbergat war . tha
 hãffde ãn engen siger aff annan wunnet . figiord sagde
 iak will ekki slaaff om nãtter . folg mek heym oc 20.
 war min gãst i morgon arla welie w̃y b̃yria thenna
 samma lek .

Kap. 120.

*Detzleff følger Sigiord hem, kommer i strid med hans
 dotter, och soffer hos henne om natten.*

Sigiord war fast trøtter . h̃an hãfde oc songit et
 saar . tha kom hanum i h̃wgh at hema lag h̃ans si-
 gersten . Detzleff folde sigiord hem . h̃ans h̃wstrv oc
 h̃ans dotter gingo wt mote them/ figiords dotter war
 stark som en mãn . h̃on sag at hennes faders h̃arnisk 5.
 war illã huggit . h̃on griper m̃z bade hãnder till detz-
 leff . oc slog hanum wid ørat m̃z sin nãffua . sa athan
 fioll om kull . oc mente athans hãlff hãde sunder warit .
 Detzleff t̃ykte skam wara athan hãffde fallit for ena
 konã/ h̃an grep m̃z enae hand om henne arm . sa fast 10.
 at bloden sprang aff h̃war henne nagell . h̃an tog oc i
 henne strupa . sa at watn ran aff baden h̃erna's øgen/
 tha beddis h̃on frid aff hanum/ honum t̃ykte oc skam
 wara at dr̃apa ena iomfrw . ãn tog h̃an thes wãll
 makt hãffde . the slepto h̃wart annat oc gingo i stuf- 15.
 funa . oc war detzleff thet wãlkomen . Jomfrwñ skenkte
 for hanum om ãsttanen . ãn th̃z h̃on war stark . tha war

- hon fager till atfe . hon sag blideliga till detzleff . oc
thz fann han wæll . ty kryste han henne finger när han
20. skulde taka wid skalena . tha hon igen kom mz en
annar skaall tha trod hon vppa hans fot . oc fioll sa
thera kerlek till hopen / athon lag när detleff om
nattena vran faders oc moders witu oc wilde bota
mot hanum *thz hon brutit hafde.

*Bl. 69.
Verso.

Kap. 121.

*Jungfrun tager sin faders seger-sten och gifver åt
Detzleff. Detzleff öfvervinner Sigiord, och
upptäcker sitt rätta namn.*

- Hon vnte hanum got sidan hon wiste athan war
biterwlffs son / om nattena gik hon fra hanum oc tok
en fingersten aff sin faders pwng . som han hafde in
ftwngit om qweldit . oc bar till detzleff oc lagde sik
5. sidan nid när hanum oc soff till dagx . ok vnte tha
bater detzleff aij fader sin . Om morgonen gik hon fra
hanum . tha gik sigiord oc bad detzleff vpsta . oc gik
oc wiste hanum alt sit gwill oc silffuer . oc gingo si-
dan till bords . oc fingo sig mat . tha the waro mätte
10. tha rido the till kastellit oc stigo aff sina hesta . oc
gingo samman oc kampade / tha fik sigiord iij saar
oc alla stor . ty gaff han sin wapn op . oc sagde sig
ouer wunnen . Sidan detzleff hade wunnet theij kamp .
tha sagde han sigiord ho hans fader war . Sigiord
15. hafde hanum tha hem mz sig igen oc bad hanum ther
bliffua sa lenge hanum tæktis . Sigiord sagde . ekki war
thz thij faders rad . at tw skulde lona tit namn for
mik . Detzleff swarade min fader forbød mik at slaff
mz tik . tok wilde iak fresta mik.

Kap. 123.

*Sigiord fæster Detzleff sin dotter. Detzleff rider
till Saxen, och spørjer att Didrik icke är
i Bern utan ridit till Rom.*

Sigiord mælte mædan tw æft then första man. som
mik hæuer wunnit i kamp. oc tin fader oc iak waro
gode wanner. tha will iak giffua tik dotter myna. oc
sa mykit gwill oc silffuer som tw wilt hæfua. Detzleff
sagde ja. Sigiord sporde dotter sina att. hon swarade 5.
mik vndrar hwi thu wilt giffua mik then man som tik
hæuer giffuð stora saar oc mykin swida/ tog hæuer
iak loffuat at iak skall engen man hæfua vden han
ær sa god kæmpe som tw. faderen swarade han ær
mykit bætre kæmpe æn iak/ hon sagde/ tha will 10.
jak gerna göra ider wilia. tha swarade detzleff hæfuer
tak jumfrv. Jak will først rida till jarlen i sassen min
moderfader. tha iak igen komber/ tha skaltw *fylgia
mik hem till min fader. Sigiord gaff hanum 20 mark
gwill oc ther m3 red detzleff sin wæg tha han kom i 15.
sassen tha møtte hanum en man som ridit hade fra
bern. Detzleff sporde. kenner tw didrik aff bern. eller
ær han hema. Jak kenner hanum wist sade han/ han
ær konungl thetmarsson/ oc ær høffuitzman offuer alla
kempar. bade for manheit oc milheit oc blidhet. han 20.
ær oc grymmer wid syna w wanner/ Didrik ær ekki
hema han red til rom. som hans frænde hanum budit
hæfde. konung ermentrik. Detzleff sporde wægin thiit.
Mannen swarade. Didrik red till venedi oc sidan till
rom. Detleff gaff hanum en gullring for æn the skildis. 25.

•Bl. 70.

Kap. 133.

Detzleff kommer till slottet Frütia och finner Didrik.

- D**etzleff wilde ekki rida till sin moderfader . han tog then genaste wa'g som till Rom lag . han kom till et slot som fritilia heter / thz atte hertug ake . konung ermentriks . oc konung thitmars broder / ther sa han han
5. didrik aff bern . for sig . Didrik sporde hwat hans namn war . han sagdis heta wildenrik søreson aff wellandzherrit i Danmark . Didrik sporde hwart wil tw fara medan tw komt hiit . Detleff swarade jak will tiana en mektwg høfðinge / thz ar mit arinde oc
10. ware hans stallswen / oc skwra hans harnisk . kunde iak sinna didrik aff bern hanum wilde jak tiana helst / widike oc heym wore nar didrik / Detzleff sporde hwat theran naffn war eller høfuitzmann / tager ay till mystykke thz iak sa sakunneliga spør . / ty jak ar ny-
15. liga heman ridin / oc sa goda sider set / widike swarade tw haffuer ekki illa talat . her mattw nw se didrik aff bern / oc en m3 hanum som heim heter oc flere gode men / wiltw hanum tiana tha astw welkome.

Kap. 134.

Detzleff bjuder Didrik sin tjenst och följer honom till Rom. Huru Detzleff pantsätter sin herres hästar och vapen, och håller gästabud.

Detzleff gik till didrik oc halsade hanum oc sagde / thz ar well at iak skall ay langer sokia efter tik / oc biwder iak tik myna tianiste . didrik annamede
 henne

hænne oc beffoll hanum sinæ hæsta *oc harnisk at
 wakta . Annan dagin ther æfter red her didrik till 5.
 rom . oc hertwg ake oc þo riddara m̃ þem / ther
 war for þem manga høffdingia didrik oc hertwgen
 gingo vppa flottit / detzeff bleff i b̃yn m̃ theræ hæsta
 oc wæria . Detzeff forsmadde at kraffwia matt aff flot-
 tit . han wilde heller fortære sinæ ægna peninga . han 10.
 gik vppa torgit oc kopte alþkyns matt . oc th̃ bæsta
 wiin han sinna kunde / oc lot sora i sit hærberge oc
 lot reda th̃ kosteligaste han kunde / sa at konungen
 hæfde ekki flæra rætta ouer sit bord . han hæfde oc
 till sig budit alle the stalswenna i stadin waro . oc 15.
 hiolt þem ther i iij daghæ / tha war fortærit the þo
 mark gull . som han sielff atte . tha gik han i b̃yn oc
 pantade bort heyms hæst harnisk [ok] swerd[it] nagelring
 for þo marc gull han drak oc rwsade æ mædan th̃ warade /
 tha satte han till pant widekes hæst skimling harnisk oc 20.
 swerdit hans mimming . for þo marc gull . han ökade
 sit gæstabud oc lot draga sit hws wtoffuer m̃ gyllen-
 stýcke oc dyrliga þæll / oc bød frwr oc mör / oc lifde
 th̃ kosteligaste som han kunde / till thes the þo marc
 gull fortærede waro . æn wilde han økia sit gæstabudh / 25.
 th̃ hæfde tha standit i vij daga . han satte sig vppa
 falkeþ her didrikþ hæst m̃ alla hans wapn / oc red
 vppa torgit oc satte till pant for þo marc gull . war
 nokot th̃ a torgit som salt war . for þij peninga ther
 gaff han þo fore / han satte oc till pant her didrikþ 30.
 swerd ekkiafæ oc hielmen hillegrim / han kopte wiin
 oc alla handa matt . han bød till sig pipara oc basu-
 nara oc ho ther æta oc drikka wilde sa at the wara
 iij^m folk / han gaff þen bæsta pipara som ýfnung het .

35. then gwlring hans moder gaff hanum then andra gaff
han her didrikþ kiortill aff purpura . oc gaff them
*Bl. 71. androm peninga oc klæde sa at the *hanum takkade.

Kap. 125.

Didrik sänder bud efter sina vapen. Detzleff omtalar sin förtäring, och huru han färdats med konungens stekare.

- Tha thz hoff war offuer standit tha sende didrik bud till detzleff oc bad göra sina hesta redo oc koma for husit/ tha gik han till didrik oc sporde/ wili betale thz iak fortærit hauer mædan i hæffua her warit/ mik
5. tÿckte langt wara at ga hwar dag atkræffwia matt aff konungens stekara hwff. tÿ iak ær her fræmende . Didrik sagde thz betala wilia/ oc sporde hwre mÿkit thz war thz ær xxx marc gwll som mit egit war thz skaltu ekki betala . ther wtoffuer fortærede jak þ
10. marc gwll thz betale om tw wilt/ thy ther stander fore till pant thij hæst oc wapn for xxx marc gwll . oc wædekes hæst oc wapn for x marc gwll oc heyms hæst oc harnisk for x marc gwll . ther till gaff iak hifung pipara ganga klæder tin the besta/ oc ther
15. mÿ min gwrling som min moder gaff mik . Nw tha iek skulde till tik ga flog portenæren porten till for mik/ tha stotte iak a porten mÿ min foot sa at iarnen brusto sunder . oc porten gik aller i sunder/ tha komo wt knapar oc flogare wilde bæria mik . sidan jak
20. hade enchte i hænderna at wæria mik mæder/ tha tog iak en thera om fœterna som at mik lopa oc flog strax i hæll two aff the andra sa rymde the andra alla bort/ oc then iak hïolt om fœterna war moþen

døder / tha iak sleptan / nw wænter jak at konungen
warder wreder / tha han spør / tÿ skaltw oc thÿta 25.
swara om mik nogor skÿllar.

Kap. 126.

*Detzleff igenkännes af Heym. Didrik går till konung
Ermentrik, och spørjer om han vill betala för
hästa-svennerna.*

Detzleff kende wæll heÿm æn tha tog heim først at-
kenna han oc sagde till her didrik oc till wedeke /
nw ser jak hwem wij hæffua fangit till hæsta swen .
han ær sa drænger at tha han tog alla wara wapn .
oc klæde oc kastade i skarnit for warægon wij skul- 5.
dum hanum thÿ likawæll tolæ / tha gik tidrik till
konung erentrik / wiltu betala thÿ som *wara hæsta
swena hæffua fortærit mædan hoffuæt stod . konungen
swarade brat / wisseliga will iak thÿ betala . kalla
seuueken myn satabur swen oc bid hanum sa wt sa 10.
mÿkit ther till widertorff . oc sporde sidan [hwre]
mÿkit thÿ war . didrik bad kalla hæsta swennana the
skule thÿ sielffua sigia

*Bl. 71.
Verso.

Kap. 127.

Detzleff säger konung Ermentrik sin förtäring.

Detzleff kom fore konungen . konungen sporde / vn-
german hwre mÿkit hæffuer tw fortært oc thina kom-
pana . mÿ edra hæstæ . Detzleff swarade / herre thÿ kan
litet forsla / thÿ war først xxx marc gwill . som jak
sielffuer atte / betale thÿ om tw wilt / ther till for- 5.
tærde jak lx marc gwill . ther star her didrik . wi-

- dikes . oc hejms hæfta harnisk oc klæde till pant fore .
 konung erentrik swarade / tw dare / hwi hæffuer
 thw fa kosteliga fortæret i fa dagom / eller hwat
 10. mandom kantw göra mædan tw rofar tik fa . oc fa
 kosteliga tærer .

Kap. 128.

*Detzleffs måltid. Walter af Wasekensten manar
 Detzleff till kamp i att skjuta stång och
 kasta sten.*

- D**etzleff swarade hwar iak hæffuer warit i androm lan-
 dom . for stora herra / tha wiste the alla stadz then
 hedher . at biwda fræmede man till bords oc giffua
 hanum matt om han wara fastande / før æn the sporde
 5. hanum tidende . konungen lot giffua hanum matt / tha
 aat han mer æn iij the starkaste men / sidan bar sken-
 ken fram ena gwill skaall som han størst orkade bæra
 fulla mæ starkasta wiin / then drak han wt at enom
 dryk / konungen oc alla høffdingia talade oc vndrade
 10. ther vpa . thz skøtte detzleff encte . Sidan sagde walter
 aff wasekensten . konung ermentrik oc konung thit-
 mars syfterson . han war starkiste kæmpe i konungens
 gard . kan thenne man enchte annat . vtan mykit æta
 oc dricka oc fortæra gots . oc kantw skiwta stong .
 15. eller kasta sten . Detzleff swarade jak tror jak kan
 bada æ mæ hwilkom idrom som torff mæ mik prøffwa .
 walter swarade Jak will thz mæ tik øffwa . om thes
 wor huffuod . som tapar / oc winner iak tha skaltw al-
 dre fortæra fa mykit mer . eller *göra nokrom sørsta
 20. tylke nefa som tw hauer nw giort min herre / tÿ fol-
 kit siger tit gæstabad hauer warit kosteligare æn hans .
 Detleff swarade lekar iak æy som mik bør / huat ska-

*Bl. 72.

dar thz tha mer . æn iak mifer mit liiff . litit monna
mýna frændr mik sakna . æn alt skall iak røna om
tw tor mʒ mik leka.

25.

Kap. 129.

*Detzleff segrar i leken. Konung Ermentrik löser
Walters lif. Detzleff säger sitt rätta
namn, och blir upptagen till
Didriks jämning.*

The gingo wt vppa wallen tha tog walter en stein
som wog ij skippund oc kastade ix foter . Sidan ka-
stade detzleff x foter Sa kastade walter xiiij foter .
Detzleff kastade xviiij foter / tha wilde walter æy mer
they lek . / Tha gingo the till konung attilius bannera 5.
stang . hon war størst oc tyngst aff all the spiwt som
ther wore . tha skøt walter stangena twert wtoffuer
konungens fall . thz sagde alla konungxmen at thz war
wæll skutit . Tha tog detzleff stongena oc skøt langx
at salen i gømon two dørrer oc løp sa snart effter 10.
athæn tog stongena før æn hon nokorstadʒ møtte . eller
rørde / oc gik sa jn i salen . tha sagde allæ at detzleff
haffde wunnit . the two leka . oc walters huffuod . tha
sagde konung erentrik . tw goder drenger vn mik
løsa huffuod frænda myns iak will giffua tik ther 15.
fore gwll oc klenodie sa mýkit som tw bedis . Detzleff
swarade mik ær encte om thjn frænda huffuod . tý hæn
ær en goder drenger . iak will giffua thik hans huffuod .
oc løn mik huat tik tækkis . tog warder tw løsa myn
herris wapn oc hæsta oc hans tidnare . thu skalt mik 20.
ikke annat atbetale æn som tw sialffuer wilt . konungen
agde haff ther thak fore thz skall jak tik wæll lønæ .

- konungen tog gull oc silff oc løfte theris hæsta oc harnisk igen oc betalede alt thz detzleff fortarit hæfde
25. aff sit egit . Sidan gaff han detzleff kosteliga clæder . oc slog hanum till riddare . oc fik hanum 1000 mark guls som *han fortarit hæfde aff sit egit / her didrik tok hanum till sin iampnunger . detzleff war tha bekender hwat hans naffn war / oc athan war biterwlff
30. jarls son aff twmmathorp . sidan wart han prjsat offuer alla land.

*Bl. 72.
Verso.

Kap. 130.

Didrik rider hem. Amlinge kommer till Bern.

- Didrik takkade ermentrik konung . oc red sidan hem till bern detzleff solde hanum oc flere gode drenge . flaa daga [ther epter] kom ther en vnger man ridande han het amlinge ty hans fader war m3 didrik
5. som het hornboge . han war didrik wælkomen . oc ære the nw 10 jampninge i bern

Kap. 131.

Konung Thetmars död. Didrik blir konung öfver Bern. Wildefer kommer till Bern och får tjenst hos konung Didrik.

- Konung thitmar fik hælsot . oc bleff död . strax ther didrik war hem komen / tha bleff didrik koning offuer bern . oc offuer alt hans rike oc war mykit prisader offuer alla wæildena . En dag som konung didrik
5. sat offuer bord . ther kom en man in gangande han war stor oc stark . ekki war han wæll redder m3 harnisk eller klæde . han hilfde konungen hæffuisikaliga .

konungen bad hanum wællkomeſ wara/ konungen
 ſporde hwat maſ æſtw. haſ ſwarade Jak heter wilde-
 fer. jak ær ſodder i humlinge land. iak will gerna 10.
 tiaſna ider om ether tækkis. konungen ſwarade wiltw
 wæll tiaſna/ tha will jak haſſua tiſ tiaſniſte om ſwa
 wilia flere myne godemeſ. widike ſwarade/ tager
 hanum till ether/ haſ kaſ wara eſ goder drenger.
 tha ſagde haſ konungenom tiaſniſte. konungen bad ha- 15.
 num ſitia till bords. haſ ſtrøk ſina armar oc ſkulde
 twa ſina hænder. tha ſingo the ſe a haſ arm eſ
 ſtoræſ gwllring. widike ſagde/ thenne maſ kaſ wara
 aſſ godo ſlækte æſ tog haſ ær ekki wæll kledder.
 konungen ſik hanum goda clæder hæſt oc wapſ. 20.
 oc ſidaſ ſyntis haſ eſ degeligen maſ. haſ tiaſte
 konungen wæll/ oc ælſkade wideke hanum mer æſ
 nokæſ aſſ konungens tiaſnara

Kap. 132.

Herbrand Widferning blir konung Didriks man.

Konung tidrik ſporde till eſ maſ ſom herbrand heter
 ſom ſomma kallade widferning. tſ ahaſ war eſ land-
 færing/ haſ haſſde warit naſ manga hæſſdingia *for 81. 13.
 nordaſ hæſſuit/ oc i grekeſ. haſ kaſ alla haſda
 maall. oc ſider haſ ær eſ mektug kaſmpe haſ kom 5.
 didriks oc wart haſ maſ oc rad. tſ haſ war eſ
 wiſſ maſ. haſ ſorde konungens banner lene ſidaſ.

Kap. 133

*Ofred emellan konungarne Osantrix och Aktilius.
Konung Osantrix' girighet. Om hans tre resar.*

- O** thenna tid war mykinj ofrid . mellom osanttrix konung oc attilia konung . oc fingo ymsa siger . konung attila hafde mykit økt sit rike / oc alla vnte hanum got i hans land . oc wildo noduga mista hanum .
5. *Osanttrix konung* hafde annat sin i alderdomey . æy i vngdomey . folkit vnte hanum litit got . oc mæst hans egna riddara oc swenna som læy hafdo aff hanum . ty han bar sielfsuer ræntana op / oc the hafdo lænit / the ferdæ oc aldrig sa manga peninga till hanum at ha-
10. *num* nøgde . tha wiste ængen hwar thz bleff / hunger oc tørst hafde the nog . i hans gard tha han encte orlig hafde / tha skattade han fare sit egit land . oc lagde vndir sig oc sýna frænder andra mauna eghor thz war hans mæste idan tha han hema war / tha han
15. *war* i orløg . tha bade alla till gud . athan skulde aldrig ater koma . two resor fuldo hanum en het vnulff oc annar awidtro . then tredia reso sende han till yfunger konung han het odgeor han la vti en skog . atgøma konung yfungs land .

Kap. 134.

*Konung Aktilius sänder bud till konung Didrik om
hjelp, och drager med honom in i Wilkina land.
Konung Osantrix möter dem. Konungarnes strid.*

Koning attilius sende sit bud till osanttrix konung oc bød hanum winskap oc kerlek . han sik bud igen at osanttrix wilde ekki warda hans winj Sidan sände konung attilius sit budh till didrik aff berij / oc bed-

des hielp aff hanum konung didrik swarade sa . Jak 5.
 will hanum gerna hielpa hwat iak kan . oc giorde sig
 strax redo / oc red vtaff bern m̃ v^c riddara oc alla
 hans kæmpar . Han kom till attila konung . tha haffde
 *han samuledh en her / Sidan drogo the in i wilcina
 land . brende oc skina slot oc städer oc flo ther mykit 10.
 folk i häll / oc mykit rymde vndan them / tha kom
 ofantrix konung mot them . m̃ en storan hæær . oc
 byriade at strida manneliga . ther styrte mænger rascker
 dreng . herbrand rider fram m̃ her didriks banner .
 han hugger vpa bade hænder . manghej storte død for 15.
 hanum / her didrik rider æfter hanum m̃ synæ kæm-
 per . the hugga m̃ mykit hugmod . oc røna sin swerd
 i hardom hielmom . oc starkam brýnior . / her didrik oc
 hans ægna kemper the göra swa storan skada och rida
 mit i gømon hæren oc hugga mey oc hæsta oc kasta 20.
 hwar død vppa annan / oc ængej speß star for them
 hwar the tilkomma .

*Bl. 73.
Verso.

Kap. 135.

*Konung Osantrix' flykt. Widikes fångenskap. Konung
 Didrik rider hem till Bern, men Wildefer
 stadnar i Susa.*

tha kom mot them hin starke rese widwlff m̃ thej
 stangen . widike war tha fræmst aff didriks mey .
 refen slog till hanum m̃ sinne jarnstang sa at han
 storte till jorden aff sinom hæst . thz sag heyne de
 cleyne han tog strax widikes swerd mimming oc 5.
 skotte wædeke encte mer Ofantrix folk ganga fram
 manneliga . oc warda mykin manna skada / her didrik
 skynnade sina mey fram . oc bad them hugga m̃

- mýklo hogmod . oc later wilcina men kenna wor
10. stora hweg . sidan worde hans men halffuo wredare æn
 for / oc bruto hwem then spesþ the tilkomo / Tha
 flydde ofanttriþ konung . oc lagh ther igen aff hans
 [folk] v^c dōðæ men / oc aff konung attilius men waro
 dōðæ iij^c men . Tha kom herding ofanttriþ broder son
 15. tit som widike lag han kende hans skioll / tþ lot han
 Bl. 74. binda hanum oc sorden bort mþ sik / oc flydde hwat
 han kunde . tha sik ofanttriþ konung ofiger oc for
 hwar hem i sit rike . Ofanttriþ konung lot kasta wi-
 deke i tornit . Didrik fulde attilio konung till susa /
 20. oc lag ther om nattana. / om morgonen red han tædan
 oc till bern . tha hæfde han mist þo men . wildefer
 sagde till didrik konung oc bad hanum loffua sig at-
 bliffua ther igen nogra daga . jak will aldre komma
 till bern igen for æn jak weet om wædike ær liff-
 25. wandis eller dōd . konung didrik sagde bliff her sa
 lenge tik tækkis . sidan dwaldis han nær attilia konung .

Kap. 136.

*Wildefer far på jagt med konung Aktilius, och drä-
 per en björn. Ysung Lekare kommer till Susa.*

- En dag ther effter for attilia konung i skogen . at
 weda diwr . mot afftanen / for han hem igen oc hans
 men mþ honum / wildefer bleff i skogen allene mþ two
 stora hunda . han sik se en storan biorn / oc søkte strax
5. at hanum mþ sina hunda oc drap honum oc flog hw-
 dana aff hanum . oc bar lønliga skinnit hem mþ sik .
 tha kom yfung hin goda lekaræ aff bern oc till at-
 tilia konung . han wilde oc gern wita om widike
 war leffuandis eller dōd . lekarna mwgo wæll fara
 10. mellom stora herra . æn thþ ofrid ær.

Kap. 127.

*Wildifer och Ysung Lekare draga in i Wilkina land,
till att spörja efter Widike. Huru Wildifer låter
sy björn-skinnet omkring sig, och reder sig
till som han vore en björn.*

Wildifar sagde ýsung lekare athan wilde aldre komma till berij. for æn han hæfde widike m̃ sig antigge liffuandis eller død. ýsung swarade jak will hielpa tik hwat iak kan. wildefer sagde till attilia konung. jak will fara till wilcina land. till myna frender. oc komma strax igen/ konungen bad hanum rada om han wilde hæfua sinæ riddara m̃. tha skulo the fylgia tik/ wildefer swarade jak will hæfua ýsung lekara m̃ mik oc ænga *flere. Sidan gingo the tædan/ tha the komo vtan fore staden. tha tog wildefer sit biørn skin oc lot th̃ søma om kring sig. ýsung war en klog man. han redde hanum sa till som han hæfde warit en biørn. Sidan lagde han en toring om hans halff. oc ledde hanum m̃ sik till thes the koma i wilcina land. ther møtte honum en man/ han sporde hanum om Ofanttrix konung war hema. han swarade/ han ær wist hema. oc saat folk nær hanum. ýsung sporde rofar han nogot aff theñ siger han fik aff attilia konung. jak hører hanum encte rosa sagde han vtan en kempe hæffuer han aff didriks men. hwat heter han sagde ýsung. ær han liffuandis eller død. mannen swarade han ær liffuandis/ oc heter wideke welandsson tog ligger han i tornit oc stora siætra om hans been. iak wenter athan kommer aldre liffuandis tædan/ the skildis tha att/

*Bl. 74.
Verso.

25.

Kap. 138.

Huru björnen hoppade för konung Osantrix, medan Ysung slog sin harpa.

- ýsung kom till flottút oc gik in fore konungen . konungen bad hanum wælkomen wara / konungen talade till hanum / hwat kant tw at lekæ hwi heter tw then besztæ lekare i wærlidena war /
5. ýsung swarade jak wænter iak kan alla the lekæ som i wilcina land ære bade a harpor oc fidlor oc alskøns strengelæk . konungen lot hænta ena harpæ . ýsung slog ther vti thz besztæ som han kunde / hans biorn hop-pade sa vppa golffuit som han slog for hanum . han
10. kallade biornen wisa leon . konungen oc alla hans men thakkade hanum oc kallade hanum then besztæ lekare som wara matte . biornen stadde engen till sig ga . utan ysung lekare .

Kap. 139.

Konungen vill se flera lekar af Ysungs björn.

- K**onungen sporde kan tin biorn ecke flera lekæ . ja sagde ysung . han kan alla handa lekæ iak sag aldre en klokare biorn / Sidan gingo the i sæng . at soffua . Annan dag bad ofanttrix konung athan matte se flera
- *Bl. 75. 5. lekæ aff *ýsungs biorn oc wilde sla sinæ weda hunda till hanum . ýsung swarade . illa talar tw nw herre . at tw wilt lata tina hunda bita min biorn / iak will ekki hanum mista for alt thz tw egher / biter han nogen aff tinæ hunda tha warder tw wreder oc later
10. sidan draþa min biorn . tog wet iak athan wær sig æ maðan han kan . konungen swarade tw mat mik ekki

sonia' hwat iak aff tig bedis oc engey aff myna men
skola' tin biorn nokot göra ýfung worde göra som
konungen wilde/ tha haffde han hørt folkit tala ther
om i hwart hws/ wideke lag oc gaff ther wa'll 15.
acht vppa.

Kap. 140.

*Konungen och hans män gå ut af slottet, till att
se på björn-leken.*

Þm morgoney æftir . tha gik konungen wt vppa
en fagher wall oc widwlff rese i starka jernlenker han
matte ecke løss ganga wtan han ware i stridh Awin-
rod broder hans ledde hanum oc the haffdo encte
harnisk vppa/ oc ængen aff konungens meny . tha gik 5.
wt aff slottit hwart thz barn bade quinnor oc mæn .
oc skulde skoda thenne leek . widike war sakt i tornit
ther han lag . at ýfwng lekara war ther . tý wænte han
sig nokon hielp aff hanum.

Kap. 141.

*Om björn-leken. Konung Osantrix' och resarne
Awinrods och Widulfs död.*

Wideke brøt aff sik jarnen thz mæste han kunde/
tha løfte konungen lō stora hwnða . the lopo at bior-
nen alla i sender . biornen tog en hin største hund .
om æftirfötarna/ oc slog ther m̃z xij the hwnða i
hæll . tha wreddis konungen oc drog sit swerd . oc 5.
hiog biornen twert ouer ryggen/ swerðit bet ekke
tý at brýnian war vnder biorn skinnnet . wildefer sprang
op oc sik sit swerd aff ýfung lekare oc hiog vpa

- konungens halff sa at affgik huffuodit. sidan hiog han
 10. till awindrod rese oc gaff hanum bana saar/ sidan
 slog han widwlff then starkaste rese i hall. ther lot
 ofanttrix sit liiff/ oc two rese m̃ hanum.

Kap. 142.

*Widike blir lös ur sitt fängelse, och rider bort tillika
 med Wildifer och Ysung.*

*Bl. 75.
 Verso.

- Konungens men *lopo hwar sin wæg. the wore alla rædde
 sidan konungen fioll/ oc sworo at en dyaffwll war i
 biornen. wildefar løp in vppa slottit oc ropade/ hwar
 estw wædeke m̃yn gode wen/ tha hæfde widike sun-
 5. der slagit torn dørerna oc kom wt till hanum the
 gingo sidan om slottit oc slogo i hall xvj men/ toge
 ther sidan goda hæsta oc god wapn. tha sa han widike
 hwar skimling stod. tha wart han glad aff alt sit
 hierta/ oc fik han alt sit harnisk igen vtan sit swerd
 10. mymning./ thz harmade hanum aldre mest. tha reff
 wildefer vtaff sig biorn skinnnet. tha ofanttrix men thz
 sago. athan war man oc ekki trwll/ tha angrade
 them ath ther herre war swo illa swiken/ the fingo
 theris harnisk oc wæria oc wilde gerna hempna ha-
 15. num. thz sag wideke/. sidan sprang han vppa skim-
 ling oc flydde hwat han matte/ wildefar oc yswng
 folde hanum/ gwll oc silff hæfde the nog m̃ sig.
 the rido mer om nattena en om dagen till thes at the
 komo till Attilia konung. Attilia fagnade them wæll.
 20. oc war allær gladaft wid widekis komo/ oc sporde
 hwre han tædan slap. widike sagde hanum alt/ hwre
 [han] farit hæfde. Attilia sagde thz ær sant. konung tydrik
 ær en fultage man oc kosteliga tiænare hæffuer han/

oc fultage kempar oc mag thz well kalla god stal-
broder som swa hielper annan aff nød . som nw war 25.
hulpi't waris gode wenj widike / oc borde tik wildefer
ther wæll god løn fore / tw hæffuer giort mik fridh
for ofanttriþ konung . oc fik han nw en smælugare
død æn han hæfde fallit i strid . jak bød hanum offta
*win/kap . oc han ekki hæffua wilde.

30.*Bl. 76.

Kap. 143.

*Widike kommer till Bern, och får spaning om sitt
svärd, Memming.*

Hidike wildefer oc yfswng . togo loff oc ridu sidan
till bern till didrik konung . konungen war glader
wid widekes koma . oc sporde hanum hwre han tædan
kom / han sagde hanum hwre farit hæfde . didrik ko-
nung thakkade wildefer oc wort han prisat ouer alla 5.
land . Et sinne sporde konungen widike hwi han war
sa oglader . wideke sagdis aldre glader warda sør han
spør hwar mimming ær bliffuen . ffinner jak they man
som hanum bær . / tha skall jak antigge lata mit liiff
eller hæffua hanum igen . konung didrik swarade wær 10.
glad . mimming ær her i myn gard . thz hæffuer heyne
de cleýne han tog thz tha tw waft fallen .

Kap. 144.

*Konung Ermentrik bedes hjelp af konung Didrik emot
Runsten Jarl.*

Tha kom konung Ermentriks bud . till konung didrik
aff bern athan skulde komma till rom m3 all they makt
han kunde aff stad koma . konung tydrik giorde fik

- redo m₃ v^c wapnade meⁿ vtaⁿ haⁿs aⁿgne ka^mppe / tha
5. talade widike till he^m / fa mik mit swerd mimming
igen / he^m swarade / lena mik th₃ i theⁿna fa^rrd . tha
wij hem koma tha skall th₃ tit wara . wideke no^gde
ther wa^lll att . konung tidrik red till rom . konung
Erentrik mo^tte haⁿum m₃ vj^M raskaⁿ meⁿ . Nw rido
10. thesse two konunga vti eiⁿ jarls land . som Run-
stenⁿ heter . haⁿum forsmadde at skattaⁿ till konung
Ermentrik . the brende oc skende haⁿs land . oc slogo
ther mangelⁿ maⁿ . the komo for et slot som kalladis
gerimshem / oc braⁿde all bygdenⁿ ther om kring oc
15. slogo the^ra pawluⁿ for slottit . konung tidrik a theⁿ
ene sidaⁿ / konung Ermentrik a theⁿ annaⁿ . the^r lago
the i two manade fore . oc kunde aⁿy winna slottit .

Kap. 145.

Jarlens fall.

- En dag red jarleⁿ wtaⁿff slottit sielfⁿ vj^e oc wille se
om the^ra hollare hwat heller the soⁿffuo aⁿller wakade /
oc haⁿffde till so^rende *innaⁿ for portenⁿ wapnat sit
folk . oc wilde haⁿffua stolis vppa the^m om haⁿ haⁿffde
5. set siⁿ ram . tha haⁿ kom fra[m] . tha mo^tte haⁿum eiⁿ
aff konung didriks hollare th₃ war hiⁿ starke widike /
tha iarleⁿ sag siⁿ fiende rende haⁿ straⁿ mot haⁿum .
sidaⁿ drogo the the^ris swerd . oc hwggo vppa wideke /
the waro vj . oc haⁿ war eiⁿ widike worde sik man-
10. neliga / oc hiog aff siⁿ macht a jarlens hielm oc kloⁿff
huⁿffuod oc br^yst fa ati beltit stodⁿh sidaⁿ fiell haⁿ do^d
till jordena . haⁿs thienare r^ymdo till slottit m₃ onda
tidende.

Kap. 146.

*Bl. 76.
Verso.

Kap. 146.

Widike förtäljer om jarlens dråp. Heyms smädelser.

Wideke red till her tidriks pawluṅ . konung tidrik
oc alla hans men stodo vtaṅ fore pawlunit / them
týkte at wideke hafde nogon manheit giort . tý
han red sa dolliga / the bade hanuṃ wálkomeṃ wára .
oc sporde hanuṃ tidende / han swarade / thenne jarll 5.
ær nw død . oc torffwa wij nw eý længer her liggia .
the spordo ho hanuṃ drap . wideke swarade / Jak ær
then fama som hanuṃ felde død till jordena . heim
swarade / ekki tor tw ther sa rosa aff / han war sa
gamall en maṅ . at en kona matte hanuṃ wáll i háll 10.
slagit hafua . om hon hafde kunnat hwegga mṣ swerd.

Kap. 147.

*Widikes och Heyms träta och förlikning. Konung
Ermentrik vinner slottet Gerimshem.*

Þha wreddis wideke ok sprang at heým oc grep
mimmingo handfang . oc rýkte swerdit fra heým / Na-
gelring kastade han for hans foter . oc bød hanuṃ
straṅ till kamp . heim tog nagellring op . oc sagde /
iak ær rede at kampa mṣ tik . konung tidrik sprang 5.
i mellom . oc flere gode men . oc wilde thṣ æý till
staḍia . wideke sagde Aldrey skall mimming komma i
sina skida . for æṅ han hafuer skilt hans hufuod . fra
hans bwk / tý athan hauer mik offla hwegmod giort /
som han oc gjorde tha iak lag om kull slagen i wil- 10.
cina land . tha matte han mik wáll hulpit hafua . sa /
at iak ekki hafde grepin wordin / han lot som han

- *Bl. 77. *myn siende war / oc røffuade mik mit swerd wtaff /
tý wet iak aþan skall sin løn þaffua . þer fore þa got
15. ær nw som annat sin . her tidrik talade till heim / oc
straffade þanum þer fore . oc bad þanum forbidia wi-
deke / sidan swor heim en ed . at thz war hans snak .
oc gaman som þan till widike talade . oc encte spot
eller hat . oc þer mʒ bliffuo the forlikte / konung ti-
20. drik spurde widike / wolte tw jarlans død . ja sagde
wideke . þan kom mot mik sielff vʒe oc sidan þan war
flagin þa rýmde the . v. / konung tidrik sagde . tw
skalt þaffua þer god løn fore . oc myn kerleek . tw
æft en rafk man . oc fultage kæmpe / konung tidrik
25. fende et bud till Ermentrik konung . oc lot þanum
figia at iarley war død . þa þan thz spurde / þa lot
þan blæfa i alla sina ludra . oc wapna alt sit folk . oc
stormade strax till slottit . þa lenge at jarlans men
gaffuo slottit . þa at the aff gingo mʒ harnisk oc þaff-
30. uor. / konung Ermentrik annamede slottit oc satte
þer till høffuisman . wolter aff waskensten . sin ýster-
son. / Sidan redo konungana bade þem i þera egit
land igen.

Kap. 148.

.Om konung Sigmund i Tarlungeland, huru han
fick Sissebe, Nydung konungs dotter
af Yspania.

- ¶ En konung som het sigmund . þan radde for et rike
som het tarlwngeland . þan war en riker man oc en
mektug kæmpe . þan sænde bud till nydung konung
aff ýspanea / oc beddis till dotter hans . þon het sissebe .
5. þon war bade wiiff oc fagher / konungen fagnade

them wæll . oc sagde / Jak will æȝ minȝ dotter sa wt
 sænda mȝ sa faa menȝ tog hæffuer iak sport at sigmund
 ær en wæll býrdog manȝ oc mektug kæmpe . will hanȝ
 sielffuer hiid koma mȝ riddare oc swenna . tha will iak
 gerna gifflua hanumȝ mȝna dotter . sidanȝ begaffuede hanȝ 10.
 sændebudenȝ . oc lot themȝ henȝ fara . / the komo henȝ oc
 sagde theris herre . hwat swar somȝ the fingo / *Tha
 giorde konung sigmund sik redo . oc redȝ till ýspania
 mȝ iiij^c riddara . kosteliga wt redde . Nidung konung
 sende bud mot hanumȝ . oc vntlik hanumȝ ganȝke wæll . 15.
 Tha . sigmund war komenȝ till ýspania . Tha byriade
 hanȝ sit tall . till konungȝ dotter . konung Nidung
 swarade hanumȝ wæll . oc gaff hanumȝ sina dotter . oc
 lot biwda ther till herre oc sørsta riddara oc swenna .
 oc giorde brýllop sör æȝ the skildis att . Nidung ko- 20.
 nung gaff hanumȝ stora borger oc hælfst sit rike . Oc
 sinȝ sonȝ ortwangeris gaff hanȝ annanȝ hælftena . oc giorde
 hanumȝ konung offuer ýspanea . tȝ aȝhanȝ war sielff enȝ
 gamall manȝ . brýllopit stod i .v. daga . Sidanȝ red ko-
 nung sigmund henȝ oc hans huftrv mȝ hanumȝ . 25.

*Bl. 77.
 Verso.

Kap. 149.

*Konung Drasolfs budskickning. Konung Sigmund
 befäller sitt rike åt grefvarne Herman och Hartwen,
 och drager bort att hjälpa sin svåger.*

Tha hanȝ hæfde hema warit i viij daga . tha komo ther two
 sændemenȝ fra enȝ konung drafolff het . hanȝ hæfde ko-
 nung sigmunds syster . hanȝ beddis hielp æff sigmund
 konung . oc bad hanumȝ till sik komma . hanȝ orligade
 vpa et land somȝ talinge land kallas / konung sigmund 5.
 swarade . Jak skall myȝ swager hielpa hwat iak kanȝ .

- Sidan samlade han folk offuer alt sit riké . oc redde sik sa athan wilde borte wara et aar . Rikit beffalte han two greffuer . / then ena het hermen oc then an-
 10. nan het hartwen . oc bød them standa hans hwstrv wäll fore . the ware fultage men oc kloka . t̃y trodde han them ganzze wäll . oc bød them wara drotningen lyduge . sidan red han till drasolff konung . Drasolff haffde tha iij^c riddara . alz haffde [han] viij^m folk .
 15. konung sigmund haffde æ̃y mindre folk . the orligade i pullia / oc wunno ther mykin priiff.

Kap. 150.

Grefvarnes samtal med drottning Sissibe.

- G**reffwarne regerade nw konung sigmunds rike . En dag gik hartwen till drotningene oc talade till henne oc sagde / i wita well at th̃zte rike oc alt th̃z
 *Bl. 78. i æ̃gæ *haffuer iak i m̃yñæ wæria / oc nw will [iak] sigia
 5. ider hwat iak haffuer tænk̃t . Jak will haffua ider till myñ æ̃kta hwstrv . oc skula wij bada egæ hwat iak i wæria haffuer . oc tror iak aldrey at konung sigmund kommer nogon tiid igen / om th̃z oc swo ware athan igen koma tha will iak th̃zte rike wæria for hanum .
 10. om tw will som jak . / Jak æ̃r en bædre kæmpe æ̃n han æ̃r . Drotningen swarade / tw mat ekki tala sa dan ord . till mik . jak will engen man haffua . før æ̃n min herra hem komber . Jak will giffua tik till at tw sa darliga talat haffuer . gør tw th̃z mer tha skall [iak] sigia
 15. th̃z for min herra . tha far tw ther brot fore . oc later han tik snart hængia . han swarade tw haffuer wäll sport at iak æ̃r wäll sa riker som sigmund konung . oc haffuer iak bade land oc rike / hon swarade / th̃z

tw atte halffua wærlidena. tha æftw all likawell konung
 sigmunds swen . oc hanum will jak hæffua oc aldrey 20.
 tik . oc tala her aldrey mera om . [om] tw wilt be-
 holda tit liiff / oc fa gik han fra henne . oc till sin
 stalbroder hermen . oc sporde hanum hwre han skulde
 sin wilia framkomma . / hermen swarade / jak sage gerna
 at tw thin onda wilia offuer gaffua . will tw thz æn- 25.
 galedis offuer giffua . tha warder jak tik hielpa mæ
 ord oc rad . hwat iak kan . hartwen swarade thz duger
 ekki at lona . Jak skall komma mit ærinde fram . eller
 iak skall dø ther om . eller hon skall lata sit liiff ther
 fore . tha gik hermen mæ hanum till drotningenæ / Drot- 30.
 ningen fagnade herman well sidan byriade han sit tall
 a hartwenf wegna . Drotningen swarade som hon før
 hæfde giort / oc wart ganzke wred vppa herman . tæ
 gik han bort till sin stalbroder oc sagde hanum hen-
 næf swar . / Offta forfekte hartwen thz samma ærinde mæ 35.
 drotningene oc fik swar jo wærra .

Kap. 151.

*Grefvarne ljuga på drottning Sissibe för konung
 Sigmund.*

Sigmund konung oc drasolff konung skena oc brenna
 i pullia land / *oc giorde ther storan skada . Sidan
 wende the hen igen hwar i sit rike . Thz sporde nw
 greffuana at konung sigmund war komen i sit rike /
 hartun sagde till herman . kommer konungen hem tha 5.
 siger drotningen hanum hwat wij hæffua talit till hen-
 na . oc mona wij tha faa mykin wrede aff hanum . wij
 wærdæ finna her et annat rad vti . Sidan gingo the
 till drotningena oc sagde at the wilde fara till kon-

*Bl. 18.
 Verso.

10. *ungen* oc se hwre han matle . hon lot sik ther wæll
alnøya . Tha the koma till *konungen* tha fagnade han
then wæll . hartwŋ talade till *konungen* hemeligæ . Jak
kan sigia ider ond tȳdende . iak mag thȳ ikke tigia /
tȳ thȳ war i mȳnæ beffalninge mædan i waro borto .
 15. tha i heman soro . tha tog thŋ hwſtrv et ond rad for
sik hon lot ey aff ſȳna trælæ liggia hooff ſik / tha wii
wilde henna thȳ formena . tha ſagdis hon off beſigia
wilia for tik / oc mattw off nw dræpa lata om tik
tækkis / tog hæffuer trælen manga nætter legit i hen-
nes ſampne . oc ær hon nw mȳ hans barn . wij wildom
tik thȳ ſigia ſor tw hem kom . *konungen* ſwarade /
liwga i vppa henna . tha ſkall thȳ gella beggis idra
liiff / the ſworo at thȳ war alt ſant . ſom the ſagde /
konungen ſagde gode wanner hwat ſkall iak gora aff
 25. thenna kona ſom ſik hæffuer ſa illa at borit . Jak will
lata hengia henna eller lata ſtingæ henna øgon wt .
oc hwgga henna ſotarna aff . oc ſenda henna ſa fader
ſŋ / hartwŋ ſwarade later ſora henna i en ſkog . ſom
kallas ſwana ſkog . ther ær ængen lands wæg . oc later
 30. ſkæra henna twngæ aff . oc liiffuæ ſidan ſa lenge ſom
hon kan . *konungen* ſagde at thȳ war et got raad . oc
bad thom *ſora henne i ſwana ſkog.
- *Bl. 19.

Kap. 152.

*Grefvarne föra drottning Sissibe ut i Svana skog.
Sigord Svens födelse. Grefvarnes slagsmål.
Drottningens död.*

Sidan rido the hem till drotningen . tha hon ſag at
the komæ / tha war hon glad oc wæntade ſig god
tidende aff ſŋ herre . hartwŋ talade till henne . *konung*

sigmund ær hem komen han ligger her i swana skog .
 mʒ all sin her . oc bad at tw skulde koma till hanum . 5.
 wij skulom fylgia ider tit som han off bedit haffuer .
 Drotninge swarade . gerna will iak till hanum fara .
 læt mik ena mō haffua mʒ mik . herman swarade / thʒ
 ær ekki lang wæg tʒ torff tw enge mō haffua mʒ
 tik / sidan folde the henna i swana skog . tha the 10.
 komo vti en storan dall . ther haffde aldrey meʒ sōre
 komat . tha stigo the aff sina hæsta / tha talade drot-
 ninge aff mʒkin harm . hwar æstw . sigmund konung .
 hwi bas tw thenne meʒ mik hʒit sōra . Nw wet iak
 at iak ær swike / ekki haffuer tw mik allene swikit / 15.
 tw haffuer oc swikit tit egit barn . hwn gret ganzke
 farliga / Nw melte hartwn wij warda nw gōra som
 off ær bedit . skæra twngona aff tit huffuod . oc sōra
 konungenom . oc her skaltw lata tit liiff / herman swa-
 rade thenna qwinna haffuer enge sak . finnom et an- 20.
 nat raad / takom thenna hwn som off fylgier oc skæ-
 rom hans twnga aff hans huffuod . oc sōrom konun-
 genom . Neʒ sagde hartwn / hon skall thʒ nw gælla
 at hon haffuer off illa swarat . oc skall hon nw ekki
 lenge lifua . hermeʒ swarade sa hʒelpa mik gud . tw 25.
 skalt henne encte ont gōra om iak kan tik thʒ for-
 mena / oc drog sit swerd aff slida / i thʒ sama fōdde
 drotninge et sager[t] swen barn . oc tog hon et kar aff
 glass . som hon haffde sin dryk i hafft oc swepte *bar-
 nit vdi et klæde oc stak i glas karet . oc legger ner 30.
 sik . Greffuana slogos fast oc mænneliga hartwn spernade
 mʒ sin sot vpa glas karit sa at thʒ kom vti ana . tha
 bar hermeʒ sit swerd op mʒ bade hænder oc hʒog vpa
 hartwns halff sa at affgik huffuodit . Tha drotninge
 sag hwre barnet for mʒ annor siwke som hon sōre 35.

*Bl. 19.
 Verso.

haffde tha danade hon/ oc bleff sidan død . Hermen
groff hennes lik nid . sidan sattes han a sin hæst oc
rider till sigmund konung.

Kap. 153.

Grefve Hermans skilsmessa från konung Sigmund.

- Nw sporde sigmund konung hanum hwar hans stal-
broder war/ hermen swarade wij wordo skelachtuge/
thý han wilde dræpa drotningena . oc mik ønkade off-
uer henne oc wilde iak henna hielpa . sa lenge trätte
5. wij her om . at wij byriade slaff . oc iak wart hans
død . drotninge[η] fødde en fagren son . hartwng sperde
hanum vti ana . før æη han døde . konungen sporde
hwem witte drotningen barnit mik eller trælen . eller
hæfue i lughit vpa henne . hermen [sagde] . thz ær ikke
10. lughet/ offla skeer at en may hænder ena darheit oc angrar
thz lenge sidan/ oc mag all likawæll bliffua en dan-
deman/ konungen sagde gak bort fra min øgon/ oc
kom aldrey mer for mik . iak will thij tænst encte
hæfua . tý tw æst wars herra swikare . hermen red bort
15. mæz alla sinæ men . oc kom aldre sidan igen.

Kap. 154.

Sigord Sven fostras af en hind.

Thz glas kar dreff nider at ana . som barnit lag vti
oc dreff vppa en sand . oc watnit fioll wt/ tha braft
glasit sunder oc barnit býriade at grata/ tha kom
ther en hind oc tog barnit i sin mwñ . oc bar thz op

*Bl. 80. 5. i skogen . oc lagde thz *nær sinæ barn . oc lot thz di
sik . oc fødde thz/ thz beszte som hon kunde . i et aar

wt gýmon . tha ars dagin kom . tha war han sa stor
oc stark . som et iij ara gamalt barn.

Kap. 155.

Om Mymmer Smed och hans broder Regen.

ther bodde en smid som mymmer het / æt lankt
fra then samma skog . han war then besta smid som
man tha wiste at sigia aff / han war giftet oc haffde
manga tiænara . / han haffde encte barn mæt sýna hwtv .
ther aff haffde the stora sorg . han haffde en broder 5.
som regen het . han war bade stor oc onder . týt for
han illa . týt han war sa mýkin en trwl karl . vpa thæt
sidsta wart han en orm . then wæste ther wæra matte
han draþer hwar then man han seer . vtañ hans egen
broder hanum giorde han encte / Engen wiste oc hwar 10.
han lag . vtañ mymmer hans broder.

Kap. 156.

Mymmer träffar Sigord Sven.

En dag gik mymmer i skog atbrenna kwll . han
haffde mæt sik triggia daga kost . the giorde ther stora
elda . / som mymmer sat wid elden / tha kom løpande
en litiñ pilt . mymmer satte hanum i sit knæ oc sporde
ho han war . han kunde hanum engen skæll göra / týt 5.
han kunde encte tala . Mymmer tog klæde oc swepte
om hanum týt han war sørre nakiñ / Tha kom ther
løpande en hind fram till mymmer oc slikkade anlite
oc huffuod opa barnit / ther aff wiste mymmer at
hinden haffde søt barnit op . týt wilde han ekki draþa 10.
henne / han sørde barnet hem mæt sik / oc wilde sig

*Bl. 80.
Verso.

- ther en son vp sœda tȳ han encte barn hæfde / oc
lot hanum giffua naffn oc kallade hanum sigord . tha
han *war ix ara gamall tha war han sa stor oc
15. stark at alle men vndrade ther a / tha wort [han] oc
sa onder oc ilsken altiid slog han mymmers smidia
pilta oc the kunde ekki truffas for hanum.

Kap. 157.

Om Sigord Sven och Eckia.

- Mymmer hæfde en swen som ekkia het . han war
størst aff the xij hanum tiænte . En dag kom sigord
i smidia till ekkia . han slog sigord wid ørat . mȳ en
tang . sigord tog sȳnæ winstra hand i hans haar . oc
5. slog hanum nid till jordena . tha lopo alla smidia
drengena till sigord / han rȳmde at døren oc hioit
ekkia i haret . oc drog hanum mȳ sik tit som theris
hufbonde war . tha sagde mymmer till hanum . illa gør
tw at tw slaar mȳna pilta som mik skulo gangn gøra /
10. tw gør encte vtan ilt / oc gørs tw nw ganzke star-
ker . thu skalt nw kennæ hwre got thȳ ær at arbeyde .
han ledde hanum mȳ sik till smidiana / oc lagde et
stort iarn i elden . oc fik sigord ena fleggia then stør-
sta han hæfde / tha jærnen war het . tha lagde han
15. thȳ vpa stædit oc bad sigord sla . Sigord slog thȳ
førsta hug . sa at stædia stokken rissnade oc stædit flap
nider i iordena / Jærnet røk kring om smidiana / oc
tongen braft i sunder / oc fleggia skæftit braft oc
sunder . Mymmer sagde aldre sag iak et grimmare
20. slag . æ hwat aff tik warder aldre duger tw till erff-
uode . Sigord gik i stufuna oc satte sik nider oc lagde .

Kap. 158.

Sigord Sven dräper Regen.

Mymmer tænkte thet altiit a h̄wre h̄an ſkulde thetne
 ſwen forgøra . t̄y h̄an fr̄yktade altiit for h̄anum . h̄an
 gik tha bort i ſkogen till thet or̄m ſom h̄ans broder
 war oc ſagde till h̄anum . Jak ſænder till tik en vngan
 man . genſtan h̄an komber ſa drep h̄anum ſtrax *Sidan 5. ^{Bl. 81.}
 gik mymmer h̄en/ Annan dag æfftir tha bad h̄an
 ſigord ga i ſkogen oc brenna koll/ ſigord ſwarade
 wiltw wara mik ſa god her æfter . ſom tw haſfuer
 warit her till . tha will iak gøra h̄wat tw bider/
 Mymmer fik h̄anum win oc mat till īo daga ſoda/ 10.
 oc ena ſtora ø̄pa/ oc wiifte h̄anum ſidan i ſkogen .
 tit ſom or̄men lag . Tha h̄an kom i ſkogen . tende h̄an
 op en ſtoran eld . ſidan ſatte h̄an ſik till oc att . h̄an
 att oc drak i ena maltiid/ th̄z h̄anum war tænk̄t i
 īo daga . Sidan talade h̄an wid ſik ſielff . Nw er iak 15.
 well metter . oc næpliga koma thet man nw fram . at
 iak torde ǣy ſlaſſ m̄z . tha kom thet ſtora or̄m tha
 ſagde h̄an ǣn mik t̄ykker iak warder bøn̄ h̄ord . iak
 far nw at røna min̄ ſtarkkleek . h̄an ſprang at elden
 oc fik en ſtoran brand . oc ſlog or̄men i huſfuodit ſa 20.
 at h̄an danade/ ſidan ſlog h̄an h̄wart h̄wg æfter an-
 nan . till theſſ at or̄men war død . ſidan tog h̄an ſ̄yna
 ø̄pa oc h̄iog h̄anum huſfuodit aff . h̄an ſattis tha nider
 oc h̄wille ſik . oc war tha ſaſt trøtter . tha led ſaſt
 mot qweldey ſa ath̄an kunde ekki h̄em rekkia/ oc 25.
 ekki wet h̄an h̄wat h̄an ſkulde . ſa till matt . h̄an
 hengde ſin̄ k̄atill offuer elden . oc h̄iog h̄anum full aff
 or̄mens k̄ot . tha th̄z war ſodit/ ſtak h̄an h̄andena i
 k̄atillen oc wilde ſmaka ſodit . th̄z brende h̄anum
 v̄pa fingret tha ſtak h̄an h̄andena i mw̄nen . oc ſodit 30.

- liop nider i halsen . tha kunde han genstan fugla
maall . ther sato two fugla vppa en quist / then ena
sagde bæter matte thenna man hem fara oc dræpa
mymmer t̃y han sende hanum i døden / -tha war en
35. dropa aff ormens blod pa hans hand han kunde thz
ekke twa wtaff t̃y at thz war sa hart som et horn /
oc sidan for han aff sina clader oc sølade sik all i
ormens blod . et lønnaløff lag mellom hans hærdrar t̃y
kom *ther engen blod vpa . tha wart han hard som
*Bl. 81.
Verso. 40. horn vtan ther som løffwit hade legad.

Kap. 159.

Sigord Sven dræper sin fosterfader, Mymmer Smed.

- Sidan gik han hem oc hæfde ormens huffuod i sina
hand . thz sik ekkia at see . oc gik till mymmer oc
sagde at sigord kom oc hæfde ormens huffuod . oc wet
iak engen rad vtan løpa at skogen / ho som mag . han
5. ær nw sa illa wred . ware wij ær nw flere ær xij .
tha ware han allas wara død . the lopo alla till skog
vtan mymmer allene / han gik mot sigord oc bad ha-
num wara wælkomen . Sigord sagde tw skalt ekki
wælkomen wara / thzta huffuod skaltw gnaga som en
10. hund . Mymmer swarade iak will gerna bota hwat iak
brutit hauer mot tik . Jak wil giffua tik en hielm . skioll oc
brýnia som alla wapna ær beszt oc iak hæfde giort herding
konung i nogard . iak will giffua tik en hæft som
grane heter han ær sød af brýnilda stodh / oc et swerd
15. will iak giffua tik som gramer heter thz ær alla
swerda beszt . Sigord swarade lat mik se thesse wapn .
Mymmer gik oc hemptade wapen . han fik hanum sørst
benwapn / sidan ena brýnia . Sigord wapnade sik thz
beszt han kunde / sidan satte han hielm a hans huffuod . oc

hengde skiollen a hans hals . sidan fik han hanum swer- 20.
døl . Sigord drog swerdel oc hlog . mymmer bana hweg.

Kap. 160.

*Sigord Sven kommer till Brynildas slott, får hästen
Grane, och rider till konung Ysung i Britania.*

Tha gik sigord tædan oc sporde wægin till then
jomfrw som brýnilda het . ther gik then hæft som mym-
mer gaff hanum . han kom vti en skogh ther fan han
et slot for sik / han gik till porten oc porten war
låst . tha slog han porten all j stýkke / oc gik sa in i 5.
borgena . Ther kom mot hanum vij porthollarana / oc
wilde dræpa hanum . Sigord drog sit swerd . oc slog
them alla i hæll / Tha lopo riddara oc swenna till
thera wapn / *oc wilde dræpa hanum . han werde sik 10.
drengeliga thz fik at wita hin stolte brýnilda . hon sag-
de / Jak wet hwat man thz ær . thz ær sigord sig-
mundsson / hade han slagit vij aff myna riddara . som
han haffuer nw slagit vij træla han skulde mek lika well
wælkomen wara / hon gik till sýna riddara oc swena /
oc bad them ekki længer slaff mæ hanum . hon sporde 15.
tha ho han war . Jak heter sigord / hon sporde aff
hwat flekte han fædder war . han sagde han wiste ther
encte aff / westw thz ekki at sýe mik tha will iak
thz sygia tik . thín fader heter sigmund konung . thín
moder het sibeke . Thw skalt mik wara wellkomen / 20.
hwart haffuer tw tænkt tik / hit sagde han / Mym-
mer myn foster fader bad mik her taka en hæft . som
grane heter . wiltw vnna mik hanum / thz ær myn
bæn till tik / kantw hanum songa iak will hanum
gera giffua tik oc wara tik till godo hwar iak kan . 25.
Tha sende hon manga men at taga hæstin / the waro

*Bl. 82.

- borto en ganskan dag . oc kunde hanum ekki faa .
 Annan dagin sände hon þij men at taga hæsting / tha
 kunde hanum ekki heller songa . tha bad sigord songa
 30. sik beszlit . han gik sidan till hæsting . hæsten gik mote
 hanum . Sidan lade han sadell oc beszill vpa hæsting /
 Oc takkade hin stolte brýnilda / oc red tædan hwat
 han kunde till et land som britanea heter . ther war
 en konung som ýsung heter / han hæfde þj sner .
 40. Sigord sagde hanum sina tianista . konungen tog ha-
 num i sit rad . oc lot hanum sora sit egit banner sa
 offta som han strida wilde

Kap. 161.

Om konung Aldrian i Nyfflingaland, och hans drottning, huru hon blef hafvande af en Elf.

*Bl. 82.
Verso.

- En konung som het aldrian oc radde fore *nøfflungeland . hans hustru war ýrian konungs dotter En tiid war hon drukken . tha konungen war æý hema i sino rike . oc war sofnad i henne gresgard . tha kom en
 5. man oc hæfde wínskap mý henne sa at tha hon wakenade tænkte [hon] at thý hæfde warit aldrian tý alle tý wort then mannen bort worffuen / Nogot effter wort drotningen twng / i thý kom en man till henne / oc sagde / iak egar thý barn tw gar mý oc iak ær en
 10. Elff . woxer thý barnit op . tha sig hanum sit sæderne oc ængom androm . Jak mener thý worder et swenbarn / oc offta stadder i nød . oc mýkin man for sik / hwart sin han komber i nød . oc wenter sik ængen hielp / tha kalla a fader sin han hielper hanum nog
 15. tha han torff / i thý hwarff elffuen som en skugge / ther æfter fødde drotningen [et] swenbarn . oc kallade haghæn son aldrians konungs . Tha han war iiij are

gamall . gik hæn i leek mȝ swenom . [hæn war] hær-
 der oc starker oc iller at widerfas . tȝ hanum war
 forekastad . tȝ hæn war likare trwll æn mæn / ther aff 20.
 wredgadis hæn oc gik till en spegell . oc seer sin
 skugga . tha sag hæn sit antlite stȝgt oc blekt som
 afka / stort oc grȝmeligut . sidan gik hæn till sina mo-
 der / oc sporde hwi hæn war sa skaffter . hon sagde
 hanum thȝ sannaste ho hans fader war . ther stod en 25.
 kona nær . oc hørde som sidan wart konung tydriks
 aff bern frilla . hon sagde hanum thȝ i tro . oc ther aff
 kom mȝkin trætta . Sidan hæfde konung aldrian mȝ
 sina hwiſtrv iij søner oc ena dotter . Elste søn het
 gunnar . Annar gernholt . tredia gȝnter / thera sȝfter 30.
 het krimilda . Tha Aldrian konung do . tha tog hans
 elȝte søn gunnar rike hans oc konungdømit

Kap. 162.

Konung Didrik bjuder Nyfflingarne till gästabad.

Konung dȝdrik lot reda et stort gæstabudh sik oc
 sina manna till glædi . oc *bød ther till alla the ȝp-
 pirſte i hans rike ware bade aff høffdingiom oc andra
 goda men . tha wart hanum ſakt aff enom mektugan
 kæmpe som het gunnar . konung aldrians søn . Sidan 5.
 bød hæn hanum till gæſt . oc hans brøder gernholt .
 oc hagen . The komo tiit oc wart them wæll ſagnadh .
 Sidan ſato didrik . gunnar oc hagen . hillebrand . oc
 hornboge jarll . alla a en pall . oc a hans winſtra
 hand ſat wideke hamlung . detȝleſſ danſke ſtolte ſaf- 10.
 holt . ſintram aff venedi . wildeſer / herbrand . wid-
 ſerling hin wiſe oc heim hin grymma . Tha ſagde
 alla men at aldre komæ tølka kæmper . ſaman vpa
 en tiid i et huſſ.

*Bl. 83.

Kap. 163.*Om konung Didriks sköldemärke.*

Didrik konungs skioll war malat mǝ røda ferga oc scriffuit vpa et forgýlt leon . sidan han wart konung offuer bern . tha sørde han en forgýlt krona vppa leons huffuod . ther till sørde han vpa all sin banner . oc vpa

5. all sin wapn . ther vpa war han kǝnder . hwar han red . thǝ betýder sa mýkit som leon war grýmt offuer alla diwr . sa war han grým offuer alla men . oc alla rǝddis for hanum . oc for hans wapn . Thǝ war tha sid at then som leon wilde sora han matte aldre flý .

Kap. 164.*Om Hillebrand hin Gamles sköldemärke.*

Hillebrand hin gamle haffde skioll mǝ samma leet . som didrik . ther i stod et slot oc scriffuit effter berne thǝ sørde han a all sin wapn . thǝ betýdde athan wilde aldre lona . athan war konung týdriks man . aldra kom

5. han i sa stora nød .

Kap. 165.*Om Wídike Welandsson, och hans vapen-bonad.*

Wideke welandsson han haffde hwit haar . som en lilia oc tiwkt oc degeliga krusat . oc et hwit anlite hans krop war hwit som sniø / hans øgon ware snar oc grým till atsee / nar han war wreder . tha war hans

*Bl. 83. 5. anlite røt . som blod . *han war bade tiwk ok bred .
Verso. oc midia mýo wellwopen vpa alla sýnǝ lemar . han
war sa

war sa høg sa men rækte længer æn till hans
 apl. hwar man sagde athan war degeliga wopen. han
 war tyst i sinne glader. tha han sat nær wener sina. i
 bland stora herra war han famalog a ting oc steffno 10.
 kunde han wæll tala. for sik. ødmiwker for sinæ we-
 ner. tha han war i strid. aldre giordis ther sa mykin
 skada. at hanum nogot sin ønkade sik ther offuer han
 war ganfke starker. hans harnisk war alt hwit/ hans
 skioll war rød. ther i stod en hamar. oc en tong. oc 15.
 iij karbunkla stena. thz betydde hans møderne. a hans
 hielm lag en forgylt orm. som slanga kallas. han ær
 altiit full aff ether. thz betyder hans stora hugmod.
 oc wrede. A hans banner hafde han samma wapen. oc
 a alt hans harnisk. ther vppa war han kænder hwar 20.
 han red.

Kap. 166.

Om Hornboge Jarl och hans sköldemärke.

Hornboge Jarl hafde hwit anlete han war en fager man.
 wæll wopen oc starkelige han war kallas en middelman/
 ty han war altiit bland stora men. han kunde wæll leka m
 skioll oc swerd. oc spiwt han war en god bogæ man han
 war en rasck riddare. han skildis han [? aldre] m oære 5.
 fran sin hæst. han hafde et rasckost sinne. A tingæ stæffnæ
 kunde han wæll tala. sa at alla rosade hanum.
 diærfuer i allom lekom. hans skioll war brwn ther
 stod vti en forgylter høk. oc two flogo [? fogla] flyga
 for hanum/ thz betyder hans ridderfkap/ han war sa 10.
 snar effter sina o wæner som høken ær for andra fuglæ/
 brwn leet ær vpa hans wapen. han war wiis oc riker/

- *Bl. 84. mykit rýkte *stod aff hanum / tý han hæfde mykit ríke oc stora borgar . Thý sende her tidrik sín gode
15. wen hillebrand . effter hanum oc heym de clejne.

Kap. 167.

Om Amlinge och hans sköldemärke.

- Amlunge hans son war liker fader sín hans skioll war m̃z thenne samma let . ther stod vti en høk . oc ij fogla flyga for hanum han war owiss tha han strida skulde / han skulde antigge hæffua snar siger ellir dø-
5. den / han wilde gerna wara loffwader . han war blid oc milder wid hwar man.

Kap. 168.

Om Sintram af Venedi och hans vapen.

- Sintram aff venedi hæfde sagert anlite degeligen øgen . hwit haar krwfat . / longan halff aller hans kroppar war hwiter han war lang oc small . han hæfde fagra hænder oc føter . / han war snar oc stark . oc en
5. myken kæmpe . han war kater oc drak gerna . milder oc kopsammer / hans skioll war grøn som greff / ther i stod en brwn drake . m̃z rødæ føter . thz betýder hwre han lag i drakans mw̃ . oc mykit bør hanum at lønæ her didrik aff berñ . som hanum tædan løfte .
10. han hæfde et swerd thz war grønt till afsee encte swerd war hwaßare . banner oc harnisk war alt grønt

Kap. 169.*Om Fasholt och hans sköldemärke.*

Fasholt war liik her ekkia sin broder sa at engen kende then andra for then annan mædan her ekkia 5.
 fiffde/ fasholt haffde hwit haar/ oc ekki krwsat.
 bret anlite oc röt skæg . fager øgen stakkutten halff .
 oc tiwkkæn . wæll breder offuer sinæ hærdar . fager
 hænder oc føter . han kunde wæll wid skiøll oc swerd .
 han war hugmod oc otýden oc hoffuerer gerna . mǝ
 wapn oc klæder/ fameloger ok kappammer . oc long-
 wreken/ oc gýrog ok fultagen *i allom lekom . hans
 skiøll war forgýlt . ther stod vti et röt leon . oc engen 10
 cronæ . thǝ betýdde at han wikde heller dø æn . flý.

*Bl. 84.
Verso.

Kap. 170.*Om Detzleff Danske och hans sköldemärke.*

Detzleff danske haffde brwnt haar . oc ekki krusat .
 han haffde stort anlite oc en stor næsa oc tynna . oc
 snar øgon oc wæn till alsee . oc encte hwiter . tha han
 war wred . tha war han blek som en aska . han war
 bade lang oc tiwk . oc stærker/ han war altið gla- 5.
 der . oc ýdmiwker wid hwart barn . oc kater . han ær
 diarff melter for herra oc første . oc diarffuer i allom
 lekom . sa at næpliga fantǝ hans maka . harder oc
 grymmer wid sina owener bade i strid oc kamp .
 hans skiøll war bla/ ther stod vti en forgýlt fiill . 10.
 tý førde han thǝ wapn at sigørd plægade rida fil then
 samma som detzleff kampade mǝ oc offuerwan tha han
 første sin wt red.

Kap. 171.*Om Wildefer och hans sköldemärke.*

- Wildefer hñ hugmodige hans anlite war blekt oc lankt oc wäll skafft oc kroknaßuger . hñ war hög oc hñrdabreder / oc wäll woxen . hwita hñnder oc sagra tiwkka arma oc starka . hñ war snarist offuer alla
5. men / oc fultagen i alla leka . got sinne / wiff oc mild . dierffuer kloker oc höffuifker oc grundoger . harder i strid . oc figer säll . I hans skioll stod en galt oc en biorn mß rødom let . oc skiollen war gwll oc sa war alt hans harnisk . Tha förde tñ en willegalt thß heter
 10. vppa tñdzke wildefer . thß kalladis hñ sa . hñ war aldrey nñr sinñ frñnder eller i sit fñdernes land . vtañ hñ war mß wtlendßska höffdingia / tñ förde hñ biorn a sin skioll . tñ at et biornskin hñlp hñnum till at lösa wideke wtaff tornit / hans skioll mag kennas langañ wæg.

Kap. 172.*Om Herbrand Widferning och hans sköldemärke.*

*Bl. 88.

- Brand widferling haffde brwnt anlite blekt oc *mager i kinnar brunt skæg oc tweekloffuæt . langt anlite snar øgon . ekki war hñ mýkit fager . hans anlite war
- grýmt till atsee . hñ war stor oc starker . oc well
 5. woxen . hñ kunde wäll sitia a hñsta hñ war spaker . hñ talade oc gerna diarffueligñ . oc [war] fultagen i alla leka . hans skioll war røder . ther war i scriffuit en liwng eld . hñ war bade snar oc rasß.

Kap. 173.

Om konung Gunnar och hans sköldemärke.

Gunnar konung hafde krusat har . krusat skæg oc hwit . hårda breder . stor oc stærker woxen oc hin beszte riddare . manligæ tha han sat vpa . sin hæst . oc kunde wæll leka mæ skioll oc spiwt oc skot / han war hastoger i sin oc o wiss grymmer wid sina owe- 5.
ner . glader oc milder / vpa hans skioll stod en kronad ørn . sa hafde han vpa all sin wapn . ty han war fød-
der aff konunga flekte . som ørn ær konung offuer
alla fogla . gørla ær han kender hwar han rider . a
hans riddarskap. 10.

Kap. 174.

Om konung Gunnars broder Hagen, och hans sköldemärke.

Hans broder hagen . hafde swart har stora næsa . sida brunar oc blekt skæg . hans anlite war oc blekt oc grymmeligt . han hafde et snart øgæ / han war stor oc tiwkker . tha han war i sit harnisk . tha war han bade grymmelig oc degelig han war stærker oc beszte 5.
riddara gerna wilde han kampa . han war spaker oc wif oc samaloger . han hafde et got hjerta lang-
wreken oc enfolduger . han hafde tølkit wapn / som
gunnar konung hans broder . hans skioll war silffuerit .
thæ war tha sid at engen bar silffuerit skioll . vtan han 10.
war fødder aff konunga slækte . han førde oc en ørn /
oc engen krona

Kap. 175.

Om Heym och hans sköldemärke.

*Bl. 85.
Verso.

Heim hin hogmodige . han hæfde en bla skioll . thet
i stod en blakkat hæst . sa hæfde *han vpa alt sit her-
nisk . blat betýder kalt brýst oc grýmt hierta tý han
war hin besta riddara . thet waera matte.

Kap. 176.

Om konung Gunnars broder Gernholt, och hans vapen.

Gernholt hæfde samma wapn . som hans broder konung
gunnar . oc hagen han war rask i alla leka sa at fa
fuznos hans maka .

Kap. 177.

*Konung Didrik talar om sina kämpars manhaftighet.
Herbrand Widfernings svar.*

- Thesse sato alle nær konung didrik alla vpa en
benk . / konung týdrik sag vpa bada hænder . oc sagde
till them . mykin makt . ær her saman komen . aff thesse
dýrlege drenge . hwat man mon sa dierff wara . at
5. them torde i mote brýta . her sitia nw xiiij men . waro
the i sin wapn . oc sato vpa sinæ hæsta the matte wæll
rida i frid offuer alla werldena . sa at aldre fuzno the
sýna like . oc engen sa diarff at [han] et spiwt torde ræk-
kia mote them . wore oc nogon sa diarff oc owis at
 10. han æy kunde rædias wor stora makt . oc hwassa
swerd . oc harda hielma . oc starka brýnior oc skioldar .
oc raska hæsta som grymme ære som andra leon . oc
torra wæll draþa folk . hwar the ære i strid . tha
monde han ekki lenge lifua sidan . Tha swarade brand

widfarling . het herra tala ekki sa . thu weft ekki hwat 15.
 tw siger / tw æft æn et barn oc talar mer aff hogmod
 æn aff wifhet / tw later engen wara thin like eller
 tina mezna.

Kap. 178.

*Herbrand förtäljer om konung Ysung af Britania,
 hans söner, och hans banermästare Sigord Sven.
 Sigord Svens vapen och märke.*

Þak will sigia tik aff et land . thz heter bretania
 ther rader fore en konung som yffwnger heter han
 ær then raskaste man som i alla the land ære / han
 haffuer xj søner . oc hwar thera ær stark som thera
 fadher / han haffuer en bannere mestare *som heter 5. ^{Bl. 86.}
 sigorder swen . han ær then meste kempe . som finnas
 kan bade i kamp oc i strid . hans skin ær hart som
 horn . han ær sa stark athan bunno off well alla saman
 om han her ware . han haffuer ekki wærra swerd æn
 tw haffuer herre / thz heter grammer . hans hæft heter 10.
 grane / han ær falkes broder oc skimlung oc rispæ .
 grammer ær sa got et swerd . thz kan well klýffua
 hielma oc manna ben sunder skæra . / Sigord haffuer
 gwlit krufat har . oc skeg oc bret anlete oc stort .
 hans øgon ære sa grým . at sa men torra see mot ha- 15.
 num / tha han ær wredet . han haffde sa breda hærdar .
 som andra iij men . oc ther æfter war han høger .
 Sigord war sa høger at tha han gik i en rog ager
 som moen war oc haffde sit swerd wid sida / tha tog
 vdden offwirst i axel vpa rogen / han kan well hwegga 20.
 mæ swerd . oc stinga mæ spiwt oc boga at spennu . oc
 alla handa leka kan han well / han siter oc fast i

- sýnom sadell . hæn kan oc fugla mall / hæn talar all tiid
diærffueliga . Thz war hans sid at rida i strid . oc
25. winna gwl oc peninga . sidan gaff hæn¹ thz sina wanner .
sa war hæn milder . hans skioll ær mæz røda særga . ther i
stander en draka . hælffuer brwn oc hælffwer rød . thz merke
war a all hans hærnisk . hæn fører tû draka athæn slog hæn
stora draka mýmmer broder . Thz mæn talde alla kæm-
30. per tha sunnos aldre hans maka / hans nampn ær
monga stadz nempt . bade nordæn oc wæstan . for greke
hæf wtoffuer alla werldena . oc thz wentar mik herre /
herbrand sagde *komber tw i kamp mæz hanum tha
skaldu sielffuer sigia at tw komt aldre i størræ nød .
35. eller oc æf hwilka tinæ mæn som lystir tit fara.

*Bl. 86.
Verso.

Kap. 179.

*Konung Didrik vill rida till Britania och fresta sina
kämpar. Herbrand reder sig till, att visa vägen.*

- Konungen swarade mæz mykle wrede . ær thz som tw
figer æf thenne mektuge konung oc hans søner . oc
æf then raske bannere mester . som tw giffuer sa my-
kin pris / tha gak nw strax oc wapna tik / oc stig
5. vpa thæn hæst / oc tak mit banner i tina hand . oc
skall iak oc mynæ kæmpar fylgia tik . Rid tw fore
till britanie Jak skall aldre soffua i mynæ sæng i bærn
før æn iak skall fresta hwat the ære starkare æn wij .
herbrand wapnade sik strax . oc satte sig a sin hæst .
10. mæz all riddara bonad . hæn hæfde konungens banner i
sinæ hand . hæn red fram fore didrik konungs saall /
oc ropade høgt . Thw hæn rike konung didrik . æf
bærn . wiltu rida till britanea land . nw ær iak redo
at wifa tik wægen.

Kap. 180.

Konung Didrik och hans k mpar komma till Britania skog, hvarest resen Edger låg till land-värn.

Tha gik tidrik till sin h st oc sprang i sadell vtan y stad . sa giorde oc flere aff hans k mpar Brand rider nw for them . Tidrik konung effter hanum sielff pijs/ the rido offuer stora skog  oc öknar ther konung tidrik h fde  y f rra warit . The komo till en storan 5. skog som kallas britanea skog . Tha w nde brand sin h st om kring . oc sagde till konungen . / A thenne skog ligger en stor rese . som edger heter . broder widulfs[s] oc asplians / han ligger her till landw rn . a konungens wegna som iak  ther aff sakt h ffuer / wij h ff- 10. uom enen annan w g .  n offuer thenna skog . om tw wilt finna yswng konung . thenna rese  r sa str p [? stark] / iak w ntar at hans *maka [ r]  y till . *Bl. 87. Rida nw fore ho ther will / ekki will iak rida offuer skogen wtan wij rida alla saman . Tha swarade 15. w dike welandsson . konungen mag holla her quar oc i alla Jak will rida vpa skogen oc bidia resen om loff at wij mogom fram draga . mik  r sakt at wij  re fr nder . t  kan wara ath n loffuar off fram rida . will han ekki / tha renner iak str p mot ider igen . 20. konungen sagde at th  war et got rad .

Kap. 181.

Widike rider fram i skogen till Edger rese, och öfvervinner honom. Resen följer Widike till sitt jord-hus. Resens d d.

Wideke red nw fram i skogen . han fan hwar resen lag oc soff . han h fde tiwkka ben oc stora arma / oc

- en storan krop oc stort huffuod . mellom hans øgon
wara twa alna / ther æfter war allan hans wept .
5. han blefte sa fast mædan han soff . at qwistana aff
trænæ swiknada for hanum . Wideke steg aff sin hæft .
oc bant hanum wid et træ Sidan støtte han refen mæ
sin fot oc bad hanum vpafta . oc wæria sig / oc sag-
de / illa waktar . tw *konungens* land medan tw soff-
10. uer sa fast . Refen wagnade oc sag at mannen stod
nær hanum . Han reddis æy mykit for hanum / han sagde
till widike . Jak stundom soffuer oc stundom waker oc
ræds iak æy mykit for tik . hwat man æstw . hwi
wokte tw mik . Jak rader tik at tw far tin wæg . oc
15. lad tinæ stora ord . mik týkker mykit fore at standa
op oc dræpa æy mera æn en man . Sidan soffnade
refen . tha drog widike sit swerd mimming oc støtte
sin fot a refens sida sa at sunder braft tw riff i ha-
num . Refen (prang op mæ mykin wrede . oc slog at
- *Bl. 87. 20. Verso. *wideke mæ sin jarn stang . han tog sik till wara thæ
besæta han kunde . han vntsprang oc [*stangen*] rakade hanum
ekke . tý at hon kom diwpt i jordena . mellom tw berg .
oc ther sat stangen fast . *konung* týdrik hørde thæ stora
slag . tha sagde brand widferling . nw slog Refen wi-
deke i hæll . oc lat off æn betida flý . tha skøt refen
et spiwt till widike oc rakade hanum ekki . tha hwiwg
widike et stýcke aff refens laar . at ængen hæft gat
mera burit / oc sidan hioq han flere hwiwg . oc gaff re-
fen manga saar . tha størte refen om kull . / oc wilde
25. gerna hæffua fallit vpa widike oc kunde hanum ekki
raka . Tha sagde *konung* týdriks men at refen hæfde
dræpit widike . somme sagde at Refen fioll . widike sagde
till refen . jak skall nw hugga tit huffuod aff . Refen
swarade Jak will giffua tik gwill oc silffuer thæ mæsta

tw. willt haffua oc kære herre lat mik liffua . Thā 35.
 ſagde wideke ſolg mik tit oc wiif mek hwar thz ær/
 thā ſtod reſen op oc war faſt trøtter/ oc mykit aff
 hans blod war wtloper . the gingo i ſkogen ther lag
 en ſten oc en ſtor iarn ring vti . Reſen bad hanum
 taka op ſtenen . hær ær gwill oc ſilffuer vp vnder . Wi- 40.
 deke lyſſie mʒ bada hānder oc gat ekki rørt ſtenen .
 Sidan bad han reſen taka bort ſtenen ſa framt at han
 wilde liffua . Thā tog reſen nødoger thenna ſten oc
 kaſtade bort mʒ ena ſina hand . vnder ſtenen war
 en dør . ther war et hws fult mʒ gwill oc ſilffuer . 45.
 Reſen *bad widike ganga nider oc taka gwillit . widike ^{*Bl. 68.}
 torde ekki han frýktade at reſen ſkulde leggja ſtenen
 vpa hōlit oc ſidan koma han aldrig tādā . widike
 bad reſen ga nider i hʒſit/ oc bar op ſwerdūt mʒ
 bade hānder . oc hʒog hanum huffuodūt aff. 50.

Kap. 182.

Huru Widike gäckades med sina stallbröder.

Wideke tog hans twnga oc blodgade ſit harniſk oc
 ſin hæft/ oc twngona bant han i manen for iartekne
 ſkuld . tʒ han wilde ekki liwga/ Thā ſteg han a ſin
 hæft oc rende alt thz han kunde . mot her tidrik . oc
 hafde dragit ſwerd i handena . oc ropade ſom han 5.
 war galen/ flʒr kære wener . Reſen haſfuer giort mik
 illa ſaar/ ſa gør han oc ider om i wilen bida/ thā
 the widekis rop hørde . thā flʒdde the alla ſamaʒ vtaʒ
 tidrik van berne/ han wānde ſin hæft mot wideke/
 oc drog ſit ſwerd oc ſagde till widike/ kære wideke 10.
 flʒ ekki oc mʒnʒ vpa hʒwat wij haſfua loffuat . at en-
 gen war ſkall fra then andra flʒ . thenne reſe wilia

- wij wæll besta om wij ære bade saman Sidan sagde
 widike konungenom hwre ther om war . tha low kon-
 15. ungen at hina' som flýt hæfde . Nw sag gunnar konung
 oc flere hans metfylgiara som flýt hæfde at wideke
 oc konung tydrik kome ekki æfter them . Ther vpa
 wiste the at wideke hæfde darat them . The wænda
 theris hæsta / widike talade till konung gunnar oc
 20. flere aff them / oc bad them ekki taga till mýstýcke
 at han sa hæfde giort . iak will thz gerna wid ider
 bota mз gwill oc silffuer oc peninga huat i hæfua
 wilia . The swarade alla i sænder / wij wilia gerna
 giffua tik till . gud lata off aldre *mer flý thz war
 25. mer war skull æn tin

*Bl. 88.
 Verso.

Kap. 183.

*Widike förer sina stallbröder till jordhuset, der resen
 hade sitt gull och silfver.*

- Sidan rido the alla vtoffuer skogen oc rido oc
 skoddo hwar refen hæfde fallit / oc sago hwar stongen
 hade takit i iordena . sidan gingo the till thz hwff
 som refen i lag oc togo ther gwill oc silff . oc koste-
 5. liga klenodia thz hørde konung ýswng till / oc somt
 hæfde refen aff danmark mз sig . Tidrik talade till
 widike mik týkker rad at wij lata thzta gull her
 bliffua till theff wij igen koma . wij wilia slaff mз
 ýswng konung oc se hwat siger wij faa . Skilias wij
 10. gode wanner att . / tha will iak encte hæfua aff hans
 gwill oc peninga

Kap. 184.

*Kämparne rida öfver skogen, och slå sina pawlun
framsför konung Ysungs borg. Sigord Sven
förtäljer konungen tidende.*

Sidan redo the vtoffuer skogen . tha sago the hwar
en borg stod . öffuer et høgt berg . ther slogo the theris
pawlun . hart vtañ fore slottit . Sigord sven stod i wig-
skalen oc sag thenne tidende hañ gik jñ fore konungen
oc sagde till hanum . iak sag en tidende som mik tåk- 5.
ker stor wara oc ekki litiñ / her ær slagit et pawlun
vtañ for slottit . oc hañfuer iak æy tolket før set / ther
star offwañ vpa en stor knap af gwll . oc ther star et
annat tiell oc ær røt oc ær oc en gull knap vppa . /
thz tridia tiell ær grønt / Æñ standa ther tw tiell oc 10.
the ære bade hwit oc gwll knappa vpa . Jak wentar
at ængen hañfuer seet kosteligara pawlun / vtañ for
thz första pawlun . ther hañgia þiij skiolla .

Kap. 185.

*Sigord Sven igenkänner kämparne på deras sköldar,
och beder att få rida bort och spörja
deras ärende.*

Konungen sagde kenner tw nogra aff the skiolla Ja
sagde sigord . mik tåkker sa at iak them kenna skall .
ther henge en bla skiold / oc *stod en hæst vti thz
fører heim hiñ hogmoduge . A then andra skioll stod
en forgylt høk oc twa fugla flýga for hanum . thz ær 5.
nokon aff mýna frænder . iak wæntar at thz ær horn-
boge iarll . A then tridia skioll stander hammar oc
tong . oc iij karbunkla stena . then fører wideke we-

*Bl. 89.

- landsson . A then fierde skioll star oc et leon . aff gwill .
10. mʒ kronaʔ then fører didrik van bern . A then sempte skiold star en forgýlt ørn mʒ kronaʔ thʒ fører konung guznar / A then vʒe skioll star oc en ørn thʒ fører hellit hagen . A then vʒe skiold . stander en liwng eld . then fører brand widfarling A then viiʒe skiold star
15. et leon vtaʒ krona . then fører fasholt hiʒ stolte . A then iʒe skiold star en draka brwn oc rød . then fører sintram aff venedi . A then ʒe skioll star en borg skafft som bern . thʒ fører mester hillebrand . A then ʒe skioll star en galt oc en biorn then fører wifdefer . A then
20. ʒiʒe skioll star en fill then fører detʒleff danske . A then ʒiʒe skioll star en høk . then fører gernholt hagens broder . Oc týkker mik sa sagde sigord som frʒmande kempar ære kompne i wart land . æ huat ærinde the haʒua . lat mik rida herra oc sa at wita ho the
25. ære som sa dierffueliga haʒua slagit thea pawluʒ for wort slot . oc swa hogmoduge ære . oc vtaʒ ider wilia ære kompne i wort land konungen sagde iak will sʒnda them *en myndre maʒ oc kʒaʒua skat oc toll som gamall sid ær . aff them sa framt at the wilia
30. beholla theʒis liiff . Sigord sagde . tit skall ængen rida vtaʒ iak /

*Bl. 89.
Verso.

Kap. 186.

Sigord Sven kʒæfver skatt af konung Didrik.

- han tog frk wapn oc onda klæder oc en litin hæʒ oc red aff flottit vtaʒ sadell som han ware en slatter dreng . tha han kom fore pawluʒ[it] . tha steg han aff sin hæʒt / oc gik in føre the herra . oc søʒtar oc sagde
5. hele sitia i gode drenge / Jak helfade ider gerna wid

hvars iders napn om iak wiste hwat i heta. The swa-
 rade oc bade hanum wælkomen wara. Sigord spurde
 wilia i nokon skatt wtgöra som her ær en gamall
 sidwænia. for wist will iak konunga skatt aff ider
 hæffua. wilia i thz æy mʒ godo gøra. tha mista i ther 10.
 offuer liiff oc gots. oc alt thz i hæffua mʒ at fara.
 konung tidrik swarade/ wij koma' ekki for tʒ hit.
 at giffua tin konung skatt. mit ærinde ær thz at iak
 will kampa' mʒ hanum oc sig tin herra sa igen. oc
 før wij at skilias tha skall han sigia at drengia hæffua 15.
 hanum hema gest. Sigord swarade/ mʒ idert loff will
 iak spæria ider hwat idert naffn ær eller hwadan ære
 i kompne i hæffua thz giort som engen torde thz før
 at gøra. biuda myn herre kamp i hans egit land.
 hæffua i ekki hørt hwre mektwgen man han ær fall 20.
 well tor han kampa mʒ ider. æy worder han hwat
 men i ære. Tha swarade widike welandsson war høff-
 uifman ær konung tidrik vtaff bern. hanum fylger en
 konung aff nýflunge land som heter gunar konung.
 her ære oc flere raske drengæ *æn tog at iak them 25. *Bl. 90.
 ekki neffner/ æn hwat tænkter tw. mon ýsung konung
 oc sigord swen tora at strida mʒ off. Sigord swarade
 ey mon ýsung eller sigord flý for ider i sit egit land/
 æn tog ati ære kompne aff bern. æ hwre thz ganga
 kan. tha giffuen io konungenom sin skat. som i hanum 30.
 mʒ ratte pliehtoge ærin/ i mægen thz wæll mʒ lika
 gøra/ thz ær ider ængen skam. oc hanum ær thz en
 hēdher/ konung tidrik swarade mædan tw bær hans
 ærinde sa manneliga fram. tha skall iak wiffeliga fænda
 hanum skatt. han skall hæffua en aff wara hæsta. oc en 35.
 aff wor skioll ther om wilia wij kasta mʒ en tærning.
 ho thz mista skall. the kastade mʒ terningana. tha tap-

pade Amlung hornboge søn . the toko hans hæft oc
 skioll oc fingo sigord swen . Sigord red then genafte
 40. wæg at flottit lag.

Kap. 187.

*Amlinge rider efter Sigord Sven, för ett få igen
 sin häst.*

- Amlung angrade fast sin gode hæft . han sagde till
 widike welandsson lena mik skimling thin hæft iak will
 rida æfter hanum widike swarade ær thz then man
 iak tænkter . tha far tw ekki tin hæft igen oc mag tw
 5. tapa en ther till . Amlung swarade mifter iak thin hæft
 tha skaltw æga alt mit rike . thz ær þij slot i win-
 land . them gaff mik myn fader oc tw skalt wara
 hans arffwinge oc ekki iak oc faar tw ekki tin hæft
 igen . iak skall antigge hæfua myn hæft eller iak skall
 10. fa myn død . Wideke fik hanum tha sin hæft skim-
 lung . Amlung stiger a hans baag oc rider fast æfter
 sigord / tha han fik *hanum atsee / tha ropade han oc
 bad . hanum at bida / oc sagde iak will hæfua myn
 hæft igen iak hæfuer lankt hem atrida . Sigord swa-
 15. rade . hwat man æftw hwi talar tw sa dierffueliga till
 thenna hæft . iak wæntar at thw faar hanum aldrey
 igen . Amlung sagde stig snart waff min hæft eller tw
 skall nw lata tit liiff / tha kende sigord . Amlung . oc
 wiste at thz war hans frænde . Sigord talade tha till
 20. hanum . Jak seer at tw wilt slaaf mz mik . om thenna
 hæft . her sinnær tw well then man som tor kampa mz
 tik . thz will jak tog nødig atgøra . faar tu aff mik
 mz winskap oc kerlek tha skaltw bæter sa tin hæft . /
 slaff

*Bl. 90.
 Verso.

flaff*tw mʒ mik . tw mifter tha then tw sider vpa .
 Amlung .fagde jak ſkall kampa mʒ tik ganga ſidan 25.
 hwre thʒ mag . Sigord ſwarade rei nw manneliga till
 mik . jak will nw holla qwar for tik.

Kap. 188.

Amlinge och Sigord Sven ränna emot hvarandra.

Huru Sigord Sven lät binda sig af Amlinge.

Amlung flog ſin hæft mʒ ſporana . oc rende till aff
 alla makt . oc ſtak ſigord vpa hans ſkioll ſa at hæſtin
 bugnade wider nider i hæſen oc glaſſuen braft ſunder
 i tw . Sigord ſagde drengeliga war till ridit aff en
 vngan man oc kan wara at tw hæffuer the frender i 5.
 tina ſläkt . ſom well kan mʒ riddarſkap / ſtig nw aff
 tin hæft oc giorde hanum faſtare oc red bade hanum
 oc tik ſom tw beſt kant / tw torſt thʒ alt wid / om
 tw ſkalt ekki miſta tin hæft . Amlung giorde ſom han
 bad / tha *flog ſigord ſin hæft mʒ ſporanar oc ſtak mʒ 10.^{Bl. 91.}
 ſit tiwkka ſpiwt mit vpa Amlungſkioll oc bar ha-
 num lankt vtaff . Sidan tog ſigord ſkimling oc ſagde
 till Amlung . ekki hæffuer tw æn wunnet tin hæft . oc
 tapat hæffuer tw then hæft tw hiit red . ſom tik hæff-
 uer koſtad manga peninga . om ſa ær ſom mik tʒkker . 15.
 at thʒte ær ſkimling widekes hæft . oc mon tw nw ſaa
 owinſkap aff hanum / hæfde tw lid mit rad att . tha
 hæfde thʒ ekki ſa gangit . Amlung ſwarade her kan
 æn nw gott aff warda . æn tog at ilt ær till takit .
 Sigord ſagde / hwat wiltw giſſua mik ther till at tw 20.
 far tin hæft igen / oc then mʒ ſom tw nw tappade
 Amlung ſwarade / ther will iak giſſua till alt thʒ iak

- kan/ oc mik ær vtaŋ ſkaŋ oc mýna frænder . Sigord ſagde jak ſporde tig fœrra aatt hwat tit nampŋ war . tha
25. waſtw ſa doll at tw wilde ekki ſigia mik thz/ nw ſkaltw mik thz ſigia om tw wilt haſſua tin hæſt igen . Amlung ſwarade haſſde iak ſakt tik mit nampŋ tha iak ſat vpa miŋ hæſt meth mýnæ wæria tha haſſde myna frender ſakt at iak war rædder for tik . iak kœper ther ænga
30. hæſta mʒ oc æy gwl æller peninga at iak ſkall wara forlatat i blaŋ gode meŋ . Sigord ſwarade iak will tik ther encte atſpœrie . Jak wet all lika well at tw æſt her hornboge ſon/ mýŋ frænde iak uel hæller gœra tik priiſſ æŋ ſkaŋ . tý will iak ſigia tik mit
35. naſſŋ fore/ Jak heter ſigord ſwen . Amlung ſwarade . mædan tw haſſuer *ſakt mik tit nampŋ oc tik dreſſ engeŋ nœd till . tha will iak nw ſigia tik mit nampŋ om tw will thz ſwaria at iak ſkall ther ængeŋ ſkaŋ aff haſſua . Sigord ſagde tw ſkall ther ængeŋ ſkaŋ aff
40. haſſua . tha heter iak Amlunge hornboge ſon oc ær thiŋ frænde . Sigord ſwarade iak ſkall ſa flý at thu ſkalt ſaa priiſſ af thenne ferd . Tha ſteg ſigord af ſiŋ , hæſt oc ſagde/ kære frende tag nw bada hæſtana oc rid hem mʒ oc ſig at tw want them aff mik . thw ſkall nw
45. fœrſt binda mik wid thenna lind her ſtar/ tag ſidan mit ſpiwt mʒ tik oc mýŋ ſkioll oc mýŋ hæſt bort mʒ tigh . Amlung giorde ſom haŋ badh . haŋ band hanum wid linden mʒ en ſkioll renj oc ſidan tog haŋ hæſtana oc red till ſiŋ herre igen .

*Bl. 01.
Verso.

Kap. 189.

Amlinge kommer hem med båda sina hästar.

Konung tidrik ſtander vtaŋ for pawlunit oc ſagde nw komber amlung mʒ ſiŋ hæſt/, haſſde thz

warit sigord swen .tha haffde han ekki wunnit hanum
 sa snart . vta han haffuer sakt hanum at han war hans
 frende . oc sigord haffuer sa giffuit hanum hafftana igen . 5.
 Aldre tog han hafft aff sigord swen vta hans wilia .
 tha steg amlung aff hafftin . the sporde hure han fik sin
 hafft igen . Amlung swarade Jak stak hanum till ior-
 dena oc wan myn hafft aff hanum . mit spiwt gik sun-
 der . oc thz helt war slet iak vpa hanum . sidan bant 10.
 iak hanum wid ena lind oc red iak sa fra hanum /
 oc star han ther an nw bunden . tha swarade alla /
 tw haffuer drengeliga thiu hafft igen wunnet . / wideke
 sagde till konung tidrik . Jak will rida tit som mannen
 ligger bunnen . Ar thz sigord swen . tha ar thz giort 15.
 m3 wilia at han lot binda sik . / konung tidrik bad
 *hanum rida . wideke sagde thzta ar skam . at mannen
 skall ther bunden liggia . iak skall bort oc losa hanum .
 sidan red han tit . thz fik sigord see . at wideke kom .
 tha slet han bonden sunder oc gik strax till flottit 20.
 oc wilde ekki bida widike . tha wideke kom till trað
 tha lago ther banden sunder sliten oc spiwt bruten .
 Sidan red wideke hem igen . oc sagde konung tidrik
 at thz war sant . som Amlung sagde . oc az wiste han
 rattara. 25.

*Bl. 92.

Kap. 190.

*Sigord Sven framförer konung Didriks utmaning
 till konung Ysung.*

Tha kom sigord vp i borgena oc sagde till yswng
 konung . Jak war nar the goda herrar . ther fan iak
 piij kempar . the som kosteliga are . Thera haffuitzman
 ar konung tidrik aff bern . wij haffua sport till them .

5. nw faa wij wita hwre dana the ære . tȳ at *konung* *tidrik* bød tik till kamp . sielff xiiije som han ær / oc sænde han tik en hæft . then gaff iak min wen . som mik møtte vpa wægiu / *konung* yfung swarade . biwder han mik till kamp . thz will iak gladeliga weta
10. hanum . oc skall mik ther ekki till dwælia

Kap. 191.

Konungarne göra sig redo tillika med sina män.

- Om morgonen æftir stod yfwng *konung* op . oc wapnade sig mȳ sina xj søner . sigord swen war then xiiije . Sigord tog *konungens* banner oc red for hanum . yfwng *konung* folde æfter oc hans søner . the hæfde sagra skiolla oc hwita
5. brȳnior oc blanka hielma som et glass . the hæfde hwaff swerd . oc starka spiwt oc stora hæsta wa'll wapnade . The waro oc sielffue starka oc hwar thesa hæfde et got hierta / tha the komo for pawlunen . tha sagde yfung *konung* till *konung* dydrik æftw sa fultage kæmpe
10. som sagt ær . oc tw hæffuer budiz mik kamp . Tha wapna tik snart . oc kom wt mot mik sielff xiiije *oc lat off røna hwilkæ bætra drængia ære . *konung* *Didrik* swarade . Jæffua ther encte vti ther fore hæffuer iak ridit en langan wæg . at iak wilde kampa mȳ tik oc
15. forføke om tw hæffuer hwaffare swerd . eller hardare hielma . æu wij hæffua . yfwng oc hans søner stigo æff sina hæsta . her *Tidrik* wapnade sig snart . oc gik mot hanum . the skikkada saman two oc two / oc loffuade thz at engen skulde then andra hielpa.

*Bl. 92.
Verso.

Kap. 192.

*Heyms envig med den yngste af konung
Ysungs söner.*

Heym hin grymme beginnada then första kamp . m3 then yngsta konungs søn . the kampade manneliga ena langa stwnd . tha giordis konungens søn fast wreder . han ka- stade skiollen fra sig . oc tok swerdit m3 bade ha'nder . oc hog vppa heyms hielm sa athan full om kull . oc konungens søn vppa hanum / oc sagde till hanum wiltw liflua sa lig qwar . ma'dan iak binder tik . heym wilde ekki qwar liggia oc brøf fast i mot . tha slog konungens søn hanum m3 sin na'flua vian vppa hielmen wid ørat sa at hielmen swignade for hanum oc bloden sprang aff hans na'sa oc mwn sa at han na'r danade . tha wore bundne bade hans ha'nder oc hans føter . konungens søn støtte sit spiwt skafft i iordena oc bant hanum ther wider . sidan gik han till sin fader igen 5. 10.

Kap. 193.

*Herbrand Widfernings envig med den andre
konunga-sonen.*

Tha gik fram brand widfarling . mot hanum kom then andra konungs søn . the slogos bade lenge oc manneliga / oc ekki sparde the sin wapn . tha fik brand . v. saar . oc blødde ganske fast t3 sioll han till jordena oc gaff sina wapn vp konungens søn bant hanum wid et spiwt skafft oc gik sidan till sin fader igen 5.

Kap. 194.

Wildefers envig med den tredje konunga-sonen.

¶ Tha kom then tridia konungs søn . mot hanum gik wildefer . the slogos stærkeliga oc lenge . ther matte sees stora hweg . konungens søn fik . v. saar oc wildefer fik vij saar oc all stor oc bloden forløp hanum fast

*Bl. 93. 5. *tý mœddis han oc full om kull . konungens søn bant hanum oc gik till sin fader igen.

Kap. 195.

Sintrams envig med den fjerde konunga-sonen.

¶ Tha gik fram then fjerde konungs søn . mot hanum gik sintram aff venedi / the huggos bade tit oc hart hwargen wilde for annan wika sintrams fwerd bet sa wæll a stall som a klæde tý fik konungens søn . iij saar .

5. oc alla stor . tha hiog konungens søn . till sintram aff alla makt vppa hans hielm sa at fwerdit brafst sunder i hieltit . tog bar han skiolley for sik han wilde hæller dø æn flý han løp till sintram mæ sin skioll sa fast at sintram fioll om kwll / oc æy kom han op for æn

10. hanum worde bunnan bade hænder oc føter . konungens søn gik till sin fader igen oc rosade mýkit aff thesa siger.

Kap. 196.

Fasholt hin stoltes envig med den femte konunga-sonen.

¶ Tha gik fram fasholt hin stolte . hanum møtte then v^e konungs søn / oc býriade at kampa . the ware bade starka . hwar gaff androm mang slag . thæ kunde ængen

see hwilken thea ther bæter matte . hwargen wilde
 wika for then andra . tha fik hwar thea tw stor 5.
 saar . tha hlog konungens søn sa stort et hug . a fasholt[s]
 hielm thz han fioll om kull oc beswimade . konungens
 søn stod oc sag vpa hanum oc sagde sa mýkin en
 kǽmpe som tw ǽft oc en høffwisk riddare hwi skal
 tw falla for ens mans hug . stad op oc wǽr tik sidan 10.
 sprang fasholt vp oc gingo till samans oc slogos ganske
 manneliga . konungens søn sagde thzte ǽr skam at en
 man skal sa lenge standa for mik . iak mente allene
 sa siger aff alla thesse xiiij kǽmpar . om iak wilde/
 han hlog vpa fasholt[s] hielm sa at han fioll vm kull/ 15.
 oc wort strax bunden ther stodo . v . spiwt skaff i jor-
 dena . ýfwngx men ǽre nw glada tý the haffua wun-
 nít mýkin siger .

Kap. 197.

Amlinges envig med den sjette konunga-sonen.

Tha talade amlung . thzta war i en onda stund . at
 Didrik konung hit kom mjadan han *sielff oc alla hans
 men skulǽ her bunna warda han matte heller hema
 warit i bern . oc takit sit land wara . Amlung sagde
 till sin fader . tak myn hielm oc bint vpa mit huffuod . 5.
 oc myn skioll a myn winstra arm . thz hardaste ther
 tw kant . Jak swer thz a mýna tro iak skal mik ǽý
 bindǽ lata . iak skal sør huggen warda sa sma . som
 en fisk / oc ey skule ýfwngx men stýdia thea spiwt
 skaffit wid min rýg . Sidan gik han fram diarffueliga . 10.
 honum møtte then vje konungs søn . the kampade aff
 mýkit hugmod . bade hart oc lenge . Amlung tǽnkte .
 Jak warder mit liiff bæter waga . om her skal nogon

*Bl. 93.
Verso.

- priiff aff worde/ han tog sit swerd mʒ bada hender
15. oc hiog till *konungens* søn . vpa hans hielm oc thʒ kunde ekki bita a then harda hielm tog fioll *konungens* søn vm kwll . oc amlung fioll vpa hanum oc bad hanum giffua sik om han wilde liffua . oc skall iak nw binda tik wiltw oc løsa min gode wen fasholt oc brand widferling . tha
20. will iak ekki binda tik . *konungens* søn sagde sig thʒ göra wilia/ sidan worde the løste . oc gik hwar till sýna men . Sigord swen hafde skikkat mot Amlunge . then wekaste *konungs* søn . tý at Amlung war hans frænde.

Kap. 198.

Hornboge Jarls envig med den sjunde konunga-sonen.

- Tha gik fram hornboge iarll . mot hanum kom then viie *konungs* søn . the kampade wæll oc drengeliga mʒ mýkin manhet . tý hornboge war gamall . oc han hafde en stark kæmpe for sik . tý matte han falla for
5. the stora hweg . han sik aff *konungens* søn . sidan wart han bunden oc skildis the sa att.

Kap. 199.

Hagens envig med den åttonde konunga-sonen.

- Tha gik fram helte van hagen mot hanum kom then viije *konungs* søn . the slogos manneliga . the huggæ
- *Bl. 94. *hwar vppa annars hielma sa at elden sløg vtaff . hafde thʒ warit mørk natt . som tha war dag . tha matte man
5. well hafua feet aff then eld . som aff therea hielma gik . hwargen wilde for then andra wika . Tha hiog *konungens* søn till hagen oc giorde hanum trý stor

saar . sidan fioll han oc wort bunden wid sit spiwt
skafft . konungens son gik till sin fader oc sagde sa at
flere skulde fara.

10.

Kap. 200.

*Detzleff Danskes envig med den nionde konunga-
sonen.*

Tha gik fram detzleff danske / honum møtte then ix^o
konungs son . the kampade m̃z mýkit hugmod . the
hwyggo bade tit oc hart . the huggo sa tit at næpliga
kunde man thea swærd see . sa lenge slogos the at
the waro bade trøtte . sidan sattis the nider oc hwiltis . 5.
Detzleff sagde till konungens son . wil tw beholla tit liiff .
tha giff tik nw fangen . oc iak will binda tig . konungens
son swarade . Ey giffuer iak mik æn songen for tik æn
tog at thu eft dansker . Thu skalt før songa stor hug .
aff mit swerd . e hwre god kæmpe tw æft . iak hopas 10.
at tw skalt æn warda min fanga i dag . sidan lopo
the saman . oc slogos trøsteliga . sa lenge at the waro
trøtte . tha tog till at mørkia . aff nattena . Tidrik
konung tog en skioll oc annan ifung . oc skildo them
att . oc tha war æn engen thea saar . oc hwargen 15.
haffde priif aff annan . yfung konung sagde till Tidrik
konung . natten far nw skilia off att . wij seem nw æy
længer slass . ty wilia wij hem rida oc tina men skulæ
her liggia bundne till i morgen iak her igen komber .
tha wilia wij rona off vpa nya oc wara raske drengia 20.
i morgen afftan skaltw liggia bunden i then sama stad
tw stander . nw . tha haffuer tw werffuat tit ærinde i
mit land . oc ther m̃z skildis the aat . Yfung konung
*red hem oc alla hans men ære glade . konung Didrik

*Bl. 94.
Verso.

25. gik i sit pawluŋ . Annan dagin ther liwst war tha kom yſwng konung oc hans søner . didrik konung møtte hanum mʒ sinæ men . tha gingo saman detʒleff oc then sama konungs søn . oc slogos trøstelige sa lenge at detʒleff fik seger . han slog konungens søn thʒ
30. han lag . tha sagde detʒleff till hanum . iak skall ow dræpa tik vtaŋ tw løser hagen min gode wen / konnungens søn sagdis thʒ gerna wilia gøre . tha wart hagen løff . konungens søn gik till sin fader .

Kap. 201.

Hillebrands envig med den tionde konunga-sonen.

- Tha gik fram hillebrand . hanum møtte then x^e konungs søn . the kampade manneliga . konungens søn fik iij saar / hillebrand hiog vpa hans hielm sa swardit brast sunder . i hieltit . tha gik konungens søn till hanum
5. oc tog hanum mʒ hænderna oc lagde hanum nider oc bant hanum . han gik sidan till sin fader . tha waro fast glada britanea men for thea figer .

Kap. 202.

Konung Gunnars och Konung Ysungs envig.

- Tha gik fram . konung gunnar aff nøfflinge land . hanum møtte konung yfung . the two konunga stridde manneliga enger wilde for then andra wika . tog war yfung konung mykit starkare . tha wreddis yfunger
5. konung athan skulde ekki seger fa sa snart som han wilde . han hiog a konung gunnars hielm han war sa hard at swardit brast i tw stycke . tha tog yfung et stycke aff et spiwtkastit som hagen hadde warit bun-

den mǝ oc slog vpa konung gunnars hielm sa at han
 sterte oc blod sprang hanum bada aff næsa oc mwn . 10.
 Sidan bant yfung hanum . oc gik sa fra hanum oc sagde /
 thesse men hæfde got ærinde hæt

Kap. 203.

Widikes envig med den elfte konunga-sonen.

Tha gik fram hin starke wideke hanum møtte thet
 xj . konungs son . han war starkare æt nokor hans
 brøder . the striddo hardeliga / oc mykit *fastare æt •Bl. 95.
 nogor hæfde sør giort oc engen sag en mænneligare
 kamp . tha kom widike i hwgh . hwre got et sward 5.
 mymning . war . oc hwre mykin trøst han hæfde aff thz nar
 han stridde [?strida] skulde / han tog mimning mǝ bada
 hender oppa konungens sons hielm . [oc hioḡ] Et stort
 stykke bort aff hielmen . thet folda en deell aff haret oc sik
 [han] tha et litit saar . tha hioḡ han et annat hog a hans laar 10.
 at sunder gik ben wapen oc næt laret vtaff . wideke
 talade till yswng konung . tw skalt nw løsa lata alla
 myna stalbrøder eller skall iak dræpa tin ælste son .
 konungen swarade / iak later them ekki løsa . sør æt
 min son æt offuerwunnen . mik týkker hanum skadar 15.
 æt encte . tha ropade konungens son till sin fader .
 gør hans wilia eller giæller thz mit liiff . han hæffuer
 en diaffuell i sina hænder . Engen kæmpa mag for ha-
 num standa . yfung swarade . jak will løsa en man for
 tik oc ekki flere . wideke sagde / løser tw æt alla 20.
 myna stalbrøder . tha skall iak først hwgga huffuodit
 aff thinn son . oc sidan aff tik sielff . æt skall mymning
 komma i sina skida sør æt alla wara men ære alla
 løsa / sidan løp han till oc hioḡ sunder hwart thz

25. spiwtskafft han san oc løste alla her tidrikx men sidan
løp han at konungens son som mʒ hanum hæfde kam-
pat . oc wilde dræpa han . tha løp iswng konung oc
sigord swen . som didrik bad i mellom them ok for-
likte them / oc giorde them till wener . tha wara alla
30. løsa vpa bade sidor.

Kap. 204.

Konung Didriks och Sigord Svens första envig.

- H**w tager konung tydrik sit swerd . ekkesax oc gik
fram vpa wallen fra alla sina men . sigord swen gik
mot hanum . oc hæfde sit swerd gram i hænder . the
møttis dierffueliga . oc huggos aff mykin makt . oc en-
5. gen spar then annan . the baro theris swerd hwar thera
offuer annars huffuod . *mʒ mykin grimhet . aff thera
hag gik sa mykin gný at theris wanner ræddes om
them badan . thʒta war en grýmeligen kamp . the slo-
gos en ganzkan dag . tha mørke tog tha ýfung
10. konung sin skioll / oc widike annan . oc gingo mel-
lom oc skilde them att . ýfung red hem mʒ sinæ men .
Didrik konung bleff i pawluu . mʒ sinæ men . oc ware
ganske glade om afftanen.

*Bl. 95.
Verso.

Kap. 205.

Konung Didriks och Sigord Svens andra envig.

- Om morgon arla kom ýswng igen . The býriade sin
kamp aff nýæ . her tidrik oc sigord swen . the slogos
mʒ mykit hoffmod . till thess the ware bade trøtte .
the hwilte sik en litin stwnd . sidan gingo the samans
5. oc slogos . the hæfde sa got harnisk . at engen thera

wart saar . the slogos all then dag sa lenge . at natten
 skilde them aatt . ýfung red till flottit . oc Didrik bleff
 i pawlunit.

Kap. 206.

Konung Didrik lånar Widikes svärd, Memming.

Widike talade till Tidrik . hwre trøfter tw tik herra
 mik týkker tw haffuer en fulltage man at kampa m?
 tog kan engen skøn hwilken ider som winna mag / oc
 engen ider ær æn saar / konung Tidrik swarade iak
 wet æý hwre thz gar till han haffuer sa hard en hud . 5.
 at mit swerd biter ther encte vppa . hon ær hardare
 æn nogor brýnia . wiltw læna mik tit swerd mimming .
 iak mener thz biter vpa hans hud . oc han redís mýkit
 for tit swerd . iak måtte swæria hanum en ed i dag .
 at mimming war ekki i mýna hand . widike swarade / 10.
 tw mat mik ther encte omj bidia . Mymming war æn
 aldre fra mik / vtan tha heým tog thz fra mik . oc
 skall thz ekki oftara skee . konungen swarade wrede-
 liga . tw holler mik ekki bæter æn min stalswen oc
 aldre worde wý nw gode wanner mer . wideke swa- 15.
 rade haffuer *iak nogot illa talat . tha will iak ther
 m? bota . at iak will lænæ tik swerdit . sa at engen wistedh
 vtan the two ena oc worde tig gagn att . Sidan lag-
 dis the nider at soffua.

*Bl. 96.

Kap. 207.

Konung Didriks och Sigord Svens tredje envig.

Om morgonen arla tha kom ther ýfung konung m?
 sina søner . Tidrik stod m? dragit swerd . oc bad si-
 gord komma . Sigord swarade tw skall swæria mik en

- ed . at tw . haffuer ekki widekis swerd mimming mot thz
5. swerd will iak ekki slaff Tha swor konung tidrik hanum en ed . oc satte swerdit wid sin ryg / oc hioit i hiektit oc stotte vdden nider i iordena oc bad sik sa gud till hjelp athan icke wiste mymmingo wd for offuan iord oc æy hans handfang i noget mans hand . thz behagade sigord wa'll .
10. Sidan gingo the saman oc slokos . / her tidrik hioe bade tit oc hart . i hwart hug tog han io et stykke . antigge aff hielm skioll eller brýniæ . Tha sik sigord . v. saar . Sidan kom hanum i hug . at Tidrik haffde falskeliga sworit eden / oc kende han giorla mymmingo
15. æg . tha sagde han till her Tidrik . Jak will giffua min wapn . op for tik ty tw æft en fultage man . Jak haffuer ther ængen skan wtaff at iak tæ'nir tolken herre som tw æft . hellre æn iak miste mit liiff . tha gaff sigord op konung Tidrik sin wapn . Tidrik giorde hanum till sin man . oc tykte hanum haffua songit en rafkan man . her Tidrik oc hans men . ware nw ganzke glada . / oc rofode nw mykin aff sinæ lærd . yswng oc hans søner ware ganzke oglade for thy at theræ besta kæmpa haffde songit ofiger som the mest trøst vpa haffde .

Kap. 208.

Amlinge får konung Ysungs dotter, Walburg.

*Konung Didrik och hans kämpar draga
hem till Bern igen.*

*Bl. 96.
Verso.

- Didrik konung oc yswng konung giorde en *win-
skap sigh i mellom . gaffuo hwar androm stora gaffuor .
Sigord swen gaff hornboge iarll stora gaffuor . thz kom
Sigord a stad / at yswnger . gaff amlung sinæ dotter
5. som walburg het . hon war ganzke fager . Didrik konung

drak brýllöp för han bort föor . thz stod i v daga m;
pipara oc m; basunara . oc alsköns leke . Sidan red
konung tydrik tædan oc sigord swen m; hanum . Am-
lung oc hans hustru the folde oc meth . hon hafde
mykit gull oc silff m; sik . Didrik for then samma 10.
wæg igen . Han kom till bern m; alla sina men . ha-
num war ther well fagnad . hans priiff woxte jo mer
oc mer . hans loff stonder offuer alla werldena . oc
mag han nw sitia m; mak i sit rike tÿ at engen
torde hanum kamp biuda. 15.

Kap. 209.

*Hornboge Jarl och hans son Amlinge, Sintram och
Herbrand Widferning fara hem till sina riken.
Konung Didrik rider till Nyfflinge-land med
konung Gunnar. Sigord Sven får Gunnars
och Hagens syster, Crimilla.*

Konung didrik oc hans men . hafua sik rönt i manga
strider . sa at engen tor biuda sin skioll mote them .
tha for hwardere hem i sit rike . Hornboge iarll for
hem i winland . Amlung m; hanum . oc hans hustru .
Sintram for till venedi/ oc bleff ther hertwg . Brand 5.
widferling for oc hem i sit rike oc bleff oc rik her-
twg . Didrik konung oc hans kæmpar som æfter wore
rido till niffunge land m; gunnar konung . the gaffuo
sigord swen systur gunnar konungs oc hagens cri-
milla . oc halff nyfflinga land m; henne oc drukko 10.
brýllöp i .v. daga . m; mykin priiff.

Kap. 210.

*Konung Gunnar friar till Brynilda, efter Sigord
Svens råd.*

- thā talade sigord till gunnar konung. Jak wet ena
jomfrw then wifaste oc then wenaſte. ſom nw ʼr i
wærlidena till / hon heter brýnilla. hon haſſuer et ſlot
ſom ſiogard heter. wiltw bedas till henne thā will
5. iak wiſa tik wægen tit / oc hielpa tik hwat iak kan.
gunnar konung takkade hanum oc ſagde at thz war
•Bl. 97. got rad. Sidan *rede the ſik mʒ ena haſt. oc rido till.
týdrik konung oc gunnar konung oc hagen oc ſigord
ſwen. oc eý wænde the ſør ʼn the koma till hin
10. ſtolte brýnilda. hon ſagnar them well ſom henne borde.
Alla vtan ſigord tý at han haſſide loſſuat henne at han
engen huſtrv ſkulde haſſua vtan henne. Thā talade ſi-
gord till brýnilla oc bad henne giſſua konung gunnar
got ſwar. hon ſwarade. hwi haſſuer tw ſa illa hollit
15. tin ord. wid mik iak wilde engen man haſſua i wærl-
dena vtan tik om iak haſſide radit. Sigord ſwarade thz
warder nw bliſſua ſom thz ʼr giort / tw ʼſt bade
høſſuiſk oc wiſſ. tý kom iak hiiid mʒ gunnar konung.
at han ſkall haſſua tik. han ʼr en god kʼmpe. oc ri-
20. ker konung. oc tý ſik iak hans ſýſter at hon haſſide
ſa raſka brøder oc haſſua wij ſworet off i brøderſkap
Brýnilla ſwarade. mædan iak mag tik ekki haſſua ſom
iak haſſuer kʼriſt aff alla men. tog will iak gerna
lyda tit rad. Sidan gingo didrik konung oc gunnar
25. konung till henne oc giorde ther en ʼnda vpa. ſa at
gunnar konung ſaſte brýnilla oc giorde ſtrap brýlløp
till henne.

Kap. 211.

Kap. 311.

*Om konung Gunnars och Brynildas bröllopp,
huru det aflopp.*

Then første aftan the ginge i feng. brudin oc brud-
gummin oc alla ware fra them gangne. tha tog gun-
nar konung henne i sin sampn oc wilde göra som
gamall sid ær/ oc økia wærlldena. hon wilde enga-
ledis. the trætte her lenge omj till thes at hon tog sit 5.
bælte oc hans oc bant bade hans hænder oc føter oc
hengde hanum wtoffuer en biælka/ ther hengde
han alla nattana. tha dagen kom. løfte hon ha-
num oc lagden i sængena nær sik. hans men komæ
till hanum. tha stod han op oc gik tædan. *han sagde 10. <sup>*Bl. 97.
Verso.</sup>
for engen man huat hanum sked war then andra natt
skedde hanum thesfligis. then tridia oc saa. then fierde
dag war gunnar konung glader. tÿ at engen skulde
finna hwat hanum skadde Tha sagde han sigord swen
hwre thÿ mÿ hanum skapt war. han trodde hanum 15.
well tÿ at the hæfde hwar annan ede sworit. Sigord
swarade hon hæffuer sadan natura. æ mædan hon ær
jomfrw. tha ær hon starkare æn nokon man. hæfde i
først hennes mødom. tha ware hon æÿ starkare æn
andra quinnær. konungen swarade/ iak tror engen 20.
bæter æn tik. iak wet oc at tw æst sa stærker. at tw
saar henne mødom. omj nogor man skall hanum saa.
oc ther tror iak tik beßt till at tw siger thÿ engom
man. Sigord swarade jak will gerna göra ider wilia
oc drager mik engen awnd effter. konungen swarade. 25.
thÿ skall aldre skee. sidan gingo the till bords oc
giorde sik glada. oc gingo sidan i sæng.

Kap. 212.

Sigord Sven sofver hos Brynilda. Kämparne rida hem från brölloppet.

- thā the komo i bruda hūsit / thā flōkte konungen
all liwfen / oc wiiste sinā men at dōr . thā kom si-
gord swen jn i mōrkerit . konungen gik wt . oc sigord
lȳkte dōren sidan lagde han sig nār brudana Sigord
5. bredde klāder offuer sit hūffuod . sidan tog han brynilla
i sampn oc giorde hwat hanum taktis / enkte brōds /
hon mot hanum Om morgonen tog han en ring aff
hennes hand . oc satte ther en annan vpa igen . thā
kom gunnar konung ther in gangande . sigord stod op
10. oc klādde sik / oc wiiste her engen man aff vtan the
two hwre her om gangūt war . the gingo i stufuna oc
giorde sik glada / oc drukko thz brȳllōp i viij daga .
Sidan rido the thādā . Her tidrik red till berj oc
•Bl. 98. hans *men . the skildis gode wener att . konung gun-
15. nar red hem i Nȳflinga land . oc hans hūstrw mȳ ha-
num / oc sigord swen oc hagen . the regerade alla
nȳflinge land.

Kap. 213.

Huru Sintram dräpte sin broder Hertagen och flydde till Brandenburg.

- En greffue het harding han atte ena hūstrv som yfall
het . sȳster didriks konungs . the hafde iij sōner . then ena
het herbroth . then andra het hertagen . then tridia het sin-
stram . En kāmpe war mȳ greffuen som wigball het . han
5. kunde well at skirma . greffuen bad hanum at lāre sinā sōner
at skirma . oc sa giorde han . herbroth oc hertagen lārda wāll

at skirma . sintram lærda illa' . han war oc then yngste .
 En dag talade brøderne sig i mellom . bade sintram læra
 andra lek' t' han kunde ikke læra at skirma . Sin-
 tram swarade iak will skirma m' annan ider . tha fa 10.
 i see hwat iak kan . Sintram wilde skirma strax i
 stad . tha gingo the vpa markena oc thera mestara m'
 them . the togo the swerd som the wore wan at skir-
 ma meth . sintram sagde wij wilia skirma m' hwassa
 swerd . tha mon see ho som beszt kan . hertagen gik 15.
 mot hanum / oc wilde gerna haffua hwass swerd . t' han
 kunde b'eter skirma . Mestaren bad hanum skirma
 h'ffuiskeliga oc bad them ikke wredas . Sintram drog
 sit swerd . oc gik mot sin broder wredeliga . the gingo
 saman oc skirmade . hertagen matte haffua huggit sin 20.
 broder hwar han wilde . sa war han kloker . tistram
 bar op sit swerd oc hiog at broder sin han bar skiol-
 len for sik oc kom hoggit i skiollen / tha stakken
 vndir skiollin oc stak sin broder gymon lifuit sa at
 han bleff strax d'ed . tistram gik till sin h'ast . oc red 25.
 till brandenborg . oc dwaldis ther langa stwnd n'r
 hertogen iram

Kap. 214.

Herbert kommer till Bern.

*Gressue herding war thes war at hans son war
 dr'apen . tha kallade han till sik sin son herbert oc
 sporde hwar hans brøder war . eller om han war d'ed .
 oc tistram war bort ridin . herbert sagde swa war
 sant . gressuen swarade . jak haffuer mist nw two m'yna 5.
 søner . oc th'z haffuer thw alt wollet . t' tw war then
 elst' oc tw skulde styrt them om the haffde illa giort .

*Bl. 98.
Verso.

- tý borde tik thz nw gia'lla . herbert tog sín hæft oc wapn oc red till bern . till *konung* týdrik . sín moder
10. broder oc sagde hanum alt hwre gangit war . Tidrik *konung* vntfik hanum well . oc hjoit hanum i stora werdighet.

Kap. 315.

Konung Didrik sänder Herbert till konung Artus i Bertanea, att bedas till hans dotter Hilda.

- H**erbert war then raskaste riddara . som wæra matte . *konung* týdrik war tha enkling . han kunne engeñ mæ eller quinna finna . ther han hæfua wilde tog war hanum fakt at *konung* artus i bertanea hæfde ena
5. dotter . som hilda het . hon war then fægirsta jomfrw . man wiste aff at sye . *konungen* hæfde sit bud tit at skoda henne . the komo hem oc sagde at the fingo henne ekki see . sa war hon nøgeliga till wara taking . tha sagde *konung* týdrik till sín frende . herbert tw
10. skalt fara till *konung* artus oc bid hanum giffua mik sina dotter till ækta hwstrv . *konungen* lot honum kosteliga wt reda bade mæ wapn oc klæde oc þoxiij riddara . herbert kom till Artus *konung* oc sagde hanum sit ærinde . *konung* artus swarade . hwi soor týdrik aff bern ekki sielffuer hit / om han wilde mæna
15. dotter hæfua . herbert swarade her waro sörra hans men . oc fingo henne ekki atsee . tý sænde han mik hiid sín systerson . om iak saar henne heller at see . *konungen* swarade thz ær ekki sid . at nogor wtlendzka
20. men ma henne see . vtañ høgtidis daga . tha hon gar till kirkia . *konungen* behagade herbert wæll . tý bad han hanum *tia'na sik . oc sa giorde han oc sagde

*Bl. 99.

konungenom sinæ tiænist . konungen giorde hanum till
 sin skænk . herbert war en degeligen man . han tiente
 konungen ganfze well tÿ war konungen ka'r at ha- 25.
 num . thÿ war herberts sid at tha han hæfde sinæ hæ-
 der twaget . han torkade them i solskin oc aldre wilde
 han handklæde hæffua.

Kap. 216.

*Huru konunga-dottern gick till kyrkan, och Herbert
 fick tala vid henne.*

Thÿ war en mykin høgtidis dag . oc konungen hioit
 stor staat . tha gik hans dotter till kirkia . Herbert stod i
 wægen for henne . xij greffue gingo a hwar henne
 hand . oc hioillo henna klæder op oc vj mwaka a hwar
 henne [hand] / oc xij jarla mÿ brÿnior oc hielma oc hwassa 5.
 swerd . tÿ torde engen wid henne tala . offuer hennes
 hæffuod war burit kosteliga gyllene stÿkke at æÿ skulde
 solen brenna hæznes sagra ænlite . Tha hon kom i kir-
 kiana . tha lag hon i sin stoll . oc lass . oc herbert stod
 æÿ langt fra henne . han hæfde two mÿss i sin handska 10.
 oc hwar thea hæfde en toring aff silff . han slepte
 først then ena løss . konungens dotter fik thÿ alsee/
 tha log hon att . tha sag herbert nokot aff henne an-
 lite / tha slepte han the andra mws . æn log konungens
 dotter oc saa till herbert / oc han sag till henna 15.
 igen / tha sende hon sin mō till hanum / oc sporde
 hwat man han war / herbert swarade iak will tala
 wid jomfrwna sielff . thÿ henne ligger stor makt vpa .
 iak ær konung tydriks bud aff bern . Mōen gik tha
 ater igen oc sagde sin jomfrw hwat han swarade . jom- 20.
 frwn sagde bid hanum sta baag kirkia dørena . tha iak

- wtgaar . tha will iak tala wid hanum . herbert giorde
som møy bad . tha konungens dotter skulde wtga /
tha wænde hon sig till herbert . ther han stod baag
25. døren oc sporde hwat ærinde han hæfde / Mit ærinde
*Bl. 90.
Verso.
ær *langt aff at sigia flýr thz sa at iak far tala wid
ether en halssuan dag . eller helan . Jomfrvñ swarade .
thz skall ske . Tha swarade en aff the mwñkæ som
hæne folde . hwat may ær thz som sa diarffuer ær . at
30. han tor tala wid myñ jomfrv . hanum borde hæffua
ther otak fore . herbert fik vti hans skæg . oc tog næff-
wan full ther aff . sa at huden folde mz . oc bad ha-
num ekki fortala wtlandska men .

Kap. 217.

Herbert blir konunga-dotterns tjenare.

- Sidan gingo the hem . oc jomfrvñ fattis till bords
mz sin fader . herbert stod for bord oc tiænte . Jom-
frwñ bad sin fader wete sik ena bøn / konungen sagde
ia oc sporde hwat thz war / hon sagde later then
5. vnga may wara min tiænare . som her star for idert
bord . konungen sagde thz mag well wara . Tha
konungen war wæll mæt . tha gik iomfrwñ op i sit
torn igen . herbert folde hæne . oc sende the xij rid-
dara till bern at sýa konung tydrik . at jomfrwñ ær
10. then fægirsta ther wara kunde .

Kap. 218.

*Herbert afritar konung Didrik, och trolofvar sig sjelf
med konunga-dottern.*

Herbert sagde till konungens dotter . Min moder-
broder tydrik aff bern . sende mik hiit till ider han

will ider haffua till syna hustrv om i sa wilia/ hon
 sporde om han war sager man . han swarade . tydrik .
 ær then besztæ kæmpæ i wærliden ær . gull oc silffuer 5.
 hauer han nog . Jomfrwv sporde kantw mala hans an-
 lite her vppa weggena . herbert swarade thz kan iak
 well . Sidan tog han færga oc malade anlitz vpa
 weggena . stort oc grymmeligit thz ledaste han kunde/
 oc sagde/ sa ær konung tydriks anlite skafft . Oc sa 10.
 hialpa mik gud at thz ær ledare oc ekki fægre . Jom-
 frwv sagde/ gud lata mik aldre sa thz leda trwill
 Mængev man bider at en annan . han matte bidia *at *Bl. 100.
 sik sielff . herbert swarade . wilia i ekki hanum haffua
 tha will iak bidia for mik sielff . Jak ær fød aff kon- 15.
 ungv flekt . iak ræds for engey konung hwaske tydrik
 eller tin fader . Jomfrwv swarade/ aff alla men som
 iak haffuer seet . tha will iak engey annan haffua æn
 tik . Sidan lagde the sina hender saman/ oc lossuade
 hwar annan sina tro . 20.

Kap. 219.

*Herbert flyr bort med konunga-dottern, och sofver
 hos henne.*

Tha giorde herbert two hæsta redo . then ena satte
 han iomfrwv vpa/ oc annen red han sielff vpa . Sidan
 redo the sin wæg . thz fingo wæktarna at see/ gingo
 oc sagde konungen till . konungen sagde till en rid-
 dare som hermen het . oc bad hanum rida æfter 5.
 them . han tog sin wapn oc red aff stad . mæ hanum
 xxx riddara oc xxx swenna . tha herbert fik them
 atsee . tha bad han jomfrwv stiga aff hestin/ oc sagde .
 jak will ekki dø vtan sak . sidan lagde han jomfrwv
 nid . oc giorde hwat hanum tæktis . 10.

Kap. 220.

*Herbert dräper konung Artus' riddare, och rider bort
med hans dotter till konung Iron.*

- þa kom hermen . konung artus frende . han sporde
herbert ær iomfrwη mō . æη sig mik thz før tw dør .
Mō waren æη þa soll gik op . oc nw ær hon min
hustrv . þa stak hermen hanum mз sit glassuen for hans
5. brýst . herbert hiog stakan sunder . sidan hiog han vpa
hermens hielm / oc kløff huffuodit nider i halsen . oc
sa hiog han till en annan riddara oc [hiog] laret aff hart
wid sadelen then tridia stak han twert wt gýnom . þa
begýntis ther en hard stridh . En litin stwnd ther eftir
10. hæfde herbert dræpit xij riddara oc xiiij swenna . the
andra lýddo vndan . þa hæfde herbert xj stora saar .
konungens dotter tog sit klæde oc bant hans saar .
Sidan stigo the a theris hæsta oc rido till en kon-
ung som iron het . *Herbert war then welkomeη oc ther
15. giord till en hertoge oc bleff hooff jron konung langa
stwnd . oc giorde mykin manhet sidan

*Bl. 100.
Verso.

Kap. 221.

*Om konung Didriks, Detzleff Danskes och Fasholt
hin stoltes giftermål.*

- þa konung týdrik thzta sporde . þa red han nor-
der om siæll . detzleff danske oc fasholt mз honum . oc
lxx riddara . han kom till et slot . som drakensfell het .
ther war han welkomeη . ther wore the . ix . konungx
5. dötter . thea moder war død . aff then sorg hon sik .
þa her ekkia war slagin her týdrik beddes till then
elszte . then andra detzleff danske . then tridia hin stolte

fasholt . the singo goda swar . oc giorde thea brýllöp .
 för en the thædan rido / fasholt oc detzleff behölde
 rikit som jomfrwnar fader haffde att / konung tydrík 10.
 giorde them bada till hertwga / sidan red han hem
 till bern . oc haffde sina hustrv m; sik /

Kap. 222.

Om konung Aktilius' vänskap med konung Ermentrik.

Konung Atilia war en riker konung . han haffde my-
 kin winskap m; ermentrik . koning / han satte sin frende
 till ermentrik konung . som ofid het . m; xij riddara .
 konung Ermentrik fik hanum sin frende igen som
 walter het aff waldsken han war tha ekki mesta ga- 5.
 mæll . En iomfrw war m; Attilia konung . hon het hil-
 degulla . jarlens dotter aff greken . hon war tit sat till
 gifl . walter haffde henna ganzke kar .

Kap. 223.

*Walter af Wasekensten rider bort med Hildegunna,
 jarlens dotter af Grekland.*

Et sinne haffde Aktilia konung manga gæster . oc
 mykin glædi m; dans oc alskýns lek . walter hioit i
 jomfruna hand . hildegunna . oc sagde till hænne . hwat
 heller wiltw fylgia mik . eller wara konung attilia
 frilla . Hon swarade / ware th; ether alffwara tha will 5.
 iak engey heller haffua en ider / han swarade / gud
 warde mik sa hwilt som iak skall wara ider hull .
 Jomfrwn sagdis wilia gerna gøre hans wilia / han
 sagde . kom i morgon som [th;] *dagaz vtañ for lona por-
 ten / oc haff m; tik gull oc silff oc tina clæder . hon 10.

*Bl.101.

sagdis thz göra wilia . Eý wiste konungenz för æn the bada borte wore . Thā kom portanerenz oc sagde hanum thz

Kap. 224.

Huru Walter drap konung Aktilius' riddare.

- hagenz war thā mʒ attilia konung . oc war thā ganzke vnger . konungenz sagde till hanum . rid effter iomfrvna . oc walter . hāz fik hanum ʒj riddara mʒ fik . the rido- skýndeliga effter wolter/ thā wolter
5. fik them atsee . thā steg hāz aff sin hæst . oc tog nid iomfrwna . Sidāz sprang hāz a sin hæst igen/ oc bant fast hielmenz a sit huffuod . Jomfrwnz sagde/ thʒte ær stor hārm . at tw skallt allene slaff mot ʒij./ flý hellre vndan oc redde tit liiff/ walter swarade græt ekki
 10. jomfrw . iak hauer för seet hielma . brýnior oc skiolde kloffne . oc mongenz en huffuodløff aff hestenz storte offta haffuer iak warit ther mʒ . tý grwffuar mik encte for thesse ʒij . sidāz red hāz hardeliga mot them . oc slogos ganzze lenge . walter slog the ʒj i hāll . oc
 15. hagenz rýmde vndan i en skog . ther nær lag.

Kap. 225.

Huru Walter af Wasekensten slog ut ögat på Hagen, och red till konung Ermentrik.

- walter kom i sama skog . oc iomfrwnz mʒ hanum/ hāz gjorde eld oc redde matt . som walter sat oc att . aff et willegals boste . thā kom hagenz mʒ et dragit swerd oc liop at walter . jomfrwnz ropade ware tik
5. herre . her komber en aff tina owener walter sprang

op oc tog bœstet oc slog hagen wid hans øga . sa at
wtgik annat øgat / oc han fioll om kull . hagen sprang
snart op oc steg vppa sin hæft oc red hem till attilia
konung oc sagde hanum tidende / oc hæfde tha mist
sit ena øga . walter red till Ermentrik konung . oc war 10.
hanum welkomey oc dwaldis ther om langa stund .

Kap. 226.

*Om konung Salmons örlig med bröderna Appolon och
Iram Jarl.*

En konung het salmon . han hæfde mykit orlig mȝ
two bröder en het appolon oc *iram iarll . the giorde
hwar annan storan skada . oc mende diwr hwar i an-
nars skog .

*Bl. 101.
Verso.

Kap. 227.

*Om Iram Jarl och hertig Åkes hustru. Iram
Jarls död.*

konung Ermentrik bødȝ manga konunga till sik till
rom till hans høgtiid / tit skulde komma Attilia kon-
ung . oc honom folde iram jarll . aff brandeborg . the
komo till et slot som fritalea heter / ther war en her-
twg som ake het . han war konung Ermentriks bro- 5.
der han hæfde ena sagra vnga hustru . the drucko fast
om afftanen . hon sik en god wilia till jrom iarll oc
han til henne oc lagde et rad sig i mellom at irom
iarll skulde tit komma tha hertwg ake ware i rom /
om morgonen red attilia konung tadan . oc irom iarll 10.
mȝ . konung attilia . red till rom jrom bleff i en skog .
oc screff et breff till frwna . athan wilde komma till

- henne tha hertwgen wilde aff rida . / hertwgen sag athon
 fik breffuit / oc giorde henne sidan drucken aff wiin / om
 15. nattena tha hon lag oc soff tha stall han breffuit fra henne .
 oc fan ther i screffuit at iarlen wilde komma till henne tha
 hertwgen wore aff reden . Om morgonen stod hertugen
 op oc wapnade sig . oc xl . hans tia'nare mz hanum /
 oc red i holl for irom iarll / tha kom irom iarll
 20. wtaff skogen ridande / hertwgen slog strax till honom .
 Jarlen warde sik medan han kunde . sidan bleff han
 slagin oc storte dødth aff sin hæft . hertwgen red fra
 hanum hans tia'nare hæfde oc fra hanum flýt . tý lag
 han allene igen . hans hwnda nær hanum sørgde / hans
 25. hæft oc falka giorde oc sa tesligis

Kap. 228.

*Konung Didrik af Bern, Widike och Heym finna
 Iram Jarls lik, och begrafva det.*

*Bl. 102.

- Ther kom ridande konung didrik aff bern oc *wi-
 deke welandsson oc heym de cleyne . the vndrade ho
 ther doder lag . the stigo aff sina hæsta / tha kando
 the at thz war irom iarll . the sørgde fara hans død .
 5. tý han war en mektwg kæmpe . the toko hans liik oc
 groffuo nider / oc foro ther mz thz beszte the kunde .
 oc hengde ther nær hans skioll oc hans hielm Tha
 kom ther ridande hertwg Ake . han war her didriks
 faderbroder . her týdrik sporde ho iarlen hæfde slagit .
 10. Her ake swarade . thz giorde iak . konungen sporde huat
 hans sak war . hertwgen swarade han wilde bete vti
 min skog . thz diwr som two søter hæfde vta min
 wilia . oc ther fore slog iak hanum i hæll . Sidan rido
 the till rom . Oc dwaldis ther mz konung Ermentrik /

ther wore bade herre oc første oc manga frwr oc 15.
mør . oc nar thz hoff war offuerstandit tha red hwar
hem till sin/

Kap. 229.

*Hertig Åkes död. Widike får hans enka, Bolseriana,
och tillsäger konung Ermentrik sin tjenst.*

¶ It ther efftir . tha døde hertwg ake . han hæfde two
søner efftir sik . then ena het eggerd . oc annar Ake .
thera moder het bolseriana . thz sporde widike we-
landsson . han bad her tydrik wara hans bud . till
konung Ermentrik athan matte fa then samma hwstrv 5.
som hertwg ake hade aatt . konung Ermentrik swarade .
will widike sigia mik sina tiænist/ oc wara mik fa
tro som han hæffuer warit tik . tha will iak gøre hwat
hanum lywfft ær . wideke sagde Ja athan wilde thz
göra . Oc sagde konung Ermentrik sina tiæniste . Sidan 10.
gaff han hanum hertwginnan bolseriana land oc slot .
oc gjorde hanum till en greffue . tha brylllopit war
drucket . tha red konung tydrik hem igen.

Kap. 230.

*Konung Ermentrik sänder bort sin hofmästare Seveke,
och våldtager hans hustru.*

koning *Ermentrik war en mektwg konung sa at
manga konunga oc hertwga skallade hanum . alt for
sunnan mwndia siæll . Thz war et sinne at konung
Ermentrik kallade en aff sit rad . till sik som junker
sæueken het . han war konungens hoffmestara . konungen 5.
sagde till hanum . rid till en stad som heter farkæsten .

*Bl. 102.
Verso.

- ther møte tik flere mýna gode men . oc sætia landen
till retta . oc skaltw standa i min stad . Sæweke giorde
som konungen bad . oc red tit thz snariste han kunde
10. oc manga riddare mʒ hanum . Sæueke hæfde ena degeliga hustrv . oc tý sende konungen hanum bort . En dag war hon ene i sit hwss . oc konungen kom . ther in allene / oc bad henne göra hans wilia . hon sagde ney . thz matte ekki wara . tog matte hon göra
15. konungens wilia . tý hon ekki annat torde . henne ælder wore illa rífne . Sidan gik konungen þaðan . lit ther effter kom seueke hem . hans hustrv møtte hanum oc gaff sik illa oc grætt ganzæ sarliga . Seueken spurde huat henne skadde . hon swarade . strap tw waft bort
20. riden oc iak sat i mit mak . ther kom konungen gangande in . oc giorde mik offuerwald . vtan min wilia / oc aldre warder iak glad . før æn thz worder hæmpt / han sagde . war glad oc kaat oc lat som thz aldre sket hæfde / iak skall hanum thz illa hængna mʒ
25. mangahanda skam . Sidan gik han till konungen oc hjilfæde hanum gladeliga . konungen fagnade hanum well.

Kap. 231.

Seueke intalar konung Ermentrik att kräfsa skatt af Sverige. Konungen sänder sin son Frederik.

Frederiks död.

- Thz war en dag konungen oc seueke sato [oc] taladis wid . seueke sagde . herre tw æft alla konunga rikastæ the i wærliden æræ oc aff allom landom hæfuer tw skatt . vtan aff swerige . tý tükte mik rad ati sende
- *Bl. 103. 5. tit *ider søn . frederik oc kræffuia skat aff hanum . oc red honom degeliga wt / oc lat ekki manga fylgia

hanum / thz ær sændebud sid . konungen sagde thz wara
 got rad . konungen sagde till sin son . Thw skalt rida
 oc kræffua skat aff konungen i swerige han gjorde
 sig redo sielff vje oc red aff stad . tha kom han 10.
 till ena borg . i hunaland . ther bodde en iarll vti . oc
 thz war seuekes frende . frederik fik hanum seuekis
 breff / ther stod vti at iarlen skulde dræpa frædrik .
 oc sa gjorde han strax breffuit war læsit . oc wart
 dræpen sielff vje . Thz sporde Ermentrik konung. 15.

Kap. 232.

*Seveke intalar konung Ermentrik att kräfva skatt af
 England. Konungen sänder sin andre son,
 Regbald. Regbalds död.*

Et annat sinne talade seueke till konungen . tig borde
 oc hæffua skat aff england . thz hørde iak aff min fa-
 der / sent tin son thit regbald . konungen aff engeland
 tor ekki sýnia hanum skatten . oc lat rede thinn son
 well wt . fa hanum et skip tý bæter ær sora skatten a 5.
 skip æn a hæst . konungen kallade sin son till sig oc
 bad hanum fara Regbald gjorde sig redo . tha lago
 ther iij skip [i] elffuena oc regbald wilde hæffua thz
 besta . Seuekæ bad hanum taga thz werste . tha tog
 regbald thz werste æn tog athan thz nøduger gjorde 10.
 tha han kom i sion tha rissnade hans skip enda i
 mellom . tha druknade regbald . oc alt hans folk .

Kap. 233.

Seveke ljuger på Sampson, konung Ermentriks tredje son. Sampsons død.

- Th**z war et sinne at konung Ermentrik red weyda diwr. oc m̃z hanum hans yngsta son sampson. oc seueken war ganſze syrgiande. konungen sporde hwat hanum skadde/ seueken swarade. mik t̃ykker skam
5. sampson tin son wilde wald taga m̃yna dotter. tha wreddis konungen oc red efftir sampson. oc griper i hans haar. *sa at han fioll aff h̃astin/ oc konungens h̃ast tr̃dde hanum sa at han fik sin død. konungen red hem tha fik han at wita at regbald hans son
10. war druknat.

*Bl. 103.
Verso.

Kap. 234.

Sevekes hustru ljuger på hertig Åkes søner.

- Seuekes hustru gik till drotningen oc sagde till henne. hertwg ake søner. konungens frender. haffua sakt at then ena will liggia ñr ider oc taker ider ther till wara fore. drotningen wreddis wid oc k̃rde
5. thz fore konungen. at hans broderson wilde göra henne skam/ konungen war ganſze wreder oc sagde skaltw ekki haffua frid for them/ tha skulo the ekki haffua frid for mik. iak skall snart hitta them oc h̃angia them bada twa. Tha swarade en aff theru mey.
10. ware theru st̃ffader hema widike welandsson tha w̃ntar iak at s̃r en the worde hengde tha worde mangelj hielm kloffuen oc m̃ykit blod wt giwtit. the vntgiella thz at han ær ekki hema. konungen swarade the

the skulæ tik ekki mykit niwta . a) tog at tw eft
thera man . then samma het fritilia han fleg strax a 15.
sin hæft . oc wilde gernna wara them wid.

Kap. 235.

Fritilia varnar Eggerd och Åke.

tha han komj till flottit tha war ther engen færia
athan kunde koma offuer meth . han bant sin hæft i
skogen . oc saam offuer ana . oc eggerd oc ake møtte
hanum / oc sporde hanum hwi han sa hæstogt for . han
swarade / ther driffuer mik stor nød till / ider fader- 5.
broder . konung ermentrik . komber her mæ en storan
hær oc will hængia ider bada . t) løper at skogen
hwat i kunne . Eggerd swarade wij forlikas well . tha
wij finnas . the wilde ekki flý . the redde sig till wæria
thæ besta the kunde . 10.

Kap. 236.

Eggers och Åkes död.

Tha kom konung Ermentrik mæ en storan hær . oc
red *strax at porten oc kastade sit banner offuer graff-
uana oc stormde till flottit . Eggerd sagde huat skýllar
tw off frende . hwi wiltw taka wort slot aff off . æ
huat iak ider skýllar tha skule i bada hengia i dag . 5.
Eggerd swarade / tha skule wij hæfua lika for wort
liiff . konungen stormade till flottit . the worde sik man-
neliga . tha skot han eld in till them . flottit býriade
at brenna . Eggerd sagde wij wilia ga wt manneliga
heller æn wij briinna her inne / the gingo wt mæ l) 10.

men oc flogos sa manneliga at konungen miste iiii^c
sidan worde the gripne oc wordo strax hengde . thz
gik som seueke hafde tænkt . Sidan for konung er-
mentrik hem /

Kap. 237.

*Konung Didrik mäklar för Widike Welandsson hos
konung Ermentrik.*

- Lit ther effter / tha kom widike hem . hans stiwff-
søner ware hengde hans hustru war syrgiande hans
borg war op brend . hans hustru war i en bonda bý
han red till her tydrik oc kærde for hanum sinæ nød .
5. dydrik folde hanum till Ermentrik konung oc sporde
hwat hans sak war . konung Ermentrik swarade wi-
deke haffuer engen sak . jak skall thz well wid hanum
bøtæ . Sidan gaff han hanum et bøtre slot oc mere
læn . Tha red konung tydrik hem igen oc sørgde thz
10. fara at konung Ermentrik hatade sa sinæ frænder.

Kap. 238.

*Seueke intalar konung Ermentrik att kräfva skatt
af konung Didrik.*

- En dag talade seueke till konung ermantrik . mik
tycker sa at iw mat skot rædas . tin frænde konung
tydrik aff bern han ær en otro man oc en mykin
kæmpe / tw skal tik besta . at han winder ey tit land
5. aff tik han øker hwar dag sit rike . oc tit minskar
han . iak haffuer sport at tig bør haffua *skat aff ha-
num thijn fader wan thz land mæ sit swerd . konungen
swarade alt atte min fader thz land / oc sa well

*Bl. 104.
Verso.

borde mik hæffuat som hanum . Seueke sagde sent till
 hanum regnall mere riddara oc lþ m̃ hanum oc 10.
 kræffua skatt aff didrik konung . konungen giorde eff-
 ter hans rad . Regnall red i humlunge land . oc kraffde
 skatt hwar han fram for . oc kallade lænsmennena sa-
 man Nw swarade lænsmenna wij hæffuom skattat . didrik
 konung som off borde will han giffua konung Er- 15.
 mentrik then skatten ther mag han rada fore / ekki
 wilia wij giffua them badom skat . tha sende almwen
 bod till tidrik konung athan koma oc swarade for
 them.

Kap. 339.

*Konung Didrik nekar att gifva skatten. Konung
 Ermentriks vrede.*

Tidrik red till tingit m̃ þij riddara oc sagde reg-
 nalle sa athan fore hem oc sigia Ermentrik konung
 athan far aldre skat [af] mit land . oc sig hanum
 mykin otak . for hans bud . Regnall for ater till Er-
 mentrik konung oc sagde hanum huat swar han fik / 5.
 tha sagde seueken . th̃ hæffuer iak langan sakt . at ty-
 drik týkker sig wara mere man æn tw / sa bliff-
 uer han oc vtan tw betida wænder . Ermentrik swa-
 rade mædan tidrik týkker sik hæffua sa mykin man-
 dom dresfuit at han will nw wara wtossuer mik . tha 10.
 skall þan rona at iak will lata hanum hengia Tha
 swarade heim . gud helþa tidrik konung . tw geller th̃
 æn en tiid Ermentrik at thu sa hatar tina flekt / oc
 th̃ta oc annat slikt weller tw alt seueke . tha sagde
 wideke herre later tw hængia tidrik theff hæffuer tw 15.
 skam . sa lenge werlden stander

Kap. 240.

*Widike rider till Bern och varnar konung Didrik.
Konung Didriks rådslag.*

- wideke lop strax till sin hest oc rende at bern alt
 *Bl. 103. thz han kunde . om midia nat . *klappade han vpa por-
 ten ther waktarna sporde ho ther war / han swarade /
 jak ar widike lat mik in iak haffuer stort arinde till
 5. *tidrik konung* . somme gingo lata widike in / oc som-
 me sagde *tidrik* till . *Tidrik* sprang op oc gik mot
 widike oc sagnade hwar annar well . Tha sporde *tidrik*
 huat hans arinde war / mædan han sa hastiga kom /
 wideke swarade / mit arinde ar stort oc ont / oc bi-
 10. der tw till dagen komber . tha kommer *konung Er-*
mentrik mæ en stor ofsigligan hæ . oc bestaller tik sa
 her inne . at tw aldre komber hædan oc æy heller
 han . for æn han haffuer set tik dødan . tha lot *tidrik*
 blæsa sina ludra . oc kallade alla sina men samæn oc
 15. sagde them the tidende han hædde sport oc sagde han
 wij haffuom nw ekki kor vtæn tw . Et ar at bida wij
 her oc slas mæ *konung Ermentriks* folk sa lenge wij
 gitom lifuit / oc thz wij sla æn slikt hundrat i hæll
 som wij ære till / tha geller thz lika well wort liiff
 20. tæ hans makt ar off formýkin . Annat ar thz at rida
 wij i wort beholl oc letom thesse borg standa . gud
 kan søge at wij sa henne well igen oc tha behollom
 wij wort liiff oc mæn røster kempe mæ .

Kap. 241.

Konung Didrik och hans män rida bort ifrån Bern.

tha swarade *hillebrand* . wij wardom nw smæliga
 offuergiffua wort rike / oc ho som nw will fylgia

didrik konung hǫn wære redo th̅z snariste hǫn kǫn . th̅a
 sagde alla the i bǫrn wære at hillebrand hæfde wiif-
 liga talat / th̅a wart stort quinna oc barna grater 5.
 sǫm hwar gret sína wener Annar wægin war stort
 buller aff wapnomy oc hæsta gneggien sǫr æn hwar
 kom till sín hæft . th̅a the wára alla redo . *gingo the
 alla i *konungens* stǫrste fall oc fæto oc drukko / oc
 taladis wid / th̅a kom heim . *Didriks* mǫn oc sagde 10.
 thenj samma tidende fa at *Ermentrik konung* kommer
 snart h̅iit m̅z v^M riddara oc otalligit annat folk . oc
 swor om gudh at wist lata wij wart rike . for *Ermentrik*
konung . Men th̅a skall hǫn fa aff off mere skada æn
 gagh . sǫr æn wij offuergiffuom wort rike . Th̅a tog 15.
 hillebrand *didriks* banner . oc bad alla fylgia sig tit .
 hǫn rider / th̅a lǫp hwar riddara til sín hæft oc hille-
 brand rider for thenj . *Didrik* hæfde vij^C riddara .
 for vtan annat folk . hillebrand red vt m̅z mwndia
 fiæll oc ater bak i *Ermentriks* rike oc skiinnade oc 20.
 brende . xj^M torp . slot oc stæder / æn wideke oc heim
 skildis sǫrliga fra th̅era kompana . oc rido ater till
Ermentrik konung .

*Bl. 105.
 Verso.

Kap. 242.

Om Heym och Seveke.

heim gik for *konungen* oc sagde . m̅z m̅ykla wrede .
 th̅u *Ermentrik konung* hæffuer m̅ykit ilt giort tinom
 frendom . fredrik oc renbald . sent tw till døde thenj
 vnga samson . drap tu tina brødra søner lot tw h̅æn-
 gia eggerd oc Ake . oc nw hæffuer tw fordriffuit *Di-* 5.
drik konung oc h̅ans broder tetmar wtaff sit rike .
 oc wlfart tinj systerson . oc h̅in gode dreng hillebrand /

- oc manga andra dýra riddara . somma drepit oc somma
forderffuat . oc alt thætá onða woller hín ilraduge seueke .
10. **S**eueke swarade / herre thæt sagde iak tik lenge .
thæt thu drog heim till tik / oc giorde hæn sa stol-
san . oc nw fortalar hæn tik / týt mat tw wæll sænda
hanum i samma skog . som hans fader sat at wakta
ther tina hæfta . heim swarade / hæfde iak her mit
•BL.100.15. gode swerd . *Nagelring . thæt wet gud at iak skulde
dræpa tik her som en hund . oc slog seueka wid ørat
mæt sin næffua . sa at hæn fioll nider for konungens fø-
ter . oc beswimade / oc .v. tender flugu vtu hans mwn.

Kap. 243.

Heym rider bort ifrån konung Ermentrik.

- thæt sade Ermentrik konung . op minæt men oc taken
heim oc hengen hanum her strax / heim gik snart
tædan oc lagde sin wapn vpa / oc sprang vpa sin
hest . rispa . oc red vtaff borgena / effter heim lopo
5. lxxx riddara well wapnade / thæt sprang widike i
porten mot them . oc hæfde mimming dragen i hende /
týt torde engen aff them wt effter heim / medan kom
hæn bort oc lagde sik i skoga i konung Ermentriks
land . oc brænde ther iiij^c býa / oc slog ofigeligit folk
10. i hæll . oc lag lenge i the skogana . An seueke torde
aldre mæt minna rida æn mæt lxxx riddara æt mædan
thæt sa stod.

Kap. 244.

*Konung Didrik rider till margrefven Rodgerd
(Rodolf) i Mundia land.*

Sidan didrik konung hafde giort then skada . tha red han norder i mwndia land . till et feste som het . beccular hart wid riin . thz hafde margreffuen rodgerd . hans hustrv het godelinda . tha margreffuen sporde at konung didrik komen war tha vnlik han hanum ganz 5.
wa'll / oc gaff hanum skøn ørs . oc kosteligit harnisk . oc alt belakt m3 gull . oc greffwinney gaff hanum et kosteligit bazner . aff røt oc grønt silke . ther i stod forgylte leon / oc begaffuade hans riddara kosteliga / sa red han i borgana m3 margreffue Rodgerd . oc giorde 10.
sik ganz glad the natt /

Kap. 245.

Konung Didrik rider till konung Aktilius i Susa.

om morgon rider Didrik konung oc rodgerd . till attilia konung . till et fæste som het susa . Tha Attilia konung sporde didrik konung *ther komen wara . lot han bla'sa i sina ludra oc alt sit folk rede thz bezte han kunde . oc lot bæra wt all sin banner . oc 5.
red sa wt mote konung didrik . oc hans drotning Ercha . m3 hanum . oc fagna well didrik konung oc sora hanum jn vpa flottit m3 sik . oc satte hanum nær sik / oc bad hanum ther bliffua sa lenge hanum tæktis . konung didrik takkade hanum oc dwaldis ther længe 10.
nær hanum.

*Bl. 106.
Verso.

Kap. 246.

*Konungarne Attilii och Didriks härtåg emot
konung Osantrix i Wilcina land.*

- Attilia konung kerde for didrik konung hwre storan skada han haffde songit aff konungen i wilcina land. [som] brent hans land oc dräp't hans folk. her didrik swarade / thz skule i ekki länger lida / wilia i thz hēpnas mæ-
 5. dan iak ær her / tha will iak gerna fylgia ider. tha kom en man for attilia konung oc sagde at konungen i wilcina land. war komen i hans land oc brenner oc skenar. alt thz han framfar / Tha lot attilia konung blæsa i alla sina ludra. oc bad sina men wapna sik
 10. thz snariste som the kunde. konung didrik sagde till hillebrand tag mit banner snart oc alla myna men wapna sik. / wij skula hielpa Attilia konung. Tha rider Attilia konung wt aff susa. oc konung didrik. oc margressue rodgerd. Als haffde han 8^m riddara / tha
 15. han kom till brandeborg. / ther møtte hanum konungen aff wilcina land.

Kap. 247.

Konung Osantrix' fall.

- the skickade theris spedzsa. oc slogo theris banner wt. oc stridde manneliga. ther matte tha see mangel raske dreng. mæ hwita brýnior oc harda hielma oc hwassa swerd. konung didrik oc hans men bröt theris
 *Bl. 107. 5. spedzs æ nær *hanum tektis. oc bad sina men søkia hardeliga fram / her hillebrand rider mæ konung didriks banner. oc hugger om kull bada men oc haffta. effter hanum rider Didrik konung oc hugger vppa

bada hǫnder . wlfard hans frende fylgier hanum dierff-
 ueliga . hillebrand førde bannerit sa manneliga gynom 10.
 thea hær . konung didrik oc hans men fylgia hart
 effter hanum oc giorde myken skadæ . wilcini konung
 wænde hardeliga mot them / wlfard red mot hanum .
 the slogos sa lenge at konungen aff wilcina land fiøll
 død aff sin hæft . hýnar søkte fast fram oc drapo man- 15.
 gen man oc somliga flýdde . konung attilia sik siger
 oc way stridena . tha hæfde han mist v^c riddara . oc
 didrik konung lþ riddara . sidan red attilia konung
 hem till susa . Osanttrip konung hæfde en broder son i
 wilcina land . som hernid het . han wart tha till konung 20.
 tagen . offuer wilcina land.

Kap. 248.

*Konungarne Aktilli och Didriks härtåg emot
 konung Waldemar af Ryssland.*

Tha attilia konung hæfde hema warit ena litla
 stwnd . tha war ther en dag . at konung didrik stod i
 thz högsta torn . i susa war oc sa langt bort i huna-
 land . tha sag han mykin røk . oc loga wida offuer
 hunaland . han gik till Attilia konung oc sagde han- 5.
 num the tidende han seet hæfde / oc bad hanum wt
 rida oc reddæ sit egit land . tha kom bud at thz war
 waldemar . konung aff rýtzeland . Attilia . lot blæsa i
 alla sina ludra . oc bad wapna alla sina men . konung
 didrik giorde thesligis . Sidan rido the wtaff susa . tha 10.
 *hæfde konung waldemar brent þ^c torp . oc þv . ka-
 stalla . oc dræpit j^m folk . oc wunnet et mwret feste
 oc gripit hin gode riddare Rodolff oc burnit hanum /
 tha han sporde at Attilia konung kom . oc didrik

*Bl. 107.
 Verso.

15. *konung* aff *berñ* m̃z en *storañ* h̃a'r . tha *flýdde* hañ *wtaff* landit oc hem̃ till *rýtzeland* igen . *konung* *attilia* drog *effter* *hanum* in i *rýtzeland* . *brende* oc *skenede* alt th̃z hañ *fram* *drager* . tha drog *waldemar konung* mot *hanum* / oc *haffde* *mera* folk en *Attilia* . Ther *begintis*
20. en *mektugh* *strid* . *konung* *waldemar* *haffde* en *son* *son* *týdrik* het . hañ *war* en *mektwg* *kæmpe* . *didrik* aff *berñ* lot *bæra* sit *banner* mot *hanum* . *Attilia* *konung* lot *bæra* sit *banner* mot *waldemar konung* . Ther *skedde* *mýkin* *skada* *vpa* *bade* *sidor* .

Kap. 349.

Konung Didrik tager Didrik Waldemarsson till fånga. Konung Aktili flykt.

- K**onung *didrik* aff *berñ* *red* mit i *striden* oc *hiog* *vppa* *bada* *hænder* . mot *hanum* *kom* *didrik* *waldemarsson* the *kampade* *længe* *sik* i *mellom* . *gaffuo* *hvar* *annar* *stor* *hwgh* oc *mang* *saar* . t̃y at *didrik* aff *berñ*
5. *haffde* *ix* *saar* . æñ *didrik* *waldemarsson* *haffde* . v. *saar* *Didrik* aff *berñ* *red* *wredeliga* *fram* / oc *hiog* *bade* *tit* oc *hart* *sa* *lenge* *athañ* *grep* *didrik* *waldemarsson* oc lot *hanum* *strax* *binda* . Tha *ropade* *hans* *men* oc *bade* till *trædæ* *manneliga* / *son* *striden* *stod*
 10. *hardeligæsta* oc *folkit* *fiøll* *vpa* *bade* *sidor* . tha *flýdde* *attilia* *konung* m̃z alt sit folk . th̃z *sa* *konung* *didrik* . hañ *ropade* *grymmeliga* oc *sagde* . *hwilka* *ther* *fly* aff *myna* *men* hañ *skall* *hængia* i en *galga* / tha *wænde* *alla* *hans* *men* *igen* *son* *honom* *tillhørde* oc *stridde*
- *Bl.108.15. *manneliga* . her *didrik* **sagde* / *iak* *will* *ekke* *flý* *mik* *týkker* *nw* ær *best* at *leka* oc *mona* *wij* æñ *siger* *sa*

han hlog vpa bada h nder . oc kl ff bade skioll oc
 hielmar . / konung attilia red hem till hunaland . oc
 h fde mist v  folk / Didrik aff bern stridde all then
 dag wt m nneliga / tha h fde han mist ij  folk . oc 20.
 konung waldemar h fde mist ij  riddara.

Kap. 250.

*Konung Didrik drager till ett öde slott, och bestallas
 af konung Waldemar.*

Om quelden tha drog konung didrik till et  da
 slot som ther n r lag . m  th  folk han igen h fde . konung
 woldemar bestallede hanum ther inne . oc lagde sik
 kringom slottit m  xij  riddara . konung didrik slog
 m  them hwar dag . oc drap m kit aff theris folk . 5.
 om sider hade han engen matt . En dag stod konung
 didrik vpa w rnen oc sag at konung waldemar gik
 till bord . tha lot han wapna . v  riddara . lot helftena
 wiganga m  sin banner . at then ena port / oc helftena
 g nom then annan port / oc kom  m  en h ft vpa 10.
 twa sidor . vppa waldemar konung / konung didrik
 lot oc bl sa alla sina ludra / oc the komo h stogt vpa
 r tzanar . konung waldemar mente at konung attilia
 h fde komit m  en stor  h r . Th  flydde han strap
 vndan . oc wart ther m kit slagit aff hans folk / konung 15.
 didrik sik ther wiin oc spisning . nog . tha fornam wal-
 demar konung hwre ther om sk ft war . / t  w nde
 han sig igen oc la grade sik kringom slottit . oc lag
 ther lenge fore . till at her didrik h fde  ngen matt .
 vtan ato thera egna h sta. 20.

Kap. 251.

Konung Didrik sänder Ulfard med bud till konung Attilius.

*Bl. 108.
Verso.

- Tha sagde didrik konung till hillebrand *hwat rad skule wij nw till taga mædan wij engeṇ mat haṣṣuom . wij warda senda en maṇ till attilia konung wiste wij ho som sa trøstoger ware . at haṇ wilde thz göra oc
5. rida gýnom rýtzarna . her hillebrand swarade . ther ær ængeṇ bæter till fallen [æṇ] wildefer . haṇ haṣṣuer et got hjerta . konung didrik bad haṇum rida . wildefer swarade . jak haṣṣuer stor saar . tý kaṇ iak ekki rida gýnom sa storan ha'r . oc annat ær thz at æ mædan iak
10. kaṇ bæra miṇ skioll oc mýṇ hielm tha will iak aldriḡ fra tik skilias . bid tiṇ frende wlfard . haṇ ær ther best till falliṇ . haṇ ær bade stærker oc diarṣṣuer . konung didrik sagde till wlfard . rid gynom rytzfarna her oc till margressueṇ rodger oc sig honom i hwat [nød] wij
15. ærom . wlfard swarade / wille willefer rida / haṇ ær then beszte kæmpe . i all wor ha'r ær . Jak ær fast vnger oc litit forsøkter till sadanṇ manhet . Didrik konung swarade / wildefer ær illa saar / tý kaṇ haṇ ekki rida . wlfard sagde . haṇ tor ekki rida . tý wiṣade
20. haṇ ider till mik . sa mik tiṇ hielm hildegriṇ oc tit swerd ekkesaṣ / oc tiṇ raske ha'st salken . tha will iak rida hwart tw wilt . her didrik swarade . tw far thz tw bider.

Kap. 252.

*Huru Ulfard red om natten midt igenom Ryssarnes
här och kom till margrefven Rodgerd. Konung
Ahtilius drager konung Didrik till hjälp.*

Sidan tog hwar annars wapn oc hæst / wlfard red
wt aff borgana som natten war mýrkast . till ey eld
oc tog en logande brand . oc red mit i hæren oc hed-
ningena mente alla thz ware en aff thera . tý at han sa
dierffueliga red . tha han kom mit i hæren sag han 5.
mång tiöld oc et som kosteligt war . ther kastade han
elder vti / oc ther lag konung waldemar . sielffuer
inne / oc mest hans höffdinge ther alt om kring / tha
fastnade elden strax i silkit / oc tiallit býriade *till at
loga . tha sprang alla op i tiallit i thz [*sama*] sprang wlfard 10.
aff sin hæst oc løp in i tiællit oc slog i hæll xj höff-
dinge . æy kunde han skøn vm han rakade konungen
mz tý naten war mørk . sidan [*løp*] wlfard till sin hæst oc
skýndade sig thædan thz beszta han kunde . Didrik stod
vppa sæstlit oc nær hanum hillebrand oc wildefer . oc 15.
sago konungens beszta tiæll bruzno . tha gladdes the
mýkit oc gingo sidan at soffua / wlfard red natt oc
dag . till han kom i hunaland . till attilia konung oc
margreffue rodger . Tha margreffue rodger sa wapn
didrik konungs thænkte han wara didrik konung . oc 20.
red mot honom / tha the møttis / tha sagde wlfard .
welkomen margreffue rodgerd . tidrik konung sænder
tik hilfa . tha sag margreffue rodgerd . at thz war Di-
driks man . oc æy han sielffuer oc sagde / gud se
thes loffuat at didrik ær hell . wij wilia skøt koma 25.
oc hielpa hanum . tha sagde wlfard . margreffue rodger
alt hwre ther war gangit . Margreffuen gik strax

*Bl.109.

for konungen oc sagde hanum the tidende . Atilia
 konung lot strax blāfa alla sinā ludra oc taga op
 30. alla sinā land tiāll . oc wānda strax omj at hielpa
 didrik konung . oc drog mȝ sin hār till thess . at hān
 komj till borgana

Kap. 253.

*Ryssarnes flykt. Konung Didrik öfverlemnar sin fånge,
 Didrik Waldemarsson, åt konung Aktilius.*

Tha waldemar konung aff nogard wort war at j
 owinneligin hār war komen i rýtzeland tha lot hān
 blāfa alla sinā ludra/ oc lot sigia alt sit folk . at
 rýma alt thȝ the kunde/ tha didrik konung war
 5. thes war/ at rýtȝfarna flydde lopo hān oc hāns men
 aff borgana oc slogo ij^c i hāll aff rýtȝfarna . oc wānde
 fa omj oc drogo mot Atilia konung . Tha the mōttis
 *vntfik huar annan well . Attilia konung sagde . gud se
 thes loffuat . at iak finner tik didrik helan . Tha sagde
 10. margressue rodger . gud laste thenna harmj . at wij āȝ
 skulde komma sør till mata . at hielpa ider aff thenna
 nōd . ān thenna fula hunda āro fa bort rýmde Tha
 sagde hillebrand . Jak ār nw . C. wintra gamall ān al-
 dra war i tōlkān wanda . her hāssua wij warit . v^c lmenj .
 15. oc ātit v^c hāsta . oc lissua āȝ vtan vij aff the wij hā-
 dhomj hiit/ sidan lot didrik konung . attilia konung
 see dýdrik konung waldemars sōn oc sagde . thȝta ār
 konung waldemarssōn . then grep iak i stridenā/ for
 winskap skuld gissuer iak hanum tik . at tw matt hā-
 20. num drāpa eller latan till lōsōn eller huat tw will . tha
 swarade attilia konung . didrik konung hāssuer mȝkla
 tak . heller will iak the gāssuo ān . et skipbund rōt

*Bl. 109.
 Verso.

gwill . Sidan foro Attilia konung oc didrik konung
hem i hunaland. / didrik konungs far waro stor oc
ill . tha lot han sik leke . æn didrik konung walde- 25.
marsson war lagd i torn . tog war han illa saar.

Kap. 254.

*Drottning Ercha beder att få taga Didrik Walde-
marsson ur tornet och läka hans sår.*

Tha Attilia konung haffde æy lenge hema warit tha
giorde han sig redo m̃ viij^M riddara oc otalliga andra
men . oc lot blæsa i alla sina ludra . oc bad sit folk
wapna sik . konung didrik war sa saar . athan kunde
ikke fylgia hanum . Tha gik Ercha drottning till Attilia 5.
konung oc sagde / ena bøn will iak ider bidia herre .
ati loffua mik leka didrik waldemarsson min frende
oc taga hanum wt aff tornit i kunne æn forlikas . hans
fader oc i / oc ær *tha bæter at han lifuer æn han *Bl. 110.
ware dræpen / konungen swarade / thz mag iak ikke 10.
wete tik . worder han heell aff sinæ saar mædan iak
æ'r borte / tha mag han rida hwart han will . oc tha
far iak hanum aldre igen / hon swarade iak will sætia
mit huffuod i wæd . ær han borte tha tw hem komber .
tha skall tw lata hugga mit huffuod aff . tha wreddis 15.
attilia konung oc sagde / wiltw taka aff tornit mýna
mæsta owinir didrik waldemarsson oc lekia hanum /
oc om han rider fra mik . oc in i rýtzjeland / tha
haffuer iak ther mere skada aff æn iak haffde mist
mit slot fusa . for tý at hans fader giffuer mik peninga 20.
for hanum oc stora borgar oc mýkit rike / oc tw biu-
der tit huffuod for hanum / han sagde mera . Jeffwa

ther encte .vti at komber han bort for en iak hem komber / tha skall iak lata hwegga tit huffuod aff.

Kap. 255.

Didrik Waldemarsson rider sin väg.

- Sidan for Attilia konung in i polarna land . oc sa in i rýtzfeland . tha tog Ercha drotning dýdrik waldemarsson aff tornit oc lekte hanum sielff thz beszta hon kunde . oc gaff hanum hwar dag . kosteliga rettar .
5. didrik aff bern sik hon ena tiænista quinnæ som hanum lækia skulde . hon kunde ekki sa wæll som drotningey tý foro hans saar illa oc luktade fast . tha didrik war lekter / tha wapnade han sik thz beszta han kunde / oc bant sin hielm vppa sit huffuod . blank som
10. glæss oc hard som staall oc sagde sidan . tw hin godæ
 *Bl. 110. Verso. hielm mang hweg *haffuer tw tolt aff didrik aff bern . thz haffuer [iak] hanum wæll lønt . tý ligger han æn saar . haffde en annar man thz giort oc ekki sa god dreng som han ær tha skulde iak wara hans død . om han
15. laga ekki siwk . oc nw will iak rida bort hædan oc hem i rýtzfeland . thz kan mik nw engen formena . huaske Attila konung eller didrik aff bern . Tha sag Ercha drotning athan wilde bort rida / tha sporde hon hanum hwart han haffde sik thænkt . han swarade . jak
20. haffuer nog lenge warit i hunaland . tý will iak nw hem fara i mit rike . Tha rider tw hædan mæ litin mandom oc løner tw mik illa for mýna god gerninga oc star mit huffuod i wæd for tik . tw wardar ey hure ther om gaar . om tw bort komber . Didrik swarade /
25. tw æft en mektug drotning / konung attila læter ekki draþa

dræpa tik/ æn bider iak hanum hema tha warder
 han wift min død . Tha gik didrik waldemarsson till
 konung didrik aff bern ther han lag/ oc sporde hwre
 hanum gik oc om han ware brat leker . han swarade
 min saar ære mang oc stor . oc lukta fast/ oc mag 30.
 iak huarke rida eller ganga vtañ thz kunde bæter
 wara . tha gik didrik waldemarsson fra hanum oc tok
 en aff konung attilia hæsta/ oc lagde sadell vpa . tha
 sagde Ercha drottning till honum . bliff her frende nær
 mik . iak skall well forlika tik mæ Attilia konung . 35.
 willtw thz ekki göra/ tha worder huffuod aff meg
 huggaðh nar konungen hem komber . Didrik *red sin
 wæg . oc lot som han ekki hørde huat hon sagde *Bl. III.

Kap. 256.

Drottning Ercha klagar sin nöd för konung Didrik af Bern.

Drottningen gret gantse fara oc reff sinæ klæder sun-
 der . oc gik tit som didrik van bern lag . oc sagde till
 honum . Tidrik gode drenger . huat ær nw till rad at
 taga . iak hæffuer lekt didrik waldemarsson oc sat mit
 huffuod i wæd for hanum . nw red han bort som æn- 5.
 gen god man . oc frykter iak for mit liiff nar konun-
 gen hem komber . vtañ iak niwter tig att/ konung
 didrik swarade . thz ær well athan sa lonte tik tinæ god-
 gerninga tw lagde mykin win vpa at lækia hanum .
 mik sende tw ena onda konnæ hon kunde mik illa 10.
 lækia/ tæ hon lag huar natt mæ en man . oc ære min
 saar wærræ æn the sørst wara the ære fara swolne oc
 lukta illa . Jak ær nw far oc siwker iak mag ey

- ganga eller standa oc mǫ engen man slaff . oc aldre
 15. kom tw till mik før / sidan iak nider lagdes . før æn
 nw Drotningen gret oc gaff sik skýldug . i thz ærinde /
 tha sagde hon . kære herre dýdrik tw æft en herra
 offuer alla herra i wæildena ære bade aff hierta oc
 manhet . / we worde mik sagde hon . at iak tik ekki
 20. lekte . sa at tw matte nw hialpæ mik . tha hafde di-
 drik waldemarsson ekki bort ridit . Nw haffuer iak
 engen i mit rike ther honum kan igen hempta . oc
 mag konungen hugga mit huffuod aff . tha han hem
 komber . sidan spørs thz offuer alla land . O . herre di-
 25. drik konung . sagde hon ware tw nw hell tha matte
 iak well liffua . oc rada mit rike lenge sidan . Offta
 kærde hon thz samma oc reff sina klæder . oc sit *haar
 oc slog sik for sit brýft

*Bl. III.
Verso.

Kap. 257.

*Konung Didrik rider efter Didrik Waldemarsson,
och kommer till Wilcina borg.*

- Tha ønkade didrik offuer henne . han stod strax op
 oc for i sina brýnia / oc tog bade skioll ok hielm /
 oc bad hempta sik sin hæft . / han steg a hans bak .
 oc red sin wæg thz snariste han kunde . wid han red .
 5. tha ran bloden ginom hans brýnia sa at hans hæft war
 all bloduger . han kom for ena borg som wilcina he-
 ter . ther miste frædrik sit liiff . konung ermentriks
 son . som seueke haffde wtstent . ther stod en jomfrw
 vppa tornit . hon haffde seet didrik waldemarsson rida /
 10. tha hon sag didrik aff bern tha gik hon nider gýnom
 porten lønliga . hon war jerlans dotter som slottit atte .
 Her Didrik talade till henne . sag tw nogon man jom-

frv rida her fram mȝ hwita brȳnia oc hwitan ſkioll .
 oc gran heft . thȝ war min gode wen . iak will gerna
 finna hanum . Jomfrvȝ ſagde han ær ekki lankt hæðan . 15.
 han red her fram om ſlottit i ſted . Tha ſlog her Di-
 drik ſalken mȝ ſporana . oc red thȝ faſtaſte han kunde . tha
 tȳktis iomfrvȝ ſinna . at thȝ war hans owin ſom føre
 red . oc angrade henne at hon wiſte hanum hwart hin
 red . hon kallade vpa her didrik . kære herre rid hiit 20.
 iak ſeer at thu æft illa ſaar / oc tina ſaar bløda faſt .
 iak will binða idra ſaar . oc ſiðan giter tw bäter ridit .
 tw komber ſnart effter hanum . her didrik ſwarade
 encte / han red thȝ faſtaſte han kunde / tha ſag iom-
 frvȝ at the wore owener . oc at the ware bade *gode 25. ^{Bl. 112.}
 dreng . hon wilde ekki inga før æn hon wiſte hwre
 the atſkildis

Kap. 258.

*Konung Didrik kommer till Borga-skog, och träffar
 Didrik Waldemarsson. Deras samtal.*

Tha kom her didrik effter hanum wid en ſkog ſom
 heter borga ſkog . han ligger mellom palerna oc hu-
 naland . konung Didrik ſagde till didrik waldemarsson .
 Went igen jak will giffua tik ſa mȳkit gwll oc ſylff- 5.
 uer . ſom iak hæffuer i hunaland . oc koma tik i win-
 ſkap mȝ . Attilia konung . Tha ſwarade didrik walde-
 marsson . tw dieffuill hwi biuder tw mik gull oc ſilff-
 uer . iak will aldre wara tin wen mer . loto iak thȝ
 ekki for ſkam ſkuld . aldre ſkulde tw ſee drotning
 Ercha mer . rid bort iak giter ekki kent lokten aff 10.
 tin ſaar . Tha ſagde didrik konung . went om goder
 drenger . tik ær ſkam at rida ſa . aff hunaland . at

- Ercha . drotning mifer sit huffuod for tina skuld .
 wiltw wænda/ wij bada wilia skipa tik Attilia kon-
 15. ungs winskap/ konung didrik waldemarsson swarade
 som for . Tha sagde didrik aff bern will tw æy wænda
 igen till hunaland . for gull eller silffuer . oc ey for
 thina frænka Ercha drotnings winskap eller liiff/ oc
 ey for tin mandom eller frender skuld . oc rider tw
 20. sa bort . tha skaltw bliffua aff allom forsmadder . oc
 kallas nidung aff hwarion manne . oc aldre heta dan-
 deman . for thz at tw flyr for enom manne/ oc ær
 min hæft sa goder tog at tw wilt æn fly/ tha skall
 tik thz encte hielpa . oc draþer iak tik i flwkt tha
 *Bl.112.25. estw aldre *werder . at nempnas iblan røftoge men.
 Verso.

Kap. 259.

Didrik Waldemarssons död.

- Tha didrik waldemarsson thz hørde wende han sin
 hæft . sa sprungo the aff hestana oc gingo saman oc
 slogos langa stwnd ganfk manliga oc dierffliga oc
 spilte hwar annars harnisk . oc hio ggo hwar annar stor
 5. saar . oc diwp till thes the wore bade trøtte/ oc trøt-
 nade didrik aff bern mest aff sin gamall saar . tha
 satte hwar thera sin skioll nider a iordena/ oc hwilte
 sig wid . tha sagde didrik aff bern/ kære wey went
 om oc fylgioms aatt bada i hunaland . iak will fly
 10. till [?tik] attila konungs winskap . oc giter iak tik
 then ey flit tha will iak mʒ alla myna men fylgia
 tik hem igen i tit rike . didrik waldemarsson wilde
 thz engalund . Sidan slogos the aff mykla wrede sa at
 didrik aff bern hio didrik waldemarssons huffuod aff
 15. at thz fløg fran kroppen.

Kap. 260.

Konung Didrik återkommer till Wilcina borg.

konung didrik tog didrik waldemarssons hofuod
 oc bant wid sin sadellboge oc steg vppa sin hæst oc
 red till thz samma fæste ther jomfrwn hæfde wift ha-
 num wægin oc fan henne ther igen som førre bøds at
 binda hans saar / oc bad han ther tha kerliga om . at 5.
 hon wilde binda hans saar . som hon oc tha giorde /
 Tha red han till henne / oc kastade han et klæde off-
 uer didrik waldemarssons hufuod . at hon skulde thz
 æy see . Tha kom jarlen henne fader oc sporde hanum
 huat man han war Jak wet æy om iak skall sigia tik 10.
 mit *nampn . tÿ ær thz sa som mik tænker . tha hæffuer
 iak her mist min frende . tog will iak æy mit nampn
 dÿlia . iak heter didrik konung detmarsson aff bern .
 tha iarlen thzta hørde bød han didrik wÿrdeliga till
 sik . at bliffua ther the natt . thz tok han mÿ takka tÿ 15.
 at han war mÿkit illa saar . oc trøtter . ther war han
 tiænad . oc wart wæll vntfanger . oc lag iarlens dotter
 ther nær hanum then samma natt . Om morgoney tha
 dagadis gik iarlen till sinæ men . oc sporde them till
 rad . hwat han skulde biuda konung didrik for sin 20.
 frende / thz the bade hæfde hedher aff . Tha swarade
 en riddare han war seuekes frende . konung didrik ær
 her nw allene . tagom war wapn oc dræpom hanum .
 tha ære wij skilde wid hanum . latom wij hanum hæ-
 dan slippa / tha kommer han igen oc winner off bade 25.
 land oc slot aff . oc ther vppa giæller thz allas liiff .
 han ær sa grymmer . han skonar engen man . oc æy them
 myndre brot hæffua æn wij . Jarlen swarade sla wij
 her didrik i hæll . tha mwga wij wenta off ofrid aff

*BL113.

30. attila konung . oc mista wij tha bade land oc flott . ty
han ar mykit rikare an iak . Tha swarade en aff iar-
lens men . wij wiliom taga et badre rad . plaagar her
Didrik thz besta i kunne oc giffuer hanum gwill oc
dyrbara stena / oc later idra riddara fylgia hanum
35. hem . tha sa i mykin tak aff hanum . ty han ar en
goder *man . thzte likade allom well . her didrik dwal-
dis ther en litin stwnd . Jarlen stod hanum kosteliga
fore . jarlen lot klada vj riddara i purpura ok koste-
liga klader / oc gik sa in for didrik aff bern . Oc
40. sagde thesse vj riddara will iak giffua tik at wij
mattom tess batre wanner worde / oc giff mik till
tin frandes dod . her didrik takkade hanum hogeliga .
oc gaff hanum alla brutar till .

*Bl. 113.
Verso.

Kap. 261.

Konung Didrik rider hem till Susa.

- Tha wilde didrik tha dan rida . oc satte sig a sin
hast / oc jarlen sik at see thz huffuod . wid hans sadell
hengde / Oc sporde huat thz haffde at tyda . her didrik
sagde hanum hwre thz gangit haffde Sida red han oc
5. the vj riddara mz honum sin wag . tha han kom hem
till susa . Tha gik Ercha drotning mot hanum gladeliga
oc mente at Didrik waldemarsson haffde ridit mz
hanum ty the ware sa manga saman . her didrik sat
aff sin hast . oc haffde huffuodit i sin hand oc kastade
10. for drotningena soter . drotningen gret oc gaff sik illa
athar skulde do for henne . konung didrik gik till sin
sang . oc lagde sik ther han for lag . the vj . riddara
thiente hanum thz besta the kunde mz mykin trohet .

Kap. 262.

Om fältslaget emellan konung Attilius och konung Waldemar.

Konung attilia war i Rýtzfeland . oc brende ther
 manga slot . oc städer . Konung waldemar møtte hanum
 m̃z en owinneligen hær . Han hæfde ʒ^M riddara . oc
 otallig̃t annat folk . the drogo tillsam̃n oc stridde aff
 myken mandom / konung Attilia red fr̃m̃st i sin her / 5.
 oc hæfde sit banner i *siñ hand . Hillebrand førde
 konung didriks banner oc stridde gañze mannelig̃ /
 hañ felde mangel mañ till iorda / her didriks men
 folde hanum alla / oc Margressue Rodger / Waldemar
 konung red fram̃ hardeliga . oc lot bl̃sa i alla sina 10.
 ludra . oc bad rýtzfana tr̃da hardeliga till / tha fioll
 m̃ykit aff Attilia folk . well ʒ^C tha attilia konung th̃z
 sag . tha flydde hañ vndañ huat hañ kunde . th̃z sag
 hillebrand oc margressue Rodger / Tha t̃nkte hille-
 brand ther a hwre manneliga her didriks men kunde 15.
 at strid̃ . hañ bad them̃ tr̃da hardeliga till . theslig̃is
 giorde margressue Rodger m̃z siñ meñ The býriade tha
 aff ñỹ atstrida / tha felde [the] i en litiñ stwnd̃ ij^M aff
 konung waldemars folk . Tha møtte them̃ en jarll aff
 grekeñ . hañ stak till hillebrand m̃z sit spiwt . sa at hañ 20.
 kom̃ langt fra hest̃iñ . th̃z sag margressue rodger . At
 hillebrand war falleñ . hañ sk̃yndade siñ meñ harde-
 liga fram̃ . oc bad them̃ h̃ielpa her hillebrand . / Mar-
 gressueñ sik her hillebrands h̃æst oc førde hanum̃ till
 hillebrand oc h̃alp hanum̃ op i sadeleñ / tha hillebrand 25.
 kom̃ vpa siñ h̃æst . tha stridde hañ aff m̃yken wrede .
 oc fullo rýtzfarnar h̃war vppa aunar . konung walde-
 mar hæfde sa myket folk . At hillebrand oc Margress-

*Bl. 114.

- uey matta flý . the hæfde mist ijc aff thera folk . the
 30. flýdde huar the kunde till thess the komo i huna-
 land . oc angrade fara . at the hæfde songit ofiger oc
 myken skan.

Kap. 263.

*Mäster Hillebrand klagar för konung Didrik om sin
 färd i Ryssland. Didrik uppmanar konung
 Aktilius till hämnd.*

*Bl. 114.
 Verso.

- *Hillebrand gik tit som her tidrik lag . oc sagde
 till hanum . tess ær iak glad . at tw æst i lifue . æn
 wore iak mykit gladare at tin saar ware lekt . Her
 Didrik sporde hwre hæfuer tik gangit i Rýtzeland .
 5. hillebrand swarade off hæfuer illa gangit . tw hæfuer
 mik offta sakt at konung Attila . ær en rasker man .
 oc dierff i strid oc orlig . mik týkker sa at han ær
 engen kempe . eller fultage man . mik týkker hanum
 wara en rædder man . tha wij komo i Rýtzeland wij
 10. stridde mz waldemar konung oc striden stod hardast /
 oc iak wentade at wij skuldom hæfua priif songit /
 tha rende han vndan som en onder hund . oc lot falla
 sit banner nid . oc hæfde mz sik allan hunaher . tha
 trøste iak vppa tina men oc wænde iak trøssuar mot
 15. then igen oc margressue rodger mz mik . / oc slogo et
 .M. Rýtzar i hæll sidan konungen rýmde / ther kom
 en jarll aff greken . han war konung waldemars bro-
 der . han stak mik langt fra min hest / thz mag tw
 lona margressue Rodger han ræddade mit liiff tý han
 20. førde mik min hæst igen oc sidan rýmde iak vndan
 oc fingo bade skan oc ofiger i rýtzeland . konung
 Didrik swarade / tik hillebrand sik mik encte mere aff

tina ferd . tý hōn duger ekki mýkit . worder iak heill
 aff mýna saar . tha skall iak ætj et sín i rýtsjeland .
 oc rōna hō ther sōrre flýr *ekke skulo rýtsfarna lēnge 25. ^{Bl. 115.}
 rosa ther aff at the haffua songit siger aff off . Tha
 konung tidrik war lekter aff sín saar . tha talade hān
 till Attilia konung . mynnes tw nokot hwre mýken
 skam tw fik i rýtsjeland aff waldemar konung . wiltw
 thz aldre hēpnas mer / konungen swarade iak wilde 30.
 gerna hēpnas om tw will hielpa mik . Jak tror mý-
 kit oppa tin mandom . konung Didrik swarade . jak
 will tik gerna hielpa / oc samla tw solk offuer alt tit
 rike . konung waldemar skall flý sit rike . for off . eller
 hān skall dō ther om eller wij skole ey igen koma . 35.

Kap. 264.

*Konung Aktilius drager in i Ryssland, och bestallar
 borgen Palteskia. Konungarne Aktili och
 Didriks rådplägnings.*

Attilia konung samlade folk offuer alt sit rike thz
 mæste hān kunde / ther matte engen hēma wara som
 ʒo ara gamall war / hān drog vtaff hūnaland mʒ
 ʒo^m riddara . vtaff annat folk . hān kom i rýtsjeland
 brende oc skenede alt thz hān framdrog . hān bestallede 5.
 ena borg som palteskia heter . hān skickade sín hær i
 iij parte kringom slottit . hān haffde sielff ʒo^m vnder
 sit banner oc ʒo^m haffde konung didrik aff bern vnder
 sit banner oc ʒo^m margressuen vnder sit banner . / the
 slogos hwar dag mʒ borgarna / oc fingo storan skada 10.
 vpa bada sidor / tha the haffde ther fore leget i iij
 manade / tha sagde konung didrik till attila konung .
 iak will her ekki lenger liggia . Annat hwart rid tw

*BL115.
Verso.

- i rýtzfeland . oc margressue rodger m̃z tik m̃z th̃z folk
15. i haffua / oc iak bliffuer her for slottit . / eller lig
tw her for slottit . tha will *iak rida m̃z m̃yna meñ .
Attilia [swarade] m̃ykiñ wilia haffuer iak till th̃enna
stad . iak will ẽy før h̃adañ / æ̃n mit banner star iñ
for mwreñ . Jak will oc ẽy skilia folkit aat . th̃z wore
20. bes̃t at wij sam̃n bliffua . komber konung waldemar
dragande . tha torffue wij well folkit wid . konung
Didrik swarade . sent winna wij rýtzeland . m̃z wij liggia
alla for th̃enna stad . wij haffua før slages m̃z rýtzfarna m̃z
minne folk æ̃n wij nw haffua . lig tw her effter herre
25. oc margressue rodger m̃z th̃eñ st̃orste hereñ . iak will
rida i rýtzfeland m̃z m̃yna meñ . jak h̃opas at wij
skule siger saa . konung attila swarade / tw skalt rada
tog haffde h̃añ heller seet at her Didrik haffde bliffuit
[quar] . h̃añ fr̃yktade at konung waldemar skulde
30. komma till hanum̃ oc driffua hanum̃ ther fra slottet.

Kap. 265.

*Om fältslaget emellan konung Didrik och konung
Waldemar. Konung Waldemars fall.*

- Tha br̃ot konung tydrik op all siñ tia'll / oc drog
iñ i rýtzeland . brenner oc skener bada st̃ader oc torp
oc dr̃æper th̃er mongeñ mañ . h̃añ lagde [sik] for eñ stad som̃
smaaland heter . oc slogs th̃er lenge m̃z borgarna . tha
5. kom̃ waldemar konung tit m̃z l̃x^M rýtzar . konung
didrik lot bl̃äsa i alla sina ludra . h̃añ bad sina meñ
wapna sik / oc rida mot waldemar konung . oc sagde
sa . at konung waldemar skall antegge d̃ø eller fl̃ý .
eller iak skall d̃ø oc alla m̃yna meñ . Tidrik red h̃ar-
10. deliga fram̃ oc alla hans meñ . h̃onom̃ folde her hille-

brand mǫ hans bǫnner oc wulfard oc wildefer hine gode drengie / the rido mit i rýtzarna *hǫr oc hjoɡgo vppa bada hender . sa at rýtzarna stórt hwar ower annan . konung Didriks meŋ worde glada oc kata' oc stridde allan dag mǫ mýkiŋ hogmod . konung didrik 15. for i theŋa hǫr som et leon far i blan andra diwr sa at ængen torde mǫta hanum . Alla reddes for hans swerd han ær aller bloduger oc sa hans hæst . tha mǫtte han konung waldemars banner / her didrik hjoɡ till then riddara som bannerit fǫrde a hans hogre æll sa at armen oc bannerit fiǫll till iordena . Sidan hjoɡ han till waldemar konung vpa hans hielm sa at swerdit stod nider i sadelen . oc stórt dǫd aff hæsten / Tha giordes mýken gný i bland . her didriks folk the gingo tha hardeliga fram . tha fiollo rýtzarna ganŋe 20. fast . her didrik oc hans meŋ striddo then dagen wt oc annan dagen mǫ oc drapo sa mýkit aff rýtzarna som vnder war / the som æflir lifde slýdde tha vndan / oc her didrik fik figer 25.

Kap. 266.

Konung Aktilius vinner borgen Palteskia, och drager för slottet Smalenska. Iron Jarl uppgifver slottet.

Tha hæfde konungen wunnet then stad . som han fǫre lag oc brutit hanum nider i grwnd . oc drǫpit ther mǫngen man oc fingo ther gwl oc peninga nog . Sidan drog Attila konung in i rýtzeland . till Didrik konung . The mǫttis for thǫ sama slot som smalenska heter . thǫ slot hæfde iron jarl . konung waldemars broder . han trǫste sig æy wǫria slottit for them tǫ 5.

- wart han sa ens mȝ Attilia konung . at han skulde aff-
ganga barfot / oc leggja aff alt harnisk . oc alla hans
10. hœffdingia gingo mȝ honum / oc alla hans men wapn-
løse *oc barfote oc gaffuo sig i hans wall . Attila
*Bl. 116.
Verso.
sporde her didrik om han skulde dræpa iarlen . konung
didrik sagde thȝ ware litin heder . tȝ han stonder her
for en songe . later hanum oc alla hans men swæria
15. ider ede . at han skall wara ider hull oc tro . ok sa
giorde iarlen . Sidan sette Attila konung hanum nær
andra fina hœffdinga . oc skulde tha bliffua hans man .

Kap. 267.

*Konung Aktilius antvardar Ryssland åt Iron Jarl,
och rider hem till Hunaland. Om junker Thetmar,
konung Didriks broder, och om Erper och
Ortun, konung Aktili söner.*

- Konung attilia sporde didrik konung att . hwre han
skulde fara mȝ thȝ land han wunnit hæfde . Didrik bad
hanum sielffuer rada tag mȝ her didrik oc flere gode
men . Antwardede han iron iarll rȝtzeland . i sa matta
5. athan skulde wara konung attilia tiænare hwar han
hanum widertorffte / oc giffua hanum skatt aff rȝtze-
land . Sidan rido Attilia konung oc didrik konung
hem i hunaland igen . tha didrik konung kom till susa .
oc han hæfde rymt for sin faderbroder . konung Er-
10. mentrik . tha hæfde han mȝ sik sin broder detmar . han
war tha et aar gamall . tha her didrik rȝmde aff berȝ .
han war sa lenge nær Ercha drotning till tess han
war ȝȝ æra gamall . han war mannelligen oc degeligen
oc sa starker at sa finnas hans maka . konung attilia
15. hæfde ij søner . En het erper oc annar het ørtwȝ . the

wore lika gambla mǝ thiltmar *didriks* broder / oc wore
 alla iij vpsǝdde mǝ Ercha drotning . the haffde hwar
 annar ǝa kǝr at aldre wilde the ǝkillas att . om the
 matte haffua radit . Ercha drotning war ǝa kǝr at
 iunker thiltmar ǝom at ǝina egna ǝǝner . the iij vnga 20.
 men wore mǝkit roǝade i konung Attilia gard . oc i
 hunaland

Kap. 268.

Konung Didriks samtal med drottning Ercha.

¶ En dag gik konung didrik aff berij till Ercha drot-
 ning ther hon ǝat mǝ ǝinǝ frwr oc mǝr hon ǝtod op
 mot hanum *ok ǝagnene honum ok ǝigh honum ena *Bl.117.
 gull ǝkal aff vin ok badh honum ǝitia nǝr ǝig / ok han
 giorde ǝom hon badh / hon ǝpordhe honum hwardh 5.
 hans ǝrende vaar / hǝr digrik ǝath lǝnghe ok tigdhe
 ok var ganǝka ǝǝrgiǝnde ǝaa ath torana lupō vth taff
 badher hans ǝgon Om ǝidher ǝwarade han / myk kom-
 ber nw j hogh hwro jǝc rympde mith rike / ok mi-
 ǝthe myna godha borg h bǝrn / ok manga andrǝ ǝloth 10.
 ok ǝtǝdher / Ok ǝr nw ǝǝ ar ǝydhan jǝc ǝr hǝr
 ǝom en almoǝe man / ǝǝr var jǝch en konnung h ǝffuer
 landh ok rike thǝ ǝǝrgher jǝch hwar dagh / ok thǝ
 kǝrer jǝch nw ǝǝr gudh ok edher . drotningen ǝwa-
 redhe / thǝ ǝr litith vndher ath j ǝǝrgǝr edher stora 15.
 ǝkadhe / ath j haffuen ǝaa lenge ombwrith idhert rike /
 ok warit hǝr nǝr os / ok wynnith off mykith goth /
 j hǝndher . wil tw fara / ok wizna tit h landh j ghen /
 ther til wil jǝch hyǝlpa hwardh jǝc kan / jǝc wil
 ǝfaa / jdher badha myna ǝǝner erp ok ortwǝ ok ǝ^c
 riddare aff mith egit folk Sidhan vil jǝc bidhya /

Atilius konungþ ath þan idher hialper þþ meſte þan
kan/ konung didrik tackaðe henne

Kap. 269.

*Drottning Ercha beder konung Atilius hjelpa Didrik
att återvinna sitt rike.*

*Bl. 117.
Verso.

- Sidhan ſtodh drotningen op/ ok togh tidride j han-
dena/ ok gonga ſaa/ ſör atilius konung. konung ati-
lius fagnede them bodom vel/ ok ſatte drotningen nær
ſigh/ ok ſporde hwat hennes ærende war/ drotningen
5. ſwaraðe hær didrik haſfuer kærít ſör mik hwro þan
haſfuer miſth badhe landh ok rike/ ok bortho varit
længe Nw vildh þan gerna *ſörſökia ath winna ſith
landh igheþ/ om þan kundhe/ ok om j wiliæ honum
ther til hialpa. J wethe vel ſiælffue hwadh manheth/
 10. þan haſfuer giorth/ wunnith idher til handha bade
landh ok rike/ ok haſſith mongan ondhan dagh ſör
edher ſkuldh/ badhe j ſtridh ok kamp/ ther bðr idher
honum wæl ath lðna. lænær honum en hær aff hwna-
landh/ ath þan motthe winna ſith eghit j gheþ.
 15. konung atilius ſuaedhe mþ myken wredhe/ om didrik
wil haſua hialp ath vynna ſith landh igheþ/ tha mag
þan ſiælff til migh tala/ ær þan ſaa hogmodig ath
þan menar/ ath jac ſkal byuda honum huna hær/
Drotninghin ſwaraðe þan bad myk thy vara hans
 20. bodh/ þan mente ath jach ſkuldh vara bethre hðrdh
æn þan Han talade gerna ſiælff til edher/ drotning-
heþ ſadhe Jach vil ſaa honum myna twa ſðner til
hialp/ ok ther til þ^C riddare welwappnade ok i
hialpher honum hwadh edher takkis tha ſwaraðe
 25. Atilius konung. drotningh tw ſægher ſanth ath didrik

konung haffuer længhe nær off warit ok mykit haffuer
 han sðreth warth rike sidhan han kom j varth landh/
 ok bordhe off wel ath lðna honum ok skal jach bodhe
 sðr hans skuldh/ ok tina medhan tu haffuer gongit
 hans bodh/ hialpa honum hwadh jach kan. vil tw 30.
 saa honum tina sðner badha ok x^c riddare ta skal
 jach saa honum myn man margressue rðdgher ok ijm
 riddare vel vapnadhe/ tha sadhe didrik konung. thz
 vifthe jach val ath j skuldhe mik saa swara/ ok offtha
 nywtar man eth goth bodh ok takker jach idher gerne 35.
 herre sðr idhert gode *bodh/ Ok lather mik farlðst
 saa then hialp mik skal ecke længhe lðsua. All then
 vinther tha slogho the j hwnelandh hialma brynior ok
 hialma ok godh swardh Tha waren kom tho samladhe
 the sik j susa saa monga som her Didrik skulde sðllia 40.

*Bl. 118.

Kap. 270.

*Drottning Ercha utrustar sina söner Erper och
 Ortun, samt den unge Thetmar Thetmarsson.*

Erp ok ortwn/ ok hin wnge tetmar/ ok mar-
 gressue rðdger fatho j en tra'gardh tho kom ther
 gonghande Ercha drottning ok sagde. myne kære sðner
 nw skal jach redha idher wel wth mz didrik konung.
 hon fik them sðrsth ben wapen ok ij brynia hwita 5.
 som siluer ok giordhe aff harth staal/ ok wel bodhe
 mz rðdha gul/ framdelis fik hon them twa hialma
 mz sðrgyltha naghla/ ok twa skiðlla vel sðrgylthe/ ok
 ther til baner E[n]gen vapen sðrdhe the j skiðlla sina/
 thy ath the wara ganske vnghe/ tha sagde hon til 10.
 them gratande. jach haffuer idher nw saa wth reth ath

- jach wenther ath ey skal finnas twa konunga sðner
 bæter redde mǝ goth wapen/ wærier idher nw saa
 wel ok mænlighe som wapnen a're godh til/ ok lather
15. mik heller spðria/ ath j dðð mænleghe/ æn lifsue ok
 vardhe fðr taledhe Sidhæn kalledhe hon til sik syn fofther
 fðn merkar [*?tetmar*] tetmarsson/ ok togh honum j samffn
 ok kyfthe honum fðr sin mwæn/ ok sagde myn kære
 fofther sðn/ jac hæffuer nw redh myna sðner wel/ ath
20. fðllia didrik konung ok tik ath winna idhert landh
 ighen/ ok j iii vnghe mæn skulo fðlgias ath/ ok
 vara hwar oppa then annan j komo Aldrik J stridh
 fðr æn nw. tetmar *suaredhe tyna sðner ære wel red-
 de/ ok saa hialpe mik gud/ ath jach skal fðra tek
- *Bl. 118.
 Verso.
25. them badha hele hem ighen eller tw skalth spðria mik
 æth jach skal aldredh ather koma ok ekki skal lifsua/
 om the blifsue slagne. drotninghen badh honum holla
 sin ordh ok takkadhe honum ther storlighe fðre. Tha fik
 hon tetmar goth harnisk ben vapnin aff stal/ ok en
30. godh brynja blank som siluer/ ok en hordhan hialpm
 valfðrgyltan ok fatther mǝ gyltha shena ok dyra/ ok
 fik honum en rðdhan skiðl ther stodh vti eth leon aff
 gul thesse iii vnghe herrer wara vel vapnadhe/ ok
 thz hæffua sagth gamble mæn ath inghen hæfdhe seeth
35. iii konunga sðner bætre wth redde mǝ gul ok dyra
 shena som athera harnisk war

Kap. 271.

Konung Aktilius skipar krigs-folket. Hären bryter upp.

¶ sufa war saa myken gny ok vapna brasck/ ok hæsta
 gnæggiæn slottit war saa fult aff folk/ ath ther fik
 enghen

engheŋ mera rwm . konung Atilius gik op j eth torn/
 ok ropadhe / hōgth ok badh hōra sik / sidhan tagnadhe
 the alle . konungen sagde saa tykker mik som her ær 5.
 saman komyn en stor her / ok manghen en dyrligh
 dræng h J skolo nu gōra som jach sigher idher . didrik
 konung skal fara mȝ sith baner ok alle hans meŋ . mar-
 greff rōdgher skal fara mȝ mith folk / Alle the an-
 dhre som ekki era skikkadhe skulo sōlia myna sōner / 10.
 ok mȝ hin vnghe tetmar Ok ʁ^C riddare som thea
 modher vth lænthe . ther sagde alle ja / ath the wildhe
 gōra konungh[ens] vilia Tha redh sōrsth *wth margreff *BL119.
 rōdgher / ok hans mæŋ / ther næsth rida hina vnge hæ-
 rer ok en hertogh / som nordingh heth / han sōrde 15.
 mærkas [ʔiunkar] tetmars baner / ther mȝ soldhe hin go-
 dhe wlfarth . konung didriks frænde / ok hin godhe
 riddare hialprik / tha sagde ærcha drotning . hin godhe
 riddare hialprik tik befaler jach myna sōner / læth them
 vara nær tek / nær j skolen stridha / hialprik suarade jach 20.
 vil thȝ suæria om gudh / ath aldrik skal jach liffuondis
 hem koma / om jak missther thina sōner . drotningen tak-
 kadhe honum ther mykith sōre . nōrdungh hertog Ridher
 sōre mȝ baner merka tegmars ther næst Ridher Erp ok
 ortwŋ / fogh [ʔok] hialprik riddare ok wlfarth didrikȝ 25.
 frændhe ok alle theas folk Ta sparng h [sprangh] Didrik
 konung pa sin hæsth falke Ok mesther hillebrandh hauer
 hans baner han ridher nu vth sōr didrik konung / ok
 vildhefer Ok alla her didrikȝ mæŋ sōlia æpther / tha
 var j the tre hoppa ʁ^M riddare ok otalighith an- 30.
 nath folk /

Kap. 272.

*Konung Didrik sänder två sina tjenare, att tillsäga
konung Ermentrik örlig.*

- tha the koma vthan för porthen tha sagdhe her di-
drik til ij sina tjänare j skolo Rida dagh ok nath
ther til ath j finne ærmenrik konung / ok sigher ho-
num faa ath myn brodher tetmar ok jach viliom nw
5. rida j warth rike himblingha / landh / wil han væria
landit för os / tha bith honum mōtha os för granfpoth
mz sin her . the ridho strax sin vægh til Rom / ok
ther fonno the ærtmentrik konung ok sagde til ho-
num tw ærmentrik konung . hin otro swikare didrik
10. konung ok hans brodher tetmar komo mz en storan
her aff hunelandh ok ii söner atilia konungs mz them /
ok vilia the hæmpnas ath tw togh thera rike aff them
mz oæra *ok far tw nu ath gella tin otrofkap wil tw
væria riket för them tho mōth them vidh granfpoth
15. faa bode the sægia thegh / thy the wilia ekki stialas
pa [tik .] Tha ermentrik konung hördhe thesse tidhande .
tha gaff han sændhebodhen hwar thera en hæfth / ok
en nyanh kywrttil / ok badh them ridha hem ok hæfua
tak för sin ærendhe thy han reddis ekki mykit för
20. huna her.

*Bl. 119.
Verso.

Kap. 273.

Konung Ermentrik samlar sin krigs-här.

konung Ermentrik samladhe her öffuer alt sith rike /
ok bōdh til sik koma alle the ther vapen konno bæra /
ok hæfth ridha / tho kom mykit folk samon j Rom / innan
iii dagha waro ther xviii^M riddare vel vampne [wapnade]

ther kom ok hertogh vike vellansō ok sagde til Er- 5.
mentrik . Hær ær Jach komyn mȝ alla myna men/ ok
vildhe jac gerna stridha moth hyma her . moth didrik
aff bærn ok hans brodher vil jach nōdoeth. stridha/
togh vardher jach gōra som thu vilth herre/ tha
motthe han see j Romborgh mongan blankan hyalm 10.
godha brynia/ ok fagra skyolla.

Kap. 274.

*Konung Ermentrik skipar krigs-folket. Hæren
bryter upp.*

konung Ermentrik gik pa eth torn ok bødþ sina
men giffua sik lywth. han sagdhe myna godha vener
sōlgiaer myn banersmesther . seueke myn godhe ven tw
skalþ hafua myth baner ok vi^m riddare mȝ tek aff
myna men/ ok tegh skikker jach moth her didrik 5.
aff bærn/ ok vare thȝ manneligene ath tu singhe hans
suærdh j tina hændher sōr æn j skilias ath/ Æn sagde
han myn godhe frænde renaldh tu skalþ hafua v^m rid-
dare ok vara hertoghe offuer them/ tikk skikker jach
moth atilius konungs folk ok hyma her/ ther skolo j 10.
dræpa mongan [man.] myn godhe ven vidheke velansō ok
myn bæsthe hertoghe/ tu skalþ hafua mȝ tik vi^m
riddare/ tu plægher gerna *fonga sigher . dræp didrik
konung ok tetmar hans brodher ok lat aldrith hem
koma sōner atilius konungs . gudh giffue edher sægher 15.
j thenne særdh til mera vardher idher priss/ tha swa-
radhe vidheke velansō Jach vil stridha mȝ atilius
konung ok hans folk/ her didrik vil jach encthe gōra
om jach mogh radha Sydan blæsthe the j alla sina lu-
dher/ ok stiga pa sina hæstha/ ok ridha blæsandhe 20.

*Bl. 120.

ok ropandhe ok ey vændhe the fðr ey the komo fðr
 granþport thet var her *didrik* m̃z ſiṅ hæ'r nordan for
 ana / ok bliffua ligiandhe om nattæne

Kap. 275.

*Mäster Hillebrand rider ut om natten och träffar
 Renald Mere riddare.*

- her hyllebrandh [war] væcth hollere om nattena aff
 konung *didriks* men . om midianads tidh redh han offuer
 ana thet ſom eth vadh var / tha han kom offuer ana tho
 motthe honom ey man ok engheṅ thet kændhe anan /
5. hyllebrand ſwarade ok ſagðhe til honom / ekki tðrff
 jach ſægja tegh mith nampn medhan tw eſth en / ok
 jach ær en / jach viſthe titi nampn fðr ʁʁ aar . ſwa-
 radhe han j gheṅ tw hether meſther hyllebrandh / hyl-
 lebrandh ſwaradhe thz ær ſanth tw ſigher ey vil jach
10. lðna myth vapiṅ [ʔ nampn] fðr thegh jach kænner / ok tegh
 vel / tw hæther rænaldh mere riddare ok myṅ godhe
 veṅ / ok ſigh mik tidende aff titi landh Rænaldh ſwarade
 thz kan jach ſægja tik vidheke velanſon her *didriks*
 godhe weṅ / han ær en hðffuiſzmaṅ fðr var her / ok
15. anner æ[r] ſeueke idher oweṅ / Jach Redh lðnligha wt-
 aff heræn jach hæde tæncth / ath finna *didrik* konung
 ok ſægja honum tidende . gudh læti honum vel ath ſa-
 ras togh vardher jach fðlgħa myṅ herra

Kap. 276.

*Renald visar mäster Hillebrand konung Ermentriks
 läger.*

Syðhan ridho the badhe j mona ſkynith op m̃z aana /
 ok taledis vedh / the hiollo pa en backa ſaa ath the

sagho badhe herene / *Hyllebrandh spordhe hwar ær fe-
uekis banner ok paulon / honum giordhe jach gerne
ilth om jach kwndhe . renaldh swardhe / ther star eth 5.
gylth paulwn ok iii gul knappa offuon oppo / thz ær
konung Ermentriks paulwn / ther liggher seueke / ok
fouer vti / tu kant honum eyncte ath gðra / om tu ær
vildhe / ther liggher saa mykin hær om kringh / Re-
naldh vifthe honum widheke valanffons paulwn han 10.
wifthe honum ok sith paulwn / ta fæde hyllebrandh
Ridh nw mz mik tha wil jach vifa thegh war paulwn

Kap. 277.

Widikes män möta Hillebrand och Renald.

sidhon ridha the op mz aana ther môtthe them v
riddare aff widekis man the v drogo sin swardh /
hyllebrandh drog sith swardh ok red moth them . tha
swardhe renaldh til them hwadh vilie j / thenne man
fðlghe mik / the kendhe strax hillebrandh / ok huggo 5.
strax til honum oppa hialmen / ok eyncte bet oppo /
hyllebrandh hwgh moth en aff them opa hans hals saa
ath hwuwdith gik aff / ok ther mz skildis the ath . re-
naldh vildhe ekki stædhia ath the skuldhe flas mz
hillebrandh / 10.

Kap. 278.

Hillebrand visar Renald konung Didriks läger.

tha the komo / oppo bacchan tha sagdhe hyllebrandh
ther star eth paulwn / ok v kul [[?]gul] knappa / offuan oppa
thz hðrer konung didrik til / ther star ok eth rôth
paulwn thz hðrer fðner atilia konungs til ok thzmar /

5. *didriks* broðher / ðer star ok eth grónth paulwn ðz
hórer margressue róðgher [*til.*] syðhan togas the j
fampn / ok skildis ath / hillebrandh redh til sine men /

Kap. 279.

Renalds ordvæxling med Seveke.

- þa renaldh kom til sith paulwn / þa war seueke
wachen m̄ mykith folk ok vilde ridha epther hille-
brandh / þa sagde renaldh vil tw ridha effther hyl-
lebrandh ok dræpa han taa *skal jach snarth vapna
•Bl. 121.
5. mith folk ok þa skal tu fôr slaas m̄ mik / ok skal
tu mistha mangan man / lath hyllebrandh ridha hwarth
han wil. seueke swaradhe mik tykker ath tw vilth vara var
owen thy tu fôrswara myns herra owen / [*renaldh sagde*]
jach vil hialpa myn herra hwadh jach kan / ekki magh
10. jach stædia ath j dræpa hyllebrandh meðhen han redh
j goda tro ok taladhe vidh mik. J morgon far tw see
hyllebrandh / þa vil jach ekki formena tek ath slaas
m̄ han / jach venther / ath han vœr sik vœl fôr thegh /
Sidhan skilldhe the sina trætta ath / ok lagdhe sik nidh
15. ath soua / hyllebrandh redh til *didrik konung* ok
sagdhe honum alth hwru gongith var / *Didrik* takkadhe
honum / [*ok sagde*] altith fars tek mænneligha ath

Kap. 280.

Konung Didrik och Seveke föra sina baner emot hvarandra.

¶ Morgonen arla stodh hæf *didrik* op ok vap-
nadhe sik ok loth blæsa j piper ok bafunar. tetmar
hans broðher giordhe ok samaledis ok tesslighchis

margressuen rōdg̃her ok slig̃ha pa sīna h̃æst̃ha / mest̃her
 hyllebrand̃h red̃h fram̃ m̃z her didriks baner All h̃æreñ 5.
 fōld̃he æf̃f̃her . h̃an rid̃h ðffuer th̃z sama vad̃h som̃ h̃an
 had̃he om̃ nattena Rid̃hith / tha seueke var theff var /
 ok vid̃heke velañson / tha bl̃æst̃he the j alla thẽra lu-
 d̃ha / ok bad̃h thẽra folk / vapna sik . vid̃hek̃he steg̃h
 pa sīñ hest̃h skimpling̃h teslikis giorde renald̃h ok val- 10.
 ther aff vaskeñsteñ h̃an fōrde konung Ermentriks baner
 th̃z var bad̃he storth ok lanc̃th ok manga gulkloc̃chor /
 oppa . th̃z baner rykker [?rynger] saa fast̃h ath̃ th̃z hō̃ra
 mag̃h offuer all her̃æñ / ther vnd̃her red̃h seueke m̃z vi^M
 *riddare . tha didrik saa konung Ermentriks baner / ok 15. ^{*Bl. 121.}
 viste ath̃ seueke var ther vnd̃her / ta bad̃h h̃an hylle-
 brand̃h fōra sith̃ baner ther j moth̃ th̃z var giōrth̃ aff
 sl̃wth [?h̃with] silke och l̃ox̃ gul klokkor oppa / th̃z
 h̃ald̃he ær̃cha . drotning̃h giorth̃ ther stod̃ eth̃ sōrgyl̃th
 leoñ oppo / thõ kom̃ renald̃h m̃z eth̃ rōth̃ baner som̃ 20.
 blod̃h / moth̃ h̃onum̃ rid̃her margressue rōdg̃her . tha red̃h
 videke fram̃ h̃ans baner war swarth̃ / ok stod̃h h̃amber
 ok tong̃h vti / th̃z fōrd̃he eñ k̃æmpe som̃ rwng̃he heth̃
 h̃an var stor ok stark̃ som̃ eñ rese / moth̃ h̃onum̃ ri-
 d̃her h̃ertogh̃ nordung̃h m̃z m̃ærkar thetmar̃sons baner 25.
 ther stod̃h paã eth̃ leoñ aff gul̃ th̃z gaff̃ h̃onum̃ Er̃cha
 drotning̃ . ther æp̃ther fold̃he tetmar / ok h̃ina vñge
 h̃errer ok god̃he riddare h̃iæl̃prik / h̃an var alla riddare
 ras̃kast̃h . thẽra vapeñ glimad̃he som̃ soleñ

Kap. 281.

*Slaget vid Grans-port. Wildefers och Walters af
 Wasekensten död. Sevekes flykt.*

The drogo til sam̃añ m̃z tesse vi baner . her didrik
 fath̃ pã s̃yñ hest̃h falke ok h̃ug̃her m̃z sith̃ god̃ha

- swærdh ekki sax/ fôr honum stôrthe mangan man.
 fôr honum ridher hyllebrandh hæn drap ok mangan
 5. man ok godhe riddere vildefær/ tho fiðl mykit aff
 feuekis folk. her didrik ropadhe hðeth ok badh fina
 men goo hardeliga fram/ ok sagde vi hæffua optha
 slagis mæ rysserna/ ok vynnit ther mykit sigher/ nw
 vilia vi ok vinna vort eghit landh j gen/ ok her
 10. aff hettho vi mycla men. konung didrik ridh mith j
 feuekis her/ hæn draþar badhe mæn ok hæstha ok
 alth thæ fôr honum var/ hæn for badhe twærth ok
 ændelantth gynom thea her ok alla ræddis fôr ho-
 num/ ok *hæffuer draþit otalighit folk/ ok annæn
 •Bl. 122.
 15. vegh ridher vildhefer/ ok huggher manneligha hwaske
 vaper eller hæstha hæctha fôr honum/ hæn drap mon-
 gha rika hðfðingha/ thæ saa valther aff vafkensten/
 hwru mykin skadha vildhefer giordhe/ ok ath alle
 flyddhe fôr honum. valther flogh sin hæst mæ sporona/
 20. ok sette sith spywth fôr vildhefers brýstth saa ath wth
 gik gynom hærdener/ vildefer huggh spwth skapthit syn-
 dher/ ok sydhan huggh hæn oppa valthers lar ok bry-
 nian syndher ok larith aff saa ath swærdit stod j fade-
 len/ sydhen storth the bodhe dðde ok ther fiðl konung
 25. Ermentriks baner nidher som valther fðrdhe/ tha se-
 ueke thæ saggh ath valther var slagghen/ ok baneret
 laggh nidhre a jordena tha flydde hæn alth thæ hæn
 kundhe/ ok alla hans mæn sa monge som vndher thæ
 baneret var/ her didrik jæghadhe æpther them ok floggh
 30. mesta delin j hæf aff them/ Sydhan vændhe her di-
 drik om

Kap. 282.

Widike Welandsson dräper hertig Nordung och konung Aktilli söner, Ortun och Erper.

Thz fagdh [ʔsagʰ] videke velanʃon / ok tychthe stor
 ʃkam ath ʃeueke flydhe / haŋ redh fram dyʌʃueligha ath
 hertogh nordungh. hertogh nordung mötte honum thy
 haŋ var en ſultagha kempe / the ſtridde længe ok man-
 neligha / tha hogh videkhe ſyndher banere ſtongena 5.
 ſaa ath baneret fiøl til jordena Eth annat hugh / hðgh
 haŋ aa hertogens halff brynian ſyndher och halſen ſyn-
 der ok ſaa ath hwudit fiøl nidher appa jordena. thʒta
 ſagha the vnge herrer / ortwn ſagde til hiʌlprik rid-
 dare ſaa tu huru then ondhe hundh *videke velanʃon 10.*BL122.
 drap hertogh nordungh / ridom nw fram ok hæmpnom Verso.
 honum / the ridha fram moth them kom videke velan-
 ſon ok hiŋ ſtarke jlonge ok ſlaghas manneligha ſaa
 lenghe ath ortwn ok hiʌlprik riddare vordho bodhe
 ſlagne / thz ſaaga Erp ok tetmar / the ridha fram ok 15.
 ſtridha manneligha. tetmar hugh jlonghe hiʌlm ok klðff
 hans hwudut [ʔhuwud] ſyndher ſaa ath ſwærdhit ſtodh
 j ſadhele . jlonge ſtðrdthe dððdh / aff ſiŋ hæʃth medhaŋ
 ſlogh videke Erp j hæʃ

Kap. 283.

Widike dräper junker Thetmar, konung Didriks broder.

Tha tetmar ſagh ath dððhe vara bodhe konung ati-
 lia ſöner. tha redh haŋ ath videke / ok wildhe hæmpna
 ſina foſther brððher / eller haŋ vildhe dðð ther om /
 haŋ hugh oppa videke badhe tith ok harth / vidheke

5. sporde æstu thetmar . konung didriks brodher / ridh
bordh annarstadz ok flas / fôr thij brodher skuldh vil
jach thegh inthe ondh gôra . tetmar swarade thz veth
gudh ath mik lôfter ey længher lifua vtan jach far
hemph pa tin ondh hwnth / thz tw drap myna so-
10. fther brôdher . konung Atilia sôner / ok annat thera
skal jach felle thegh dôdhan eller tu mik / tetmar hugh /
æn halfua fasthare oppa videke / videke sagdhe thz veth
gudh ath nôdocth vildhe jach dræpa tegh fôr tin bro-
dher skuldh didrik aff bern / tha hogh tetmar aff alla
15. macth paa videokis hja'lm / hja'lmen var off thz hardastha
stall som vara molte / thy slanth swærdit aff honum
ok nidher oppa hesthens half framman fôre sadhelbo-
ghen / saa ath huwdit fiôl nider *til jordena / ok ther
loth skimlingh sith lif / vidheke swaredhe ther han
- Bl. 123.
20. stodh pa markena / thz veth hin helghe gudh ath tu
nôdher mik ther til som jach hade aldredh tænceth ath
gôra tik j moth / ok saa mykin nôdh dragher mik her
til ath antighe vardher jach lætha mith lif eller jach
vardher dræpe tik . vidheke togh sith swærtth mymmingh
25. mz badha hendher ok hōgh til tetmar bak oppa
ryggghen ath syndher gik brynnia ok ryggghen ok bu-
ken ok fiôl nidher til jordena j tw stykke / sydhan
drap vidheke mangay man / the stridde tho ganzke
grymmeligha / ok stôrthe fasth oppa bodhe sydher /

Kap. 284.

Riddar Ulfards död.

hin godhe riddare wlfardh han stridher vel all thei
dagh wth / han fôrde margreff rôdghers baner / han
drap bodhe men ok hæsta . margreffuen fôldhe honum

manneligha / thz saagh renaldh mera riddare hwadh
 skadha wlfardh giordh / ok ath alle flyddhe för honum / 5.
 han satte sith glaffuen för wlfars brysth wth gynnom
 brynnya ok wt gyk gynom hærdhena . wlfardh stôrthe
 dôdh aff sin hesth / thz sagh margreffue rôdgher han
 togh sith baner op j ghen / ok redh at renalsz baner
 mestere ok hwgh honum pa hans halsz saa ath hwudît 10.
 gik aff / ok baner stonghin syndher / ok baneret fiðl
 til jordena

Kap. 285.

*Renald Mere riddares flykt. Konung Didrik får
 veta sin broder Thetmars och konung Aktilli
 söners död.*

Thath saa renalsz men ath hans baner var fallit ok
 fueke var borth fiðdh tha flydde the alle saman / sy-
 dhan flydde renaldh mz them / dytrik konung jagade
 fasth æfthet them / tho kom en riddare til them *aff
 hans egne men ok sagdhe Jach kan sægia thegh ondh 5.
 tidende ok sa / hin ondh hundh videke vellanson drap
 försth tin godhe hertogh nordungh / ok ther næst
 badhe atilia søner ok hyn godhe hilpricth ok sydhin
 thyn brodher tetmar / rid j ghen herre ok hempo ho-
 num a them [? them a honum] 10.

*Bl. 123.
 Verso.

Kap. 286.

*Widike Welandsson flyr undan för konung Didrik,
 och rider ned i Musala elf.*

Didrik swaredhe hwadh gaff gud mik til sak ath
 han loth saa ondhan dagh ôffuer mik skina ath encthe

- vapen kuzne biþa a mik j dagh/ ok ær jach en
 ofar/ myn brodher ok the vnghe herrer æro nw dð-
5. dhe Nw tðr jach aldregþ koma j hymmelandþ nw
 vardher jach antigþe dð eller hæmpna myna vngþa
 herra/ þa vendþe þa j gþen ok flogþ sin hæfþ mþ
 sporona/ hans men folde honum þa redþ snarth fra
 them ok tith som stridþen hadþe varit/ þa var faa
10. vredþ ok harm fuldher ok grymber aþ en brynnandþe
 logþe gik wth taff hans mwn/ engþen riddare torde
 nw flas moth honum/ þþ sagþ vidþeke velanþon þa
 flyddþe hwardþ þa korne a þen hæfþ som tet-
 mar atte/ þa rendþe nid mþ aana som musala elff
15. hether. her didrik rende æfter honum ok ok sagdþe tw
 hiþ ille hundþ bidþa mik jach vil hæmpna myn bro-
 dher ty skal tw ekki længþer lifua om tw tðr kampa
 mþ en maþ/ videke lot som þa ekki hðrdþe ok
 rendþe vndþon þþ meþa þa gath/ Didrik Ropade til
20. honum ok bad honum bidþa ok sagde/ þþ ær skam
 ath fly fðr en maþ ther hēmpnas vil sin *brodher.
 Widþeke fwardþe þþ jach flogþ þiþ brodher j hel
 þþ giordþe jach nðdogþer jach motte antige draþa
 honum eller hadþe þa draþit mik/ jach vil þþ bð-
25. þa mþ gul ok silff ok dyra stena/ videke rendþe vn-
 dþaþ þþ meþþe þa motte Aþ didrik effþer honum/
 þa rendþe vidþeke vti fwyðþ ok fanch strax vnter
 vatniþ. didrik skðt siþ spywþ eþþer honum fa ath
 þþ stodþ j bakkaþ harþ vidþ Ana

*Bl.124.

Kap. 287.

Konung Didriks sorg. Hans återfärd till Hunaland.

Didrik aff bærn vände j ghen tidh som striddhen
 hafde stondit/ han fan ther mangan raskan man bo-
 dhe hans vener ok frændher/ tha kom han tith som
 hans brodher logh tetmar ok sagde/ hær ligher myn
 kære brodher thzta ær mik en stor harm ath jach finner 5.
 thek sa redh Sidhan kastadhe han borth sin skiol ty
 han var illa hoggin ok togh j ghen tetmars skiol/
 tho fan han ok hwar the vnghe herrerr logho/ tha
 sagde didrik . gudh nadhe mik ath jach edher haffuer
 misth thz veth gudh ath jach vildhe heldher songith 10.
 stor saar/ jach tór nw aldreghe koma j hymmelandh/
 tho kom didrik konnungs men til honum . Didrik sagde
 til margressue rødghe Atilius konung hafuer misth
 søner sina/ ok monghen en rasken drænghe fòr myna
 skuldh/ ty tór jach aldreghe koma til honum/ ffar tw 15.
 hem til honum ok sek honum tidendhe ok manga go-
 dha nætther Och Ercha drotningh/ ok flere andra
 høffdingha Ekke skal tu thz gðra sagde margressuen/
 Offha skær thz j stridh ath høffdinga mista sina dræn-
 gia ok faa togh siælf *seghe som nw haffuer tw son- 20. *Bl. 124.
 gith/ takka gudh fòr thezenna sighe/ ok giff tek ekke
 siælf otøfver fðr the vnghe herrerr skuldh/ vi vilia
 alle ther til hælpa ath atilius konung ok Ercha Drot-
 ningh scolo vara saa kære ath tegh som nagath sin
 til fòrne/ Åy togh ath the haffua misth sina søner/ 25.
 Nw swaredhe didrik . aldreghe tór jach tith fara ty ath
 jach loffuodhe Ercha drotningh ath iach vildhe fòra
 henne bodha sina søner ighen/ ok thz kan jach nw
 ekke holla/ ok gyngo alle høffdingha ok herrerr ok

20. *Bl. 124.
Verso.

30. bodho honum hem fara vi vilie vel fly tek venſkap
aff atilius konung ok Ercha drotningh/ wil tu ekki
fara j hunelandh tha far j thit egith rike/ ok ſtridh
mʒ Ermentrik konung. vi vilia ſolia thegh alle ok
komo aldreggh j hymelandh ſoren tw haſſuer vʒnith
35. thith rike j gheʒ. didrik ſwaredhe/ jach tór ekki
laſgher ſora konung Atilius her ſyðhan jach haſſuer
miſth badhe hans ſóner/ jach vil fara hem mʒ idher
til atilius konung. ſidhan vendhe the hem mʒ alla
thera hær

Kap. 288.

*Margrefven Rodgerd förtäljer konung Aktilius
hans söners fall.*

- tha the komo j hymelandh the ſunno atilius konung
j ſuſa. Hær didrik gik ok lagde fik j eth lithit huſʒ/
ok tordhe ey gonga ſór atilius konung. margreſſue
ródggher gik til atilius konung ok helfade honum.
5. konungen ſwaredhe velkommenʒ myʒ godhe maʒ/ mar-
greſſ ródggher ſægh os godh tidhendhe aff idher ſærdh
liſſuer konung didrik aff bærn eller haſſua hyna ſongit
ſigher eller ofigher Margreſſ[weʒ] ſwarede. Didrik liſſuer
ok ſinæ meʒ ok hina ſingho ſigher *togh for os alle
10. illa ath/ ty wi haſſua miſth vara vngha herrer Erp ok
ortwn/ tha drotninghen thʒ hórdhe taa greth hon ok
nær alle the inne voræ/ konung atilius ſpordhe haa
ſiðl ſlere aff myna meʒ/ greſſuen ſwaredhe ther ſiðl
maughen dyrligheʒ drænggh ſórſth mærkas thetmar aff
15. berʒ ok tin gode wen hiaʒlprik riddare ok nordungh
hertogh wlfardh/ ok vildeſer/ ok mongha andra
godha drængia/ ok ſtora hóffdingha thogh miſthe

*Bl. 125.

konung Ermentrik hálffua flere / ok monga flyddhe
 vndhan . konung atilius swaredhe / ok vart manneligha
 vidh tesse tidende / thz far nw som sör ath the döð som 20.
 seghe ære / godh vapon gifue enghen seghan man [liff]
 likouel ath mina söner hadhe godh vapon ok mærcar
 tetmar the motto likouel döð . konung atilius sagde
 hwar ær nw myn godhe ven didrik konung . tho swa-
 redhe en aff konungens mæn / han sither bortho j eth 25.
 stegare huff ok mesther hyllebrandh ther lægia the sin
 vapon aff / the gitto ekki komo sör idher ögon soo
 mikit sörgia the idra söner / tha visthe konungen twa
 riddare æsther them / the bodhe her didrik ingonga
 til konung atilius / didrik swaredhe jach gither ey 30.
 sör sorgh An til honum komith . the sagde konungenom
 didriks swar

Kap. 289.

Drotning Ercha tröstar konung Didrik.

[th]aa gik drotninghen gratande mz fina jomprur
 tith som didrik fath / ok sagde myn gode ven didrik .
 huro vardhe the sik myna söner eller hwro godhe
 drængia vore the sör en the fiölla . Didrik swaredhe
 aff myken harm the varde sik *manneligha / ok vildhe
 inghen fran andhrom flyy saa godha drængia vare the .
 Drotninghen togh honum j sampn ok sagde myn godhe
 ven didrik . gach mz mik sör konungen ok var gladh /
 tu skalth vara os velkommen / thz haffuer sörra sketh
 æn nw ath the fiöllo j stridh som the var beskerth ok 10.
 the som epther lifua kuno sik sör thy ey öffuer gifua
 ekki dogher ath sörgia döda men / war koth ok gladh
 ok gak nu mz mik til atilius konung . tha gik han

5. Bl. 125.
Verso.

- mʒ henne/ Atilius konung stodh op ok badh honum
 15. vara velkommen/ ok bad honum sitia nær sik i hðg-
 fætlith tho soom fôr/ thʒ tekkis didrik vel ok bleff
 længhe sydhoj nær atilius konung ok bliffua saa go-
 dha vener som fôr

Kap. 290.

Drottning Erchas död.

- Þ tw ar ther ephther ath stridhen hæfde stondith fôr granf-
 porth/ tha varth drotninghen sywk hoj sændhe bodh
 Effther didrik konung. han gik til [henne] hoj badh honum
 vara vel komen. Didrik sagde thʒta ær en mykin harm
 5. ath tw skal vara saa illa sywech ok mykit fôrðæruas
 nymelandh om tu dôr aff thenne soth saa ærlighen
 qwinna som tw æstþ ok tha misther jach myn bæsthe
 ven. Drotninghen swaredhe tu hæffuer varith vor go-
 dhe ven ok mykit hæffuer tw stôrctþ varth rike/
 10. thenna soth vil nw skilia var venskap ath/ her giffuer
 jach thek eth stop aff gul ok þv march gul vti ok
 ther mʒ kðsteligha clædher aff purpura/ ok ther mʒ
 giffuer jach tegh myna fræncha jompsfru hæredh ok see
 henne vel fôre. Didrik swaredhe mykin venskap hæffuer
 15. tu mik giorth gudh bðthe tegh tin venskap ok sywe-
 dom/ mykin skadha for tw atilius konung. om han mi-
 sther tegh *tha græth her didrik som eth barn ok
 kundhe eycthe tala ok gik sidhan borth. Drotninghen
 sagdhe hwar ær hillebrandh myn godhe ven jach ær
 20. hæf sagde han/ hoj togh then bæsthe gulringh aff sine
 handh ok gaff honum ok [sagde] vi vilia skilias godhe vener
 ath saa skolo vi ok finnas nær gudh vil/ hillebrandh
 takkadhe

*Bl. 126.

takkadhe henne mykith sör sina sagra gaffuor / sidhan
 gik han gratandhe borth . tha badh Drotninghen kalla
 sik Atilius konung / konungen gik til henne ok sporde 25.
 hwadh hon vildhe hon sagdhe hin rike konung vi var-
 dha nw skilias ath togh kan tu ey længhe vara vtan
 hu/trv ty fa tik ena erligha quinna tu æstþ thz vel
 værdher / ok bidher jach tek ath tw far tik enghen
 quinna aff nyfflingha landh ok ey aff konungh adreans 30.
 slæcth gôr thu thz tha komber ther mykith onth aff
 bodhe tik ok tin barn / Sydhan vendis hon fra honum
 ok bleff dôdh tha thz spordis ath drotninghen var dôdh
 tha græth hwarth thz barn j hymalandh var ok vidha
 annars stafz ok sagdhe ath aldre far atilius konung 35.
 faa godh en Drotningh mer / ok enghen kono var mera
 grathen j hymelandh . konungh[en] loth jorde hezne lik kô-
 steligha ok lagdhe henne jnnan sör mwren harth vidh
 mwren / ther stodh nâr her didrik aff bern ok hylle-
 brandh ok mangha andra raska drængia. 40.

Kap. 291.

Om Nyfflingarne.

I then tima var en konungh j nyfflinhgha landh
 som gunnar heth ok hans brôdher mz honum som heth
 haghen goroholth ok gyntar *ok thera swagher sigordh
 swen som var then besthe kempe som nogan visthe aff 5.
 ath sægia j then tima . han atte krimilla theras systher .
 thesse hæfde alle eth rike / ok vare mektoghe kemper
 ok enghen tordhe stridha moth them / Sigordh war my-
 kith starkere en nogor thera / hans skin var harth som
 eth orma skywl ok eyncthe vaper bedh aa honum wtan
 en stadz mellan hans hærdher 10.

*Bl. 126.
Verso.

Kap. 292.

Brynildas och Crimillas tröta.

- En dagh gik drotninghen brynilla . konung kwnnars
 hustru jn j en sal ther sath söre henne crimilla ok
 vildhe ey op staa för henne . brynilla swaradhe estu saa
 dol ath thu math ey opsto mot mik som drotninghen
5. ær öffuer tik / Crimilla swaradhe Jach vil s'gia tek
 hwi jach thz gdr / tu sither j myns faders högsatthe
 som mik bordhe ath sitia Drotninghen swaradhe thz ær
 santh ath tin fader ok modher atthe thzta sloth ok
 landh thz hörer nw mik til ekki tek / tu kanth bather
10. löpa j skoghen epther sigordh swen ok sölia honum æn
 vara drotningh j nyffliungha landh Crimilla swaredhe
 tu kasther mik nw söre mz skam ther jach menthe
 hedher aff hafua / aff myn bondha sigordh swen ok
 nw böriar tu en ondhan lek jach vardher tek nw an-
15. nat ath spöria / sik myk haa tin mödom fik / brynilla
 swaredhe thz vil jach thek s'gia mik hoppas ath
 thz ær mik enghen skam thz var hin rike gunnar
 konung tin brodher han kom til myn borg hönur,
 söldi didrik aff barn ok monge andhra godhe men
20. ok höffdinghe ok giordhe bryllop mz mik mz mikin
 priffz han fik myn möddom ok enghen ammar / Crimilla
 swaredhe thz lögh tu tin möddom fik sigordh *swen /
 brynilla swaredhe aldreg warth jach sigordh[s] kona ok
 aldreg han myn man Crimilla swaredhe her ær theg
25. gulringh som han togh aff tina handh thaa han fik
 tin möddom /

-Bl. 129.

Kap. 293.

Brynilda klagar sig för konung Gunnar och hans bröder.

thā brynilla hōrde thȳta ok sagh ringhen thō tæncthe
 hōy vel h̄wro ther om̄ var skap[t]h / ok angradhe sara
 ath thȳ var henne sōre kastadh / hōy rodnadhe som̄ en
 blodh ok gik borth ok taledhe ey eth ordh ok gik
 wtaff slottit ther mōi the henne *gunnar konung*. haghēn 5.
 ok geroholth. hōy gik gratande moth them̄ ok reff sin
 clædher syndher. *konung gunnar* ok h̄ans brōdher hadhe
 varith j skoghen ok betha dywr / the sporde h̄wadh
drotningēn skadde ok h̄wi hōy saa sara græth. Drot-
 ninghen sagde til *gunnar konung*. tek ær vel vether- 10.
 ligi h̄wro jach ðffuergaff myn̄ egheñ landh ok sloth
 ok myna vener ok frændher ty bōr thek h̄æmpnas
 h̄wadh homodh mik sker / vil tw ekki h̄empnas mīth
 homodh thā h̄emps thȳ tek er siæluer sketh / Sigordh
 swen̄ h̄affuer swikil̄ tik j godha tro thy h̄an̄ h̄affuer 15.
 facth̄ sina h̄uſtru the lōnlighe tingh̄ som̄ mellan̄ os var /
 Hōy kastade mik thȳ sōre j dagh ath tu fik ekki
 myn̄ mōddom̄ ok h̄affuer jach nw saa stora forgh̄ then
 jach aldreḡh ðffuer giffuer. haghēn swaredhe grath ekki
 drotningh̄ lath̄ som̄ eynchte vardher ok tala her inthe 20.
 mera om̄ / thā sigordh swen̄ kom̄ til os sagde hōy ta
 var h̄an̄ som̄ ey pelegrim̄ ok viſthe h̄waske aff fadher
 eller modher nw ær h̄an̄ sa doll ath h̄an̄ wil vara ðff-
 uer *os alla thā swaredhe *gunnar konung*. grath̄ ekki
 drotningh̄ sigordh swen̄ skal ekki længe vara var 25.
 herre / ok ey myn̄ systher crinilla tin̄ drotningh̄.

*Bl. 127.
 Verso.

Kap. 294.*Hagens svek emot Sigord Sven.*

- konung gunnar ok [*hans*] bróðher rido jý oppa flottit ok taledh her enthe om/ sygordh swen var tha bortho ath weyda dywr æn annan dagh ath qwælle tha kom sigordh swen hem. konungh. kwnnar okk hans bróðher
5. sagnade honum vel the drokko fasth om affthoney ok varo kathe/ drotninghen brynilla sǫrgde fasth En dagh taledhe haghæn til gwnnar konung. ok sagde vil tw ridha j skog ath weyda dywr. konungen sagdhe Ja tha gik haghæn til stekaren J morgon arla gǫr var
10. math redha ok saltha thz/ thz mestha tw kanth thz som saltasth ær thz sæth sǫr sigordh swen/ Sydhon gik han til skænken ok sagde J morgon tha wi æthe tha læth os fenth faa driikka ther taledis eyncthe mera om

Kap. 295.*Sigord Svens död.*

- Om morgonen arla badh gunnar konung hem gonga til bordh/ hagen ok hans broðher/ tho kom ther gongende sigordh swen ok spordhe hwi æthe J faa arla hwarth vilie J rida. konungen swaredhe vi vilie ridha
5. ok sǫr lǫstha os ok vedha dywr vil tu fara mǫ os/ sigordh swaredhe jach vil gerna fǫlia tek/ konungen sadhe tha gak til bord ok faa thegh math/ ok stekeren ok skænken hadhe giorth som the woro bidne. tho the voro mætthe rido the wth po skoghen ok slogha
10. fina hundha lǫfe/ tha sygordh wth redh aff borgenæ tha
- *Bl. 128. *gik crimilla ok lagdhe sik soffua j hans sængh thy hon vildhe ey om gaa brynilla/ brynilla badh ok ha-

ghen fôr en han wtredh ath flydde saa ath sigordh
 kome ey mer tiith Jghen wtan han vordhe slaghen
 then dagh ther vildhe hon gyiffua honum gul ok sil- 15.
 uer thz mesththe hon fôr magh/ haghen swarede sigordh
 ar saa stark en kamppe Jach veth ey om Jach kan
 honum dra'pa thogh vil jach thz fôrðkia/ sidhon rida
 the oppo skoghen/ ok sunna dywr ok æ war sigordh
 swen then raskafthe som han altiidh van var fôr/ ha- 20.
 ghen skiðt eth spywth gynom en villan galth sydon
 skora the swinith op ok goffua hundana ok goffua them
 v'aydith tha vora the saa hethe ok tórstoghe ath the
 monde nâr beswima tha var ther eth rynnandhe vatn.
 konung gunnar ok haghen ladhe sik nidher ath drikka 25.
 saa kom sigordh ok giorde samaledis tho stodh haghen
 op/ ok togh sith spywth j badha hendher ok stak si-
 gordh mellan hârdena saa ath wth gik gynom hia'r-
 tiith. vidh sigordh ka'ndhe stingeth tha sadhe han tol-
 gith venthe jach mik ey aff myn mogh som tu nw 30.
 mik giorde hadhe jach stondith oppo myna fôther tha
 hade fôrre myn skiðll brynia ok hia'm skule varet
 kloffne ok myn brynia riffuey ok mith swârdh skor-
 doeth ok skolen j alle iiij ligith fôr myna fôther fôr
 en nogor edher hade giffuith mykh bana *saar. saa doo 35. *Bl. 128.
 sigordh/ tha sadhe haghen allen dagh hassua wi vedeth
 en galth ok kwznom honum naph alle iiii fanga
 en nw hassuer jach en samber v'aydat bodhe biðrn
 ok diafell som varsthe æro aff alle dyvr/ tha swa-
 rede konung gunnar vifst hassuer tu vel v'aydat ok 40.
 vilie vi fôra vara systher Crimilla thenna biðrnen hem/

35. *Bl. 128.
 Verso.

Kap. 296.

Nyfflingarne hemföra Sigords lik till Crimilla.

- saa sôrdhe the likith m̃z sik til læstît tha stodh brynilla ther oppo ok sagh henne bondhe ok hans brôdher komo ok sôrdhe sigordh dôdhan m̃z sik / tho gik hon wth moth them / ok badh them hafua jægit alle
5. mænnelighæst̃h ok læggeren j crimilla samþ̃ hon ligher ok soffuer j sina sængh / thz hafua the nw som the hafua sôr tiænth / tho the komo sôr crimilla dôr tha var dôren læst̃h tha slogho the dôrena syndher ok kasthadhe liket j henne samþ̃. vidh thz vaenade hon / ok
10. sagh sigordh nær sik dôdhan. tha sagde crimilla Jlla tycker mik tin far h̃wro sik tw them meðhan tin sôrgylthe skiðldh star her ôbrwtin / th̃in hælm oclyffuin thy mon thu vara môrdher / visthe jach hoo thz hafde giorth jach skulle thz enthith hæmpna / tha swardhe
15. hagen ey ær han môrdher en vi jægædom en vil galth han hōgh honum thz bana saar Crimilla swardhe hagen tw vasth thenna samma vil galth / ok enghen annar / ok bræst̃h fara til ath gratha. the gingo fra henne ok j salen ok giarde sik gladhan ok kothē /
20. ok brynilla var ok mykith gladh / Sidhan kallede crimilla *sine men ok loth begrafua likith hans thz besthe hon kwnne Alle the som spordhe ath sigordh swen var dræpin sagdhe ath aldreg̃h sôddis sigords swens like meðhan værlidhen stor bodhe til starcketh man-
25. heth dægliheth ok til alla hōswifheth och mildheth som han hafde sôr alla men. hans vaper [? namun] tappas aldreg̃h meðhan værlidhen star

*Bl. 129.

Kap. 297.

*Om konung Herding i Wilkina land, och hans
drottning, Ostancia.*

Erdhink konungh j vilkinia landh som nw kallas
swerige han var en riker man ok mæctogh kæmpe
han haffdhe ena hustru som ostancia heth henne fadher
[war] wanne konung aff ostherik henne stywff modher war
saa sul m3 drwldom ok kastadhe trwldom sin til henne 5.
saa alh hon var mykit trwlkare en henne styuffh mo-
dher hon var togh bodhe sagher ok v3s/ ty vnthe
konunger henne got

Kap. 298.

*Om konung Ysung i Britania, och hans örlig med
konung Herding i Wilkina land.*

J then tima radde yfungh konung öffuer britania m3
sina ix [p3xj] söner han hafde mykit örlögh m3 her-
dind konung. ty herdind konung vildhe hæmpna sin
fadher brodher osanttrix konung bodhe a atilius
konung ok didrik konung ok yfungh konung. ty han 5.
var mesth h3uisman ther söre alh slaa hans fadher
brodher/ tha samla hærdindh konung en storan hæ'r
ok drogh j konungh ysynghs landh brände ok skin-
nade alth th3 han fram drogh/ ok drap mangan man.
Jswng ok hans söner wara j bratinga borgh ok vi- 10.
sthe ey aff sö'r en the haffde 3nth sith 3rendhe ok
drogha wth aff landith/ Sydhan sambladhe the en storan
her öffuer alth sith rike ok rido epther herdindh ok
vilde hæmpna thera skadha/ dan3leff danske ok fasholth
hin stoltthe foldhe yswng konungh tho the komo j 15.

*Bl. 129.
Verso.

- vilchinia landh the brændhe ok skinnade alth thz the fram dro[go] *ok dræpa ther mangan man hwar the fram-foro tha flydde alle fôr them ok enghe man war sa dyerff ath han tordhe stingha eth spywth moth them /
20. alth flyr fôr them sompth j stora skoga ok ôðhemark / ok sompth til skips / ok somme til herdindh konung . ok siga honum ath yfungh konung var komen j hans landh mz sina sôner / ok mz honum danzleff dan-skæ / ok fasholth stolthe ther til v^M vapnade men /
25. tha vreddis herdingh konung / ok samler folk ôffuer alth sith land togh vara the fasth reddhe / ath the skulle stridha moth yfundh konung . thy ath han var ey godh kempe ok alle hans sôner mz honum /

Kap. 299.

Drottning Ostancias trolldom. Konungarne Herdings och Ysungs strid.

- D**A herdingh hade sambladh sin hæ'r tha gik hans hustrv borth j ey storan skog ok brukadhe sin trul-dom hon kom samon leon panther ok hwita biôrna ok the voro henne saa lydoghe ok stora flogh draka saa
5. hade hon them tampth mz sin trwldom ath hon motte them visa hwarth hon vildhe hon skapthe sik siælff j ey flogh draka ok for saa moth yfungh konung . hennes hæ'r var likare dyæfflom æn men / Jfungh konung ok hans sôner gangha hardeligha fram ok dræpa
10. mongen man ok hæ'sth / ok fôr them siðl alth thz fôr them var . Danzleff Danske giorde theslikis han hðgh oppo bodha hendher oc gaff mangan man bana for / fasholth hin stolte giorde thesfigkis / ok skilldhe mangan man fra sin hæ'sth saa ath the aldreghe op stodho

Kap. 300.*Konung Ysungs och hans söners fall.*

Thaa fiðl saa mykít herdindz folk fór yfungs menj som
 kornith faller fór en mæyare tha kom ofstancia Drot-
 ningh mʒ sin hær som honj *hadhe samæn dragith mʒ
 trwldom drakana flogho vðffuer hæren ok dræpa mon-
 gan man mʒ mwæn ok clðr ok leon ok biðrna bitho 5.
 ok flitho folkú. ofstancia flygher som en draka ðffuer
 hæren ok skyndher al dywren til ath stridha / Jfungh
 konung sagh huro stora skadhe thenne dywr giordho
 a hans folk / han flogh sin hæst mʒ sporona ok stak til
 then storsta draka som ðffuer honum flygh / draken flogh 10.
 sik vndan ok [han]rakede honum jnthe / thogh flogh draken
 sik nidher pa konungen ok fik honum mʒ clðrna ok
 swalgh honum Nidh. thʒ sogh hans ælste son han stak
 draken gynom benith sidhan fik draken honum mʒ
 clðrna gynom brynja ok buk / ok ther fik han sin 15.
 dðdh togh hadhe han dræpith eth leon ok en biðrn
 fór en han doo / hin yngste konungs son som heth
 norantij drap eth leon ok floo en draka j hæll sidhan
 varth en draka hans dðdh Jfundu sðner hadhe tha nær
 dræpit alla dragor ok leon sidhon vardha alle yfuungz 20.
 sðner dræpne ok han siælfuer / ok engheñ man finge
 the for vtan aff leon ok draka ok biorna vordho
 tera dððdh

*Bl. 130.
 Verso.

Kap. 301.
*Fasholt hin stoltes och Detzleff Danskes fall. Drott-
 ning Ostancias død.*

fasholth hin stolthe ridher fasteligha fram ok loth
 bæra baner fór sik mith j vilcinia her / fasholth var

*Bl.130.
Verso.

- tha illa for/ thogh hadhe han dræpit mangh hwndrat
fōr om daghen/ herdind konung stak til honum mȝ
5. sith spywth ok twarth vtgynom hans brysth sidon fiōl
han aff sin hæsth ok bleff dōdhdh/ thȝ sagh danzleff
danske han hadhe tha dræpit saa mykit aff vilcinia
men ath the logha dōdhe hwar oppa annan stora hopa
saa ath thȝ stod vidh hans fadelboghe han var
10. *tha siælfuer mykith for ok misth hadhe han alth sith
folk Danzleff stogh til herdindh konung . han vildhe
hæmpnas sin stalbrodher fasholt . gynom skiol ok twa-
falla brōnia och mellan hærdenar . konungen stōrthe
strax aff sin hæsth sidhan konunghen var fallen drap
15. danzleff mongan man ok mangha flydde/ tho flōgh en
then vārste Drake dōffuer danzleff mȝ gapandhe mwȝ
ok vildhe dræpa honum Danzleff stak honum mȝ sith
spiuth wp vth ginom mwānen ok halsen Draken fiōl
paa honum mȝ sina elōr ok slogh saa hārth mȝ sina
20. vingha ath danzleff bleff dōdhd ok hefthen vndan honum .
tha alle kæmpa vara dōdhe aff britania landh tha slogha
swenske men som kallas vilcini men hwart barn som
ather var/ ok swenske men sunno sin herra mykit
saran ok fōrde honum hem mȝ sik/ ok lotho han lækia
25. tha herdind kom hem j sina borg h tha varth hans
hustrv oftancia siwk tha fik konungen vetha hwadon
the dywr ok draka varo kompne honum til hiałph
komo/ ok hwro trwlſkȝ hans kono var/ tredia daghen
bleff hon dōdhd aff samo trwldom herdindh konung
30. fik both ok helso aff sin for ok styrde lānge sith rike
ther epher

Kap. 302.

Konung Atilius sänder bud till Nysslingarne, att begära deras syster, Crimilla.

Tha atilius konung aff hūnelandh hadhe sitith lānge enkil / ok spordhe sigordh swen dōdhan / ok ath epther lifde crimilla alla quinna vīfasth ok sagirsth tha sændhe han bodh epther sinom frændha Ofidh hertoghe / ok badh honum koma til sik tha han thz spordhe / 5.
 soor han strax til honum m̄ þo riddare Atilius sagnadhe honum vel ok bad honum fara sith ārendhe til crimilla . konung gunnars systher som sygordh swen atthe ath bidea[?bedia] henne sigh til hustru . hertoghen sade *vilie gerne fara hwarth konungen vildhe honum 10. ^{*Bl. 131.}
 sende ok for tith m̄ þo riddare ok swāna / som Crimilla var ok sunno gunnar konung . them varth ther vel sagnat ther dwaldis the nogra daga . En dagh talede han til gunnar konung ok hans brōdher ok sagde them hwro Atilius konung aff hymeland loth 15.
 bedia om thera syster crimilla Och hwad the vildhe m̄ henne giffua / Och ath the goffua honum ther pa swar strax hwat the ther til gōra vilde . the raddis vidher ath the thz gerna gōra vilde / ty ath atilius konung var taa rikasth ok mektogesthe konung som 20.
 tho vifthe nogher aff ath sǣgia / tha sagde hagen thz vore os stor hedher ath hin rike Atilius konung singhe vara systher / togh ār hon saa stor hogath ath os dogher ey giffua henne vtan m̄ hennes godh vilie / geroholth swarede myn vilie ār ther goth til / sidhan 25.
 gik gunnar konung til crimilla ok sporde henne om hon haffwe vildhe atilia konung . hon swaredhe jach tōr ey sǣgia ney moth atilia konung . thy han ār en

- riker *konung* . ok manneligheſ / vilia j myna bróðher
30. tha ær thz myn godhe vilie / the ſwarede meðhan thz ær tin vilie tha ær thz vor vilie . tha giordis ther en ændhe paa thæth ſkuldhe vara ſom *konung atilius* vildhe / *gunnar konung* hæfde hialm ok ſkiðl ſom ſigord aththe thz gaff han ſendebodhen ſidhan ridha
35. the hẽmpn ighen ok ſagde *konungen* hƿad ſwar the hæde fath

Kap. 303.

Konung Aktilli och Crimillas bröllopp.

- konungh[en] takkadhe them ok giorde ſik ſidhan redhe thz beſtha han kwndhe ok for j nyfflingha landh mȝ iiii: riddare ok manga ſwæna . Didrik *konung* foldhe
- *Bl. 131.
Verso. *honum . tha *konung gunnar* thz ſpordhe tha redh
5. han vth moth them ok fagnadhe them vel . Didrik *konungh* ok haghen kystis tha the funnos thy the vara godhe vener ſidhan ridha the alle j borgena / tha gaff *gunnar konung* ok hans bróðher ſina ſyſther *Atilius konung* . Och drokka ſidhan eth kóſtelighit
10. brólop ſidhan ſkildis the ath . *gunnar konung* gaff *didrik* grane ſigordh ſwens heſth ok ſwærdith gram gaff han margreffue ródger *Konung Atilius* gaff *crimilla* ſaa mykit ſilff henne ſómdhe ſaa ſkildis the ath / *Atilius konung* ok *didrik* ridha hem j ſith rike æn
15. *crimilla* græth altit ſins bonde ſigordh ſwens dódh

Kap. 304.

Crimilla förtäljer för konung Atilius om Nyfflinga-skatten, som Sigord Sven hade egt.

Thaa crimilla haffde haffth Atilius konung j vii
 ar tha sadhe hon ena nath til atilius/ herre thz ær
 mykin harm ath j thenna vii aar haffuer jach ey seth
 myna brøddher nær vil tw them hith biwdha. Jach vil
 sægia thek thz thw haffuer ey fōrra hōrth/ ath myn 5.
 bondhe sigordh var then rikasthe herre paa gul ok
 hauer ther nagor konung kan nw thz haffua myna
 brøddher alth samon ok giffuo mik inthe aff/ finge jac
 thz tha matthe tw haffua ther aff hwadh tw vill. taa
 atilius konung thz hōrdhe vifthe han thz santh vara 10.
 ok var alle mæne gerusth/ honum tycthe illa vara ath
 skuldhe ey saa nyfflinga skath ok sagde Jach veth ath si-
 gord swen atthe mykit gul fōrsth thz han togh wn-
 dhan then stora drakan som han drap ok sidhan
 thz han van mæ ðrlōgh och ther til thz hans sadher 15.
 symwnder konung atthe ok nw ær thz ræth ath tw
 biwdher tina brøddher om tw wilth/ hwad jach haff-
 uer goth skal wara *them ospart/

*Bl.132.

Kap. 305.

*Konung Atilius bjuder Nyfflingarne till Hunaland.
 Gunnars och Hagens råd-plägning.*

Æthz ther æpther sændhe crimilla twa sina men mæ
 Atilie konungs breff saa lydandhe ath atilius konung
 giordis fasth gamoll/ ok hans son aldrian var fōr
 vngher nw aff thy ath inghen vare nemmer til ath
 styra fōr them landhom æn the som vara aldrians mo- 5.

- der bróðher ty bodhe the theny ath komo tith til figh/
ok hjaþpa ath radha fór landits bæsta Tha konung gun-
nar ok hans broðher hagen ok the flere hade hörth
thz breff tha swaredhe haghen broðher far tw j hy-
10. malandh taa komber tw aldhrich hem jghen ok en-
ghen then tik sólge ty kremilla ær wis ok falsk ok
ræs jach ath hon vil swika os/ gunnar konung swa-
rede myn mogher atilius konung haffuer bidit mik
venfigha til sik æn thz ær tith radh haghen ath jach
15. skal ey tith koma/ thz radher tw mik nw som tin
modher radde myn fadher/ hwart henne sidermer rodh
war werre æn thz fórre/ æn nw skóther jach ey tith rodh
wthæn vil jac fara j hymalandh och hoppas vel koma hem j
ghen epther mynom vilia/ ok fór en jach far aff hymelandh
20. komber thz alth j mith waldh/ æn tw haghen sólgh mik
om tw wilth fór tw ey sólia mik tha sith hemma .
hagen swaredhe ey sagde jach thz ty jach rædis ey
mer om mith liiff æn tw om thith/ mæn fór fauna
sægher jach thegh thz/ ath tw komber aldreggh wtu
25. hymmelandh ok far tith mæ mangan eller faa aller
komber enghen ather til nyfliunga landh/ vil tw nw
fara tha wil jach hema vara/ mynnes tw ekki huro
wi skildoms widh *figordh swen Jach veth tha then j
hymaland som thz nogh ~~nines~~ ~~thz~~ ær Crimilla var sy-
30. ster/ hon minner thegh ther appa visseliga tha tw kom-
ber j sufa/ konung gunnar swaredhe men tw esth
faa rædder fór tin systher ath tw fór ey fara tha vil jach
fara/ tha warth hagen harm ath hans modhers radh
warth honom faa offta fóre kastat/ ok gik j salen
35. til sin frænda folkordh speleman/ ok sagde til ho-
nom vil tw fara mæ os j hymelandh som konung gun-

*Bl. 132.
Verso.

nar þessuer tænet æftir erimilla bœð/ mǫ os skolo
fara alle vara men for driftoghe æra ath flæf

Kap. 306.

*Drottning Oda förtäljer Nyfflingarne sin dröm, och
afråder ifrån resan till Hunaland.*

þa gik drotningh oda . konung gunnars ok gyn-
tars modher til konungen ok sagde mygh drömbde
ath jach sæ j hymelandh saa mangen dödan fogill/
ath alth wart landh var öth aff fogla Nw vil tw fara
j hymelandh ok veth jach wtaff edre særdh sker mykit 5.
onth bodhe nyfflingom ok hymlyngom/ ok gæller thz
mangs mans lyff ty far ey tith ther komber mykit
aff/ þa sagde hagar gunnar konung mener ændeligha
ffara ferdh hwað spöria wi epther tin karlinghæ dröm
þa swaredhe drötninghen gunnar konung ok tw 10.
magar fara j hymelandh æj j vilen/ æj myn vnghe
for gyntar han skal bliffua hema/ gyntar swaredhe ffara
myna bröður þa skal jach mǫ ok for þræp ok vap-
nadhæ sik

Kap. 307.

Nyfflingarne rusta sig och rida till Rhen-strömmen.

gunnar konung sendhe bodh om alth sitth landh
ath alle hans starkasthe ok raskeste man skulfo redha
ok vapna sik thz besthe the kunde þa warth gunnar
konung redha mǫ i^m raske men mǫ goth harnisk ok
ferdogha hæst[a.] þa togh hagher gunnar konungs ba- 5.
ner thz var fræmisth for gylth *mith j hwith ok en

*Bl.133.

ðr̃n vti aff rðth filke m̃z ena krono/ ok yttherst̃h var
th̃z grðnth/ Saa ridha the til riñ ther dwna ok riñ
koma til hōpa th̃z var breth̃ ðffuer ok war ther inthe
10. skeph/ ty dwaldis the ther the nath j thẽra tiãl

Kap. 308.

*Huru Hagen höll vakt om natten och dräpte två
hafs-frur.*

Om affthoney the voro mætthe badh konung gunnar
haghen skikka til ath halla vætth the homum besth
synis/ hagen swardhe skikken ðffuan hæren hwem
edher tykker/ nidhañ fðre vth m̃z aana vil jach
5. sĩalffuer halla ok see om jach far nagat skip. gunnar
konung likadhe th̃z vel tha folkit var sopsua gongith
togh hagen sik hærnisk ok gik vth m̃z aana j liwst̃h
manaskeñ ok kom̃ til eth vapt̃n som̃ mðre heth ok saa
nagaft̃h folk j vapt̃nith ok saa thẽra klædher ligia vid
10. vatnith hañ togh the clædheñ ok gðmdhe th̃z var ey
annath folk hañ saa vtañ twa hæffrur the foro aff riñ
ok theñ sið̃n ath skemta sik. hæffrwñ sagde til haghen
ffaa os vare klædher igheñ hañ swardhe sik myk
fðrst̃h th̃z jach spðr tik ath skolw vi alle koma leff-
15. uandis ðffuer riñ igheñ/ hæffrwñ swardhe j kome alle
hele borth̃ offuer riñ æ̃n aldreg̃h eñ komber igheñ aff
idher ok tek star mykiñ mðdha fðre/ tha drogh̃ ha-
gheñ sĩth swærd̃h ok drap siðkonona/ hañ hygh̃ them̃
syndher j medio badhe modhreñ ok dotreñ

Kap. 309.

Kap. 309.*Hagen träffar en färje-karl.*

sidhan gik han nidh mȝ aar taa fik han see hwar
 en man rodhe mith j aana / haghen ropadhe til ho-
 num ok sagde roo hith til mik jach hȝrer til aʃsungh
 jarl ty sagde han saa / han var tha j aʃsunghȝ rike .
 færia mannen swaredhe Jach vordher ey huem tu til 5.
 hȝrer / then mik *paʃningha giffuer then vil Jach ȝff-
 uer fȝra / tha hȝlt hagen op sin gulringh ok sagdhe
 see hwath jach vil tegh geffua / taa færiamannen
 saa gulringhen thoo rodhe han ath landeth ther hagen
 stodh thaa stegh haghen j færiana och skȝt fraȝ lan- 10.
 dheth / færiakarren ville roo nidh ath aana haghen sagde
 thw skalth roo op ath aana . tha mottthe han roo som
 hagen badh saa længhe the koma thith som hæren laa

*Bl. 133.
 Verso.

Kap. 310.

*Nyfflingarne fara öfver Rhen. Hagen dräper
 färje-karlen.*

tha stodh konung gunnar op / ok clædhe sik ok loth fȝra
 folkith ȝffuer mȝ eth lithȝ skep ok the hæde nær fȝr-
 giffȝ en del aff hans folk / thaa kom haghen mȝ eth fȝorre
 skep ther stek konung gunnar jy ok mȝ honum eth hwn-
 drat men / tha the komo mith j aen tha rodhe [hagen] 5.
 saa fasth ath syndher brasth bodhe aarene . han sprangh
 op ok bannadhe then som arene giordhe ok drogh sith
 swærdh ok hȝgh hwudith aff færia karren Thaa sagde
 gunnar konung . hwi giordhe tu thȝ haghen hwadh sak
 gaff tu honom / haghen swaredhe han skal ekki sægia 10.

Sv. Fornskr. Sällsk. Saml. V.

16

- aff wara færdh hwar wi farom tha sagde *gunnar konung* mʒ mykin vredhe thu æstih aldregih gladh wtan thw gôr nogath onth/ haghen swaredhe hwad skal jach sparo ath gôra onth medhan jach fram far thy jach
15. veth ath enghen aff os komber ighen . *konungen* styr-dhe tha brasth styreth syndher sydhan drest færian twarth fôre strômyr tha sprongh haghen fram ok halp stôret ok bôth hwadh han kwndhe . tha the komo moth landʒ tha fylthis færian ok stalp om kringh fôr them
20. ok the komo vathe ok mʒ stora nôdh til landʒ sydhan bôtthe the styrit ighen ok sânde færian offuer aan jghen moth thera folk sidhon rida the thera vægh
(*Här saknas två blad*).

Kap. 311.

Hagen träffar margrefven Rodgerds vakt-hållare.

(Fattas).

Kap. 312.

Nyfflingarne gästa margrefven Rodgerd.

(Fattas).

Kap. 313.

Margrefven gifver Nyfflingarne skänker. Gynter får margrefvens dotter.

(Fattas).

Kap. 314.

Nyfflingarne och margrefven Rodgerd komma till konung Aktilius i Susa.

(Fattas).

Kap. 315.*Crimilla välkomnar sina bröder.*

(Fattas).

Kap. 316.*Crimillas samtal med sina bröder.*

.
 *tha brynia vndher therea cwrlla/ tha haghen sa
 sina systher crimilla bundha ok beladhe the therea
 hialma oppa ok folqwardh speleman/ tha sadhe cri-
 milla til haghen haffuer tu nw fôrth mik nyfflinga
 skath som sigordh swen atte. haghen swaredede jach sôrer 5.
 tik en mykin owen honum fôlger myn skiol ok myn
 hialm och myn brynia lagggher jach ey aff/ tha sadhe
 konung gunnar systher gak hith ok sith nær os/ tha
 gik hon til sin ynsthe brodher gyntar ok kysthe ho-
 num ok satthe sik mellan konung gunnar ok honum 10.
 ok græth sarliga/ tha spordhe gyntar hwi grather tu
 saa systher/ hon swaredhe Jach grather nw thz som al-
 tidh the stora saar jach saugh mellan sygors herdar/
 ok eynethe kardh var j hans skiol/ tha swaredhe
 hagen tæneh ekki mer oppo sigordh swen eller hans 15.
 saar vtañ haff atilius konung kærere thy han ær
 halffua rikare ok mektoghere æñ sigord var ey ffar
 tu sigordh nw lætth/ sigords saar thz vardher nw bliff-
 ua som thz gyorth ær

•81.134.

Kap. 317.*Konung Didriks och Hagens vänskap.*

- thā gik *crimilla* borth ok *didrik* aff *bærna* kom
 epther *nyfflingha*/ ok badh them gaa til bordh/ ok
 honum folde aldyan. *konung atilius* son tho togh
konung gunnar aldrian j sin samn ok bar honum
 5. wth *Ån didrik konung* ok *hagen* ladha sin ærm hwar
 om annars halffz j *kærligh[et]* ok fôldis saa wth badhe
 til tess the komo j *konungens* sal/ tho stodho all torn
 ok *vigskardh* ful aff frw ok *jompfrur*/ ok alle vildhe
 see *haghen* fôr then stora frædgh skuldh som han hade
 10. ôffuer all landh fôr sin mandom skuldh

Kap. 318.*Om konung Aktili gästabad för Nyfflingarne.*

*Bl. 134.
Verso.

- konung atilius* sath j sine hōpsæthe mith fôr bordith
 ok loth sætia vid sina hōgra handh *konung gunnar*
 sa gyntar saa geroholth *sa *hagen* ok saa folkwardh
 speleman thea frænde A sina venstra handh loth han
 5. sætia *didrik* aff bern saa *margreffue* rōgher ok saa hil-
 lebrandh siden sættis alle the andre godemen hwar
 epther annan ok drokko then quæl goth vin ok vordho
 alstingis vel vntfange mʒ math ok vin och giordhe sik
 ganska glade/ tha war hwarth huff j borgena fulth
 10. mʒ folk then nathen soffuo the j godhan fridh. om mor-
 gone then the op stodho kom *didrik* aff bern hylle-
 brandh ok monga flere riddare thil them ok spordo
 huro the hæffuadhe soffuadh then nath/ *haghen* swaredhe
 wi hæffuom soffuadh alle vel æn mith sinne ær saa ath
 15. gither ey varith fôr mykith gladher/ tha sadhe *didrik*

aff bern . godhe ven haghen gôr thegh gladh / togh
 vara tegh thz befta thu kan / tu lôrff tha alth vidh /
 om tw fkalth hâdhan komo thy crimilla grather hwar
 dagh sigord svens dôdh / thz var then fôrfta warielse
 nyfflingha fingo . tha the vore clâdde fôldis the wth j 20.
 gordhen . konung didrik ok gunnar konung foldis ath /
 hillebrandh ok hagen ginga annan va'gh famon ok
 folkwardh m? them / tha wore alle nyfflingha op
 stondne gingo ok fôr sagha segh j borgena / tha gik
 atilius konung vti salen ok monge ma'n' m? honum 25.
 ath se nyfflingha stoltheth / tha spordhe alle hwar ha-
 ghen war fôr hans manheth skuldh saa war han prîfa-
 dher / tha sagde [*ʔsag*] atilius konung . hwilken han skuldhe
 ware ok kendhe honum ey thy ath haghen ok folk-
 wardh speleman ware saa dwrligha clâddhe som gun- 30.
 nar konung . ok hadhe haghen ok folqwardh altith
 thera hia'lma oppo / tha sadhe atilius konung . ekki
 kenner jach nw haghen a'n togh jach ok myn drot-
 ningh ercha flogom honum til riddare / tha kendhe jach
 honum vel ok var han too myn ven godher / tho 35.
 gingo haghen folqwardh *ok ledde hwar annan kringom *Bl.135.
 borgena ok sago manga stalssa quinnor som æpther
 them sogha thy togha the aff sina hia'lma ok lotho see
 sik . haghen wardh k'andher ther pa han hade smalh
 liff breth bryfth lancht anlethe ok blekth som aska ok 40.
 ey wthan eth ôgha ok thz war alth swarth ok war
 han manneligesth aff alle them

Kap. 319.

Crimilla söker hjelp, att hämnas på sina bröder Sigord Svens dråp.

- A**tilius segh see ath folkiz war mykit ok finge ey alle rwm j en sal/ tha war fagerth sollsken thy loth han redha gestabodith j en thra' gord . tha gik crimilla til didrik aff bærη han wnfik henne vel ok sporde
5. hwadh hon wildhe/ hon swareda gratande godhewen didrik . jach ær komen ath sðkia hialp ok radh aff thegh ath hempna myn mesthe harm ath sigordh swen warth mik saa aff mōrdher/ thz vil jach hempna a haghen guznar ok alla the brōdher/ godhe herre hialp
 10. mik thz hampna jach wil giffuo tegh gul ok silff sa mykit som tw wilth ok ther til vil jach hialpa tik ath thu skal wel vinna alth thith egith landh ighen. didrik swaredhe frw jach maa thz enghelundh gōra/ ok haa thz gōr thz ær vtan mith radh ok vilia/ thy the æro
 15. myna besthe vener/ mik bōr hælher wetha thera gaghy æn skadhe Crimilla swaredhe inte ok gik sin vāgh borth gratande ok gik til hærtogh blodhelin ok sagde vil thu hialpa ath hempna [*min*] harm . mik græmer huro nyfflingha dropa sigordh swen thz vil jach nw hampna
 20. a them vil thu hialpa mik ther til jach vil giffua tek mykyn landh hwar thu them bedhis/ blodelindh swareda gōr jach thz tha haffuer jach atilia konungs ovenskap thy han ær thera godhe ven/ tha gik drotninghen til atilia konung . ok sagde som sōr/ herre hwar
 25. ær thz gul ok silff som myna brōdher haffuer tek sōrth . atilius swareda the sōrde mik hwaske gul eller *silff gerna vil jach sagna them vel æ hwadh hælher her j mith hem . drotninghen swaredhe ho skal nw hempna

*Bl. 135.
Verso.

myñ vidherwilia/ ey vil thu jach glömer aldregħ
 them hwro figordħ swen war mōrdher/ thy gōr mik 30.
 ilth j mith hiarta/ gōr wel herre och hāmpdħ thz
 tha far tw nyfflingħa landħ/ ok alth nyfflinga skath .
 konungen swaredħe/ tygh ok tala ey eth ordħ jach
 vil ey swika myna inogħa/ the ære hith kompne j tro
 thz skal ey tu gōre ok enghen man/ tha gik crimilla 35.
 borth mychith oblidare æñ fōr.

Kap 320.

*Crimilla beder Nyfflingarne bortlägga deras vapen;
 men de märka hennes svek.*

konungen gik j appel gordħen ok loth komo alle
 gestherne tith/ taa sade drotningħen til nyfflingħa j
 seen ath alle hiner haffua lachth borth theræ vapħen/
 thy vil jach ath i nyfflingħa fan mik edħen vapen
 ath gōma/ hagen swaredħe tw estħ en drotningħ ekki 5.
 bōr tek gōma manna vapen/ myñ fadħer lærdħe mik
 tha jach var vngħer ath aldreg læggia myna vapen
 a nogra kono tro/ ok medħan jach ær j himalandħ
 lægger jach aldregħ myna vapen aff mik . tha bantħ
 ħan sin hiælmj aller fastastħ/ tha sagħa alle ath ħa- 10.
 għen war ille vredħer/ ok vifte togh ey hwadh thz
 tydħe/ tho sadħe geroħolth hagen var aldregħ gla-
 dħer sydħan ħan kom j thenne færdħ/ ok for man see
 ħans manħeth j dagħ ok viſħeth/ tha synthis gero-
 ħolth vare swek aa færdom och ath ħagħen viſthe 15.
 thz fōr och lōnthē thz fōr ħonum ok bantth sin hiælmj/
 ok gik saa in j thræ gordħen

Kap. 321.*Konung Atiliū och Didriks samtal.*

thā sagh atilius konung ath [*hagen*] war wredher ok
 spenthe fasth sin hialm ok sporde *didrik* . haa ære the
 som saa vredeliga bindha sina hialma oppa . Drotningen
 [*? didrik*] swaredhe thz ær hagher ok geroholt the ære
 •Bl. 136. 5. bodhe vrede / konungen swaredhe thz *gðore the aff
 storan harm . *didrik* swaredhe the ære fulworne dra'n-
 gie / ok gor thz som jach mener thu far en see j dagh

Kap. 322.*Riddaren Irung lofvar utföra Crimillas hämnd.*

Atilius konung stod op ok gikl mot gunnar konung
 ok gyntar / ok fik gunnar konung j sina hðgra handh /
 ok gynter j sina venstra handh ok kalledhe hagen ok
 geroholth / ok satthe them til bordh som sðr sacth /
 5. togh wore monga elda j gordhen ok bordh kringom
 eldhen / tha vare alle nyfflinga j gordhen mð hwithom
 bryniom ok hwassom swærdom / ok hardhom hialmom
 skiðlla ok spiuth gðmdhe thea swæna vtañ sðr gordhen
 ok hadhe skikkat epther hagens radh þv thea tiañare
 10. til som skuldhe bespeya blandh hiner om swik vore affar-
 dhom / tha sath konungens sons tykthemestere nær fol-
 qwardh speleman ok loth drotninghen sætia sin stol ræth
 framan sðr konungen / hærtogh blodhelin sath nær henne
 tha gik drotningen thil en riddare som heth irwng han war
 15. hðuisman sðr henne folk / ok sadhe til honom godhe
 wey jrwngh wil tw hempna myñ harm medhan atilius
 konung ok ey *didrik* aff bærn ok enghen aff myna
 wener wil thz hæmpna / jrwngh swaredhe hwi grother

thu eller hwadh wil tu hǣmpna / hon swaredhe jach
 fōr gǣther alderegh hwro sigordh swen var mōrdher / 20.
 ok honum vil jach hǣmpna / om nogor wil mik ther
 til hia'lpā / hon togh hans fōrgyltha skiðl ok fāde til
 honum wil tw hǣmpna myn harm jach wil giffua
 thegh faa mykith rōth gull / æ meden tw kanth then
 roka paa ok ther til Ewinneliga myn venſkap Jrwng 25.
 swaredhe thz ær mykit gull æn ær tin venſkap bæther
 ok ſtoðh ſtraþ op ok vapnadhe ſik mʒ et hwnrat
 riddare ſom honum lōdde / ok flogh ſtraþ wth ſith
 baner / tha ſadhe crimilla flaa fōrſth alth thera folk
 j hæl ſom wthan gordhen ære ath *ingen thera kom- 30. *Bl. 136.
 ber in / ok lath inghen wth komma ſom inne ære / Verso.

Kap. 323.

*Crimilla eggar sin son Aldrian att slå Hagen.
 Aldrians död. Stridens början.*

drotninghen gik ſnarth ok ſatthe ſik j ſin ſtol ighen / tha
 lop til henne hennes ſom [ʔson] aldriam ok kyſthe hona /
 tha ſadhe drotningen kære ſon / æſtu liker tina fra'n-
 dher ok haſſuer tu hia'rtha ther til tha [gaa] til hagen / ok
 flaa honum ſtraþ vidh ſith kinben mʒ tin næffua eth 5.
 ſtort hwgh. tōr tu thz tha wardher thu en godher
 dra'ng / pilthin lop ſtraþ tilh haghen ok ſom han lu-
 tade ſik ðffuer bordith flao han honum vidh kinbenith
 mʒ ſin nepffua eth ſtōrre hugh æn nagor trodhe ok ey
 eldhre æn han war / tha togh hagen pilthen j harith mʒ ſina 10.
 wenſtra hand ok ſadhe thzta haſſuer tw ey giorth aff thins
 ſadhers radh eller tith egith vthan tin modher haſſuer
 ekkiath thegh hær til / och thz geller tu nw / ok
 drogh ſwærdz mʒ hōgra handhena ok hōgh hwuudith

15. aff pilthiñ Och slogh crimilla fôr brystith m̃z ok sadhe frw ther hafuer tu eth surth æpplē vi drykkom goth wiñ j thenna gardh ok thz wardha wi nw dyrth kôpa/ æñ sa hogh haghen wtôffuer folkwardh speleman ok hwudit aff pilthens tycta mestera ok sade til crimilla
20. thagh nw lættha wærdh fôr wineth tith ok tw tycta-mestare hæffuer nw songith tin rætha lôn ath thu ey tycta barnith bethræ/ tha sprangh op atilius konung ok sadhe op alle myna men ok dræper nyfflingha/ tha sprongh opp alle atilia men til thera wæria ok nyfflingha
25. drogha thera swærdh/ tha hadhe crimilla lætith lægia rakor huder oppa ærther tha nyfflingha skulde lôppa ôffuer them tho fiðlla the ok jrwngh stodh ther fôre m̃z sina men ok dropo ther mongan man. tha drapo nyfflinga mongan man j gordhen aff hinom saa ath
- *Bl.137. 30. mongh hwndrath logha dðde *aff them j gordhen/

Kap. 324.

Om striden i Horn-gården.

- tha fwnno nyfflinga ath alla thera men waro dræpne som wtan gordhen ware/ tha wændhe the ather ok slogos hardeliga m̃z them j gordhen wore saa ath the slogha hwar barn j hæł aff them som ey kwndhe vn-
5. dhon ryma. Atilius stodh paa eth torn ok badh alle sine mæn manneliga drodho [? trædha] til ok dræpa nyfflinga. Didrik konung gik hem j sith herberghe m̃z alle sine men/ ok tycthe ille ware ath saa monga hans wener drapa hwar annan pa bodhe sydher Æñ drotninghen
 10. gyk allen daghen ok fik atilius folk hialma brynja ok skiolla ok swærdh/ ok loffuadhe them mykith gull ok ægiade them fram ath dræpa nyfflingar/ tha warth

hardh stridh hiner trædde manneliga til gordhen ok
nyfflinga wæria gordhen then gordher hæther horn gor-
dhen ok nw hether han nyfflinga gordh/ tha siðl 15.
monghe aff hynom ok nyfflingom ok togh halvesa flere
aff hyner æn aff nyfflingom/

Kap. 325.

*Nyfflingarne bryta ut ur Horn-gården; men
blifva tillbaka-drifna.*

tha sðethe alla hymingha bodhe aff landh ok stæ-
dher saa ath the wordho halvesa flere æn tha the be-
gynthe sðrsth ath slogh/ tha sadhe hagen til sina brð-
dher wi halvesom mangha slagit aff hymingom æn alth
thz wi slams tha ær thz saa som wi giordhen encthe 5.
wthæn saa mykit ðkis theræ folk aff landh ok stædher
ok them wi slams widh ther ær encthe æznath en
theræ træla/ hðffdinga stonðha alth wtðffuer ena syðha
ok see ther paa thz ær myn meste harm ath wi ærom
ekke wt oppa marchena ware wi ther tha motthe wi 10.
sia/lffue kefa hwem off lysthe ath slaff m3/ skal thz
saa stoo/ tha moga wi gðrligha see ath nyfflinga
mago falla thy the gðra os mesta skadha m3 theras
spywth singo wi brwcha war swærd m3 manheth
skuldhe the os ey wizna thy *sðkiom manneliga hwar 15. *Bl. 137.
vi komom vth/ gordhen war aller muredher om kringh
som eth sæsthe/ tha sagh hagen venstersth j gordhen
hwar muren var litith rissnædher/ thith lopo the alle
manneliga ok brutho sik ther wth/ tha sprangh hagen
vth ok hans brðdher ok flere nyfflingha m3 them/ tha 20.
the komo vth mellan husen j en trangh gatho ther
mðtthe them blodelin m3 sith baner ok warth mellan

*Bl. 137.
Verso.

- thēm en hardh stridh . tha blæsthe giner j sina ludra ok
 lotho ropa ath nyfflinga wore kompne vtu gordhen/
 25. tho sðcthe the alle tith mȝ saa mykith folk ath nyff-
 linga flyddhe ather j gordhen j ghen

Kap. 326.

*Kampen fortsættes. Gernholt beder konung Didrik
 om hjelp. Didriks svar.*

- ther stod en murat fall ther kom haghen ath dðren
 ok war lðcth/ han wendhe sin rygh til dðrena/ ok hðg
 hwar ðffuer annan some myste hærderne ok some sð-
 therna ok some lifuit/ ok the sðcthe soo fasth til honum
 5. och [han] warde sik manneliga ath gonga motte ðffuer
 dðdha men wel en sampn fra jordena/ tha hæfde ha-
 ghen en encte saar . her didrik stodh ther hart nær oppo
 en hogmeydh ok alle hans men wel wapnade . ther
 kom geroholt ok vende ryghen til ena vægh ok var-
 10. dho sik manneligha/ ok dræpa manghen man/ hymær
 sðkia saa fasth thil them . geroholt h sadhe til didrik
 konung . wel mathe thu hit gonga mȝ tina mæn ok
 hialpa os/ ok læth ekki saa men slaff mȝ saa monga
 men/ hær didrik swardhe myn godhewen geroholt
 15. thȝta ær mik en stor harm Jach mysther mongan godhan
 wen jach magh ther inthe thil gðre jach wil ey slas
 mȝ konung atilius folk/ Inthe onth vil jach ok idher
 gðra thȝ jac en aff veth

Kap. 327.

Konung Gunnars død.

konungh gunnar war j gorden han hðrdhe ath hans
 brðdher tðrfsthe hialp vidher/ thy kom han vth mȝ

fina men gynom thz gap som the hadhe brwtith a
 mwren ther fôr wtan stodh hærtogh blodhelin ok monga
 hymær mȝ honum . konung gunnar *gik manneligha til 5. *Bl. 138.
 them saa ath enghen hans man var saa stærker ath
 honum sôlia/ tha môtte honum ofith jârl atilius frændhe
 mȝ mykith folk . konung gunnar varde sik manneligha
 al they dagh vth han hadhe enghen hialp/ vtan stodh
 ena mith j hima her ok var tha saa trôitther ath han 10.
 motthe sik songhen giffua/ the thogo honum/ ok
 bundo honum/ ok sôrdin til atilius konung . tha loth
 konungen kastiha konung gunnare j sith orma torn/
 ok ther loth konung gunnar sith liff thz sama torn
 stonder en mit j sussa 15.

Kap. 328.

Hagen och hans bröder tränga ut på gatan. Hunernes flykt.

thz hôrde hagen ok geroholth ath thera bbrodher
 konung gunnar war gripen/ tha sprangh hagen fran
 dôrena ok wth oppa gathona/ ok hōgh om kull hwan
 then man han fan/ ok tho tordhe enghen bidha honum .
 geroholth giordhe tess likis ok hōgh mȝ bade hendher/ 5.
 hans swærdh nam aldher stedh æ oppa hwadh hialm
 han hōgh fôr en j jordena/ ok honum sôlghe/ hær
 gyntar manligha ok dræpær mangel man mȝ sith
 swærdh gram . tha trædhe nyfflinga vth i gordhen saa
 manneliga ath hyminga stôrthe fôr thera fôðther ok j 10.
 stora hoppa begynthe hyminga flyy hwar j sith holl .
 atilius konung gik oppa tornith/ ok loth lykia dô-
 rernar j ghen ok warde ath nyfflinga komo ey til hans/
 tho ropa nyfflinga storth herrop ath hyminga skuldhe

15. fly ok sadhe vilia hempna sin skadha / hyminga flydde
thogh / ok saa mōretis fasth aff natten / æn nyfflinga
sōkthe nidher om alth sæstith / ok sloga j hæl alle the
ther sunno

Kap. 329.

*Hagen låter räkna sitt folk, tänder eld på ett ste-
kare-hus, och fortsätter striden om natten.*

- M**argressuen rōdghe gik j didrikz hārbārgē ok bleff
ther om natten / ok hertogh blodelin ok jrwng h jār
ginga hwar j sith herbārghe tha warth natten saa
mōrch ath enghen kwnde see tha sampnadis saa mykith
in aff hymingon *ok drogha til hoppa / tha loth ha-
ghen blāsa j sinom ludom ok kallede samon alth sith
folk / ok stodh oppo en mwr tha alle nyfflinga wore
nār honum tha spordhe hagen geroholt / tel hwro my-
kith folk haffuo wi myst mʒ gunnar konung. eller
10. hwro mykit folk haffuo wi j ghen. the skikkadhe
thera folk aff ny ok slogo thera baner wth ok rakna-
dhe ath / the hadhe vii^c ighen ok iii^c hadhe the misth
tha sadhe hagen wi haffua en folk nog ighen ok skolo
hymār lātha mongan man fōr en vi falla alle til
15. jorda thʒ jachadhe alle nyfflinga tha the hadhe hwilth
en lithen stundh ok bundo thera sʒar / tha sadhe ha-
ghen wi konnom ekki komo hadhen / ok bidha wi
thenna nath wth tha sampnas hār saa mykit folk aff
landʒ tho haffuom wi mere owælle thy wilie wi sʒaa
20. os eldh ath wi mottom se sʒaa the j hæl the fōrst
her ære tha ær war friheth saa mykith storre / j thʒ
lop haghēn ok sōcth op eldh ok bōtte oppa etʒ ste-
kahus aff thraʒ som ther j borgena stodh saa ath el-

*Bl. 138. 5.
Verso.

dhen lywste offuer alle borgena tha lotho nyfflinga
 blaſa j theſa ludra ok fôrtaledhe ok manede hymerna 25.
 ath ſlas m̃z them æn hymerna ſtodho opp j wikſkar-
 dhen ok ſkutho hwar ath annan ok kaſtedhe ath nyff-
 lingar ſaa giordhe ok nyfflingha ath them ighen An
 ey wildhe hymerna gonga nidh ath ſtrida m̃z nyfflin-
 ga/ togh ſloga nyfflinga monga j hel then nath 30.

Kap. 330.

Andra dagens strid. Hertig Blodelins fall.

om morgonen arla/ tha gingo hymerna nidher ok
 monga' vore in kompne om natthena/ the ſkikkadhe
 theſa ſpes aff ny/ ok teſſ likis giordhe nyfflinga/ ok
 gingo ſamon ok ſtridde Crimilla [*bad*] hymerna
 gonga hardeliga/ ok bôdh them *ther til gul ok 5. *Bl. 139.
 ſilffuer. konungh Atilius war ther inthe na'r/ tho kom
 ſamon hertogh blodhelin/ ok geroholth ok kampade
 længhe ſik j mellaſ. geroholth gik mænneligeſth til
 honum ok hugh oppa hans hals th̃z h̃wudith ſlôgh
 wtaff. tho hærtoghen war dôddh glæddis mychith nyff- 10.
 linga/ ok ganga hardheligha fram/ geroholth hôgh oppa
 badhe hænder/ tha ſingo hyma'r ſtoran ſkadha/

Kap. 331.

Om Hagens framfärd.

tha margreffue rôdgheſ ſik th̃z ſpôria ath hærdtogh
 blodelin war ſlagheſ/ tha warth han ganſka wredh ok
 badh bæra ſith baner mith j nyfflinga heſ ok folde
 ſiæſſ mænneligha ok giordhe nyfflingam ſtoran ſkadha
 Tha gik haſhen fram mith j hæren ok hôgh oppa ba- 5.

- dhe hændher / ok giorde en wægh twarth ok ænde-
 lanceth j gynom ðera hær / ok enghen torde komo
 saa nær honom ad hans swærdh ræcþe til honum /
 hagens hændher ok alth hans harnisk war blodogth /
 10. han kom saa lanceth fram jn j ðera hær ath inghen
 hans man torde honum fðlia eller hialpa / thy wæn-
 dhen han sik til en mwrath fall ok sloo dðrena syn-
 dher ok gik ther iij ok hwilþe sik ena stwndh. mar-
 greff rðgher stridde manneligha ok giordhe nyflinga
 15. storan skadha /

Kap. 332.

Irung riddares fall.

- þa fðcþe hymer fasth ath dðrena ther haghen war
 inne / han wardhe dðrena fðr them ok sloo ther man-
 gan man Tha saa crimilla hwar haghen stodh / ok
 drap mongan man Tha badh hon stikka eldh oppa
 5. salen thy takit war alth aff tree / thz stodh en nær
 som jron heth han war drotningens gode wen thy sa-
 dhe hon til honum gak j salen til honum / ok bæ-
 mik hans hwud uth ighen tha wil jach fulla tiij skiðl
 ful mʒ gull / tha sprangh jrwngh j gynom dðrena ok
 *Bl. 139. 10. hðgh haghen oppa larith *saa ath brðnian gik syndher
 Verso. ok eth stykke borth aff larith Sydon sprangh jron /
 wtaff salen Tha sade crimilla til honum Thu eftþ en
 fultaga man Jach ser nw ath haghen blðdher gak nw
 til honum tha wardher tu snarth hans dðdh Tha togh
 15. hon twa gulringa / ok banth om hans hialm ok sadhe
 huggh nw hagens hwudh aff tha vil jach giffua tegh gul
 ok silff medhan thw vilth haffua / tha sprangh jron
 jærl j salen / tha sik haghen eth spyuth stangh ok stak
 til

til honum vndher skiðllen ok gynom brðnio ok brysth
 saa ath wth stodh om hærdhanar ok han stórtthe dðdh 20.
 op til mwren ok kallas thz æi j dagh jrons vægh/
 haghen sadhe hadhe jach saa gældhith crimilla sin jlska
 som jach galth jron mith far tha hade mith swærdh
 manneligha stridh j himalandh

Kap. 333.

Margrefve Rodgerds fall.

MArgressue rðdgher gangher manneliga fram ok gðr
 stor skadha a nyfflingom/ honom mðtthe hin wnghe
 gyntar the kampadhe badhe længe ok manneliga/ gyn-
 tars swærdh bæth saa wel oppa staal som oppa clæde
 badhe hælma ok skiðlla saa ath inthe hæcthadhe sðr 5.
 honom/ thy sik margressuen mangh saar ther til han
 stórtthe ok bleff strap dðdh/ sðr thz sama swærdh som
 han gaff gyntar

Kap. 334.

Om Folqvard Spelemans framfærd.

Gyntar ok geroholth gingo manneliga fram ok komo
 til salen ther haghen war inne ok gingo in til honum
 thz saagh folqwardh speleman han trædde manneliga
 epther thðm ok hðgh hwar man oppa annan ok gik
 ath salen saa ath ekki stegh han oppa bara jordh wtan 5.
 oppo dðda kroppa/ haghen spordhe haa estu ther saa
 manneliga fram gangher/ ok hith til mik *folqwardh
 swæredhe Jach hether folqwardh speleman tin godhe
 wen see hwilkin wægh jach hæffuer giorth hith til tegh.

*Bl. 130.
b.

10. haghen sweredhe haff godh tak ther sörre thith [?] skal
wel sörgias j hymelandh/

Kap. 335.

*Konung Didrik hämnas margrefve Rodgerds fall.
Folqvard Spelemans död. Gernholts död.*

thz sagh konung didrik aff bärna ath margressuen
war dödhher han sadhe til sina men wi mogha ekki
lærgher [? længher] standha wi skolo hæmpnas mar-
greff rödgers dödh/ ok flas mʒ nyfflingha

5. Sidhan sprangh han mith oppo gathona blodha/ mæn
war ey goth ad standha mellan nyfflinga ok honum ok
thz sægia tyske men ath tho motthe höra ægiafæð sangh
a nyfflingom a thesa hialma thy ath her dydrik war
ganfka wredh/ nyfflinga wardho sik trösteliga ther stö-
10. the monghe her didrik[s] mæn ok nyfflinga mʒ/ tha gik
hær didrik hardeligisth fram saa ath haghen ok gero-
holth ok gyntar ok folqwardh (speleman) motthe ryma
in [j] salen. didrik trædhe epther them ok mesther hille-
brandh. her didrik kom til dörena/ tho stodh fol-
15. qwardh ok wærdhe dörena för honom. hær didrik hwegh
oppa folqwarff hals saa ath folqwardhʒ hʒwudh foldhe
swærdʒ/ tha sprangh haghen moth hær didrik ok ge-
roholth moth hyllebrandh/ ok hillebrandh högh til ge-
roholth mʒ sith starcha swærd lagwlff saa ath geroholth
20. sik bana saar ok fiöl strax dödhher för hans söther tha
wore en flere jghen aff kæmpana. didrik ok hylle-
brandh haghen ok gynter

Kap. 336.

*Hagen beder konung Attilius om sin broder Gynters
lif. Gynters fall.*

Tha gik Attilius konung tith the sloghos tha sadhe
haghen til atilius konung. gðr thz som en godh man
ok giff thenne swen sith lif som ær gyntar ok magh
han en wardha godher drængher thy han ær saklõss aff
figordh swens dõdh jach en samber drap honum/ læther 5.
ey thz gyntar gældha ok maa han lifua tha ma han
wara en godher man/ tha sade *gyntar jach war ey
wtan ars gamal tha sigorth swen war slaghen ok ær
jach sak lõss sðr hans dõdh thz veth myn systher cri-
milla. ey seggher jach thz sðr rædogha skuldh jach wil 10.
wæria mik saa længgher jach githher/ ok vil ey ðnska
mik ath lifua ephther myna brõdher/ saa sðcthe han ath
hillebrandh ok hwar thera hõgh ath androm/ ok gik
som wanth var ath han hõgh honum saa ath han siðl
strax nidher ok bleff dõdh 15.

*Bl. 130.
b.
Verso.

Kap. 337.

Konung Didriks och Hagens envigs-kamp.

Tha sadhe haghaen til konung didrik. nw ser jach
ath wor wenskap skal ath skilias som wi hæffuum her-
til hæff[t] ok wil jach nw wara oppa tith wærstha/ saa
ath antighe skal tw dð eller jach/ ok winnes thenna
kamp manneligha/ ok enghen bedher sik hia'lp/ tho 5.
swaredhe didrik. jach bedher enghen man hia'lpa mik
j thenna kamp/ ok wil jach en mз listh ok manheth
thegh winna/ the slogos længhe ok hardeliga/ ok
enken kunde skðn hwilken thera ther skuldhe winna/

10. thil tes the wera bodhe tróttthe ok illa sore Tha warth didrik swa vredher ok stor hogadher ok harmadis ath en man skuldhe saa lenge sta sör honum / tha sade didrik . thýta ær mykin skam æth en elff son skal saa længhe staa sör myna hendher / tha swaredhe haghen
15. thý er ey werre ware elffson en dyæffuelsens son Tha warth didrik swa wredh ath eldhen gik gynom hans ok hagens brönia skiol ok hialm wart saa heth ath hon mapan brænth honum op / Tha sadhe hagen nw ær jac soo blodhogher ok brændher aff myna brönia
20. ringha wore jach saa fisk som jach ær man tho wore jach longo flegther ok ær en stor dell aff myr chrop
- *Bl.140. saa flekther *ath- man matthe ætha mik thy giffuer jach mik nw Tha togh didrik hans swærdh ok hans hialm ok brynia aff honum

Kap. 338.

Om Crimillas grymhet emot sina bröder. Hennes död.

- tha gik [? tok] crimilla en brinnandhe brandh ok stak j fins brodherers mwñ geroholt ok too war han dödh / Sydhoñ stak hoñ brandhen j gynters mwñ / ok war too en liffuandis æñ aff then lögho ok rögh
5. bleff han dödh / tha sadhe her didrik til atilius konung . nw maa thu see hwilkin dyæffuel tin huftrv ær ok hwro hoñ qwa'l fina brödher j hæ l the rakka drængia och hwro mongan man sith liff haffuer lætith sör Henne skuld / badhe nyfflinga ok hymiglingha ok
10. saghe hoñ gernu ath badhe thw ok jach wore slagne Tha sadhe Atilius konung . kære didrik dræp henne hoñ ær wisth en dyæfful hadhe thu thý giðrt sör wii [? vij] daga tha hadhe mangel rakker man warit liffuandis som

nw ær dōdþ Tha spræng didrik konung til crimilla ok
hōgh henne syndher j tw stykke 15.

Kap. 339.

*Hagen aflar en son, Aldrian, med jungfru Mæreth,
och lemnar henne nycklarne till Nyfflinga-skatten.
Hagens död.*

sidhan gik han til haghen ok spordhe om han trō-
sthe sik lifua om han finghe en godh læchiare Haghen
swaredhe aη lifuer jach j nogra daga thz warer togh
ekke længe sōr myn stora far skuldh/ Sydhan loth her
didrik bæra haghen borth j sith hærberghe ok loth 5.
binda hans saar. hær didrik hadhe ena frænka som heth
jompfru mæreth hon bantþ hagens far/ hagen sadhe
enliga til her didrik. skippa mik en qwinna j nath
ther lysther myk mykith ath/ her didrik giorde som
han badh/ hon logh hooff haghen om nattena Om mor- 10.
gonen arla sadhe haghen til henne thu skalt sōdha *en
son læth honum kalla aldrian/ ok haffuer tw hær the
nyccela som gar ath sigis frōdha källere/ ther liger
thz gul som kallas nyfflinga skath/ the nygla skal thw
[giffua] myn son tha han ær komyn til maus Ther 15.
epther dōdhe haghen/ tho war ok mestedelen dōdhe
aff atilius folk wel iiim ok hær didriks/ nyfflinga
siðllo m3 j^m thz sægia tyske men ath ekki haffuer stōrre
stridh warit j gamglom [? gamblom] saghom aη then war .
epther thenne strid warth saa mykyn rikedom a j hyme- 20.
landh thy folkit warth mesth j hæl slaagit/ tha war
thz fanth son ærcha drotninga sadhe atilius konunghe
tha hon dōdhe ath hymalandh mane fa skadhe om
konung[en] finghe nogher giffthe aff nyfflinga landh/ thz

*Bl. 140.
Verso.

25. maa en tesse se som til sufa komber the widwndher
som tha skedhe badhe gordhen som kallas nyflinga
gordh ok orma tornet ok w'agen som en kallas jrwnx
va'gh/ ok mongh ander vndelighen tingh som tha
skedhe her æro flere bôker aff scripne ok holla alth
30. thz sama

Kap. 340.

*Konung Didrik rådslår med Hillebrand att fara hem
till Bern igen.*

- ¶ År didrik aff bærna hadhe thoo mist mongan man
han sadhe til mesther hillebrandh Jach haffuer nw
mifth alle myna men/ ok længhe ombwrit mith rike
ok nw ær dödher myn gode wen margreff rōdgher ok
5. gunnar konung aff nyflinga landh/ ok hagen aff
trōya som ware vora godhe wener/ ok monga andra
godha men/ hwardh gōra wi nw længher hær j hyme-
landh/ häller wil jach fara j mith landh ok dōd ther
manneliga eller vinna mith godha sloth jghen bærna/
10. ok wil jach ekki længher ligia ok ælthas j hymelandh/
ok ey længher tia'na atilius *konung. Hillebrandh swa-
redhe wi haffua længhe warith fra warth rike ok my-
kit mifth/ togh haffua wi litiq macth ath stridha mz
konung ærmentrik/ æn häller wil jach dōd mz ære æn
15. lifua mz skam/ tha sadhe hær didrik hafuer tu ey
sporth haa mith godha sloth hafuer j waldh/ hylle-
brandh swerede mik ær fact ath thz haffuer en her-
toghe som hether alabrandh han ær en mæcthogh kæmpe
ok jach venther ath han ær myn son/ thy ath myn
20. hustrv var mz barj tha jach heman for/ hær didrik
swaredhe vare tin son hærtogh dffuer bærna thz vordhe

*Bl. 141.

thes bæther fôr os / honom warda vi velkompne om
 han wil ware saa tro som thw hæffuer varit / hille-
 brandh swaredhe hwro skolon wi hæðhon koma me-
 dhan alth warth folk ær j hæł slagith ok ey epther 25.
 vthan wi saa hialp aff atilius konung . thy hans folk
 ær mesth j hæł slagith / hæ r didrik swaredhe vi kwnnom
 mȝ enghen hæ r kommo ok enghen hialp saa vi aff ati-
 lius konungh / vilia vi fara lônliga tu ok jach ok
 myn hustrv ereth ok komber jach helbrygdhe j mith 30.
 landh aldreghe skall jach hith komo mer / fôr skal thȝ
 gældha mith lif / hillebrandh [*sagde*] wil tu fara lôn-
 liga eller vil tu sæya atilius konung ther nogath aff .
 didrik swaredhe jach skal fara j mith rike hwadh hel-
 ler thȝ ær atilius meth eller moth / Didrik spordhe fru 35.
 æreth om hon vildhe fôlia hon swaredhe jach wil gerna
 fôlia tegh hem j thit landh sidon giôrdhe the sik reda
 mester hillebrandh giôrdhe the ra hæstha redha the ha-
 dhe iii hæstha ok then fiærdhe bar the ra gull ok silff
 ok clædher 40.

Kap. 341.

Konung Didrik tager afsked af konung Aktilius.

Tha the wore *redha tha sadhe hillebrandh til hæ r
 didrik tala til atilius konung . fôr en tw borth far /
 didrik swaredhe ridher fôr i wæghen fru æreth ok tu
 jach vil gaa op ok tala vidh atilius konung . Sydhan
 gik han op til atilius honum fôrmenthe inghen gaa 5.
 hwarth han wildhe æn ty han hadhe sith harnisk oppa the
 wisthe wel ath han war konung atilius godhe ven . her
 didrik kom til atilius konung . han sagnadhe honum
 wel ok sporde hwi han saa dax hæde sith harnisk oppa

*Bl.141.
Verso.

10. al ena/ hær didrik swaredhe jach vil tala vith tek/
tw vefth vel hwro længhe jach hæffuer mith rike om-
borith ok myna godha borgh berna/ ther aff hæffuer
jach mykin harm ath myna owener skolo hæffua mith
rike/ thz skal ekki længher saa wara jach skal vagha
15. mith [*liff*] ther om thz næstha [*mæstha*] jach kan. konung
atilius [*sagde*] hwar ær thz solk tik sðlia skal eller hwar
mz vil thu vinna thith landh j ghen. Didrik swaredhe
jach vil fara lðnliga jach hæffuer ey annars macth/
konungh atilius swaredede far ey hædhon saa hædeliga
20. dwælz hær nogan stwndh/ tha wil jach saa thegh
hyma hær ath winna tith rike j ghen mz/ Didrik
swaredhe thu biwdher manneliga som tu sðr giðrth
hæffuer lðne tik thz gwdh ekki wil jach ðffihare sðr-
darffua tina goda drængia/ konung atilius folde ho-
25. num til sin hesth ok skildis gratandis widh honum/
honum angrade fasth ad han skulde saa hædeliga fran
honum fara/ her didrik takkedhe honum mykith sidhan
stegh han aa sin hesth falka ok redh sin vegh/ hylle-
brandh redh sðre mz clæffua hesthen. didrik ok drot-
30. ninghen epther/

Kap. 342.

Konung Didriks klagan öfver margrefve Rodgerds död.

- taa the ridho om pæclar tha sadhe her didrik . O tu
- *Bl.142. godhe sloth *pæclær mykit sðrgher jach tin godha
herre margreff rðdgher tho jach kom aff mith rike ok
jach kom hith tha redh han wth moth mik mz sina
5. hustrv ok gaff mik en grðn sana oppa mith spywth/
ware han j lifue tha fore jach ey saa ynkeligha hær
fram/ hyllebrand swaredhe thz ær santh tu figher

margreffuen war en godher drængh ok sultagha kemme
 thz san jach i Ryfelandh tha jach war stungheñ fran
 myn hæst/ hadhe han ey warith tha hadhe jach nw 10.
 warit dōdh/ Sidhan ridhe the ðffuer en skogh som kal-
 las lyrowal the ridho alth om nattena om daghen
 soffuo the

Kap. 343.

Elsung Jarl rider efter konung Didrik och Hillebrand.

Thær bodhe en jærl som alswng heth han war faren
 wtðffuer riin m̃z xox men honum varth facth ath her
 didrik redh oppo skogheñ lyrowal/ han myntis ok vel
 ath hiñ gamble samson her didriks fadherfadher hadhe 5.
 slagit hans frændha i hæł alsungh jærł som bæri atte
 thy redh han epther didrik hwad han kun[de]. hær hille-
 brandh saa til baka ok sagde til didrik konung. jach
 fer mongen man m̃z hwita brynja ok sagra skiðlla ok
 rida fasth epther os Tha græth drotningheñ ok gaff sic
 illa ok sadhe flyr ath skogheñ fōr them the ære alth fōr 10.
 monga/ tha wændhe hær didrik siñ hæst Ok saa til
 baka ok sagdhe til hyllebrandh alth koma ther vap-
 nadhe men ok ridha fast epther os jach kan ey wiþa
 haa the ære eller hwadh sigher tw hillebrandh/ Hil-
 lebrandh swaredhe hær ær ingheñ hōffdingher nær om 15.
 kringh wtan thz kan ware æłsungh jærł ath han hæff-
 uer farit ðffuer rin ok hæffuer han sporth *nogath aff
 wara færdh/ tha wenther jach ath han vil hēpnas
 hiñ gambra æłsungh jærł. her didrik sadhe thenne men
 rida hordeliga æpther os hwadh heller wilie wi fly 20.
 ath skogheñ eller gōra os redha ath slas m̃z them/ hil-
 lebrandh swaredhe vi vilia ey fly sitiom aff wara

*Bl. 142.
Verso.

- hestha ok redhom os vel til/ thz skal spõrias ðffuer
 hymelands þ ath thz [?the] skolo falla fõr war wapen eller
 25. skamligha vndon flyy/ the stigo aff hesthana ok lyffthe
 drotninghen aff hesten sidhan bundhe the thea hialma
 oppa ok drogha thea swærdh/ didrik sadhe hyllebrandh
 tu ær en godh drængþ haa tigh hæffuer vidh sin rygh
 han er ey en samber/ hæz didrik sadhe grath ekki fõr
 30. en tw see os badhe ligia dõdhe thz kan en bæther
 wara om gud wil

Kap. 344.

Elsung Jarls möte med konung Didrik och Hillebrand. Jarlens fall.

- Tha kom jarlen thil them ok en aff hans men som
 allungh heth han sadhe til them vilie j giffuo os thenna
 sagra quinnu tha skola j beholla edhert liff. hillebrand
 swaredhe/ hon for ey aff sufa fõr tina skuld ok ey
 5. skal hon tik sõlia Tha swaredhe en aff jarlsens men/
 aldrik hõrdhe jach en man sa gamblan swara sa diærff-
 ueligþa ok aff mera homodh/ her didrik swaredhe thu
 ær mykit mera berycthedher badhe j wisdom ok hõff-
 uisþeth/ han hæffuer lifsuath allan sin aldher mæ priis/
 10. ok manþeth thil thenne dagþ war aldregþ inghen saa
 diærff ath sõrtala honum fõr sin aldherdom/ tha sadhe
 ælsungh [þallungh] han war jar[ð]sens systher son giffuer op
 *Bl. 143. edher vapon fulsnart eller skal jach taga *myna handþ j thith
 hwitha skægh saa ath mesthe delin skal sõlia handþena
 15. borth/ hillebrandh swaredhe komber tin handþ j mith
 skægh/ thz angrar tik snart ty antigþe skal myn arm
 syndher bristþa æller tw skal snart mystþa tina handþ
 eller hwadþ hethher edher hõffuissman Tha swaredhe en

aff thenj / a'n thz tu haffuer eth launcth skægh / tha
 estu owiff j lith tal / kænner tu ey hær ælsung h jærln 20.
 hwi estu saa dyærfuer ath thu tór spória epther war
 hðffuiffman / ok ær os thzta skam ath twa men skolo
 giffuo os lika ordh / Sidhan drogh han sith swærdh / ok
 hðgh oppa hillebrandz hialm hillegrim som didrik hade
 lænt honom / ther beth inthe swærdh oppa . konung di- 25.
 drik hadhe then hialm som sigordh swen hadhe atth /
 han war mykit hardher ok mera sörgylther hillebrandh
 drogh sith swærd gram som han togh aff gynlar tha han
 wart slagghen ok hðgh oppa nigrams hialm ok klðff
 hialmyn ok hwudt ok brystith ok buken saa ath swærdz 30.
 stodh j sadelin . hær didrik hðg mæ ægia sax til en an-
 nan riddare oppa hans axil saa ath armen gik aff ok
 han stórthe ok bleff dðdh / sidhan hðgh han til jærln
 sialff opp wndher hans wenstra arm ok clðff honom bry-
 stith saa ath swærdz stodh op j halsen ther fiðl jærln 35.
 strax dðdh . jærnsens men grðywadhe sik fasth ok hadhe
 tha heller hema warit j babilonia the warde sik trð-
 steligha tho *sloo hær didrik vii riddare ok hille-
 brandh jx

*Bl. 143.
 Verso.

Kap. 345.

*Elsung Jarls frände, Allung, gifver upp sina vapen,
 och förtäljer tidende om konung Ermentriks
 sjukdom.*

Tha hðgh hillebrandh oppa allungx skiðll ok hialm
 saa ath han fiðl til jordena hillebrandh fiðll oppo ho-
 nom ok sagdhe tw skal tik antighe gyffua eller thz
 skal gælla tith liff . allungh swaredhe / jach frycther ath
 jac wardher sðrtaladher ath jach gyffuer mik sðr saa 5.

- gamblan man aŋ togh wil jach nōdocth dōð / Sidhan
 gaf han, op sin wapen / tha loth hillebrandh honum
 op / ok spordhe hwi wilie j sloo os eller hwadh war
 waar broth Allungh swaredde ælsungh jærl wildhe
10. hæmpnas thz hin gambla sampson sloo hans frændha.
 her didrik sadhe allungh thu ær en godher drænght sik
 mik godh tidendhe aff mith landh / tho wil jach giffua
 tik tith liiff Allungh swaredhe myn godhe her didrik.
 jach kan sægia thik stor tidhendhe. konung ærmentrik
15. tin frændhe war illa sywch Hans tarma wara losnadhe
 j honum ok syndher slitne / ok epther sewechins radh tha
 loth han skara op sinth [? sin] buk / ok windha ther isfritth
 wth / ok warth thz sidhan halffua wære / thy ær han
 saa got som dōðh / hæd didrik ok hillebrandh takka-
20. dhe honum fōr godh tidhendhe / ok ther mæ goffua
 the honum lōff / sidhan ridha the sin væg

Kap. 346.

*Allung kommer hem till Babilonia, och förtäljer om
 konung Didrik och Hillebrand.*

- The som flyth hadhe fra jærlin komo hem til ba-
 bilonia / ok sadhe ath jærlin war slaghen ok xvi aff
 hans men / jærlsins men spordhe hoo thz hadhe giorth /
 the sagdhe thz hæffua giorth twa men / then ena war
5. saa gamal thz wndher war / wiffth war han en sæ-
 dhinth / han hæffue honum / ok sædint hadhe han
 j sina hændher fōr thy ther hæktadhe enghen hialm
 fōre / han hadhe grath skælg *saa ath thz ræthe
- *Bl. 144. oppo bæltthith Tha swaredhe / en aff jærlsins radh
10. thz hæffuer warith konung didrik aff bærna ok hin
 gamble mæsther hillebrandh the ære ey godhe ath loka

wedh the gōra en mara [?mera] skadha fōr en the koma
 aff warth landh/ tha kom allwng̃h hem siælf tolfthe/
 ok hadhe m̃z sik jær[L]sins harnisk/ the spordhe honum
 haa waro the ther jærliŋ flogho eller haa war then 15.
 gamble skægiotthe maŋ som hōgh the stora hugh. Al-
 lung swaredhe then samme gamble maŋ war en go-
 dher drængher haŋ gaff mik mith liŋ haŋ hade mik
 wel dræpit om haŋ hadhe wilith thz var mesther hil-
 lebrandh/ then yngre war her didrik aff bærna then 20.
 trængde nōdh til ath wæria sik manneliga/ thy ath
 the wara twa ok wi waro xxxiii ok miŋthom wi xvi
 mæn ther fōre ath the waro raske mæn

Kap. 317.

*Konung Didrik och Hillebrand komma till Hum-
 lunga-land. Hillebrand träffar en ved-huggare,
 och spörjer honom om tidningar.*

Konung̃h didrik ok hillebrandh foro nw siŋ wægh
 the komo j en storaŋ skogh j hwm̃lung̃ha landh ther
 laa eth sloth nær thz hade en jærl som lodowik heth/
 hæ̃r didrik bleff j skoghen ok frw erath/ hillebrandh
 gik fram̃ moth æstith ther stodh æŋ [?en] maŋ ok hōgh 5.
 widh/ hillebrondh spordhe honum haa thz festith atte
 haŋ swarede haŋ hether hertogh lodowik ok hans son
 konrath/ hillebrandh spordhe haa radher nw fōr berna/
 mannen swaredhe haŋ hether hertogh allabrandh/ hiŋ
 gamble hillebrans son. hillebrandh spordhe ær haŋ no- 10.
 gath fullagha maŋ/ mannen swaredhe haŋ ær then
 rafkasthe kæmpe ther wara kaŋ/ ok ther til badhe
 hōffuisk ok mildh/ togh ær haŋ dool grym widh sina
 owener ok lather enghen wara siŋ lika/ hillibrandh

15. spordhe ept̃her flere tidingdhe [*?tidende*] mannen swaredhe
 her ær *tidendhe ath konungh ærmentrik aff rom ær nw
 dōdh/ tha glæddis mykið hillebrandh/ togh sadhe
 han adh th̃ war ondh tidhendhe/

•Bl.144.
Verso.

Kap. 318.

*Hillebrand träffar sin frände Konrad, son af Lodo-
vik Jarl.*

- Sidon foldhe mannen honum fram til borghena hillebrand sagdhe gak oppa festith ok beth konradh her-
 toggensoy gaa hiith thil myn/ thy han ær læthere oppa
 sōther æn sadheren/ mannen gik oppa fæstt̃ ok sadhe
 5. til conrath hær stor en man sōr porthen m̃ eth hwith
 skægh han badh ath tw skulle ganga til honum han gaff
 myk en gulringh sōr myna mōdha/ konrath gik til honum
 ok spordhe hwadh han wildhe/ hillebrandh [*swaredede*]/
 jach wil ok tala with tin sadher/ jach hether hille-
 10. brand her didriks man aff bærna/ tha gik konrath
 til honum ok sagdhe kom tw alle manna hēsther me-
 sther hillebrandh Jach ær tin frændhe/ gak op til myn
 sadher thu skalh wara os velkommen/ hillebrand
 swaredede th̃ kan ey nw wara oppa thenna thith/ sigh
 15. mik nogan godh tidhendhe. konrath swaredhe her ær
 the tidhendhe ath konungh ærmentrik aff rom ær
 dōdh/ hillebrand sporde ha skal tha konungh war-
 dha/ konrat swaredhe th̃ skal hin ondh swikare se-
 wekin tha sadhe hillebrandh hæff tak sōr godh tidende/
 20. tha sadhe konrat til hillebrand. sik nw mik nagher
 tidende hwadhjan ær tu komyn. hillebrand swaredhe
 the tidendhe kan jach sægia ath ælfung jær̃l aff babi-
 lonia ær nw dōdh/ ok faa ath konungh didrik aff

berna ær her j landh komyn / konrat swaredē gudh
 hæffui loff ath saa ær / tin son hertogh allabrandh han haller 25.
 berna / ok alth hwm̄lunga landh saa ath sæwekin far
 ther inthe aff ok sænde bodh til himaland æpther ko-
 nungh didrik . ath han skulle koma hem *til sith rike / *Bl.145.
 thy ath alle hwm̄lwnga wilie gerna hæffua honum /
 the vilie heller dō æn warda fewekins wndana 30.

Kap. 349.

*Lodowik Jarl och Konrad rida ut i skogen till
 konung Didrik.*

konrat badh hillebrand gaa opp a husit m̄z sik hil-
 lebrandh swaredhe jach wardher ridha j skoghen ther
 liggher her didrik . ok bidha mik / tha fadhe konradh .
 bidha mik her saa lenge jach sægher myn fadher til
 Tha gik konradh oppa husit ok sagde til sin fadher 5.
 jach kan sægia tik godh tidende konung didrik ær ko-
 min j hwm̄lwnga landh / ok mesther hillebrandh war
 frændhe han stor hæw wtan fōr porthen Tha gik jarl[en]
 wth til honum ok togos j sampe ok kystos / jarlin spor-
 dhe hwar ær didrik konung . hillebrand swaredhe han 10.
 ær j then skog her nær liggher Tha giordhe hertoghen
 sæp vampna riddare redhe m̄z spifningh ok viin ok
 red siælf m̄z ok hans son konradh tidh som her didrik
 war / Tha the tiith komo tha hadhe han giorth en
 storan elldh the stigo aff sina hesta ok siðllo oppa 15.
 sin ehna ok kyfthe her didriks handh ok sagnadhe
 thesa herra vel ok m̄z stor verdogheth ok bwdho ho-
 num til hialp sik ok sith folk hwart han them hæffua
 vildhe Tho stodh her didrik op ok togh j thesas handh
 ok satthe them badha nær sik hertoghen bōðd her di- 20.

- drik* hem mʒ sik . her didrik sagde vilie bliffua j sko-
ghen ena stundh hillebrandh sagdhe / hærtoghen ok
hans son maa bliffua hær nær tegh jach wil ridha ok
tala vidh myn son allabrandh . her didrik hadhe thʒ
25. loffuath ath han skuldhe ey koma a inthe thʒ festhe j
hwmlwnga landh war fôr en han kome oppa bærna

Kap. 350.

*Hillebrand rider bort för att träffa sin son Alebrand.
Konrads råd.*

•Bl.145.
Verso.

- Tha redh hillebrandh sin vægh . konrat soldhe honum
nogat oppa veghen ok sagde til honum . tha tw fin-
dher thin son allabrandh tala *hðffuifligha til honum
ok sik honom ath tu efth hans fadher / eller frwether
5. jach ath han wardher tin dðd thy han ær en mykit
kæmpe / hillebrand sagdhe hwar oppa skal jach kænna
myn son alabrand / konrath swaredhe han ridher altith
a en hwitan hesth ok han er belagdh mʒ goth gull
hans skiðl ok baner ær hwith som snð / ok scripuith
10. oppa en borgh skap[t] som bærn / han ær saa rasf en
kæmpe ath enghen ær hans like j alth hwmlunga
landh / ok thu ær nw en gamal man thy radher jac
thegh ath kampa enchte mʒ honum Tha loo hille-
brandh æn togh han tykkis wara ganfka mykin kæmpe
15. ok lather inghen wara sin like æ huro gamal jach ær
han skal saa snart sægia mik sith namn som jach ho-
num mith / ther mʒ skildis the ath /

Kap.

Kap. 351.

Hillebrands och Alebrands möte. Deras kamp.

hillebrandh redh til bærna tha mótthe honum ala-
 brandh m; en hwitan hesth/ ok alth som sör war
 facth han hadhe badhe högh ok hundh m; sik/ hille-
 brand saa ath han kwnne vel ridha thy redh han
 strax moth honum Ok alabrandh mótthe honum man- 5.
 neligha hwar thera stak hin andra j skiöllen sa ath
 glauenen ginga findher Sydhon sprango the aff thera
 hætta ok droggo thera swærdh/ ok kampadhe manne-
 ligha ther til the woro bodhe trötte/ ok fátthe sik
 nidher Och hwiltis sigh Allebrandh sagde sik mik tith 10.
 nampn eller haa er thenne gamble man ther saa læn-
 ghe haffuer slagis m; mik/ sik mych snart tith nampn
 eller th; geldher tith liff/ hillebrand swarede tu skalth
 sörsth sægia mik tith nampn eller tu skalth warda myn
 songe sul snarth ær *th; tw gōr th; nödocth Tha bar 15. Bl. 146.
 allabrandh sith swærdh op m; badhe hendher ok hög
 ath hyllebrandh ok han moth honum j ghen ok enghen
 spardhe then andra the sloghos saa lenghe ath the
 wordo badhe trötthe ok hwiltis ather i ghen tha sadhe
 allabrandh sigh mik tith nampn snarth eller tu skalt 20.
 döð men tu vilth th; ey gōra m; godha tw skalth th;
 nw gōra wtan tina tach/ ta högh allabrandh badhe
 tiith ok harth ok varth saa vredh ok mentha ath dræpa
 hin gambla togh warde han sik manneliga . hillebrand
 sagdhe ær tw nogoth aff ylwinga slæcth tha sik mik snart 25.
 tith nampn aller [? eller] tw skalt döð/ Alabrandh sware-
 dhe wil tu beholla tith liff tha sik mik snarth tith
 nampn ekki ær jach aff ylwinga slæcthe/ ok vifth

- estu vndherlighen ær thz tu ær gamol / ath thu tōr
30. saa danth spōria mik Sydhan hoggas the fasth Tha
hōgh hillebrand eth storth hugh a alabrandz lar /
saa ath syndher gik brōnian ok fik han togh eth storth
saar / ath benith vildhe ekki bæra honum . tha sagde
alebrand til hillebrandh tw hæffuer dyæffuolin j tina
35. handh thy vil jach gyffuo op myn vaper / jach hæffuer
ey macth ad stridha moth tik / tagh her mith swærdh
som hillebrandh togh epther swærdz tho hōgh hin vn-
ghe til ok vilde hwgga handena aff hin gambla . hil-
lebrand skōth skiōllin sōre ok sagde thz slagz lærdhe
40. tik en kono ok ey tin fadher Sydhan gik hillebrand
ath honum saa hart ath han siōl om kul / hin gamble
siōl oppa honum ok sloo mz clotith sōr hans bryst ok
sagde fik mik snart tith *nampn ælla thz skal gella
tith liiff / hin vnghe swaredhe mik ær ey mykz om
45. mith liiff hær epther medhan saa gamal en man skal
myk ðffuer vinna / hin gamble sagdhe wil tu beholla
tith liiff tha fik mik snart om tu esth myn son ala-
brandh tha ær jach tin fadher hillebrandh Alabrandh
swaredhe ær tu myn fadher hillebrandh tha ær jach
50. tin son Alabrandh / Sydhan stodho the badhe op ok to-
gos j sampn ok kystos / ok wara tha bodhe gladhe /
ok stigo a sina hesta ok rida til bærna Alabrandh
spordhe hwar skildis j widh didrik aff bærna . hille-
brand swaredhe ok sagde honum alth hwro ther
55. om war

*Bl. 146.
Verso.

Kap. 352.*Hillebrands möte med sin hustru.*

Tha gik wth mot them *hillebrands* hustru allabrans
 modher hon soo sin son blödhä fasth thy græth hon ok
 gaff sik illa ok sagde myn kere son Alabrand hwi ær
 tu far eller hwadh man fölgher tik . Alabrand swarede
 aff thzta far haffuer enghe skam thz gaff myk myn 5.
 fadher mesther hillebrandh ok han komber hær nw ri-
 dende Tho warth moderen gladh ok sagnadhe wel
 mesther hillebrand ok var ther mykin glædhi oppa
 badha sidher ok dwaldis i berna om natthena hon banth
 alabrandz saar thz besthe hon kwndhe 10.

Kap. 353.*Hillebrand rider in i Bern. Alebrands rådslag med
 stads-folket.*

Tha hillebrandh reedh in oppa slotthit berna tha lop
 en porthollerre wt moth honum ok hog til honum m3 sith
 suærdh thy ath han kendhe honum ey . Alabrandh drogh
 sith swærdh ok högh honum strax huwdit aff/ hille-
 brand sagdhe nw giorde tw en ondher gerningh ty tw 5.
 drap en saklösa man/ hans hugh skadde mik enthe
 ok ey vissthe han hoo jach var Alabrandh swarede thz
 tik enthe skadde aff hans hugh ther maa tw takka
 tina brönia söre/ hadhe [hon] ey warit *saa hardh taa *Bl.147.
 hade jach nw hæmpt myn fadher ok thy war han ey 10.
 saclösa/ Sydhan sampnede Alabrandh alth thz folk i sta-
 dhen war ok alle the visasthe ok rikasthe i stadhen
 wara ok sagde til them . konung didrik ær komin i
 hwmunga landh/ ok wil haffua sith rike i ghen/ giffuer

15. mik swar hwadh heller j vilien hassua honum fôr konung h ok herra eller seuekin baleraadh The swaredhe alle j sendher her didrik 2r war râtthe herre m3 honum viliom [wij] lissua ok dôð ther oppa ath han ma winna sith landh ighen ok takkade alle gudh ath
20. han war j gheij komin. Alebrand swaredhe hoo thz wil ey tro ath her didrik 2r ighen komyn tha sither her myn fadher mesther hillebrand som fro honum kom/ ok længe m3 honum bortha warith/ tha ropade alle ok bodhe honum wara wel komyn ok
25. prifade honum mykit fôr sina troheth ok manheth Alabrand sagde alle hina rikasthe men ok the som godh wapen hassua gôre sik snarth redhe wi wilie rida moth konung didrik. The giorde som han badh

Kap. 354.

Konung Didrik får igen staden Bern och allt Humlunga-land.

- Sydhan redh hillebrandh ok alabrandh wt aff berna m3 vi^c riddare ok j skoghen her didrik war/ the stigha off sina hestha ok hellfede honum. her didrik stodh op moth them ok wnfik them wel han togh Alabrandh j
5. sin sampn ok kysthe honum tha war ther mikyn lðst ok glædi oppa alla sydher Sydhan stegh konung didrik a sin hest falka ok mesther hillebrand Alabrandh ok hertogh lodowik giordhe tess likis ok ridha til berna Alabrans menoghgheth gingo wth moth honum mesther
10. hillebrand fôrdhe hans baner Tha redh allabrandh til hær didrik ok sagde/ tha tw *warth wth driffuin aff bærna ok sidhan jach varth til man/ tha antuadadhe konung 2rtmentrik mik thzta sloth ok landh thz hass-

*Bl.147
Verso.

uer jach wart fôr seuekin sidhan konungh[en] dôdhe Tha
 togh Alabrandh en gulringh aff sin handh/ ok gaff 15.
 her didrik ok sagde he'r m̃ antwardher jach tik
 berna ok alth hwmlunga landh ok mik siælf til tia'-
 nisth Ok mina mæn saa lenghe jach liffuer. her didrik
 swaredhe haff tak jach skal theg thz lōna saa lenge tw
 liffuer Sydhan ridho the j stadhen ok wordha ther vel 20.
 sagnade tha warth her didrik kð(theliga begafluader/
 somo gaffua honum gooꝝ ok gardha some sagra heþha
 some hwaß swærdh some hardha hia'lma/ ok goth har-
 nisk mesther hillebrandh ok Alabrandh ledde her di-
 drik in oppa berna ok satthe honum j sith hōgsæthe 25.
 sidhan warth han hyllat ðffuer alth hwmlungha landh
 mæctogh badhe ðffuer sloth ok stædher

Kap. 355.

Slaget vid Grekenborg. Sevekes fall.

¶ Aa dagha ther æpther redh her didrik til en
 stadh som room hether ther warth honum fact adh se-
 uekin sampnadhe en storan her ok vildhe stridha m̃
 honum han spordhe borgarana om the vildhe haffuo
 honum fôr konung ok herra ok sagde jach wil stridha 5.
 m̃ sōwekin thz han hadhe x̃p̃ simom [?sinom] mera folk
 æn jach ok vil jach annat tigge dôð eller vinna mith
 landh ok rike j ghen/ borgara swaredhe [wiꝝ] wiliom
 mykiz heller dôð m̃ tik en tia'na sewekin. her didrik
 sagde ha mik vil sōlia tha wampne sik snart ok sōlie 10.
 mik jach skal synna sōwekin æn huro thz ganga kan
 Tha redh han wth aff stadhen m̃ viii^M riddare ok an-
 nat folk tho han kom fōre en stadh som hether gra'-
 chenborg *ther mōtthe honum jonkar sewekin m̃ xiii^M

•Bl.148.

15. tha redh fram her hillebrandh mʒ konungh didriks baner ther bōriadis en stor stridh Tha kom en aff fewekins mʒ bak oppa her didriks hʌr mʒ vii^M riddare the woro alle aff rom/ tha her didrik thʒ sōrnam/ tha vendhe han sik moth thōm ok hillebrandh
20. mʒ honum/ ok allabrandh striddhe moth fewekin mʒ sina men/ her didrik ok hillebrandh striddhe manneligha allan then dagh wth/ the hoggo j hel bade mʒ ok hʌstha ok rido j ginom hʌrin ʌ hwar them tʌctis/ hertogh allabrandh redh hordeliga fram moth
25. fewekin alth til han kom wndher hans baner ok hōgh syndher baner stanken [ʔstongen] ok handhe en then baner stonghen sōrde thʒ saa sōweken han redh strax moth allabrandh the gaffua hwar annan stor hogh thera kamp waredhe lʌnghe Tha wredis allabrand ok hōgh oppa
30. fewekins axil ok elōff honum nid j sadelin Tha room wʌriara theth sagha ath thera konungh war fallen tho gaffua the sik ok gaffuo ōffuer ath stridha/ ok siōlla til fotha konung didrik ok gaffua sik j hans woldh/ hʌr didrik sadhe til Alabrandh thu hʌffuer giorth som
35. en rasfer drʌngth ath thu drap then sōrrʌdare hadhe thʒ warith giorth sōr xʌ aar tho stodhe bʌther j hʌwmlungha landh

Kap. 356.

Konung Didrik krōnes till konung i Rom.

- Tha drogh her didrik then genessthe vegh thil rom ok all thenne heren foldhe honum ok hwar dagh kom folk til honum ok enghen tordhe stridha moth honum/ han redh in j rom ok stegh aff sin hesth ok gik ok
5. fatte sik j then sama stoll som konungh[a] plʌga sitia ok

krónas/ her hillebrandh ok alabrandh satte krono oppa
 hans hwudh ok gaffua honum konunga nampm þffuer
 alth thz rike konungh Armentrik hade för *hafst Sy-
 dhan gingo riddara ok swæna fram ok al menoghe-
 then ok sworo honum edher som bordhe hær didrik 10.
 war too en mæcthogh konungh/ han loth stöpa et lik-
 nilse aff kopor æpther sik ok sin hesth falka thz stodh
 længe i rom epther hans döðdh han a[n]twardadhe her-
 togh alabrandh thz sloth som raam heth ther bleff han
 lenghe hertogh þffuer æn mesther hillebrand vildhe 15.
 aldrigh fro honum skilias han bleff nær didrik saa
 lenge han bleff döðdh enghen tordhe stridha moth her
 didrik hwaske konung eller hærtoghe saa mykil rycthe
 gik aff hans stora manhet

*Bl. 148.
Verso.

Kap. 357.

Konung Didrik och Hillebrand låta christna sig. Mäster Hillebrands död. Drottning Ärets död.

¶Aa her didrik war en gamal man tha wændis mange
 til cristin dom/ tha loth her didrik ok hillebrandh
 cristna sik ok alth thz rike som til rom laa/ ok lom-
 bardy ok mangh annar landh lithit ther epther warth
 mesther hillebrandh sywch . konung didrik sath nær 5.
 honum badhe nath ok dagh Tha sade hillebrandh thenne
 soth wardher myn döðdh/ læth myn son nywtha mik
 ath/ ok honum giffuer jach al myn wapey them skal
 han bæra för them [? tik] hwar tu honum widher töff/
 Sydhan döðhe hillebrand hær didrik græt ok sörgde fara 10.
 sin godha wen her didrik loth jordha honum mz stora
 wærdoheth/ thz sægia tyske mæn ath han war then
 troasthe man ther wara motthe Ther til bodhe stark

- ok manneligheŋ ok wiis ok mildh ok hðffuifker haŋ
15. war iþo ſinnom ʒo ar tha haŋ dðdhe ok ſomme ſa'gia
ath [haŋ] var cc ar / Alabrandh aʀffuadhe ſiŋ ſadher ok
tiaʀnthe her didrik ſaa lenge haŋ liſſuedhe. lithith theŀ
epther dðdhe drotningh aʀeth henne ſoʀgde mangheŋ
•Bl.149. maŋ ty hoŋ *ladhe goth til hwart moll / ſa giordhe
20. ok heŋne ſraŋka aʀka drotningh ok gudeliŋ mar-
greſſue rðdges huſtru theſſe iii quinnor haſſua priſade
warith ſoʀ alla the quinnor j tyſka twngor waro be-
dhe [ʔ badhe] til hðuiſheth mildheth ok wiſheth

Kap. 359.

*Huru konung Didrik red på jagt i skogarne. Om
hans häst Blange.*

- Þar didrik aff berna redh nw altiidh mʒ hðk ok
hʒwndh thʒ war haŋs meſtha lðſth ath haŋ war diaʀ[r]ff
ok ſtarker ath inte wordhe haŋ hwart haŋ redh j
ſtora ſkogha ok ðkŋ optha redh haŋ enſamber / haŋ
5. hade ok ſaa godhaŋ heſth ok raſkaŋ ſom blange heſth
theŋ gaſſ alabrandh honum / haʀ didrik raʀddis hwaſke
maʀŋ eller diwr haŋ redh

Kap. 359.

*Om konung Ortnid i Brugara-land, huru han red
ut emot en drake och vardt dräpen.*

- En konungh war j eth landh ſom brugara heſther
haŋ heſth ortnidh haŋ war en maetha kaʀmpe / haŋs
huſtru heſth iſſaʀ haŋ plaʒghadhe ok gerna rida en-
ſamber j jaʀcth enghen wilde haŋ haſſua mʒ ſik / haŋ
5. war ey fulthagha maŋ honum war ſacth aff en ſkogh

ther loo en stor drake wti thiith wildhe han ridha ok
 fôrðkia sik honum tyclhe ok saa ath enghen man war
 hans like/ han redh j then skog som draken loo/
 ther kom draken moth honum han war badhe tiok ok
 langh han hadhe stort hwudh ok starka sôther/ kon- 10.
 ungh ortnidh rende til draken mer aff daar heth æt
 wistheth ty ath draken var saa stark ath han togh ho-
 num strax m3 sina clôr ok slôgh m3 honum j en
 dywpan dal ok in j eth bærg ther laga iii hans
 wngha sôre/ han kasthedhe konunghen dôðhan sôr wn- 15.
 gana sidhan warth han snart op æthi[n] sydhan kastadhe
 draken hans harnisk ok ben wthan sôr bodh/ thæt
 spordis widha *ôffuer all landh ath konungh[en] war
 bortha ok enghen wisthe hwar han war bliffuin/ Tha
 slo sik saman en hôp m3, tiwffua ok skalcha saa ath 20.
 the vora iii^m ok bestalladhe konung ortnidh[s] sloth/ thy
 ath the wisthe ath rikit war hôffdinga lôst

*Bl. 149.
 Verso.

Kap. 360.

Konung Didriks kamp med draken.

her didrik aff berna redh ath wedha diwr han for
 længe wil j then sama skogh/ han kom a then sam-
 ma wægh som thesse skalka ok tiwffua hadhe fram
 dragit/ han redh epther ok wildhe finna them ok men-
 the ath winna noghen priis tha han kom hart epther 5.
 them/ tho hôrdhe han bortho j skoghen mykæt buller/
 ok brask han sloo sin hesth blanka m3 sporona ok reth
 thiith som bulræth war hans hesth skydhe sôr e[n]ghen
 tingh saa storth hiartha hadhe han/ tha fik han see
 hwar en drake bardis with en leon/ tha kom her 10.
 didrik j hugh hwadh vopen han sôrdhe j sin skiôl thy

- wille han hialpa leoneth ok stegh wtaff sin hefth ok drogh sith swærdh ok hōgh oppa draken ok thz beth ey oppa thy ath ekkia sax hans godha swærdh laa
15. hemma j ghen thz wngalt han thy ath swærdit brasth syndher j hialtana Tha ropadhe her didrik Thu en hæghe gudh hialp mik nw / myk kan enghen annar hialpa thzta ær then fōrstha bōn jach badh tik sydhan jach togh ath troo oppa tik / myn gudh hialp mik
20. wtan thw lōfer mik nw tha wardher jach aldrægh lōs Sydhan togh han op eth storth træ mz rōther / tha warth draken saa wredh ath han fik leonith j sin mwn *ok stiarthen floo han om kringh hæ'r didrik ok hylth saa badhe hæ'r didrik ok leonet ok flōgh j ber-
- *BL150.
25. git til sina vngha / han kastadhe leonet fōr vngana thz warth snart op æthith tha draken war mæt tha ræcth han vt sin stiarth tha wart her didrik lōds ok krop fraa draken ther war saa morcth han kwzne inthe see han fan badhe clædhe ok harnisk / om sidher
30. fan han eth swærdh han togh swærdith op ok hōgh j stenen tha warth saa liwst ath han saa hwar draken laa ok hans wngha ok soffua / han trodde ok wel oppa swærdz sydhan thz hōlth thz fōrstha hugh han wille tha antighe winna priis eller dōd / Sydhen gik han til
35. draken ok hōgh honum halfen ok ryghen syndher thy ath swærdz beth ganska wel tha rōnthe bondhen hwadh gesth han hadhe fangith Tha draken war dōdth tha saa han hwar hans vngha logha ok tæncthe saa ath the mandhe ey bætre wardha æn thera fadher æn the
40. matthe liffua thy floo han them alla j hel

Map. 361.

Huru Didrik fann konung Ortnids vapen och fångade hans häst.

Sydhæn hōgh hæn j bergit tha soo hæn hwar
 harnisk loo ganskegha wel giorth som herra plægha
 hæffua/ hæn togh harniskith ok fan oppa dōrena ok gik
 ther wth ok op aff dalen Tha saa hæn oppa hialmen
 som hæn fan j bergith ther stodh oppa sæm karbun- 5.
 chula stena/ ok skiðllin war sōr gylth hæn ladhe thz
 fama harnisk oppa sik ok banth hialmyr oppa sit huwdh
 [ok sagde] herre gudh nadhe tin siæl konunggh ortnidh mik
 tykker ath thzta war tith harnisk/ sidhæn gik hæn ok
 sōcthe epther sin hæst hæn fan oppa en annan hæst 10.
 hæn war swarth ok hade sadelin wndher buken/ hæ-
 sth[en] war stor ok wel skapther her didrik lop læn-
 ghe epther honum ok kwnne ey saa honum tha cleff
 hæn opp j eth tra ok hængde ther sin skiðl ok *sin
 hialm/ ok lop sydhæn epther hesthen thz mestha hæn 15.
 kwndhe om sydher fik hæn hæsthen mz stora mōdha/
 saa ath hesthen sloo sōrsth til honom mz bodhen benen
 her didrik togh om badhen benen ok slo honom saa
 til jordena ok fik sydhæn om hans hals mz badha sina
 hendher ok hōlth honom wtan hans tak thz skwille 20.
 næpligha xii mer hæffua giorth hæn wendhe op sadelin
 a hesthen hæn war al sōr gylth sydhæn stegh hæn oppa
 hesthen ok redh tith hans harnisk hængdhe ok wap-
 nadhe sik mz konung ortnidh[s] harnisk/ sith egith hængde
 hæn j eth thre thy hæn westhe ath enghen torde koma 25.
 j then skogh medhæn then drake hæn lifde

*Bl. 150.
Verso.

Kap. 362.

*Konung Didrik rider till konung Ortnids slott och
hjelper borgarena emot fienden.*

- Sydhan redh han til festith manneligha som konungh
ortnidh atte/ tha laa ther före iii^M folk som för war
facth han redh til festith drotninghen stodh j eth torn
ok saa honom komo hon kendhe strax harniskit ok
5. menthe ath the hadhe warit henne herre konungh ort-
nid/ hon wart ganzska gladh ok gik snart nidh til sina
men/ ok badh thom wapna sik/ ok sagde jach sa
my herra koma/ ridher wth ok hialper honum thy
han kan ey koma ath borghen wtan han ridher gy-
10. nom heran/ sidhan toghe the sin wapeu ok ridha wth
moth honum ok forðhe konungh ortnidh baner m
sik/ the som borghen hadhe bestallat rida strax moth
thom/ ok striddo m them Tha kom her didrik ok
ka'ndhe konungh ortnid baner sidhan drogh han sith
15. swærdh/ ok stridhe manneligha ok halp them aff slot-
tith wara/ tho the thz sagho tho menthe the wisth
ath thz war theas herra ok wardho sidhan halffua
gladhera ok dia'ffuare/ thy ath the wisthe ath bætre
war thom konungh ortnid hialp an C wapnade men/
20. har didrik hogh oppa bade hendher som han war wan
*Bl.151. ath gora saa *ath inthe harnisk hæctadhe för honum han
sloo saa manghen man j hell/ thz wndher war/ the
aff slottith waro/ holpa honom trösteligh tho motthe
the fiande fly ok hade thaa misth xv^C folk the ther
25. flyddo figho stor far

Kap. 363.

*Konung Didrik yppar sitt namn och förtäljer om
konung Ortnids död.*

konung didrik wendhe jgheñ mʒ thòm aff flottit
wore the menthe thʒ hade warit theʒas herre saa lenge
hañ bant aff siñ hiaʒm/ tha sagho the ath thʒ war en
mauligh mañ mʒ eth grymth anlethe en [ʔ ey] theʒa egheñ
herre Tha drotningheñ fik thʒ see tha gik hoñ til her didrik 5.
ok spordhe godhe herre hwar [ʔ hwat] ær tithe wapen
[ʔ nampñ] eller hwar fik tu myns herra vapon. her didrik
fwaredhe mith nampñ haʒfue j wel sörʒa hõrth/ thʒ wil
jach ey döla sör edher jach heither didrik aff berna
ok nw ær jac konungh õffuer rõm ok flere staðher 10.
æn berna/ thenna vapon tok jach j thenna skogh lanc
nidher j jordena ok ther war en stor drake/ hañ ha-
dhe draʒpit idheñ herre ther ligia en all hañs been
ther togh jach thʒta hañnisk/ ok heʒtheñ togh jach
lanceth j skogheñ Tho gik drotningheñ til honum ok 15.
togh honum j siñ samþi ok kyste honum ok badh
honum wara gudhi wel komiñ/ hoñ ledde honum j
en sal mʒ fik loth honum tiaʒnare til hañdh ok skaʒnthe
honum myðdh ok wiñ Thʒ behagedhe hañ didrik wel
Thy dwaldis hañ ther ena stundh 20.

Kap. 364.

*Konung Didrik håller bröllopp med drottning Issäl,
och rider hem til Rom.*

drotningheñ war ganʒca sagher her didrik beddis
til henne mʒ hedher ok æro mʒ allas henne godha
meñ radh hoñ giorde hañs vilie ok giorde straʒo stort

- brøðr mʒ mykin wærdhōgheth Tha thʒ war ðffuer stan-
 5. dith tha satthe hān ther en jær l sonj som Artws heth
 til hōffuisman ðffuer thʒ landh her didrik ok drot-
 ninghen ridha til berna mʒ v^M riddare/ hān hadhe saa
 lenge bortho warit ath inghen hāns man wisthe hwar
 hān war Tha the spordho hāns komo/ ok hwadh
 *pris hān hadhe wynnith tha ridho the wt aff romj
 moth honum mʒ v^M friburna men Tho redh didrik jn
 i romj mʒ stor werdogheth ok hæfde hān nw mykāt
 ðkt sith rike ðffuer alla werldena stodh hāns rycthe
 loff hēdher priis ok æra

*Bl. 151.10.
Verso.

Kap. 365.

Om Adrian Hagensson och konung Atilius.

- A**Onungh Atilius j himelandh war j then tima en ga-
 mal man/ hān sōddhe op aldrian hagens sonj aff trōuia
 som hān afflade mʒ then quinna som nār honom lagh
 ena nath sōr en hān dōdhe/ konungh atilius hade ok
 5. en son hān war xii ara gamal saa war ok. Aldrian
 hagensson hāns modher modher sōdde them badha op
 Thʒ war en qwæl konungh atilius sath with bordh sōr
 honum stodh aldrian hagensson ok hōlth bloff sōr ho-
 num Tha siðl en brandh aff blofit ok oppa aldrians
 10. soth ok bran gynom skon ok nidh j fotin ther kande
 aldrian inte til Tha talade konungh[en] til honum hwadh
 tænkter tu aldrian kenner tu ey ath eldhen brænner
 tik/ Aldrian swared jach saa thʒ ath sōr tik liggher
 goth hwethebrōd ok kræfliga rætther ok tu drykker
 15. goth win Tha tæncethe jach ath then dagh skulde ko-
 ma ath thw æther bywgbrōdh ok driker vatn æpther
 om thu kan thʒ saa/ konungh atilius swaredhe hwi

tænker thw thz ath jach skulle æta byugh æller dryka
 vaten thz skedde mik offtha j hæ'r særdh j myn wang-
 dom/ tha jach bade hungrade ok tórsthe æn nw ær 20.
 jach saa gamol ath aldrigh komber jach ðptare j tolka
 nõdh/ ther taledis inte mera om/ ok tæncthe aldrian
 ther stadeliga oppa hwru han skulde sin sadher hemp-
 nas ok flere hans frændher

Kap. 366.

*Aldrian Hagensson lofvar visa konung Aktilius
 Nyfflinga-skatten.*

Thz war en dagh ath konungh atilius redh j skoghen
 ath lór lósthæ fik ok bethe dywr alle hans men wiltis fraa
 honum wtan Aldrian hagensson. Aldrian sagde til atilius
 hwro mykt gull ok silff atte *sigordh swen/ [atilius swa-
 rede] thz som kallas nyfflingha skath thz ær thz mestha gull 5.
 som jach weth wara en stadh/ Aldrian spordhe haa gð-
 mæ'r thz gul atilius swarede jach weth ey haa thz gð-
 mæ'r/ jach wenther thz gðmer enghen man/ thy thz
 ær græuith nidh j jordena Aldrian swarede hwadh wil tu
 giffua then man thik wisser nyfflingha skath konungh[en] 10.
 swaradhe jach wil gðra honum rikare æn nogan man
 j mith Rike Tha sagde aldrian wil tu holla tin ordh
 taa wil jach wissa tik nyfflingha skath/ konungh[en] bad
 visa fik han/ tha wiliom wi rida twa ena saa ath os
 skal enghen sðlia konungh[en] swarede thz maa wel wara 15.
 Adrian sagde wi wilia ridha heem j qwæl/ næ'r j
 wilien tha wil ok jach sðllia idher ok saa giordhe thæ/

*Bl. 152.

Kap. 367.

Aldrian Hagensson hämnas sin fader och Nyfflingarne på konung Attilius.

- flaa dagha ther epther ridha the borth j skoghen konungh atilius ok aldrian thðm mðtthe inghen ok enghen matthe them fðlia the koma til eth bergh ther togh aldrian nygcla ok læste op tre dðra ok gik in
5. mð atilius konung. ok sagde see hær nw nyfflingha skath her ær thð gul som sigordh swen atthe / ok gunnar konungh / ok hagen aff trðya / atilius konungh stodh længe ok saa a thð nyfflingha gull / ok war ganzca gladh / ok mente ath han war tha then rikasthe konungh som til war Tha lop aldrian wt aff dðrena ok læsthe alla tre dðrena ighen / konungh atilius sagde myn godhe wen aldrian kom in til mik thð gul ok silff ær alth thith Aldrian swaredhe tw math nw haffua gull ok silff til dðdradax æn jach haffuer lenghe lessuat
10. mð fatikdom / nw wil jach ridha j skoghen ok sðr lðstha mik sidhon læsthe han alla tre dðrena j ghen ok welthe stor bergh ok stena oppa Tho kom atilius j hugh ath swennei wildhe hæmpnas sin fadher *ok flere nyfflinga / tre dagha ther epther tho kom aldrian
15. j ghen tha hadhe konungh[en] slagith ena dðr syndher ok ropadhe til aldrian lath mik wth jach wil gifua tik gul ok silff ok gðra tik til konungh ðffuer hymelandh ther mð wil jach bðtha tik tin fadhers dðdh / thy skal tw ok haffua alth thð gul her j bergith ær / ok en
20. mera mð ok aldriðh wil jach hæmpnas a tik thð thw nw haffuer giorth mik . Aldrian swaredhe thu giruadis [? girnadis] altit nyfflingha skat tha myn fadher lifide nw haffuer

*Bl. 162.
Verso.

haffuer thu then nadhe aff gudh ath thu haffuer nw
 thz gul ok silff som monge konungha ok herra samon
 lagdho / jach wenther then dagh ar nw komyn ath 30.
 thu athe gerna bywgh ok drokke vatn / Atilius sware-
 dhe thz weth gudh thz were nw en sððth math ath
 aþha bywgh ok drykka watn Aldrian swaredhe thu
 wasth altith gerogher dryk ok aþh gul ok silff her
 haffuer tik længe epther hwnghrat Sydhan bar han sten 35.
 ok tðrff sðr dðrena ath konungh[en] skulle ther aldrigh
 wth komo lissuondis

Kap. 308.

*Aldrian Hagensson vinner Nyfflinga-land. Konung
 Aktili död.*

Sydhon stegh [han] oppa sin hesth ok redh j nyfflingha
 landh til drotningh brynilla konungh gunnars aþfther liffwa
 ok sagde henne aff sine færdh huro han hade hempn[at]
 haghen sin fadher ok konungh kwnnar ok flere nyff-
 lingh[a] / hon takkade honum hðgligha ok kalledhe 5.
 somon sith folk ok sagde them tesse tidhendhe hwro
 thz gongz haffdhe Sydhon fik hon aldrian mongha rid-
 dare ok tiænisthe mæn Sydhan redh han wth m; my-
 kit folk ok her ok wan mykit off nyfflingha landh
 ok wart ther konungher ðffuer saa lenghe han leffde / 10.
 konungh atilius dðdhe j bergit sydhon wart nyfflinga
 skat aldrigh fwannyn thy ath aldrian kom aldrig j
 thz bergh Sydhan epther konung atilius

Kap. 369.*Didrik af Bern blir konung i Huna-land.*

*Bl. 153.

- Tha *anamadhe didrik konungh aff berna hymelandh ok warth ther konungh ðffuer thy ath landz folkit wildhe honum gerna haffua/ han [war] och tho saa fulltagha en man ath hwar han redh mʒ sin wapen tho
5. torde enghen konungh ath stridha moth honum hans manheth spordis ðffuer all landh

Kap. 370.*Heym Studdersson vill böta sina synder, och går i kloster.*

- ¶ Hæme hin klene hadhe langhe ligghith widh skogin för en didrik fik sit landh j gheij ok brændhe badhe torp ok stædher j konungh ærmentriks landh medhan han lifde ok sydhoj giordhe han sðwekin storan skadha
5. medhan konungh didrik bortho war/ tho han spordhe ad konungh didrik hade sit landh jgheij och sðuekin war dðdh Tha loth han krisna fik ok kom j hugh horo mykit onth han hadhe giorth j sina dagha/ ok wilde thʒ gerna bðthe mʒ gud om han kwnde/ tho
10. redh han til eth kloster mʒ all sin wapen brðderne sporde hwadh man han [war] eller hwadh ærende han hadhe/ han badh kalla fik abothen/ mwnkana gingo til abothen ok sagde honum her holler en man för warth kloster mʒ en för gylthan hialm ok hwita brynio ok
15. fagraj skiðl ok [ær] en lithen man Os tycker han ær en kæmpe Abothen gik wt til honum ok spordhe hwadh han han war. heme swerede jach hether lodwik ok [ær] sðddher j hwmlungha landh jach haffuer længhe tiænth hðffdingom jach wil nw gerna bðtha myna syndher/ Sy-

dhan kaftadhe han off sik skidol ok hialm ok sith swærd 20.
 nadelringh ok sydhan for han off sine bronia ok lagde
 all sin wapen for abotens sôther ok lagde sik siæl[ff]
 nidh oppa brystith/ ok ræcte fra sik hendher ok sô-
 ther ok sagde til appothen *myg heftih harnisk ok
 wario ok þo pundh gul ok silff ok migh siælff giff- 25.
 uer jach tegh ok til thȳta klofther ok wil jach ordon
 mȳ idher ok bôth myna syndher/ mwankane sagde thȳta
 haffuer gudh skothith teg j hugh/ ok bodha abothen
 tagho tenna man op han maa warth klofther mikit
 storkia ok ma thet see a hans wapen ok gul ok silff 30.
 ath han ær en mæclhogh man Abothen stodh ok tigde
 ok torde ey tagha widh honom Thy ath han frwctadhe
 for honom ok tæcethe wel ath han war bætre man
 en han sagde/ mwankana bodho anama honom til thȳta
 klofther ath [? och] abothen wilgde gerna haffua gullith/ 35.
 thy togh han honum ok ledde han in j kloftrit mȳ sik tha
 kaftadhe han aff sik silke clædher ok purpura ok togh
 kappa/ ok mwncæclædher ok gaff sik j ordhon mȳ them
 Abothen anamade hans gul ok silff ok harnisk ok
 wario/ ok hwadh han hade/ hade mwankana wisth ath 40.
 thȳ war humme hin clene tha hade the ey tagith widh
 honum/ han dwaldis j thȳ klofther longha stwadh

*Bl. 153.
 Verso.

Kap. 371.

*Om munkarnes tråta med Asplian rese. Resen be-
 der dem skaffa en kämpe för deras sak.*

Aspilian rese som for ær næmpndh bodhe j thȳ samma
 land lwmerdi som kloftrit war/ han hadhe ther ba-
 dhe gooȳ ok gorda han welledhe fra cloftrit en mæc-
 togh gordh thy ath alle reddis for honom/ Abothen

5. sænde bodh til honum ok sporde hwi han welladhe
 them thera goz wtaff Resen swaredhe thz ær mith rette
 ærwe ok ey theras/ mwznkana sagdhe ath thz war
 giffuit til klostrit fôr gudz skul Resen swaredhe jach
 wil gôra som laghen wtwifa/ for mik ey may som
10. kampar m̃z mik slar han mik j hel tho lather gudh
 see ath jach hæffuer oreth/ windher jach tho wil ok
 jach beholla thenna gardh j withen siælfue ath thz ær
 landz lagh hwar twa kifua om en
 (*Här saknas ett blad*).

Kap. 372.

Heym tillbjuder sig att strida med Asplian rese.

(*Fattas*).

Kap. 373.

Heym får igen sina vapen.

(*Fattas*).

Kap. 374.

Heym får igen sin häst, Rispa.

*81.154.

*the honum j stal ok goffua honom hwethe ætha j
 vi wikor tha war han sa fether ok kather thz lōst̃h
 war ath see oppa/

Kap. 375.

Heyms tvekamp med Asplian rese. Resens död.

Abothen sende bwdh til aspilion rese ath en mwnc̃h
 skulle kampa m̃z honum Tha aspilion thz hōrde tha

wapnade han sik ok fatte sik a en fill ok redh j then
 fama stadh som kampen skulle stha / hemme war ther
 sðre honum m̃z all sin wapen ok sath oppa sin hesth 5.
 rispa ok [hade] nadilringh widh sina sidha Tho mwnkana
 sagho ath han sprangh oppa sin hesth wtan ystædh Tha
 sagde the / thz ær ey lygn aff hemme ær facth han ær
 wisth en rasck man Abothen sagdhe til hemme far nw
 bodh hel ok sæl Alzmectogh gudh hialpe tik ok sa 10.
 boda alle mwnkane Sydhan redh han til refen ther
 han hðlth ganzska grwmligha Tha sagde refen mik
 tykker skam wara ath slas m̃z tegh / thy thw ær sa
 litin ridh tin wægh heem j ghen Hemme swarede wre-
 deligha Tw ondhe hundh æ hwro lithen jach ær / weth 15.
 thz sðr santh sðr en wi skilias ath / tha wardher jach
 thegh stor nogh hade jach waldh ðffuer alla the
 kemper j wærlдена æro Tho wilde jach likowel al ena
 kampa m̃z tegh Sydhoj flo han hesthen m̃z sporona ok
 stak refen sðr hans brysth / saa ath glawenit brasth j 20.
 tw stykken syndher Refen skðlth til honum m̃z en jærn
 stangh ok rakede honom ey / stanghen kom saa laucth
 nidh j jordena ath hoj sanz aldrik sidhoj Tha sprangh
 hemme aff sin hesth ok drogh sith swærdh refen drogh
 ok sith swærd Sydhan gingo the samon ok slogos 25.
 refen bar op sit swærdh Tho wek hemme wndon refen
 hðg j jordena thz stothe op til hialtit Tha hygh *hemme
 til refen saa ath aff gik hans hðgra handh ok swærdz
 fiðl nidher til jordena hæmes swærdh beth saa wel som
 sðr Tho hogh han oppa refens laar ok hðgh ther aff 30.
 eth storth stykke Thz sægia tyske men ath hesth skulle
 ey mera draga Tho refen fornam ath han war ðfuer
 wunnyn ok illa saar Tho loth han sik falla och men-
 the ath hæmme skulde komma wndher honom / hæmme

*Bl.154.
 Verso.

35. togh fik wel til wara / ok lop j mællan benen oppa
 refen saa ath eth ben kom oppa hwario sidha widh ho-
 num Refen stôrthe thz jorden skalff widh / sidhan hðgh
 hæme oppa refen ok skilde linj wid linj ther til han
 war dogh [? død]

Kap. 376.

Munkarne glädja sig öfver resens fall.

- Tha mwnkana sogo ath refen war fallin Tho syngo
 the kirieleysen ok loffuade gudh sydhen folde the hem-
 me til klostrit abothen gik wth moth thðm ok flere
 brøðher in professione ok boro wt skrin ok helgedoma
 5. ok takkadhe alle gudh Hemme stek aff sin hesth Abo-
 then ledde honum in j kirkiona ok togh hans wapen
 ok gðmde Ok hemne bleff widh ordonen lenge sydhan
 Thenne tidende spordos wida ðfuer landh / Ath en
 mwncth hade dræpit refen aspilian som sa stor war
 10. ok stærker

Kap. 377.

*Alebrands död. Konung Didrik far till klostret Wa-
 dinkusan, att söka efter Heym.*

- Tha sporde thz her didrik aff berna honom vndradhe
 storlika hoo thz skulle wara som al ena hadhe dræpit
 aspilian resa mz wæriande handh / han wisthe ath alle
 kempa wara tha døde / tha war ny dðddh Alabrandh
 5. ok fik en godhan dðddh som hans fadher ok giorde .
 her didrik wisthe wel hwar alle hans kemper wara
 wtan aff hemme hin klene aff honum hade han inthe
 hðrth / hwardh heller han war liffuondis eller dðdh Tho

redh han til thz klofther *som han j war / thz heth
 wadhinkufan Abothen gik wth moth honum ok fagnade 10.
 honum wel ok sporde hwadh han wilde / hær didrik
 sporde ær her ey en mwach som hether hemme ftw-
 derfon Abothen fwarede hær ær enghen man som saa
 hether . her didrik fwarede læth mik gaa j kloftridh ok
 sökia / 15.

Kap. 378.

*Konung Didriks och Heyms samtäl. Heym lemnar
 klostret och blir Didriks jarl.*

tho gik en mwach aff kloftrith han war herdabre-
 dher och lagher ok [hade] breth skegh ok grath som en
 dwffwa / her dydrik tycetis ath kenna honum ok sagde
 brodher wi hafuom sigilth mongan storan sið ok warit
 j monga ondha leka tw ok jach / ok tu ær hemme 5.
 myn godhe wen / mwinkin fwarede aldrigh kende jach
 then man som hemme hether ok aldrigh wasth tw myn
 herre / her didrik fwarede minnes tu æn brodher horo
 wara hesta drokko widh frisia saa ath watnidh sanck
 en twær foth / hemme fwarede Aldrigh watnadhe jach 10.
 hestha mæ tik ok aldrik saa jach tegh fðr æn her / didrik
 sagde mynnes tw ey horo jach war driffuin aff mith rike
 ok tu folde mik Tho redh tw hem til ertmentrik konung
 ok han drefst tik fra sik / [hemme fwarede] ther weth
 [iak] alæ inthe aff wel hæffuer jach hðrth ærtmentrik 15.
 konung nempnas ok didrik konung . Didrik sagde man-
 gen snðy ær fallen sydhan wi sogoms mynnes tw
 ey brodher huro wi redho til rom ok fwnno jrwng
 jarl aff brandhaborgh dððd oppa wæghen fðr os mæ
 stor saar ok hðgh ok hwnth fatha nær honum ok hæns 20.

- hefth stodh nār honum ok enghen thera wilde fra honum skilias saa kere ware the ath sin herre / mwaken swaredede ey weth jach nār jrung h jārī war slagghen ok aldreggh hōrde jach sōr aff honum facth . her didrik
25. sagde myns brodher bāncth huro wi ridho in j rom
 *Bl. 155.
 Verso. *til ærmentrik konungh . frwr ok mōr stodho ok so-
 ghō oppa os wi hadom tho golth har ok krusath ok
 nw ær thz grath som en dwua badhe tith ok mith /
 war klædher wara bode ens skoren myns ther nw oppa
30. ok lath mik ey længgher stondha sōr tik Hemme swa-
 rede ok loo ath / myn godhe her didrik nw mynnes
 jach alt thz thw hæffuer facth ok nw wil jach sōlia
 tik Sydhan gik han j klostrit ok kastadhe kappana ok
 togh sith hærnisk ok wapnade sik sidhan sōlde han her
35. didrik til rom didrik giorde han til en jārī ok hōff-
 uisfman sōr hans egith folk ok fik honum stor landh

Kap. 379.

*Heym kräfver skatt af munkarne, dräper dem alla
 och bränner klostret.*

- Tho sagde hemme til didrik nw ær tu en rik man
 ok konungh ok far skat aff all landh ok wardher ther
 mongen fatik man aff / bætre ware ath tagha gul ok
 silff ther nogh ær til / J thz samo klosther som jach
5. war ther ær gul ok silff nogh . didrik swaredhe jach
 fik en aldrigh skath aff the mwaka Thy skal tu nw
 tith rida ok kræffuia skath aff them Hemne wapnade
 sik ok giorde som konungh[en] badh / ok redh til klo-
 strit / tho mwanchana soko [*sago*] hans særdh tho ræddis
10. the sōr honum Thogh wnfigo the honum wel then
 fōrsta nath Om morgonen arla kallede han alla mwā-

kana samon ok sagde til tōm her didrik aff berna
 wil haffua skath aff idher thy ath j haffua mera gull
 ok silff en j behōffuer til klostris nyttho Thy for mik
 skatten som han skall haffua Abothen swarede wi gōma 15.
 her gul ok pāninga thz hōrer jompsru maria til ok
 klostrit ther giffuom wi enghen skath aff/ hemme swarede
 wilie [j] ey skatta her didrik tho soo j hans wredhe
 ok a'r thz stor ofka'l ath j draga saa monga pāningha
 somon ok thz for enghen gangi *aff/ Abothen sagde 20.*Bl.156.
 til hemme tw a'r een ondher man ok illa skildis
 thu widh wart klosther wtan warth loff eller myzne
 ok nw a'r tu j ghen komyn ok wil rōffua clostrit/
 far nw hem til didrik j ghen som diaffuolin haffuer
 tygh wisth ok bliff ther en diaffuwl som han a'r Tha 25.
 wreddis hemme han drogh sit swærdh ok hōgh hwuw-
 dit aff abothen ok sydhan drap han alla mwnkana/
 ok togh ther gull ok silff ok hesta sidhon satte han
 eldh j klostrith ok brende op alt samon Sydhon redh
 han til her didrik ok fōrde honum gul ok pāninga 30.
 nogh ok dwaldis ther om nogra dagho

Kap. 380.

Heym kräfsver skatt af en rese. Heyms död.

[t]ha sade hemme til didrik konung. jach weth en
 refa j eth bergh han haffuer gul ok silff nogh ok han
 a'r nw lasth gamol Thith wil jach ridha ok kräfuia
 skath aff honum. didrik badh han gōra som han wilde/
 hemme wapnade sik ok satte sik a sin hesth/ han 5.
 wilde enghen mz sik haffua wtan redh ensamen til
 bergit som refen war han stegh aff sin hesth ok gik j
 bergith som refen war Tho saa han hwar refen [lag]

- ok soff ok aldregþ tycte honum hæffua seth en stórre
10. refe han hade grath har ok síth/ hemme gik til honum
ok sagde stath op ok wær tegh Resen wacnade ok swarede
tu ær en diæ[r]ffuer [man] ok ey wil jach rækkia myn
longa been ath stonda op ok dræpa tik mik tycker
thz lithen priis wara Hemme swarede wil tu ey op stoo
15. tho dragher jach mith swærdh ok dræper tik [ther] tw
ligher/ Resen stodh op ok riste sik ok fik sin jærn
stangh ok slo hemme sôr brystit *thz han slôgh sôr
stangena som en kolff for eth arborst ok war han
dôdh sôr en han kom til jordena Tho gik mykit
20. rycthe aff ath tolkin kempe var slaghen

*Bl. 156.
Verso.

Kap. 381.

Konung Didrik hæmnas Heym. Resens dôd.

- tha hæ'r didrik thz sporde tha sagde han jach [skal] antige
hempnas honum eller thz skal gella mith liff/ thy han
war myn gode wen/ hæ'r didrik wapnade sik ok satte sik
a sin hefst blanka ok redh til bergith som resen laa ok
5. gik in til honum han bad honum op stonda ok wæria
sik resen swaredhe hwadh man ær tu Jach hether di-
drik aff berna sagde han kennis tw ath thw drap myn
gode wen hemme then klene/ resen swaredhe ey weth
jach om han war thin wen togh ær thz santh ath jach
10. drap honum Hade jach ey honum dræpit tha hade han
dræpit mik. her didrik sagde stath op ok slos mæ mik
al ena/ resen swarede jach mente ath en man skulle ey
tôrre bywda mik kamp men tw wil saa gerna tha
wardher jach op stoo sydhan sprangh han op ok fik
15. sin jarnstangh ok sloo ath her didrik/ her didrik lop
til honum ok tho slo resen ôffuer honum saa ath en-

dhen aa jarnstanghen togh j berghit . her didrik hðgh
 til refen m̄ sit hwassa swærdh ækkgia sax ok hðgh
 honom badha henderna aff ok sidhan hðgh haij hwart
 huggh ept̄her Anat ther til refen stôrte ok bleff dôdh 20.
 sidhan sattis her didrik a sin hesth ok hade tha wyn-
 nit then sista kamp ther man weth aff ath sægia ok
 warth han ther aff myk̄it prifadh ath han hempdis
 hemmes dôdh sin godhe wey Tha redh her didrik hem
 j ghej ok rægerede sith rike lenge sidon / ther ept̄her 25.
 *war hwafke kemp̄e eller refer til the som moth honum
 torde strida th̄z war hans mesta lðsth ath ridha j
 skogh ok strida m̄z grym dywr som enghen annar torde
 strida m̄z / all landh frwctade fôr honum

*BL157.

Kap. 382.

*Tyska mäns sägen om konung Didrik, att han
 bortfördes af djefvulen på en svart häst.*

tha her didrik war fasth gamal Tha redh han til
 eth badh som en kallas didrics badh tha han war j
 badz / tha sade en swen til honum her lðper then sköni-
 sthe hyorth som jach saa j alla myna dagha / her didrik
 sprangh wt tag [? aff] badith ok fik sin bada kopa om 5.
 kringh fik ok badh hemta sin hesth ok sina hwnda / hans
 swæno gingo ept̄her hans hest / konung[en] tykte lanc̄th
 wara ath bidha thy han saa hwar dywrit lop / tha saa
 han hwar en suart hesth stodh m̄z sadel ok bezil han
 sprangh snart oppa honum ok rendhe ept̄her dywrit ok 10.
 swænona slogho hwndana lðsa / hwndana wyllø ey fölia
 then hesth hesthen lop sa fasth m̄z honum ath enghen
 fogil kwæne raskare flyga / en hans tiænara folde ep-
 ther honum oppa hans hest blanka ok honom folde alla

15. hƿndana . her didrik ſaη too ath thȝ war enghen heſth
 haη oppo ſath/ ok wille gerna ſkilia ſik fra honum/
 tha ſatha laren ſaa faſth widh ſadelin ath haη motte
 bliſſua ther haη war komyn/ tha ropadhe ſwa'nana
 herre tw ridher alth ſôr faſth mik tykker radh ath
20. tw wendher j ghen/ her didrik ſwarede mik tykker
 ath jach ridher illa ok ey wel thȝta a'r ſa'nyη jach
 ſiher aa/ togh maa jach j ghen koma nær gudh wil
 ok jompfru maria/ ſydhē kom haη ſnart fran ſwa'nyη
 ſa ath haη ey viſte hwar haη bleff Sydhan kwnne
 *inghen mȝ ſanningh ath ſa'gia hwart wth haη komyn
 war aη thȝ haſſuer komith j drôma ſôr tyſke men
 ath didrik monde thȝ nywta a' th haη kallede a gudh
 ok iompfru maria

*Bl. 157. 25.
 Verso.

Kap. 383.

*Om Widike Welandsson, huru han kom upp ur sjön
 vid Grans-port, for till ön Fimber, och bygde
 sig en gård.*

- Som hii[? j] ſôr haſſuer horth huru wideke welanſon
 flydde ſôr didrik aff bern ok ſanch j ſyon wid granz-
 port/ tho kom til honum en haſſru hans ſadher ſadher
 modher ok togh honum ok ſôrde honum til ſa'landh ok
5. war ther longa ſtundh/ tho haη ſporde ath didrik aff
 bern war wordhin kefare j rom ok mectogher ôſſuer
 konunȝ rike tho for haη oppa ena ôð ſom fimber
 hether ok bygde ſik ther en gordh ok bygdhe et li-
 thith torn widh ſundhit ok ſatte ther widh en ſa'rie karl
10. ok loth gôra eth liknilſe ſaa ſkapth ſom didrik aff
 berna war ok ſôrbôdh ſa'ria karren ath ſôra naghay
 then man dwer ſom ſaa war ſkapther/

Kap. 384.

Huru konung Didrik for öfver sundet till ön, och hämnades sin broder Thetmar. Widike Welandssons död.

Didrik aff bern for ok lette ept̃her wideke ok lön-
 leg̃ha ok vilde gerna h̃empnas s̃in brod̃her ok h̃ade ey
 m̃z s̃ik wt̃an twa sũãna tho kom̃ han til th̃z sama sund
 ok wart strax ðffuer f̃ord̃her / tho faa f̃arie mañnen
 ath the woro bod̃he ens skapt̃he liknils̃ith ok han / ok 5.
 sagde til honum jach ward̃her th̃ik f̃ora h̃æd̃hon j g̃hen
 thegh ær f̃or bwd̃ith ath komo j tesse ðð / s̃id̃hon f̃orde
 han honom̃ ather til ryg̃ia / tho f̃or stod̃h didrik wel
 h̃wad̃h th̃z betyde ok wilde han h̃eld̃her dðð en ey
 h̃empnas s̃in brod̃her / sydhoñ gik han til en kðp stad 10.
 ok loth brytha s̃ik eth ðga wth ñær en lækĩæra / tho
 th̃z war læct̃h tho for han ather til sund̃ith j g̃hen ok
 warth strax ðffuer f̃ord̃her oppa *ðna ok f̃aria mañnen *Bl. 158.
 loth honum̃ gonga h̃warth han wilde / tha gik han
 oppa h̃off gord̃hen ok kom̃ j wedekis h̃erberge lönligh̃a 15.
 ok [han] stod̃h f̃or s̃ina f̃æng̃h ok clædde s̃ik ok the
 war eng̃hen inne wt̃an han ena tho didrik kom̃ j gy-
 nom̃ dðreñ tho fa han h̃war widekis sũærd̃h miming̃h
 loo pa ena kisto han togh sũærd̃z ok drog̃h otaff s̃li-
 dhena ok skðtat op j takith̃ faa th̃z bleff stond̃hond̃he 20.
 Tho wideka faa h̃ær didrik ok kende honum̃ han sag-
 nad̃he honum̃ wel ok f̃iðl aa kñæ f̃or honom̃ / ok
 bððh s̃ik ok alth̃ s̃ith goz j wald̃h / h̃er didrik suarede
 s̃ist̃h wi skildoms̃ frañ grans porth̃ tho thu h̃ade slagit
 mỹn brod̃her ok the wng̃ha h̃erra konung̃h atilius 25.
 f̃oner / tho t̃æct̃he jach fa stadeliga th̃z in j mith̃
 h̃ĩærta ath thu skulde aldrik h̃affua frid̃h aff mik
 h̃war jach teg̃h finner / th̃y wapna thegh̃ s̃narth̃ ok lægh̃

- tith harnisk oppa ok wær thegh thz beſthe thu kanth/
 30. wideke ſuarede ſaa mik mith egith ſwærdh mymingh/
 her didrik ſagde ath ther ſtaar enghen radh til/ thagh
 eth annat godh ſwærdh thz beſthe thw haſſuer Tha
 wapnade widheke ſik/ ok ſaa gingo the ſamon ok
 ſlogas ſaa lenge ath wideka ſlørthe ok lagh dōdh ſōr
 35. ſin eghin ſæng

Kap. 385.

Konung Didriks dōd.

- her didrik hāde ma[n]gh ſar ok ſtora tha togh han
 nidher ſwærdhit mimyng h ok gik ſaa gynom hōlſthen ok
 gynom ſaſſen hans ſaar the ſulnade ok rotnadhe faſth/
 tho han kom j ſuawen tho kende han ath han ey
 5. kwnne længher liſſua/ tho gik han fram mʒ en aa
 eller en ſyð/ tho drogh han ſwærdʒ aff ſlidhe *mym-
 mingh ok kaſtadhe wth j ſyon ſom han længſth kwn-
 ne/ ſaa ath thz kom aldrik j nagars manʒ handh Sy-
 dhon gik han j en ſtadh ſom hether hoſſerdh ok lagh
 10. ther om naltena/ tha han kende ath faſth ledh ath
 dōdhiſ mʒ honom tha ſōr bōdh han the twa ſwæna
 honom ſoldho ath ſægia nogan man [haa] han war/
 lithit ther epher tha bleff han dōdh aff the ſar wideke
 welanſon hāde honum giſſuith/ ok warth jordath j then
 15. ſama ſtadh ſōr en kōpman/ hans ſwæna ſoro hem til
 rom ok tordho ey mykit ſægia aff thera ſærdh/ wtan
 ſōr mæctogha herra/ en thz wiſto alle j danmark ath
 wideke wart ſlagin j ſith egith herbærge ok enghen
 wiſthe hans bana man/ thz wiſthe ok tyſke mān ath
 20. konung h didrik kom aldrigh j ſith rike j ghen ſydhon
 han redh fran thz badh ſom en kallas didriks badh/

*Bl. 158.
Verso.

thy halla alla romara thz fôr santh ath didrik bleff
dôdh som fôr scrifuith stor

Kap. 386.

Kejsar Henriks förtäljning om konung Didrik.

En kefare war j rom som hænrik heth hans sadher
heth syppoldhi/ hærtogh aff borgwædia han sadhe saa
ath her didrik loth fôdha op en hæstj j eth môrcth hus
nidh j jordena thil thess han war wii [? vii] ara gamal/
ok too han war j badhit loth han slæppa honom ok 5.
en anan hesth som alabrandh gaff honum loth han
bindha harth nær ok en annan hesth mæ sama leth satte
han j sith egith stal ther redh swænona oppa æpthe
honom/ ok war thz giorth lônligha epthe her didrik[s]
radh ath han kom saa borth fran sith rike/ thy ath 10.
hæfde han farit oppenbarligha thaa hæfde *ther mer
rôkthe aff gongit ok hæde han ey tha swæznith widheke
welansom deo gratias

hær didriks bok hæffuer nw ændha
gudh maa honum sina nade sændha 15.
them som hona a swænska wendhe

AFVIKANDE LÄS-ARTER

UR

HANDSKRIFTEN B.

AFVIKANDE LÄS-ARTER

U R

Handskriften B.

Siffrorna hänvisa till motsvarande kapitel och rad i den tryckta texten.

*Skiljaktigheter i namnens stafning upptagas fullständigt i namn- och inne-
hålls-förteckningen.*

Kap. Rad.

- Bl. 1. r. 1. 1. Her bögnuaff ath siga för Her begynnas atfye
3. rådde en ierle för radde en jarll
5—38. saknas. *Bladet sönderrifvet.*
- Bl. 2. r. 39. [*Såsom språk-prof*] . . thz gierna göre taa the
være mätta taa tog iomffruen sin klæder gull
och selffuer och giorde seg rede och talade till
sina iomffrur Sampson reddare vill taga meg
borth m3 seg vtan min velge iag tår ecke siga
na3 ffor hånun vaare her en tusande væp-
nade men han toge meg ligevel borth om han
* 45. ville och varder iag ath ffölgia *honun en thý
iag hæffuer ther åff skam ath iag skall saa ffara
allene vtan min ffaderff velie och badh hon ffjonna
quiner ath the skulle ecke se3a henas ffader thz
hon var borte hon ffucktade ath han skulle ffaa
ftoran skade åff Sampson iag veth fför vessa
* 50. *fforen sampson mester meg ther varder månn-
ger skjoll bruten och hialm kluffuen och brö-
nia rimpnadh och mångth eth suærdh blodugth
giorth thi han er then rasaste reddare ther
hesth må rijda.

	Kap.	Rad.
Bl. 2. v.	2.	5. redh så vth sin väg för red sin weg.
	3.	3. beltug för biltog /
		4. redh för rider
		5. ierlenff för jarlens
		8. radgierdh ierll för Rodger jarll
		10. stak then honom flörsth mötte gönnum skiolden
och brönia för stak then første hanum møtte
gymon skioll oc brynie
		13. then som banneret førde a hans winstra axl oc
kløff utelemnadt
Bl. 3. r.	4.	4. komber för kan
		5. tå redh konungen dith som sampson var i sko-
gen för tha red konungen i skogen som samp-
son war vti
		9. partana våre læsta och vacterna somnade för
Portana waro læste / waktaren war sofnath /
		12. tå bögynste flottedh ath brjnuu för tha byriade
flottit at brenne /
Bl. 3. v.		15. vtañ flör flotz porterna för for flottit /
		20. quinna för kona
		29. i aptanff åff c reddare hæffuer iag ecke mer en
sex för j affters hæfde jak . C . riddara . oc nw
hauer iak ikke mere en vj . /
Bl. 4. r.		49. tacmar för thetmar
		55. makth för manhet /
		57. trofkap och manskap för tro oc manskap /
	5.	4. store manhet för mykla manhet /
		12. hæffuer vnder meg för hæffuer wunnet
		14. salarna för salerna
Bl. 5. r.		21. mōkedh flolk m̃z mōken pipan och bassunan för
m̃ykit folk . m̃z pipara oc basunara .

	Kap.	Rad.
Bl. 5. v.	6.	6. læckmar <i>för</i> telmar /
10. högsta sæte <i>för</i> drotzæte /
17. och loth bedze ffor honum och kredensa <i>för</i>
oc lot bidze oc credensze for hanum
Bl. 6. r.	7.	10. intedh <i>för</i> enckte
Bl. 6. v.	8.	1. en ierle som hælſung heth <i>för</i> en jarll som el-
ſung het /
3. veth alſung ierll <i>för</i> wit Elſung jarll
5. odeliam <i>för</i> odilliam /
11. togring <i>för</i> toring — ſlacktugeth <i>för</i> ſlagtogit
Bl. 7. v.		36. huaſke <i>för</i> hwarkit
38. ſampnade <i>för</i> ſamlede
40. altz xpm <i>för</i> alz ijm /
41. ierlandh <i>för</i> jarlans land.
42. aaff vngarne. ſuaven och bæijern och torchen <i>för</i>
aaff wngeren oc aaff ſwaweren . oc beyeren . oc
torkeren.
	9.	2. ſampſon hug paa baada ſider och hender <i>för</i>
ſamſon hwgger vpa badha hãnder
5. han ſlog ſeth ſuerdh oppaa ſeth laar och reſtade
thz ſaa ath man / (<i>Här saknas ett helt blad,
utan att sådant blifvit anmärkt af afskrif-</i>
	11.	12. <i>varen</i>) i then timan var aldrig ingen ſadanan man
ſiðdh både mʒ *ſin och ſkapelſe vtañ flader
fladeren Sampſon
•Bl. 8. r.		16. hoffveſman ffor ſſeth hoff ſynne <i>för</i> till hõffuitz-
man for alt ſit hoffueſinne
	12.	1. bærn <i>för</i> bern — ſſenedie <i>för</i> venedi /
2. ragbaldh <i>för</i> ragball
3. ſſultagañ <i>för</i> ſultaker /
4. boliram <i>för</i> boltram

- Kap. Rad.
5. *Sitram för sintram*
- Bl. 8. v. 23. *didrek tæckmarson för tidrik thetmarsson*
- Bl. 9. r. 13. 8, 9. *han het alfrik aff at seya utelemnadt*
14. *en hustru för ena kona*
16. *och thz er möckedh hwaisth / för thz är sa hwaist*
at vnder är /
- Bl. 9. v. 37. *en laangan brandh för en logande brand*
39. *hanff hustru för konen*
- 40—42. *nider mot gulffwit oc slog hanum*
utelemnadt
44. *och sagde seg komma aldrig i större nödh och*
saa dana fför för iek kom aldre i sadann
nödh för /
- Bl. 10. r. 48. *quinæna för konen*
53. *lðterna för lutternæ /*
61. *son en ædle reddare för son en ædla herra.*
— sölf för silffuer
63. *grým hæfde giffueth hielmen helfftona aff seth*
nampn och helfftona aff quinona nampn
- Bl. 10. v. 69. *och her aff varda the möckedh prifade offuer*
all landh för oc her aff worde the prifade
14. 1. *Ner för For*
7. *ther hæfde han för ther hæfde hon*
10. *skembling och ffalken för skimling oc folken*
11. *anlete för enlite*
12. *open uteglömdt*
- Bl. 11. r. 13. *breda herder för hårda breder*
14. *han hæfde laanga arma och iiij alboga och tiucka*
hender
15. *och ffyreskuten för ræt fyreskoten.*
17. *arbofth för armbørft /*

Kap. Rad.

19. omgötz *för* omgångit sik
 21. vende *för* wändade
 22. heeyñ *för* heymñ
 24, 25. sa giorde oc folkat wid heymñ at alla ware
 rädde for hanum / *utelemnadt*
 26. respa *för* rispa
- Bl.11.v. 15. 10. antiga *för* antigga
 22. hiñ anarss *för* thess annars
- Bl.12.r. 29. istædeth *för* ystædät
 16. 5. till saman *för* till hōpa /
- Bl.12.v. 13. vicka *för* ryma /
 16. hieltedh *för* hialten /
 24. skaffa *för* skipa
- Bl.13.r. 17. 2. han waj mʒ stridh vilcinalandh gōthe landh som nu
 kallass suærige och skaane siælandh och flindlandh
 4. thʒ kalladeff taa velcina landh *för* the kalladæ
 tý wilcina land.
 7. rýsselandh *för* rýtzelandh. — herduedh *för* herding
 10. velkinus *för* wilkinus
 11. omōken *för* offmýken — paalernelandh *för*
 pullerna land.
- Bl.13.v. 13. herdvidh *för* herding
 15. baade grecken och vngarn *för* bada greken oc
 vngaria /
 17. herdher *för* hirder
 21. nogaardh *för* nogard
 26. rýss *för* rytʒ
- *Bl.14.r. 31. velkinus rider offuer alth rislandeth *och lagde
 skatten epter som honum tæckteff
18. 7. hafs ffiru *för* haff frw. — konungen giorde henne
 mʒ eth barn och kom aater till sin skep ffeck
 bör och seglade

Kap.	Rad.	
	10.	skip stapn <i>för</i> skipastam
Bl.14.v.	18.	vååde <i>för</i> wade /
	19.	2. herdvedh konung sporde velcinum vara dödan
<i>för</i> hernid konung sporde wilkinus war död.
Bl.15.r.	7.	the som vāpnā' vāre <i>för</i> the som wapnføre waro
	10.	sampnade <i>för</i> samlade
	15.	både karger och aath snicken <i>för</i> bade karger
oc afnicken .
	16.	oc han sieluer flydde. <i>utelemnadt</i>
	20.	5. ath luāgga haanda er aff sferdum <i>för</i> at tweg-
gia handa āra a sferdom
Bl.15.v.	9.	m̄ meth rike och meg <i>för</i> m̄ mek / han wan
mit rike aff mek
	13.	tro <i>för</i> rad
	17.	suārikess rike <i>för</i> swerigis rige /
	18.	ofantrex <i>för</i> ofanttrix /
	19.	vaaldemar <i>för</i> waldemar /
	20.	och han heth ylias <i>för</i> het ilias
	21.	4. greckalandh <i>för</i> grekana land.
5. paalarnelandh <i>för</i> pollerna land.
Bl.16.r.	22.	2. en heth alimrōdh anner heth edgierdh then tre-
die heth asplian then sferde heth vidulff.
5. han stempe dom strax till seg <i>för</i> han stemde
hans søner till sik.
11. ledde honum m̄ seg och aldrig lösā vtan taa
han ville strida <i>för</i> lot leda hanum m̄ sik oc
wille hanum aldre lösa vtan tha han stridha wilde
	23.	3. iran konung aaff britania och āngelandh och skot-
landh <i>för</i> amdrik aff bertania england oc
skotland.
5. brita <i>för</i> berta

	Kap.	Rad.	
Bl.16.v.	24.	1.	Een <i>konung</i> heth <i>meliaff</i> han raade ffor hunaland
		8.	offredh <i>för</i> strid
	25.	1.	<i>miliaff</i> konung <i>för</i> <i>melias konung</i> .
		5.	loth sidan lægga mennena i tornedh <i>för</i> lot
leggia sændemennena i tornit.
	26.	2.	herdvedh <i>för</i> herding. — ofvidh <i>för</i> ofid.
Bl.17.r.		7.	vi velium <i>för</i> wij wilia
Bl.17.v.	27.	1.	Tå the kommo till <i>miliaff konung</i> <i>för</i> The ko-
mo till <i>melias konung</i> .
		2.	<i>konungen</i> las breffuit <i>uteglömdt</i>
		4.	eth kosteligth paulun <i>för</i> et paulun
	28.	5.	ædgierdh och alninroth <i>för</i> Eggerd oc awinrod.
		6.	vidolff i ena iernkædia <i>för</i> wiwlff i ena jarnkæde /
Bl.18.r.	29.	2.	och loth seg kalla ffrædrek <i>för</i> oc han lot sik
kalla frædrik /
		12.	ath han loffuade them in ath kompa <i>för</i> at the
waro jnkompne.
Bl.18.v.	30.	3.	in i vaan stadh <i>för</i> i wor stad.
Bl.19.r.	32.	9.	<i>melliaff konung</i> kom vth gýnum een lönport
<i>för</i> <i>Melias konung</i> kom wt gømon en løndørn /
Bl.19.v.		16.	som nu hæffuer tu <i>för</i> som hæffuer nw
		24.	som heth erca <i>för</i> som erecha het.
		25.	dandis och ffager <i>för</i> fager oc dandes.
	33.	1.	J ffriflandh var en <i>konung</i> som ofedh heth han
hæfde ij söner then ene heth herdvedh then
andra heth aktiliuff
Bl.20.v.	34.	2.	ofedh <i>för</i> ofid
Bl.21.r.	36.	1.	backalar <i>för</i> bakalar
Bl.22.r.	38.	5.	kunde lýtha <i>för</i> skule lita — oc at wij tola
wa'll kalt jarn i wore hwd som wij offta giort
hæffua / <i>utelemnadt</i>

Kap.	Rad.	
	6.	sampnade <i>för</i> samlade — stor <i>för</i> stora
39.	2.	och samblade snarth <i>för</i> ok samlade strax
	4.	och loth slaa löff then starke reffen vidolff m ^z sina staang
Bl.23.r.	42.	2. sigordh <i>för</i> fiord.
Bl.23.v.	5.	vij ^c <i>för</i> vi ^c
	6.	segurdh <i>för</i> fiord.
	12.	och giorde meg biltug <i>för</i> oc giorde mek biltog.
Bl.24.r.	44.	1. suaffuell <i>för</i> swawell.
Bl.24.v.	16.	huadh vi gòrum <i>för</i> hwat wij göra/
	45.	2. suekedh <i>för</i> swikat — quinner <i>för</i> konär/
		5. mòkedh <i>för</i> mykit
		6. ofegeligeth vellde <i>för</i> ofigælige bälle.
Bl.25.v.	46.	9. och veth <i>för</i> i wæd
	48.	1. Sidan kallade ofantrex konung Siordh till seg och sagde
Bl.26.r.		4. i teth landh <i>för</i> i thit rike/
	15.	allabrandh <i>för</i> alabrand.
Bl.26.v.	49.	6. ffængnær domj vell <i>för</i> sagnade them wæll
	50.	3. mædh alth th ^z gull och sølffuer the hæfde <i>för</i> m ^z all theris gwll oc silffuer.
		7. och vaare thaa allstingess rede <i>för</i> oc waro retho/
Bl.27.r.	51.	7. the varde seg vell och raskelega greffuen sporde sina men <i>för</i> the warda sig wæll/ oc greff- uen sporde raskelega sina men/
	52.	3. ther vara maa <i>för</i> som wæra mag.
Bl.27.v.		6. samblade en moken her <i>för</i> samlade en omýken här
	53.	1. Oofantrex sloges m ^z margreffuen <i>för</i> Oofanttrip ^o konung slogs m ^z greffuen
	54.	5. moken rike tillagdt efter ordet rodolff
Bl.28.r.	10.	och bøgýnas nu eth anath cappittell aff vaade rese och hans slækth

- Kap. Rad.
55. 1. Waade rese bodde i siælandh han var then sam-
me som velkinus konung giorde m̃ ena hæftru
6. m̃ynner *för* mymmer
10. Siordh suen *för* sigiord swen
- Bl. 28.v. 56. 4. kallælfua *för* kallæfua
57. 1. vaade *för* wada — vellandh *för* weland
6. læra honum *för* kenna hanum
58. 3. ṽy veliom flaa teg then mark gull igen *för*
wij wilia giffua tik the marc gull igen
6. er th̃z vell *för* an th̃z wæll.
- Bl. 29.r.
Bl. 29.v. 59. 12. stempe dagen *för* stemde dagen
12. — 15. som faderen gømt hade . . . oc hæfde swer-
dū *utelemnadt*
20. wifare *för* wifara
- Bl. 30.r. 27. taa han hæfde seg inne lykth taa valth han i
aana tillagdt *efter orden* flaa ner aana
29. x̃j̃o daga *för* x̃viiij daga
30. iutalandh *för* jwttland.
- Bl. 30.v. 60. 5. lenge *för* lønlige
7. r̃yccher *för* r̃ygger
9. biffare kniffua *för* bitzara kniffwa.
- Bl. 31.r. 61. 12. sedan slog han en m̃z stor klochz *för* sidan slog
han et søm m̃z stor klokskap /
18. han swarade then som alth annath hæffuer smidith
aath eder *för* weland swarade Jak wænter at
Amelias hauer giort han som alt annat hæffuer
smidat.
- Bl. 31.v. 62. 7. ẽy amilias smide *för* ekki Melias smide.
- Bl. 32.v. 63. 10. och flaaangeth konungens vrede *för* oc songet
wrede /
11. lecknelse flaa skaph *för* likilse flaa skaff

	Kap.	Rad.	
		17.	rýgger <i>för</i> riggen
Bl.33.r.	64.	5.	smiedie reskap <i>för</i> smida' tÿg
Bl.33.v.	19.		filade thz sðnder thz smersta han kunde <i>för</i> fi-
lade thz sidan thz snariste han kunde
		21.	ransakade <i>för</i> rensade
Bl.34.r.	65.	17.	baliarne <i>för</i> belgana /
		18.	mz seg <i>för</i> framme
Bl.34.v.	66.	17.	naglan <i>för</i> naffuelen /
Bl.35.r.	68.	9.	konungen aangrade och kallade <i>för</i> konungen
kallade
Bl.35.v.		17.	Skðmbling <i>för</i> skimling .
		18.	ffaangeth aff granna stodh aff studder heines ffa-
der <i>för</i> songit aff grana stod . aff studar hems
fader.
		23.	droffe <i>för</i> drotzet
		24.	honum <i>för</i> weland.
		31.	sidan drog droffen vth setth fuerdh <i>för</i> sidan
drog drotzetten swerdt
Bl.36.r.	69.	1.	drotsetens <i>för</i> drotzetens
		7.	eller <i>för</i> hellest
		9.	gantzka <i>för</i> ganze
	70.	3.	fleger huseth <i>för</i> stekarahwit
Bl.36.v.		13.	fener <i>för</i> synner
		21.	hwar dag. <i>utelemnadt</i>
Bl.37.r.	71.	2.	gingo till vellans smedja <i>för</i> gingo till smidia
till weland
		5.	han sagde <i>tillagdt framför</i> taa i sen
		12.	diur eller <i>tillagdt framför</i> flugla /
		15.	ffiaeth/ <i>för</i> slag /
Bl.37.v.	72.	5.	och giorde ther aaff ij dreckes kar <i>för</i> oc gior-
de ther tw kar aff /

Kap.	Rad.	
	10.	ffru <i>för</i> h ^w strv.
Bl.38.r.	73.	11. egill <i>för</i> eýgill.
	14.	egell <i>för</i> Eýgill
Bl.39.v.	74.	5. och han loffuade ingen quinna vela haflua <i>för</i>
oc han wilde ængen quinna haflua
Bl.39.r.	12.	baade stora och smaa <i>tillagdt efter</i> flugla —
alla haanda <i>tillagdt framför</i> flædra
	22.	han svarade <i>tillagdt efter</i> behagade /
Bl.39.v.	30.	full m ^z blod <i>utelemnadt</i>
Bl.40.r.	75.	7. skottedh / <i>för</i> skutit.
	9.	och hans sson aattung <i>för</i> oc søn hans otwngh
	11.	vidke / <i>för</i> wideki /
Bl.40.v.	76.	1. Vellandes sson videka <i>för</i> Velands son. wideki
	5.	en æff the iij ssmeder <i>för</i> en æff the besta træ
smide
Bl.41.r.	15.	videka <i>för</i> Wideki
	16.	himlingelandh <i>för</i> humblunge land. — didreck
tæckmar kongsson <i>för</i> tidrik tetmar konungs
son
	18.	besta <i>för</i> fridaste
Bl.41.v.	77.	7. s ^s uærike <i>för</i> s ^s verige
	12.	iag vill nu flara s ^s öder <i>för</i> jak will jo fara sidar
Bl.42.r.	78.	17. skýmbling <i>för</i> skýmling
Bl.42.v.	23.	hans ffader aath / <i>tillagdt efter</i> vellandh
	79.	1. ðdh och mark <i>för</i> øda mark
	7.	en heth hillebrandh annar hein tredie hornbuge
ierll <i>för</i> en het hillebrand / ænnan heym /
tredia hornboga jarll /
Bl.43.r.	10.	alffredh duerg <i>för</i> alfrid dwærg.
	80.	5. i ^x flæth i eth spring <i>för</i> i ^x sæt i et sprung /
Bl.43.v.	16.	Vidka <i>för</i> Wideke

	Kap.	Rad.	
Bl.44.r.	81.	2.	ther seg tór löfsta <i>för</i> ther sit spiwt tor löfsta
		3.	didreck ffañ bern <i>för</i> didrik aff bern. — hom-
moth <i>för</i> hogmod.
	82.	2.	ierlenfön aaff fenedie <i>för</i> jarlens fön aff venedi .
Bl.44.v.	13.		ther maagum vi tolla <i>för</i> ther warda wij at tolla
	16.		seiger <i>för</i> figer
	83.	3.	mz ffredh <i>tillagdt efter</i> velia
		4.	lira <i>för</i> lyrawoll
Bl.45.r.	13.		staffred <i>för</i> stufuff [<i>i det följande heter han</i>
<i>alltid stufvus</i>]
	16.		seyielstap <i>för</i> segistop
Bl.45.v.	84.	5.	annath <i>för</i> ojampl
		6.	hðffuesman <i>för</i> hwsbonda/
Bl.46.r.	85.	1.	talz <i>för</i> talade
		7.	hwar <i>för</i> ho
		13.	raada <i>för</i> rida/
Bl.47.r.	86.	12.	ffaa ath fuerdeth stodh i beltedh <i>för</i> fa ati bel-
tit stod .
Bl.48.r.	88.	9.	fagde hillebrandh/ <i>tillagdt efter</i> tðkkes — dðlia
meth napñ <i>för</i> lona mit naffñ
		19.	then som flottedh vanth mz sin egen haandh <i>för</i>
then som flottit wan mz synæ ægna hænder
Bl.48.v.	24.		en elff som viifar heth <i>för</i> ene ælff som wi-
far het/
	28.		thi han hette ecke vtðffuer <i>för</i> tñ athan hñnte
ekke wtðffuer/
	33.		fnarth <i>för</i> strap
Bl.49.r.	90.	11.	i meth ffædernes landh <i>för</i> i mit faders land
oc mit/
Bl.49.v.	21.		och sagde till honum <i>tillagdt efter</i> swimma
Bl.50.r.	92.	2.	didreck/ herre <i>för</i> dryk herre

Kap.	Rad.
	3. kareth <i>för</i> skalen
Bl.50.v.	11. verg <i>för</i> wär
93.	1. didreck van bern <i>för</i> didrik
	2. vreder <i>för</i> redo
	4. en sulten ffalke slaar epter braadh <i>för</i> en swltan
falka slaar effter brad.
	5. glaffueneth <i>för</i> glaffuan
	6. stank <i>för</i> slant
Bl.51.r.	9. haalla <i>för</i> kläda
	17. hieltedh <i>för</i> hælten.
Bl.52.v.	95. 14. baade snarth och haarth <i>för</i> bade tit oc hart
	19. fader <i>uteglömdt</i>
	21. didreck <i>för</i> han
	22. tagas / <i>för</i> hollas.
Bl.53.r.	39. vndrager <i>för</i> fordragh
Bl.53.v.	46. vördh <i>för</i> hört /
Bl.54.r.	96. 3. then ene var hillebrandh anzar vidka vellanson
tredie hornboge ierll flierde heyne de kläyne
<i>för</i> som [<i>waro</i>] hillebrand. wideke welandsson.
hornboge jarll oc heyne de kleyne. /
	10. han redh offuer stora skoga ökner <i>för</i> offuer
stora skoga ok økna.
	11. offnem <i>för</i> offyen
	12. drakasus <i>för</i> drekaflis
	13. som drofias heth <i>för</i> drocian het /
	15. som æcke heth / han hafde j broder som kal-
lath var ffastholth hin stolte the bröder vaare
*rafka riddare / och the vaare baade the deý-
ligaste kempar som vare motte
*Bl.54.v.	21. beta diurr <i>för</i> weda diwr
	26. mʒ en annan godh kempe / <i>för</i> mʒ andra kemper /

- Kap. Rad.
31. kosteliga för stodzliga
- Bl.53.r. 97. 1. heýne stuterfson för heým stwderfson /
 3. j meth ffadernes landh för i hans faders land .
 7. Didrik swarade. utelemnadt
12. fför enomj danfkan mane för for en dansk. man .
- Bl.55.v. 17. skulumj vi nu bðrias för skula wij bærias
 22. taag vill iag ecke vare mðkedh rædder / för
 tog will iak ekki bærias fa redder . /
 25. skýll för skuld.
98. 1. gullagdh för gwlboenj /
- Bl.56.r. 5. thj var illa iag loth för ofende let iak
 9. giorde för slog
 10. alffredh duerg somj tith fuerdh nagelring giorde thj
 laag lenge i iordena för Alfrid dwerg. somj tit swerd
 nagellring slog . han giorde thj lenge i jordena
 14. reyia för troýe
 17. swerds bæltut oc utelemnadt
- Bl.56.v. 19. neder oppaa golffuedh för nider a jordenj /
 22. ffaa hwaft ath intj staall hæckter ther fföre för
 fa hwaft at enchte skall hektæ / fore thj /
 23. ath intj ffaadanth fuerdh var boreth aaff ell för
 at enchtut swerd thefligis war burit aff eld
 26. allffredh duerg för Alfrik . dwærg .
- Bl.57.r. 36. oc fa them somj mik fòldo / utelemnadt
 39. ath tu talar ffaa stor bramj och høgfferdig ordh
 för for tj tw talar fa stort .
- Bl.57.v. 100. 3. Nagelring. utelemnadt
 11. en then eldh aaff stenen gæk för æn then eld
 aff stenana gik /
- Bl.58.r. 27. ffiruger för frwr
 29. hulth för grep

Kap. Rad.

- Bl.59.r. 102. 8. paa en gantzika ffager hesth *för* vppa en fager
hæft.
11. taa drötningen ffaag her eekx vapn *för* Tha
som drotningen sag her ekkiás wapn/
Bl.59.v. 103. 16. hæfde han vakadh *för* hæfde han warit waknad.
Bl.60.r. 104. 2. ffaa ath thz tóth i hans ören *tillagdt efter* be-
swimat
3. aldrig *för* engen
5. ffor *för* red
Bl.60.v. 11. tin broders dödh *för* thjn broder/
16. och tuekade her ffaaholth om seth liif *för* tha
jessuade han fast om sit liiff/
Bl.61.r. 28. Jempnunge *för* jampninge/
105. 3. som aldinselle heth *för* som adinsela heter
5. rumflo *för* rwnflo
9. her ffaaholth swarede *för* fasolt [swarade]
Bl.61.v. 106. 4. vedh eth olyua trä *för* wid et olye trä.
5. intedh/ *för* enchte.
Bl.62.r. 14. maaxsan *för* mopen
107. 1. flugdrake *för* flog draga
Bl.62.v. 4. harth mz *för* wt mz
5. aarth *för* ardat/
6. fõtarna in *utelemnadt*
7. till neder keptena *för* in [i] then nidra keftana.
9. hielper meg vtur thzta diur/ thz diur fualg meg
op taa iag *för* hielpan mik. thzta grymma
diwr tok mik. [tha iak]
11. a myna wapn/ *utelemnadt*
Bl.63.r. 109. 3. thz skær honum fõnder allsamman *för* thz skær
funder alt tess æg a komber.

Kop. Rad.

5. aaff mökla starkheth för a mykla sterke /
- Bl.63.v. 110. 7. rennebaldh för reynebald. — ierll i ffenedi för jarll i venedi /
- Bl.64.r. 111. 8. eth berg som aldiushus heter / för ena borg .
som aldinfilis heter
17. tu esth en kosteligen man och dierffuer en j
ock för tw ar en god man oc diarfwer i
okunnugan stad .
- Bl.64.v. 21. iag er didrek aaff beren bliff nu hell och shall
för iak ar didrik konung thetmarsson aff bern.
oc liiff nw hell oc shall .
24. till sintram igen taa ffulles the aath alla tre för
till sintram . tha suznos the alla tre .
112. 2. heyne de kleyne för heym de kleyne
- Bl.65.r. 22. ingram för yngram
23. mellan för mellom
- Bl.65.v. 113. 15. sköne hesta / för goda hesta.
- Bl.66.r. 114. 4. detleff för detzleff
115. 1. Bitterolff för Biterolff — skaane för danmark
10. vlff sötafon i vellans harade / för wlf söteffon i
willands herid.
- Bl.66.v. 15. tu haffuer legath eth aar i askograsfuen för tw
hauer nw ligat ther alt jampt i asken /
18. wiltw loffwa mik atsara mz ider / tha ar thz
min böy / utelemnadt .
25. stegerhuseth för stekara hwsset.
- Bl.67.v. 116. 8. thz bar baade örefundh och alth belth vtöffuer /
för thz bada ørafwnd oc balt bara offuer /
16. gantzka vel för wall.
- Bl.68.r. 117. 1. alla bitterolffs folk ffolde henne / för alla biter-
ulffs tiare mz henne .

Kap. Rad.

7. *son min. / utelelnadt* — iag rædes ecke thesse
tolff och vaare the en flere/ *för* ekki ræðhes
iak thesse þij om iak ware æn alleýne.
- Bl.69.r. 33. *han* full paa knæen vedh/ *för* hem fioll nider vpa knæ.
34. oc rýmde alt thz *han* kunde en ganßkan dag
wl/ *utelelnadt*
36. bætre *för* hwsbonde hwid
38. som kolff i skoth *för* kolff i skute.
40. och var sidan ner djdrekk *för* oc sæltis sidan
wid didrik. sa athan bleff nær hanum.
- Bl.69.v. 118. 5. sempde *för* sømde.
8. spakfferdeliga *för* spakeliga
13. hyllegröm *för* hillegrim
- Bl.70.r. 14. aldra swerda best. *utelelnadt*
- Bl.70.v. 29. skæg. *utelelnadt*
- Bl.71.r. 119. 4. sa skæft *utelelnadt*
7. vildenrik *för* wildenriker.
- Bl.72.r. 120. 14. æn tog han thes wæll makt hæfde. *utelelnadt*
21. theres kerlek lop ssa till hoga *för* oc fioll sa
thera kerlek till hoga /
- Bl.72.v. 121. 7. Sigvordh *för* sigiord
9. taa the hæfde ssaangeth seg math *för* tha the
waro mætte
10. till slottedh igen *för* till kastellit
- Bl.73.r. 16. löcktis *för* tæktis.
122. 1. Sigvordh sagde *för* Sigiord mætte
- Bl.73.v. 14. Segvordh *för* Sigiord
- Bl.74.r. 24. detleff redh then genaste væg och gaff mannen
en gulring *för* Detleff gaff hanum en gullring
123. 1. hem tillagdt efter rida
3. fritalia *för* fritilia

Kap. Rad.

4. tækmars *för* thilmars
 6. han sagde seg heta vildenrik söteffon aaff vel-
 landh; hærade *för* han sagdis heta wildenrik,
 søreffon aff wellandzherrit
 7. han *för* Didrik
 Bl.74.v. 13. höffuetzmannens *för* höffuitzman/
 Bl.75.r. 124. 8. verior och hæsta / *för* hæsta oc wæria.
 11. och kōpte ther mat *för* oc kōpte alzkýns matt.
 Bl.75.v. 19. rutade *för* rwfæde
 23. oc dyrliga pæll / *utelemnadt*
 Bl.76.r. 34. ifung *för* ýfnung
 Bl.76.v. 125. 3. velien i *för* wili
 Bl.77.r. 19. knapar och stegare och ville slaa meg *för* kna-
 par oc stogare wilde bæria mik.
 22. the alla *för* the andra alla
 126. 2. ath kenna honum / heýne sagde *för* atkenna han
 oc sagde
 5. oc klæde *utelemnadt*
 Bl.78.r. 128. 9. talade oc *utelemnadt*
 Bl.78.v. 10. volter aff vode vasekensten *för* walter aff wa-
 sekensten.
 13. inte anath gōre vtan æta och mōkedh ffortære
för enchte annat. vtan mýkít æta oc dricka
 oc fortæra gots.
 17. om bæggas vaare huffuodh *för* om thens wor
 huffuod. som tapar / oc
 19. gōre naagen fflörste tolken neese och skam sfaa
 sson tu haffuer giorth / *för* göra nokrom før-
 sta tylke nefa som tw hauer nw giort min herre/
 Bl.79.r. 129. 3. Sa kastade walter xiiij søter. Detzleff kastade
 xviiij søter / *utelemnadt*

Kap. Rud.

8. thz sagde alla menj vell vare kastadh och manneliga skuthz *för* thz sagde alla konungömen at thz war wäll skutit.

Bl.79.v.

19. och giff meg *för* oc løj mik

20. min herres wapn och hans tjänares wapn och hesta *för* myn herris wapn oc hesta oc hans tjänare.

27. her didrek tog honom till stalbroder och kallade honom sin iempnunge *för* her didrik tok hanum til sin iampnunger.

Bl.80.r. 131.

1. taa *för* strap ther

Bl.80.v.

10. humblinge landh *för* humlinge land.

23. en naagen annan aaff kongens man *för* en noka aff konungens tjänare

Bl.81.r. 132.

2. som kallade honom vidfärdung thi ath han var en laang färdung *för* som somma kallade widferning. ty athan war en landfäring/

Bl.81.v. 133.

16. tuua refer flulde honom en heth vidolf och aner aantro then tridie refen sände han til isung konung han heth edgior

134. 8. taa hafde han sambleth en har *för* tha hafde han samnledh en her/

Bl.82.r.

17. huge aff mökin hufuodh *för* hugga m? mykit hugmod.

135. 1. hin starke reisen vidolff m? en iernstaang *för* hin starke rese widwlff m? then stangen.

3. oppa hans hialm *tillagdt efter* iærnsstaang

4. och besuimade *tillagdt efter* aff sin halth.

6. ofantrix konung och hans folk *för* Ofantrix folk

8. och badh (öm) hugge aff hufuodh/ och mykle hogmodh *för* oc bad them hugga m? myklo hogmod.

	Kap.	Rad.
Bl.82.v.	14.	<i>hærduidh för herding</i>
	15.	<i>och vapn tillagdt efter skioll</i>
	20.	<i>om maargenin för om morgonen</i>
136.	1.	<i>fior konung actilius i skogen ath bete diur för
for attilia konung i skogen. at weda diwr.</i>
Bl.83.f.	5.	<i>flog hundana ffraa honum för flog hwdana aff
hanum.</i>
	7.	<i>taa kom ifung hin gode lekariñ af barn och
actilius konung vilde gierne vete för tha kom
ýfung hin goda lekara' aff bern oc till attilia
konung. han wilde oc gerna wita</i>
Bl.83.v.	138.	4. <i>i landith för i wæildena</i>
Bl.84.r.	139.	5. <i>wedhunde för weda hunda</i>
Bl.85.r.	142.	5. <i>torn døren för torn dørerna'</i>
		9. <i>hans suærdh myming för sit swerd mymming.</i>
		10. <i>taa ref vildefær snarth biðrnskinith af seg taa
ofantrip mañ ffinge thz athsee för tha reff
wildefer vtaff sig biorn skinneth. tha ofanttrip
men thz sago.</i>
		13. <i>i hæf slagin och tillagdt framför saa ille suikin</i>
		14. <i>hæmps theres hæris dødh för hempna hanum.</i>
		19. <i>han flægnade för Attilia fagnade</i>
Bl.85.v.	20.	<i>gladh aath videkis komma för allær gladaft
wid widekis komo/</i>
		21. <i>alth hur varith hæfde/ för alt / hwre farit hæfde.</i>
		28. <i>smelig för smælugare</i>
	143.	2. <i>han var glad aath videkes komme för konungen
war glader wid widekes koma.</i>
		4. <i>varith för farit</i>
Bl.86.r.	144.	12. <i>ærmentrig för Ermentrik.</i>
		13. <i>som kalles greminsten för som kalladis gerimshem/</i>

- Kap. Rad.
145. 4. stulitz *för* stolis
 5. seth sith raam *för* set sin ram.
 Bl.86.r. 6. hin starke *utelemnadt*
 8. videke rænde och moth honum *tillagdt fram-*
för sidan droge
 9. han var alene / videka hug mannelige *för* han
 war en . widike worde sik manneliga /
 11. død *utelemnadt*
 12. rende hem *för* rymde till slottit
146. 4. dolelige *för* dolliga /
 10. væl slagit i hæl *för* wæl i hæl slagit haffua.
- Bl.87.r. 147. 8. slitidh *för* skilt
 9. bak *för* bwk /
 13. fiende *för* fiende
 15. paa en annan tidh / *för* annat sin.
 17. ath thz var hans snak och icke hans allfuare
 som han till videke talade *för* at thz war hans
 snak . oc gaman som han till widike talade .
 oc encte spot eller hat.
- *Bl.87.v. 20. vlte *för* wolte — *taa *för* ja
 21. han mötte meg *för* han kom mot mik
 26. fförstaa *för* sigia
 31. vollter van vaskinsten *för* wolter aff waskensten.
148. 1. raadde ffor eth landh som tarlunga heth *för*
 radde for et rike som het tarlwngne land.
 6. vtfstaa *för* wt sænda
- Bl.88.r. 13. ispanian *för* yspania
 16. til ispaniam *för* till yspaniea.
 22. sin son ortuanger *för* sin son ortwangeris
149. 1. iij *för* two
 2. som drosolff heth *för* drafolff het.

Kap. Rad.

Bl.89.v. 5. som kalles tulingelandh för som talinge land
kallas/

8. haffue varith för wara

9. then ene heth herman/ then andre heth harduen
för then ena het hermen oc then annan het
hartwen.

13. Sidan redh han till drofloff/ drofloff hafde taa
iij^M riddare för sidan red han till drasolff
konung. Drasolff hafde tha iij^C riddara.

15. the örlögede i pupilla för the orligade i pullia/

Bl.89.r. 150. 15. otack för brot

24. flulkompna för framkomma./

27. härduin för hartwen

Bl.89.v. 31. suarade för sagnade — bögynte för byriade

36. fik han suar iu ver och vär för fik swar jo
wærræ.

151. 1. segmundh konung och drotsoff konungs suæne
för Sigmund konung oc drasolff konung

7. vj vardom sinne her annan rod vti för wij
wärda sinna her et annat rad vti.

Bl.90.v. 152. 14. badh tu för bas tw

17. suorlige för farliga/ — taa sagde för Nw melte

Bl.91.r. 30. och lagdeth när seg för oc legger ner fik.

31. hardman för hartwn

34. hertugens för hartwns

35. m3 annor miske för m3 annor siwke

153. 2 skællaktige för skelachtige/

5. iak utelemnadt

6. hertugin för hartwn

Bl.91.v. 10. daarheth för darheit

Kap.	Rad.	
	154.	3. barnit <i>uteglömdt</i>
	155.	1. mýner <i>för</i> mymmer
Bl.92.r.		3. man <i>utelemnadt</i>
		9. han drap hwar then man han sigher <i>för</i> han
draper hwar then man han seer.
Bl.92.v.	157.	2. segordh <i>för</i> sigord
Bl.93.r.	158.	11. en stor ope <i>för</i> ena stora øxa /
Bl.93.v.		13. ath æte <i>för</i> oc att.
		22. sidan tog han sin ope och hug hufuodet aff ho-
num <i>för</i> sidan tog han syna øxa oc hlog ha-
num hufuodä aff.
Bl.94.r.	159.	8. suarade <i>för</i> sagde
Bl.94.v.		18. vemuapn <i>för</i> benwapn /
Bl.95.r.	160.	18. sigge meg <i>för</i> at sye mik
Bl.95.v.		32. henne <i>för</i> hin
	161.	1. nömlinge landh <i>för</i> nömlungeland.
		2. örýan <i>för</i> ýrian
		4. græfsgaardh <i>för</i> gresgard.
		6. ý alle thi maatten var manniþ borth huorfuen/
naagith varth drotningen tung i thz kom en
annan till henne <i>för</i> tý alle tý wort mannen
bort worffuen / Nogot effter wort drotningen
twng / i thz kom en man till henne /
		9. och iag er en vlf <i>för</i> oc iak ær en Elff.
Bl.96.r.		14. som han lörf ey vedh / <i>för</i> tha kalla a fader
sin han hielper hanum nog tha han torff /
		15. i thz varth han borthuaruei som en skuge <i>för</i>
i thz hwarff elffuen som en skugge /
		16. och kallade hagen aldriansson konung <i>för</i> oc
kallade hagen son aldrians konungs.

- Kap. Rad.
19. ath hān var likare trol en mān *för* tȳ hān war
likare trwll æn mān/
29. ælste son heth guner aner geruholth tridie heter
gȳnter tera fōster *heth krimilda
- *Bl.96.v. 162. 2. mane *för* manna — ðperste *för* ýppirste
9. alle j en pæll/ *för* alla a en pall.
10. hānalung *för* hamlung.
11. venedie *för* venedi. — vitferling *för* widferling
12. hjem hīn grȳmme *för* heim hīn grymma.
163. 1 Vidrek *för* Didrik
- Bl.97.r. 165. 6. media mið *för* midia mȳo
- Bl.97.v. 10. sammeledis *för* famalog — stæmne *för* steffno
18. kaall aff eter *för* full aff ether.
166. 2. hān var kalles en middilman, *för* hān war kal-
las en middelman/
5. skildis hān mȳ oære fīraa sīn hesth/ hān hafde
eth rasfoth sinne *för* hān skildis hān [?aldre]
mȳ oære fraa sīn hæst. hān hafde et rasfoth
sinne.
- Bl.98.r. 9. en forgȳlt huk och tuua fīugla flȳge fīor ho-
num *för* en forgȳlter hōk. oc two fīogo [?fogla]
flȳga for hanum/
11. efter *för* for
167. 3. aauiſ *för* owiss
168. 1. fīenedie *för* venedi
- Bl.98.v. 169. 7. oc otȳden *utelemnadt*
8. samalundh och kampsamer och laangura'ken och
gerug *för* fameloger ok kampsammer. oc long-
wreken/ oc gȳrog
- Bl.99.r. 170. 10. ther stodh vti en forgȳlth fīogel *för* ther stod
vti en forgȳlt fiill.

Kap.	Rad.	
	11.	til theſſ ſamme ſom detleſſ kampade mꝝ <i>för</i> ſil
theſſ ſamma ſom detꝛleſſ kampade mꝝ
Bl. 90. v.	171.	7. ſiger ſal / <i>för</i> ſiger ſäll.
9. the <i>för</i> tȳ
	172.	8. en liung <i>för</i> en liwng eld.
Bl. 100. r.	173.	5. och viſ <i>för</i> oc o wiſſ
	174.	3. han haſde ſnar ögen <i>för</i> han haſſde et ſuart öga /
7. ſammaloger <i>för</i> ſamalöger.
8. laangurækin <i>för</i> langwreken
Bl. 100. v.	176.	1. bröder <i>för</i> broder
	177.	4. deglige drænger / <i>för</i> dȳrlege drenge.
Bl. 101. r.		15. heth er herre tala icke ſaa <i>för</i> het herra tala
ekke ſa.
	178.	3. ter i landhȳ ære <i>för</i> ſom i alla the land ære /
7. hans ſkin ær hart ſom horn . han ær ſa ſtark
<i>utelemnadt</i>
8. vune <i>för</i> bunno
11. riſpis / <i>för</i> riſpæ.
16. hender <i>för</i> hærðar.
Bl. 101. v.		
Bl. 102. r.		33. hillebrandh <i>för</i> herbrand
Bl. 102. v.	180.	8. ſom ædger heter vidolſȳ broder och aſpkans <i>för</i>
ſom edger heter . broder widulſſ[ſ] oc aſplians /
10. ok <i>för</i> iak
	181.	3. ma'llan hanſ ögen i alh <i>för</i> mellom hanſ ögon
wara twa alna /
6. ſuignade <i>för</i> ſwiknada
Bl. 103. r.		12. ſtundom ſoffuer oc ſtundom <i>utelemnadt</i>
15. lad <i>uteglömdt</i>
16. ſiden reſnade reſen <i>för</i> Sidan ſoffnade reſen.
28. gaf reſen maang hug ſaar <i>för</i> gaff reſen man-
ga ſaar.

	Kap.	Rad.
Bl. 104.
r.	182.	5. <i>hænderne för-handena.</i>
		15. <i>sagde för sag</i>
Bl. 104.
v.	183.	2. <i>skude för skoddo</i>
	184.	3. <i>Sigordh suen stodh wigfskaaren och saag then tigen-
gende för Sigord swen stod i wigfskaalen oc
sag thenne tidende</i>
Bl. 105.
r.		8. <i>oc ther star et annat tiell oc ær røt oc ær oc
en gull knap vppa. / uteglömdt</i>
	185.	1. <i>iag för Ja</i>
		2. <i>tykker uteglömdt</i>
		5. <i>twa utelemnadt</i>
		12. <i>helit hagen för hellit hagen.</i>
Bl. 105.
v.		20. <i>syll för fill</i>
		30. <i>tilfskal för tit skall</i>
	186.	2. <i>en stalldreng för en slætter dreng.</i>
Bl. 106.
r.		5. <i>vider för wid</i>
		8. <i>maagen för nokon</i>
		9. <i>fior wifh vill iu konungen skath aff eder haffua
för for wift will iak konunga skatt aff ider
haffua.</i>
		18. <i>i haffuen thz giorth thz ingen haffuer fiore ath
giorth för i haffua thz giort som engen torde
thz for at göra.</i>
		21. <i>eý vaarder han för æý worder han</i>
Bl. 106.
v.		37. <i>tærningen för terningana.</i>
	187.	1. <i>amblung för Amlung</i>
Bl. 107.
v.	188.	3. <i>glaffuenith för glaffuen</i>
		7. <i>rædde för red</i>
		17. <i>lydå för lid</i>
Bl. 108.
r.		24. <i>fuarade för sagde</i>
		25. <i>taa wafth iu saa daall för tha wafthw sa doll</i>

- Kap. Rad.
25. om tu vill haffue tin hesth igen taa skall tu nu
siga meg *för* nw skaltw mik th; sigia om tw
wilt haffua tin hest igen.
29. ingen hesth *för* a'nga hesta
- Bl. 108. 46. och min parth mz teg *för* oc myn hest bort
v. mz tigh.
189. 13. haffuer *uteglömdt*
- Bl. 109. 17. videke snarade *för* wideke sagde. — at mannen
r. *uteglömdt*
21. trädth *för* träd
190. 4. bern. *uteglömdt*
10. tuile *för* till dwalia
- Bl. 109. 191. 9. till konung dydrik *utelemnadt*
v.
13. twille *för* Jaffua
17. Tidrik *uteglömdt*
18. saman *utelemnadt*
- Bl. 110. 192. 5. hans *för* heyms
r.
8. brøtz *för* brøf
193. 3. ekki *uteglömdt*
- Bl. 110. 194. 1. gik *för* kom
v.
195. 3. sintramss suerdh beth saa wäll aaff staall som
aaklæde *för* sintrams swerd bet sa wäll a stall
som a klæde
10. han varth bundin *för* hanum worde bunnen
- Bl. 111. 196. 5. stor *utelemnadt*
r.
9. henisk *för* hœffwisk
10. stath op och wärteg *för* stad op oc wär tik
- Bl. 111. 197. 23. konungs (øn. *utelemnadt*
v.
- Bl. 112. 198. 4. tÿ matte han falla for the stora hweg. han fik
r. *uteglömdt*
199. 1. thaa gick fram heltte van haghæn

Kap. Rad.

- Bl. 112. 200. 7. tha giff tik nw fangen . oc iak will binda tig.
v. *uteglömdt*
15. ey *för* æn
17. skeliaff *för* skilia off
22. varffuedh *för* werffuat
25. gik *uteglömdt*
- Bl. 113. 202. 1. konung gunnar aff nafflinge landh *för* konung
r. gunnar aff nøfflinge land.
- Bl. 113. 8. taaff en *för* aff et
v.
11. sagde. *uteglömdt*
203. 7. han tog miming m̃ baade hender oppaa kon-
ungens sonens hielm eth storth stücke borth aff
hielmen ther stödde en dell aff haarith och fik
- Bl. 114. 28. och didrik baadh *för* som didrik bad
r.
- Bl. 114. 204. 6. offuer *uteglömdt*
v.
7. hug *för* hag
205. 3. the slogos m̃ mykit hoffmod. till thess the ware bade
trøtte . the hwilte sik en litin stwnd . sidan
gingo the samans oc *uteglömdt*
- Bl. 115. 206. 12. vtañ *uteglömdt*
r.
207. 1. om maargenin arle *för* om morgonen arla
4. m̃ *för* mol
6. satte *för* støtte
- Bl. 116. 208. 5. valborg *för* walburg
r.
9. han *för* hon
13. laaff *för* loff
14. mik *för* mak
209. 5. venedie *för* venedi /
- Bl. 116. 210. 4. sigordh *för* siogard
v.
7. sidan redde the seg till m̃ sina hester *för* Sidan
rede the sik m̃ ena hast.

	Kap.	Rad.	
Bl. 117.
r.	211.	1.	brudgudmin för brudgummin
Bl. 117.
v.		25.	affuundh för awnd
Bl. 118.
r.	212.	16.	the rede alle till nýfflingelandh för the regerade
alla nýfflinge land.
	213.	2.	then ene heth herbraath then andre heth her-
tagin then tridie heth thiftram för then ena
het herbrot . then andra het hertagen . then
tridia het sinfram.
		4.	vigboll för wigball
Bl. 118.
v.		13.	thereff fuerdh för the swerd
		27.	ýram för iram
Bl. 119.
r.	215.	4.	britannia för bertanea
		7.	skude för skoda
Bl. 120.
r.	216.	20.	iomffrun badh honum staa bak berkedðrena för
jomfrwn sagde bid hanum sta baag kirkia
ðrena.
Bl. 120.
v.	217.	4.	hon sagde utelemnadt
	218.	8.	vpa weggena. utelemnadt
Bl. 121.
r.		18.	vtañ teg för æñ tik.
Bl. 121.
v.	220.	14.	iram för iron
		15.	och bleff hooff konungen laangestun och giorde
mòketh manheth sidan för oc bleff hooff jron
konung langa stwnd . oc giorde mykin man-
het sidan
Bl. 122.
r.	222.	4.	som valter heth aaff valdfken
Bl. 122.
v.		8.	gelss för gifl
	223.	2.	helskðns för alskýns .
Bl. 123.
v.	226.	3.	bette diur för mende diwr
	227.	4.	ffritalia för fritalea
Bl. 124.
r.		25.	teslikesth för tesligis

- Kap. Rad.
- Bl. 124. v. 228. 15. ffruger och mör *för* frwr oc mör.
16. thz haffde varith *för* thz hoff war
229. I itith ther affter taa dödde hertug aake hæn
 haffde tuua söner effter seg ten ene heth eg-
 gerdh och annan aake tere moder *heth bol-
 fferiana thz sporde videke vellantson hæn badh
 *5. her didrik vare hæn budh till *konung er-
 mentrik ath hæn maatte ffaa they samme hustru
 som hertug aake haffde aath konung ermentrik
 suarade vill videke sige meg sin tia'nisth ok vare
 meg saa tro som hæn haffuer varith teg taa vill
 iag göre huadh *honum* liuffth er / videke sagde
 *10. ia ath hæn ville thz *göre och sagde konung
 ermentrik sina tia'nisth sidan gaff hæn *honum*
 hertuginan bolferiana

NAMN-
OCH
INNEHÅLLS-FÖRTECKNING.

N A M N-

OCH

INNEHÅLLS-FÖRTECKNING.

*De motsvarande isländska namnen äro anförda efter läs-arterna uti J. Peringskiölds
upplaga af år 1715.*

Abbot kap. 370, 375—377, 379.

ADINSELA kap. 105: rad. 3. Hskr. B. *Aldinselle*.

Isl. Aldin-sala.

En stad nära skogen Runslo, på vägen ifrån slottet Dreka-
fils till Bern kap. 105.

hertwig ÅKE 10: 16. ÅKE 227: 5. *her* ÅKE 228: 10.

B. hertug *Aake*. *Aake*. Isl. Ake Orlungatrauste. b. Ake
Olldungatrauste.

K. Sampsons tredje son 10.

Hade ett slott, som het Fritilia 10, 123, 227.

Var broder till k. Ermentrik och k. Thetmar . . (6, 10,) 123.

Emottog sin brorson, Didrik af Bern, på sitt slott Fritilia 123.

Följer Didrik af Bern till Rom, med 20 riddare 124.

Hans hustru (Bolferiana, jfr. kap. 229) fattar kärlek till Iram

Jarl af Brandenburg 227.

Dräper Iram Jarl »

Yppar för k. Didrik anledningen till dräpet 228.

Hans död 229.

Åtte med Bolferiana sönerna Eggerd och Åke »

konungh ADREAN 290: 30. — Se *Aldrian*.

ADRIAN 366: 16. — Se *Aldrian*.

Ake 229: 2. B. Aake. Isl. Aki.

- Son af hertig Åke af Fritilia, med Bolferiana 229.
 Han och hans broder Eggerd beljugas af Sevekes hustru . . 234.
 Varnas af Fritilia för k. Ermentriks vrede 235.
 Belägras af k. Ermentrik, blir gripen och hängd 236.

**AKTILIA 33: 2. ATTILIA konung 45: 14. AKTILIA konung
 48: 8. ARTILIA konung 48: 12. konung ATTILA 133: 3.
 ATTILA konung 134: 8. koning ATILIA 222: 1. ATILA
 konung 255: 17.**

**AKTILIUS 33: 9. AKTILIUS konung 34: 4. konung ATTILIUS
 129: 5. koning ATTILIUS 134: 1. ATILIUS konungh 268:
 22. konung ATILIUS 269: 2. ATILIUS konung aff hune-
 landh 302: 1. ATILIUS konung aff hymeland 302: 15.
 konungh ATILIUS j himelandh 365: 1.**

**B. Actilia konung. konung; Actilia. konung Attilia.
 Attilia konung.**

**Aktiliuss. Acktiliuss. Aktilius konung. Aktiliuss konung.
 Acktilius. Actilius. Actilius konung. Isl. Attila.**

- Son af konung Osid i Frisland 33.
 Örligar uppå k. Melias och vinner allt Huna-land »
 Tar sitt säte i staden Susa »
 Sänder sin brodersson Osid till k. Osantrix i Sverige, att
 begära hans dotter Ercha 34.
 Får afslag på sitt frieri 35.
 Sänder margrefve Rodolf i samma ärende 36.
 Får åter afslag 37.
 Samlar här, och drager in i Sverige 38.
 Strider med k. Osantrix 39.
 Drager hem till sitt land igen 40.
 Sänder 300 af sina män med margrefve Rodolf till Sverige . 41.
 Får bud, att margrefven bestallas af k. Osantrix 51.
 Lofvar margrefven undsättning 52.
 Kommer för slottet 53.
 Rider hem till Susa, och gör bröllopp med Ercha 54.
 Har länge örlig med k. Osantrix 54, 133.
 Bjuder k. Osantrix vänskap 134.
 Sänder bud till k. Didrik, om hjelp emot k. Osantrix . . . »
 Drager in i Wilkina-land »

Håller fältslag med k. Osantrix och vinner seger . . .	134, 135.
Får i skogen på jagt	, . . 136.
Håller vänskap med k. Ermentrik	222.
Lemnar honom sin frände Osid	»
Har Hildegunna, jarlens dotter af Grekland, såsom gisslan . .	»
Håller ett stort gästabud	223.
Sänder Hagen med 11 riddare efter Walter af Wasekensten och Hildegunna	224.
Var bjuden till gästabud hos k. Ermentrik i Rom . . .	227.
Kommer, tillika med Iram Jarl af Brandenburg, till hertig Åke på slottet Fritilia	»
Emottager k. Didrik af Bern i Susa	245.
Får åter k. Didriks hjälp emot k. Osantrix i Wilkina land .	246.
Håller fältslag med k. Osantrix vid Brandenburg, och vinner seger	247.
Får k. Didriks hjälp emot k. Waldemar af Ryssland . . .	248.
Flyr bort ur striden med allt sitt folk	249.
Får bud, att k. Didrik beställas af k. Waldemar	252.
Undsätter k. Didrik	»
Får till skänks k. Didriks fånge, Didrik Waldemarsson .	253.
Förbjuder drottning Ercha, att taga Didrik Waldemarsson ur tornet	254.
Dragar in i Polen och Ryssland	255.
Håller fältslag med k. Waldemar, men blir slagen . . .	262.
Får löfte om k. Didriks hjälp	263.
Dragar åter in i Ryssland, och bestallar borgen Palteskia .	264.
Vinner borgen Palteskia och borgen Smalenska	266.
Antvarar Ryssland åt Iron Jarl	267.
Rider hem igen till Huna-land	»
Hade med drottning Ercha tvänne söner, Erper och Ortun .	»
Lofvar k. Didrik hjälp att återvinna Humlunga-land . .	269.
Skipar krigshären som skall följa k. Didrik	271.
Får tidende om sina söners fall	288.
Varnas af drottning Ercha, att ej taga sig hustru ur Nyff- linga-land	290, 339.
Låter jorda drottning Ercha	290.
Sänder bud till Nyfvingarne, att begära deras syster Crimilla	302.
Håller bröllopp med Crimilla	303.
Crimilla förtäljer för honom om Nyfvinga-skatten . . .	304.
Bjuder Nyfvingarne till Huna-land	305.
(Undfår Nyfvingarne i Susa	314.)
Håller gästabud för Nyfvingarne	318.
Crimilla manar honom att hämnas Sigord Sven	319.
Hans samtal med k. Didrik	321.
Befaller sina män att dräpa Nyfvingarne	323.

Låter kasta k. Gunnar i ett orma-torn	327.
Hagen beder honom om sin broder Gynters lif	336.
Beder k. Didrik dräpa Crimilla	338.
Hans afsked ifrån k. Didrik	341.
Hans samtal med Aldrian Hagensson	365.
Aldrian Hagensson lofvar visa honom Nyfvinga-skatten	366.
Följer Aldrian in i berget, och blir der af honom instängd	367.
Dör af hunger	368.

ALABRAND 48: 15. ALEBRAND 49: 4. B. *Allabrandh. Alebrandh.* Isl. Alebrandur.

Det namn, hvarunder k. Aktilli brorsson, Osid, af Siord (margrefve Rodolf) framställes för k. Osatrix 49.

ALABRANDH 340: 18. *hertogh* ALLABRANDH 347: 9. ALLABRANDH 351: 16. *hertogh* ALABRANDH 356: 14.

ALLEBRANDH 351: 10. Isl. Alibrandur.

Son af mäster Hillebrand	340, 347, 348.
Hade af k. Ermentrik blifvit satt till hertig öfver Bern (340, 347, 348.)	354.
Hade sändt bud till Huna-land efter k. Didrik af Bern	348.
Hans utrustning och skölde-märke	350.
Hans möte och kamp med sin fader Hillebrand	351.
Får sina sår förbundna af sin moder	352.
Hugger hufvudet af en porthållare, som anföll mäster Hillebrand	353.
Håller rådslag med stads-folket i Bern	»
Antvadar åt k. Didrik staden Bern och allt Humlunga-land	354.
Dräper Seveke, i slaget vid Grekenborg	355.
Biträder vid k. Didriks kröning	356.
Göres af k. Didrik till hertig öfver slottet Raam	»
Arfver sin fader Hillebrand	357.
Hans död	377.

ALDINFILS 111: 8. B. *Aldiushus.* Isl. Aldinfis, Aldinfyl.

En borg, icke långt ifrån skogen Runslö (jfr. k. 105, 107), emellan slottet Drekafls och Bern 111.
Didrik af Bern återfann derstädes Sintram Jarls häst »

ALDRIAN 161: 1, 6. *konungh* ADREAN 290: 30. B. *Aldrian.* Isl. Aldrian, [c. 151] Irungur.

Konung i Nyfvinga-land	161.
Var gift med k. Yrians dotter (Oda)	161, (306).
Hade med henne styf-sonen Hagen och sönerna Gunnar, Gernholt och Gynter, samt dottern Crimilla	161.
Efterträdtes af sin äldste son, Gunnar	»

ALDRIAN 305: 3. ALDYAN 317: 3. ALDRIAM 323: 2.

Isl. Alldrian.

Konung Aktili son med Crimilla 305.
 Var för ung att styra riket i sin faders ålderdom »
 Hans vänskap med k. Gunnar af Nyfminga-land 317.
 Eggas af sin moder att slå Hagen på kind-benet 323.
 Dräpes af Hagen »

ALDRIAN 339: 12. ALDRIAN *hagens son aff trönia* 365: 2.

ALDRIAN *hagensson* 365: 5. ADRIAN 366: 16.

Isl. Alldrian.

Aflades af Hagen, natten förr än han dog 339, 365.
 Skulle af sin moder få nycklarne till Sigfrodes (Sigord
 Svens) källare, hvarest Nyfminga-skatten gömdes 339.
 Uppföddes af k. Aktilius i Huna-land 365.
 Hans samtal med k. Aktilius »
 Lofvar visa k. Aktilius Nyfminga-skatten 366.
 Följer k. Aktilius in i berget, och stänger honom inne 367.
 Rider till Brynilda, och förtäljer att han hämnats sin faders
 och Nyfmingarnes död 368.
 Blir konung öfver en stor del af Nyfminga-land »

ALFRID *dwærg* 79: 10. ALFRID *dwerg* 98: 10.

ALFRIK 13: 8. ALFFRIK *dwærg* 98: 26.

B. *Alffredh* duerg. *Alffredh* duerg. Isl. Alprið dvergur.

Alfrikur. b. Aprilis.

Var den bästa smed man visste omtala 13.
 Fångades af Didrik och Hillebrand på en jagt 13, 79.
 Hade smidt svärdet Nagelring 13, 98.
 Stal svärdet Nagelring ifrån Grim och Hilda, och gaf åt
 Didrik 13, 79.
 Hade smidt svärdet Eckie-sax 98.
 Stal svärdet Eckie-sax ifrån sin fader, och gaf det åt k.
 Roseleff »

ALLEBRANDH. — Se *Alabrandh*.

ALLUNGH 344: 2. ALLWNGH 346: 13. ALLUNG 346: 16.

ÆLSUNGH 344: 12. Isl. Aumlungur.

Elsung Jarls af Babilonia systerson 344.
 Hans möte och samtal med mästern Hillebrand och Didrik
 af Bern »
 Uppgifver sina vapen till mästern Hillebrand 345.

- Säger k. Didrik tidende om k. Ermentriks sjukdom . . . 345.
 Vänder hem till Babilonia, och förtäljer om jarlens färd med
 k. Didrik och Hillebrand . . . 346.
Almose-man (Tiggare) . . . 268.

ALSWNG 343: 1. — Se *Ælsung*.

ALSUNGH *jærl* 343: 5. — Se *Elsung*.

AMDRIK *aff bertania england oc skotland* 23: 3.

B. *Iran* konung aaff *britannia* och *ængelandh* och *skotlandh*. Isl. *Iran*.

Fader åt k. Osatrix' drottning, *Juliana* . . . 23.

AMELIAS 61: 9. MELIAS 62: 7. B. *Amelias*. *Amilias*.

Isl. *Amilias*.

Smed hos k. Nidung på *Jutland* . . . 61.

Vädar med *Weland*, hvem som bättre kan smida . . . 62.

Hans död . . . 66.

AMLINGE 130: 4. AMLUNGE 167: 1. AMLUNG *hornboge søn*
 186: 38. AMLUNG 187: 1. AMLUNGE *hornboge søn* 188: 40.

HAMLUNG 162: 10.

B. *Amlinge*. *Amlunge*. *Amlung hornbugeson*. *Amb-
 lung*. *Amlung*. *Hanalung*. Isl. *Aumlungur*.

Hornboge Jarls son . . . 130.

Kommer till *Bern* och blir en af k. *Didriks* jämningar . . . »

Är med på k. *Didriks* gästbud . . . 162.

Hans utseende och sinnelag . . . 167.

Hans sköldemärke . . . »

Kastar tärning med k. *Didriks* kämpar, och tappar sin häst
 och sköld till *Sigord Sven* . . . 186.

Pantsätter tolf slott i *Winland* till *Widike*, för att få låna
 hästen *Skimling* . . . 187.

Rider efter *Sigord Sven* . . . »

Ränner ihop med *Sigord Sven* . . . 188.

Yppar sitt namn, och får sin häst igen . . . »

Binder *Sigord Sven* vid en lind, med hans vilja . . . »

Kommer hem med båda sina hästar . . . 189.

Hans envig med k. *Ysungs* sjette son . . . 197.

Tvingar konunga-sonen att lösa *Fasholt* och *Herbrand* . . . »

Får k. *Ysungs* dotter *Walburg* . . . 208.

Han och hans hustru följa k. *Didrik* hem till *Bern* . . . »

Far hem

Faf hem till Winland, med sin hustru och sin fader. 209.
Apel-gård. — Jfr. Gräs-gård, Träd-gård 320.

APPOLIJ 1: 2. B. *Apolij*. Isl. [c. 84: 4.] Pul.

Apulien, i S. Italien.

Sampson Riddares fädernes-land 1.

APPOLON 226: 2. B. *Appolon*. Isl. Appolonius.

Broder till Iram Jarl af Brandenburg 226.

Hade mycket örlig med k. Salmon »

Arborst 14, 380.

konung ARTUS i bertanea 215: 4. *konung ARTUS* 215: 10.

ARTUS konung 215: 13. B. *konung Artus* i britania.

konung Artus. *Artus* konung.

Isl. *Artus*, kongur i Bertanga-landi.

Konung i Britanien (Walesiska England) 215.

Hade en fager dotter, som het Hilda »

Emottager Herbert, k. Didriks sände-bud »

Gör Herbert till sin munskänk »

Tillåter honom att blifva konunga-dotterns tjenare 217.

ARTWS 364: 5

En jarls son, som af k. Didrik sattes till höfvitsman öfver
drottning Issäls rike, Brugara-land 364.

ASPIIAN 22: 2. *ASPIIAN konung* 28: 3. *ASPIIAN rese* 371:

1. *ASPIIAN* 375: 2. *resen ASPIIAN* 376: 9. *ASPIIAN*
rese 377: 3.

B. *Asplian*. *Aplian* konung. *Aspkan*. Isl. *Aspilian*. A-
spilian kongur.

K. Nordians på Seland tredje son 22.

Var en rese, likasom hans bröder, Avinrod, Edger och Widulf »

Svor ed åt k. Osantrix i Sverige, och gjordes af honom till
konung öfver Seland efter sin fader »

Skickar till k. Osantrix sina bröder och annan hjälpsändning
emot k. Melias 28.

Kommer med sina bröder k. Osantrix till hjelp emot k.

Aktilius 39.

Bodde i landet Lombardi, och hade der både gods och gårdar 371.

Tillvällar sig en stor gård ifrån klostret Wadinkusan »

Bjuder munkarne att skaffa en kämpe för deras sak »

Hans tvekamp med Heym Studdersson 375.

Hans fall	375.
Munkarnes glädje öfver hans död	376.

ATILA, ATILIUS. — Se *Aktilia*, *Aktilius*.

AWROD 22: 2. AWINROD 28: 6. AWINDROD *rese* 141: 10.
AWIDTRO 133: 17.

B. *Alimrödh*. *Alninroth*. *Auntro*. *Auinrodh*. *Auindrodh* *rese*.
Isl. *Aventrod*.

K. Nordians på Seland äldste son	22.
Var en <i>rese</i> , likasom hans bröder, <i>Asplian</i> , <i>Edger</i> och <i>Widulf</i> »	
Svor ed åt k. <i>Osantrix</i> i Sverige	»
Skickas af sin broder <i>Asplian</i> till k. <i>Osantrix'</i> hjälp emot k.	
<i>Melias</i>	28.
Följde alltid k. <i>Osantrix</i>	133.
Gick med sin broder <i>Widulf</i> <i>rese</i> , att se på <i>Ysungs</i> björn .	140.
Dräpes af <i>Wildifer</i>	141.

BABILONIA 344: 37. Isl. *Babilonia*.

En borg och ett rike nära <i>Rhen</i> -strömmen	(309.) 343.
Tillhörde <i>Elsung Jarl</i> d. y.	(309.) 344, 346, 348.
Nyflingarne fara derigenom, på vägen ifrån <i>Nyflinga</i> -land till	
<i>Susa</i>	309.
(Låg icke långt ifrån margrefve <i>Rodgerds</i> slott, <i>Becculær</i> 311, 312).	

Bad-stuga 116.

BAKALAR 36: 1. B. *Backalar*. Isl. *Bakalar*.

Jfr. *Becculær*.

Ett slott i <i>Hunaland</i> , tillhörigt margrefve <i>Rodolf</i>	36.
<i>Baner</i> 3, 5, 8, 129, 132, 134, 160, 163, 165, 168, 179, 236, 244—248,	
250, 262—265, 271, 276, 280, 281, 284, 325, 355, 362.	
<i>Baner-mästare</i>	178, 274.
<i>Baner-stång</i>	129, 282, 355.
<i>Basunare</i> (<i>Basun-blåsare</i>)	5, 7, 10, 124, 208, (280).

BECCULÆR 244: 3. PÆCLAR 342: 1. PÆCLÆR 342: 2. (*Sy-*
nes vara samma namn och ställe som *Bakalar* 36: 1).

Isl. *Bakalar*.

Staden *Pechlern* eller *Pöchlarn* i Österrike, vid *Donau*.

Ett fäste norr i <i>Mundia</i> land, hardt invid <i>Rhen</i> (jfr. kap. 307) 244.	
Tillhörde margrefve <i>Rodgerd</i> och hans hustru, <i>Godelinda</i>	»
K. <i>Didrik</i> rider dit, på färden ifrån <i>Bern</i> till <i>Susa</i>	»
K. <i>Didrik</i> rider der förbi, på färden ifrån <i>Susa</i> till <i>Humlung-</i>	
<i>ga</i> -land	342.

Icke långt derifrån var skogen Lyrowal 342.
Ben-vapen. — Jfr. *Brynje-hosor*. 159, 270.
Berg 13, 56, 57, 59, 181, 184, 360, 361, 367, 368, 380.
 BERN 8: 2. BERNEN 76: 17 BÆRN 241: 4 BÆRNA 340: 9.

- BERNA 341: 12.

B. *Bern. Bernen. Baren. Beren. Bærn. Isl. Bern.*
 Staden Verona i N. Italien.

Ett slott och stad i Humlunga-land, k. Didriks säte
 76, 238, 348, 354.
 Deröfver rådde en jarl, som het Elsung 8.
 K. Sampson dräper Elsung Jarl, och hyllas för konung der-
 städes 9, 10.
 Gifves af k. Sampson till hans son Thetmar 10.
 Går vid k. Thetmars död i arf till hans son Didrik . . . 131.
 K. Didrik måste fly derifrån för sin faderbroder k. Ermentrik 241.
 Antvargas af k. Ermentrik åt hertig Alebrand (340, 347, 348,) 354.
 Återlemnas, tillika med allt Humlunga-land, af hertig Alebrand
 till k. Didrik 354.

BERTA 23: 5. B. *Brita. Berta. Bæta. Isl. Berta* en
 kurleisa.

Dotter af k. Osantrix i Sverige och hans första drottning,
 Juliana 23.
 Var (half-)syster till jungfru Ercha 35, 45, 54.
 Tillkallas af sin syster Ercha, att höra Siords (margrefve
 Rodolfs) ärende 45.
 Begäres till äkta af margrefve Rodolf »
 Hennes råd till Ercha 46.
 Hon och Ercha låta bortföra sig af margrefve Rodolf . . 50.
 Gifves af k. Aktilius åt margrefve Rodolf 54.

BERTANIA. — Se *Britania*.

BEYEREN 8: 44. B. *Bæijern.*

Baiern.

Folk och lands-herrar derifrån, följde Elsung Jarl emot k.
 Sampson 8.

BITEROLFF 114: 2. BITERULFF 115: 35. BITERWLFF 117: 2.
 BITERWLFF jarll i thummatorp 119: 8. BITERWLFF jarl
 aff twmmathorp 129: 29.

B. *Biterulff. Bitterolff. Betterolff. Bitterolff* icke i tum-
 batorp. Isl. Biturulfur.

- En man, som bodde i byn Tumbatorp uti Skåne 114.
 Var gift med Oda, jarlens dotter af Saxen »
 Hade med henne sonen Detzeff Danske »
 Var den bäste kämpe i Danmark 115.
 Blir bjuden på gästabad till Ulf Soteson i Willands härad . . . »
 Nekar sin son Detzeff att få fara med »
 Gifver Detzeff vapen och kläder 116.
 Han och Detzeff dräpa röfvarerna i Falster skog 117.
 Gifver Detzeff goda råd vid afskedet 118.
Bjugg, Bjugg-bröd 365, 367.
Björn, Björnar 136—139, 141, 171, 185, 295, 299, 300.
- BLANGE 358: 5. BLANKA 360: 7. Isl. Blanki.
 En häst, som k. Didrik fått till skänks af Alebrand 358.
 K. Didrik red uppå honom, när han for på jagt och råkade
 i kamp med draken 360.
 K. Didrik red uppå honom, när han drog bort till att häm-
 nas Heyms död 381.
Blida, Blidor 8, 51.
- BLODGANG 15: 2. B. *Blodgaang*. Isl. (Arnamagn. hdskr. N:o
 178, Fol.) Blodgang.
 Heym Studderssons svärd 15.
- hærtogh* BLODHELIN 319: 17. BLODELINDH 319: 21. BLODE-
 LIN 325: 22. *hertogh* BLODELIN 329: 2. *hertogh* BLO-
 DHELIN 330: 7. *hærdtogh* BLODELIN 331: 1.
 Isl. Blodlin hertugi.
 En hertig ibland Hunerna, af hvilken Crimilla beddes hjelp
 att hämnas Sigord Svens död 319.
 Vägrar henne sitt bistånd »
 Sitter jemte drottning Crimilla vid k. Aktillii gästabad 322.
 Deltager i striden mot Hagen och Nyflingarne 325.
 Går till sitt herberge om natten 329.
 Dräpes af Gernholt 330.
Bloss 365.
- BOLFERIANA 229: 3. *hertuginnan* BOLFERIANA 229: 11.
 B. *Bolfferiana*. hertuginan *Bolferiana*. Isl. Bolfrian.
 Hertig Åkes af Fritillia hustru 229.
 Hennes kärleks-handel med Iram Jarl af Brandenburg 227.
 Gifves af k. Ermentrik, efter hertig Åkes död, åt Widike
 Welandsson 229.
 Flydde till en bond-by, sedan k. Ermentrik dräpt hennes söner 237.

BOLTRAM 12: 3. B. Boliram. Isl. Bertram.

Son af hertig Ragbald i Venedi 12.

Broder till Regbald och mästare Hillebrand, farbroder till
Sintram Jarl 12, (110).

BOLTRAM jarlens søn aff venedi 82: 2.

B. *Boltram* ierlenson aaff fenedie.

Isl. Boltram Reginbalds son Jarlsins af Fenidi.

Jfr. ofvan. — Det namn, hvarunder mästare Hillebrand fram-
stälde sig för Widike Welandsson, när de träffades vid

Eydis å 82.

Borg. — Jfr. *Fäste*, *Slott* 111, 148, 166, 184, 185, 190, 240,
244, 252, 257, 264, 268, 292, 318, 329, 342, 348, 362.

Borg-gård 31.

BORGA SKOGH 118: 22. BORGA SKOG 258: 2.

B. *Borga skog*. Isl. Borgar skogur.

En skog, norr om staden Marsten, på vägen ifrån Danmark
till Saxland 118, (119).

Ligger emellan Polen och Huna-land 258.

BORGWINDIA 386: 2.

Burgund.

Der var en hertig som het Fyppoldhi, kejsar Henriks fader 386.

Brand. — Jfr. *Eld*, *Låga* 4, 158, 338, 365.

BRAND. — Se *Herbrand*.

BRANDENBORG 213: 26. BRANDEBORG 246: 15. BRANDHABORGH 378: 19.

B. *Brandeborg*. Isl. Brandina borgar.

Staden *Brandenburg* i Preussen.

En borg, tillhörig Iram Jarl (jfr. *Iram*) 213.

Dit flydde Sintram, när han hade dräpt sin broder Hertagen »

Låg i k. Aktilli land, på vägen ifrån Susa till Wilkina-land 246.

Der stod ett fältslag emellan k. Aktillius och k. Osantrix 246 (247).

BRATINGA BORGH 298: 10. Isl. Bertanga borg.

En borg hvarest k. Ysung och hans söner vistades, när k.

Herding af Wilkina-land gjorde infall i Britania 298.

Bref 8, (24,) 25, 26, 27, 28, (36,) 227, 231.

BRITANEA 100: 38. BRETAGNIA 178: 1. BRITANEA LAND 179: 13.

BRITANIA 298: 1. BRITANIA LANDH 301: 21.

BERTANIA 23: 3. BERTANEA 215: 4.

B. *Britania*. *Britanialandh*. Isl. Bertangaland.Walesiska England. *Wales* (Jfr. Isl. kap. 220):

Var en af del k. Amdriks rike.	23.
Deröfver rädde en konung som het Ysung . . .	160, 178, 298.
K. Didrik rider dit, för att fresta sina kämpar . . .	179—184.
Vägen dit ifrån Humlunga-land gick igenom stora skogar och öknar	180.
Der var en konung som het Artus	215.

BRITANEA MEN 201: 7. B. *Britania mæn*. Isl. Bertanga menn.

Britter. Inbyggare i Britania land (Wales).

Glädjas öfver sin seger	201.
-----------------------------------	------

BRITANEA SKOG 180: 6. B. *Britania skog*. Isl. Bertanga skogur.

En stor skog på gränsen till Britania land	180.
Derstädes låg Edger Rese till land-värn	»

BRUGARA 359: 1. Isl. (Arnamagn. hdskr. N: 177, 178, in fol.) Babilon.

(P Bulgara-land. Bulgarernas land. Bulgarien.)

K. Ortnids rike.	359.
Tillfaller k. Didrik af Bern, genom giftermål med k. Ortnids enka, Issäl	364.
Antvadas af k. Didrik åt en jarls son, vid namn Artus . . .	»

BRUNNSTEN 1: 4. B. *Brunsten*. Isl. Brunsteirn.

Rodger Jarls i Salerna broder	1.
Blir konung i Salerna, efter Rodger Jarls fall	4.
Hans möte med Sampson Riddare	»
Dräpes af Sampson	»

Brynja. 1, 3, 7, 9, 16, 56, 76, 78, 83, 86, 95 o. s. v.
Brynje-hosor. — Jfr. *Ben-vapen*. 78.*hin rikæ* BRÛNILD. *hin fagra oc hin wiisa* 14: 2. BRYN-NILLA 16: 25. BRÛNILDA 160: 2. *hin stolte* BRÛNILDA160: 10. BRÛNILLA 210: 3. BRYNILLA 292: 1. *drotningh*

BRYNILLA 368: 2.

B. *hin rika* BRÛnildh *hin fagra hin visa*. *BrÛnilda*. *hin stolte* *BrÛnilda*. *BrÛnilla*.

Isl. Brynilldur. Brynilldur.

En mäktig jungfru, som egde slottet Sägård norr om fjället (Alperna)	14, 210.
Hade sina stöd-hästar i en skog hardt derintill	14.
Derifrån kommo de bästa hästar	14, 16.
Helsar Sigord Sven välkommen i sin borg	160.
Underrättar Sigord Sven om hans härkomst	»
Gifver Sigord Sven hästen Grane	»
Hade fått Sigord Svens tro och lofven	210.
Gifter sig med k. Gunnar, på Sigord Svens råd	»
Hänger sin man öfver en hjelke, tre nätter å rad	211.
Mister sin jungfrudom genom Sigord Sven	212.
Hennes träta med Crimilla	292.
Klagar sig för k. Gunnar och hans bröder	293.
Beder Hagen dräpa Sigord Sven	295.
Beder Nyfvingarne lägga Sigord Svens lik i Crimillas famn .	296.
Hjelper Aldrian Hagensson att vinna Nyfvinga land	368.
<i>Bröllopp</i>	32, 54, 148, 208, 209, 210—212, 221, 229, 292, 303, 364.
<i>Båge, Bågar</i>	71, (166,) 178.
<i>Båt.</i> — Jfr. <i>Färja, Skepp</i>	57.
BÆLT 116: 8. B. <i>Belth.</i>	

Sundet *Bält* (Stora, Lilla, eller båda) i Danmark.

Tillfrös om vintren, så att Biterulf och Detzleff kunde färdas

deröfver ifrån Skåne till Falster-skogen. (Jfr. k. 117) . . 116.

brodher BÆNCTH 378: 25. Isl. (Arnarnag. Hdskr. N:i 177, 178, in fol.) Brodur Ludvig.

Det namn Heym Studdersson bar, såsom munk i klostret

Wadinkusan 378.

Christendom 357, 370.

CONRATH 348: 5. Se *Konrath*.

CRIMILLA 209: 9. CRINILLA 293: 26.

KRIMILDÆ 161: 31. KRIMILLA 291: 5. KREMILLA 305: 11.

B. *Crimilla*. *Krimilda*. Isl. Grimhildur, (Arna-Magn. hdskr. N:o 178, in fol., c. 150 o. fl. st.) Gudrun.

Dotter af k. Aldrian i Nyfvinga-land 61.

Halfsyster till Hagen, syster till k. Gunnar, Gernholt och

Gynter 61, 291.

Blir gift med Sigord Sven 209.

Hennes träta med Brynilda 292.

Lägger sig att sofva i Sigord Svens säng 295.

Vaknar, vid att Nyfvingarne kasta Sigords lik i hennes famn 296.

Låter jorda liket »

Blir gift med k. Aktilius i Huna-land	302, 303.
Gråter alltid Sigord Svens död.	296, 303, 316, 318, 319, 322.
Intalar k. Aktilius att bjuda Nyfmlingarne till Huna-land	304.
Sänder två män till sina bröder med k. Aktilii bref	305.
(Välkomnar sina bröder}.	315.)
Hennes samtal med sina bröder	316.
Söker hjälp att hämnas på Nyfmlingarne Sigord Svens mord	319.
Vill förmå Nyfmlingarne att bortlägga deras vapen	320.
Intalar riddaren Irung att utföra hennes hämnd	322.
Eggar sin son Aldrian att slå Hagen	323.
Hade låtit lägga råa hudar uppå ärter, att Nyfmlingarne mätte falla	»
Eggar k. Aktilii folk att dräpa Nyfmlingarne	324, 330.
Eggar riddaren Irung att anfälla Hagen	332.
Hennes grymhet emot sina bröder	338.
Dräpes af Didrik, på k. Aktilii begäran	»

DANMARK 59: 19. B. *Danmark*. Isl. Danmörk.

Danmark.

Var Widike Welandssons fädernesland . . . (75.)	80, 85, (97).
Skiljes från Saxen genom Falster skog	112, 113.
Var Biterulfs och Detzeff Danskes fädernesland	(114,) 115.
På vägen derifrån till Saxen låg Borga-skogen	118, (119).
Der fanns ett härad, som het Willands härad	123.
Derifrån kom Edger Rese	(22,) 183.
Der gingo sägner om Widike Welandssons död.	385.

DANSK MAN 97: 12. Plur. DANSKE MEN 57: 3. B. *Dansk man*. *Danske mæn*.

Dansk. Danskar. Inbyggare i Danmark.

Deras sägner om Wade Rese och Weland	57.
--	-----

DANZLEFF. — Se *Detzeff*.

DETMAR. — Se *Tetmar*.

DETZLEFF 114: 4. DETLEFF 122: 25. DETZLEFF DANSKE 162: 10.

DANZLEFF DANSKE 298: 14. DANZLEFF DANSKÆ 298: 23. DANZLEFF 301: 11.

B. *Detleff*. *Detleff danske*. *Detlef danske*. *Detzeff danske*.

Isl. Thettleifur. Thettleifur Dansk.

Son

Son af Biterulf Jarl i byn Tumbatorp uti Skåne, och Oda, jarlens dotter af Saxen	114, 129.
Hans uppvext	115.
Beder sin fader att få följa med i gästabud, men får afslag »	
Erhåller kläder och vapen af sin fader	116.
Hjelper sin fader i kampen mot Heym och röfvarena i Fal- ster skog	117.
Lagar sig att rida till sin morfader, jarlen af Saxen	118.
Får goda råd af sin fader och moder	»
Kommer till slottet Marsten och träffar Sigiord	119.
Deras kamp	»
Följer Sigiord hem och kommer i strid med hans dotter . . .	120.
Sofver hos jungfrun om natten	120, 121.
Får af henne Sigiords seger-sten	121.
Öfvervinner Sigiord och yppar sitt rätta namn	»
Trolofvar sig med Sigiords dotter	122.
Spörjer att Didrik af Bern ridit till Rom	»
Kommer till slottet Fritilia och träffar Didrik	123.
Bjuder Didrik sin tjänst och blir hans stall-sven	124.
Pantsätter sin herres hästar och vapen, och håller gästabud »	
Omtalar för Didrik sin förtäring och sin färd med k. Ermen- triks stekare	125.
Igenkännes af Heym	126.
Omtalar för k. Ermentrik sin förtäring	127.
Hans måltid	128.
Manas af Walter af Wasekensten till kamp i att skjuta stång och kasta sten	»
Segrar i kampen och vinner Walters hufvud	129.
Slås af k. Ermentrik till riddare	»
Säger sitt rätta namn och upptages ibland Didriks jämningar »	
Hans utseende och sinnelag	170.
Hans skölde-märke	170, 185.
Igenkännes af Sigord Sven på sin sköld	185.
Hans envig med k. Ysungs nionde son	200.
Följer k. Didrik norr om fjället till borgen Drekaflis	221.
Får den andra af k. Drocians döttrar och med henne half- va riket	»
Göres af k. Didrik till hertig	»
Följer k. Ysung i Britania på härtåget emot k. Herding i Wilkina land	298.
Går hårdeligen fram i striden	299, 301.
Sticker k. Herding af hästen	301.
Hans fall	»

- DIDRIK 11: 3. DIDRIK 13: 43. DIDRIK *konung thetmarsson* aff bern 15: 5. DIDRIK *konung* 77: 13. her DIDRIK 79: 10. DIDRIK aff bern 81: 2. DIDRIK aff berne 85: 8. DIDRIK *konung thetmarsson* 97: 5. DIDRIK *thetmar konungs son* aff bern 97: 9. DIDRIK *van bern* 185: 10. DIDRIK *konung* aff bern 248: 14. DIDRIK *konung detmarsson* aff bern 260: 13. hær DIGRIK 268: 6. DIDRIK aff bærn 287: 1. DIDRIK aff bærna 317: 1. *konung* DIDRIK aff bærna 346: 10. *konung* DIDRIK aff berne 348: 23. hær DIDRIK aff berne 358: 1. DIDRIK *konung* aff berne 368: 1. her DIDRIK aff berne 377: 1. DIDRIK aff berne 381: 6.
- konung DÏDRIK 162: 1. *konung* DYDRIK 191: 9. DYDRIK 237: 5. DÏDRIK 256: 17. DYTRIK *konung* 285: 3.
- TIDRIK *thetmarsson* 11: 23. TIDRIK 15: 11. TIDRIK *tetmar konungs son* 76: 16. TIDRIK aff bern 82: 15. TIDRIK aff bernen 82: 18. her TIDRIK 104: 19. TIDRIK *van berne* 182: 9. *konung* TIDRIK *vtass* bern 186: 23. *konung* TIDRIK aff bern 190: 4. TIDRIK *konung* 238: 18. TIDRIDE 269: 1.
- konung TÏDRIK 144: 3. TYDRIK aff bern 161: 26. *konung* TYDRIK 182: 17. TÏDRIK *konung* 210: 8. TÏDRIK aff bern 215: 14. her TÏDRIK 228: 9. her TYDRIK 229: 4. *konung* TYDRIK aff bern 238: 3.
- B. *Didrek tæckmarson. Didreck. Didreck konung tæckmarson aaff bern. Didreck tæckmar konungs sson. Didreck ffan bern. Didreck aaff bern. Didrek aaff bern. Didreck van bern. Didrek. her Didrek. Didrek konung tæckmarson. Didrek kong tæckmarson aaff beren. Didrek aff bærn. konung Didrik. konung Didrek aff bærn. Didrik van bærn. Didrek konung. Didrik. Didrik konung. Didrik aff bærn. konung Didrik aaff bern. her Didrik. Vidrek.*

Isl. Thidrikur kongur af Bern. Thidrikur. Thidrikur
af Bern. Thidrikur kongur.

K. Thetmars af Bern son med Elsung jarls dotter (Odilia), (10)	11.
Hans uppvekt och egenskaper	»
Uppfostras af mäster Hillebrand	12.
Fångar Alfrik dverg och bekommer svärdet Nagelring . . .	13.
Dräper Grim och Hilda och vinner hjelmen Hildegrim . . .	»
Manas till kamp af Heym Studdersson	15.
Deras envig	16.
Får hästen Falke af Heym	»
Manas till kamp af Widike Welandsson	90.
Rustar sig och rider ut af Bern	91.
Heym bjuder honom vin före striden	92.
Hans kamp med Widike Welandsson	93—95.
Widike Welandsson blir hans stallbroder	95.
Hans möte med kämpen Eckia	96.
Manas af Eckia till kamp för sina vapen; men vill ej strida förr än det blir dag	97.
Manas ytterligare till kamp; men vill ännu icke strida . .	98.
Manas till kamp för de nio konunga-döttrarne och deras moder, och antager utmaningen	99.
Hans kamp med Eckia	100.
Får hjälp af sin häst Falke, och dräper Eckia	101.
Väpnar sig med Eckias harnisk och tager hans svärd Ec- kie-sax	»
Rider fram till slottet Drekaflis samt emottages af drottning- gen och hennes döttrar	102.
Rider undan i skogen och möter Fasholt hin stolte . . .	103.
Hans kamp med Fasholt	104.
Han och Fasholt blifva stallbroder	»
Möter ett fils-djur på skogen Runslö	105.
Dräper fils-djuret, med Fasholts och hästen Falkes hjälp .	106.
Får se en flyg-drake, som har en väpnad man i svalget .	107.
Han och Fasholt anfalla draken	108.
Han och Fasholt döda draken och frälsa mannen . . .	109.
Återskaffar Sintram jarl hans häst	111.
Rider hem till Bern, med Fasholt och Sintram jarl . . .	»
Förärar Heym Studdersson svärdet Nagelring	112.
Drifver Heym bort ifrån Bern	»
Förlikas åter med Heym	117.
Besöker slottet Fritilia och träffar Detzleff Danske . . .	123.
Antager Detzleff i sin tjänst, såsom stall-sven	124.
Rider till Rom, till sin frände k. Ermentrik	(122) 124.
Detzleff Danske pantsätter hans vapen och hästar	124.

Får veta huru Detzleff färdats	125.
Spörjer k. Ermentrik, om han vill betala stall-svennernas förtäring	126.
Upptager Detzleff Danske till sin jämnings	129.
Rider hem till Bern med sina kämpar	130.
Hornboge Jarl var en ibland hans män (82)	130.
Upptager Hornboges son Amlinge ibland sina jämnings	130.
Blir efter sin faders död konung öfver Bern	131.
Upptager Wildefer ibland sina män »	»
Upptager Herbrand Widferning ibland sina män	132.
Hjelper k. Aktilius emot k. Osatrix i Wilkina land	134, 135.
Följer k. Aktilius till Susa	135.
Ger Wildefer orlof att stadna qvar i Susa »	»
Rider hem till Bern igen »	»
Tackar Wildefer, att han frälst Widike utur Wilkina-land	143.
Ger Widike underrättelse, om hans svärd, Memming »]	»]
Hjelper k. Ermentrik emot Runsten Jarl	144.
Förlikar Widike och Heym	147.
Låter k. Ermentrik veta Runsten Jarls fall »	»
Tillreder ett stort gästabad för sig och sina män	162.
Bjuder Nyfvingarne till gäst »	»
Hans kämpar uppräknas »	»
Hans sköldemärke	91, 163, 185 (280, 360).
Hade sändt Hillebrand och Heym efter Hornboge Jarl (79, 82), 166.	166.
Yfves öfver sina kämpars manhaftighet	177.
Hörer förtäljas om k. Ysung af Britania, hans söner, och hans banermästare Sigord Sven	178.
Sätter sig i sinnet att fara till Britania och fresta sina kämpar	179.
Kommer till Britania skog	180.
Hörer, när Edger rese slog med sin jernstång efter Widike	181.
Flyr icke, när Widike skrämd hans stallbröder	182.
Vill icke taga det gull, som resen hade i sitt jord-hus	183.
Rider öfver skogen med sina kämpar och slår sina paulun framför k. Ysungs borg	184.
Igenkännes af Sigord Sven på sitt sköldemärke	185.
Manar k. Ysung till kamp, och sänder honom skatt med Si- gord Sven	186.
Beder Widike rida bort och lösa Sigord Sven ifrån linden, der han blifvit bunden af Amlinge	189.
Hans utmaning framföres till k. Ysung	190.
Reder sig till kampen, tillika med sina män	191.
Hans första envig med Sigord Sven	204.
Hans andra envig med Sigord Sven	205.
Lånar Widikes svärd, Memming	206.
Hans tredje envig med Sigord Sven	207.

Uptager Sigord Sven ibland sina kämpar	207.
Rider hem till Bern med sina män	208.
Rider till Nyflinga-land med k. Gunnar	209.
Följer k. Gunnar på hans friare-färd till Brynilda	210.
Rider hem ifrån k. Gunnars bröllopp	212.
Hade en syster, som het Ysall och var gift med Grefve Herding	213.
Emottager sin systerson, Herbert, i Bern	214.
Sänder Herbert till k. Artus i Britania, att fria till hans dot- ter Hilda	215.
Får bud ifrån Herbert om jungfruns fågning	217.
Rider till slottet Drekaflis, och får den äldsta af k. Drocians döttrar	221.
Rider till gästabud hos k. Ermentrik, och finner på vägen Iram Jarls lik	228.
Understödjer Widikes frieri till hertig Åkes enka, Bolferiana	229.
Mäklar för Widike hos k. Ermentrik	237.
K. Ermentrik sänder Renald Mere riddare att kräfva skatt af hans land	238.
Vägrar att gifva skatten	239.
Varnas af Widike för k. Ermentriks anfall	240.
Håller rådslag med sina män	»
Drager bort ifrån Bern för k. Ermentrik	241.
Rider till margrefve Rodgerd i Mundia land	244.
Rider till k. Aktilius i Susa	245.
Hjelper k. Aktilius emot k. Osantrix i Wilkina land	246, 247.
Hjelper k. Aktilius emot k. Waldemar af Ryssland	248.
Tager Didrik Waldemarsson till fånga	249.
Öfvergifves under striden af k. Aktilius	»
Drager till ett öde slott, och bestallas af k. Waldemar	250.
Sänder Ulfard med bud till k. Aktilius	251.
Står uppå muren, och ser huru Ulfard bränner Ryssar- nes tält	252.
Undsättes af k. Aktilius	252, 253.
Öfverlemnar till k. Aktilius sin fånge, Didrik Waldemarsson	253.
Ligger sjuk af sina sår	254, 255.
Drottning Ercha klagar för honom öfver Didrik Waldemars- sons bortfärd	256.
Rider efter Didrik Waldemarsson, och kommer till Wilcina borg	257.
Kommer till Borge-skog och träffar Didrik Waldemarsson	258.
Dräper Didrik Waldemarsson	259.
Återkommer till Wilcina borg	260.
Får böter af jarlen derstädes för sin frände Frederiks död	»
Rider hem till Susa och lägger sig åter sjuk af sina sår	261.

Hans män bli slagna i Ryssland af k. Waldemar	262.
Hillebrand klagar för honom öfver nederlaget i Ryssland	263.
Manar k. Aktilius till hämnd	»
Dragar med k. Aktilius för borgen Palteskia	264.
Skiljer sig från k. Aktilius och drager in i Ryssland	»
Håller fältslag med k. Waldemar utanför Smalenska och dräper honom	265.
Han och k. Aktilius vinna borgen Smalenska	266.
Följer k. Aktilius hem till Susa	267.
Hade en yngre broder som het Thetmar (242), 267 (272, 280, 283).	
Klagar för drottning Ercha, att han i 20 år måst umbära sitt slott Bern	268.
Får hennes löfte om hjälp att återvinna sitt rike	»
Drottning Ercha mäkler för honom hos k. Aktilius	269.
Bryter upp med krigs-hären	271.
Sänder två sina tjenare, att stämma k. Ermentrik till slag vid Grans-port	272.
Förer sitt baner emot Seveke	280.
Jagar Seveke på flykten	281.
Hans broder Thetmar dräpes af Widike Welandsson	283.
Får veta sin broders och k. Aktili söners fall	285.
Jagar Widike ned i Musala elf	286.
Sörjer öfver sin broders och k. Aktili söners död	287.
Vänder hem med krigs-hären till Huna-land	»
Sätter sig i ett stekare-hus och vill ej gå in för k. Aktilius	288.
Tröstas af drottning Ercha	289.
Tager afsked af drottning Ercha på hennes sotsäng	290.
Får hennes fränka, jungfru Äret, till gemål	»
Följer k. Aktilius på hans bröllops-färd till Nyfvinga-land	303.
Erhåller Grane, Sigord Svens häst, i föräring af k. Gunnar	»
Hans vänskap med Hagen	317.
Varnar Nyfvingarne för Crimilla	318.
Vill icke hjälpa Crimilla att hämnas på Nyfvingarne	319.
Hans samtal med k. Aktilius	321.
Går i sitt herberge medan striden stod i Horn-gården	324.
Vill icke hjälpa Gernholt emot k. Aktilius	326.
Deltager i striden, för att hämnas margrefve Rodgerds fall	335.
Dräper Folqvard Speleman	»
Hans envigs-kamp med Hagen	337.
Dräper Crimilla på k. Aktili begäran	338.
Låter förbinda Hagens sår	339.
Rådslår med Hillebrand att fara hem till Bern igen	340.
Tager afsked af k. Aktilius	341.
Rider bort med mästern Hillebrand och drottning Äret	»
Klagar öfver margrefve Rodgerds död	342.

Förföljes på vägen af Elsung Jarl i Babilonia	343.
Hans och Hillebrands möte med Elsung jarl	344.
Spörjer tidende af Allung, om k. Ermentriks sjukdom	345.
Hans kamp med Elsung Jarl förtäljes i Babilonia	346.
Kommer med Hillebrand till en stor skog i Humlunga-land	347.
Får genom Hillebrand spörja att k. Ermentrik är död	347, 348.
Alebrand hade sändt bud efter honom i Huna-land, att han skulle komma hem till sitt rike	348.
Hans möte med Lodovik Jarl och Konrad	349.
Återkallas af stads-folket i Bern, efter Alebrands råd	353.
Återfår staden Bern och allt Humlunga-land	354.
Håller fältslag med Seveke vid Grekenborg	355.
Krönes till konung i Rom	356.
Lät stöpa en liknelse af koppar efter sig och sin häst Falke » Antvadar hertig Alebrand slottet Raam	»
Låter christna sig och sitt rike	357.
Mister sin gode vän Hillebrand och sin drottning, Året	»
Hade en häst, Blange, som han fått af Alebrand	358.
Hans kamp med draken	360.
Huru han fann k. Ortnids vapen och fångade hans häst	361.
Rider till k. Ortnids slott och hjälper borgarena emot fienden	362.
Yppar sitt namn och förtäljer om k. Ortnids död	363.
Håller bröllopp med Issäl, k. Ortnids enka	364.
Sätter Artus till höfvitsman öfver Brugara-land, och åter- vänder till Rom	»
Blir konung i Huna-land efter k. Aktilli död	369.
Spörjer att en munk dräpt resen Asplian	(376) 377.
Rider till klostret Wadinkusan, att söka efter Heym Stud- dersson	377.
Hans samtal med Heym	378.
Tager Heym med sig ur klostret och gör honom till jarl	»
Beder Heym kräfva skatt af munkarne	379.
Beder Heym kräfva skatt af en rese i ett berg	380.
Hämnas Heyms fall och dräper resen	381.
Tyska mäns sägen, att han bortfördes af djefvulen på en svart häst	382.
Letar efter Widike Welandsson, att hämnas sin broder Thetmar	384.
Kommer till ön Fimber och träffar Widike	»
Dräper Widike Welandsson	»
Hans död	385.
Kejsar Henriks förtäljning om hans bortfärd	386.

DIDRICS BADH 382: 2. DIDRIKS BADH 385: 21.

Nu varande staden *Bagnarea* (Lat. *Balneum regium*,

Isl. *Þidreksbad*) i Kyrko-Staten. — Jfr. Abboten Nicolai *Itinerarium* (ifr. midten af 12:e årh.), utg. af C. E. Werlauff, uti *Summa Geographiæ med. ævi ad mentem Island*. Hauniæ 1821. 4:o. ss. 21—22, 44.

Ett bad, hwarest k. Didrik badade, straxt förrän han bortfördes af djefvulen, eller lemnade sitt rike för att söka efter Widike Welandsson 382, 385 (386).

DIDRIK *waldemarsson* 249: 2. DÛDRIK *konung waldemars son* 253: 17. DIDRIK *konung waldemarsson* 253: 25.

DÛDRIK *waldemarsson* 255: 2.

TÛDRIK 248: 21. Isl. Thidrikur Valldimarsson.

K. Waldemars af Ryssland son, en mäktig k mpe 248.

Tages till fånga af k. Didrik af Bern 249.

 fverlemnas af k. Didrik  t k. Aktilius 253.

Drottning Ercha beder att få läka hans s r, oeh s tter sitt hufvud i pant att han ej flyr bort 254.

Tages ut ur tornet oeh l kes af drottning Ercha 255.

Rider sin väg »

Drottning Erchas sorg öfver hans bortf rd 256.

K. Didrik rider efter honom på drottningens b n 257.

K. Didrik upphinner honom vid Borge-skogen 258.

Hans och Didriks samtal 258, 259.

Dräpes af k. Didrik 259.

Hans hufvud kastas f r drottning Erchas fötter 261.

Djefvul, Djefvulens son, Djeflar (Jfr. *Fanden*) 59,

142, 258, 295, 299, 337, 338, 351, 379.

Drake, Drakar 107—110, 168, 178, 185, 299, 300, 301, 304, 359, 360, 361, 363.

DRAKENSELL 221: 3. — Se *Drekafils*.

DRASOLFF 149: 2. DRASOLFF *konung* 151: 1.

B. *Drosolff. Drosloff. Drotsolf* *konung*.

Isl. Drasolf *kongur*.

En *konung*, som hade k. Sigmunds i Tarlunge-land syster . . 149.

 rligade på ett land som heter Talinge land »

Beddes hjelp af sin sv ger, k. Sigmund »

 rligade i Pullia oeh vann seger »

DREKAFILS 96: 12. DRAKENSELL 221: 3.

B. *Drakasmus. Drakansell. Isl. Drekanflis.*

Den

Den gamla borgen *Drachenfels* i Rhen-provinsen, emellan Bonn och Koblenz

Ett slott, som låg nära intill skogen Ossyen	96.
Egdes af k. Drociens drottning och nio döttrar	»
Didrik rider dit och låtsar som han vore kämpen Eckia	102.
K. Didrik, Detzeff och Fasholt rida dit på frieri	221.
Låg norr om fjället (Alperna)	»
Fasholt och Detzeff Danske bli hertigar derstädes	»

DROCIAN 96: 13. B. *Drosias*. Isl. Drusian.

En konung, som egde slottet Drekaflis	96.
Blef död, och efterlemnade sin drottning med nio döttrar	»
Hans enka var trolofvad med kämpen Eckia	»
Eckia manar Didrik af Bern till kamp för henne och hennes döttrars skull	99.
Drottningen ser Didriks färd och tänker att det är Eckia	102.
Hennes sorg öfver Eckias fall	103.
Hennes död	221.
Konunga-döttrarnes giftermål	»

Drots, Drotset 68, 69.

Drott-säte. — Jfr. Högsäte, Konunga-säte 6.

Dröm 306.

Dverg, Dvergar 13, 56, 57, 58, 59, 79, 80, 98.

DWNA 307: 8. Isl. Duna.

Donau-floden.

En flod, som sammanfaller med Rhen 307.

DYDRIK. — Se *Didrik*.

EGGERD 22: 2. ODGEOR 133: 18. EDGER 180: 8.

B. *Edgierdh. Ædgierdh. Edgior. Ædger.*

Isl. Etgeir. Atgeir.

K. Nordians på Seland andre son	22.
Var rese, likasom hans bröder	»
Svor ed åt k. Osantrix i Sverige	»
Skickades af sin broder Asplian till k. Osantrix' hjälp emot k. Melias	28.
Sändes af k. Osantrix till k. Ysung i Britania	133.
Låg utl Britania skog till landvärn	133, 180.
Var i frändskap med Widike Welandsson	180.
Hans kamp med Widike	181.

Följer Widike till sitt jord-hus, och visar honom sitt gull
och silfver 181.
Dräpes af Widike »

EGGERD 229: 2. B. *Eggerdh.*

Isl. Egard. Eddgard.

Hertig Åkes äldste son med Bolferiana 229.
Han och hans broder Åke beljugas af Sevekes hustru . . . 234.
Varnas af Fritilia för k. Ermentriks vrede 235.
Belägras i sitt slott af k. Ermentrik 236.
Blir gripen och hängd »

EGYLL. — Se *Eygill.*

EKKE 96: 15. EKKIA 96: 28. her EKKIA 96: 30. EKKIE
97: 4. her EKKIE 100: 8.

B. *Æcke. Æckia. Eckie.* her *Æckie. Eckia.* her *Eckie.*
her *Eckia. Eckia. Æckia.* her *Ekkia.* Isl. Ecka.

En kämpe, som fäst sig k. Drocians enka, drottningen på
Drekafils 96.
Var broder till Fasholt hin stolte »
Möter Didrik af Bern om natten »
Manar Didrik till enviges kamp 97.
Förtäljer om sin hjälm, brynja, sköld och sitt svärd Eckie-sax 98.
Manar Didrik till kamp för drottningens och hennes nio
döttrars skull 99.
Hans och Didriks envig 100.
Dräpes af Didrik, som får hjälp af sin häst Falke . . . 101.
Didrik tager hans vapen och rider fram till slottet Drekafils 101, 102.
Drottningens sorg, när hon får veta hans död . . . 103, 221.
Hans tjänare rädda efter Didrik, för att hämnas honom . . 103.
Liknade sin broder Fasholt, så att ingen kände den ene för
den andre 169.

EKKIESAX 98: 23. EKKIASAX 118: 14. EKKESAX 204: 1.

EKKE SAX 281: 3. EKKIA SAX 360: 14.

ÆGIASAX 335: 7. ÆGIA SAX 344: 31. ÆKHGIA SAX 381: 18.

B. *Eckia sax. Æckia sax. Ækesax.* Isl. *Eckisax.*

Ett svärd, tillhörigt kämpen Eckia 98.
Var smidt i jorden af Alfrik dverg, och hårdadt i ån Troye »
Stals af Alfrik dverg från hans egen fader, och gafs åt k.
Roseleff »
Öfvergick sedan till den unge Roseleff »
Togs af Didrik efter kämpen Eckias död 101.

- Pantsattes af Detzeff Danske 124.
 Bars af k. Didrik i hans första envig med Sigord Sven . . . 204.
 Lånades af k. Didrik åt hans frände Ulfard 251.
 Bars af k. Didrik i slaget vid Grans-port 281.
 Bars af k. Didrik i striden med Nyfvingarne 335.
 Bars af k. Didrik i kampen med Elsung Jarl af Babilonia 344.
 Var glömdt hemma, när Didrik kämpade med draken . . . 360.
 Bars af Didrik, när han kämpade med resen för att hämnas
 Heym 381.
- EKKIA 157: 1. B. *Ekkia. Ekia.* Isl. Eckihard.
 En af Mymmer Smeds svenner 157.
 Hans slagsmål med Sigord Sven »
 Lopp till skogs, när Sigord kom hem med ormens hufvud . 159.
- Eld, Eldar* 88, 98, 100, 156, 157, 158,
 199, 225, 236, 252, 322, 329, 337, 349, 365, 379.
- Elf (Alf), Elf-son (Alf-son)* 161, 337.
- ELSUNG 8: 2. ELSUNG jarll 8: 3. *hin gamble ÆLSUNGH*
jærl 343: 19.
- ALSUNGH *jærl* 343: 5.
- B. *hælsung. alsung ierll.*
- Isl. Elsungur Jarl af Bern. Elsungur Jarl. b. Isungur..
- En jarl, som rådde för Bern 8.
 Åtte en dotter som het Odilia »
 Får bref från k. Sampson med fordran af skatt »
 Rustar sig och drager emot k. Sampson »
 Håller fältslag med k. Sampson och blir dräpen 9.
 K. Sampson gifver hans dotter och rike åt sin son Thetmar 10.
 Hans frände, Elsung Jarl d. y. af Babilonia, vill hämnas
 hans död på k. Sampsons son, Didrik af Bern 343.
- Elsung Jarl d. y. af Babilonia. — Se Ælsungh.*
- ENGLAND 23: 4. B. *Ængelandh.* Isl. England.
- England.
- Deröfver rådde Amdrik, drottning Julianas fader 23.
 K. Ermentrik skickar sin son Regbald, att kräfvat skatt deraf 232.
- ERDHINK 297: 1. — Se *Herdning.*
- ERECHA 32: 24. ERCHA 34: 8. *jomfrw* ERCHA 54: 3. ER-
 CHA *drotning* 254: 5. ÆERCHA *drotning* 271: 18. ÆERKA
drotningh 357: 20.
- B. *Ereca. Ercha. Ærcha.* iomfrw *Ercha.* Isl. Erka.

Dotter af k. Osantrix i Sverige, med hans andra gemål, Oda	32.
Begäres till äkta af k. Aktilius i Huna-land	34.
Hade en (half-)syster som het Berta	35, 45, 54.
Begäres till äkta af k. Nordung i Swawell	44.
Hennes samtal med Siord (Margrefve Rodolf)	44, 45.
Gifver Siord en gull-ring i pant, att hon vill bli k. Aktillii gemål	46.
Bortföres tillika med sin syster af Siord och Alebrand	50.
Blir k. Aktillii gemål och drottning öfver Huna-land	54.
Rider ut med k. Aktilius, att emottaga k. Didrik af Bern	245.
Beder k. Aktilius att få taga Didrik Waldemarsson ur tor- net och läka hans sår	254.
Bjuder sitt hufvud i vad för honom, att han ej flyr bort	»
Beder Didrik Waldemarsson stadna qvar, men förgäfvess	255.
Klagar sin nöd och beder om hjälp af k. Didrik af Bern	256.
Hennes sorg öfver Didrik Waldemarssons död	261.
Hade två söner, Erper och Ortun	267.
Hade uppfostat k. Didriks broder, junker Thetmar	»
Lofvar k. Didrik hjälp att återvinna Humlunga-land	268.
Mäklar för k. Didrik hos k. Aktilius	269.
Utrustar sina söner, Erper och Ortun, samt den unge Thetmar	270.
Anbefaller sina söner åt riddaren Hjelprik	271.
Hade förärat k. Didrik och junker Thetmar hvar sitt baner	280.
Får veta sina söners fall	288.
Tröstar k. Didrik	289.
Hennes död	290.

ERETH. — Se *Æreth*.

ERMENTRIKE 6: 3. ERMENTRIK 6: 10. *konung ERMENTRIK*
122: 23. *konung ERMENTRIK* 126: 7. *ERMENTRIK konung*
130: 1. *ERTMENTRIK konung* 378: 13.

ÆRMENRIK konung 272: 3. *ÆRTMENTRIK konung* 272: 8.
ÆRMENRIK konung 272: 9. *konung ÆRMENRIK* 340:
14. *konungh ÆRMENRIK aff rom* 347: 16.

B. *Ermentrik. konung Ermentrik. konung Ærmentrik.*
konung Ærmentrig. Ærmentrik. Isl. Ermenrekur.

K. Sampsons äldste son med Hillesvid, Rodger Jarls i Sa-
lerna dotter 6.
Broder till k. Thetmar af Bern och hertig Åke af Fri-
tilia 6, 9, 10, 123.
Får af sin fader konungadöme i Spanien samt 13 murade
slott 6.

Följer k. Sampson i striden emot Elsung jarl af Bern . . .	9.
Vinner mesta delen af Rom och Grekland	10.
Bjuder sin broderson, Didrik af Bern, till gästbud i Rom 122, 124.	
Tillspröjes af Didrik, om han vill betala stall-svennernas förtäring	126.
Hans samtal med Detzleff Danske	127, 128.
Hade en systerson, som het Walter af Wasekensten . . .	128.
Löser Walters lif af Detzleff Danske	129.
Slår Detzleff till riddare	»
Beder k. Didrik om hjälp emot Runsten Jarl	144.
Vinner slottet Gerimshem, och antvadar det åt Walter af Wasekensten	»
Höll vänskap med k. Aktilius i Huna-land	222.
Lemnade honom sin frände Walter af Wasekensten . . .	»
Emottog Walter af Wasekensten, som flytt bort med Hil- degunna	225.
Bjuder många konungar till högtid i Rom	227, 228.
Gifver Widike Welandsson hertig Åkes enka, Bolferiana .	229.
Gör Widike till greffe, och emottager honom i sin tjänst .	»
Får skatt af många konungar och hertigar söder om Mun- dia fjäll	230.
Bortskickar sin hofmästare Seveke, och våldtager hans hustru »	
Intalas af Seveke att kräfva skatt af konungen i Sverige .	231.
Sänder sin son Frederik att kräfva skatten	»
Får spörja Frederiks död	»
Intalas af Seveke att kräfva skatt af konungen i England .	232.
Sänder sin andre son, Regbald, att hemta skatten . . .	»
Får spörja Regbalds död	233.
Intalas af Seveke till vrede emot sin tredje son, Sampson .	»
Vållar Sampsons död	»
Intalas till vrede emot sina brorsöner, Eggerd och Åke .	234.
Låter hänga Eggerd och Åke efter Sevekes råd	236.
Gifver Widike Welandsson böter för hans styfsöner . . .	237.
Intalas af Seveke att kräfva skatt af k. Didrik af Bern . .	238.
Hans vrede, när k. Didrik vägrar att lägga skatten . . .	239.
Drager till Bern med en krigs-här och fördrifver k. Didrik	240, 241.
Får höra många hårda ord af Heym Studdersson	242.
Vill låta hänga Heym	243.
Stämmer af k. Didrik till kamp vid Gransport	272.
Sammlar sin krigshär i Rom	273.
Talar till sin krigshär och skipar folket	274.
Hans sjukdom	345.
Hans död	347.
Hade antvadt Bern och Humlunga-land åt hertig Alebrand	354.

ERPER 267: 15. ERP 268: 20. Isl. Erpur.

- K. Aktilli son med drottning Ercha 267.
 Uppfostras tillsammans med sin broder Ortun och junker
 Thetmar Thetmarsson af Bern »
 Drottning Ercha loftar att han och Ortun skola följa k. Di-
 drik på hærtåget emot k. Ermentrik 268, 269.
 Utrustas af drottning Ercha med goda vapen 270.
 Anbefalles af drottning Ercha åt riddaren Hjelprik 271.
 Följer junker Thetmars baner 271, 280.
 Dräpes af Widike Welandsson i slaget vid Gransport 282.
 Junker Thetmar vill hämnas honom och hans broder, men
 blir slagen 283.
 Hans och hans broders fall förkunnas för k. Didrik 285.
 K. Didrik vill hämnas honom och hans fosterbröder på Wi-
 dike Welandsson 286.
 K. Didriks sorg öfver hans och hans fosterbröders död 287.
 Hans och hans fosterbröders död förkunnas för k. Aktilius
 och drottning Ercha 288.
 Drottning Ercha tröstar k. Didrik öfver deras fall 289.
 K. Didrik hämnas honom, hans broder och junker Thetmar,
 på Widike Welandsson 384.

EYDISS AA 79: 2. B. *eydis aa*. Isl. Eidis-a.

Eider-strömmen, emellan Slesvig och Holstein.

En stor å, när man far söder ifrån Danmark till Bern . . . 79.

EYGILL 73: 11. EGYLL 73: 14. EYGILL 73: 16. EGÿLL 75: 1.

B. *Egill*. *Egell*. Isl. Eigill.

- Wade Reses son, Weland's broder 73.
 Efterskickades af Weland och kom till k. Nidung »
 Skjuter ett äpple ifrån sin sons hufvud »
 Skjuter allehanda foglar och gifver fjädrarne åt Weland . . . 74.
 Frestar att flyga med Weland's fjäder-hamn »
 Får befallning af k. Nidung att skjuta Weland 75.
 Råkar blåsan som Weland bar under sin högra arm »

Falk, *Falkar* 8, 93, 227.

FALKE 16: 27. *her didriks hæst* FALKE 101: 1. FALKEN
hin godæ hæst 106: 12. FALKEN *herd idrikæ hæst* 124:
 27. FALKA 341: 28.

FOLKEN 14: 10.

B. *Ffalke*. *Ffalkee*. *Ffalken*. *Ealke*. Isl. Fálki.

En af de fyra hästar som fallit efter jungfru Brynildas stod	14,
	16, 91, 178.
Hemtas af Heym Studdersson och gifves åt Didrik af Bern	16.
Bistår sin herre i kampen emot Eckia	101.
Bistår sin herre i kampen emot Fils-djuret	106.
Prisas för sin snabbhet	118.
Pantsättes af Detzleff Danske	124.
Lånas af k. Didrik åt riddaren Ulfard	251.
K. Didrik red på honom till att förfölja Didrik Waldermarson	257.
K. Didrik red på honom i slaget vid Grans-port	281.
En liknelse efter honom, stöpt i koppar, fanns länge i Rom	356.

FALSTER 112: 20. FALSTER SKOG 113: 6.

B. Ffalster. Ffalster skog. Isl. Falstur-skogur.

En skog, emellan Danmark och Saxen	112, 113.
Der uppehöll sig röfwaren Yngram med 11 stallbröder	112, 113.
Dit for Heym Studdersson, när han blifvit förvisad ifrån Bern	112.
Der öfvervann Yngram med sina stallbröder sextio köpmän	113.
Der drapo Biterulf och hans son Detzleff Danske alla röfva-	
rena, utom Heym	117.
<i>Fan, Fanden</i> (Jfr. <i>Djefvul</i>)	117, 346, 382.
<i>Fana</i>	342.

FASHOLT *hin stolte* 96: 16. Fflasholt 103: 11. *her* FASHOLT 103: 14. *her* FASOLT 104: 8. FASOLT 104: 28. FASHOLT 108: 1. *stolte* FASHOLT 162: 10. *hin stolte* FASHOLT 221: 7. FASHOLTH *hin stolthe* 298: 15.

B. Fflasholth hin stolte. Fflasholth. stolte Fasholth. Fasholth. Fasholth hin stolte. hin stolte Fflasholth.

Isl. Fasolld.

En riddare; broder till kämpen Eckia	96.
Möter Didrik af Bern i skogen, sedan Didrik dräpt Eckia .	103.
Hans envig med Didrik af Bern	104.
Gifver sig i Didriks våld och blir hans jänning	»
Han och Didrik rida till Bern, och möta på skogen ett fils-	
djur	105.
Hjelper Didrik att dräpa fils-djuret	106.
Han och Didrik få se en flyg-drake, som har en man i	
svalget	107.
Hjelper Didrik att dräpa flyg-draken	108, 109.
Far och letar efter Sintram jarls häst	111.
År med på k. Didriks gästabud	162.
Hans utseende och sinnes-art	169.

Hans skölde-märke	169.
Igenkännes af Sigord Sven uppå sin sköld	185.
Hans envig med den femte af k. Ysungs söner	196.
Löses ur sina band genom Amlinge	197.
Får den tredje af k. Drocians döttrar på Drekaflis	221.
Göres af k. Didrik till hertig	»
Följer k. Ysung af Britania på härtåget emot k. Herding i Wilkina land	298.
Dräpes af k. Herding	301.
<i>Fatabur-sven</i>	126.

FENEDI. — Se *Venedi*.

Fidlor (*Fioler*) 138.

Fils-djur (*Elefant*), *Fils-ben* (*Elfenben*) 78, 105, 106, 119, 170, 185, 375.

FIMBER 383: 7.

Ön *Femern*, emellan Laaland och Holstein.

En ö, på hvilken Widike Welandsson bygde sig en gård,
 sedan han flyttat ifrån Seland 383.

Huru k. Didrik for öfver sundet och kom till ön 384.

Ffindlandh B. 17: 3. Finland. — Se *Winland*.

Fjäder-hamn 74.

Fiæll 14: 1. 221: 1. — Se *Mundia fiæll*.

Flyg-drake. — Se *Drake*.

Fogla-mål 158, 178.

FOLKEN 14: 10. — Se *Falke*.

FOLKORDH *speleman* 305: 35. FOLQWARDH *speleman* 316: 3.

FOLKWARDH *speleman* 318: 3. Isl. Folker. Folkher.

Hagens och Nyflingarnes frände 305, 318.

Tillspörjes af Hagen, om han vill följa med på färden till

 Huna-land 305.

Han och Hagen binda på sig sina hjelmor, när de få se

 Crimilla 316.

Får säte näst intill Hagen och Nyflingarne, vid k. Aktillii

 gästabad 318 (323).

Följer med Hagen och Hillebrand till att se sig om i borgen 318.

Strider med Hunerna och banar sig väg in i salen till Hagen 334.

Värjer sals-dörren för k. Didrik 335.

Faller för k. Didrik »

FREDERIK 231: 5. FRÆDRIK 231: 13. FREDRIK 242: 3.

Isl. Fridrek. Fridrec.

K. Ermentriks

- K. Ermentriks son 231, 257.
 Skickas af sin fader, på Sevekes inrådan, att kräfva skatt
 af konungen i Sverige. 231.
 Kommer till en borg i Huna-land (Wilcina borg) och drä-
 pes af jarlen, på Sevekes anstiftan 231, 257.
 K. Didrik af Bern erhåller böter för hans dråp. 260.

FRISLAND 33: 1. FRISIA 378: 9. B. *Ffrislandh. Ffrizslandh.*
 Isl. Frisland. (Arna-Magn. hdskr. N: i 177, 178, in fol.)
 Frisia.

Frisernas land. Frisland.

- Der var en konung som het Osid 33.
 Regerades efter k. Osids död af hans son Herding. . . 33, 34.
 K. Didriks och Heym Studderssons hästar drucko derstädes,
 så att vattnet sjönk en tvär fot 378.

FRITILIA 10: 16. FRITALEA 227: 4. B. *Ffritalia.*

Isl. Fertilia, er Väringiar kalla Fridsalu. Fritila-borg.

Staden *Vercelli* i N. Italien. — Jfr. Abboten Nicolai *Iti-*
nerarium, utg. af E. C. Werlauff, uti *Summa Geographiæ*
med. ævi ad mentem Island. Havnæ 1821. ss. 18, 40.

En borg (i Humlunga-land, jfr Isl. c. 241), tillhörig k.
 Sampsons tredje son, hertig Åke 10, 123, 227.

FRITILIA 234: 15. Isl. Fritila.

- En af Eggerds och Åkes män. 234.
 Varnar Eggerd och Åke för k. Ermentriks anfall 235.

FRÆDRIK 29: 2. B. *Ffrædrek. Ffrædreck.*

Isl. Fridrik kongur. (Arna-Magn. hdskr. N: i 177, 178,
 in fol.) Thedrik kongur.

Det namn k. Osatrix i Sverige antog, då han drog in i
 Huna-land, för att vinna k. Melias' dotter, Oda 29.

FRÆDRIK 231: 13. — Se *Frederik.*

FYPOLDHI *hærtogh aff borgwundia* 386: 2.

Fader till kejsar Henrik i Rom 386.

Färja. — Jfr. *Båt, Skepp* 57, 235, 309, 310, 384.

Färje-man, Färje-karl 309, 310, 383, 384.

Fäste. — Jfr. *Borg, Slott* . . 118, 244, 245, 248, 260, 325, 328, 348, 349.

GERIMSHAM 144: 14. B. *Greminsten*.

Isl. Gerimsheimur. b. Beringsheim. Geiringsheim.

Namnet återfinnes i staden *Gernsheim* i Hessen, eller *Germersheim* i Baiern; begge vid Rhen.

Ett slott, i Runsten Jarls land 144.

Belägras af k. Ermentrik och k. Didrik af Bern »

Jarlen rider ut derifrån och blir dräpen af Widike . . . 145.

Tages af k. Ermentrik med storm 147.

Walter af Wasekensten sättes till höfviitsman deröfver . . . »

GERNHOLT 161: 30. GERHOLTH 293: 6. GERHOLT 326: 9.

GORHOLTH 291: 3. B. *Geruholth*. *Gerholth*.

Isl. Gernoz

K. Aldrians i Nyflinga-land andre son med k. Yrians dotter (Oda) 161 (306).

Var broder till Gunnar, Gynter och Crimilla, samt halfbroder till Hagen 161, 291.

Bjudes med sina bröder till gäst hos k. Didrik af Bern . . 162.

Hans skölde-märke 176, 185.

Igenkännes af Sigord Sven på sin sköld 185.

Hade Nyflinga-land tillsammans med sina bröder och sin svåger, Sigord Sven 291.

Kommer med sina bröder utur skogen och möter Brynilda, som klagar öfver Sigord Sven 293.

Samtycker att k. Aktilius får Crimilla 302.

(Gästar margrefve Rodgerd 312.)

(Får skänker af margrefve Rodgerd 313.)

Är med på k. Aktillii gästbud, och får plats emellan sina bröder, Gynter och Hagen 318, 322.

Märker att Hunerna förehafva något svek emot Nyflingarne 320.

Beder k. Didrik af Bern om hjälp emot Hunerna 326.

Dräper hertig Blodelin 330.

Tränger fram till salen hvarest Hagen var inne 334.

Måste rymma in i salen för k. Didrik af Bern 335.

Får bane-sår af mästern Hillebrand »

Crimilla sticker en eld-brand i hans mun, sedan han är död 338.

Glasven. — Jfr. *Spjut* 3, 15, 16, 78, 93, 220, 351, 375.*Glas*, *Glas-fönster*, *Glas-kar* 59, 152, 154, 191.GODELINDA 244: 4. GODELIN 357: 20. Isl. *Gudelinda*.

Margrefve Rodgerds hustru 244.

Bodde på fästet Becculær i Mundia land, hardt vid Rhen . . »

- Gaf k. Didrik af Bern ett kosteligt baner af rödt och grönt
silke 244.
Har tillika med drottning Äret och drottning Ercha varit
prisad på Tyskt tungo-mål framför andra kvinnor . . . 357.

GOROHLTH 291: 3. — Se *Gernholt*.

GRAMELIFF 83: 10. GRAMMELIFF 85: 2. GRAMLIF 86: 10.

GRAMMELJFF 86: 11.

B. *Grammeliff*. Isl. Gramaleif.

- Höfvitsman för 11 kämpar, hvilka innehade ett slott midt
uppå en bro och kräfde tull af resande 82, 83.
Han och hans stallbröder skifta Widike Welandssons vapen 83.
Sänder tre af sina kämpar emot Widike »
Rider emot Widike med alla sina stallbröder 84.
Hans samtal med Widike 85.
Dräpes af Widike 86.

GRAMER 159: 15. GRAMMER 178: 10, 12. GRAM 204: 3.

B. *Gramer*. *Gram*. Isl. Gramur.

- Ett svärd, som Sigord Sven fick i böter af Mymmer Smed . . 159.
Var lika godt som k. Didriks svärd Ekkie-sax 178.
Bars af Sigord Sven i kampen emot k. Didrik 204.
Gafs af k. Gunnar, efter Sigord Svens död, åt margrefve
Rodgerd 303.
(Förärades af margrefve Rodgerd åt Gynter 313.)
Bars af Gynter i kampen emot Hunerna 330.
Blef margrefve Rodgerds bane i hans envig med Gynter . . 333.
Togs af mästern Hillebrand efter Gynters död, och bars i kam-
pen mot Elsung Jarl af Babilonia 344.

GRANE 16: 26. **B. *Grane*. *Granne*. Isl. Grani.**

- En af de fyra hästar, som föllit efter jungfru Brynildas
stod 16, 159, 178.
Gafs af Mymmer Smed i böter till Sigord Sven 159.
Fångades af Sigord Sven med Brynildas tillstånd 160.
Förärades af k. Gunnar, efter Sigord Svens död, åt k. Di-
drik 303.

GRANSPORTH 272: 6. GRANZPORT 383: 2. GRANS PORTH 384: 24.

Isl. Gronspört.

I Tyska dikter *Raben*, o: Staden *Ravenna* i Kyrko-
staten.

- Ett ställe, dit k. Didrik stämde k. Ermentrik och hans krigs-
 här till strid 272.
 Slaget derstädes 281—286.
 Låg icke långt ifrån Musala-å (Mosel-strömmen) . . (274) 286.

GREKIN 10: 13. GREKEN 17: 15. GREKANA LAND 21: 4.

B. *Grecken. Greckalandh. Greken. Grekan.*

Isl. Grecia. Grikland.

Grekland. Grekiska riket.

- Eröftras till mesta delen af k. Ermentrik 10.
 Lydde under konung Herding af Ryssland 17.
 Gifves af k. Herding åt hans andre son, grefve Ilias . . 21.
 Dess höfdingar voro kända af Herbrand Widferning . . 132.
 En jarl derifrån (Ilias) stack Hillebrand af hästen, i slaget
 emellan k. Aktilius och k. Waldemar 262, 263.

GREKE HAFF 178: 31. B. *Greke haf.* Isl. Gricklands haf.

Greklands haf. Medel-hafvet.

Sigord Svens namn är känt nordan och vestan derom . . 178.

GRYM 13: 14. GRÿM 13: 27. GRIM 13: 34. B. *Grÿm.*

Isl. Grimur.

- En resc, som hade 12 manna-styrka och bodde i ett berg . 13.
 Hade en hustru, som het Hilda »
 Egde ett svärd, som het Nagelring och var smidt af Alfrik
 dverg »
 Dräpes af Didrik af Bern med samma svärd »

GRÆCHENBORG 355: 13. Isl. Grickiaborg.

En stad, utanför hvilken slaget stod emellan k. Didrik af
 Bern och Seveke 355.

Gråsgård. — Jfr. *Apel-gård, Träd-gård* 161.

GRØNASUND 57: 1. B. *Grønesundh.* Isl. Græznasund.

Grön-sund, emellan öarne Möen och Falster i Dan-
 mark.

- Ett sund, på vägen ifrån Seland till Kallaffua berg . . . 57.
 Vade Rese vod deröfver med sin son Weland på axlarne . . »
 Var, enligt Danska sägner, nio alnar djupt »

GUDELIN 357: 20. — Se *Godelinda*.

Gull-kar, Gull-skäl 7, 27, (72) 92, 112, 128, 268.

Gullring, Gullringar 46, 47, 73, 78, 92, 111,
118, 122, 124, 125, 131, 212, 290, 292, 332, 354.

GUNNAR 161: 30. GUNNAR *konung* 173: 1. GUNAR *konung*
186: 24. *konung* GUNNAR *aff nœfflinge land* 202: 1.
GWNAR *konung* 294: 7.

konungh KWNNAR 294: 4. 368: 4.

B. *Guner. Gunar. Gunar konung. konung Gunnar.*
konung Gunnar aff nœfflinge landh.

Isl. Gunnar. Gunnar kongur.

K. Aldrians i Nyfvinga-land äldste son med k. Yrians dot-
ter (Oda) 161 (306).
Var half-broder till Hagen, och hel-broder till Gernholt,
Gynter och Crimilla 161, 291.
Tog konungadömet efter sin fader Aldrian »
Bjudes med sina bröder till gäst hos k. Didrik af Bern . . 162.
Hans utseende och egenskaper 173.
Hans skölde-märke 173, 185, 307.
Låter skrämma sig af Widike i Britania skog 182.
Igenkännes på sin sköld af Sigord Sven 185.
Hans envig med k. Ysung af Britania 202.
Rider hem till Nyfvinga-land med k. Didrik och hans
kämpar 209.
Sigord Sven får hans syster Crimilla och halfva Nyfvinga-land »
Friar till Brynilda, efter Sigord Svens råd 210.
Håller bröllopp med Brynilda »
Bindes af sin brud och hänges öfver en bjelke, tre nätter
å rad 211.
Beder Sigord Sven taga Brynildas jungfrudom »
Släcker ljusen i bruda-huset och låter Sigord Sven sofva hos
Brynilda 212.
Rider hem till Nyfvinga-land med Brynilda, Sigord Sven
och Hagen »
Hade Nyfvinga-land tillsammans med sina bröder och sin
svåger, Sigord Sven (209) 212, 291.
Lofvar Brynilda hämnd för det svek hon lidit af Sigord Sven 293.
Fägnar Sigord Sven vid hans hemkomst ifrån jagten . . . 294.
Tager del i mordet på Sigord Sven 295.
Han och hans bröder hemföra Sigords lik till Crimilla . . 296.
Undfår k. Aktillius budsändning och frieri till Crimilla . . 302.
Fägnar k. Aktillius väl och gifver honom Crimilla . . . 303.
Gifver k. Didrik af Bern Sigord Svens häst, Grane . . . »
Gifver margrefve Rodgerd svärdet Gram »

Emottager k. Aktillii bref med bjudning till Huna-land	305.
Rådplågar med Hagen om färden till Huna-land	»
Afrådes ifrån resan af sin moder, drottning Oda	306.
Reder sig till resan, med sina bröder och tusen raska män	307.
Rider till Rhen-strömmen, der Rhen och Duna (Donau) kom- ma tillhopa	»
Beder Hagen ställa ut väktare om natten	308.
Färdas öfver Rhen-strömmen med sitt folk	310.
(Gästar margrefve Rodgerd	312.)
(Får skänker af margrefve Rodgerd	313.)
Hans samtal med sin syster, Crimilla	316.
Hans vänskap med k. Aktillii son, Aldrian	317.
Är med på k. Aktillii gästbud, och blir satt vid konungens högra sida	318, 322.
Följer med k. Didrik till att se sig om i gården	318.
Värjer sig manneligen emot Hunerna, en hel dag ut	327.
Tages till fånga och kastas af k. Aktillius i ett orma-torn »	
Nyflingarne hämnas hans död	328.
<i>Gyllenstycke</i> (Ett slags präktigt tyg)	7, 124, 216.

GÛNTER 161: 30. GYNTER 291: 3. *hær* GYNTER 328: 7.
hin wonghe GYNTER 333: 2. GYNTER 335: 22. GYNTER 338: 3.

B. GÛnter. Isl. Gislher. Gilser.

K. Aldrians i Nyflinga-land tredje son med k. Yrians dot- ter (Oda)	161 (306).
Var broder till k. Gunnar, Gernholt och Crimilla; halfbro- der till Hagen	161, 291.
Hade Nyflinga-land tillsammans med sina bröder och sin svåger, Sigord Sven	291.
Hans moder, drottning Oda, vill afhålla honom ifrån resan till Huna-land	306.
Besluter fara med sina bröder	»
(Får margrefve Rodgerds dotter, och svärdet Gram som Si- gord Sven hade egt.	313.)
Hans samtal med sin syster Crimilla	316.
Var med på k. Aktillii gästbud, och sattes emellan k. Gun- nar och Gernholt	318, 322.
Följer manligen sina bröder och dräper många af Hunerna	328.
Dräper margrefve Rodgerd med svärdet Gram	333.
Hagen beder k. Aktillius för hans lif	336.
Var icke mer än års-gammal när Sigord Sven blef slagen	»
Faller för mästern Hillebrand	»
Crimilla sticker en eld-brand i hans mun, hvaraf han blir död	338.
<i>Gångare</i>	7.

<i>Gäss</i>	64.
<i>Gästabad</i>	115, 116, 124, 162, 223, 228, 318.

GOTALAND 17: 3. B. *Göthe landh.*

Isl. Gautland.

Göta-land i Sverige.

En del af k. Wilkini rike (Wilkina-land)	17.
<i>Hafs-fru, Hafs-frur</i>	18, 55, 308, 383.

HAGHEN son aldrians konungs 161: 17. HAGEN 162: 7.	
<i>hellit</i> HAGEN 185: 13. <i>helte van</i> HAGEN 199: 1. HAGÆN	
306: 8. HAGHÆN 337: 1. HAGEN <i>aff tröya</i> 340: 5. 367: 7.	
HAGEN <i>aff trönia</i> 365: 2.	

B. *Hagen* aldriansson konung *Hagen*. *helit Hagen*.
heltte van Hagen. Isl. Hogni. Hogne.

Aflades af en Elf med k. Aldrians i Nyfmlinga-land drottning (Oda) 161.

Kallades k. Aldrians son »

Var (half-)broder till k. Gunnar, Gernholt, Gynter och Crimilla *) 161, 291.

Bjudes med sina bröder till gäst hos k. Didrik af Bern 162.

Hans utseende och egenskaper 161, 174, 318.

Hans skölde-märke 174, 185.

Igenkännes af Sigord Sven på sin sköld 185.

Hans envig med k. Ysungs åttonde son 199.

Löses ur sina band genom Detzleff Danske 200.

Han syster Crimilla blir gift med Sigord Sven 209.

Följer k. Gunnar på hans friare-färd till Brynilda 210.

Rider hem ifrån Sigord Svens bröllopp 212.

Hade Nyfmlinga-land tillsammans med sina bröder och sin svåger, Sigord Sven (209) 212, 291.

Var i sin ungdom hos k. Aktilius i Huna-land 224.

Sändes med 11 riddare efter Walter af Wasekensten och Hildegunna »

Flydde undan för Walter, till en skog »

Anföll Walter i skogen och miste sitt ena öga 225.

Han och hans bröder emottaga Brynildas klagan öfver Sigord Sven 293.

Hans svek emot Sigord Sven 294.

*) Detta strider emot kap. 305, hvaraf vill synas att k. Gunnar och Hagen äfven haft olika mödrar.

Mördar Sigord Sven på en jagt	295.
Han och hans bröder hemföra Sigords lik till Crimilla	296.
• Samtycker att k. Aktilius får Crimilla	302.
Är med på k. Aktilii och Crimillas bröllopp	303.
Rådplägar med k. Gunnar om resan till Huna-land	305.
Hans samtal med drottning Oda	306.
Rider med sina bröder till Rhen-strömmen	307.
Håller vakt om natten och dräper två hafs-frur	308.
Träffar en färje-karl	309.
Färdas öfver Rhen och dräper färje-karlen	310.
(Träffar margrefve Rodgerds vakt-hållare	311.)
(Gästar margrefve Rodgerd	312.)
(Får skänker af margrefve Rodgerd	313.)
Hans samtal med Crimilla	316.
Hans vänskap med k. Didrik (303)	317.
Är med på k. Aktilii gästbud, och får plats jemte sina bröder	318.
Varnas af k. Didrik för Crimilla	»
Hade blifvit slagen till riddare af k. Aktilius och drottning	
Ercha	»
Gick med Folqvard Speleman att se sig om i borgen	»
Afslår Crimillas bön att bortlägga sina vapen	320.
Crimilla eggjar sin son Aldrian att slå honom på kind-benet	323.
Dräper Aldrian och hans tukto-mästare	»
Bryter med Nyfmlingarne ut ur Horn-gården, men drifves	
tillbaka	325.
Vänder ryggen mot en murad sal och kämpar med Hunerna	326.
Tränger ut på gatan och jagar Hunerna på flykten	328.
Låter räkna sitt folk om natten	329.
Tänder eld på ett stekare-hus och fortsätter striden	»
Gör sig en väg tvärt igenom Hunernas här	331.
Går in i en murad sal, att hvila sig	»
Såras af Irung riddare	332.
Dräper Irung	»
Undsättes af sina bröder och Folqvard Speleman	334.
Måste fly in i salen igen, för Didrik af Bern	335.
Beder k. Aktilius om sin broder Gynters lif	336.
Hans envig med k. Didrik af Bern	337.
Gifver sig åt k. Didrik	»
Aflar en son, och lemnar ifrån sig nycklarne till Nyfmlinga-	
skatten	339.
Hans död	»
Blir hämnad af sin son Aldrian	367.

HAMLUNG

HAMLUNG 162: 10. — Se *Amlinge*.

Handske 90, 216.

Harpa, Harpor 138.

HARDING 213: 1. *greffue* HERDING 214: 1. B. *Harding*.

Greffue Herding. Isl. Herthegn Greifi [b. i Verone].

En grefve, som var gift med Ysall, k. Didriks syster . . . 213.

Åtte med Ysall tre söner, Herbert, Hertagen och Sintram . . . »

Fördrifver sin son Herbert 214.

Harnesk . . 3, 5, 7, 11, 13, 15, 38, 66, 74, 80, 83, 84, 85, 91 o. s. v.

HARTWEN 149: 10. HARTUN 151: 5. HARTWN 151: 12. HAR-

TWNG 153: 6. B. *Harduen. Herduin. Hærduin. Hard-*

man. Isl. Hartvin. Artvin.

En af de begge grefvar, åt hvilka k. Sigmund i Tarlunge-
land befalte sitt rike och sin drottning 149.

Vill öfvertala drottning Sissibe till otrohet emot sin gemål . 150.

Får hjälp med ord och råd af sin stallbroder Herman . . . »

Ljuger på drottning Sissibe för k. Sigmund 151.

Lockar drottningen ut i Svana skog, och vill afskåra hen-
nes tunga 152.

Råkar i strid med sin stallbroder Herman »

Sparkar glas-karet, med drottningens barn uti, att det föll

i ån »

Dräpes af grefve Herman »

Hatt 41, 45, 64.

Hedningar 252.

HEIM, HEM, HEMME. — Se *Heým*.

Helgedomar 376.

HERBERT. — Se *Herbrot*.

HERBRAND -- som somma kallade WIDFERNING 132: 1. HER-

BRAND 134: 14. HERBRAND WIDFERLING *hin wise* 162: 11.

BRAND WIDFERLING 172: 1. BRAND WIDFARLING 177: 15.

BRAND 180: 2.

B. *Herbrandh* -- som [? somma] kallade honom *vid-*
ffærdung. Hærbrandh. Herbrandh vitferling *hin vise.*
Brandh vidferling. Brandh vidfferling. Brand vidffer-
ling. Brandh. Brand uidferling. Brandh vidfærling.
Isl. Herbrandur.

Sv. Fornskr. Sällsk. Saml. V.

En kämpe, som farit vida omkring och kunde många tungomål	132.
Blir k. Didriks man och råd	»
Förer k. Didriks baner i striden emot k. Osantrix	134.
År med på k. Didriks gästbud	162.
Hans utseende och egenskaper	172.
Hans skölde-märke	»
Förebrår k. Didrik hans öfvermod och förtäljer om k. Ysung af Britania, hans söner och hans baner-mästare Sigord Sven	177, 178.
Reder sig till att visa k. Didrik och hans kämpar vägen till Britania	179.
Rider före kämparne med k. Didriks baner i handen	179, 180.
Vill icke rida ensam öfver Britania skog, af fruktan för Edger Rese	180.
Igenkännes af Sigord Sven på sin sköld	185.
Hans envig med k. Ysungs andre son	193.
Löses ur sina band genom Amlinge	197.
Far hem i sitt rike och blir en mäktig hertig	209.

HERBROT 213: 3. HERBERT 214: 2.

B. *Herbraath. Herberth. Herbærth. Herbrath.*

Isl. *Herburt.*

Äldste son af grefve Herding och k. Didriks syster, Ysall	213.
Var broder till Hertagen och Sintram	»
Fördrifves af sin fader, och flyr till sin morbroder k. Didrik af Bern	214.
Sändes till Britania, att fria för Didrik till k. Artus' dotter Hilda	215.
Tillsäger k. Artus sin tjenst och blir hans mun-skänk	»
Huru han fick tala vid konunga-dottern, när hon utgick ur kyrkan	216.
Blir konunga-dotterns tjenare	217.
Sänder tolf riddare till Bern med bud till k. Didrik	»
Afmålar k. Didrik på väggen och trolofvar sig sjelf med Hilda	218.
Rider bort med konunga-dottern och sofver hos henne	219.
Dräper k. Artus' frände, Herman, med 11 riddare och 14 svenner	220.
Kommer med Hilda till k. Iron och blir der hertig	»

HERDER. — Se *Hirder*.

HERDING 17: 7. HERDING *konung* 17: 13. HERDING *konung i Nogard* 159: 12.

HERDINK *konung* 20: 1. *konung* HERDINK 20: 18.

HERNID *konung* 19: 2.

B. *Herduedh. Herdvidh konung. Herdvedh konung. Herding konung* i Nogaardh.

Isl. Hertnid. Hertnit. Hernit. Hertnid kongur i Holmgardi.

Konung öfver Ryssland, Pullerna land (Pohlen), Grekland,
Ungern och många flere landskap 17.
Hade mycken ofrid med k. Wilkinus af Wilkina-land, men
vardt alltid slagen »
Stred med k. Wilkinus utanför Nogård och fick oseger . . . »
Blef skattskyldig för Ryssland under k. Wilkinus »
Vill icke gifva skatt till Wilkini son, k. Nordian 19.
Drager med sin här in i Wilkina land och vinner seger af
k. Nordian »
Underlägger sig allt Sverige 20.
Gör k. Nordian skattskyldig och låter honom behålla Seland »
Hade tre söner: Osantrix, Waldemar och Ilias »
Skiftar sitt rike emellan sina söner 21
Hans död »
Hade låtit smida sig vapen af Mymmer Smed 159.

HERDING 26: 1. HERDING *jarll* 31: 6. HERDINGH *konung*
298: 25. HERDINGH 299: 1.

HERDINK 26: 3. HERDINK *jarll* 27: 9. ERDHINK *konungh j vilkinia landh* 297: 1.

HERDIND *konung* 298: 2. HÆRDINDH *konung* 298: 7. HERDINDH 298: 13. HERDINDH *konung* 298: 21. HERDIND 301: 25.

HERNID 247: 20.

B. *Herdvedh. Herdvedh ierll. Hærduidh.*

Isl. Hertnid. Hertnit.

Son af grefve Ilias af Grekland 26.
Han och hans broder Osid komma till sin fader-broder, k.
Osantrix i Wilkina-land »
Sändes af k. Osantrix med bref och budskap till k. Melias
i Huna-land »
Kastas af k. Melias i tornet, tillika med sin broder Osid . 27.
Befrias ur tornet af Widulf rese 31.

Tager Widike Welandsson till fånga, i slaget emellan k. Osantrix och Didrik af Bern	135.
Blir efter k. Osantrix' fall konung öfver Wilkina land	247.
Var gift med Ostancia, dotter af k. Unne i Österrike	297.
Ville hämnas sin farbroder, k. Osantrix, på k. Aktilius, k. Didrik af Bern och k. Ysung af Britania	298.
Samlar en stor här och drager in i k. Ysungs land	»
Möter k. Ysungs infall i Wilkina land	»
Hans strid med k. Ysung af Britania	299, 300, 301.
Får hjelp af sin drottning Ostancia, genom trolldom	»
Stickes ifrån hästen af Detleff Danske	301.
Hemföres af Svenskarne och läkes af sina sår	»

HERDING 33: 2. HERDINK 33: 30.

B. Herdvedh. Isl. Ortnit.

Son af k. Osid i Frisland och broder till Aktilius	33.
Blir efter sin faders död konung i Frisland	34.
Fick en son som het Osid	»

Greffue HERDING 214: 1. — Se *Harding*.

HERMEN 149: 9. HERMAN 150: 31.

B. Herman. Isl. Hermann.

En af de tvänne grefvar, åt hvilka k. Sigmund i Tarlungeland befalte sitt rike och sin drottning	149.
Söker främja Hartwens sak hos drottning Sissibe	150.
Är med om att ljuga på drottningen för k. Sigmund	151.
Följer drottning Sissibe ut i Svana skog	152.
Försvaret drottningen emot sin stallbroder Hartwen	»
Dräper Hartwen	»
Förvisas af k. Sigmund	153.

HERMEN 219: 5. **B. Herman.** Isl. Hermann.

En riddare hos k. Artus i Britania, som skickas att förfölja Herbert och Hilda	219.
Var k. Artus' frände	220.
Dräpes af Herbert	»

HERTAGEN 213: 3. **B. Hertagin.** Isl. Herthegn.

Andre son af grefve Herding och k. Didriks syster, Ysall	213.
Dräpes af sin broder Sintram	»

HEÿM 14: 22. HEIM 16: 1. HEÿME *de kleÿne* 96: 4. HEÿM *studeresson* 97: 1. HEÿMER 97: 5. HEÿM *de kleÿne* 112: 2. HEYM 117: 15. HEÿNE *de cleÿne* 135: 4. HEIM

hin grymmæ 162: 12. *Heým de cleýne* 166: 15. *HEIM*
hin hogmodige 175: 1. *HEIM hin hogmoduge* 185: 4.
Heým hin grymme 192: 1.

HEM 68: 18. *HEME* 370: 17. *HEMME* 375: 4. *HEMME hin*
klene 377: 7. *HEMME stwderson* 377: 12. *HENNE then*
klene 381: 8. *HEMNE* 379: 7.

HUMME hin clene 370: 41.

HÆME hin klene 370: 1. *HÆME* 375: 38. *HÆMME* 375: 34.

B. Heým. Hiem hin grýmme. Hiem hin hugmodige.
Heim hin hugmodige.

-Heeýn. Hein. Heýne de klæýne. Heýne de kleýne.
Heýne stutersson. Heýne. Hæýne. Hæýne de kleýne.
Heýne de cleine. Heine. Heine de cleine. Heýn hin
grýmme. Heýne de cleýne.

Isl. Heimer Studas son. Heimer. Heimir.

Het Studder, och var son af Brynildas stod-vaktare, Studder 14.
 Hans utseende och egenskaper »
 Kallades Heym, efter en orm som heter Heym »
 Får af sin fader hästen Rispa »
 Hade ett svärd som het Blodgang 15.
 Rider till Bern och manar Didrik till kamp »
 Hans och Didriks envig 16.
 Hämtar hästen Falke åt Didrik »
 Sammanträffar med Widike Welandsson vid Eidis-å 79.
 Framställes för Widike under namnet Sintram Hillebrandsson 82.
 Vill icke hjälpa Widike emot de tolf kämparne 87.
 Rider öfver Wisar-elf 88.
 Vill icke hjälpa Widike i kampen emot de fem återstående
 kämparne 89.
 Bärer vin till Didrik före hans kamp med Widike 92.
 Tjente Didrik, medan hans sår läktes 96.
 Didrik antager hans namn vid sitt möte med Eckia 97.
 Får svärdet Nagelring af Didrik 112.
 Drifves bort ifrån Bern och rider till röfwaren Yngram i
 Falster skog »
 Hans och röfvarenas kamp med Biterulf och Detzeff Danske 117.
 Flyr tillbaka till Bern och förlikas med Didrik »
 Är med Didrik af Bern på slottet Fritilia, hos hertig Åke 123.

Hans häst och vapen pantsättas af Detzleff Danske . . .	124.
Igenkänner Detzleff Danske . . .	126.
Tager svärdet Memming, när Widike blifvit slagen till jor-	
den af Widulf rese . . .	135.
Förer svärdet Memming med sig i k. Didriks gård . . .	143.
Lånar svärdet Memming af Widike . . .	144.
Hans smädelser emot Widike Welandsson . . .	146.
Widike fråntager honom svärdet Memming . . .	147.
Förlikes åter med Widike . . .	»
År med på k. Didriks gästabud . . .	162.
Skickades, tillika med Hillebrand, efter Hornboge Jarl (79)	166.
Hans skölde-märke . . .	175, 185.
Igenkännes af Sigord Sven på sin sköld . . .	185.
Hans cnvig med den yngste af k. Ysungs söner (Norantin)	192.
Rider till Rom med k. Didrik och Widike, och finner på	
vägen Iram Jarks lik . . .	228.
Förebrår k. Ermentrik hans hat emot sina fränder . .	239, 242.
Rider till Bern och varnar Didrik för k. Ermentrik . .	241.
Skiljes ifrån sina stallbröder och återvänder till k. Ermentrik	»
Slår Seveke till jorden . . .	242.
Rider bort ifrån k. Ermentrik . . .	243.
Lägger sig i skogarne och sköflar k. Ermentriks land	243, 370.
Gör Seveke stor skada under k. Didriks bortovaro . . .	370.
Låter kristna sig och går i kloster . . .	»
(Tillbjuder sig att vara klostrets kämpe emot Asplian rese	372.)
(Får igen sina vapen . . .	373)
(Får igen sin häst, Rispa . . .	374)
Hans tvekamp med Asplian rese . . .	375.
Dräper Asplian rese . . .	»
Emottages af munkarne, in processione, med kyrieleyson och	
lof-sånger . . .	376.
K. Didrik far till klostret Wadinkusan att söka honom . .	377.
Igenkännes af k. Didrik . . .	378.
Lemnar klostret och blir k. Didriks jarl . . .	»
Kräfver skatt af munkarne . . .	379.
Dräper munkarne och bränner klostret . . .	»
Kräfver skatt af en rese, som bodde i ett berg . . .	380.
Dräpes af resen . . .	»
Hans död blir hämnad af k. Didrik . . .	381.
<i>Heym</i> (ett slags orm) . . .	14.
<i>Hjelm, Hjelmär</i> . . .	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 13, 15, 16,
	56, 62, 66, 76, 78, 80, 83, 86, 93, 95, 98, o. s. v.
HILDA 13: 15. <i>B. Hylða.</i>	
Isl. <i>Hilldur.</i>	

- Resen Grims hustru 13.
 Kämpar med mästern Hillebrand och öfvervinner honom . . . »
 Dräpes af Didrik af Bern »

HILDA 215: 5. B. *Hilda*.

Isl. Hildur.

- Dotter af k. Artus i Britania 215.
 Begäres till äkta af k. Didrik, genom hans systerson Herbert »
 Går till kyrkan en högtids-dag med stor ståt 216.
 Låter Herbert tala vid sig »
 Beder sin fader att få Herbert till tjenare 217.
 Låter Herbert måla k. Didriks anlete på väggen 218.
 Förlofvar sig med Herbert »
 Rider bort med Herbert och gifver honom sin kärlek . . . 219.
 Förbinder Herberts sår, efter hans kamp med k. Artus' riddare 220.
 Följer Herbert till k. Iron »

HILDEGULLA 222: 6. HILDEGUNNA 223: 3.

B. *Hildegulla*. *Hildeman*. Isl. Hildegundur.

- Dotter af jarlen af Grekland (Ilias) 222.
 Var lemnad till k. Aktilius såsom gislan »
 Rider bort med k. Ermentriks frände, Walter af Wase-
 kensten 223.
 Beder Walter fly och rädda sitt lif undan k. Aktilius' rid-
 dare 224.
 Varnar Walter, när han anfölls af Hagen 225.

HILLAGRÿM 15: 29. HILLEGRÿM 16: 15. HILLEGRIM 118: 13.

HILDEGRIM 251: 20.

HÿLLAGRÿM 13: 65.

B. *Hÿllegrÿmm*. *Hÿllegrÿm*. *Hÿllegrim*. *Hÿllagrÿm*.
Hÿllegröm. Isl. Hildegrimur.

- En hjälm, som Didrik fann i berget, sedan han dräpt Grim
 och Hilda 13.
 Hade namn efter Grim och Hilda »
 Bars af Didrik vid hans envig med Heym Studdersson . . 15, 16.
 Bars af Didrik vid hans kamp med Widike Welandsson . . 93.
 Bars af Didrik vid hans kamp med Eckia 100.
 Pantsättes af Detzeff Danske 124.
 Lånades af Didrik åt hans frände Ulfard 251.
 Bars af mästern Hillebrand vid mötet med Elsung jarl af
 Babilonia 344.

HILLEBRAND 12: 6. *meister* HILLEBRAND 13: 1. *mester* HILLEBRAND 90: 12. HILLEBRAND *hin gamle* 164: 1. HILLEBRANDH 277: 5. *mesther* HILLEBRANDH 340: 2. *hin gamle mæsther* HILLEBRAND 346: 11. *Hillebrondh* 347: 6. *hin gamle* HILLEBRAND 347: 10. HILLIBRANDH 347: 14.

HYLLEBRAND 275: 5. HYLLEBRANDH 276: 3. *her* HYLLEBRANDH 275: 1. *mesther* *Hyllebrandh* 275: 8.

B. *Hillebrandh. Hyllebrandh. mester Hillebrandh. Hillebrand. Hillebrandh* *hin gamle.*

Isl. *Hilldebrandur. Meistari Hilldebrandur.*

Son af hertig Ragbald i Venedi; broder till Boltram och Regbald; farbroder till Sintram jarl	12.
Hans utseende och egenskaper	»
Rider till Bern, och blir Didrik Thetmarssons fosterfader . . .	»
Han och Didrik fara på jagt och fånga Alfrik dverg	13.
Hans kamp med Grims hustru, Hilda	»
Han, Hornboge jarl och Heym träffa Widike Welandsson vid Eydis-å	79.
Hans och Widikes samtal	80.
Bjuder Widike Welandsson rese-sälskap till Bern	81.
Kallar sig Boltram, jarlens son af Venedig	82.
Ingår stallbrödra-lag med Widike	»
Råder att fara den längre vägen till Bern	»
Uppmanar sina stallbröder att hjälpa Widike mot de tolf kämparne	87.
Skiftar svärd med Widike om natten	88.
Försöker rida öfver Wisar-elf, men kommer midt i strömmen . .	»
Tager Widike i försvar emot Didrik	90.
Slår Renald vid örat, derföre att han smädat Widike . . .	»
Följer Widike utur Bern, när han skall kämpa med Didrik . .	91.
Bär vin för Widike och önskar honom lycka i kampen . . .	92.
Beder Didrik skona Widikes lif; men hans bön blir ej hörd . .	94.
Återlemnar Widike hans svärd Memming	95.
Beder Widike skona Didriks lif, och gör dem till stallbröder .	»
Tjente Didrik, medan hans sår läktes	96.
År med på k. Didriks gästbud	162.
Hans sköldemärke	164, 185.
Igenkännes af Sigord Sven på sin sköld	185.
Hans envig med den tionde af k. Ysungs söner	201.

Rider

Rider bort ifrån Bern, i spetsen för k. Didriks kämpar . . .	241.
Bränner och skinnar i k. Ermentriks rike »	
För k. Didriks baner i striden mot k. Osantrix	247.
Råder k. Didrik att sända Wildefe med bud till k. Aktilius . . .	251.
Stod om natten uppå fästet och såg huru Ulfard brände Ryssarnes tält	252.
Var hundrade vintrar gammal, när han kom hem ifrån det första härtåget emot k. Waldemar af Ryssland	253.
För k. Didriks baner i det andra fältslaget emot k. Wal- demar af Ryssland	262.
Stickes ifrån hästen af en jarl af Grekland (Ilias); men räd- das af margrefve Rodgerd »	
Får oseggr och flyr till Huna-land »	
Klagar för k. Didrik om sin färd i Ryssland	263.
För k. Didriks baner i det tredje fältslaget emot k. Wal- demar af Ryssland	265.
För k. Didriks baner på härtåget emot k. Ermentrik	271.
Rider ut om natten och träffar Renald Mere riddare	275.
Renald visar honom k. Ermentriks läger	276.
Möter Widikes män utmed ån	277.
Visar Renald k. Didriks läger	278.
Renald hindrar Seveke att förfölja honom	279.
För k. Didriks baner i slaget vid Grans-port	280, 281.
Sätter sig med k. Didrik i ett stekare-hus, och vill ej gå in för k. Aktilius	288.
Hans afsked från drottning Ercha	290.
Hans vänskap med Nyflingarne	318.
Hade ett svärd, som het Lagulf	335.
Följer k. Didrik i striden mot Nyflingarne, och dräper Gernholt »	
Rådslår med k. Didrik att fara hem till Bern igen	340.
Gör hästarne redo till afresan »	
Beder k. Didrik taga afsked af k. Aktilius	341.
Rider förut med klöfje-hästen »	
Klagar öfver margrefve Rodgerds död	342.
Han och Didrik förföljas af Elsung Jarl af Babilonia	343.
Hans och Didriks kamp med Elsung Jarl	344.
Gifver jarlens frände, Allung, lifvet, och spörjer tidningar om k. Ermentriks sjukdom	345.
Hans och Didriks möte med Elsung Jarl beryktas i Babilonia . . .	346.
Kommer med k. Didrik till Humlunga-land, träffar en ved- huggare och spörjer tidender om k. Ermentriks död	347.
Träffar sin frände Konrad, son af Lodovik Jarl	348.

Träffar sin frände Lodovik Jarl	349.
Ledsagar Lodovik Jarl och Konrad till k. Didrik	»
Rider bort att träffa sin son Alebrand, och får goda råd af Konrad	350.
Hans och Alebrands möte. Deras kamp	351.
Hans möte med sin hustru	352.
Rider in i Bern med sin son Alebrand	353.
Rider emot k. Didrik och ledsagar honom in i Bern	354.
Förer k. Didriks baner i slaget vid Grekenborg	355.
Biträder vid k. Didriks kröning i Rom	356.
Låter kristna sig	357.
Hans död	»
Var vid sin död 180 eller 200 år gammal	»

HILLESWIDH 1: 5. Isl. Hilledeswid.

Dotter af Rodger Jarl i Salerna	1.
Lofvar följa Sampson Riddare, utan sin faders vilja	»
Bortföres af Sampson Riddare till en skog	2.
Hennes samtal med sin farbroder, k. Brunsten	4.
Hade med Sampson Riddare sonen Ermentrik	6.

HILPRICHT 285: 8. — Se *Hjælprik*.

HIMALAND. — Se *Hunaland*.

HIMA HER. — Se *Huna her*.

HIMBLINGHA LANDH. — Se *Humblunge land*.

<i>Hind</i>	154, 156.
-----------------------	-----------

HINER. — Se *Hýnar*.

<i>Hjort</i>	13, 382.
------------------------	----------

HIRDER 17: 17. HERDER 17: 25.

B. *Herdher*. Isl. Hirdir.

Broder till k. Herding af Ryssland	17.
Blef slagen utanför Nogård, i striden emot k. Wilkinus	11.

HISUNG PIPARE. — Se *Ysung*.

hin godhe riddare HJÆLPRIK 271: 18. HJÆLPRIK 271: 20.

HJÆLPRIK riddare 282: 9.

hyn godhe HILPRICHT 285: 8.

Isl. hinn godi Riddari Hialprik. Hialprikur.

En riddare, åt hvilken drottning Ercha anförtrorde sina sö- ner Erper och Ortun	271.
Rider med Erper och Ortun under junker Thetmars baner 271, 280.	

Uppmanas af Ortun att hämnas hertig Nordungs död . . .	282.
Faller, tillika med Ortun, i striden emot Widike Welandsson och Ilonge (Rwng) »	
Hans död förtäljes för k. Didrik	285.
Hans död förtäljes för k. Aktilius och drottning Ercha . . .	288.

HOFFERDH 385: 9.

Den lilla staden *Hofweyer* i Baden.

En stad i Suawen (Svaben), hvarest k. Didrik af Bern blef
död af sina sår och jordades för en köpman 385.

Hofmästare 230.

Horn 158, 178.

HORNBØGA jarll 79: 8. HORNBØGE jarll 87: 10. HORNBØGE 88: 29.

B. *Hornbuge* ierll. *Hornboge* ierl. *Hornboge* ierll. *Horn-
boga* ierll. *Hornbuge* ierl.

Isl. Hornbogi. Hornbogi Jarl af Vinnlandi.

Rider till Bern med mästern Hillebrand och Heym, och sam-
manträffar med Widike Welandsson vid Eydis-å . . . 79.

Hillebrand säger hans namn för Widike 82.

Vill hjälpa Widike i striden emot de tolf kämparne . . . 87.

Vill att Widike, som vann slottet uppå bron, skall sjelf råda
deröfver 88.

Försöker rida öfver Wisar-elf, men kommer midt i strömmen »

Ränner till Widike, och hjälper honom emot de fem återstå-
ende kämparne 89.

Tjente Didrik, medan hans sår läktes 96.

Var fader åt Amlinge 130, 167.

Är med på k. Didriks gästbud 162.

Hans utseende och egenskaper 166.

Han skölde-märke 166, 185.

Egde ett stort rike och många borgar (i Winland) . . . 166.

Hade blifvit efterskickad af Didrik af Bern . . . (79, 82) 166.

Igenkännes af Sigord Sven på sin sköld 185.

Hade gifvit sin son Amlinge tolf borgar i Winland . . . 187.

Hans envig med den sjunde af k. Ysungs söner 198.

Får stora gåfvor af Sigord Sven 208.

Får hem till sitt rike i Winland 209.

HORN GORDHEN 324: 15. Isl. Holmgardur.

En gård i Susa, hvarest striden stod emellan Hunerna och

Nyfvingarne 324.

Heter nu Nyfvinga-gård 324, 339.

HUMBLUNGE LAND 76: 16. HUMLINGE LAND 131: 10. HUM-
LUNGE LAND 238: 12. HWMLUNGHA LANDH 347: 2. HWM-
LUNGA LANDH 348: 26. HWMLWNGA LANDH 349: 7.

HIMBLINGHA LANDH 272: 5.

B. *Humblinge landh. Himlingelandh.*

Isl. Aumlunga land.

Humlungarnes (Amelungernes, Öst-Götarnes) rike i N.
Italien. — (Jfr. *Bern*)

Staden Bern (Verona) var hufvud-ort derstädes . . 76, 348, 354.

Var Didriks af Bern fäderne-rike 76.

Var Wildefers fädernes-land 131.

Renald Mere riddare kräfver skatt derstädes, på k. Ermen-
triks vägnar 238.

K. Didrik vägrar att gifva skatt deraf till k. Ermentrik . . 239.

K. Didrik och hans män rymma derifrån för k. Ermentrik 241.

Efter 20 års frånvaro vill k. Didrik återvinna det 268, 269, 272.

K. Didrik besluter å nyo fara dit 340.

Hans ankomst dit 347, 348, 349.

Hade varit antvadt åt Alebrand, af k. Ermentrik . (348) 354.

Återlemnas af Alebrand åt k. Didrik 354.

HWMLWNGA 348: 29. [HYMLYNGOM 300: 6. är en falsk läs-
art för *Hymingom*].

Isl. Aumlungar.

Inbyggare i Humlunga-land. Amelunger. Öst-Göter.

Ville gerna hafva Didrik till sin konung 348.

Ville hellre dö än vara Sevekes undersåter »

HUMME 370: 41. — Se *Heym*.

HUNELAND 24: 1. HUNALAND 29: 3. HWNALANDH 269: 13.

HWNELANDH 269: 38.

HYMELANDH 286: 5. HYMELANDH 287: 34. HYMALANDH 290:

34. HYMELAND 302: 15.

HIMALANDH 320: 8. HIMALAND 348: 27.

B. *Hunaland. Hwnalandh. Hunalandh.* Isl. Huna-land.

Hunernas land.

Der rådde en konung, som het Melias 24.

K. Osantrix i Sverige drager dit, till k. Melias 29.

Vinnes af Aktilius, som hyllas för konung derstädes . . .	33.
Der låg en stad, som het Susa »	
Der låg ett slott, som het Bakalar	36.
Var margrefve Rodolfs fädernesland	36, 42.
K. Osatrix' dotter, Ercha, blir drottning derstädes . . .	54.
Der bodde Mymmer Smed	55.
Der låg en borg, som het Wilcina	231, 257.
K. Didrik far dit och dväljes der i 20 år . . .	245, 267, 268.
Härjas af k. Osatrix i Wilcina land	246.
Härjas af k. Waldemar i Ryssland	248.
Skiljes ifrån Palerna-land (Pohlen) genom en skog, som heter	
Borga-skog	258.
Der göras rustningar till härtåget emot k. Ermentrik . .	269.
K. Didrik återvänder dit efter slaget vid Grans-port .	287, 288.
Man sörjer derstädes öfver drottning Erchas död . . .	290.
Crimilla bjuder Nyfvingarne att fara dit och råda för lan-	
dets bästa	305.
Drottning Oda afråder ifrån resan dit	306.
Nyfvingarnes färd till Huna-land	307—314.
Nyfvingarnes vistelse derstädes, deras kamp och fall .	315—339.
K. Didrik vill icke längre stanna qvar derstädes . . .	340.
Alebrand hade ditsändt bud efter k. Didrik	348.
Didrik af Bern blir konung derstädes efter k. Aktilli död .	369.

HUNAHER 263: 13. HUNA HÆR 269: 18. HUNA HER 272: 20.

HYMA HER 273: 7. HYMA HÆR 341: 21.

HIMA HER 327: 10.

Isl. Huna her.

Hunernas krigs-här.

Flydde i fält-slaget mot k. Waldemar af Ryssland . . .
 263. |

K. Ermentrik stälde Renald Mere riddare emot densamma
 274. |

K. Gunnar stod ensam midt deruti
 327. |

K. Aktilius erbjuder den åt k. Didrik, att dermed återvin-

na Bern
 341. |

Hund, Hundar 8, 13, 103, 139, 141, 227, 242, 263, 282,
283, 285, 295, 358, 375, 378, 382.

HÛLLAGRÛM 13: 65. — Se *HillagrÛm*.

HILLEBRAND. — Se *Hillebrand*.

HYMA HER. — Se *Huna her*.

HÛNAR 247: 15. HÛNA 288: 7. HÛNER 324: 17.

HINA 288: 9. HINER 320: 3.

Digitized by Google

HYMÆR 326: 10. HYMER 332: 1.

HYMINGHA 325: 1. HYMINGA 328: 10. HYMIGLINGHA 338: 9.

Isl. Hunir.

Huner. Inbyggare i Huna-land.

Deras strid med Wilkina män 247.

Deras seger vid Grans-port omtalas 288.

Hade bortlagt sina vapen vid k. Aktillii gästabud 320.

Deras strid med Nyflingarne 323—332.

Hælsung. — Se *Elsung.*

HÆME. — Se *Heym.*

HÆNRIK 386: 1.

En kejsare i Rom, son af Hertig Fyppoldi i Burgundia . . 386.

Hans förtäljning om k. Didriks bortfärd »

HÆREDH. — Se *Æreth.*

Högsäte — Jfr. *Drott-säte*, *Konunga-säte* 289, 292, 318, 354.

Hök 166, 167, 185.

Hök och Hund 13, 351, 358, 378.

HÖLSTHEN 385: 2.

Holstein.

K. Didrik af Bern, färdas derigenom, efter sitt besök på ön

Fimber (Femern) 385.

Jagt 13, 96, 136, 226, 233, 293, 294, 295, 358, 359, 360, 366.

Jarl 1, 3, 8, 9, 10, 26, 27, 31, 82, 87, 88 o. s. v.

Jarla-döme 47.

Jern-kedja, *Jern-länk* 22, 28, 31, 140.

Jern-ring 181.

Jern-stång 28, 31, 39, 135, 181, 183, 375, 380, 381.

ILIAS 20: 20. ILIAS *aff greken* 26: 3. (Jfr. *Iron Jarl*).

B. *ylas*. *ylia*s. *ylia*s konung *aff greken*.

Isl. Ilias Jarl.

Son af k. Herding i Ryssland, med en frilla 20.

Halfbroder till k. Osatrix i Sverige och k. Waldemar i

Ryssland »

Gjordes af sin fader till greffe öfver Grekland 21.

Hade tvänne söner, Herding och Osid 26.

Hade en dotter, som het Hildegunna 222.

Stack Mäster Hillebrand af hästen, i fält-slaget emellan k.

Waldemar och k. Aktillius 262, 263.

hin starke JLONGHE 282: 16. JLONGE 282: 18. Förfalskad
läs-art, för *Ronghe, Ronge*. — Se *Rwnghe*.

INGRAM. — Se *Yngram*.

Jord-hus 181, 183.

hertogen IRAM 213: 27. IRAM iarll 226: 2. IRAM jarll aff
brandeborg 227: 3.

IRON iarll 227: 8. JROM iarll 227: 7. JROM 227: 11.

JRWNGH jarll aff brandhaborgh 378: 19. JRUNGH jarll 378: 23.
B. hertug yram. Iram ierll. Iram ierll aff brande-
borg. Iram.

Isl. Iron Jarl af Brandinaborg. Iron Jarl. Iron.

Var hertig af Brandenburg 213.

Till honom flydde Sintram, sedan han dräpt sin broder

Hertagen »

Hade en broder, som het Appolon 226.

Hade mycket örlig med k. Salmon »

Följer k. Aktilius till hertig Åke på slottet Fritilia . . . 227.

Begynner en kärleks-handel med hertig Åkes hustru (Bolsfe-
riana). »

Dräpes af hertig Åke »

Hans lik finnes af k. Didrik, Widike Welandsson och

Heym 228, 378.

Iran konung aaff britania och ængelandh och skotlandh

B. 23: 3. — Se *Amdrik*.

IRON 220: 14. JRON konung 220: 15.

B. Iram.

En konung, till hvilken Herbert flydde med k. Artus' dotter

Hilda. 220.

Gjorde Herbert till hertig »

IRON jarll 266: 6. IRON iarll 267: 4. (Synes vara den-
samme som *Ilias af Greken*, jfr. k. 20).

Isl. Iron Jarl.

Var broder till k. Waldemar af Ryssland 266.

Uppgifver slottet Smalenska till k. Aktilius, och svärjer ho-
nom trohets-ed. »

Får sig Ryssland antvardadt af k. Aktilius 267.

JRON 332: 6. JRON *jærl* 332: 17. — Se *Irung*.

JRONS VÆGH 332: 21. JRWNX VÆGH 339: 27.

Isl. Irungs veggur.

Den väg (? vägg) i Susa, hvarest Irung störtade död upp
emot muren 332.
Är att se derstädes än i dag 332, 339.

IRWNG 322: 14. JRWNGH 322: 16. JRWNGH *jærl* 329: 2.

JRON 332: 6. JRON *jærl* 332: 17. Isl. Irungur.

En riddare, som var höfvitsman för drottning Crimillas folk 322.
Lofvar utföra Crimillas hämnd på Nyflingarne »
Stod utanföre Horn-gården med sina män och dräpte många
Nyflingar 323.
Går i sitt herberge om natten 329.
Springer in i salen till Hagen och sårar honom i låret . . 332.
Dräpes af Hagen »

JRWNGH *jærl aff brændhaborgh* 378: 19, 23. — Se *Iram*.

ISPANIA. — Se *Yspania*.

ISSÆL 359: 3. Isl. (Arnagn. Hdskr. N:1 177; 178. in
fol.) Isolde.

K. Ortnids i Brugara-land drottning 359.
Står i ett torn och ser k. Didriks ankomst 362.
Tillspörjer k. Didrik, hvar han fått k. Ortnids vapen . . . 363.
Undfågnar k. Didrik på det allra bästa »
Håller bröllopp med k. Didrik af Bern 364.
Följer k. Didrik till Rom med 5000 riddare »

ISUND 300: 19. ISUNG. — Se *ysunger*.

Isung lekare. — Se *ysung*.

JULIANA 23: 3. B. *Juliana*. Isl. *Juliana*.

Dotter af Amdrik (B. Iran, konung) af Britania, England
och Skotland 23.
Var k. Osantrix' första gemål »
Hade med honom en dotter, som het Berta »
Blir död »

JWTLAND 59: 30. JUTLAND 95: 36.

B. *Iutalandh*. *Iutlandh*. Isl. *Jutland*.

Half-ön Jutland i Danmark.

Der

Der dref Weland i land	59.
Der rådde en konung, som het Nidung	»
Der blef Otung konung, efter sin fader Nidung	75 (95).
Dit återvände Weland och gifte sig med k. Otungs syster	75.

KALLAFFUA 56: 4. B. *Kallælffua*.

Isl. Kallova. b. Ballova.

Ett berg, hvarest bodde två dvergar, som voro de yppersta smeder	56.
Wade Rese färdas dit ifrån Seland, öfver Grönasund, och sätter sin son i lära att smida	57.
Weland stadnar derstädes i två år hos dvergarne	58, 59.
Wade Rese omkommer derstädes af ett berg-ras	59.
Weland färdas derifrån emot Danmark, och kommer till Wisar-ån	»

<i>Kappa</i>	59, 378, 382.
<i>Karbunkel-stenar</i>	78, 165, 185, 361.
<i>Kastell</i>	121, 248.
<i>Kjortel, kjortlar</i>	66, 83, 124, 272, 316.
<i>Klenodier</i>	129, 183.
<i>Kloster</i>	370, 371, 376, 377, 378, 379.
<i>Knapar</i>	125.
<i>Knif, Knifvar</i>	60, 61, 62, 70, 72.
<i>Koger</i>	73.
<i>Kolf. — Jfr. Pil</i>	117, 380.

KONRATH 347: 8. KONRADH 348: 2. CONRATH 348: 5. KONRAT 348: 18.

Isl. Conrad. Conradus.

Son af Lodovik Jarl, i Humlunga-land	347.
Hans möte med sin frände, mäster Hillebrand	348.
Han och hans fader rida ut i skogen till k. Didrik	349.
Råder Hillebrand att tala höfviskt till Alebrand	350.

Konunga-säte, Konunga-stol. — Jfr. Drottsäte, Högssäte 5, 356.

KRIMILDÆ. — Se *Crimilla*.*konungh* KWNNAR. — Se *Gunnar*.

<i>Kyrka</i>	215, 216, 376.
------------------------	----------------

LAGWLFF 335: 19. Isl. Lagulf.

Hillebrands svärd, hvarmed han dräpte Gernholt	335.
<i>Lejon</i>	138, 163, 169, 177, 185, 265, 270, 280, 299, 300, 360.
<i>Leopard</i>	4.

<i>Liknelse</i> (Beläte)	63, 356, 383, 384.
<i>Lind</i>	188, 189.
<i>Ljung-eld</i>	100, 172, 185.

LODOWIK 347: 3. *hertogh* LODOWIK 347: 7

Isl. Lodvik. Hertogi Lodvik.

En jarl, som egde ett slott i Humlunga land	347.
Var fader åt Konrad	»
Hans möte med sin frände, mäster Hillebrand	349.
Rider med sin son Konrad ut i skogen till k. Didrik	»

LODOWIK 370: 17. Isl. (Arnamagn. hdskr. N:1 177, 178, in fol.) Lodvik. Brodur Lodvik.

Det namn, hvarunder Heym Studdersson sökte inträde i klostret Wadinkusan	370.
--	------

LOMBARDY 357: 3. *Lumberdi* 371: 2.

Isl. Lombardi. Langbarda land.

Lombardiet.

Christnas af k. Didrik af Bern	357.
Der låg klostret Wadinkusan	371.
Der bodde Asplian rese	»
<i>Lur, Lurar</i>	118, 119, 147, 240, 245, 246, 250, 252, 253, 254, 262, 265, 274, 280, 325, 329.

LYRAWOLL 83: 4. LYROWAL 342: 12. B. *Lira*.

Isl. Lyravald. Luruvalld.

En skog, på vägen ifrån Danmark till Bern	83.
Widike och hans stallbröder färdas deröfver	»
Der var ett slott, som låg midt uppå en sten-bro och innehades af tolf kämpar	»
Låg på vägen ifrån Huna-land till Humlinga-land, icke långt ifrån slottet Pæclar	342, 343.
K. Didrik och mäster Hillebrand färdas deröfver	»
<i>Låga</i> . — Jfr. <i>Brand, Eld</i>	286, 338.
<i>Län, Länsmän</i>	133, 238.
<i>Lönne-löf</i>	158.

jompfru MARIA 379: 16. *iompfru* MARIA 382: 28.

Henne tillhörde det gull och de penningar, som funnos i klostret Wadinkusan	379.
Hon åkallades af k. Didrik, när han bortfördes af djefvulen 382.	

MARSTEN 118: 23. B. *Marsten*. Isl. Marsteinn.

Byn *Marstein* i Hannover, emellan Öldsaxen och Hameln.

Ett slott, som låg utanför Borga-skogen, på vägen ifrån

Danmark till Saxen 118.

Der möttes och kämpade Detzleff Danske och Sigjörd 119, 121.

MELIAS 24: 1. MELÿAS *konung* 29: 8. MELIAS *konung* 29: 15.

B. *Meliass. Melliass. Melliass konung. Melias konung. Miliass konung. Miliass. Konung Miliass.*

Isl. *Melias kongur. Miliass kongur.*

Var konung i Huna-land 24.

K. Osantrix af Sverige friar till hans dotter, Oda »

Hans svar 25.

K. Osantrix skickar å nyo bref och bud i samma ärende 26.

Låter kasta sändemännen i tornet 27.

K. Osantrix drager in i hans land och bjuder honom sin
tjänst 29.

Hans samtal med k. Osantrix 30.

K. Osantrix slår honom vid örat och bortför hans dotter 32.

Får örlig af Aktilius 33.

Mister sitt rike och flyr till staden Wilcina »

MELIAS 62: 7. — Se *Amelias*.

MEMMING 66: 11. MIMMING 124: 21. MIMINGH 384: 18. Mi-
MÿNGH 385: 2.

MYMMING 78: 4. MYMMINGH 283: 24. MYMINGH 384: 30.

B. *Meming. Memmingh. Miming. Mimming. Mÿming.*

Isl. *Mimmungur.*

Ett svärd, som Weland smidde för att röna sig med Ame-

lias i smides-konst (62) 64, 65.

Biter igenom Amelias' hjälm och brynja 66.

K. Nidung beder derom, men får ett annat sämre svärd 65, 67.

Gömmes af Weland under smeds-bälgen 65, 67, (74).

Gifves af Weland åt hans son Widike 78.

Bäres af Widike i kampen mot de tolf kämparne 86.

Bortbytes om natten af mästern Hillebrand 88.

Återlemnas af mästern Hillebrand till Widike 95.

Bäres af Widike i kampen mot Didrik af Bern »

Pantsättes af Detzleff Danske i Rom 124.

Borttages af Heym, sedan Widike fallit 135.

Widike får spaning hvar det finnes	143.
Återfordras af Widike ifrån Heym	144.
Lånas af Widike till Heym, under hertåget emot Runsten Jarl	»
Återtages af Widike	147.
Bäres af Widike i kampen emot Edger rese	181.
Bäres af Widike i hans envig med k. Ysungs elfte son	203.
Lånas af Widike till k. Didrik af Bern	206.
Bäres af k. Didrik af Bern i kampen mot k. Ysung	207.
Bäres af Widike, när han hindrar k. Ermentriks riddare att förfölja Heym	243.
Bäres af Widike i slaget vid Grans-port	283.
Tages lönligen af k. Didrik i Widikes herberge, och skjutes upp i taket	384.
Kastas af k. Didrik uti en sjö i Suawen (Swaben)	385.

MERKAR TETMARSSON. — Se *Tetmar*.

MIMMING. — Se *Memming*.

Mjöd. 363.

MWNDIA FIÆLL 230: 3. FIÆLL 14: 1. 221: 1.

Isl. Fiall. Mundin. (Mundio-fiall).

Alperna.

Norr derom låg Brynildas slott, Sägård	14.
Norr derom låg slottet Drekaflis	221.
Konungar och hertigar söder derom gäfvö k. Ermentrik skatt	230.
Hillebrand rider utmed detsamma och tillbaka i k. Ermen- triks rike	241.

MWNDIA LAND 244: 2.

Landet omkring Mundia-fjäll. Alpiska berg-länderna.

K. Didrik rider norr-ut derigenom, till fästet Becculær vid
Rhen-strömmen (Pechlern vid Donau)

Munk, Munkar. 216, 370, 371, 375—379.

MWSALA ELFF 286: 14. Isl. Musula.

Mosel-floden.

En å, icke långt ifrån slagfältet vid Grans-port 286 (383).

K. Didrik af Bern jägar Widike Welandsson ned deri 286.

MYMMER 55: 6. MYMMER 178: 29.

B. *Mýnner. Mýner. Mimer*. Isl. Mimir.

En berömd smed i Huna-land	55.
Wade Rese sätter sin son Weland i lära hos honom	»
Hos honom var en pilt, som het Sigord Sven	55, 56.
Bodde ej långt ifrån Svana-skog (Svaben-skog)	155.
Var broder till ormen Regen	»
Träffar Sigord Sven i skogen och fostrar honom	156.
Pröfvar på att lära Sigord Sven smida	157.
Sänder Sigord Sven ut i skogen, att förgöras af Regen	158.
Gifver Sigord Sven vapen i böter	159.
Dräpes af Sigord Sven	»

MYMMING. — Se *Memming*.

jompfru MÆRETH 339: 7. Isl. Herrad.

Var k. Didriks af Bern fränka	339.
Förbinder Hagens sår	»

MÆRKAR THETMARSSON. — Se *Tetmar*.

MÖRE 308: 8. Isl. Mori.

En sjö invid Rhen-strömmen	308.
Här drap Hagen två hafs-frur, som farit utur Rhen till att förlusta sig	»

NAGELRING 13: 16. NAGELLRING 91: 4. NADELRINGH 370: 20.

NADILRINGH 375: 6.

B. *Nagellring. Nagelring. Nagliring.*

Isl. Nagl-hringur. Naglringur.

Ett berömdt svärd, som var smidt af Alfrik dverg	13, 98.
Egdes af resen Grim och hans hustru Hilda	13.
Stals af Alfrik dverg och gafs åt Didrik af Bern	13 (79).
Dermed dräpte Didrik resen Grim och hans hustru Hilda	13.
Bars af Didrik i kampen mot Widike Welandsson	91.
Gifves af Didrik åt Heym Studdersson	112.
Pantsättes af Detzeff Danske i Rom	124.
Kastas af Widike för Heym Studderssons fötter	147.
Heym hade det ej tillstädes, när han tvistade med Seveke	242.
Gifves af Heym till klostret Wadinkusan	370.
(Återgifves till Heym af munkarne	373).
Bars af Heym i kampen emot Asplan rese	375.

NIDUNG 59: 31. B. *Nidung. Isl. Nidungur.*

Konung på Jutland	59.
Hans fiskare finna stocken, i hvilken Weland var innesluten	»
Tager Weland i sin tjänst	60.
Får en knif smidd af Weland	61.
Lofvar för Weland, när denne vädat med Amelias	62.

Igenkänner Rygger, i den liknelse Weland gjort	63.
Weland smider åt honom svärdet Memming	64, 65.
Weland smider åt honom ett annat sämre svärd	65.
Går ut och skådar huru Weland pröfvar svärdet Memming på Amelias' harnesk	66.
Får af Weland det sämre svärdet	67.
Sänder Weland efter sin seger-sten, och lofvar honom sin dotter	68.
Gör Weland fridlös	69.
Låter hasa Weland	70.
Weland dräper två af hans söner	71.
Weland gör dryckes-kar af hans söners hufvud-skålar	72.
Weland kränker hans dotter	73.
Röner Eygils skjut-konst	»
Weland förtäljer honom sin hämnd	74.
Beder Eygil skjuta Weland	75.
Blir död, och efterträdes af sin son Otung	»
Hans dotter blir moder åt Widike Welandsson	(74) 75, 80.
Hans dotter blir gift med Weland och följer honom hem till Seland	75.

NIDUNG 148: 17, 20. — Se *Nýdung*.

NIFFLUNGE LAND. — Se *Nýfflinga land*.

NIGRAM 344: 29. Isl. Ingram.

En riddare hos Elsung Jarl d. y. af Babilonia	344.
Dräpes af mästern Hillebrand	»

NOGARD 17: 21. B. *Nogaardh*. Isl. Holmgard.

Staden *Nowgorod* i Ryssland.

Var hufvudstad i Ryssland	17.
Derutanför stod ett slag emellan k. Herding af Ryssland och k. Wilkinus i Wilkina-land	»
Intages af k. Wilkinus	»
Der hade k. Herding af Ryssland sitt säte	159.
Der var k. Herdings son, Waldemar, konung efter sin fader	251.

NORANTIN 300: 18. Isl. Lorantin.

Den yngste af k. Ysungs i Britania elfva söner	300.
Hans envig med Heym Studdersson	192.
Dräpes genom drottning Ostancias trolldom	300.

NORDIAN 18: 1. B. *Nordian*. Isl. Nordan.

Son af k. Wilkinus i Wilkina-land	18.
Vardt konung efter sin fader	19.
Öfvervinnes af k. Herding i Ryssland	»

- Blir k. Herdings man, och får behålla Seland 20.
 Hade fyra söner: Awinrod, Edger, Asplian och Widulf . . . 22.
 Blir död, och efterträdes af sin son Asplian »

NORDUNG 44: 2. NORDUNG konung 47: 2.

B. *Nordung. Nordung* konung. Isl. *Nordungur* kongur.

- Konung af Swawell (Svaben) 44.
 Friar till k. Osantrix' dotter, Ercha »
 Får besked genom Siord (margrefve Rodolf) 47.

NORDINGH 271: 15. *hertogh* NORDUNG 280: 25. *hertogh*

NORDUNG 282: 3.

NÖRDUNG *hertog* 271: 23.

Isl. *Hertogi* Naudung af Valkaborg. Naudung *hertogi*.

- En hertig, som vid uppbrottet ifrån Susa förde junker
 Thetmar Thetmarssons baner 271.
 Rider med junker Thetmars baner emot kämpen Runge . . . 280.
 Fallr, i slaget vid Grans-port, för Widike Welandsson . . . 282.
 Hans död förkunnas för k. Didrik 285.
 Hans död förkunnas för k. Aktilius och drottning Ercha . . . 288.

NÝDUNG *konung aff ýspania* 148: 3. NIDUNG 148: 17. NI-

DUNG *konung* 148: 20.

B. *Nidung* konung aff *ispania*. *Nidung.* konung *Nidung.*

Isl. *Nidungur* kongur.

- Konung i Spanien 148.
 Gifter sin dotter Sissebe med k. Sigmund af Tarlunga land »
 Gör sin son Ortvangeris till konung öfver Spanien . . . »

NYFFLINGHA 320: 2. NYFFLINGA 322: 6. NYFLINGA 330: 3.

NYFFLINGAR 324: 12.

Isl. *Niflungar*.

Konunga-släkten och inbyggarna i *Nyflinga-land*.

Nyflingar (*Giukungar.* *Burgunder*).

- Deras resa till Hunaland 305—314.
 Deras vistande i Susa, hos k. Aktilius 315—322.
 Deras kamp med Hunerna och fall 323—339.
 Hagens son, Aldrian, hämnas deras död på k. Aktilius 367, 368.

NYFFLINGA GORDH 324: 15.

Isl. *Niflunga* *Holmgardur*.

- En gård i Susa, hvarest kampen stod emellan Hunerna och
 Nyfmingarne 324.
 Kallades förut Horn-gården »
 Är att se uti Susa än i dag 339.

NYFFLUNGE LAND 186: 24. NYFFLINGÆ LAND 209: 10. NYFF-
 LINGA LAND 212: 15. NYFFLINGE LAND 212: 17. NYFF-
 LINGHA LANDH 290: 30. NYFFLINHGHA LANDH 291: 1.
 NYFFLIUNGA LANDH 292: 11. NYFFLIUNGA LANDH 305: 26.
 NYFFLINGA LANDH 339: 24.

NIFFLUNGE LAND 209: 8.

NØFFLUNGELAND 161: 1. NØFFLINGE LAND 202: 1.

B. *Nöfflinge landh. Nasslinge landh. Nyfflingelandh.*
Nyfflingeland.

Isl. Niflungaland.

Nyfflingarnes (Giukungarnes, Burgundernas) land.

Deröfver rådde en konung, som het Aldrian 161.

Efter Aldrians död blir hans äldste son, Gunnar, konung der-
 städes »

K. Didrik och hans kämpar rida dit med k. Gunnar 209.

Sigord Sven får hälften deraf i hemgift med Crimilla »

Drottning Ercha beder k. Aktilius, att han ej söker sig
 gifte derifrån 290, 339.

K. Gunnar, hans bröder, och hans svåger Sigord Sven
 regera tillsammans deröfver 212, 291.

K. Gunnars hustru, Brynilda, är drottning derstädes 292.

Aldrian Hagensson rider dit, till drottning Brynilda 368.

Aldrian Hagensson blir konung öfver en stor del deraf »

NYFFLINGA SKATH 304: 12. NYFFLINGA SKAT 368: 11.

NYFFLINGHA GULL 367: 8.

Isl. Niflunga skatt.

Nyfflingarnes skatt. Nyfflinga-skatten.

Det gull, som Sigord Sven tagit ifrån den stora draken
 (s: ormen Regen, jfr. k. 158), vunnit med örlig eller ärft
 efter sin fader Sigmund 304.

Togs efter Sigords mord af k. Gunnar och hans bröder »

Crimilla förtäljer derom för k. Aktilius »

Crimilla spørjer Hagen, om han medfört den till Huna-land 316.

Crimilla

Crimilla uppmanar k. Aktilius att hämnas Sigord Sven, för att vinna den	319.
Den förvarades i Sigfrodes (Sigord Svens) källare	339.
Hagen efterlemnar nycklarne dertill åt sin son Aldrian	»
Aldrian Hagensson lofvar visa den för k. Aktilius	366.
Aldrian Hagensson förer k. Aktilius till berget der den låg, och stänger honom inne	367.
Har sedan dess aldrig blifvit funnen	368.

NØFFLINGE LAND. — Se *Nyfflunga land*.

NÖRDUNGH *hertog* 271: 23. — Se *Nordingh*.

ODA 24: 3. B. *Oda*. Isl. *Oda*.

Dotter af k. Melias i Huna-land	24.
K. Osantrix i Sverige friar till henne, och huru det upptogs af k. Melias	24—27.
K. Osantrix reder sig till och drager in i Huna-land, för att vinna henne	28—32.
Bortföres af k. Osantrix och blir hans drottning	32.
Fick med k. Osantrix en dotter, som het Ercha	»

ODA 114: 2. B. *Oda*. Isl. *Oda*.

Dotter af jarlen i Saxen	114.
Var gift med Biterulf i Tumbatorp uti Skåne	»
Hade med honom sonen Detzleff Danske	»
Nekar Detzleff att få följa med i Ulf Sotessons gästabud	115.
För hem ifrån gästabudet med alla Biterulfs tjenare	117.
Ger Detzleff en gullring i afskeds-gåfva	118.

ODA 306: 1. Isl. *Oda*.

Dotter af k. Yrian	161.
Var gift med k. Aldrian i Nyfflinga-land	»
Blef hafvande af en Elf, och födde sonen Hagen	»
Hade med k. Aldrian sönerne Gunnar, Gernholt och Gynter, samt dottern Crimilla	»
Förtäljer k. Gunnar sin dröm, och afråder från resan till Huna-land	306.
Beder att hennes son Gynter skall stadna hemma	»

ODGEOR. — Se *Eggerd*.

ODILLIA 8: 10. B. *Odelia*. Isl. *Odilia*.

Dotter af Elsung Jarl i Bern	8.
Begäres af k. Sampson till frilla åt hans son	»
Gifves af k. Sampson till hustru åt hans son Thetmar	10.

Sv. Fornskr. Sällsk. Saml. V.

Fick med Thetmar sonen Didrik af Bern	11.
<i>Oliv-träd</i>	100, 106.
<i>Ordspråk</i>	95, 217, 288, 360.
<i>Orm, Ormar</i>	14, 78, 98, 155, 158, 159, 165.
<i>Orma-skäl</i>	291.
<i>Orma-torn</i>	327, 339.

ORTNIDH 359: 2. *konungh* ORTNIDH 359: 11. *konungh* ORTNID 362: 2.

Isl. (Arna-Magn. Hdskr. N:i 177, 178. Fol.) Hernit, kon-
i Babilon. Hernit.

Konung i ett land som heter Brugara	359.
Hade en drottning, som het Issäl	»
Rider ut emot en drake, och blir dräpen	»
Hans slott bestallas af en hop skalkar	»
Hans död blir hämnad af k. Didrik	360.
K. Didrik sinner hans vapen och fångar hans häst	361.
K. Didrik rider till hans slott och hjälper borgarena emot fienden	362.
K. Didrik förtäljer om hans död för drottning Issäl	363.

ORTWN 268: 20. ØRTWN 267: 15. Isl. Ortvin.

Son af k. Aktilius i Huna-land och drottning Ercha	267.
Uppfostras tillsammans med sin broder Erper och junker Thetmar Thetmarsson	»
Drottning Ercha lofvar att han och Erper skola följa k. Di- drik på här-tåget emot k. Ermentrik	268, 269.
Utrustas af drottning Ercha med goda vapen	270.
Anbefalles af drottningen åt riddaren Hielprik	271.
Rider under junker Thetmars baner	271, 280.
Uppmanar Hielprik riddare att hämnas hertig Nordungs död	282.
Faller tillika med Hielprik, i striden emot Widike Weland- son och Ilonge (Rwnge)	»
Junker Thetmar söker hämnas honom och hans broder; men blir slagen	283.
Hans och hans broders fall förkunnas för k. Didrik	285.
K. Didrik söker hämnas honom och hans fosterbröder på Widike	286.
K. Didriks sorg öfver hans och hans fosterbröders död	287.
Hans och hans fosterbröders död förkunnas för k. Aktilius och drottning Ercha	288.
Drottning Ercha tröstar k. Didrik	289.
K. Didrik hämnas honom, hans broder och junker Thet- mar, på Widike Welandsson	384.

ORTWANGERIS 148: 22. B. *Ortuanger*.Isl. *Ortvangis*.

- Son af k. Nydung i Spanien och broder till Sissebe . . . 148.
 Fick af sin fader halfva riket och gjordes till konung i Spa-
 nien . . . »

OSANTTRIX 20: 18 OSANTTRIX *konung* 51: 1.

B. *Osantrex*. *Osantrex* konung. *Oosantrex*. *Osantrix*.
Osantrix konung.

Isl. *Osantrix*. *Osantrix* kongur.

- Äldste son af k. Herding i Ryssland . . . 20.
 Broder till k. Waldemar af Ryssland och greffe Ilias af
 Grekland . . . 20, 21.
 Får af sin fader riket i Sverige och konunga-namn . . . 21.
 Var gift med Juliana, dotter af Amdrik af Britania . . . 23.
 Hade med Juliana en dotter, som het Berta . . . »
 Friar till Oda, Melias konungs dotter af Huna-land . . . 24.
 Får afslag på sitt frieri . . . 25.
 Skickar sina fränder, Herding och Osid, med nytt budskap
 till k. Melias . . . 26.
 Får åter afslag på sitt frieri . . . 27.
 Skickar till k. Asplian på Seland och begärer hans tre resar . 28.
 Drager in i Huna-land och bjuder k. Melias sin tjänst . . 29.
 Hans samtal med k. Melias . . . 30.
 Slår k. Melias vid örat och bortför Oda . . . 32.
 Får med Oda en dotter, som het Ercha . . . »
 Får örlig med k. Aktilius i Huna-land . . . 33.
 K. Aktilius sänder bud att begära hans dotter Ercha . . 34.
 Hans svar på k. Aktilii frieri . . . 35.
 Aktilius sänder till honom margrefve Rodolf i samma ärende . 36.
 Hans svar till margrefven . . . 37.
 Aktilius samlar här och drager in i hans land . . . 38.
 Sänder bud till Seland efter k. Asplian och hans bröder . 39.
 Öfverraskas om natten af margrefve Rodolf . . . 40.
 Margrefve Rodolf kommer lönligen till hans hof . . . 41.
 Margrefve Rodolf begär tjänst hos honom . . . 42.
 Hans svar . . . 43.
 Beder Siord (margrefve Rodolf) gå i tornet till jungfru Er-
 cha och värfva k. Nordungs frieri . . . 44.
 Lofvar Siord (Rodolf) att få fara efter sin broder Alebrand
 (Osid) . . . 48.
 Undfår Alebrand (Osid) väl . . . 49.

Siord (Rodolf) och Alebrand (Osíd) bortföra hans begge döttrar	50.
Far efter Rodolf och Osíd och bestallar dem i ett öde slott	51.
Flyr undan för k. Aktilius	53.
Han och k. Aktilius fortsätta sitt örlig och få ömsom seger	54, 133.
Om hans girighet och om hans tre resar	133.
K. Aktilius och k. Didrik af Bern draga in i hans land	134.
Strider med k. Aktilius och k. Didrik	»
Får oseger och flyr hem i sitt rike	135.
Får Widike Welandsson fången och låter kasta honom i tornet	»
Ysung Lekare och Wildefer draga in i hans land, den sednare tillredd såsom en björn	137.
Ysung Lekare låter björnen hoppa för honom	138.
Vill se flera lekar af Ysungs björn	139.
Går ut af slottet till att se på björn-leken	140.
Dräpes af Wildefer	141.
Hans män vilja hämnas sin herre	142.
K. Aktilius glädjer sig öfver hans död	»
Härjar i k. Aktilius land	246.
Håller fältslag med k. Aktilius och k. Didrik, vid Brandenborg	»
Dräpes af Ulfard	247.
Efterträdes af sin broderson Herding	»
Herding hämnas hans död på k. Ysung af Britania	298.
OSID 26: 2. B. <i>Osvidh. Osvedh.</i> Isl. Osíd. b. Hirdir.	
Son af grefve Ilias af Grekland	26.
Han och hans broder Herding komma till sin farbroder k. Osantrix	»
Han och Herding sändas med bref och budskap till k. Melias i Huna-land	»
Han och Herding kastas i tornet af k. Melias	27.
Befrias ur tornet af Widulf rese	31.
OSID 33: 1. OSID <i>konung i frisland</i> 34: 1.	
B. <i>Osedh. Osedh</i> konung i frizlandh. Isl. Osíd.	
Konung i Frisland	33.
Hade två söner, Herding och Aktilius	»
Blir död, och efterträdes af sin son Herding	34.
OSID 34: 2. OSIDH <i>hertogh</i> 302: 4. OSITH <i>jærl</i> 327: 7.	
B. <i>Osedh. Osidh.</i> Isl. Osíd.	
Son af k. Herding i Frisland	34.

Rider till sin farbroder, k. Aktilius, och blir höfvitsman för hans folk	34.
Sändes af k. Aktilius till k. Osantrix, att begära hans dotter Ercha	»
Återvänder till k. Aktilius med k. Osantrix' svar	35.
Följer margrefve Rodolf på färden till Sverige	41.
Följer margrefve Rodolf till k. Osantrix, under namnet Alebrand	49.
Han och Rodolf bortföra konungs-döttrarne och komma i skogen till sitt folk	50.
Han och Rodolf bestallas af k. Osantrix i ett öde slott	51.
Lemnas af k. Aktilius till k. Ermentrik	222.
Efterskickas af k. Aktilius	302.
Sändes af k. Aktilius till Nyfvingarne, att begära deras syster Crimilla	»
Han och hans folk möta k. Gunnar utanför Horn-gården, och taga honom till fånga	327.

OSSYEN 96: 11. B *Ossnem*. Isl. Osning. b. Esnyng.

En skog, sju dags-resor ifrån Bern	96.
Nära derintill låg slottet Drekaflis	»

OSTANCIA 297: 3. OSTANCIA *drotningh* 300: 2.

Isl. Ostacia.

Dotter af k. Unne i Österrike	297.
Gift med k. Herding (d. y.) i Wilkina-land	»
Lärde af sin styfmoder att trolle	»
Går i en skog och trollar till sig en här af lejon, pantrar, hvita björnar och flyg-drakar	299.
Skapar sig sjelf i en flyg-drake	299, 300.
Dräper k. Ysung af Britania och hans elfva söner	300.
Dräper Detzleff Danske	301.
Hennes död	»

OTWNGH 75: 9. OTWNG *konung* 75: 12. B. *Aattung*.

Isl. Otvin kongur.

Son af k. Nidung på Jutland	75.
Blir konung efter sin fader	»
Gifver Weland sin syster till hustru	»

PALERNA 258: 2. Se *Pullerna*.

PALTESKIA 264: 6. Isl. Palteskia. (Kap. 45) Valteskiu.

Staden *Polozk* i Ryssland.

En borg i Ryssland, tillhörig k. Waldemar	264.
---	------

- Bestallas af k. Aktilius och k. Didrik 264.
 Vinnes af k. Aktilius och brytes neder i grund 266.
- Pantrar* 299.
- Paulun* (jfr. *Tjäll*) 27, 39, 40, 68, 144, 146, 184, 185, 189,
 191, 200, 204, 205, 276, 278, 279 o. fl. st.
- Pelegrim* 293.
- Pil, Pilar.* — Jfr. *Kolf* 71, 73.
- Pipare* (Pipo-lekare) 5, 7, 10, 124, 208, (280).
- Portenär, Porthållare* 125, 160, 223, 353.
- Purpur* 27, 124, 260, 290, 370.
- PULLERNA LAND 17: 11. POLLERNA LAND 21: 5. POLARNA
 LAND 255: 1.
- PULLIA 149: 16. PULLIA LAND 151: 2.
- PALERNA 258: 2.
- B. *Paalerne landh. Paalarne landh.*
Pupilla. Pulialandh. Isl. Pulinaland.
- Polen.
- Ligger till Ryssland, och tillhörde k. Herdings (d. ä.) rike . 17.
 Härjas af k. Wilkinus i Wilkina-land »
 Gifves af k. Herding till hans son Waldemar 21.
 Härjas af k. Sigmund i Tarlungeland och hans sväger, k.
 Drasolf 149, 151.
 K. Aktilius drager derigenom in i Ryssland 255.
 Skiljes ifrån Huna-land genom Borga-skogen 258.
- PÆCLAR. — Se *Becculær*.
- RAAM 356: 14. Isl. Ram.
- Ett slott, som af k. Didrik antvardades åt Alebrand 356.
- RAGBALL 12: 2. *hertug* RAGBALD 12: 5.
- B. *Ragbaldh. hertug Ragbaldh.*
- Isl. Eirikur hertoge.
- Hertig öfver staden Venedig 12.
 Hade två söner, Boltram och Regbald »
 Hade ännu en son, som het Hillebrand »
 Gifver Hillebrand lof att fara till Bern och tjena k. Thetmar »
- REGBALD 12: 4. REÏNEBALD 110: 7.
- B. *Regbaldh. Rennebaldh.*
- Isl. Reiginnballd. Reiginballd hertoge. Reginbaldur.

Andre son af hertig Ragbald i Venedig	12.
Broder till Boltram och mäst ^r Hillebrand	»
Hade en son, som het Sintram Jarl	12, 110.
Var jarl i Venedig	110.

REGBALD 232: 3. RENBALD 242: 3. Isl. Reginbald.

Son af k. Ermentrik i Rom	232.
Skickas af sin fader, på Sevekes inrådan, att kräfv ^a skatt af England	»
Får ett dåligt skepp, och drunknar med allt sitt folk	232 (242).

REGEN 155: 6. B. *Regen*. Isl. Reginn.

Broder till Mymmer Smed i Huna-land	155.
Var en stor troll-karl, och blef slutligen till en orm (drake)	155, (178, 304).
Ombedes af Mymmer att dräpa Sigord Sven	158.
Dräpes af Sigord Sven	158, (178, 304).
Sigord Sven smakar sodet af hans kött och söl ^a r sig i hans blod	158.
Hans gull tages af Sigord Sven och blir en del af Nyfvinga- skatten	304.

REGNALL 238: 12. REGNALL *mere riddare* 238: 10.RENALDH 274: 8. RÆNALDH *mere riddare* 275: 11. RÆ-
NALDH 275: 12. RENALDH *mera riddare* 284: 4.

Isl. Reinalld. Reinalld hinn meiri Riddari. Reiginbald.

Skickas af k. Ermentrik, på Sevekes inrådan, att kräfv ^a skatt af Humlunga-land	238.
Måste vända tillbaka med oförrättadt ärende	239.
Var k. Ermentriks frände	274.
Förordnas af k. Ermentrik till hertig öfver fem tusen man, och ställes emot k. Aktilius och Huna-hären	»
Rider ut om natten och möter mäst ^r Hillebrand	275.
Visar mäst ^r Hillebrand k. Ermentriks läger	276.
Försv ^a rar Hillebrand emot Widikes män	277.
Hillebrand visar honom k. Didriks läger	278.
Hindrar Seveke att förfölja mäst ^r Hillebrand	279.
Märgrefve Rodgerd ställer sig emot honom i slaget vid Grans-port	280.
Dräper riddaren Ulfard	284.
Måste fly ur slaget vid Grans-port	285.

RENALD 90: 18. B. *Renaldh*.

Isl. Reinalldur. b. Reinalld hinn meiri Riddari.

- En af Didriks män 90.
 Blir slagen af Hillebrand, derföre att han smädat Widike . . »
Rese, Resar 1, 18, 22, 28, 29, 31, 39, 55, 56, 57, 58, 59,
 77, 133, 140, 141, 180, 181, 182, 183, 280, 371, 375, 380, 381.
Riddare 1, 3, 4, 8, 11, 20, 24, 26, 36, 40, 52, 80, 91, 96 o. s. v.

RHIN 244: 3. RIN 307: 8. Isl. Rin.

Rhen-strömmen.

- Nära derinvid låg margrefve Rodgerds slott Beckulär . . . 244.
 Sammanfaller med Duna (Donau-floden) 307.
 Nyfvingarne rida dit »
 Två hafs-frur fara derifrån till sjön Möre, att förlusta sig
 i mån-skenet 308.
 Nyfvingarne färdas deröfver 309, 310.
 Elsung Jarl (d. y.) af Babilonia hade farit deröfver, till att
 anfalla k: Didrik 343.

RISPA 14: 26. B. *Respa. Respe. Rispa.* Isl. Rispa.

- En af de fyra hästar, som fallit efter jungfru Brynildas
 stod 14, 16, 88, 178.
 Gafs af Studder åt hans son Heym 14.
 Springer öfver Wisar-elf 88.
 Springer öfver alla åar emellan Falster skog och Bern . . 117.
 Heym rider på honom bort ifrån k. Ermentrik 243.
 Återlemnas till Heym af munkarne i klostret Wadinkusan . 374.
 Heym rider på honom i kampen mot Asplian rese . . . 375.

RODGER 1: 3. RODGER *jarl* 3: 7. B. *Radgierdh* ierll.

Isl. Rodgeir. Rodgeir Jarl.

- En jarl, som rådde öfver staden Salerna i Apulien 1.
 Hade en broder, som het Brunsten »
 Hans dotter, Hillesvid, bortföres af Sampson riddare . . . 1, 2.
 Gör Sampson riddare biltog 3.
 Dräpes af Sampson riddare »

RODGERD 244: 3. *margreffue* RODGER 252: 19. *margreffue*

RODGERD 252: 22.

margreffue RØDGER 252: 26. *margreffue* RØDGER 269: 32.

margreffue RØDGER 270: 2. *margreffue* RØGHER 318: 5.

Isl. Margreifi Rodingeir.

(Synes vara den samme som Margrefve *Rodolf*).

En

En margrefve, som bodde på fästet Beckulär, norr i Mun-	
dia land	244.
Var gift med Godelinda	»
Undfår k. Didrik af Bern på det aldra bästa	»
Följer k. Didrik till k. Aktilius i Susa	245.
Följer k. Aktilius och k. Didrik på härtåget emot k. O-	
santrix	246.
K. Didrik skickar Ulfard till honom, med begäran om und-	
sättning	251, 252.
Klagar att Ryssarne flytt bort före hans och k. Aktilli an-	
komst	253.
Räddar mästare Hillebrands lif i fält-slaget emellan k. Akti-	
lius och k. Waldemar	262.
Hillebrand förtäljer derom för k. Didrik	263.
Anförer tredje-parten af k. Aktilli här, i belägringen för	
Palteskia	264.
K. Aktilius lofvar sända honom med två tusen riddare till k.	
Didriks hjälp emot k. Ermentrik	269.
Är med i träd-gården, när drottning Ercha utrustar sina sö-	
ner och den unge Thetmar	270.
Anförer en del af krigs-hären på härtåget emot k. Ermentrik	271.
Hillebrand visar om natten hans tält för Renald Mere riddare	278.
Rider emot Renald Mere riddare i slaget för Grans-port .	280.
Tager upp sitt baner sedan riddar Ulfard blifvit dräpen .	284.
Dräper Renald Mere riddares baner-mästare	»
Tröstar k. Didrik öfver k. Aktilli söners fall	287.
Förtäljer för k. Aktilius hans söners fall	288.
(Hagen träffar hans vakt-hållare	311).
(Emottager Nyfvingarne som gäster	312).
(Gifver Nyfvingarne föräringar	313).
(Gifver Gynter sin dotter och svärdet Gram	»)
(Följer Nyfvingarne till k. Aktilius i Susa	314).
Är med på k. Aktilli gästbud	318.
Går i k. Didriks herberge, och blir der om natten	329.
Deltager, efter hertig Blodelins fall, i striden emot Nyff-	
lingarne	331.
Dräpes af Gynter, med svärdet Gram	333.
K. Didrik hämnas hans fall	335—337.
K. Didrik och Hillebrand klaga öfver hans död	342.

RODOLFF 36: 2. *hin gode margreffue* RODOLFF 41: 1.
margreffue RODOLFF 42: 5. *hertwg* RODOLFF 45: 4.
greffue RODOLFF 45: 9.

B. *Rodolff.* margreffuen *Rodolff.* hin gode margreff-
uen *Rodolff.* hertug *Rodolff.* grefue *Rodolff.*

Isl. Margreifi Rodolfur. b. Rodingeir.

En margrefve, som egde slottet Bakalar i Hunaland . . .	36.
Skickas af k. Aktilius till Sverige, att begära k. Osantrix'	
dotter, Ercha	36, 37.
Rider oförvarandes ut om natten emot k. Osantrix . . .	40.
Drager lönligen till Sverige och kommer till k. Osantrix . .	41.
Kallar sig Siord, och får tjenst hos k. Osantrix . . .	42, 43.
Skickas i tornet till jungfru Ercha, att värfva k. Nordungs	
frieri	44.
Yppar sitt rätta namn och ärende för jungfru Ercha . . .	45.
Begärer sjelf jungfru Erchas syster, Berta	»
Får godt svar af konungs-döttrarne	46.
Ger besked åt k. Nordung	47.
Beder om lof att få fara efter sin broder Alebrand (Osid) .	48.
Tager Osid med sig till k. Osantrix	49.
Han och Osid bortföra konungs-döttrarne ur tornet . . .	50.
Han och Osid bestallas af k. Osantrix i ett öde slott . . .	51.
Sänder bud härom till k. Aktilius	»
Får undsättning af k. Aktilius	52, 53.
K. Aktilius ger honom Berta till hustru	54.

hin gode riddare RODOLFF 248: 13.

Isl. Rodolfur sendimann.

(Synes vara den samme som margrefve *Rodolf*).

Vardt gripen och bunden af k. Waldemar af Ryssland, vid
dennes infall i Huna-land 248.

ROM 10: 11. ROMBORGH 273: 10. ROOM 355: 22. RÖM 363: 10.

B. *Rom.* Isl. Rom. Romaborgar.

Staden *Rom.*

K. Sampson blir död derstädes	10.
K. Sampsons son Ermentrik vinner mesta delen deraf . . .	»
K. Didrik rider dit, till gästabud hos k. Ermentrik . .	122—124.
K. Didrik drager dit, att hjälpa k. Ermentrik emot Run-	
sten Jarl	144.
K. Ermentrik bjuder k. Aktilius, hertig Åke, k. Didrik af	
Bern och många flere dit till högtid	227, 228.
K. Ermentrik samlar derstädes sin krigs-här emot k. Didrik	
Konungen derstädes, Ermentrik, blir död	347, 348.
Seveke blir konung derstädes efter k. Ermentrik	348.

- K. Didrik rider dit och samlar folk emot Seveke 355.
 Sju tusen riddare derifrån voro med Seveke i slaget vid
 Grekenborg »
 K. Didrik krönes derstädes till konung 356.
 En liknelse af koppar efter k. Didrik och hans häst Falke
 stod länge derstädes »
 Allt det rike, som låg dertill, christnas af k. Didrik . . . 357.
 K. Didrik återvänder dit med sin drottning Issäl 364.
 Der var en kejsare, som het Henrik 386.

ROMARA 10: 11. ROOM WÆRIARA 355: 30. Isl. Romveriar.

Romare. Invånare i staden Rom.

- Strida med k. Ermentrik och bli öfvervunna 10.
 Gifva sig i k. Didriks våld, sedan deras konung, Seveke, fallit 355.
 Hålla för sann berättelsen om k. Didriks död 385.

ROSELEFF 98: 28. B. *Roseleff*. Isl. Kongur Roseleif.

En konung, åt hvilken Alfrik dverg gaf svärdet Eckie-sax . 98.

hin vngæ ROSELEFF 98: 29. B. hin vngæ *Roseleff*.

Isl. hinn ungi Rozeleif.

Fick svärdet Eckie-sax efter [sin fader] k. Roseleff 98.

RWNGHE 280: 23.

hin starke JLONGHE 282: 16. JLONGE 282: 18. (Förfal-
 skade läs-arter, för *Ronghe*, *Ronge*).

Isl. hinn sterki Runga. Runga.

- En kämpe, som förde Widike Welandssons baner i slaget
 vid Grans-port 280.
 Emot honom rider hertig Nordung med junker Thetmars
 baner »
 Han och Widike Welandsson dräpa Ortun och Hielprik
 riddare 282.
 Dräpes af junker Thetmar »

RUNSTEN 144: 10. B. *Runsten*. Isl. Rimsteinn Jarl.

- En jarl, som icke ville gifva skatt till k. Ermentrik . . . 144.
 Bestallas på slottet Gerimshem af k. Ermentrik och k. Di-
 drik »
 Dräpes af Widike Welandsson 145.
 Widike förtäljer hans död för k. Didrik 146.

RWNSLO 105: 5. B. *Rumslo*. Isl. Rimslo.

- En skog, emellan staden Adinsela och borgen Aldinfils (jfr.]
 kap. 107, 111), på vägen ifrån slottet Drekafls till Bern 105.
 Didrik och Fasholt möta derstädes ett Fils-djur (elephant),
 som de anfälla och dräpa 105, 106.

RÝDZELAND 17: 12. — Se *Rýtzeland*.

RÝGGER 60: 7. RIGGEN 63: 17. B. *Rýccher*. *Rýgger*.

Isl. Reginn.

En af k. Nidungs män	60.
Stal bort Weland's smides-redskap	63.
For till Sverige i konungens ärende	»
-Weland gör en liknelse efter honom, som igenkännes af konungen	»
Kommer hem och gifver Weland tillbaka hans smides-tyg	64.

RYGIA 384: 8.

Sannolikt, genom geografisk förvexling, ön *Rügen*.

Fasta landet, hvarifrån man for öfver sundet till ön Fimber

(Femern) 384.

K. Didrik återföres dit af Widike Welandssons färje-karl . . . »

RÝTZ 17: 26.

Plur. RÝTSZAR 263: 16. RÝTZAR 265: 5. — RÝTZANAR 250:

13. RÝTZSARNA 253: 6. RÝTZSANA 262: 11. RÝTZSAR-

NAR 262: 27. RYSSERNA 281: 8.

Hedningena 252: 3.

B. *Rýss*. Isl. Ruzimenn. Ruzcimenn.

Rýss. Ryssar. Inbyggare i Ryssland.

Många af dem miste lifvet i striden utanför Nogård . . . 17.

K. Didrik öfverfaller dem, medan de taga sig mat* . . . 250.

K. Didrik sänder Ulfard till k. Aktilius, midt igenom deras

läger 251, 252.

Voro hedningar 252.

Fly bort vid k. Aktilius ankomst 253.

Vinna seger i fält-slaget emot k. Aktilius 262.

Många af dem bli dräpna i fält-slaget emot k. Didrik af Bern 265.

RÝTZARNA HER 251: 5. RÝTZSARNA HER 251: 13. RÝTZARNA

HÆR 265: 12. Isl. her Ruzimanna.

Ryssarnes här.

Riddar Ulfard rider midt derigenom 251, 252.

Riddar Ulfard och Wildefer rida midt deruti, i slaget mel-

lan k. Didrik och k. Waldemar 265.

RÝTZELAND 17: 7. RÝDZELAND 17: 12. RÝTZELAND 17: 22.

RÝTZSELAND 254: 18.

B. *Rysselandh. Ryslandh. Rislandeth. Isl. Ruzciland.*

Ryssland.

- Deröfver rådde en konung, som het Herding 17.
 Hufvud-staden derstädes het Nogård »
 Göres skattskyldigt af k. Wilkinus i Wilkina-land. »
 K. Wilkinus far hem derifrån och råkar en hafs-fru 18.
 Blir åter fritt, genom k. Herdings seger öfver k. Nordian 19, 20.
 Herdings son, Waldemar, blir konung derstädes 21.
 K. Aktilli och k. Didriks första här-tåg dit 248—253.
 K. Aktilli andra här-tåg dit 255, 262.
 Mäster Hillebrand förtäljer för k. Didrik om sin färd der-
 städes 263.
 K. Aktillius och k. Didrik göra ett nytt här-tåg dit . 264—266.
 Göres skattskyldigt af k. Aktillius och antvardas åt Iron Jarl 267.

margreffue RØDGER. — Se *Rodgerd.*

RÖM 363: 10. — Se *Rom.*

SALERNA 1: 2. SALERNÆ 3: 23. B. *Salerna. Salarna.*

Isl. Salerni.

Staden Salerno i S. Italien.

- En stad i Apulien; Sampson Riddares födelse-stad 1.
 Deröfver rådde en jarl, som het Rodger, och hans broder
 Brunsten »
 Dit flydde Rodger Jarls män och förkunnade sin herres död 3.
 Sampson riddare blir konung derstädes 5, 6.

SALMON 226: 1. B. *Salmon.* Isl. Salomon kongur i
 Fracklande.

- En konung, som låg i örlig med bröderna Appolon och
 Iram Jarl 226.

SAMPSON 3: 2. SAMPSSON 4: 49. *hin rike* SAMPSON 8: 19.
hin gamblæ SAMPSON 345: 10.

SAMSON 1: 6. SAMSON riddare 1: 41. *hin gamble* SAM-
 SON 343: 4.

B. *Sampson. Sampson* reddare. then ricke *Sampson.*

Isl. Samson Riddare.

- En riddare, som var född i staden Salerno uti Apulien . . . 1.
 Hans utseende och egenskaper »
 Lockar Rodger Jarls dotter, Hillesvid »

Bortförer jungfrun till en skog	2.
Dräper Rodger Jarl af Salerna	3.
Dräper konung Brunsten	4.
Träffar sin fader-broder, Thetmar	»
Blir höfvitsman i en stad	»
Vinner en annan stad och blir konung i Salerna	5.
Hade tre söner, Ermentrik, Thetmar och Åke	6, 10.
Gifver sin son Ermentrik konungadöme uti Spanien	6.
Hans tal vid bordet till sina män	7.
Kräfver skatt af Elsung Jarl i Bern	8.
Dräper Elsung Jarl och blir hyllad för konung i Bern	9.
Gifver sin son Thetmar Elsung Jarls rike	10.
Drager för Rom och blir död	»

SAMPSON 233: 2. SAMSON 242: 4. Isl. Samson.

K. Ermentriks tredje son	233.
Dräpes af sin fader, på Sevekes anstiften	»

SARKASTEN 230: 6. Isl. Sarkasteinn. b. Waskasteinn.

En stad i k. Ermentriks land	230.
K. Ermentrik ditskickar sin hofmästare Seveke	»

SASSEN 112: 23. B. Sassen. Isl. Saxland.

Saxarnes land. Saxen. Tyskland.

Skildes ifrån Danmark genom skogen Falster	112.
Der var en hertig, som hade örlig af röfvaren Yngram	113.
Jarlen derstädes hade en dotter, som het Oda och var gift med Biterulf	114.
Detzleff Danske lagar sig att rida dit och besöka jarlen, sin mor-fader	118, 122.
K. Didrik färdas derigenom, efter sitt möte med Widike på ön Fimber	385.
<i>Segersten</i> (som dugde i strid)	68, 69, 120, 121.

SEGISTOP 83: 16. B. *Seyelstap*. Isl. Sigstaf.

En af kämpen Grammeliffs elfva stallbröder	83.
Ville hafva Widike Welandssons hjälm, på sitt skifte	»
Dräpes, med sina stallbröder, af Widike och Hornboge Jarl	89.

SEUEKEN 126: 10. SEUEKE 230: 17. SEUEKEN 230: 18.

SEUEKÆ 232: 9. *hin ilraduge* SEUEKE 242: 9. SEWE-

CHIN 345: 16. SEWEKIN 348: 18. SEUEKIN *baleraadh*

353: 16. SEUEKIN 354: 14. *jonkar* SEWEKIN 355: 14.

junker SÆUEKEN 230: 5. SÆWEKE 230: 8. SÆUEKE 230:

10. SÆWEKIN 348: 26.

SÖWEKIN 355: 6. SÖWEKEN 355: 27. SÖUEKIN 370: 6.

B. *Seneken*. Isl. Sifka.

K. Ermentriks fatabur-sven (Skattmästare)	126.
Skulle utbetala Detzleff Danskes och stall-svennernas förtä- ring	»
K. Ermentriks Råd och hof-mästare	230.
Skickas af Ermentrik till staden Sarkasten	»
Kommer hem, och får veta att konungen våldtagit hans hustru	»
Intalar k. Ermentrik, att sända sin son Frederik för att kräfva skatt af Sverige	231.
Vållar Frederiks död	»
Intalar k. Ermentrik, att sända sin andra son, Regbald, för att kräfva skatt af England	232.
Vållar Regbalds död	»
Ljuger på Sampson, k. Ermentriks tredje son	233.
Vållar Sampsons död	»
Hans hustru ljuger på hertig Åkes söner	234.
Vållar Eggerds och Åkes död	236.
Intalar k. Ermentrik att kräfva skatt af k. Didrik	238.
Eggar k. Ermentrik till vrede emot k. Didrik	239.
Blir slagen vid örat af Heym Studdersson	242.
Red alltid med stort följe, af fruktan för Heym	243.
Var k. Ermentriks baner-mästare	274.
Förordnas, med fem tusen riddare, emot k. Didrik af Bern. »	
Renald Mere riddare visar hans baner och tält för mästare Hillebrand	276.
Vill förfölja Hillebrand, men hindras af Renald	279.
Han och k. Didrik föra sina baner emot hvarandra	280.
Flyr ur striden vid Grans-port, sedan Walter af Wasekensten blifvit slagen	281.
Vållar genom sina falska råd k. Ermentriks död	345.
Blir konung i Rom efter k. Ermentrik	348.
Får intet af Bern och Humlunga-land, för hertig Alebrand 348, 354.	
Inbyggarna i Bern vilja ej ha honom, utan Didrik, till konung 353.	
Håller fält-slag med k. Didrik vid Grekenborg	355.
Dräpes af Alebrand	»

SIBEKE 160: 20. — Se *Sissebe*.

SIGIORD SWEN 55: 10. SIGORD 156: 13. SIGORD *Sigmunds-*
son 160: 11. SIGORDER SWEN 178: 6. SIGORD SWEN

184: 3. SIGORDH SWEN	291: 3. SIGORDH SVEN	315: 15.
SIGORTH SWEN	336: 8.	
SYGORDH SWEN	294: 2. SYGORDH	295: 10, SYGOR 316: 13.
(Jfr. <i>Sigis frödh</i>).		
B. <i>Siordh Suen. Sigordh. Segordh. Sigordh Sig-</i>		
<i>mundson. Sigord Suen. Sigordh Suæn.</i>		
Isl. Sigfrodur. Sigfrodur Sveinn. Sigurdur. Sigurdur		
Sveinn. Sigurdur Sigmundar kongs son.		
En pilt hos Mymmer Smed i Hunaland	55.	
Slog Wade Reses son, Weland	56.	
Var son af k. Sigmund i Tarlunge-land och drottning Sissebe		
af Yspania	152, 153, 160.	
Hans födelse	152.	
Fostras af en hind	154.	
Träffas i skogen af Mymmer Smed	156.	
Hans slagsmål med Eckia	157.	
Dräper ormen Regen, och blir hård som horn genom att		
söla sig i hans blod (jfr. 178, 206, 291).	158.	
Smakar sodet af Regens kött och lär sig fogla-mål . . . »		
Dräper sin fosterfader Mymmer Smed	159.	
Kommer till jungfru Brynildas slott, och får veta sin här-		
komst	160.	
Får hästen Grane	»	
Rider till Britania och blir k. Ysungs banermästare . . . »		
Herbrand Widferning förtäljer om honom för k. Didrik af		
Bern	178.	
Hans utseende, vapen och skölde-märke	»	
Står på värnet och ser k. Didrik och hans kämpar slå sina		
paulun framför k. Ysungs borg	184.	
Igenkänner kämparne på deras sköldar	185.	
Kräfver skatt af k. Didrik	186.	
Amlinge rider efter honom, för att få igen sin häst . . .	187.	
Han och Amlinge rädda emot hvarandra	188.	
Gifver Amlinge tillbaka hans häst, och låter binda sig vid		
en lind	»	
Vill icke bida Widikes ankomst, utan går tillbaka till slottet	189.	
Framförer k. Didriks utmaning till k. Ysung	190.	
Tager k. Ysungs baner och rider framför honom och hans		
söner till k. Didriks tält	191.	
Hans första envig med k. Didrik	204.	
Hans andra envig med k. Didrik	205.	
		Hans

Hans tredje envig med k. Didrik	207.
Gifver upp sina vapen och blifver k. Didriks man »	
Åstadkommer att k. Ysung gifver Amlinge sin dotter Wal-	
burg	208.
Följer k. Didrik och hans kämpar till Bern »	
Får k. Gunnars och Hagens syster, Crimilla, samt med	
henne halfva Nyflinga-land	209.
Hade förut lofvat sin tro åt Brynilda	210.
Hjelper k. Gunnar i hans frieri till Brynilda »	
Lofvar k. Gunnar att taga Brynildas jungfrudom	211.
Sofver hos Brynilda i k. Gunnars ställe	212.
Regerar Nyflinga-land, tillika med k. Gunnar och hans	
bröder	212, 291.
Brynilda får veta, att han yppat hvad som var dem emellan	292.
Brynilda manar k. Gunnar och Nyflingarne till hämnd emot	
honon	293.
Hagens svek emot honon	294.
Hans död	295.
Hans lik hemföres till Crimilla	296.
Han hade egt Nyflinga-skatten	304.
Crimilla sörjer hans död	296, 303, 316, 318, 319, 322.
Crimilla hämnas hans död på sina bröder	319—338.

SIGIS FRÖDHA (genit.) 339: 13. Isl. Sigisfrod.

Är densamme som *Sigiord Swen*. — Isl. texten nytt-
jar ömsom namnen Sigurdur och Sigfrodur (cc.
144—145).

I hans källare förvarades Nyflinga-skatten	339.
Nycklarne dertill skulle efter Hagens död öfverlemnas till	
Aldrian Hagensson »	
Källaren var uti ett berg och försedd med tre dörrar	367.
Derinne omkom k. Aktilius af hunger	368.

SIGIORD 119: 5. — Se *Siord*.

SIGMUND 148: 1. SIGMUND *konung* 150: 17.

SYMUNDER *konung* 304: 16.

B. *Sigmundh.* konung *Sigmundh.* *Segmundh* konung.
Sigmundh konung.

Isl. Sigmundur kongur.

Var konung i ett rike, som het Tarlunge-land 148.

Sv. Fornskr. Sällsk. Saml. V.

Friar till Sissebe, k. Nydungs dotter, och får med henne halfva Spanien	148.
Befaller sitt rike åt grefvarne Herman och Hartwen samt drager bort att hjälpa sin sväger k. Drasolf	149.
Grefvarne Ijuga för honom på drottning Sissebe	151.
Befaller dem föra drottningen ut i Svana skog	»
Hans son Sigord Svens födelse, och drottningens död	152.
Drifver bort greffe Herman	153.
Hans son Sigord Sven får veta sin faders namn	160.
Åtte mycket gull, som ärfdes af Sigord Sven och blef en del af Nyfvinga-skatten	304.
<i>Silver-skål</i>	92.
SINSTRAM 213: 3. SINTRAM 213: 7.	

TISTRAM 213: 21.

B. *Thistram*. *Tistram*. Isl. *Sintram*. b. *Tilstram*.
(Arnarnagn. Hdskr. N:o 178, in fol., *Tristram*).

Tredje son af greffe Harding och k. Didriks syster Ysall . . 213.
Dräper sin broder Hertagen »
Flyr till Brandenborg och dväljes der hos hertig Iram . . . »

SINTRAM 12: 15. SINTRAM *jarll* 110: 6. SINTRAM *aff ve-*
nedi 162: 11.

B. *Sitram*. *Sintram*. *Sintram* ierll. *Sintram* aff
venedie. *Sintram* aff *fenedie*. *Syntram* aff *venedi*.

Isl. *Sistram*. *Sintram*.

Son af jarlen Regbald eller Reynebald i Venedi, brorson till
mäster Hillebrand 12, 110.
Frälsas af Didrik och Fasholt från en flyg-drake . . 107—109.
Förtäljer om sin ätt och sin resa 110.
Didrik återskaffar honom hans häst 111.
Följer Didrik hem till Bern »
År med på k. Didriks gästbud 162.
Hans utseende och skölda-märke 168.
Igenkännes af Sigord Sven på sin sköld 185.
Hans envig med den fjerdre af k. Ysungs söner 195.
Far hem till Venedi och blir der hertig 209.

SINTRAM *hillebrandsson* 82: 3. B. *Sintram* *hillebransson*.
Isl. *Sistram* *Herindbrandsson*.

Det namn, hvarunder Hillebrand framställde Heym Studersson
för Widike, när de träffades vid Eydis-å 82.

SIÖGARD 210: 4. — Se *Sægard*.

SIÖRD 42: 2. B. *Sigordh. Segurdh. Siordh.* Isl. *Si-gurdur*.

Det namn, som margrefve Rodolf antog, när han infann sig
vid k. Osantrix' hof. — (Se *Rodolf*) . . . 42, 44, 45, 47—50.

SIÖRD 118: 27. SIGIÖRD 119: 5. B. *Siordh. Sivordh. Sigvordh. Segvordh. Sigordh.*

Isl. *Sigurdur Gircur*.

Egde ett fäste utanför Borga-skogen, nära staden Marsten 118.

Var gammal vän till Biterulf Jarl i Tumatorp . . . 118, 119,

Hans kamp med Detzleff Danske . . . 119.

Hans dotter kommer i strid med Detzleff, och sofver hos ho-
nom om natten . . . 120.

Hans dotter tager sin faders seger-sten och gifver åt Detzleff 121.

Öfvervinnes af Detzleff Danske . . . »

Fäster Detzleff sin dotter . . . 122.

SISSEBE 148: 4. SIBEKE 160: 20. B. *Sissebe*.

Isl. *Sisile. Sisilie. b. Sissebe*.

Dotter af k. Nydung af Yspania . . . 148.

Blir gift med k. Sigmund i Tarlungeland . . . »

Hennes man far bort och lemnar riket åt Grefvarne Herman
och Hartwen . . . 149.

Grefvarne söka locka henne till otrohet emot k. Sigmund . 150.

Grefvarne ljuga på henne för k. Sigmund . . . 151.

Grefvarne föra henne ut i Svana skog . . . 152.

Hon föder en son (Sigord Sven) . . . »

Hennes död . . . »

SIÆLAND. — Se *Sælland*.

Sjö-kona (jfr. *Hafs-fru*) . . . 308.

SKANE 17: 3. SKANA 114: 1. B. *Skaane*.

Isl. *Skane* (*Skáney*).

Skåne.

En del af k. Wilkini rike (*Wilkina land*) . . . 17.

Der ligger en by som heter Tumbatorp . . . 114.

Räknades till Danmark . . . jfr c. 115. 1.

Skepp (Jfr. *Båt, Färja*) . . . 18, 232, 307, 308, 310.

Skifling (*Borthbyting*) . . . 115.

SKIMLING 14: 10. SKÝMLING 78: 17. SKIMLUNG 178: 11.

SKIMPLINGH 280: 10. SKIMLINGH 283: 19.

B. *Skembling. Skemling. Skýmling. Skýmbing. Skömbing. Skömling.*

Isl. Skemmingur.

En af de fyra hästar, som fallit efter jungfru Brynildas
 stod 14, 16, 88, 91, 178.
 Gafs af Studder åt Weland 68.
 Weland red på honom, för att hemta k. Nidungs segersten »
 Gafs af Weland åt Widike Welandsson 78.
 Springer med Widike öfver Wisar-elf 88.
 Widike red på honom i kampen emot Didrik af Bern . 91, 93.
 Pantsättes i Rom af Detzeff Danske 124.
 Återtages af Widike ur k. Osantrix' gård. 142.
 Lånas af Widike åt Amlinge 187.
 Widike red på honom i slaget vid Grans-port 280.
 Dräpes af Thetmar Thetmarsson i samma slag 283.

SKOTLAND 23: 4. B. *Skotlandh.* Isl. Skotland.

Skottland.

Deröfver rådde Amdrik, drottning Julianas fader 23.
Skänk (Munnskänk) 128, 215, 294, 295.
Sköld, *Sköldar* . . . 1, 3, 4, 9, 16, 78, 83, 85, 93, 94, 95, 98 o. s. v.
Skölde-märke 4, 91, 163—176, 185; 270, 280.
Slanga (ett slags orm) 78, 165.
Slott. — (Jfr. Borg, Fäste) 4, 8, 10, 16, 17, 26, 36, 38, 51, 53, 68, 82,
 88, 96, 102, 118, 144, 145, 147, 184, 185, 186, 187, 205,
 210, 221, 235, 236, 237, 250, 257, 260, 264, 266, 271, 354.

SMAALAND 265: 4. SMALENSKA 266: 5.

Isl. Smalenskiu. Smaland. Smalensku.

Staden *Smolensk* i Ryssland.

En stad i Ryssland 265.
 Belägras af k. Didrik af Bern för k. Aktilli räkning . . . »
 Der utanföre stod ett slag emellan k. Didrik och k. Wal-
 demar af Ryssland »
 K. Aktilius drager dit och möter k. Didrik 266.
 Uppgifves af Iron Jarl till k. Aktilius »
Spjut, *Spjut-skaft*, *Spjut-stång* (Jfr. Glafven) . . 76, 81, 129, 177, 178, 189,
 192, 193, 196, 197, 199, 262, 281, 286, 295, 298, 301, 332, 342.
Stekare (Kock) 125, 294, 295.

<i>Stekare-hus</i> (Kök)	70, 115, 125, 288, 329.
<i>Struts</i>	74.

STUDDER 14: 6. STUDAR 68: 18. B. *Studder*. Isl. Studas.

Bodde på en gård som Brynilda ätte, i en skog nära slottet	
Sägård	14, 242.
Var fader till Heym	14, 68.
Gaf Heym hästen Rispa	14.
Afråder sin son, att rida till Bern och kämpa med Didrik .	15.

STUDDER 14: 10. B. *Studder*. Isl. Studas.

 Se *Heym*.

STUDFUSS 83: 13. B. *Staffred*. *Studffus*.

 Isl. Studfus. b. Stofn. Stofnir.

En af kämpen Grammeliffs elfva stallbröder	83.
Begärde Widike Welandssons svärd på sitt skifte, men ville	
skona hans lif.	»
Hans samtal med Widike	85.
Dräpes af Widike	86.

Stuga 15, 32, 120, 157, 2f2.

SUSA 33: 11. B. *Susa*. Isl. Susat (Arna—Magn. hdskr.

 No •178, in fol., Susa, Susak).

Namnet återfinnes hos n. v. staden *Soest* (uti äldre diplomomer *Suosaz*, *Sosaz*) i Westfalen. (Jfr. *W. Grimm*, die Deutsche Heldensage, s. 177, och *N. M. Petersen*, Gammel-Nordisk Geografi, I, s. 262, 263).

En stad i Huna-land, hvarest k. Aktilius tog sitt säte . . .	33.
Der höll k. Aktilius sitt bröllopp med jungfru Ercha . . .	54.
Dit följde Didrik k. Aktilius efter slaget med k. Osantrix .	135.
Der qvarstadsnade Wildefer, till att spörja tidende om Wi-	
dike Welandsson	»
Dit kom Ysung Lekare ifrån Bern	136.
Dit drog k. Didrik, sedan han blifvit fördrifven ifrån Hum-	
lunga-land	245, 267.
Der stod k. Didrik i ett torn och såg k. Waldemars infall	
i Huna-land	248.
Dit återvände k. Didrik, sedan han dräpt Didrik Walde-	
marsson	261.
Der samlades krigshären, som skulle följa k. Didrik emot k.	
Ermentrik	269.
Der talade k. Aktilius ifrån ett torn till sitt krigs-folk . .	271.
Dit återvände k. Didrik efter slaget vid Grans-port . . .	288.

- Der dog drottning Ercha och jordades tätt invid muren . . . 290.
 (Dit ledsagades Nyfplingarne af margrefve Rodgerd . . . 314).
 Der höll k. Aktillius gästbud för Nyfplingarne . . . 318.
 Der ligger Horn-gården, som nu kallas Nyfplinga-gård 324, 339.
 Der står ännu Orma-tornet, hvarest k. Gunnar lät sitt lif 327, 339.
 Der visas än i dag Iruungs väg . . . 332, 339.

SWANA SKOG 151: 29. B. *Suana skog. Suanaskog.* —
 Förfalskade läs-arter, för SWAUA SKOG, *Suawa skog.*
 Isl. Svava skogr. (Svafaraskógr).

Svaber-skogen. Svaben-skogen.

- En skog i Tarlunge-land, der ingen lands-väg fanns . . . 151.
 Grefvarne Herman och Hartven ditföra drottning Sissibe . . . 152.
 Nära derintill (i Hunaland, jfr c. 55) bodde Mymer Smed . . . 155.

SWAWEREN 8: 43. SWAWELL 44: 1. SUAWEN 385: 4.

B. *Suaven. Suaffuell.*

Isl. Svavaraland.

Svaben, i Tyskland.

- Folk derifrån följde Elsong Jarl emot k. Sampson . . . 8.
 Der rådde en konung som het Nordung . . . 44.
 Der ligger staden Hofferd, hvarest k. Didrik blef död . . . 385.

SWENSKE MEN som kallas *vilcini men* 301: 22. SWENSKE
 MEN 301: 23.

Isl. Wilkina menn.

Svenskar. Inbyggare i Sverige.

- Slogo ihel hvar barn som var qvar af k. Ysungs folk . . . 301.
 Funno sin herre, k. Herding, mycket sårad och förde ho-
 nom hem . . . »

SWERIGE 17: 3. SWERIGIS RIGE 20: 17. SWERIKE 22: 4. B. *Suæ-
 rige. Ssærike. Suærikess rike. Suerige.* Isl. Svithiod.
 Sverige. — (Jfr. Wilkina-land).

- En del af k. Wilkini rike (Wilkina land) . . . 17 (297).
 Underkufvas af k. Herding af Ryssland . . . 20.
 Seland räknades som en del deraf . . . »
 Öfverlemnas af k. Herding till hans son, k. Osantrix . . . 21.
 Konungen derstädes, Osantrix, låter k. Nordians på Seland
 söner svärja sig ed . . . 22.
 K. Osantrix drager hem dit, sedan han bortfört k. Melias'
 dotter Oda . . . 32.

K. Aktillii sändebud komma dit, att begära k. Osantrix' dotter, Ercha	35.
K. Aktillius drager dit, att strida med k. Osantrix	38.
Margrefve Rodolf drager dit, för att främja k. Aktillii frieri	41.
En stor skog ligger derstädes (på gränsen emot Huna-land) »	
Rygger far dit, i k. Nidungs på Jutland ärende	63.
Weland råder sin son Widike, att fara dit och strida med en rese	77.
K. Ermentrik sänder sin son Frederik att kräfva skatt derstädes	231.
Kallades fordom Wilkina-land	297.
<i>Svärd</i> . 1, 3, 4, 7, 9, 13, 16, 32, 36, 38, 56, 58, 59, 62, 64, 65, 66, 67, 79, 80, 83, 85, 86, 88, 89, 91, 93, 94, 95, 98 o. s. v.	

SYGORDH. — Se *Sigjörd Sven*.

SYMUNDER *konung* 304: 16. — Se *Sigmund*.

SÆGARD 14: 1. SIOGARD 210: 4. B. *Segardh. Sigordh.*
Isl. *Segard*.

Ett slott norr om fjället (alperna), tillhörigt jungfru-
Brynilda 14 (160), 210.

SÆLAND 55: 1. SÆLANDH 383: 4.

SIÆLAND 17: 3. B. *Siælandh.* Isl. *Sioland*.

Danska ön Seland.

En del af k. Wilkini rike (Wilkina land)	17.
K. Wilkinus gaf sin son, Wade Rese, nio gårdar derstädes	18.
Förlänas af k. Herding åt k. Nordian	20.
Räknades till Sveriges rike	»
Asplian blir konung derstädes efter sin fader k. Nordian	22.
K. Osantrix sänder bud dit efter k. Asplian och hans bröder	39.
Vade rese bodde derstädes	55, 59.
Weland flyger hem dit ifrån Jutland	75.
Weland bodde der med sin hustru	»
Räknades till Danmark	Jfr c. 85.
Widike Welandsson fördes dit af en hafs-fru, ifrån sjön vid Gransport	383.

SÆUEKEN }
SÖWEKIN } Se *Sewueken*.

TALINGE LAND 149: 5. B. *Tulingelandh.*

Förfalskade läsararter för PULLIA, PULLIA LAND, *Pulialandh.*
(Jfr. 149: 16. 151: 2).

Isl. Pulinaland.

Polen.

- Ett land, hvarest k. Drasolf förde örlig 149.
 K. Drasolf bad sin svåger, k. Sigmund i *Tarlunga-land*, komma dit och deltaga i kriget »

TARLWNGE LAND 148: 2. B. *Tarlunga*. Isl. *Jarlunga land*.

Sannolikt felagtiga läs-arter för *Karlwnge land*, Isl.

Karlúngaland 3: Karolingien, Franken. (Jfr. N. M. Petersen, Gammel-Nord. Geografi, I, s. 256, 257, 260).

- K. Sigmunds rike 148.
 Reagerades i k. Sigmunds frånvaro af grefvarne Herman och Hartwen 149, 150.
 K. Sigmund återvänder dit efter hårtåget till *Pullia land* . 151.
 Nära derintill (emot *Huna-land*, jfr. cc. 55, 155) låg *Svana-skog* (*Svaber-skogen*) 151, 152.

THETMAR 4: 49. B. *Tacmar*. Isl. *Thiettmar*.

- Sampson Riddares fader-broder 4.
 Rider och söker efter Sampson och träffar honom »

TETMAR 6: 6. THETMAR 6: 19. *konung* THETMAR 11: 1.

konung THETMAR 12: 19. TETMAR *konung* 76: 17.

konung THITMAR 131: 1.

B. *Tæckmar*. *Tækmar*. *konung Tæckmar*. *konung Tækmar*.

Isl. *Thiettmar*.

- K. Sampsons andre son 6.
 Broder till k. Ermentrik af Rom och hertig Åke af Fritilia 6, 9, 10, 123.
 Klagar, att k. Sampson skiftat ojemnt emellan honom och hans broder Ermentrik »
 Följer sin fader i striden emot *Elsung Jarl* 9.
 Får, af k. Sampson, *Elsung Jarls* dotter (*Odillia*) och konungadömet i *Bern* 10.
 Blir fader åt *Didrik af Bern* 11.
 Slår sin son *Didrik* till riddare »
 Emottager mästern *Hillebrand* i sin tjänst 12.
 Helsas af *Heym* vid dennes ankomst till *Bern* 15.
 Rider ut ur *Bern*, till att åse *Didriks* kamp med *Widike* . 91.

Beder

Beder Widike afstå med kampen, sedan Didrik blifvit öf-
 vervunnen 95.
 Blir död, och efterträdes af sin son Didrik 131.
 Hade en son, som het Thetmar, k. Didriks yngre broder 242, 267,
 272, 280, 283, 285, 286, 384.

TETMAR 242: 6. *hin wnge* TETMAR 270: 1. *hin vnghe*
 TETMAR 271: 11. THZMAR 278: 4. THETMAR 283: 5.

THITMAR 267: 16. *iunker* THITMAR 267: 20.

DETMAR 267: 10.

MERKAR TETMARSSON 270: 17. MÆRKAR TETMARS (Genit.)
 271: 16. MÆRKA TEGMARS (Genit.) 271: 24. MÆRKAR
 THETMARSSON 280: 25. MÆRKAR THETMAR *aff bern* 288:
 14. MÆRCAR TETMAR 288: 22. — Förfalskade läs-arter
 för *Iunker Thetmar, Iunker Thetmar Thetmarsson, Iun-*
ker Thetmar aff bern.

Isl. Thettir. Thether. Junkher Thether.

Broder till k. Didrik af Bern 242, 267, 272, 280, 283, 285, 286, 384.
 Var ett år gammal, när k. Didrik måste fly ur Bern för k.
 Ermentrik 267.
 Uppfostrades i k. Aktillii gård, af drottning Ercha, tillsam-
 mans med hennes egna söner, Erper och Ortun
 Utrustas af drottning Ercha med vapen, för att följa med i
 striden emot k. Ermentrik 270.
 Hans sköldemärke 270, 280.
 Han och hans fosterbröder sättas att anförä en afdelning af
 k. Aktillii krigshär 271.
 Hans baner föres af hertig Nordung 271, 280.
 Han och hans broder, k. Didrik, låta tillsäga k. Ermentrik örlig 272.
 Hillebrand visar Renald Merc riddare hans och Aktillii sö-
 ners tält 278.
 Väpnar sig och låter föra sitt baner emot Widike We-
 landsson 280.
 Dräper Widikes baner-förare, kämpen Ilonge (Runge) . . 282.
 Fallor i slaget vid Grans-port för Widike Welandsson . . 283.
 Hans död förkunnas för k. Didrik af Bern 285.
 K. Didrik vill hämnas honom, men Widike flyr undan . . 286.
 Hans död förkunnas för k. Aktillius och drottning Ercha . . 288.
 K. Didrik hämnas hans död på Widike Welandsson . . . 384.

THITMAR. — Se *Tetmar*, *Thetmar*.

Thordön 100.

THUMMATORP 119: 9. — Se *Twmbatorp*.

TIDRIK. — Se *Didrik*.

Ting 4, 165, 166, 239.

TISTRAM 213: 21. — Se *Sintram*.

Tjäll (jfr. Paulun) 184, 252, 265, 307.

TORKEREN 8: 44. B. *torchen*.

Turkarnes land. Turkiet.

Lands-herrar och folk derifrån följde Elsung Jarl emot k.

Sampson 8.

Torn . 1, 25, 26, 27, 28, 31, 44, 50, 74, 102, 135, 140, 142, 171, 217,
248, 253, 254, 255, 257, 271, 274, 324, 327, 328, 362.

TRELLA 83: 15. B. *Trella*. Isl. *Thrælla*.

En af kâmpen Grammeliffs elfva stallbröder 83.

Ville hafva Widike Welandssons brynja på sitt skifte »

Dräpes af Widike, tillika med sina stallbröder 87, 89.

Troll 60, 110, 142, 161, 218.

Troll-karl, **Troll-kona**, **Trolsk**, **Trolldom** . . . 13, 155, 297, 299, 301.

TROÏE 98: 14. B. *Reyia*. Isl. *Treya*.

En å, hvari Alfrik dverg hârdade svärdet Eckie-sax 98.

Trädgård. Jfr. *Apelgård*, *Gräs-gård* 44, 73, 270, 319, 320.

Träl, **Trälar** 94, 151, 153, 160.

TWMBATORP 114: 1. **THUMMATORP** 119: 9. **TWMMATHORP**
129: 30.

B. *Twmbatorp*. Isl. *Tumma Thorp*.

Byn *Tommerup* eller *Tommarp* i Järestad härad uti
Skåne.

En by i Skåne uti Danmark 114.

Der bodde Biterulf Jarl och hans hustru Oda, Detzleff

Danskes föräldrar 114, 119, 129.

TÏDRIK. — Se *Didrik*.

vppa TÏDZSKE 171: 10. B. opa *tÏske*. Isl. a *thydesku*.

TYSKE men 335: 7. **TYSKE mæn** 357: 12.

Isl. *Thydsker menn*. *Thydeskir menn*.

j Tyska *twngor* 357: 22.

Isl. i Thyskri tungo.

Wild-galt heter på Tyska Wildefer	171.
Tyska mäns sägner om k. Didriks kamp med Nyfmlingarne	335.
» » » om Nyfmlingarnes fall	339.
» » » om mästern Hillebrand	357.
» » » om drottning Äret, drottning Ercha och om margrefve Rodgerds hustru Godelinda	»
» » » om Heyms tvekamp med Asplian rese	375.
» » » om k. Didriks sista färd	383, 385.

Tärnings-kast 186.

WADA rese 18: 20. VADA rese 55: 1. WADA 57: 1.

WADE 18: 18. WADE rise 56: 1.

B. Våde. Våde resse. Vaade rese. Waade rese.

Isl. Vade. Vade Rise.

Aflades i Ryssland af k. Wilkinus med en Hafs-fru	18, 55.
Fick af sin fader nio gårdar på Seland, och bodde sedan derstädes	»
Hade en son som het Weland	55.
Sätter Weland till Mymmer Smed i Huna-land, att lära smida	»
Tager Weland hem igen	56.
Sätter Weland att lära smida hos två dvergar i berget Kal- laffua	57.
Vilkorar med dvergarne, att Weland skall stadna ännu ett år i berget	58.
Hans afsked ifrån sin son	»
Hans död	59.

WADHINKUSAN 377: 10. Isl. (Arnamagn. hdskr. N:i 177, 178,
in fol:o) Vadmeusan.

Ett kloster, hvarest Heym Studdersson ingick såsom munk	370.
Låg i Lombardiet	371.
Munkarne derstädes tvista med Asplian rese om en gård	»
Munkarne derstädes fira Heyms seger öfver Asplian rese	376.
Konung Didrik far dit att söka efter Heym	377.
Heym gifver sig derifrån	378.
Heym far dit igen, dräper munkarne och bränner klostret	379.

WALBURG 208: 5. B. Valborg. Isl. Fallborg.

Dotter af k. Ysung i Britania	208.
Gifves åt Amlinge efter Sigord Svens råd	»

WALDEMAR 20: 19. WALDEMAR *konung aff Rytzelund* 248:
8. *konung* WALDEMAR 248: 11. WALDEMAR *konung aff*
Nogard 253: 1. WALDEMAR *konung* 262: 9.

konung WOLDEMAR 250: 3.

B. *Vaaldemar*. Isl. Valdimar. Valdimar kongur af
Holmgardi.

K. Herdings af Ryssland andre son 20.
Broder till k. Osantrix i Sverige och greffe Ilias af Grek-
land (Iron Jarl) 20, 21, 263, (266).
Får af sin fader Ryssland och Pohlen 21.
Hans härtåg till Huna-land emot k. Aktilius 248.
Flyr hem till Ryssland igen »
Hade en son, som het Didrik Waldemarsson »
Håller ett fältslag med konungarne Aktilius och Didrik af
Bern 248, 249.
Bestallar k. Didrik i ett öde slott 250.
K. Didrik sänder Ulfard midt igenom hans här med bud till
k. Aktilius 251, 252.
Flyr undan för k. Aktilius 253.
K. Aktilius gör ett nytt härtåg i hans land 254, 255.
Håller åter ett fältslag med k. Aktilius och vinner seger . 262.
K. Didrik uppmanar k. Aktilius till hämnd emot honom . 263.
K. Aktilius gör ett tredje härtåg emot honom 264.
Håller ett fältslag med k. Didrik af Bern utanföre Smolensk 265.
Faller för k. Didrik »

WALTER *aff Wasekensten* 128: 10. WALTER *aff Valdsken*
222: 5. WALTER 222: 8. VALTHER *aff Vaskensten* 280: 11.

WOLTER *aff Waskensten* 147: 31. WOLTER 224: 4.

B. *Volter* *aff Vode Vasekensten*. *Volter*. *Vollter* van Va-
skinsten.

Valter *aaff Valdsken*. *Valter*.

Isl. Valltari af Vaskasteini. Valtari.

K. Ermentriks och k. Thetmars systerson 128, 147.
Manar Detzeff Danske till kamp i att skjuta stång och
kasta sten »
Öfvervinnes i leken af Detzeff 129.
K. Ermentrik löser hans lif »
Sättes af k. Ermentrik till höfvitsman på slottet Gerimshem 147.
Öfverlemnas, såsom ung, af k. Ermentrik till k. Aktilius . 222.

Rider bort med Hildegunna, jarlens dotter af Grekland	223.
Hans kamp med Hagen och k. Aktilli riddare	224.
Slår ut ögat på Hagen med ett vildgals-böste	225.
Rider till k. Ermentrik	»
Förer k. Ermentriks baner i slaget vid Grans-port	280.
Han och Wildefer dräpa hvarandra i samma slag	281.

WEDEKE. WEDIKE. — Se *Wideki*.

WELAND 55: 5. VELAN 67: 1. WELAND *smid* 68: 14. VELAND 69: 1.

B. *Velland. Vellandh. Wellandh. Vellande. Vellan.*
Isl. Velent. Velint, hinn agiätasti smidur, er Váringjar kalla Volund.

Son af Wade rese på Seland	55.
Sättes af sin fader till Myrmer smed i Huna-land att lära smida	»
Blir slagen af Sigord Sven, och tages af sin fader hem igen	56.
Sättes i lära hos två dvergar i berget Kallaflua	57.
Stadnar i berget hos dvergarne ännu ett år	58.
Dräper dvergarne	59.
Urholkar en stock och drifver genom sjön till k. Nidung på Jutland	»
Får frid och tjenst hos k. Nidung	60.
Smider en knif åt konungen	61.
Vädar med konungens smed, Amelias	62.
Saknar sina verktyg, och gör en liknelse af Rygger	63.
Får igen sitt smides-tyg och smider svärdet Memming	64.
Smider ett nytt svärd	65.
Pröfvar svärdet Memming på Amelias' hjälm och harnesk	66.
Gifver konungen det sämre svärdet	67.
Rider efter k. Nidungs seger-sten och kommer i träta med drotseten	68.
Dräper drotseten och blir fridlös för konungen	69.
Blir hasad (lem-lästad) af k. Nidung	70.
Dräper två af k. Nidungs söner	71.
Gör dryckes-kar af konunga-sönernas hufvud-skålar	72.
Kränker k. Nidungs dotter	73.
Sänder bud efter sin broder Eygil	»
Gör sig en fjäderhamn och flyger upp på det högsta tornet	74.
Förtäljer k. Nidung sin hämnd	»
Träffas af sin broder med en pil, utan att bli sårad	75.
Flyger hem till Seland	»
Spörjer sin son Widikes födelse	»

Får vänskap af Nidungs son, k. Otung	75.
Blir gift med konunga-dottern	»
Far åter hem till Seland och bor derstädes	»
Hans samtal med sin son Widike	76, 77.
Gifver Widike svärdet Memming, hästen Skymling och fulla vapen	78.
Visar Widike vägen och skiljes ifrån honom	»
Bannas af Widike, när svärdet brast sönder	94.
Widike ber Gud förlåta sig som bannat sin fader	95.

VENEDI 12: 1, 12.

FENEDI 12: 21.

B. *Ffenedie. Ffenedi. Venedie. Venedi. Isl. Fenedi.*
Staden *Venedig*.

En stad, som låg östan för Bern	12.
Der var en hertig som het Ragbald	»
Derifrån härstammade Ragbalds söner, Boltram, Regbald och mästern Hillebrand	12, 82.
Der var en jarl, som het Reynebald (Regbald, hertig Ragbalds son)	(12), 110.
Derifrån härstammade Regbalds son Sintram jarl (Sintram af Venedi)	»
Didrik af Bern red dit, på vägen till Rom	122.
Dit återvände Sintram jarl och blef hertig derstädes	209.

WIDEKI 75: 11. VIDEKI 77: 10. WIDEKE 80: 1. WIDEKE 88: 1. WIDKE 90: 4. WIDEKE *Welandsson* 96: 3. WIDIKE *Welandsson* 112: 9. *hin starke* WIDEKE 203: 1. *hertogh* VIKKE *Vellanson* 273: 5. VIDHEKE *Velanson* 274: 11. WIDHEKE *Vælansson* 276: 10. VIDHEKE 280: 9. WIDEKE *Vellanson* 285: 6. WIDHEKE 384: 33. WIDEKA 384: 34. WIDHEKE *Welanson* 386: 13.

WEDKE 87: 3. WEDIKE 88: 6.

WÆDIKE 89: 7. WÆDEKE 90: 3. WÆDIKE *Welandsson* 180: 16.

B. *Vidke. Videka. Vidka. Vidka Vellanson. Videka Vellandson. Videke. Videke Vællandzsson. Videke Velensson. hin starke Videke. Videke Vellandson.*

Isl. *Vidga. Vidga Velents son. b. Virga Velents son.*
Son af *Weland Smed* med k. Nidungs på *Jutland dotter* (74), 75, 80.

Begär vapen af sin fader, för att rida till Bern och kämpa med Didrik	76.
Weland råder honom att hellre rida till Sverige och strida med en rese	77.
Får af sin fader svärdet Memming, hästen Skimling och fulla vapen	78.
Hans sköldemärke	78, 165, 185, 280.
Tager farväl af sina föräldrar och gifver sig på väg	78.
Kommer till Eydis å, och träffar Hillebrand, Heym och Hornboge	79.
Hans samtal med mästern Hillebrand	80.
Hillebrand bjuder honom rese-sällskap till Bern	81.
Han och Hillebrand lofva hvarannan broderskap	82.
Rådplägar med Hillebrand om vägen	82, 83.
Kommer till ett slott på en stenbro, hvarest tolf kämpar vilja dela hans rustning	83.
Hans samtal med tre af kämparne	84.
Hans samtal med Grammeliff och Studfus	85.
Hans kamp med Grammeliff och Studfus	86.
Dräper sju af kämparne	87.
Hillebrand skiftar svärd med honom om natten	88.
Bränner slottet på sten-bron, och rider öfver Wisar-elf . . .	»
Öfvervinner de fem återstående kämparne	89.
Kommer till Bern och bjuder Didrik enviges kamp	90.
Han och Didrik rida ut af Bern och göra sig redo	91.
Hillebrand bär vin för honom och önskar honom lycka . . .	92.
Hans envige med Didrik af Bern	93—95.
Han och Didrik blifva stall-bröder	95.
Tjente Didrik medan hans (Didriks) sår läktes	96.
Hans ovänskap med Heym	112.
Tages till fånga af Herding, i slaget emot k. Osantrix i Wilkina land	135.
Wildefor och Ysung Lekare draga in i Wilkina land, till att spörja efter honom	137.
Får veta Ysung Lekares ankomst	140.
Blir lös ur sitt fängelse och rider bort med Wildefor och Ysung	141, 142.
Kommer till Bern och får spaning om sitt svärd Memming .	143.
Lånar svärdet Memming åt Heym på här-tåget emot Runsten Jarl	144.
Dräper Runsten Jarl	145.
Förtäljer för Didrik om Runsten Jarls död	146.
Hans träta och förlikning med Heym	146, 147.
Är med på k. Didriks gästbud	162.

Hans utseende och vapen-bonad	165.
Rider ensam fram till Edger Rese på Britania skog	180, 181.
Öfvervinner resen och följer honom till hans jord-hus	181.
Dräper Edger Rese	»
Gäckas med sina stallbröder och skrämmer dem att fly	182.
Förer sina stallbröder till jord-huset, hvarest resen hade sitt gull	183.
Igenkännes på sin sköld af Sigord Sven	185.
Hans samtal med Sigord Sven	186.
Lånar Amlinge sin häst, Skimling	187.
Rider för att se om Sigord Sven blifvit bunden af Amlinge	189.
Hans envig med den elfte af k. Ysungs söner	203.
Lånar svärdet Memming åt k. Didrik af Bern	206.
Rider till Rom med k. Didrik och Heym, och finner på vägen Iran Jarls lik	228.
Tillsäger k. Ermentrik sin tjenst, och får hertig Åkes enka Bolferiana	229.
Var frånvarande, när k. Ermentrik anföll och lät hänga hans styf-söner	234.
K. Didrik mäklar för honom hos k. Ermentrik	237.
Rider till Bern och varnar k. Didrik för k. Ermentrik	240.
Skiljes med sorg ifrån k. Didrik och återvänder till k. Ermentrik	241.
Hindrar k. Ermentriks riddare att förfölja Heym	243.
Beder k. Ermentrik att slippa strida emot k. Didrik af Bern och Thetmar	273, 274.
Sättes af k. Ermentrik till höfding för sex tusen riddare i striden emot k. Didrik	274.
Renald Mere riddare visar mästern Hillebrand hans paulun	276.
Hans män möta Hillebrand och Renald om natten	277.
Junker Thetmar förer sitt baner emot honom i slaget vid Grans-port	280.
Dräper hertig Nordung och k. Aktilli söner Ortun och Erper	282.
Dräper k. Didriks broder, Thetmar, emot sin vilja	283.
Flyr undan för k. Didrik och rider ned i Musala elf	286.
Föres af en hafs-fru till Seland, och bor der en lång tid	283.
Far till ön Fimber och bygger sig en gård	»
Dräpes i sitt herberge af k. Didrik af Bern	384.
Alla i Danmark visste att tala om hans död, men ingen kände hans baneman	385.
Kejsar Henriks förtäljning huru k. Didrik sökte efter honom	386.

WIDWLF

WIDWLFF 22: 3. WIWLFF 28: 6. WIDWLFF *rese* 31: 1.
 hin starka *rese* WIDWLFF *mz then stang* 39: 5. WIDWLFF 39: 9. WIDWLFF *mz then stangen* 135: 1.

VNULFF 133: 16.

B. *Vidulff. Vidolff. Vidolff rese. Vidolff mz sina staang. Vidolf. hin starke reisen Vidolff mz en iernstaang. Vidolff hin starke rese.*

Isl. Vidolfur. Vidolfur Mittum-stangan.

K. Nordians på Seland fjerde son 22.
 Var en *rese*, likasom hans bröder, Avinrod, Edger och Asplian »
 Svor ed åt k. Osantrix i Sverige »
 Fick ej gå lös, utan fördes af sina bröder bunden vid en jern-kedja 22, 28, 140.
 Sändes af sin broder Asplian till k. Osantrix' hjälp emot k. Melias 28.
 Efter honom bars en stor jern-stång »
 Tager Herding jarl och Osid utur tornet 31.
 Kommer med sina bröder till k. Osantrix' hjälp emot k. Aktilius 39.
 Dräper 300 af k. Aktilius folk, men måste slutligen fly . . . »
 Följde alltid k. Osantrix 133.
 Slår Widike Welandsson till jorden med sin jern-stång . . 135.
 Följde k. Osantrix, att se Ysungs björn leka 140.
 Dräpes af Wildefer 141.

WIGBALL 213: 4. B. *Vigboll. Isl. Wigballd. Wigballd kempa.*

En kämpe hos grefve Harding 213.
 Lärer grefvens tre söner att fäkta med sköld och svärd (att skirma). »

WILCINA 33: 9. B. *Vilcina. Isl. Vilkina borg. Vilkina-borg (cap. 58, Valtzburg).*

En stad eller borg i Huna-land 33, 231, 257.
 Dit flydde k. Melias i Huna-land undan för k. Aktilius . . 33.
 Der mistade k. Ermentriks son Frederik sitt lif, på Sevekes anstiftan (231), 257.
 K. Didrik red der förbi, när han förföljde Didrik Walde-marsson 257.

Sv. Fornskr. Sällsk. Saml. V.

K. Didrik återkommer dit och blir väl emottagen af jarlen . 260.

K. Didrik rider derifrån hem till Susa 261.

WILCINA LAND 17: 2. WILKINI LAND 19: 10. WILCINÆ
LAND 138: 6. VILKINIA LANDH som nw kallas *Sverige*
297: 1. VILCHINIA LANDH 298: 16.

B. *Vilcina landh. Velcina landh. Villcinj landh. Vil-*
cinalan.

Isl. Vilkina land. Vilkinaland.

Wilkinernas (Wilzernas) land.

Kallas nu Sverige (297: 1.) och Göta-land och Skåne och
Seland och Winland (Wenden) 17, 297.

Vanns med strid af k. Wilkinus 17.

Fick namn efter k. Wilkinus »

K. Herding af Ryssland drager dit med en krigshår och
vinner seger af Wilkin son, k. Nordian 19.

K. Aktilius och k. Didrik af Bern draga dit och strida med
Herdings son, k. Osantrix 134.

Widike Welandsson blir fången derstädes 135, 147.

Wildefer och Ysung Lekare draga dit, att spörja efter Wi-
dike Welandsson 137.

Ysung Lekare kunde alla de sträng-lekar som voro kända
derstädes 138.

K. Aktilius och k. Didrik af Bern draga å nyo dit att strida
med k. Osantrix 246.

Konungen derstädes, Osantrix, faller i slaget vid Branden-
borg 247.

K. Osantrix' brorsson, Herding, blir konung derstädes . 247, 297.

K. Ysung och hans söner göra ett härtåg dit, emot k. Her-
ding 298.

WILCINA MEN 135: 9. WILCINI (Genit. Plur.) 247: 12. VIL-
CINIA MEN 301: 7.

WILKINI MEN 19: 9.

VILCINIA HER 301: 2.

B. *Velchino men. Vilcina mæn.*

Isl. Vilkina menn. Vilkinamenn. Her Vilkina manna.

Wilkiner (Wilzer). Inbyggare i Vilkina land.

K. Herding i Ryssland ville hämnna sig på dem 19.

K. Didrik eggjar sitt folk emot dem 135.

- Deras konung (Osantrix) vänder hårdeligen emot k. Didrik
och hans män 247.
Fasholt hin stolte låter föra sitt baner midt i deras här, och
dräper många af dem 301.

WILDEFER 131: 9. VILDEFAR 137: 1. WILDEFAR 142: 3.
VILDEFER *hin hugmodige* 171: 1. VILDHEFER 271: 29.
godhe riddere VILDEFÆR 281: 5.

WILLEFER 251: 15.

B. *Vildeffer. Vildefær. Vildeffær. Vildefær. Vildefer.*
Uildefær hin hogmodige. *Vildeffær.*

Isl. Vildifer.

- En man, född i Humlunga-land 131.
Kommer till Bern och får tjänst hos k. Didrik »
Beder om orlof att stadna qvar i Susa, för att spörja om
Widike är lefvande eller död 135.
Far på jagt med k. Aktilius, och dräper en björn 136.
Låter sy björnens skinn omkring sig, och drager med Ysung
Lekare in i Wilkina land 137.
Hoppar såsom en björn för k. Osantrix, medan Ysung slår
sin harpa 138.
K. Osantrix vill se flera lekar af björnen 139, 140.
Dräper k. Osantrix' jagt-hundar 141.
Dräper k. Osantrix, Avinrod och Widulf rese »
Befriar Widike ur hans fångenskap, och rider med honom
och Ysung till k. Aktilius 142.
Rider med Widike och Ysung Lekare till k. Didrik i Bern . 143.
År med på k. Didriks gästbud 162.
Hans utseende och skölde-märke 171.
Hade namn af sitt skölde-märke, en vild-galt; det heter på
Tyska Wildefer »
Igenkännes af Sigord Sven på sin sköld 185.
Hans envig med den tredje af k. Ysungs söner 194.
Var sårad, så att han ej kunde rida genom Ryssarnes här . 251.
Stod om natten uppå fästet och såg huru Ulfard brände
Ryssarnes tält 252.
Följer k. Didrik i slaget vid Smolensk, emot k. Waldemar
af Ryssland 265.
Följer k. Didrik på hans härtåg emot k. Ermentrik . . . 271.
Han och Walter af Wasekensten dräpa hvarandra i slaget
vid Grans-port 281.

WILDENRIKER 119: 7. WILDENRIK SØRESSON aff wellandz-herrit i Danmark 123: 7.

B. *Vildenrik*. *Vildenrik sötesson* aaff Vellandhz hærade i Danmark.

Isl. *Vildimælicur*. *Elminrikur* (Sota son). b. *Emilrikur*.

Det namn, hvarunder Detzleff Danske framstälde sig för Sigjord på fästet Marsten 119.

Det namn, hvarunder Detzleff framstälde sig för Didrik af Bern, vid deras möte på slottet Fritilia 123.

Vild-galt, Galt 171, 185, 225, 295, 296.

WILKINUS 17: 1. WILKINUS *konung* 17: 24.

B. *Vilkinus*. *Vilchinus* konung. *Velkinus*. *Velcinus*. *Welkinus*.

Isl. *Vilkinus* kongur i Vilkinalande.

Vann med strid Wilkina land, som nu kallas Sverige, Götaland, Skåne, Seland och Winland (Wenden) 17.

Landet kallades efter honom Wilkina land »

Hade många strider med k. Herding i Ryssland och hans broder Herder »

Vann staden Nogård, och gjorde k. Herding skattskyldig för Ryssland »

Hade en son som het Nordian 18.

Äfvar en annan son, Wade Rese, med en hafs-fru . . 18, 55.

Blir död af ålderdom, och efterträdes af sin son Nordian . 18.

WILKINI MEN 19: 9. — Se *Wilcina men*.

WILLANDS HÆRID 115: 10. WELLANDZHERRIT i Danmark 123: 7.

B. *Vellans härad*. *Vellandhz härad* i Danmark.

Isl. *Vetlanz herad*. *Vetlandz herad* i Danmarku.

b. *Vestlauds hierad*.

Willands härad i Skåne.

Der bodde en man, vid namn Ulf Sotesson, som bød Biterulf jarl till gästabud 115.

Låg till Danmark 123.

Vin 29, 92, 124, 128, 227, 250, 268, 318, 323, 363, 365.

WINLAND 17: 3. B. *Ffindlandh* (17: 3). *Vinlandh*. *Vinlan*.

Isl. *Vinland*.

Wenden. Wendernas land. (B. 17: 3. Finland).

En del af k. Wilkini rike (Wilkina-land)	17.
Hornboge Jarl hade gifvit sin son Amlinge tolf slott derstädes	187.
Hornboge Jarl och Amlinge hade der sitt hem, och återvände dit	209.

WISARA 59: 20. WISAR 88: 24. B. Wisare. Viisar.

• Isl. Visara.

Weser-floden.

En å, på vägen ifrån Kallaftua berg till Danmark	59.
Weland, innesluten i en stock, dref nedåt densamma ut i hafvet till Jutland	»
Löper fram på vägen ifrån Seland till Bern	88.
Widike, Hillebrand, Hornboge Jarl och Heym rida deröfver	»

WLFF SOTESSON i Willands hæríd 115: 10. B. Vlff Söta-son i Vellans hærade. Isl. Ulf Sotason.

En man i Willands härad uti Skåne	115.
Böd Biterulf Jarl i Tumatorp till gästabud	»

WLFFARD 247: 9. WLFARD 251: 11. WULFARD 265: 11. *hin godhe riddare* WLFARDH 284: 1. WLFAR 284: 6. WLFARDH 288: 16.

WLFART 242: 7. *hin godhe* WLFARTH 271: 17. WLFARTH 271: 25.

Isl. Ulfradur. Ulfrad.

K. Ermentriks systerson; Didriks af Bern frände 242, 247, 251, 271. Fördrefs af k. Ermentrik, tillika med k. Didrik af Bern, juncker Thetmar och Hillebrand	242.
Dräper k. Osatrix af Wilkina land	247.
Skickas af k. Didrik med bud till margrefve Rodgerd	251.
Lånar k. Didriks häst och vapen	»
Rider om natten midt igenom Ryssarnes här, och kommer till Rodgerd	252.
Följer k. Didrik af Bern i slaget vid Smolensk emot k. Waldemar	265.
Följer junker Thetmars baner i slaget vid Grans-port	271.
Faller för Renald Mere riddare i samma slag	284.

WNGEREN 8: 43. VNGARIA 17: 15. B. Vngarne. Vngarn.

Isl. Ungaria. Ungæraland.

Ungern.

- Lands-herrar derifrån följde Elsung Jarl emot k. Sampson . 8.
 Låg under k. Herding af Ryssland 17.
- WNNE *konung aff Östherik* 297: 4. Isl. Rune kongur af Austur riki.
 Var fader åt Ostancia, k. Herdings i Wilkina land hustru . 297.
- VNULFF 133: 16. — Se *Widwolff*.
- konung WOLDEMAR 250: 3. — Se *Waldemar*.
- WOLTER. — Se *Walter*.
- WÆDEKE. WÆDIKE. — Se *Wideke*.
- Vaktare, Vakt-hållare 4, 51, 145, 219, 240, 275.
- YLWINGA *slæcht* 351: 25. YLWINGA *slæchte* 351: 28.
 Isl. Ylfinga ætt.
 Den släkt, hvarifrån mästern Hillebrand och hans son Alebrand härstammade 351.
- YNGRAM 112: 22. YNGRAM 113: 2. YNGRAM 113: 4.
- INGRAM 117: 5. JNGRAM 117: 25.
- B. *Ingram*. Isl. Ingram.
 En röfware, som låg på skogen Falster emellan Danmark och Saxon 112.
 Till honom red Heym, när han (Heym) var fördrifven ifrån Bern »
 Han och Heym örliga på en hertig af Saxon 113.
 Han och hans stallbröder öfvervinna sextio köpmän »
 Han och hans stallbröder öfverfalla Biterulf och Detzleff Danske 117.
 Dräpes af Biterulf »
- bertug Ýram. — Se *Iram*.
- ÝRIAN *konung* 161: 2. B. Öryan konung.
 Var fader åt k. Aldrians i Nyflinga-land drottning (Oda) . 161.
- ÝSALL 213: 1. B. Ýsall. Isl. Isold.
 K. Didriks af Bern syster, gift med grefve Harding . . . 213.
 Åtte med honom tre söner: Herbert, Hertagen och Sintram »
- ÝSNUNG 124: 34. — Se Ýsung.
- ÝSPANIA 6: 5. ÝSPANIA LAND 29: 7. ÝSPANEA 148: 4. YSPANIEA 148: 16.

B. *Ispanien. Ýspania. Ispania. Isl. Hispania. Hispania land. Spanialand.*

Spanien.

- Underkufvas af k. Sampson 6
 K. Sampson gifver sin son Ermentrik konungsdöme derstädes »
 K. Osantrix säger sig vara kommen derifrån, för att bjuda
 k. Melias sin tjenst 29.
 Margrefve Rodolf lät utsprida att han ämnade sig dit, när
 han for till Sverige 41.
 Der rådde en konung som het Nydung 148.
 K. Sigmund i Tarlunge-land rider dit och friar till k. Ny-
 dungs dotter »
 K. Nydung gifver k. Sigmund halfva sitt rike derstädes . . »
 K. Nydung gör sin son Ortvangeris till konung derstädes,
 och gifver honom andra hälften af sitt rike »

YSUNDH konung 298: 27. — Se Ýsunger.

ÝSUNG hin goda lekaræ 136: 7. ÝSUNG LEKARE 137: 1.

ÝSUNG 137: 11. ÝSWNG LEKARA 140: 8. ÝSNUNG 124: 34.

HISUNG PIPARE 125: 14.

B. Ýsung pipare. Ýsung lekare. Ýsung. Ýssung lekare.
 Isung. Isung hin gode lekarin. Isung lekare.

Isl. Isungur. Isungur hofud-loddari. Isungur leikari.

- Var den bästa lekare på pipor, harpor, fidor och allsköns
 sträng-lek 124, 138.
 Spelade vid Detzleff Danskes gästabad i Rom 124.
 Fick af Detzleff en gullring och Didriks af Bern purpur-
 kjortel 124, 125.
 Kommer ifrån Bern till k. Aktilius i Susa 136.
 Han och Wildefer draga in i Wilkina land, till att spörja
 efter Widike Welandsson 137.
 Slår på harpa, medan Wildefer, tillredd såsom en björn,
 dansar för k. Osantrix 138.
 K. Osantrix vill se ännu flera lekar af hans björn 139.
 Widike Welandsson får veta hans ankomst 140.
 Gifver Wildefer hans svärd, hvarmed han (Wildefer) dräper
 k. Osantrix och resarne 141.
 Rider bort med Wildefer och Widike till k. Aktilius . . . 142.

ÝSUNGER konung 133: 17. ÝSUNG 160: 39. ÝSSUNGER 178:

2. ÝSWNG konung 180: 12. konung ÝSWNG 183: 5.

ÝSUNG *konung* 186: 26. YSUNG *konung* 191: 8. ÝSWN-
GER 208: 4. YSUNGH *konung* 298: 1. YSWNGH *konungh*
298: 15. YSUUNG 300: 20.

YSUNDH *konung* 298: 27.

ISUNG 200: 14. ISWNGH 298: 10. ISUNGH *konung* 299: 8.

ISUND 300: 19.

B. *konung Isung. Isung. Isung konung*

Ýsung *konung. Ýsung. konung Ýsung.*

Isl. Isungur kongur i Bertangaland. Isungur kongur.

- K. Osatrix sänder till honom resen Edger, att värna hans
land 133, (180).
Var konung i Britania 160, 178, 298.
Hade elfva söner 160, 178, 191, 298.
Antog Sigord Sven i sin tjenst, och gjorde honom till sin
baner-mästare 160 (178, 191).
Herbrand förtäljer om honom och hans söner för k. Didrik
af Bern 178.
Edger Rese låg på Britania skog, till landvärn å hans vägnar 180.
Honom tillhörde guldets och silfrets i Edger Reses jordhus . 183.
Sigord Sven förtäljer honom tidende, om kämparne som sla-
git sina paulun framför hans borg 184, 185.
Skickar Sigord Sven att kräfva skatt af k. Didrik . . 185, 186.
Sigord Sven framförer till honom k. Didriks utmaning . . 190.
Gör sig redo till kampen, med sina elfva söner och Sigord
Sven 191.
Hans yngste sons (Norantins) envig med Heym Studdersson 192.
Hans andre sons envig med Herbrand Widferning . . . 193.
Hans tredje sons envig med Wildefer 194.
Hans fjerde sons envig med Sintram 195.
Hans femte sons envig med Fasholt hin Stolte 196.
Hans sjette sons envig med Amlinge 197.
Hans sjunde sons envig med Hornboge Jarl 198.
Hans åttonde sons envig med Hagen 199.
Hans nionde sons envig med Detzleff Danske 200.
Hans tionde sons envig med mäster Hillebrand 201.
Hans envig med k. Gunnar af Nyfvinga-land 202.
Hans elfte sons envig med Widiike Welandsson 203.
Han och hans söner sörja öfver att Sigord Sven fått osegert . 207.
Ingår vänskap med k. Didrik af Bern 208.

Gifver

Gifver Amlinge sin dotter Walburg, efter Sigord Svens råd	208.
Hade varit höfvitsman för anfallat emot k. Osantrix i Wil-	
kina land	298.
Får örlig af k. Osantrix' brorsson, k. Herding	»
Gör med sina elfva söner samt Detzleff Danske och Fasholt,	
ett härtåg in i Wilkina land	»
Drottning Ostancia öfvar trolldom och samlar emot honom	
en här af lejon och drakar	299.
Hans strid med k. Herding	299, 300.
Hans och hans söners fall	300.

ÆGIASAX. — Se *Ekkiasax*.

ÆLSUNGH *jærl* 309. 3. ÆLSUNG *jærl aff Babilonia* 348: 22.

ALSWNGH 343: 1.

Isl. *Elsungur Jarl hinn ungi*. *Elsungur Jarl*. *Elsungur Jarl af Babilonia*.

Hade ett rike som het Babilonia, invid Rhen-ström-	
men	309, 343, 346, 348.
Red öfver Rhen med 30 män, till att förfölja k. Didrik . .	343.
Ville hämnas sin frände, <i>Elsung jarl af Bern</i> , som blifvit	
dräpt af k. Sampson	343, 345.
Hans möte med k. Didrik och mästern Hillebrand	344.
Hade en systerson, som het Allung	»
Dräpes af k. Didrik af Bern	»
Allung kommer hem till Babilonia och förtäljer hans död .	346.
Mäster Hillebrand förtäljer hans död för sin frände, Konrad	348.

ÆLSUNGH 344: 12. — Se *Allungh*.

fru ÆRETH 340: 36. *drottningh ÆRETH* 357: 18.

jompfru HÆREDH 290: 13.

ERETH 340: 30. *frw ERATH* 347: 4.

Isl. *Junkfru Herad*. *Herad*. *Fru Herad*.

Var fränka till k. Aktillii gemål, drottning Ercha	290.
Gafs af drottning Ercha, på sot-sängen, till hustru åt k. Di-	
drik af Bern	»
Följer k. Didrik och Hillebrand på färdan till Humlunga	
land	340, 341.
Beder k. Didrik fly undan för <i>Elsung Jarl af Babilonia</i> . .	343.
Allung begär att k. Didrik skall utlemna henne	344.
Stadnar i skogen hos k. Didrik, medan Hillebrand går fram	
till Lodevik jarls slott	347.

Sv. Fornskr. Sällsk. Saml. V.

- Hennes död 357.
- Hon, drottning Ercha och margrefve Rodgerds hustru, Godelinda, hafva varit prisade på Tyskt tungomål framför andra qvinnor »
- Äple 73, 323.
- ÆRMENTRIK. — Se *Ermentrik*.
- ØRASWND 116: 8. B. *Öresundh*.
- Öresund.
- Tillfrös om vintern (så att Biterulf och Detzleff kunde färdas deröfver ifrån Skåne till Falster-skogen. Jfr. c. 117) . 116.
- Örn 173, 174, 185.
- ØRTWN 268: 20. — Se *Ortwn*.
- ÖSTHERIK 297: 4. Isl. Austur rike.
- Der regerade k. Unne, fader till k. Herdings drottning, Ostancia 297.

ORD-SAMLING.

- AARS** MOT; års-mot, följande år vid samma tid. *Resen for hem. om aars mot kom han igen* 58: 1.
- AFF** præp.; om. *Her begynnas atsyæ aff en riddare* 1: 1.
— 54: 10. 162: 4. 368: 3. 375: 8.
- AFFLØPA** vb. act.; löpa om, springa förbi, hinna förbi genom lopp. *Oc løp sa fast at engen hæst kunde affløpa hanum* 39: 11.
- AFF MÖRDHER**; från-mördad, genom mord fräntagen. *Ath sigordh swen warth mik saa aff mördher* 319: 8.
- j AFFTERS** 4: 29; i går aftons, förlidne afton.
- AGER** (Dan. *Ager*); åker. *Tha han gik i en rog ager som moen war* 178: 18.
- ALBOGA** plur. (Tysk. *Elbogen*); ärmbogar. *Han haffde langa arma oc iij alboga* 14: 14.
- ALDAS, ÆLTHAS**; åldras, bli gammal. *Konung herdink tog at aldas* 21: 1. *Ok wil jach ekki længher ligia ok ælthas j hymelandh* 340: 10.
- ALLAR** 1: 21, **ALDRE** 1: 26, **ALLDREY** 115: 8, **ALDREY** 116: 14, **ALDREY** 147: 7, **ALDRA** 253: 13, **ALDRIT** 274: 14, **ALDREGH** 287: 26, **ALDREG** 292: 23, **ALDRICH** 305: 10, **ALDEREGH** 322: 20, **ALDHER** 328: 6 (o: aldre eig); aldrig.
- ALLER** 7: 21, 18: 23; ålder, ålderdom.
- ALLAR** 63: 2, **ALLER** 265: 18 [ALL, ALLA, ALLAN o. s. v.]; all, hel och hållen.
- ALLA STADZ** 128: 2; allestädes.
- ALLENE** 1: 46, **ALL EYNE** 94: 10, **ALLEYNE** 117: 8, **AL ENA** 375: 18; allena, ensam.
- ALL LIKAWÆLL**; allt likväl, icke desto mindre. *Oc mag all likawæll bliffua en dandeman* 153: 11.
- ALMOSE MAN** 268: 12; som tager almosor, tiggare, nåde-bjon.

ALS; inalles, tillsammans, i det hela. *Als haffde han XM riddara* 246: 14.

ALSKÝNS 223: 2, ALZSKÝNS 124: 11, ALSKØNS 208: 7; allsköns, af alla slag.

ALSTINGIS (Tysk. *Allerdings*); fullkomligt, i alla afseenden. *Ok vordho alstingis vel vntfang(n)e* 318: 8.

AN præs. [af vb. VNNA 160: 23, impf. VNTE 12: 24, imper. VN 129: 14]; unnar, medgifver. *Ja sagde risen jak an thz wæll* 58: 6. *Jak an thz swerd ængom bæter æn tik* 112: 5.

ANNARS STASZ 290: 35: annorstädes.

ANNAT HWART; antingen, ett dera. *Annat hwart rid tw i rýtzseland ... eller lig tw her for slottit* 264: 13.

ANNAT THERA; antingen, ett dera. *Annat thera skal jach felle thegh dödhan eller tu mik* 283: 10.

ANTIGGE 100: 21, 137: 2, ANTIGHE 283: 23, ANTEGGE 265: 8, ANNATTIGGE 355: 7 (o: annat twiggia); Ett af två, ett dera, antingen.

APPEL GORDHEN 320: 1; apel-gården, träd-gården.

ARBHEYDE 157: 11; arbeta.

ARDAT præet. [af vb. ærja]; årdt, plöjdt med årder. *Æ hwar han tog i jordena mz sina klør, tha war som thz hade warit ardat* 107: 5.

ARLA; tidigt på morgonen, bittida. *Hwi komme i hiit sa arla* 4: 26. *Om morgonen arla* 73: 4. — 105: 4, 119: 21 o. fl. st.

ARMBØRST 14, 17, ARBORSTH 380: 18; arbost, lås-båge.

ASNIKEN (o: of-sniken); öfvermåttan sniken, girig. *Ty athan war bade karger oc asniken* 19: 15.

AT 1: 20, ATH 268: 15, AD 341: 26, ADH 347: 18; att. — *At*, som är det vanliga skriftsättet i de första 267 kapitlen, sammanställes ofta med ett följande pronomen: *athan* 1: 18, 21, 48, 53, *athans* 80: 25, *athon* 84: 4, *ati* 6: 19 o. s. v., eller med en infinitiv: *at-sye* 1: 1, *atgøre* 4: 34, *atstridæ* 5: 19, *atsitia* 7: 24, *atsee* 13: 6, *atsmida* 58: 3, *atfara* 60: 4, o. s. v., eller med en præposition: *ati* 86: 12 o. s. v.

ATTE 3: 2, ATTHE 292: 8, ATHTHE 302: 34, impf.; AAT 10: 4, ATT 221: 10, AATT 229: 6, pf. [af vb. EGHÆ 15: 22, EGÆ 150: 6]; åtte, egde, egt. *J en skog ther hart nær atte hon en storan gardh 14: 5. Rikit som jomfrunær fader hæffde att 221: 10.*

AWOGA plur.; afvige, baklänges. *Gangen tha awoga till myn smidia 71: 6.*

AWND; afund, hat, ovänskap. *Drager mik engen awnd effter 211: 25.*

BAAG 216: 21, 24; bakom.

BAAG, BAK 257: 3 [pl. def. BAKANA]; rygg. *Amlung stiger a hans [skimlunx] baag oc rider ... 187: 11. Wændom bakana saman 117: 11.*

BADA KOPA 382: 5; bad-kappa.

BALÿEN 98: 16; baljan, svärds-skidan.

BANNER 132: 7, BANER 271: 16 [plur. BANNERE 5: 20]; baner, fana, märke. *The slogo theris bannere wt 8: 44. Oc lot falla sit banner nid 263: 13 o. fl. st.*

2. skara som tjenar under ett baner, fänika. *Ther möttthe them blodelin mz sith baner ok warth mellan them en hardh stridh 325: 22.*

BANNERE MESTARE 178: 5, BANNERE MESTER 179: 3, BANERS-MESTHER 274: 3; baner-mästare, den som förde konungens baner [jfr. 191: 3, 274: 4] och i konungens frånvaro anförde krigs-hären [jfr. 274: 3].

BANNERA STANG 129: 5 [BANERE STONGENA 282: 5]; banerstång, spjut-skaft [jfr. 129: 6] hvarpå baneret var fästadt.

BARDIS 360: 10. — Se BÆRIAS.

BASUNARA, BASUNARE plur.; basun-blåsare, trumpetare. *Mz pipara oc basunara 5: 21. Ther ware oc pypara oc basunare nog 7: 7 o. fl. st.*

BEDAS, vb. reflex. [præs. BEDIS 129: 16, impf. BEDDES 134: 4, BEDDIS 148: 4, BAS 152: 14]; utbedja sig, begära, bela, fria. *Wiltw bedas till henne 210: 4.*

BEKENDER; bekant, känd. *Detzleff war tha bekender hwat hans naffn war* 129: 28.

BESIGIA; falskeligen anklaga, beljuga. *Tha sagdis hon oss besigia wilia for tik* 151: 17.

BESINNADE SIK impf.; kom til sans. *Tha her tidrik besinnade sik, tha stod han strax op* 104: 6.

BESWIMADE impf. [pf. BESWIMAT 104: 2]; svimmade, föll i svimning, dånade. *Sa at her didrik fiöll till jordena oc beswimade* 100: 19. — 103: 1.

BETHA, BETE 228: 11, BETHE 366: 2; hetsa, jaga. *Konung gunnar ok hans brödher hadhe varith j skoghen ok betha dywr* 293: 8.

BETTE præt. part. plur.; inöfvade till hets-jagt. *Falkæ oc — hwondæ the wæll bette ære* 8: 10.

BETIDA (Tysk. *Bey Zeiten*); i tid, bittida. *Lat oss æn betida flj* 181: 25. *Vtan tw betida wænder* 239: 8.

BIDIA 95: 38 [imper. BID 126: 10, pf. BIDIT 305: 13]; bedja.

BIDZSE, B. *bedze* [Släkt m. vb. *beta* o: sönderdela i bitar]; skära för [om kött, bröd o. dyl.], lägga för vid måltider. *Sidan satte han hanum nær sik, ok lot bidzse oc credensze for hanum som for sik sielff* 6: 17.

BITZSARA KNIFFWÆ, B. *bissare kniffua*, plur.; förskärare-knifvar. *Thz war hans æmbete at gøma konungxens bitzsara kniffwæ* 60: 9.

BILTOG 42: 13, 74: 40; fredlös.

BLADIT 98: 18, BLADET 98: 20; klingan på ett svärd.

BLIDÆ 8: 30, acc. sing. [plur. BLIDÆR 51: 7]; blida, ett tungt kast-redskap, hvarmed man slungade stenar, eld o. dyl. emot fienden.

BLODGADÉ impf.; färgade blodig, sölade med blod. *Wideke tog hans twnga oc blodgade sit harnisk oc sin hæst* 182: 1.

BLÆDRÆ acc. [defin. BLÆDRAN 75: 4]; blåsa. *Tha haffuer jak ena blædræ full mz blod vnder min høgra arm* 74: 30.

BLÆSA [impf. BLESTÆ 4: 14, BLÆSTE 119: 4, BLESTE 181: 5, imper. BLÆS 118: 26, part. BLÆSANDHE 274: 20]; blåsa,

Nåsa. Tha lot han blæsa i alla sina ludra 147: 27.
Han bleste sa fast mædan han soff 185: 5.

BODH 359: 17; boet.

BODH 375: 10; både.

BODHE plur. [præt. part. af vb. *bo, boæ*]; inlagde, prydde.
ij (twa) brýnia . . . wel bodhe mz rødha gul 270: 6.
 — Jfr. *Gwlboen*.

BOGÆ MAN; båg-skytt. *Han war en god bogæ man* 166: 4.

BONAD; prykning, utrustning. *Oc satte sig a sin hæst mz all riddara bonad* 179: 10.

BONDHE, BONDE [dat. BONDHA 292: 13]; gift man, äkta man.
Tha stodh brynilla ther oppo ok sagh henne bondhe ok hans brødher komo 296: 2. *Crimilla græth altit sins bonde sigordh swens dødth* 303: 15. — 304: 6.

BONDEN 189: 20, BANDEN 189: 22, plur.; banden.

BOT; skade-ersättning, böter. *Om tw wilt then bot haffua* 104: 23.

BRAD, B. *braadh* (Isl. *Brád*); villebråd, rof. *Sa snart som en swltan falka slaar effter brad* 93: 4.

BRASK; brak, gny. *Gny ok vapna brask* 271: 1. *Mykit buller ok brask* 360: 7.

BRAT; brådt, hastigt, snart. *Konungen swarade brat* 126: 9.
Om han ware brat lekte 255: 29.

BRUTÆ; brott, förbrytelse. *Oc gaff hanum alla brutæ till* 260: 43.

BRYNER, BRUNAR, B. *bruner* (Isl. *Brúnar*), plur.; ögonbryn.
Hans bryner ware sworte 1: 12. *Hans broder Hagen haffde swart har stora næsa. sida brunar oc blekt skæg* 174: 2.

BRÝNIA HOSSOR plur.; ben-vapen [Jfr. 159: 18, 270: 29], lårpansar. *Tha fik weland hanum brýniæ oc brýnia hossor* 78: 1.

BRØDISKEN, B. *brýdesken*; brød-disken, det aflånga, flata bräde [disk], som vid måltider sattes framför gästerna i stället för tallrik. *Han skar brød-disken sunder oc nider vtgýmon bordit* 61: 15.

- BRØS 192: 8, BRØDS 212: 6, impf. [af vb. reflex. *brytas*]; bröts, brottades.
- BUGNADE impf.; böjde sig, krökte sig. *Sa at hæstin bugnade wider nider i hasen* 188: 3.
- BYUGH 365: 18, BYWGH 367: 31; bjugg, korn.
- BYWGBRÖDH 365: 16; bjugg-bröd, korn-bröd.
- BÆLIE; makt, höghet. *Tha skall han giffwa tik mykit land oc rike oc osigæliga bælle* 45: 6.
- BÆLTESYLIAN 98: 17; bälte-söljan.
- BÆRIA; slå, öfverfalla med hugg och slag. *Tha komo wt knapar oc stogare wilde bæria mik* 125: 19.
- BÆRIAS vb. reflex. [præs. BÆRS, impf. BARDIS]; slås, kämpa, strida. *Hwore skulæ wij nw bærias at ængen waar seer annan* 97: 17. — 97: 23. 117: 21. *Tha wær aldreij sa diarffuer at thu bærs mz hanum* 118: 11. *Tha fik han see hwar en drake bardis with en leon* 360: 10.
- BØR præs. impers. [impf. BORDE 210: 10, 214: 8, 238: 9, BORDHE 269: 28]; vederbör, tillkommer, tillhör. *Som mik mz rætte bør* 37: 5. *Hanum bør rada* 88: 20. — 128: 22. 238: 6. 293: 12.
- BØR; förlig vind. *Oc kom ater i sin skib fik bør oc siglde uti hasswit* 18: 8.
- BØSTE (Dan. *Bøste*); bogen eller lårstycket af ett svin. *Som walter sat oc att aff et willegals bøste* 225: 3. *Walter sprang op oc tog bøstet oc slog hagen wid hans øga* 225: 6.
- BØTA, BØTÆ, BØTHE, BØTHA [impf. BØTH, BØTTHE, pf. BØT]; böta, laga, upphjelpa. *Tha sprongh haghen fram ok halp störet ok bōth hwadh han kwndhe* 310: 18. *Sy-dhan bōtthe the styrith ighen* 310: 21.
2. böta, gifva skade-ersättning, försona. *Jak tror tik ekki wæll för æn iak hassfuer bōt tik thin broders dödh* 104: 22. *Oc wilde bōta mot hanum thz hon brutit hassde* 120: 23. *Jak skall thz wæll wid hanum bōtæ* 237: 8. *Ok wilde thz gerna bōthe mz gud* 370: 9.

3. I dubbel betydelse af ersätta (löna), och bota. *Gudh böthe tegh tin venskap ok syvcdom* 290: 15.

BÖTE; afvärja ett hugg eller slag genom att skjuta någon-
ting framför sig, parera. *Wideke kiog sa snart at her Didrik kunde enchte annat göra æn bote for sig mz sin skioll* 95: 17.

BÖTTE impf. [af infin. *böta*]; tände eld, antände. *J thz lop haghen ok söcth op eldh ok bötte oppa eth ste-
kahus aff thræ* 329: 22.

CLOTITH 351: 42. — Se *Klod*.

CLÆFFUIA HESIHEN [af vb. *klefja*, *klöfja* ɔ: föra på klöf-
sadel]; klöfje-hästen, pack-hästen. *Hyllebrandh redh före mz clæffuia hesthen* 341: 29.

CLÖR 300: 5, CLÖRNA 300: 12, 15. — Se *Klör*.

CREDENSZE (Ital. *Credenzare*, af Lat. *Credere*); eg. göra
tillförlitlig, kredensa, smaka mat eller dryck innan
den framräcker, för att visa det deri icke innehålles
något skadligt. *Sidan satte han hanum nær sik, oc
lot bidzse oc credensze for hanum som for sik sielff*
6: 17.

CWRTLA plur. [sing. KIORTILL 124: 36, KYWRTIL 272: 18];
kjortlar, lif-rockar. [The haffde] *tha brynia vndher
thera cwortla* 316: 1.

DANDES [ɔ: dugande]; ädel, höfvisk. *Hon war badæ fa-
ger oc dandes* 32: 25.

DANDEMAN [ɔ: dugande män]; heders-man, rättskaffens man.
*Offta skeer at en man hænder ena darheit oc angrar
thz lenge sidan, oc mag all likawæll bliffua en dan-
deman* 153: 11. *Oc kallas nidung aff hwariom manne.
oc aldre heta dandeman* 258: 21.

DARAT 182: 18, pf.; dårat, narrat, gäckat.

DARHEIT 153: 10, DAAR HETH; dårskap. *Mer aff daar heth
æn wisheth* 359: 11.

DARLIGA 150: 14, adv.; dåragtigt.

DIARFF MELTER 170: 7 [af vb. *mæla*, tala]; djerf i tal.

DIERFFLIGA 259: 3, DYÆRFUELIGHA 282: 2, adv.; djerft.

DOLL, DOL 292: 4 [Tysk. *Toll*]; galen, oförvågen, öfvermodig. *Æn æstw doll god smid. thu mener faa konungæns dotter* 68: 29. *Her fasholt war sa doll, han wilde pa ængen kæmpe mera hwgga æn et hug* 96: 18. — 188: 25. 293: 23.

DOLLIGA adv.; vildt, oförvåget. *Tÿ han red sa dolliga* 146: 4.

DOOL adv.; vildt, ursinnigt. *Togh ær han dool grym widh sina owener* 347: 13.

DRAFFWELL; lögnagtigt tal. *Tw far mz draffwell* 63: 8.

DRAGOR 300: 20; drakar.

DRENG 76: 21, DRENGER 110: 4, DRÆNGER 111: 1, DRÆNGH 271: 7 [plur. DRENGE 109: 9, DRÆNGIA]; pilt, gosse. *Tha tog han drængen* (jfr. 55: 5) *pa sina æxl. oc wod wtoffuer sundit* 57: 3.

2. sven, lärling. *Altiid slog han smidzsens drenge* 56: 11.

3. rask och tapper man, kæmpe. *Goda drængia hielpan mik* 107: 9. *Tÿ the wiste han war rasker drenger* 117: 44. — 126: 4, o. fl. st.

DRENGELIGA adv.; tappert, manligt. *Han werde sik dren geliga* 160: 10. — 188: 4. 198: 2.

DROGOS 100: 30, impf. [af vb. reflex. *dragas*]; brottades, kämpade med hvarandra.

DROTZET 68: 23 [defin. DROTZETIN 68: 25, 69: 5, DROTZETEN 68: 29, 31, DROTZETENS 69: 1]; drots, drotset, konungens högste embetsman.

DROTZÆTE; högsäte, konunga-säte. *En dag sat sampson i sit drotzæte* 6: 10.

DRWLDOM 297: 5, TRWLDOM 297: 5, TRULDOM 299: 2; trolldom.

DWALDÆ 5: 13, DWALDIS 12: 22, 43: 6, 112: 22, 116: 3, impf. [af vb. *dwælias*]; dvaldes, uppehöll sig.

DWRLIGHA adv. [för *dyrliga*. — Jfr. *dyrligh*]; dyrbart. *Saa dwrligha clæddhe* 318: 30.

DÝLL 97: 9, præs. [af vb. *dylga*, *dylia*]; döljer.

DÝRA plur.; dyrbara, ädla, förträffliga. *Gwll oc dýra stena* 98: 2, 99: 7, o: guld och ädel-stenar. *Oc manga andra dýra riddara* 242: 8.

DYRLIGH [plur. DÝRLEGE 177: 4]; dyrbar, ädel, förträfflig. *Mz gýllenstýcke oc dyrliga pæll* 124: 23. *Manghen en dyrligh drængh* 271: 6.

DÆGLIHETH 296: 25 [af adj. *dægelig*]; skönhet, fägring.

DÖDRADAX; döds-dag, död-dagar. *Tw math nw haffua gull ok silff til dödradax* 367: 14.

DØST; dust, sammanränning (vid torneringar eller envig emellan kämpar till häst). *Thz war hans mæsta lust at rida i døst* 14: 16.

ECKI 64: 22, ECKE 1: 42, 3: 8, o. fl. st.; icke, inte. — Jfr. ENCKTE.

EFFTER 3: 1, 4: 2, EFFTIR 4: 50, ÆFTIR 18: 17, EPTER 130: 3, EPHER 279: 2, ÆFFTHER 280: 6, ÆPTHER 280: 27; efter.

EKKIATH pf. [af vb. *ekkia*, *ægia*, impf. *ÆGIADÉ*]; eggat, uppeggat. *Tin modher haffuer ekkiath thegh hær til* 323: 13. *Ok ægiade them fram* 324: 12.

ELFF 161: 10; Elf, Alf, ett slags natur-ande.

ELFF SON 337: 13, ELFFSON 337: 15; son af en Elf eller Alf.

EN 360: 16. — Se *Hin*.

ENCKTE 7: 10, EYNCHTE 62: 25, ENCHTE 112: 13, ENCTE 206: 6, ENKTE 212: 7, EYNCTE 276: 8, EYNCTHE 277: 6, EYCTHE 290: 18, INTHE 293: 20, ENTHE 294: 2, ENTHIT 296: 14, INTE 358: 3, adv.; inte, icke. — Jfr. *Engen*.

ENE [plur. ENA]; ensam, allena. *En dag war hon ene i sit hwss* 230: 12. *Sa at engen wistedh utan the two ena* 206: 18. *Tha wiliom wi rida twa ena* 366: 14.

ENFOLDUGER 174: 8; enfaldig, enkel, uppriktig.

ENGALEDIS 211: 4. — Se *Ængaledis*.

ENGALUND 259: 13, ENGHELUNDH 319: 13; ingalunda, på intet vis, alldeles icke.

ENGEN 4: 55, ÆNGEN 27: 7, INGHEN 305: 4, ENGHEN 305: 10,

ENKEN 337: 9, neutr. ENCHTET 8: 37, ENCHTIT 60: 3,

- EYNCHTE 62: 19, ENCHTE 117: 35, EYNCTHE 316: 14, ENCTE 326: 7 [dat. ÆNGOM 112: 5, ENGOM 211: 23, plur. ÆNGA 115: 5]; ingen, intet.
- ENKIL; enkling. *Tha atilius . . . hadhe sitith længe enkil* 302: 2.
- ENLIGA; enskildt, i enrum, hemligt. *Hugen sadhe enliga til her didrik* 339: 8.
- ENS; enahanda, på lika sätt. *War klædher wura bode ens skoren* 378: 29. *Ath the waro bodhe ens skapthe* 384: 5.
- ENTLITE, 1: 10, ANLITE 171: 1, 172: 1, ÆNLITE 216: 8; anlete, ansigte.
- EN TOGH, 1: 45, ÆN THO 97: 19, ÆN TOG 97: 22; ändock, änskönt.
- ERFFUODE; arbete. *Æ hwat aff tik warder aldre duger tw till erffuode* 157: 20.
- EYN 24: 1, EN 1: 1 [ET, ENOM, ENA o. s. v.]; en.
- EYNSAMBER 18: 5, EN SAMBER 336: 5, ENSAMBER 343: 29; ensam.
- FAAT neutr. sing. [af adj. plur. *fua* ɔ: få]; föga, ringa till antal. *Han ær wist hema oc faat folk nær hanum* 137: 17.
- FA [imper. FA 85: 10, impf. FIK 78: 1, pf. FONGIT 87: 13, FAAT 103: 17, FANGIT 105: 2]; gifva, öfverlemna. *Konungen bad fa sik swærdit* 67: 1. — 111: 10, 12. *Jarlen fik hanum et fat maat* 1: 31. — 41: 3. 57: 5.
2. få, emottaga. *Som han haffde fongit aff wideke* 96: 27.
- FAKUNNELIGA adv.; fåkunnigt, enfaldigt. *Taker æy till mýstycke thz iak sa fakunnelige spør* 123: 14.
- FALL; fal, till köps, till salu. *Myn dotter ær for ængen penning fall* 27: 7.
- FALLEN, FALLIN; tjenlig, passande. *Ther ær ængen bæter till fallen* [æn] *wildefer* 251: 6. *Han ær ther best till fallin* 251: 12.

- FAMALÖGER, FAMALOG, FAMELOGER; få-ordig, som talar föga.
Han war spaker oc wis oc famaloger 174: 7. *I bland stora herra war han famalog* 165: 10. — 169: 8.
- FANGNA 18: 14, FAGNA 245: 7, [præs. FAGNAR 210: 10, impf. FAGNADHE 302: 6, præt. FAGNADH 162: 7, o. s. v]; fögna, undfå, undfägna. *Hanum war ther well fagnad* 208: 11.
- FARA i, af sin kläder; påkläda sig, afkläda sig. *Lat mik fara i min kläder* 80: 9. — 80: 10, 11. *Oc for i sina brýnia* 257: 2. — *Sidan for han aff since clæder* 158: 37.
- FARLÖSTH; utan dröjsmål, utan uppehåll. *Ok lather mik farlösth faa then hiælp, mik skal ecke længhe töfua* 269: 36.
- FAST, FASTH [superl. FASTASTE 257: 17]; starkt, häftigt, högeligen. *Oc blödde han ganzke fast* 104: 16. *Greffuana slogos fast oc manneliga* 152: 31. *Honum angrade fasth* 341: 26, o. fl. st.
- FASTELIGHA; starkt, hårdt, häftigt. *Fasholth hin stolthe ridher fasteligha fram* 301: 1.
- FATABUR SWEN; tjänare, som hade uppsigt öfver husgeråds-kammaren (fataburen), skatt-mästare. *Kalla seuueken myn fatabur swen oc bid hanum fa wt sa mykit ther till widertorff* 126: 10.
- FEGHAN acc. sing. [plur. FEGHE]; feg, som snart skall dö, som är döden nära. *The döö som feghe ære* 288: 21. *Godh vapen giffue enghen feghan man* [liiff] 288: 21.
- FENNEN 117: 18, FÆNYN 382: 21; fanden, djefvulen. — Jfr. *Fædhinth*.
- a FERDOM 20: 5, AFFÆRDOM 322: 10; på färde.
- FIDLOR plur.; fioler. *Bade a harpor oc fjdlor oc alskøns strengeleek* 138: 6.
- FIERRE; fjerran. *Nær oc ferre* 118: 17.
- FILL, FIL, FILL; elephant. *Ther møtte them et diwr som fill heter* 105: 5. — 119: 6. 170: 19, 11. 185: 20. 375: 3.

- FIILSBEN; elfenben. *Hans sadell war aff fiilsben* 78: 18.
- FINNAS vb. reflex. [impf. FUNNOS 4: 51, 54: 1]; finna hvar-
andra, träffas, råkas. *Vi vilia skilias godhe vener
ath, saa skolo[m] vi ok finnas nær gudh vil* 290:
22. *Tha funnos the alla tre* 111: 24.
- FLÆDRÆ HAMPN 74: 15, FLÆDAR HAMPN 74: 17; fjäder-hamn,
fjäder-klädnad.
- FIOLL 29: 14, 32: 9, 75: 5, 86: 12, FIOLL 86: 6, 117: 31, 33,
FIÖL 281: 5, 24, FULL 3: 18, 74: 3, 192: 5, impf. [af
vb. *falla*]; föll.
- FLOG impf. [af vb. *fla* o: flå]; flådde, afdrog huden. *Oc
drap honum oc flog hwdana aff hanum* 136: 5.
- FLOG DRAGA 107: 1, FLOGH DRAKA 299: 7, acc. sing.; fly-
gande drake, flyg-drake.
- FLY [pf. FLIIT 259: 11]; laga, ställa till. *Oc fly sa at thw
henne rakar* 74: 31. *Jak skal sa fly at thu skalt
saa prüss af thenne ferd* 188: 41. — 216: 26.
2. förskaffa, bereda. *Jak will fly tik attila konungs
winskaf. oc giter iak tik then ey fliit tha will iak ...*
259: 9, 11.
- FOLDE, FULDE, FYLDE, FÖLDO. — Se *Fylgia*.
- FORBIDIA; bedja om ursäkt. *Her tidrik ... straffade ha-
num ther fore oc bad hanum forbidia widike* 147: 16.
- FORDAR sik; färdas. *Oc fordar sik tædan hwat han kunde
then wægh till danmark lag* 59: 18.
- FORDRAGH præs.; eftergifver, esterskänker. *Jak will bidia
tik at thu fordragh myn son thenne kamp* 95: 39.
- FORMAG præs.; förmår. *Thz beszta iak formag* 74: 45.
- FORSTACKET adj.; för stackot, för kort. *Ty at wægen war
forlang oc tyman forstacket* 68: 14.
- FORTALAR 242: 12, præs. [præt. part. FORTALAT 188: 31]; för-
talar, illa omtalar, smädar.
- FRAMKOMMA; så fram, drifva igenom. *Oc sporde hanum
hwre han skulde sin wilia framkomma* 150: 24.
- FRIDASTE; eg. skönaste, manligaste, hurtigaste. *Han ær nw
then fridaste kempæ ther all wærolden wet aff atsye*
76: 18.

- FRÆMARE [plur. FRÆMARA 101: 3]; främre. *Mz sin fræmare fot* (o: framfot) 106: 6.
- FRÆNCHA 290: 13, genit. FRÆNKÆ 258: 18; fränd-qvinna, kvinnlig anförvandt.
- FRØMEDE 80: 16, 118: 7, FRØMANDE 87: 9, FRÆMEDE 103: 8, 118: 3, FRÆMENDE 125: 6; främmande, utländsk.
- FULTAKER, FULTAKA 17: 1, FULTAGE, 104: 19, 20. 111: 15, FULTAGA 112: 10, FULTAGEN; i sin fulla styrka, fullkraftig, fullkomlig. *Han war riker oc fultaker* 12: 3. *Sa fultaka man som i ære* 16: 23. *Fultagen i al-lom lekom* 169: 9. *Mik tykker sa at han ær engen kempe eller fultage man. mik tykker hanum wara en rædder man* 263: 8. — o. fl. st.
- FULWORNE plur.; fullvuxna, fullkomliga, fullkraftiga. *The ære fulworne drængie* 321: 6.
- FÝLGIE 4: 23, FÝLGIA 8: 6, FÝLGIA 122: 13 [impf. FÝLDE 5: 25, FÝLDE 8: 42, FOLDE 10: 3, FULDE 135: 19, FØLDO plur. 98: 36]; följa.
- FÝLGHOMS aatt 259: 9, imper., FOLDIS 95: 56, impf., af vb. reflex. *fylgias* o: följas åt, följa hvarandra.
- FYRESKOTEN, B. ffýreskuten; liflig, hurtig, hastig. *Han war en liten man ræt fyreskoten* 14: 15.
- FÆDHINTH, FÆDINT; fänden, djefvul. *Wissth war han en fædhinth, han hassue honum, ok fædint hadhe han j sina hændher* 346: 5, 6.
- FÆGIORDELL; gördel, hværi guld och dyrbarheter förvarades, penning-gördel, penning-pung. *Æn will iak sigia tik for nogot aff min fægiordell ther ær vdi xij pund aff rødæ gull* 99: 2.
- FÆT; fjät, steg. *Sidan sprang han fran ane ix fæt i et sprung* 80: 5.
- FØRDEN 135: 16, FØRDIN 327: 12; förde honom.
- FØRGISSZ 310: 2, pl.; förgåts.
- FØR SAGHA segh 318: 24; sågo sig omkring.
- FØTER plur.; fot [såsom längd-mått]. *Tha tog walter en sten som wog ij skippund oc kastade ix foter* 129: 2. *x foter* 129: 3. *xiij foter* 129: 3.

GAFF *sik* 230: 18, impf.; jemrade sig, klagade sig. *Thy græt hon ok gaff sik illa* 352: 3.

GALTH, GÆLDHITH. — Se GELLA.

GAMAN 147: 18; skämt, munterhet, gamman.

GANGARA plur.; gångare, hästar, öfvade till pass-gång. *Nw welie alla ridha gangara, æn tha ride wij stora fagra hæsta* 7: 19, 20.

GANZE 1: 29, 24: 3, GANZSKE 75: 20, GANSZKE 98: 36, 100: 9, GANSZE 107: 2, GANTSZE 256: 1, GANSK 259: 3, GANSKEGHA 361: 2, GANZCA 364: 1, adv.; ganska, högeligen.

GANSZKAN, GANSKAN acc. sing.; hel, oafbruten. *En ganszkan dag wt* 117: 35. *The waro borto en ganskan dag* 160: 27. — 204: 9.

GAP; stort hål, öppning. *Gynom thz gap som the hadhe brwtith a mwren* 327: 3.

GAT, GATH. — Se GITER.

GELLA, GÆLLÆ, 152, 23 [præs. GELLER 323: 13, impf. GALTH, pf. GÆLDHITH]; undgälla, vedergälla. *Ok far tw nu ath gella tin otroskap* 272: 13. *Hadhe jach saa gældhith crimilla sin jlska som jach galth fron mith sar* 332: 22, 23.

GENSTAN; genast, strax. *Genstan dagin kommer* 98: 37. *Genstan han komber sa drep hanum strax* 158: 5. — 158: 31.

GERUSTH superlat. [af adj. GYROG 169: 9]; girigast, snålast. *Ok var alle manne gerusth* 304: 11.

GIORLA, GIORLIGA. — Se GØRLA.

GIRNADIS impf. [af vb. girnas]; åstundade, hade begärelse till. *Thu girnadis altit nyfflingha skat* 367: 26.

GISL; gislan. *Hon war tit sat till gisl* 222: 8.

GITER 257: 22, GITHER 288: 30, pl. GITOM 240: 18, præs. [Impf. GAT 14: 18, GATH 286: 19, pl. GATO 13: 68, GITTO 288: 27]; gitter, kan, förmår. Ställes vanligen tillsammans med ett följande pf. infinit. *At ængen hæst gat mera burit* 181: 27. *Thz gæssana gato ecki smeltat* 64: 22. *Oc giter iak tik then ey fluit* 259: 11, o. fl. st.

GLAFFWAN

GLAFFWAN 3: 9, masc.,

GLAFFWEN 15: 14, GLAFFUEN 78: 22, neutr. [defin. GLAWENIT 375: 20, plur. GLAUENEN 351: 7]; lans, tungt spjut.

GLASWINDOG; vindöga af glas, glasfönster. *Oc lüt glaswindog war ther uppa* 59: 25.

GLÆDI 54: 1, GLÆDHI 352: 8; glädje.

GODHEMEN 7: 8, GOTHEMEN 9: 13, GODEMEN 48: 6, 112: 2; gode män, män af god ätt, förnäma män.

GOD GERNINGA 255: 22, GODGERNINGA 256: 8; välgerningar.

GODE NAT, plur. GODHA NÆTHER; farväl, afskeds-helsningar. *Oc bød henne gode nat* 78: 19. *Ok sek honum ti-dendhe ok manga godha nætther* 287: 16.

GRAN 257: 14, acc.; grå.

GRATER; gråt. *Tha wart stort quinna oc barna grater* 241: 5

GRESGARD (Isl. *Grasgardr*); blomstergård, kryddgård. *Oc war sofnad i henne gresgard* 161: 4.

GRIMMARE; förskräckligare, grymmare. *Aldre sag iak et grimmare slag* 157: 19.

GRWFFUAR, impf. GRÖYWADHE, af vb. *gruffwa sik* o: grufva sig, rysa af fruktan. *Ty grwffuar mik encte for thesse xij* 224: 12. *Jærtsens men gröywadhe sik fasth* 344: 36.

GRUNDUGH, GRVNDUG, GRUNDOGER; betänksam, eftertänksam. *Han war wiis oc mildre ok grundugh i sinne* 1: 20. *Han war saktmodug oc grvndug* 12: 13. *Høffuisker oc grundoger* 171: 6.

GRYMMELIGA, GRWMLIGHA adv.; förfärligt, fruktansvärdt. *Han ropade grymmeliga* 249: 12. *Sydhan redh han til resen ther han hölth ganzska grwmligha* 375: 12.

GRYMMELIGIT, GRYMELIGIT 161: 23, GRYMMELIGT 174: 3; bärskt, grymt till utseende. *Hans entlite war bret oc langt oc grymmeligit* 1: 11.

GWLBØEN; gullbodd, inlagd med guld. *Myn brynja ær oc gwlbøen* 98: 1.

GÝLLENSTÝCKE [plur. GYLLENE STÝKKE 216: 7]; gyllenduk.

Hwsið war innan dragit mæ gýllenstýcke 7: 5. — 124: 22.

GÝMON 3: 10, GYMON 16: 7, GØMON 117: 4, GYNOM 4: 42,

GÝNOM 51: 12, GYNOM 251: 13, GINOM 257: 5, præp.; genom.

j GYNOM 331: 7, j GINOM 355: 23, i GØMON 9: 17, 16: 8, præp.; igenom.

GØMA, GØMÆ; taga vård om, lägga beslag uppå, förvara.

Tha lot han gøma alt thæ sampson atte, oc giorde hanum biltoḡ 3: 2. *Settom her igen two som slot-tit skule gømæ* 88: 13.

GØRLA, GIORLA adv.; fullväl, noga. *Gørla ær han kender .. a hans riddarskap* 173: 9. *Oc kende han giorla mymningæ æḡ* 207: 14.

GÖRLIGHA, GIORLIGA adv.; fullväl, noga. *Skal thæ saa stoo, tha moga wi görligha see ath nyfflinga mago falla* 325: 12. *Wideke hørde giorliga hwat the sagdo* 80: 2.

GØRS præs. pass., impf. GIORDIS; blir (är), blef. *Oc gørs tw nw ganzke starker* 157: 10. *Atilius konung giordis fasth gamoll* 305: 3.

HA 348: 17, HAA 319: 14. — Se *Hwo*.

HAG [? hwg] plur.; hugg. *Aff thera hag gik sa mykin gný* 204: 7.

HALFFUO; halft, till hälften. *Halffuo wredare æn før* 135: 10.

HANUM, HONUM, HONOM, HAN 48: 13, 242: 11, acc.; honom.

HANDFANG; handfång, kavel på ett svärdfäste. *Bade hielt oc klod oc handfang* 98: 15. — 147: 2. 207: 8.

HARDELIGA adv. [superl. HARDELIGASTÆ 249: 10]; hårdt, häftigt. *Oc bad sinæ men sökia hardeliga fram* 247: 6. — 262: 10, 11, 16.

HARKNIFF; hårknif, rak-knif. *Sasom hwassaste harkniff kunde bitæ a skæg* 109: 12.

HARM; bedröfvelse, sorg. *Didrik swarede aff myken harm* 289: 5. *Thæt ær en mykin harm ath tw skal vara saa illa sywch* 290: 4. — 319: 7.

2. harm, förtrytelse. — 152: 13. 253: 10.

HARM, neutr. HARMT; harmisen, förtrytsam. *Oc ær mik ther ganzske harmt fore* 98: 37. *Tha warth hagen harm* 305: 33.

HARNISKÆ KISTA 13: 35; vapen-kistæ.

HASA; afskära någons knä- eller häl-senor (jfr. 70: 12, 13), lemlästa. *Tw lot ok hasa mik* 74: 41.

HASEN; knävecket, hälsenorna. *Sa at hæstin' bugnade wider nider i hasen* 188: 3.

HEKTÆ [præs. plur. HÆCTHA, impf. HÆKTE, HÆCTHADHE 333: 5, HÆKTADHE 346: 7]; häfta, hålla, stå fast. *Sa at hanum enchte hekte hwar han till bøgde* 9: 4. *Thz ær sa hwast at enchte skall hektæ fore thz* 98: 22. *Hwaske wapen eller hæstha hæctha för honum* 281: 16.

HELGEDOMA; heliga ting, helgons qvarlesvor. *Ok boro wt skrin ok helgedoma* 376: 4.

HELL, HEELL, HEYLL 99: 1, HEL 375: 10 [acc. HELAN 253: 9]; frisk, oskadd, helbregda. *Liff nw hell oc sæll* 111: 22. *Gud se thes loffuat at didrik ær hell* 252: 25. *Worder han heell aff sinæ saar* 254: 11.

HELSEA imper.; göra helbregda, bibehålla vid helsan, skydde, bevare. *Gud helsa tidrik konung* 239: 12.

HELLIT, HELTE (Tysk. Helit, Held); hjelte, kämpe. *Thz fører hellit hagen* 185: 13. *Tha gik fram helle van hagen* 199: 1.

HELSTHER superlat.; käraste. *Kom tw alle manna helsther* 348: 11.

HEMAN; hemifrån. *Tha jach heman for* 340: 20.

HEMPAS 293: 14, imper. af vb. reflex. HEMPNAS 293: 13, HÆMPNAS 293: 12; hämnas.

HEMPT 72: 3, 74: 1, pf. HÆMPT 230: 22, præt. part. af vb. act. HEMPNA 230: 24, HÆMPNA 296: 14; hämna, hämnas.

HET imper. [af vb. *hætta*]; upphör, håll upp, stadna. *Het herra, talu ekki sa* 177: 15.

HEÝM 75: 8, HEYM 119: 20, HEMPNA 302: 35, HEM 319: 28; hem.

HIELT masc. [HIÆLTEN 16: 16, HÆLTEN 93: 17, plur. HIELTANA 106: 16, HIÆLTANA 360: 16] och neutr. [HIELTIT 98: 21, 195: 7, 207: 6, HIÆLTIT 375: 27]; fäste på ett svärd.

Oc kyste bade hielt oc klod 95: 9. Sa swærdit brast sunder i hieltit 201: 4.

HIN [neutr. HINT, plur. HINÆ], EN, (Enclitiskt) -EN, -IN, -AN, -N, [neutr. -T, -DH]; den andre. *Hin swarade 110: 6. Tha low konungen at hinæ som flýt haffde 182: 15. Oc angrade henne at hon wiste hanum hwart hin red 257: 19.*

2. den, neutr. det. *Hint goda swærdit nagelring 79: 11. Hin sama Alfrid diverg 98: 10. Ysung hin goda lekaræ 136: 7. — 145: 6.*

3. Såsom förstärkande artikel i tilltal: *Hin godhe rid-dare hiælprik tik befaler jach 271: 20. Tw ærmen-trik konung. hin otro swikure 272: 9. Tw hin ille hundh bidha mik 286: 16. Thu en hælghæ gudh hiælp mik nw 360: 16.*

4. (Enclitiskt) han, hon, honom, neutr. det. *Togan 78: 20 (o: tog honom). Sleptan 125: 24 (o: släppte honom). Stakken 213: 23 (o: stack honom). Waren 220: 3 (o: var hon). Latan 253: 20 (o: låta honom). Læggeren 296: 5 (o: läggen honom). Fördin 327: 12 (o: förde honom). Brendet 88: 21 (o: brände det). Wistedh 206: 17 (o: visste det). Haffuat 238: 9 (o: halva det). Skötat 384: 20 (o: sköt det) o. s. v.*

HIOLT 7: 1, 18: 10, 61: 4, 65: 2, HOLT 13: 41, HYLTH 360: 24, HÖLTH 360: 33, impf. [af vb. halla, halda]; höll.

HITTA [præs. HITTER]; uppsöka. *Jak skall snart hitta them oc hængia them bada twa 234: 9.*

2. träffa, råka. *Komber tw sa langt vtaff sassen . . . oc hitter ther Didrik 118: 10.*

HIWG 3: 13, 59: 21, HWG 3: 15, 17, HIOG 16: 14, 86: 4, 11, HOGH 282: 5, HYGH 308: 18, HÖGH 347: 5, impf. [af vb. hugga]; högg.

HOFF; kongligt gästabad, högtid. *Tha thz hoff war offuer standit 125: 1. Mædan hoffuet stod 126: 8. — 228: 16.*

HOFF GORDH; gård hvarest någon konung eller höfding håller hof, hof-gård. *Tha gik han oppa hoff gordhen ok kom j wedekis herberge 384: 15.*

HOFFWÆRK; idrotter, ridderliga öfningar. *Offtæ sag han hoffwærk nog* 115: 17.

HOFFWERER præs.; prålar, ståtar. *Oc hofferer gerna mæ wapn oc klæder* 169: 7.

HOFFUESINNE, HOFFUESIN 12: 7; hird, hoffolk, hofmän. *Oc gjorde hanum till hoffsuitzman for alt sit hoffuesinne* 11: 16.

HOGMEYDH; utbyggd öppning på ett tak, vinds-kupa, hometja (Smål.). *Her didrik stodh ther hart nær oppo en hogmeydh ok alle hans men* 326: 8.

HOLADE 59: 22, impf.; gjorde ihåligt, urholkade.

HOLL; håll, bakhåll. *Oc red i holl for irom iarll* 227: 19.

HOLLERE 275: 1 [plur. HOLLARE]; väktare, skiltvakt, utpost. *Oc wille se om thera hollare hwat heller the soffuo eller wakade* 145: 2. *Tha møtte hanum en aff konung didriks hollare* 145: 6.

HOSSOR plur.; benkläder. — Jfr. *Brýnia hossor*.

HUGMOD, HOFFMOD 205: 3, HOGMOD 265: 15, HOMODH; tapperhet, mandom. *The kampade aff mykit hugmod* 197: 12.

2. Förolämpning, oförrätt. *Ty bör thek hæmpnas hwad homodh mik sker* 293: 13. — 293: 14.

HUGMOD adj.; högmodig. *Han war hugmod oc otýden* 169: 7.

HWS, HWSS, HUSS; stor och anseelig byggnad, lofts-byggnad, (till skillnad ifrån *stuffua* 157: 21, o. fl. st., som blott hade ett enda stock-verk). *Konungens hwss* 5: 26, o. s. v.

2. Slott, borg, fäste. *Konrath badh hillebrand gaa opp a husit* 349: 1. *Tha gik konradh oppa husit* 349: 5 (Jfr. 347: 3, 348: 1, 2).

HWAREFF BORT, HWAREFF impf., BORT WORFFUEN 161: 7, præf. partic. — Af vb. *hwerswa*, *werswa* bort: försvinna, hastigt aflägsna sig. *Strax barnit war fød, hwarff moderen bort* 18: 19. *I thz hwarff elffuen som en skugge* 161: 15.

HWARGEN THERA, HWARGEN; ingendera. *Tha war en hwargen thera saar* 100: 17. *Hwargen wilde for annan wika* 195: 3. — 196: 4.

HWARGEN; ingenstædes. *Tw kan hwargen göra thz diwr sart utan tw kunde stinga thz i nafflen* 106: 10.

HWASKE, HWARKEN 115: 23, HUARKE 255: 31; hvarken. *Hwaske for gull eller for syluer* 99: 10. *Tw æst hwaske henna barn eller mit* 115: 39. — 218: 16.

HWAT HELLER 80: 3, HWAT HELDER 98: 6, HWAT HÆLLER 106: 3, HWADH HELLER 340: 34; antingen, om. *Oc wille se om thera hollare hwat heller the soffuo eller wakade* 145: 2.

HWATTE impf. [af vb. *hwættia*]; hvæssade, brynte. *En dag stod weland wid ena ælff. oc hwatte konungæns kniffua* 61: 1.

HWO 61: 17, HO 70: 9, HOO 296: 13, HAA 319: 14, HA 348: 17; ho, hvem, hvilken.

HÆDELIGA; skymfligt, snöpligt, utan hedersbevisning. *Far ey hædhon saa hædeliga* 341: 19. — 341: 26.

HÆLSOT; dödlig sjukdom. *Tha fik sampson sin hælsot oc bleff død* 10: 10. — 131: 1.

HÆLM 296: 12, plur. HÆLMA 333: 5; hjelm, hjelmar.

HÆRDHÆ 1: 13, HÆRDA 11: 6, HÆRDAR 158: 38, plur. [defin. HÆRDANA 4: 38, HERDANAR 13: 39, HÆRDANAR 107: 7]; härdar, skuldror, axlar.

HÆRDABREDER 171: 3, HÆRDA BREDER 173: 2; skulderbred, axelbred.

HÖFWISHETH 296: 25, HÖUISHETH 357: 23; höfviskhed, höfviska seder.

HÖFFUISKELIGA adv.; höfviskt, hofsamt. *Mestaren bad hanum skirma höffuiskeliga oc bad them ekki wredas* 213: 18.

HÖGSÆTHE 292: 6, 354: 25, HÖXSÆTHE [defin. HÖGSÆTITH 289: 15]; högsäte, hedersbänk. *Konung atilius sath j sine höxsæthe mith för bordith* 318: 1.

HÖK, HÖGH 351: 3, 378: 20; hög, jagtfalk.

JAMALDER; jämnåldring, af lika ålder. *Han ær min iam-alder* 76: 19.

IAMPNUNGER [plur. JAMPNINGE]; jämning, jämlike (om kämpar af lika anseende. Frans. *Pair*). *Her didrik tok hanum till sin iampnunger* 129: 28. *Oc skulo(m) wij heta hwars annars jampninge* 104: 28. *Oc ære the nw æj jampninge i bern* 130: 6.

IARTEKNE dat.; järtecken, värtecken, underpant. *Oc twngona bant han i manen for iartekne skuld* 182: 2.

IDAN; id, göromål, sysselsättning. *Thz war hans mæste idan tha han hema war* 133: 14.

JEFFWA, JEFFUA [impl. JEFFUADE]; tvifla. *Jæffua ther encte wi* 191: 13. 254: 22. *Tha jeffuade han fast om sit liiff* 104: 17.

ILLER [neutr. ILT 22: 9, 188: 19, 242: 2, ILTH 319: 31]; ond, elak. *Tw gør encte utan ilth* 157: 10. *Har der oc starker oc iller at widerfas* 161: 19. *Tw hin ike hundh bidha mik* 286: 16.

ILRADUG; illrädig, som råder till ondt. *Oc alt thzta onda woller hin ilraduge seueke* 242: 9.

ISTAD 78: 23. — Se *Ystad*.

JÆMREDDER; lika utrustad, lika utredd. *Æn tho at iak ær æj nw jæmredder ntz tik* 97: 19.

KALFFWA plur.; benkalffvar, vador. *The synner som offwan hans kalffwa ligo* 70: 13.

KAPSAMMER; eg. kampleysten, trätgirig, driftig, verksam. *Milder oc kapsammer* 168: 6. *Fameloger oc kapsammer* 169: 8.

KAR; käril, dryckes-käril. *Silff fat oc silff kar* 7: 4. *Gwlkar* 7: 6.

KARDH 316: 14. — Se *Skard*.

KARGER; snål, sniken, karg. *Ty athan war bade karger oc asniken* 19: 15.

KATER, KAAT 230: 23, **KOTH** 289: 12 [plur. **KATÆ** 265: 14]; lustig, munter, opprymd. *Han war kater oc drak gerna* 168: 5. *Han war altiid glader . . oc kater* 170: 6.

- KENNA; lära, undervisa. *At the skulle kenna hanum at smida* 57: 6.
- KESA; välja, utvälja. *Tha motte wi siælfue kesu hwem oss lyshe ath slass mæ* 325: 11.
- KLOD [defin. CLOTITH]; knapp på svärdfäste. *Oc kyste bade hielt oc klod* 95: 9. — 98: 15. *Ok sloo mæ clotith. för hans brysth* 351: 42.
- KLOKELIGA 74: 14, adv.; med klokskap, konstigt.
- KLÆDA [impf. KLÆDADE 102: 9]; eg. kläda, metaplor. kläda skott, stå för någons anfall. *Ren till mik manneliga iuk will klæda for tik* 93: 9.
- KLØR 107: 3, 5, CLØR 300: 5, plur. [defin. CLØRNA 300: 12, 15]; klor.
- KNAPAR 125: 19, plur.; tjenare, svenner.
- KOLFF; pil. *Sa snart .. som kolff i skute* 117: 38. *Han flögh för stangena som en kolff for eth arborsth* 380: 18.
- KOMÆ, KOMA 143: 3, KOMO 142: 20, 364: 9, dat.; ankomst. *Videke war glad aff thera komæ* 88: 1.
- KOMPAN [plur. KUMPANA 117: 15, KOMPANA 127: 2]; kamrat, stallbroder. *Han ær min goda kompan siord* 118: 27. *Wideke oc heim skildis sørliga fra thera kompana* 241: 22.
- KONÆ 4: 20, KONO 290: 36 [defin. KONEN 13: 39, KONAN 13: 48, plur. KONÆR 45: 2]; qvinna. *Jak hade sa gernæ ena kona till hielp som tik* 112: 11.
2. hustru. *Han haffuer ena kona hon heter hilda* 13: 14.
- KOR plur.; vitkor, val, utvägar. *Wij haffuom nw ekki kor utan tw* 240: 16.
- KRAGER plur. (Dan. Krager); kråkor. *Hans bryner ware sworte som two krager hafde sit offuan hans øghen* 1: 12.
- KRINGOM præp.; omkring, rundt om. *Oc lagde sik kringom slottit* 250: 4. — 250: 18. 264: 7.
- KRÿSTE impf. [af vb. krysta]; tryckte, kramade. *Tÿ krÿste han henne finger nar han skulde taka wid skalena* 120: 19.

KÆMBA;

KÆMBA; kamma. *Alldrey wilde han sit huffuod two æller kæmba* 115: 8.

KÆRER præf. [impf. KERDE 61: 5, KÆRDE 234: 4, 237: 4, 256: 27]: klagar. *Han kerde sin wanda for konungen* 63: 5. *Thz kærer jach nw för gudh ok edher* 268: 14.

KÆRLINGHÆ DRÖM 306: 9; käring-dröm.

KÖPA; leja, betala. *Dwergana angradæ tha at the skulde hanum sa dýrt kōpa* 58: 9.

LAGDIS impf. [af vb. reflex. læggas]; lade sig. *Sidan lagdis the nider at soffua* 206: 18.

LANDFÆRING; som far om länderna, vidtberest man. *Som samma kallade widferning tȳ athan war en landfæring* 132: 2.

LANDWÆRN 180: 9; landets värn, landets försvar.

I LANGAN, länge. *Thz haffuer iak langan sakt* 239: 6.

LANGWREKEN, LONGWREKEN; som länge ihogkommer oför-rätter, som bär långvarigt agg, långsinnad. *Langwreken oc enfolduger* 174: 7. *Fameloger oc kapsamer oc longwreken* 169: 8.

LASS impf. [af vb. lusa]; läste böner, bad. *Tha lag hon i sin stoll oc lass* 216: 9.

LASTE imper.; fördöme. *Gud laste thenna harm* 253: 10.

LAT, LAD imper., LOT, LOTH 386: 5, impf. af vb. LATA 3: låta, tillåta. *Hillebrand lot springa æftir hanum* 88: 28. — 189: 16, o. fl. st.

2. upphöra med, lemna. *Oc lad tinæ stora ord* 181: 15.

3. låtsa. *Oc lot som han haffde warit her ekkia* 102: 2. *War glad oc kaat oc lat som thz aldre sket haffde* 230: 23. — 255: 33.

LEBARD 4: 48; leopard, lejon.

LEIANDE 1: 19, particip.; leende.

LEEK [plur. LEKÆ]; ton-stycke för dans, dans-melodi. *Jak wænter iak kan alla the lekæ som i wilcinæ land* Sv. Fornskr. Sällsk. Saml. V. 38

ære bade a harpor oc fidlor oc alsköns strengelek
138: 5.

2. dans, dans-lek. *Kan tin biörn ecke flæræ lekæ* 139:

1. (Jfr. 138: 8, 9). — 139: 2, 5. *Oc skulde skoda
thenne leek* 140: 7.

LEKÆ; spela lekar, spela till dans. *Hwat kant tw at
lekæ hwi heter tw then besztæ lekare i wæildena
war* 138: 4.

LEKARÆ, LEKARE 137: 1, 138: 4 [plur. defin. LEKARNA]; spel-
man, lekare. *Tha kom ysung hin goda lekaræ aff
bern* 136: 7. *Lekarna mæwo wæll fara mellom
stora herra. æn thz ofrid ær* 136: 9.

LENÆ 102: 13; låna bort, gifva till låns.

LEON; lejon. *Han kallade biörnen wisa leon* 138: 10. —
163: 2, 3, 6, 9, o. fl. st.

LET, LEET 164: 1, LETH 386: 7; färg. *Then orm hæuer
guls let vpa sig* 78: 10. — 167: 2. 171: 8. *Bruun
leet ær vpa hans wapn* 166: 12.

LID 188: 17 pf.; lydt.

LIKA adj.; rättvis, billig, lika i värde, motsvarande. *Oc
nøda han till athan skall göra tik lika* (o: göra
dig rättvisa) 48: 13. *J magen thz wæll mæ lika
gøræ* 186: 31. *Tha skule wij hæffua lika for wort
liiff* 236: 6.

LIKADE, LIKADHE 308: 6, impf.; behagade. *Thz likade them
ekke wæll* 115: 34. *Thzte likade allom wæll* 260: 36.

LIKILSE fem. [defin. LIKILSEN 63: 14]; bild, beläte. *We-
land gjorde ena likilse sa skafft som then mannen
war* 63: 11. — 63: 19.

LIKNILSE neutr. [defin. LIKNILSITH 384: 5]; bild, beläte. *Han
loth stöpa et liknilse aff kopor æpther sik ok sin
hesth falka* 356: 12. — 383: 10.

LIM, plur. LIMER; lem, lemmar. *Liiff oc limer* 82: 14. *Ok
skilde lim wid lim* 375: 38.

LIOP 158: 31, 225: 4. — Se Löp.

LISTH; konst, färdighet. *Ok wil jach en mæ listh ok
manheth thegh winna* 337: 7.

LIT 229: 1, 230: 16, 237: 1; litel.

LITA; färga. *Wij skule lita war swerd i theris blod* 38: 5.

LITLA acc.; liten. *Ena litla stwnd* 248: 1.

LOFFUADE impf. [pf. LOFFUAT 63: 9]; gjorde löfte, gingo i borgen. *Two riddara loffuade for Amelias* 62: 21.

LOFFUAN; borgen. *The satte loffuan for sik* 62: 21.

LOO 361: 2, impf.; låg.

LOT, LOTH. — Se *Lata*.

LOW 182: 14, impf.; log.

LUD 119: 3, LUDER 119: 7 [defin. LUDEREN 119: 3, plur. LUDRA 4: 14, o. fl. st.]; luder, lur. *Ther ligger en lud vpa. ther blæs vdi* 118: 26.

LUGHIT 153: 9 pf., LUGHET 153: 10 præet. part. af vb. *liuga*.

LUTT, LYT [plur. LUITERNA 13: 49, LUTTERNÆ 13: 53]; lott, stycke, del. *Haffde han warit wknad. tha hafde tw saat then werra lutt* 103: 17. *Swa at hwar lyt föll seer* 117: 28.

LYWTH; ljud. *Ok badh sina men giffua sik lywth* 274: 2.

LÆNSMENNENA 238: 13, LÆNSMENNA 238: 14, plur. defin.; va-sallerna, läns-innehafvarne.

LØNA 150: 28, impf. LØNTE 73: 9; dölja, dolde.

LØNDØRN 32: 10; löndörr, lönport.

LØP 13: 35, 195: 8, LIOP 225: 4, LOP 306: 13 [plur. LOPLO 159: 6, 160: 8] impf. af vb. *løpa*. *Sodit liop nider i halsen* 158: 31.

MAALL, MALL, MOLL; mål, tungomål, språk. *Han kan alla handa maall oc sider* 132: 5. *Fugla maall* 158: 32. *Fugla mall* 178: 23.

2. mål, sak, ärende. *Hon ladhe goth til hwart moll* 357: 19.

MAG præes. [2 pers. MAG 97: 13, MAT 46: 2, 150: 11, 206: 11, MATT 253: 19 (MATTW 26: 20, 48: 4), 3 pers. MAG 1: 53, 48: 2, 52: 3, plur. 1 pers. MAGA 83: 6, MWGA 260: 29, 2 pers. MAGA 42: 15, 80: 3, MAGE 94: 15, MUGHE 88: 14, 3 pers. MWGO 136: 9], impf. MATTE 83: 8 [1 pers. plur. MATTOM 260: 41]; må, bör, kan. *Mag*

- iak rada 88: 17. *Thz mage i ekki gora* 94: 15.
Ganga sidan hwre thz mag 187: 26.
2. förmår. orkar. *Jak ær nw sar oc siwker iag mag*
ey ganga eller standa 256: 13.
- MAK; gemak, kammare. *Jak sat i mit mak. ther kom*
konungen gangande in 230: 20.
- MAK; ro, lugn, maklighet. *Oc mag han nw sitia mz mak*
i sit rike 208: 14.
- MANHET, MANHEIT; manlighet, mandom, tapperhet. *Thy at*
the haffde sport hans stora manhet 4: 55. — 5: 4.
 122: 20. *The kampade wæll oc drengeliga mz mý-*
kin manhet 198: 3
2. manlig gerning, bragd. *Æ hwat manheit han giorde*
 1: 27. — 7: 22. 14: 3. 77: 6 o. s. v.
- MANSKAP; personlig tjenst, underdånighet. *Oc loffuade ha-*
num tro oc manskap 4: 57.
- MATTÆ, MATTA, MATA; mätta, hånseende, läslighet. *I alla*
mattæ 1: 16. *I sa matta* 267: 4. *Til mata* (a: till
 pass) 253: 11.
- i MELLAN 33: 17.
- j MELLOM 33: 16, MELLOM 112: 23, 204: 10, i MELLOM 147: 6,
 203: 28; mellan, emellan.
2. igenom. *Tha riffnade hans skip enda i mellom* 232: 12.
- MENDE impf. [af vb. *mena*]; jagade, förödde. *Oc mende*
diwr hwar i annars skog 226: 3. — Jfr. *Jhre*, Gloss.
 Sv. Goth., ordet *men*, *hålle meen*.
- METFYLGJARA 182: 16, plur.; följeslagare.
- MIDDELMAN (Isl. *Medalmadur*); medelstor man, man af me-
 delmåttig vext. *Han war kallas en middelman, ty*
han war altiud bland stora men 166: 2.
- MÍDIA MÝO (Isl. *Midmiör*); smal om midjan. — Se *Mýo*.
- MIDIANADS 275: 2; midnatts.
- MILHEIT 122: 20; mildhet.
- MINNA 243: 11, MINNE 264: 24; mindre.
- MOGH, MOGHER [plur. *MOGHA* 319: 34]; svåger. *Tolgith*
venthe jach mik ey aff myn mogh 295: 30. *Myn*
mogher atilius konung 305: 13.

MON præs. [plur. MONA 151: 7, impf. plur. MONNÆ 128: 23];
mä, wände. *Tha mon iak nōdug sōnia tik kamp*
97: 18. — 77: 6. 80: 25. 177: 4. *Oc mona wij æn*
siger faa 249: 16.

MONA SKYNITH 276: 1; månskenet.

i MOTE 177: 5, MOTE 177: 9, 209: 2, i MOT 192: 8; mot,
emot.

MOXEN, MAXAN; nästan, nära nog. *At thz moxen gik om*
kulld 106: 14. *Moxen dōder* 125: 23. *Saa heth ath*
hon maxan brænth honum op 337: 18

MÝKLO 135: 9, MÝKLA 242: 1, 259: 13, dat. [plur. MYCLA.
Af adj. sing. *mykil*]; mycken, stor. *Ok her aff he-*
tho(m) vi mycla men 281: 10.

MYNNE; vilja, samtycke. *Wtan warth loff eller mynne*
379: 22.

MÝNTIS impf. [af vb. *mýnnas*]; mindes, påminde sig. *Tha*
mýntis hanum thes, at . . 63: 3.

MÝO [Isl. *miðr*]; smal, smärt. *Han war bade tiwk ok*
bred. oc midia mýo 165: 6

MÝSS 216: 10, plur. [sing. MWS 216: 14]; möss, små råttor.

MZ 1: 37, MÆDER 125: 20, METH 188: 28, 213: 14; med.

MÆLTE 117: 20, 122: 1, MELTE 152: 17, impf. [af vb. *mæla*];
talade, sade.

MÆNGIDE 64: 20, impf. [af vb. *mængia*]; mängde, blandade.

MÆYARE; skördeman, slätterkarl. *Som kornith faller för*
en mæyare 300: 2.

MÖDDIS impf. [af vb. *mōdas*]; blef trött, tröttnade. *Si-*
giord war gamall tȳ mōddis han 119: 13.

MÖRDHER 323: 20; mördad. — Jfr. *Aff mördher*.

NAFFN 63: 5, 129: 29, 156: 13, NAMPN 123: 6; namn.

NAGOR 304: 7, 323: 9, NAGASTH 308: 9, pronom.; någon,
något.

NAM 59: 2, impf. — Se *Nymma*.

NAPTH; knäppt, näppeligen, med svårighet. *Ok kunnom*
honum naph alle iiii fanga 295: 37.

NEFFNER 186: 26, præs; säger vid namn, nämner.

NEMMER 305: 4, comp.: närmare.

NIWTA (*nokon*) *aat* 90: 24, *at* NIWTA 94: 21, NIWTA 234: 14, NYWTHA *ath* 357: 7 [præs. NIWTER *till* 90: 16, NIWTER *att* 256: 7, NYWTÆR 269: 35]; få godt af (för en annans skull), draga fördel af (den ynnest, hvari en annan står), hafva nytta af (en annan). *Vtan tw niwter annan man till æn tig sialffuan* 90: 17. *Offtha nywtær man eth goth bodh* 269: 35. *Læth myn son nywtha mik ath* 357: 7.

NODUGA 133: 4. — Se Nødug.

NOKORSTADZ 129: 11; någonstädes.

NY adv.; nyss, nyligen. *Tha war ny döödh Alabrandh* 377: 4. NÿMMA [impf. NAM]; lära, inhemta. *Om han wilde nÿmma sa mykin konst som faderen* 76: 4. *Weland nam sa well atsmida* 59: 2.

2. Taga, fatta. *Hans swærdh nam aldher stedh . .* (o: tog aldrig fäste, stadnade aldrig) *för en j jorden* 328: 6.

NÆFFUA 120: 7, NEFFUA 323: 9, dat.; näfve, knuten hand.

NØDUG 97: 18, NØDUGER 232: 10 [neutr. NØDUGT 115: 4, plur. NODUGA 133: 4]; nödig, ovillig.

NØGDE impf. imperson. *At hanum nogde* 133: 10, o: att det var honom nog, att han blef nöjd.

NØGELIGA adv.; noga, noggrann. *Sa war hon nøgeliga till wara takin* 215: 8.

OFFMÿKEN, OMÿKEN; öfvermåttan stor. *Wilkinus koning stempde wt en offmÿken hær* 17: 11. *Oc samlade en omÿken hær* 52: 6.

OFFTÆ 1: 22, OPTHÆ 358: 4, compar. ÖPTARE 365: 21; ofta, oftare.

OGLADER 143: 7; misslynt, förstämd.

OKUNNUGAN acc.; okänd, obekant. *Diarffwer i okunnugan stad* 111: 18.

ORDON, ORDHON [defn. ORDONEN 376: 7]; orden, munkorden. *Ok wil jach ordon mz idher* 370: 26. *Ok gaff sik j ordhon mz them* 370: 38.

- ORLIGH 33: 15, ORLIG 54: 9, 133: 12; örlig, strid, krig.
 ORLIXMAN 11: 2, ØRLIX-MAN 55: 3; stridsman, krigare.
 ORLIGADE 113: 1. — Se *ørloga*.
 ORMA SKYWL; ormskinn, ormskal. *Hans skin var harth som eth orma skywl* 291: 9.
 OSENDE [1 äldre medeltidsskrifter *usini*, *osinne*, *osynne*, Isl. *osynju*]; olyckligtvis. *Osende let iak myn hæst he-ma* 98: 5.
 OSIGER 97: 12, 135: 17, 207: 24, 262: 31; oseger, nederlag.
 OSKÆL; orättvisa, obillighet. *Ok ær thz stor oskæl ath j draga saa munga pæningha somon* 379: 19.
 OSPILT plur.: oskadde, icke skadade. *Thin wapn spiltis sare i ider kamp nw mattw winna ospilt wapn igen* 97: 15.
 OTRO adj.; otrogen. *Han ær en otro man* 238: 3. — 272: 9.
 OTYDEN; tvär, otidig, svår att komma till rätta med. *Han war hugmod oc otýden* 169: 7.
 OWIN 257: 18, plur. OWINIR 254: 17, OWENER 257: 25; ovän, ovänner.
 OWINNELIGIN, OWINNELIGEN 262: 3; ööfvervinnelig. *En owinneligin hær* 253: 2.
 OWÆFFLE [af *of*, öfvermåttan, och *afl*, kraft]; eg. öfvermägtig kraft, ööfvervinnelig svårighet. *Tha sampnas hær saa mykit folk aff landz tho haffuom wi mere owæffle* 329: 19.
 PALL; bänk. *Sidan sato didrik gunnar oc hagen ... alla a en pall* 162: 9.
 PAULUN 27: 4, PAWLUN 68: 22, PAULON 276: 4, PAULWN 276: 6; tält. *Ther slog han sinæ paulun* 39: 18. *Oc satte ther sinæ paulun* 39: 20.
 PIK; beck. *Swart som pik* 1: 7.
 PIPARA 5: 21, PYPARA 7: 7, plur.; pipolekare, flöjtblåsare. *Mz pipara oc basunare* 10: 2, o. fl. st.
 PORTENÆREN, PORTANÆREN 223: 12; portvaktaren, dörrvaktaren. *Nw ... slog portenæren porten till for mik* 125: 16.

PORTHOLLERRE 353: 2 [plur. defin. PORTHOLLARANA 160: 6];
portvaktare, portvakt.

PÆLL; ett slags dyrbart tyg. *Mz gyllenstýcke oc dyrliga pæll* 124: 23.

QWELDIT 50: 5, 121: 4 neutr., QWELDEN masc.; qvällen, af-
tonen.

QWÆL præs. [af vb. *qwaelia*]; qväljer, plågar. *Ok hwro hon qwæl sina brödher j hæl* 338: 7.

RAD, RØDH 305: 16; råd. *Mik týkker rad* (o: mig synes
rådligt) 183: 7.

RAFFN; korp. *Swart som raffn* 7: 13.

RAKAR 74: 32 [pf. RAKAD 73: 20]; träffar, råkar.

RAKOR plur. [Isl. *rak*, n., *raki*, m., o: vätska, fuktighet]
våta, blöta, fuktiga. *Tha hadhe crimilla lætith læ-
gia rakor huder oppa ærther, tha nyfflingha skulle
löppa öffuer them tho fölla the* 323: 26.

RAM; tillfälle, lägenhet. *Om han hassde set sin ram* 145: 5.

RASKOST, B. *raskoth* adj.; raskt, hurtigt. *Han hassde et
raskost sinne* 166: 6.

REDDER 131: 6, REDH 287: 6, præt. part. [af vb. *reda*]; ut-
redd, utrustad, tillredd, behandlad.

REKKIA, B. *rækka*; nå, hinna. *Thu led fast mot qwelden
sa athan kunde ekki hem rekkia* 158: 25.

RETHO 50: 7, adj.; redo, tillreds.

RIFF; ref, refben. *Oc stötte sin fot a resens sida sa at
sunder brast tw riff i hanum* 181: 18.

RIFFNADE impf. [RIFFNADHER præt. part. — Af vb. *riffna*];
remnade. *Sa at stædia stokken riffnade* 157: 16. —
232: 11. *Hwar muren var litith riffnadher* 325: 13.

RISTADE 9: 6; rystade, skakade.

ROKU impf. plur. — Se *Rök*.

ROKA; råga, lägga i råge, fylla. *Saa mykith röth gull,
æ meden tw kanth then roka paa* 322: 25.

ROSA [præs. ROSAR 127: 10, impf. ROSADE 1: 27, ROSADHE];
prisa, berömma. *Aldre rosadhe han sigh sielff* 1: 26.
2. skryta.

2. skryta. *Rosar han nogot aff then siger han fik* 137:

17. *Ekke tor tw ther sa rosa aff* 146: 9. — 195: 11.

RWSADE impf.; tog sig rus, drack sig rusig. *Han drak oc rwsade æ mædan thz warade* 124: 19.

RYKKER; ringer, gifver ljud (om klockor). *Thz baner rykker saa fasth ath thz höra magh offuer all hcræn* 280: 13.

RÝMA 253: 4 [impf. RÝMDE 117: 34, 134: 11, imper. RÝMÆ 104: 9]; vika undan, fly.

RYMPT; rymligt. *Oc got oc rympt som hanum tæktis* 78: 3.

RØK impf. [plur. RØKU. — Af vb. *ryka*]; fördes med häftighet, flög, yrde. *Han steg sa fast at stenana roku for hans föter hwar han fram steg* 100: 7. *Jarnet røk kring om smidiana* 157: 17.

RØNÆ 62: 11, RØNA 134: 17; försöka, pröfva. *Tha will jak rønæ mik mz hanum* 62: 8.

RØNÆ plur.; rön, pröfningar, försök. *Oc wæntar mik at wij komma nw i fullæ rønæ* 117: 20.

RØSTER; djerf, tapper. *Oc mongen røster kempe mz* 240: 23.

RØSTOGE; tappra. *Dræper iak tik i sløkt tha estw aldre werder at nempnas iblan røstoge men* 258: 25.

SAAR 16: 7, 8, SAR 256: 13, SOR 301: 3, 10 [neutr. SART 106: 9, 10]; sårad. *Thu æst illa saar, oc tina saar bløda fast* 257: 21.

SAK; eg. sak hvaröfver någon klagar inför rätta, skuld, förbrytelse. *Thenna qwinna hassuer engen sak* 152: 20. — 237: 6, 7. *Hwadh gaff gud mik til sak* 286: 1. *Hwadh sak gaff tu honom* 310: 10.

SAKAT pf.; skadat. *Tha hade mik enchte sakat* 107: 12.

SAMPNADHE 355: 3, impf., SAMNLEDH 134: 9, pf., SAMPNAS 329: 18, præs. pass. af vb. *sampna* o: samla.

SANNIND; sanning. *Wid hans gode tro oc sannind* 68: 16.

SARA, SARE 103: 1; bitterligen, svårligen. *Veland angrade sara* 70: 1. — 99: 5. *The sørgde sara hans død* 228: 4. 256: 1. 293: 2, 9. 296: 18.

Sv. Fornskr. Sällsk. Saml. V.

2. mycket, högeligen. *Thin wapn spiltis sare i ider kamp* 97: 14. *Tha skattade han sare sit eget land* 133: 12.
- SARLIGA; bitterligen, svårligen. *Hwn gret ganzske sarliga* 152: 17. — 230: 18. 316: 11.
- SATISS 119: 12, SATTES 152: 37, SATTIS 158: 23, impf. [af vb. reflex. *sættas*]; satte sig. *Sidan sattis the nider oc hwiltis* 200: 5.
- SE, 3 pers. præ. conj. [af vb. *WARA*]; vare, må vara. *Gud se thes loffuat* 252: 24. — 253: 8.
- SEEM, 1 pers. plur. præ. [af vb. *SE*]; se. *Wij seem nw æy længer slass* 200: 18.
- SEER, dat. af pronom. recipr.; för sig, i ser. *Swa at hwar lyt fiøll seer* 117: 28.
- SIDAR, B. *ssöder*; åt söder, söderut. *Jak will jo fara sidar* 77: 12.
- SIDER, SID 33: 3, 96: 21 [plur. *SIDER* 118: 3, 123: 15]; sed, plägsed. *Thz war tha sider* 17: 5.
- SIDERMER comparat.; sednare. *Hwart henne sidermer rodh war werre æn thz förre* (o: Hennes sista råd var alltid värre än det första. Hennes råd blefvo allt värre och värre) 305: 16.
- SIDHAN 3: 7, SIDAN 7: 12, SIDHON 295: 18, SYDON 295: 21, SYDHON 351: 7, SYDHAN 351: 50; sedan.
- SIGER 87: 3, 7, SÆGHER 274: 15; seger.
- SIGER STEN 68: 10, SIGERSTEN 68: 25, 120: 2, 121: 3; segersten, amulet, som troddes gifva seger. *Tha kom hanum i hwg at hema lag hans siger sten som dogde i strid* 68: 9.
- SIGER SÆLL 171: 7; segersäll, segerrik.
- SIGLDE 18: 8, impf., SIGILTH 378: 4, pf.; seglade, seglat.
- SILFFUERIT; försillrad. *Hans skiøll war silffuerit* 174: 9, 10.
- SIN, SINNE 1: 20; sinnelag. *Hans sin war swo skapt* 1: 17. *Badæ mz sin oc skapilse* 11: 13. — 173: 5.
- SIN, SINNE [dat. plur. *SINNOM* 357: 15] masc. och neutr.; gång, omgång. *Nokon sin* 1: 21. *Æn en sinne* 13: 51. *Thz war et sinne* 15: 1. *Annat sin* 16: 4.

Thz tridie sin 16: 5. — 46: 3. 70: 15. 113: 4.
147: 15. 232: 1. 233: 1.

SITH; sidt, långt. *Han hade grath har ok sith* 380: 10.

SITIA 7: 24 [præs. SITER 7: 11, SIDER 187: 24, impf. plur.
SATO 177: 6, pf. SIT 1: 12, SITIT 7: 8]; sitta.

SIWKE dat.; sjukdom. *Mz annor siwke som hon førre
haffde* 152: 35.

SIÖKONONA 308: 18; sjöqvinnan, hafsfrun.

SKAPT, SKAFFTER, SKAFFT; skapad, formad. *Weland gjorde
ena likilse sa skafft som then mannen war* 63: 11.
Tha war han skafft som en strudz 74: 15. — 119: 4.
161: 24. 218: 10.

2. beskaffad, beskaffadt. *Hans sin war swo skapt* 1: 18.
Hwre thz mz hanum skapt war 211: 15. *Hwre ther
om skafft war* 250: 17.

SKARD, KARDH; skåra, inskärning. *Oc store skard vtinnan
aff harda hielma* 7: 17. *Ok eyncthe kardh var j
hans skiöl* 316: 14.

SKARNIT 126: 5; skarnet, smutsen.

SKELACHTUGE 153: 2; skiljagtige, oense.

SKEMTA SIK 308: 12; förlusta sig.

SKENAR 246: 8, præs., SKENDE 144: 12, impf. — Se *Skynnar*.

SKIB 18: 7, SKIP 232: 5; skepp.

SKIFFTING; bortbyting, barn, som blifvit bortbytt af trolen.
Oc kallade hanum dare oc skiffing 115: 6. — 115:
15. *Jak siger at tw æst en skiffing tw æst hwaske
henna barn eller mit* 115: 38.

SKIKKER 274: 9, præs. [impf. SKICKADE 264: 6, SKIKKADHE
330: 2]; ordnar, uppställer (om en krigshär). *The
skickade theris spedzsa* 247: 1.

SKILDISZT 75: 19, SKILDIS 341: 25, impf.; skiljdes.

SKIPÆSTAM 18: 10; framstam eller bakstam på ett skepp.

SKIPPA; skaffa, tilldela. *Skippa mik en qwinna j nath*
339: 8.

SKODDO 183: 2, impf.; skådade, besågo.

SKOFF 72: 5, impf.; skof, skafde.

SKORDOCTH; fullt af skårer (o: inskärningar). *Myn brynja riffuen ok mith swærdh skordocth* 295: 33.

SKOT [dat. SKUTE]; skott. *Som kolff i skute* 117: 39.

2. pil, pilar. *Oc bado hanum sla sig skot* 71: 3. *Oc kunde wæll leka mæ skioll oc spiwt oc skot* 173: 4.

SKÝNDELIGÆ adv.; skyndsamt. *The rido skýndeligæ effter wolter* 224: 4.

SKYNNADE, SKÝNDADE impf.; påskyndade, äggade, manade. *Her didrik skynnade sina men fram* 135: 8 — 262: 22.

SKYNNAR 19: 12, SKENAR 246: 8, præs. [plur. SKINA 134: 10, SKENA 151: 1, impf. SKINNADE 17: 20, SKENDE 144: 12, SKENEDE 264: 5]; härjar, sköflar. *Han brender oc skynnar alt thz han framdrager* 19: 12.

SKÝRMA 14: 17, SKIRMA 213: 5, 9, SKIRMÆ 213: 6 [impf. SKIRMADE 213: 20]; fäkta med svärd och sköld, fäkta. *Thz war hans mæstå lust at rida i döst oc læra at skýrma* 14: 17. *The togo the swerd som the wore wan at skirma meth* 213: 13.

SKYTTE 73: 12, SKÝTTE 73: 13; skytt, bågskytt.

SKÆLL; skäl, reda, besked. *Han kunde hanum engen skæll göra* 156: 5.

SKÆNK 215: 24 [defin. SKÆNKEN 294: 12, SKÆNCKEN 295: 8, SKENKEN 128: 6]; munsänk.

SKØN inf.; skönja, urskilja. *Mædan i kunne thes æy skøn at iak rader ider got rad* 95: 3. — 206: 3. 252: 12. 337: 9.

SKØT adv.; snart. *Jak seer athan ær skøt øffuerwunnen* 95: 40. *Tw mat skøt rædas* 238: 2. *Wij wilia skøt koma* 252: 25.

SLAG; fotspår, fjät. *Oc magen i æn se theris slag* 71: 15. *Tha sago the at slaget lag fra smidiana* 71: 15.

SLAGTOGIT, B. *Slacktugeth*; bindslet, kopplet. *Slagtogit skall wara flettat aff thit eghit skæg* 8: 11.

SLA [impf. SLOG, præt. SLAGIT 98: 16]; smida. *Oc bado hanum sla sig skot* (o: smide sig pilar) 71: 3. *Thz*

slog hin sama Alfrid dwerg. som tit swerd nagell-ring slog 98: 9, 10.

SLAMS 325: 5, 7, 1 pers. plur. præs. af vb. refl. SLASS 325: 11, 2: slåss, kämpa.

SLANGA (Tysk. *Schlange*); ett slags orm. *En orm af gull som slanga heter* 78: 9. — 165: 17.

SLIMAN acc.; slem, neslig. *At tw haffuer suat osiger sliman* 97: 12.

SLØKTE 212: 1, impf.; slæckte.

SMÆLUGARE 142: 28, compar.; smædeligare.

SNAK; snack, löst tal, skämt. *Jak tog thz for snak skýld* 64: 4. *At thz war hans snak oc gaman som han till widike talade* 147: 17.

SNIMMAN adv.; nyligen. *Wij æij drapom snimman læ men* 117: 22.

SNIO 7: 15, 59: 8, 71: 6, 165: 3, SNÖY 378: 17; snö.

SNÆD; streck, skälmstycke. *Jak gjorde hanum et litit snæd igen* 42: 13.

SODIT [præt. part. af vb. *siuda*]; kokadt. *Tha thz war sodit* 158: 28.

SODIT; sodet, spadet, soppan. *Oc wilde smaka sodit* 158: 29. *Oc sodit liop nider i halsen* 158: 30.

SOFNAD 161: 4, præt. part., SOFFNADE 181: 16, impf.; somnad, somnade.

SOLBERGAT præt. part. — *Till at solbergat war* 119: 18, 2: tills sölen gått ned, tills efter solbergningen.

SOMT, SOMPTH [plur. SUMMÆ 72: 8, SÖMMA 86: 8, 132: 2, SOMME 181: 32, 240: 5]; något, en del, plur. några, somliga. *Oc somt haffde resen aff danmark mæ sig* 183: 5. *Alth flyr för them sompth j stora skoga.. ok sompth til skips, ok somme til herdindh konung* 298: 20, 21.

SOO 361: 1, SAA 362: 4, SA 362: 7, impf.; såg.

SOPFUA 308: 6; sofva.

SOTH 290: 6, 10; sjukdom. *Thenne soth wardher myn dödh* 357: 7.

SPAKER 172: 5, adj.; vis, förständig. *Han war spaker oc wis* 174: 6.

SPAKELIGA adv.; fredligt, stillsamt. *Tha drog han spakeliga vtoffuer landit* 29: 3. *Tha far spakeliga oc ey mz hugmod* 118: 8.

SPAN; spann (ett längdemått), så vidt man kan utspänna fingrarne. *Mellom hans øghen war en span* 1: 11.

SPERNADE 152: 31, SPERDE 153: 6, impf.; spjernade, sparkade.

SPESZ 135: 11, SPEDZS 247: 5, SPES 330: 3 [plur. SPEDZSA]; fylking, afdelning af en krigshär, slagordning. *Oc ængen spesz star for them* 134: 21. *The skickade the- ris spedzsa* 247: 1.

SPILTE impf. [impf. pass. SPILTIS 97: 14. — Af vb. *spilla*]; skadade, förderfvade. *Oc spilte hwar annars harnisk* 259: 4.

STAAD, STAAT 216: 2; ståt, prakt *Oc hiolt stor staad* 7: 2.

STACKUT 82: 10, adj. [compar. STÆKRE 82: 10, STÆKKARE 83: 1, STEKKARE 83: 3]; kort, stackot.

STAD, STADH, STEDH; ställe. — 106: 9. 111: 18. 200: 21. 375: 4. — *Aff stad* 3: från stället, å stad. *Oc red aff stad* 231: 10. — *En stadz, En stadh* 366: 6, 3: på ett ställe, enstädes. *En stadz mellan hans hærdher* 291: 10. — *I stad, I sted* 3: på stället, straxt, nyligen. *Sintram wilde skirma strax i stød* 213: 11. *Han red her fram om slottit i sted* 257: 16.

2. stad, der någonting stadnar, fäste. *Hans swærd nam aldher stedh* (3: stadnade aldrig) *æ oppa hwadh hielm han högh för en j jordena* 328: 6.

STADELIGA adv.; stadigt, ständigt. *Ok tænc the aldrian ther stadeliga oppa* 365: 23. — 384: 26.

STAD op 196: 10, imper.; statt upp.

STALP 310: 19, impf. af vb. *stielpa*.

STALSSA plur. — Se *Stolsan*.

STANK impf. [af vb. *stinka*]; studsade, slant, kastades tillbaka. *Hielmen war hard oc swerdit stank aff hanum oc nider pa axlen oc i gemon bryniun* 9: 16.

STARKÆ 118: 33, STERKE; styrka. *Fasholt sprang fram a mykka sterke* 109: 5.

STARKELIG adj.; stark. *Badhe mannelig oc starkelig* 115: 2.

STARKELIGA adv.; med styrka. *The slogos starkeliga oc lenge* 194: 2.

STARKHEIT, STARCKETH 296: 24; styrka. *Thy han haffuer æij manna starkheit* 13: 29.

STARKKLEEK; styrka. *Jak far nw at røna min starkkleek* 158: 19.

STOLSAN acc. [plur. STALSSA]; uppsatt, förnäm. *Tha thu drog heim till tik, oc gjorde han[um] sa stolsan* 242: 11. *Ok sago manga stalssa quinnor som æpther them sogha* 318: 37.

STEFFNO, STÆFFNÆ dat.; stämman, möte, sammanträde. *A ting oc steffno* 165: 10. *A tingæ stæffnæ* 166: 6.

STEKAREN, STEKEREN 295: 7 [plur. STOGARE (för stegare) 125: 19]; kocken, köksmästaren. *Tha gik haghen til stekaren J morgon arla gör var math redha* 294: 9.

STEKARA HWSS, STEGAREHWSS 115: 3, STEGARE HUSS 288: 26, STEKAHUS 329: 22 [defin. STEKARAHWSIT 70: 3, STEKARA HWSSSET 115: 25, STEGAREHWSIT 115: 35]; kök, stegerhus. *Mik tyckte langt wara at ga hwar dag at kraffwia matt aff konungens stekara hwss* 125: 6.

STODZLIGA adv.; ståtligen, med prunk och ståt. *Oc sporde ho ther war, som sa stodzliga red* 96: 31.

STOLIS pf. reflex. [af vb. *stiæla*]; stulit sig. *Oc wilde haffua stolis vppa them* 145: 4.

STOR HOGATH, STOR HOGADHER 337: 11; stor i hugen, högsinnad, stolt. *Togh ær hon saa stor hogath ath os dogher ey giffua henne vtan mz hennes godh vilie* 302: 23.

STRENGELEK; strängalek, strängaspel, musikaliskt instrument. *Bade a harpor oc fidlor oc alskøns strengelek* 138: 7.

STWND; tid, tidrymd. *Oc wore ther om nokor stwnd sidan* 49: 7.

STWNGIT pf. [af vb. *stinga*]; stuckit. *Oc tok en sigersten aff sin faders pwng. som han haffde in stwngit* (o: instuckit, instoppat) *om qweldit* 121: 4.

STÆDHIA 277: 9, STÆDIA 279: 10 [impf. STADDE 138: 12]; till-
städja, tillåta.

STÆRTIN 74: 18, STIÆRTEN 74: 25; stjerten.

SULNADE 385: 3, impf.; svullnade.

SWLTAN; svulten, hungrig. *Sa snart som en swltan falka
slaar effter brad* 93: 4.

SUNDER 125: 18, i SUNDER 125: 18, SINDHER 351: 7, SYNDHER
351: 32, 355: 26; sönder, i stycken. (Af sing. *sund*,
sönd ɔ: del, stycke).

SUNDERLIGA 76: 5, adv.; synnerligen, i synnerhet.

SWIKNADA, SWIGNADE impf.; böjde sig, vek sig. *Han bleste
sa fast . . at quistana aff trænæ swiknada for ha-
num* 181: 6. *Sa at hielmen swignade for hanum*
192: 10.

SWO 1: 20, 8: 18, SA 1: 46, SWA 117: 28, 36, SAA 290: 22; så.
SWOLGHIT 108: 5, pf.; sväljt, uppslukat.

SVÝMÆ, SWIMÆ; svimning, dåning. *Sa athan lag i svýmæ*
90: 21. *Sa athan foll till iordena i swimæ* 117: 32.

SYE 1: 1, SIGIA 147: 26, SYGIA 160: 19, SÝE 215: 6, SÝA 217:
9 [præs. SIGER 119: 10, imper. SIG 119: 9, impf. SAGDE
150: 3, impf. reflex. SAGDIS (ɔ: sade sig) 119: 15, pf.
SAKT 119: 5]; säga.

SYNNE; anständighet, höfviskhed. *Tw kant hwarken twgt
eller synne* 115: 24.

SÝNNER 70: 13, SYNNER 70: 14, SYNNA 70: 16; senor.

SÝON 59: 29, SWYÖN 286: 27; sjön.

SÆTTIS impf. [af vb. *sættas*]; förlikte sig, ingick förlikning.
*Oc sættis sidan wid didrik. sa athan bleff nær ha-
num* 117: 40.

SØMDE, SÖMDHE impf.; höfdes, anstod. *Som hanum wæll
sømde* 118: 5. *Konung Atilius gaff crimilla saa
mykit silff henne sөmdhe* 303: 13.

SØNIA, SÖNIE, SÝNIA 232: 4; neka, vägra, afslå. *Ware da-
ger liwss tha mon iak nødug sonia tik kamp* 97: 19.
Tw mat mik ekki sөnie hwat iak aff tik bedis 139: 12.

SØRLIGA 241: 22, adv.; sörjeligen, med sorg.

TAGDE

TAGDE 157: 21, TIGDHE 268: 6, TIGDE 370: 31, impf.; teg.
TAGNADHE impf.; tystnade. *Sidhan tagnadhe the alle* 271: 4.
TEL 329: 8, imper. [af vb. *telia*]; tälj, räkna.

THA, 1: 28, THO 295: 2, DA 299: 1, THAA 300: 1, TAA 342: 1; då.

THEN [neutr. THZ, THET, THÆTH 302: 32, genit. THES, THESS, dat. neutr. THY, THÿ o. s. v.] pronom. demonstr.; den.
Aff thy ath 305: 4, o: för det att, eftersom.

2. Såsom bestämd artikel. *Thz glas kar* (o: glas-karet) 154: 1.

THESLIGIS 16: 4, 211: 12, TESSLIGHCHIS 280: 3, TESLIKIS 280: 10, THESLIGKIS 299: 13; desslikes, sammaledes.

THITH 348: 14; tid.

TIMA [defin. TIMAN, TYMAN]; tid, tidpunkt. *J then tima* 11: 12. 291: 1, 5. 298: 1. *Tha timan kom* 66: 2. *Ty at wægen war forlang. oc tyman forstacket* 68: 14.

TINGADE; höll ting, underhandlade. *Sidan tingade han mz almoganom* 4: 57.

TIT adv.; tidt, ofta. *Bade tit oc hart* 95: 14.

TIELL 184: 9, 10 [defin. TALLIT 252: 9, 10, TIËLLIT 252: 11, plur. TIELL 184: 10, TIELD 252: 6, TIËLL 252: 16]; tjäll, landtjäll, tält.

TOFFWA 65: 1, TOFFUE 65: 11 [defin. TOFFUEN 65: 3, 12]; filt, hopvalkad ull, tofva. *Oc kastade en toffwa hat* [o: filthatt, ullhatt] *vp i strömen* 64: 12.

TOK, TOG, TOGH, 318: 16; dock, ändock, likväl. *Tok wart han ekki saar* 16: 6. *Oc tog bleff han i sadelen* 16: 9, o. fl. st.

TOLKIN 380: 20 [acc. TØLKEN 32: 17, TOLKEN 207: 17, fem. TÛLKE 128: 20, neutr. TØLKIT 62: 10, TOLKET 184: 7, TOLGITH 295: 29, plur. TØLKA 162: 13]; sådan. *Æn aldra war* [iak] *i tølkan wanda* 253: 14.

TORFF 82: 17, TORFFT 92: 8, TÖRFF *vidh* 318: 17, præs. [plur. TORFFWA 146: 6, TORFFUE *wid* 264: 21, impf. TÖRFFTHE *vidher* 327: 2]; tarfvar, har af nöden. *Tw torfft thz alt wid* 188: 8. — Jfr. *Widertorff*.

TORING; halsring, halsband. *Then beszte hwnd skall haffua en toring aff gwll* 8: 11. *Sidan lagde han en toring om hans halss* 137: 13. *Oc hwar thera haffde en toring aff silff* 216: 11.

TORRÆ 90: 19 [præs. TOR 187: 21, 251: 19, plur. TORRÆ 177: 13, TORA 186: 27]; töras, drista.

TRIDIUNG 95: 48; tredjedel, treding.

TRIGGIA gen. plur.; tre, trenne. *Han haffde mz sik triggia daga kost* 156: 2.

TROD impf.; trådde, trampade. *Tha trod hon vppa hans fot* 120: 21.

TRO adj. [superlat. TROASTHE 357: 13]; trogen. *Oc wara mik sa tro som han haffuer warit tik* 229: 8. — 340: 23.

TROLIGA adv.; troget, med trohet. *Ærindit warff iak troliga* 47: 7.

TROSKAP; trohet. *Medan wij haffua loffuat hanum troskap. tha haldom thz* 87: 11. — 88: 12.

TRØSSUAR adv.; tre gånger. *Ok wænde iak trøssuar mot them igen* 263: 14.

TRØSTA, TRØSTA sik [præs. TRØSTER mik 105: 11, impf. TRØSTE 106: 9, plur. TRØSTÆ sik 5: 5, 18, pf. TRØST mik 103: 26]; drista, töras, tilltro sig. *The trøstæ sik icke stridæ mot hanum* 5: 5.

2. Vara till mods. *Hwre trøster tw tik herra* 206: 1.

TRØSTOGER adj.; dristig. *Wiste wij ho som sa trøstogere ware* 251: 4.

TRØSTELIGA adv.; dristigt, modigt. *Oc slogos sa trøsteliga* 16: 12. 100: 12. — 111: 14.

TW, THU, THW [acc. TIK, TEK, THEK, TIKK, TIG, TEGH, THEGH] pronom. pers.; du. *Vidhānges ofta ett föregående verbum: wiltu* 8: 13, *wiltw* 32: 3, *mattw* 26: 20, *æstw* 68: 29, *skaltw* 68: 30, *kantw* 77: 6, *westw* (3: vet du) 160: 18, o. s. v.

TWNG adj.; hafvande. , *Nogot effter wort drotningen twng* 161: 8.

TWE 74: 13; två.

TWO 115: 8, TWA 131: 17, 158: 36 [pf. TWAGET 215: 27];
två, tvätta.

TÝCKE; tycke, bøjelse, sinnelag. *Oc fik onda týcke* 18: 21.

TÝDÆ [impf. TYDHE 320: 12]; betyda. *Oc sporde huat thz
haffde at týdæ* 261: 3.

TYKTHEMESTERE 322: 11, TYCTA MESTERA 323: 19, TYCTAME-
STARE 323: 20; tuktomästare, uppfostare, lärare.

TÖFUA; dröja. *Mik skal ecke længhe töfua* 269: 37.

WDOFFUER 79: 3; utöfver.

WNDANA plur.; undersäter. *The vilie heller dö æn warda
sewekins wndana* 348: 30.

VTGÝMON 61: 16, WTGÝNOM 62: 24, WTGÝMON 93: 11, WT GÝ-
MON 154: 7; ut igenom.

WAAN; vån, sannolikhet. *Mik týkker waan* 90: 15.

WAAR gen. plur. [af pronom. pers. *iak*]; af oss. *Ængen
waar seer annan* 97: 17.

WAMPNA 349: 12, plur. præter. part.; väpnade, beväpnade.

WAMPNE *sik* 355: 10, imperat.; väpne sig.

WANDA, WONDA; vända, förlägenhet, svårighet, farlighet. *Han
kerde sin wanda for konungen* 63: 5. *Oc gøre oss
engen wonda for en frømande man* 87: 8. — 94: 21.
253: 14.

WANDADIS impf.; vändades, var tveksam, var bekymrad.
Han red lenge i skogen oc wandadis 103: 7.

WAP; vâp, fåne, enfaldig människa. *Tig tw wap oc gak
i stegarehwsit oc lig ther i askana* 115: 35.

VAPTN 308: 8 [defin. VAPTNITH 308: 9]; vatten.

WAR; varse. *Osantriæ konung wort war wid the swik
hanum sked war* 51: 1. — 96: 29. 113: 7. 214: 1.

WARA [imper. WARE, VARA]; göra uppmärksam. *Wara sik
recipr.*; o: akta sig, taga sig till vara. *Ware tik
herre* 225: 4. *Togh vara tegh thz besta thu kan*
318: 17. — *Wara wid act.*, o: varsko, varna, gifva
underrättelse. *Oc wilde gerna wara them wid* 234: 16.

WARDER 129: 19 præter. [plur. WARDA 251: 3, impf. WORDE
139: 13]; måste. *Tha worde the at giffwa sik* 9: 22.

Ther warda wij at tolla wapn oc hæsta 82: 13. *Wij warda waga liffruit om wij wilia winna gull oc penninga* 113: 9. — Jfr. *Worden*.

WARFF impf. [pf. WÆRFFWAT, WERFFUAT 200: 22. — Af vb. *wærffua*]; främjade, uträttade. *Hauer tw wærffwat mit ærinde mz tro* 47: 3. *Ærindit warff iak troliga* 47: 7.

WARIELSE; varning. *Thz var then förstha warielse nyfflingha fingo* 318: 19.

WEDA 136: 2, WEYDA 233: 1, WEYDA 294: 3, 8, VEDHA 295: 5, WEDHA 360: 1 [pf. VEDETH, VÆYDAT 295: 40]; jaga, fälla. *Thz war oc her ekkia sid at rida i skog oc weda diwr* 96: 21. *Allen dagh haffua wi vedeth en galth* 295: 36. *Nw haffuer jach ensamber væydat bodhe biörn ok diæfell* 295: 38.

WEDA HUNDA plur.; jagthundar. *Oc wilde sla sinæ weda hunda till hanum* 139: 5.

WEKASTE 197: 23; svagaste, klenaste.

WELLEDHE, WELLADHE impf.; tog med våld, slog under sig, tillvällade sig. *Han welledhe fra clostrit en mæctogh gordh, thy ath alle reddis för honom* 371: 3. *Hwi han welladhe them thera goz wtaff* 371: 5.

WELLER 239: 14, WOLLER 242: 9; vållar.

WENTER 79: 9, WENTAR 4: 34, WENTER 61: 18, 105: 12, WENTAR, WENTHER 343: 18, præs.; förmodar. *Jak wenter at sampson hauer thz giort* 4: 31. *Ok wëntar mik* 117: 19.

WETA 190: 9, WETE; gifva, medgifva. *Jomfrwn bad sin fader wete sik ena bøn* 217: 3. *Thz mag iak ekke wete tik* 254: 11.

WETHA; iakttaga, söka. *Mik bör hæller wetha thera gaghn æn skadhe* 319: 15.

WIDHER, WIDER, VIDHER, WID, WITH 348: 9, præp.; vid. *Talades widher* 5: 17. *Sa at hæstin bugnade wider* 188: 3. *The raddis vidher* 302: 19.

2. emot, till. *Grymmer wid sina owener* 173: 5. *Jak will thz gerna wid ider bota* 182: 21. *Hwi haffuer tw sa illa hollit tin ord wid mik* 210: 15.

WIDERFAS; fås vid, ha att göra med. *Iller at widerfas* 161: 19.

WIDERTORFF, WIDHER TÖRFF præ. [impf. WIDERTORFFTE 267: 6]; tarfvas, är af nöden. *Sa mykit ther till wider-torff* 126: 11.

2. tarfvar, har af nöden. *Hwar tu honum widher törff* 357: 9.

WIGSKARDH plur. [defin. WIGSKALEN, WIKSKARDHEN]; skottgluggar, öppningar på en fästningsmur. *Tho stodho all torn ok wigskardh ful aff frw ok jompsfrur* 317: 8. *Sigord swen stod i wigskalen oc sag thenne ti-dende* 184: 3. *Æn hymerna stodho opp j wikskar-dhen ok skutho hwar ath annan* 329: 26.

WIISMAN 44: 5, 9; vis man.

WILKORADE impf.; öfverenskom, gjorde öfverenskommelse. *Thz wilkorade resen mz them* 58: 8.

WILTIS 366: 2, impf.; villades, foro vilse.

WIN 134: 3, WEN 257: 14; vän.

WINLIGEN adj.; vänlig, intagande. *Tha war han bade stark oc degeligen oc winligen* 76: 2.

WINLIGÆ adv.; vänligen. *Ganzske winligæ* 75: 20.

WINSKAP 111: 16, 134: 2, 161: 5; vänskap.

WITTE impf. [af vb. wita]; gaf skuld för, tillvitade. *Hwem witte drotningen barnit mik eller trælen* 153: 8.

WITU dat.; vetskap. *Vtan faders oc moders witu* 120: 23.

WOD 57: 3, 79: 5, impf. af vb. wada.

WORDEN, WORDHÆ 100: 27 [præs. WORDER 76: 22, plur. WORDE 206: 15, præ. conj. WORDE 256: 19, impf. WORT 51: 1, 75: 13, 156: 15, plur. word 100: 28, præ. infin. WORDIN]; varda, blifva. *Før skall nokon hielm kløffuen worden* 8: 22. *Sa at iak ekki hafðe grepin wor-din* 147: 12. — Jfr. *Warder*.

WORDER, WARDAR, VORDHER 309: 5 [impf. WORDHE 358: 3]; vårdar, frågar efter, bryr sig om. *Æy worder han hwat men i ære* 186: 21. *Tw wardar ej hure ther om gaar* 255: 23.

WORFFUEN 161: 7. — Se *Hwarff*.

WYRDELIGA 260: 14, adv.; vördsamligen.

WÆD; pant. *Oc fik hanum en gulring i wæd at hon wilde fylgia hanum* 46: 9. *Jak will sætia mit huffuod i wæd* 254: 14. — 255: 23. 256: 5.

WÆDA; sätta upp pant, hålla vad. *Amelias wilde wæda mz hanum* 62: 13.

WÆN 170: 3 [superl. WENASTE 210: 2]; vän, fager.

WÆNDADE impf.; vände, förändrade. *The wændade hans nampn oc kallade hanum heym* 14: 21.

WÆRIA, WÆRIÆ; förvar, besittning. *Thzte rike oc alt thz i ægæ haffuer iak i mynæ wæria* 150: 4. — 150: 7.
2. försvar. *The redde sig till wæria thz beszta the kunde* 235: 9.

3. försvarsvapen, vapen. *Bade mz blidæ oc annar wæria* 51: 7. *Harnisk oc wæria* 115: 21. *Mz theræ hæstæ oc wæria* 124: 9.

WÆRIÆ 108: 5 [imperat. WÆR 58: 13, 92: 11, impf. WARDÆ 51: 7, WORDE 74: 41, WARDE 95: 46, WERDE 160: 9, WÆRDHE 335: 15, pf. WART 94: 3]; värja, försvara.

WÆRIARA plur.; män, inbyggare. *Tha room wæriara (o: Romarne) theth sagha* 355: 31.

WÆROLDEN 76: 18, WÆROLDENE 76: 6, WÆRILDEN 66: 5, WÆRILDENA 68: 3; världen.

WÆRZEN plur.; murarne, bröstvärnen. *En dag stod konung didrik upa wærnen oc sag* . . 250: 7.

WÆRRA 62: 9, 65: 18 comp.; sämre, värre.

WÆYDITH; villebrådet, innanmätet af ett fäldt villebråd. *Sydon skora the swinith op ok goffua hundana ok goffua them wæydith* 295: 23. — Jfr. wæda.

YMSA adj. acc.; vexlande, ömsom. *Oc fingo ymsa siger* 133: 2.

YSTAD, ISTD, Y STAD 180: 2, YSTÆD 375: 7 [defin. YSTADIT]; stigbygel. *Hillebrand hölt i ystadit mædun han stegh upa sin hæst* 15: 29. *Oc sprang uppa sin hæst utan istad* 78: 23.

Æ adv.; allt, alltid. *Æ til hwaria a heim tilkom* 117: 37. *Ok æ war sigordh swen then raskasthe* 295: 19. *Æ oppa hwadh hiælm han högh* 328: 6. — *Æ hwo* 61: 21, 3: ehvem, hvilken som helst. — *Æ mædan* 243: 11, 3: allt medan, emedan. — *Æ nær* 247: 5, 3: när som helst. — *Æ hwadh hæller 3: icke desto mindre, ehuru som helst. Gerna vil jach sagna them vel æ hwad hæller her j mith hem* 319: 27.

ÆFFTIRFØTARNA plur.; bakfötterna. *Biornen tog en hin største hund om æfftirfötarna* 141: 4.

ÆFFTHER LIFFWA; enka, efterleferska. *Drotningh brynnilla konungh gunnars æffther liffwa* 368: 2.

ÆLTHAS 340: 10. — Se *Aldas*.

ÆN; ändock, oaktadt. *Æn thz hon war stark, tha war hon sager till atse* 120: 17. *Æn thz ofrid ær* 136: 10.

2. Om. *Æn j vilen* 306: 11.

3. Men. *Æn myn vnghe son gyntar skal bliffua hema* 306: 11.

ÆNDELANTH adv; ändalångs, på längden. *Han for badhe twærth ok ændelanth gynom thera her* 281: 13. 331: 6.

ÆNDELIGHA adv.; enträget, ihärdigt, nödvändigt. *Gunnar konung mener ændeligha ffara ferdh* 306: 8.

ÆNGALEDIS 77: 10, 150: 25, **ENGALEDIS** 211: 4; ingaledes, på intet vis, alldeles icke.

ÆR om. — *Mik ær enchte om 3: jag är ej mån om, jag frågar ej efter.* — 94: 22. 129: 17. *Mik ær ey mykit om mith liff hær epther* 351: 44.

ÆRWE; arf, arfgods. *Thz ær mith rette ærwe ok ey the-ras* 371: 7.

ØRLØGA [impf. ØRLIGADE, ØRLIGADE 113: 1, 149: 4, 15]; föra krig. *Hans sid war sa athan wilde altiit ørløga* 33: 3. *Tha ørligade han vpa melias konung* 33: 4.

ØRS plur.; hästar, stridshästar. *Öc gaff hanum skøn ørs oc kosteligt harnisk* 244: 6.

ØXA 158: 11, 23; yxa.

Närvarande häften utgöra det 14:de och 15:de bland
Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar.

De föregående häften äro följande:

- Häftet 1. Flores och Blanzeflor, Utg. af *G. E. Klemming.* (Upptager Del. I, häft. 1.)
- » 2. St Patriks-Sagan. Utg. af *G. Stephens* och *J. A. Ahlstrand.* (Del. I, h. 2.)
- » 3. Peder Månssons Strids-konst och Strids-lag. Utg. af *G. O. Hyllén-Cavallius.* (Del. I, h. 3.)
- » 4. Wadstena-Kloster-Reglor. Utg. af *C. F. Lindström.* (Del. II, h. 1.)
- » 5. { Herr Ivan Lejon-Riddaren. Utg. af
6. { *J. W. Liffman* och *G. Stephens.* (Del. II,
h. 2, 3.) Se häft. 13.
- » 7. Namnlös och Valentin. Utg. af *G. E. Klemming.* (Del. III, h. 1.)
- » 8. { Ett Forn-Svenskt Legendarium. Utg.
9. { af *G. Stephens.* (Del. IV, h. 1, 2. Fort-
sättes.) Se häft. 12.
- » 10. Konung Erik XIV:des Krönika. Utg. af *F. A. Dahlgren.* (Del. III, h. 3)
- » 11. Svenska Medeltidens Bibel-Arbeten. Utg. af *G. E. Klemming.* (Del. VI, h. 1. Fortsättes.)
- » 12. Ett Forn-Svenskt Legendarium, Häft. 3. (Del. IV, h. 3.) Se häft. 8, 9.
- » 13. Herr Ivan Lejon-Riddaren, Häft. 3. (Del. II, h. 4.) Se Häft. 5, 6.

Utdelas kostnadsfritt
åt Fornskrift-Sällskapets Ledamöter.

Priset för Köpare netto 3 R:dr 16 sk. B:ko.

